

ព្រះ
ច្រើនបិណ្ឌបិណ្ឌ

និង

សេចក្តីប្រែប្រាស់សាខាខ្មែរ

សុត្តន្តបិណ្ឌ

ឱបនិកាយ បណ្ឌិត

បិណ្ឌ

១៨

បាណិកសូត្រ ឧទុម្ពរិកសូត្រ

ចត្តវគ្គិសូត្រ អត្តញ្ញសូត្រ សម្បសាទនីយសូត្រ

និង បាសាទិកសូត្រ

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០៣

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្ថាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន។

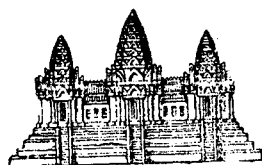
ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ១ ដល់ ភាគ៥០
គឺជារបស់ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិច ទ័ណ និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រធីតា,
ធ្វើជូនលោកគ្រូអគ្គបណ្ឌិត ប៊ុត-សាន់ឯក ។ និងទុកក្នុង
គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

កែសម្រួលតាមកុំព្យូទ័រ តម្រូវឧបករណ៍អានអេឡិចត្រូនិច
ដោយខ្ញុំព្រះករុណា ខ្ញុំបាទ ស្រុង-បាន់ណា។

www.5000-years.org

១២៖
 ព្រឹត្តិបត្រ ប្រជាជន
 ខ្មែរ
 សេចក្តីប្រកាសខ្មែរ
 សុភ័ក្ត្រ ប្រជាជន
 ដើមរំលែក បណ្ណបណ្ណ
 ប្រជាជន ប្រជាជន
 ១៨

ប្រជាជន ប្រជាជន
 ប្រជាជន ប្រជាជន ប្រជាជន
 ដើម ប្រជាជន

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត ភ្នំពេញ

ព. ស. ២៥០៣

តុត្ថន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស

បញ្ចមោ ភាគោ

បាដិកវគ្គោ

នមោ តស្ស កក្កវតោ អវហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បាដិកសុត្តំ^(១) បបរិមំ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ កក្កវ
មល្លេសុ វិហារតិ អនុប្បយំ នាម មល្លានំ និកមោ ។
អថទោ កក្កវ បុព្វល្លាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរ-
មាទាយ អនុប្បយំ ចិល្ពាយ ចាវិសិ ។ អថទោ
កក្កវតោ ឯតនយោសិ អតិប្បតោ ទោ តាវ អនុប្ប-
យាយំ ចិល្ពាយ ចរិតំ យន្តនាហំ យេន កក្កវ-
តោត្ថស្ស បរិព្វាជកស្ស អាវាមោ យេន កក្កវ-
តោត្ថោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថទោ
កក្កវ យេន កក្កវតោត្ថស្ស បរិព្វាជកស្ស អាវាមោ
យេន កក្កវតោត្ថោ បរិព្វាជកោ តេនុបសង្កមិ ។

១ ១. បាដិកសុត្តំ ។ ម. បាដិកសុត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ

បញ្ចមភាគ

បាដិកវិគ្គ

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គនោះ ។

បាដិកសូត្រ ទី ១

(១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យ ១ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអនុប្បិយនិគម របស់ពួកមល្លជន ក្នុងមល្លជនបទ ។ គ្រានោះឯង វេលាព្រឹកព្រហម ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្បង់នឹងបាត្រ ចីវរ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងអនុប្បិយនិគម ។ ពេល នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានព្រះតម្រិះយ៉ាងនេះថា ការចូលទៅ បិណ្ឌបាត ក្នុងអនុប្បិយនិគម ក៏នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះគួរតែ តថាគតចូលទៅរកបរិព្វាជក ជាក្តួរគោត្រ ក្នុងអារាមនៃបរិព្វាជក ជាក្តួរ គោត្រសិន ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូល ទៅរកបរិព្វាជក ជាក្តួរគោត្រ ក្នុងអារាមនៃបរិព្វាជក ជាក្តួរគោត្រ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិការត្ថោ

អថ ខោ កក្កវតោត្ថោ បរិព្វាជតោ កក្កវន្តំ ឯតទរោច
 ឯតុ ខោ កន្តេ កក្កវ ស្វាគតំ^(១) កន្តេ កក្កវតោ បិរស្សំ
 ខោ កន្តេ កក្កវ ឥមំ បរិយាយមកាសំ យទិទំ ឥនាគ-
 មនាយ ធិសីទតុ កន្តេ កក្កវ ឥនមាសនំ បញ្ចត្ថន្តំ ។
 ធិសីទិ កក្កវ បញ្ចត្ថ អាសនេ ។ កក្កវតោត្ថោបិ ខោ
 បរិព្វាជតោ អញ្ចតំ ធិមំ អាសនំ ករោត្តា ឯកមន្តំ
 ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្នោ ខោ កក្កវតោត្ថោ បរិព្វា-
 ជតោ កក្កវន្តំ ឯតទរោច បរិមាណំ កន្តេ ទិវសានំ បរិមត-
 រាណំ សុនត្ថតោ លិច្ឆវិប្បតោ យេនាហំ តេនុបសង្កម្មំ
 ឧបសង្កម្មត្ថា មំ ឯតទរោច បច្ចក្ខាតោនាមំ មយា កក្កវ
 កក្កវ ននាណាហំ កក្កវ កក្កវន្តំ ឧទ្ទិស្សំ វិហារមតិ កច្ចេ-
 តំ កន្តេ តថេវ យថា សុនត្ថតោ លិច្ឆវិប្បតោ អវចាតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ពេលនោះឯង ភក្ត្រវត្ថុត្របិទ្វាជក បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ស្ដេចមក
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ស្ដេចមកល្អហើយ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ធ្វើនូវបរិយាយនេះ ដើម្បីនិមន្តមក
ក្នុងទីនេះ អស់កាលយូរហើយ^(១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន
បុណ្យស្ដេចគង់ នេះឯងជាអាសនៈ ដែលខ្ញុំព្រះអង្គក្រាលបម្រុងទុក ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់លើអាសនៈ ដែលបរិព្វាជកបានក្រាលទុក ។
ចំណែកខាង ភក្ត្រវត្ថុត្របិទ្វាជក បានកាន់យកអាសនៈដ៏ទាបមួយ
អង្គយកក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភក្ត្រវត្ថុត្របិទ្វាជក អង្គយកក្នុងទីសមគួរ
ហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលពីថ្ងៃមុន យូរថ្ងៃណាស់មកហើយ លិច្ឆវិបុត្រ
ឈ្មោះសុនទុត្តៈ បានចូលមករកខ្ញុំព្រះអង្គ លុះចូលមកដល់ហើយ
ក៏និយាយនឹងខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា បពិត្រអ្នកជាភក្ត្រវត្ថុត្រ ឥឡូវ
នេះ ខ្ញុំបោះបង់ព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រអ្នកជាភក្ត្រវត្ថុត្រ ឥឡូវ
នេះ ខ្ញុំមិនបាននៅពឹងផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគទេ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សុនទុត្តលិច្ឆវិបុត្រ បានក្រាបទូលព្រះអង្គយ៉ាងនេះ⁺នេះមែនឬទេ ។

១ បានសេចក្ដីថា ព្រះអង្គខាននិមន្តមក ក្នុងទីនេះយូរណាស់ហើយ ។

បាដិកសុត្តេ សុខច្ឆន្ទវគ្គ ភគវគោ បច្ចុត្តានាមា

តថេវ ខោ ឯតំ កក្កដំ យថា សុខត្ថត្ថោ លិង្គវិប្បត្តោ អវច
 ប្បិមាណំ កក្កដំ ទិវសាណំ ប្បិមនាណំ សុខត្ថត្ថោ លិង្គវិប្បត្តោ
 យេនាហំ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្ថា មំ អភិវាទេត្ថា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទោ ខោ កក្កដំ សុខ-
 ត្ថត្ថោ លិង្គវិប្បត្តោ មំ ឯតទភោច បច្ចុត្តាមិទានាហំ
 កន្លេ កក្កដំ ននាណាហំ កន្លេ កក្កដំ ឧទ្ទិស្ស វិហា-
 វិស្សាមីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ កក្កដំ សុខត្ថត្ថំ លិង្គវិប្បត្ថំ
 ឯតទភោចំ អបិ នុ តាហំ (១) សុខត្ថត្ថ ឯវមភោចំ (២)
 ឯហំ ភិ សុខត្ថត្ថ មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារាហីតិ ។ ខោ
 ហេតំ កន្លេ ។ ភិ វា បន មិ ឯវំ អវច អហំ កន្លេ
 កក្កដំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមីតិ ។ ខោ ហេតំ កន្លេ ។

ពាណិជ្ជកម្ម រឿងសន្យាប្តូរលិខិតប្រកាស ពេលអំពីការប្រកបរបរឯកជនព្រះមានព្រះភាគ

ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស័តបថា ម្ចាស់កត្តាគ្រាគ្រា សុខទុក្ខលិច្ឆិកា បាន
និយាយពាក្យនេះ យ៉ាងនោះមែន ម្ចាស់កត្តាគ្រាគ្រា កាលពីថ្ងៃមុនយូរ
ថ្ងៃណា សម័យហើយ សុខទុក្ខលិច្ឆិកាបានចូលមករកគាត់ថា គត លុះចូល
មកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំគាត់ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ម្ចាស់កត្តា-
គ្រាគ្រា លុះសុខទុក្ខលិច្ឆិកាអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បាននិយាយ
នឹងគាត់យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គសូម
លាព្រះមានព្រះភាគហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឥឡូវនេះ ខ្ញុំព្រះ
អង្គនឹងលែងនៅពីង្គើក នឹងព្រះមានព្រះភាគហើយ ។ ម្ចាស់កត្តាគ្រាគ្រា
កាលសុខទុក្ខលិច្ឆិកា បាននិយាយយ៉ាងនេះហើយ គាត់ក៏បាននិយាយ
ទៅនឹងសុខទុក្ខលិច្ឆិកា យ៉ាងនេះវិញថា ម្ចាស់សុខទុក្ខ ចុះគាត់
មានបាននិយាយនឹងអ្នកយ៉ាងនេះថា នែសុខទុក្ខ អ្នកចូរមកនៅពីង្គើក
នឹងគាត់ចុះ ដូច្នេះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គនឹងបានមាន
ព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះ ៖ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទៅដែរ ។ គាត់បានសួរគាត់ទៀត
ថា ចុះអ្នកបាននិយាយនឹងគាត់យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពីង្គើក នឹងព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបានក្រាបទូលយ៉ាងនេះ ចំពោះព្រះអង្គក៏ទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគយស្ស បាដិកវគ្គោ

ឥតិ តតិ សុនក្ខត្ត នេវាហន្តំ វនាមិ ឯហិ ភំ សុ-
 នក្ខត្ត មមិ ឧទ្ទិស្ស វិហារាហិតំ នបិ តតិ មិ ភំ
 វនេសំ អហំ កន្លេ កកវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សាមិតំ ឯវិ
 សន្លេ មោយបុរិស កោ សន្លោ កំ បទ្ធាចិក្ខុសិ (១)
 បស្ស មោយបុរិស យាវញ្ច តេ ឥទំ អបរទ្ធន្តំ ។

[២] ន ហិ បន មេ កន្លេ កកវា ឧត្តរិម-
 នុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករោតីតំ ។ អបិ នុ
 តាហំ សុនក្ខត្ត ឯវិ អវចំ ឯហិ ភំ សុនក្ខត្ត
 មមិ ឧទ្ទិស្ស វិហារាហិ អហន្លេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សាមិតំ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាធិកវគ្គ

តថាគតបាននិយាយទៀតថា នៃសុនកុត្តៈ តថាគតក៏ត្រូវបាននិយាយនឹង
 អ្នកថា ម្ចាស់សុនកុត្តៈ អ្នកចូរមកនៅពឹងផ្អែក នឹងតថាគតចុះ ដូច្នេះទេ
 ចំណែកអ្នក ក៏មិនបាននិយាយនឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពឹងផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះដែរ ម្ចាស់
 មោឃបុរស កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក្ខ
 ពោលណាអ្នកណា ម្ចាស់មោឃបុរស ចូរអ្នកមើលចុះ អំពើនេះ ជា
 កំហុសរបស់អ្នកហើយ ។

[២] សុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ បាននិយាយនឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ មិនដែលបានធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍^(១)
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស^(២)ឲ្យដល់ខ្ញុំព្រះអង្គសោះ ។
 តថាគតក៏បាននិយាយថា ម្ចាស់សុនកុត្តៈ ចុះតថាគតបាននិយាយនឹងអ្នក
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សុនកុត្តៈ ចូរអ្នកមកនៅពឹងផ្អែក នឹងតថាគតចុះ តថា-
 គតនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស
 ឲ្យដល់អ្នកដូច្នេះដែរឬ ។ សុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ ក៏ឆ្លើយតបមកថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គនឹងបានមានព្រះបន្ទូលយ៉ាងនេះ⁺ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទេ ។

១ បាធិហារិយ៍ភើតអំពីឫទ្ធិ ហៅថាឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ ។ ២ សីល ៥ នឹងសីល ១០
 ល្មេច្ឆៈថា ជាធម៌របស់មនុស្ស ។ អន្តិកថា ។

បាធិកសុត្តេ សុណត្ថវគ្គ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយកថា

តំ វា បន (១) មំ ឯវំ អវច អហំ កន្លេ កកវន្តំ
 ឧទ្ទិស្ស វិហរិស្សាមិ កកវា មេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សាមីតិ ។ នោ ហេតំ កន្លេ ។
 ឥតិ កេវ សុណក្ខត្ត នេវាហន្តំ វនាមិ ឯហំ តំ សុ-
 ណក្ខត្ត មមំ ឧទ្ទិស្ស វិហារហំ អហាន្លេ ឧត្តរិមនុស្ស-
 ធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សាមីតិ នបិ កេវ មំ តំ
 វនេសិ អហំ កន្លេ កកវន្តំ ឧទ្ទិស្ស វិហរិស្សាមិ កកវា
 មេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សាមីតិ ឯវំ
 សន្លេ មោយបុរិស កោ សន្លោ កំ បច្ឆាចិក្ខុសិ ។
 តំ កំ មញ្ញាសិ សុណក្ខត្ត កតេ វា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ អកតេ វា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិ-
 ប្បាដិហារិយេ យស្សត្ថាយ មយា ធម្មោ នេសិតោ

បាធិកសូត្រ រឿងសុនត្ថូលិច្ឆវិបុល្យ ពោលអំពីឥទ្ធិពលហារិយ៍

តថាគតក៏ស្គាល់ទៅទៀតថា ចុះអ្នកបាននិយាយនឹងតថាគត យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពឹងផ្អែក នឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគនឹងធ្វើឥទ្ធិពលហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង ធម៌របស់មនុស្ស ឲ្យដល់ខ្ញុំដូច្នេះដែរឬ ។ សុនត្ថូលិច្ឆវិបុល្យក៏ឆ្លើយតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបាននិយាយយ៉ាងនោះ នឹងព្រះអង្គ ក៏ទេ ។ តថាគតក៏និយាយទៅទៀតថា ម្ចាស់សុនត្ថូត្ថៈ តថាគតក៏ឥត បាននិយាយនឹងអ្នកថា ម្ចាស់សុនត្ថូត្ថៈ អ្នកចូរមកនៅពឹងផ្អែក នឹង តថាគតចុះ តថាគតនឹងធ្វើឥទ្ធិពលហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង ធម៌របស់មនុស្ស ឲ្យដល់អ្នកដូច្នេះទេ ចំណែកខាងអ្នក ក៏មិននិយាយ នឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពឹងផ្អែក នឹងព្រះមាន ព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគនឹងធ្វើឥទ្ធិពលហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាងធម៌របស់មនុស្ស ឲ្យដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នេះដែរ ម្ចាស់មោឃបុរស កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក្ខ ពោលលាអ្នក ណា ។ ម្ចាស់សុនត្ថូត្ថៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើ តថាគតធ្វើឥទ្ធិពលហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្តី កាលបើតថាគតមិនធ្វើឥទ្ធិពលហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង ធម៌របស់មនុស្សក្តី ធម៌ដែលតថាគតបានសំដែងហើយ ដើម្បីជាប្រយោជន៍

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

សោ និយ្យតិ តត្ថវស្ស សម្មាទុក្ខត្វយាយាតិ ។
 កតេ វា កន្លេ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ
 អតតេ វា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ
 យស្សត្ថាយ កកវតា ធម្មោ ទេសិតោ សោ និយ្យតិ
 តត្ថវស្ស សម្មាទុក្ខត្វយាយាតិ ។ ឥតិ តត្ថវ សុនត្វត
 កតេ វា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ អតតេ
 វា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយេ យស្សត្ថាយ
 មយា ធម្មោ ទេសិតោ សោ និយ្យតិ តត្ថវស្ស
 សម្មាទុក្ខត្វយាយាតិ(១) ។ តត្ថវ សុនត្វត តី ឧត្ត-
 រិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កតិ កវិស្សតិ បស្ស
 មោយបុរិស យាវត្ថា តេ ឥទ្ធិ អបរទ្ធិន្តំ ។

១ ឧ. ម. សម្មាទុក្ខត្វយាយ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែងដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់
 ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រឆ្លើយតបថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើព្រះអង្គធ្វើឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃ
 លែងជាធម៌របស់មនុស្សក្តី កាលបើព្រះអង្គមិនធ្វើឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ ជាធម៌
 ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្សក្តី ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែងហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែង
 ដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ តថាគត
 និយាយថា ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ កាលបើតថាគតធ្វើឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏-
 ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្សក្តី កាលបើតថាគតមិនធ្វើឥទ្ធិបា-
 ធិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្សក្តី ធម៌ដែល
 តថាគតបានសំដែងហើយ ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែង
 ដឹកនាំបុគ្គលអ្នកធ្វើតាម ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះ ដោយប្រពៃ ។ ម្ចាស់
 សុនក្ខត្តៈ កាលបើធម៌ដែលតថាគត បានសំដែងហើយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ នឹងចាំបាច់
 ធ្វើឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ ដែលជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស
 ធ្វើអ្វី ម្ចាស់មោឃបុរស អ្នកច្នៃមើលចុះ អំពើនេះជាកំហុសរបស់អ្នក ។

បាដិសុត្តេ សុត្តន្តវគ្គ អន្តញ្ញកថា

(៣) ន ហិ មន មេ ភន្តេ ភក្កវា អន្តញ្ញំ បញ្ហាបេ-
 ត្តិ(១) ។ អបំ នុ នាហំ សុនត្វត្ត ឯវំ អវំ ឯហិ
 ត្វ សុនត្វត្ត មបំ ឧទ្ទិស្ស វិហារហិ អហន្តេ អន្តញ្ញំ
 បញ្ហាបេស្សមីតិ ។ នោ ហេតិ ភន្តេ ។ ត្វ វា
 មន មំ ឯវំ អវំ អហំ ភន្តេ ភក្កវំ ឧទ្ទិស្ស វិហា-
 រិស្សមិ ភក្កវា មេ អន្តញ្ញំ បញ្ហាបេស្សត្តិ(២) ។ នោ
 ហេតិ ភន្តេ ។ ត្ថេ ត្ថេវ សុនត្វត្ត នេវហន្តិ វនាមិ
 ឯហិ ត្វ សុនត្វត្ត មបំ ឧទ្ទិស្ស វិហារហិ អហន្តេ
 អន្តញ្ញំ បញ្ហាបេស្សមីតិ នបំ ត្ថេវ មំ ត្វ វនេសិ
 អហំ ភន្តេ ភក្កវំ ឧទ្ទិស្ស វិហារិស្សមិ ភក្កវា មេ
 អន្តញ្ញំ បញ្ហាបេស្សត្តិ ឯវំ សន្តេ ហោយប្បុរិស

ពាណិជ្ជកម្ម រឿងសុទ្ធក្នុងលិខិតប្រកាស ពេលអំពីច្បាប់ទំលាប់

(៣) សុទ្ធក្នុងលិខិតប្រកាស និយាយទៀតថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះព្រះមានព្រះភាគ មិនបានបញ្ចេញនូវច្បាប់ទំលាប់^(១) ដល់ខ្ញុំព្រះ អង្គសោះ ។ តថាគតក៏និយាយទៅវិញថា ម្ចាស់សុទ្ធក្នុង ចុះតថាគត បានពោលនឹងអ្នកយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សុទ្ធក្នុង អ្នកចូរមកនៅពឹងផ្អែកនឹង តថាគតចុះ តថាគតនឹងបញ្ចេញនូវច្បាប់ទំលាប់ដល់អ្នក ដូច្នេះដែរឬ ។ សុទ្ធក្នុងលិខិតប្រកាសឆ្លើយថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គនឹងបានមានព្រះ បន្ទូលយ៉ាងនោះ នឹងខ្ញុំព្រះអង្គក៏ទេ ។ តថាគតនិយាយទៀតថា ចុះអ្នក បាននិយាយនឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹង នៅពឹងផ្អែកនឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះភាគ នឹងបញ្ចេញនូវច្បាប់ទំ- លាប់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដូច្នេះដែរឬទេ ។ សុទ្ធក្នុងលិខិតប្រកាសឆ្លើយតបថា បតិក្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងបានពោលយ៉ាងនោះ នឹងព្រះអង្គក៏ទេ ។ តថាគតនិយាយថា នៃសុទ្ធក្នុង តថាគតឥតបាននិយាយនឹងអ្នកថា ម្ចាស់ សុទ្ធក្នុង អ្នកចូរមកនៅពឹងផ្អែកនឹងតថាគតចុះតថាគតនឹងបញ្ចេញនូវច្បាប់ទំ- លាប់ដល់អ្នក ដូច្នេះទេ ចំណែកខាងអ្នកក៏មិននិយាយនឹងតថាគតថា បតិក្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងនៅពឹងផ្អែកនឹងព្រះមានព្រះភាគ ព្រះមានព្រះ ភាគ នឹងបញ្ចេញនូវច្បាប់ទំលាប់ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ដូច្នេះដែរ ម្ចាស់មោឃបុរស

អង្គកថា ថា លោកបញ្ញត្តិថា ច្បាប់ដ៏ប្រសើរ ដែលបុគ្គលចូរចេះដឹង ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

កោ សន្តោ តំ បដ្ឋាទិក្ខុក្ខយា ។ តំ កំ មហាសិ
 ង

សុទក្ខត បញ្ចត្ត វា អត្ថញ្ច អប្បញ្ចត្ត វា

អត្ថញ្ច យស្សត្ថាយ មយា ធម្មោ ទេសិតោ សោ

និយ្យតំ តក្កស្ស សម្មាទិក្ខុក្ខយា យាតំ ។ បញ្ចត្ត
 ង

វា កន្លេ អត្ថញ្ច អប្បញ្ចត្ត វា អត្ថញ្ច យស្សត្ថា-

យ កក្កតា ធម្មោ ទេសិតោ សោ និយ្យតំ

តក្កស្ស សម្មាទិក្ខុក្ខយា យាតំ ។ តំ កំ

សុទក្ខត បញ្ចត្ត វា អត្ថញ្ច អប្បញ្ចត្ត វា អត្ថញ្ច

យស្សត្ថាយ មយា ធម្មោ ទេសិតោ សោ និយ្យតំ

តក្កស្ស សម្មាទិក្ខុក្ខយា យាតំ^(១) ។ តត្រ សុទក្ខត

១ ឧ. ម. សម្មាទិក្ខុក្ខយាយ ។

លុត្តន្តបិដក វិយេកិយ បាឋកថា

កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ អ្នកឯងជាអ្នកជាទុក្ខ ពោលលាអ្នក
ណា ។ ម្នាលសុន្ទកុត្តៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើ
គថាគតបញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី មិនបានបញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី ធម៌
ដែលគថាគត បានសំដែងហើយ ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅ នៃទុក្ខ
ណា ធម៌នោះតែងដឹកនាំបុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តតាម ឲ្យអស់ទៅ នៃទុក្ខនោះ
ដោយប្រពៃ បានឬទេ ។ សុន្ទកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ ទូលតបថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើព្រះអង្គបញ្ចត្ត នូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី មិនបាន
បញ្ចត្ត នូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ
ដើម្បីប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ តែងដឹកនាំបុគ្គលអ្នក
ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះដោយប្រពៃបានមែន ។ គថាគត
និយាយថា ម្នាលសុន្ទកុត្តៈ កាលបើគថាគតបញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី មិន
បានបញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ក្តី ធម៌ដែលគថាគតបានសំដែងហើយ ដើម្បី
ប្រយោជន៍ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខណា ធម៌នោះ គង់នឹងដឹកនាំបុគ្គល អ្នក
ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ឲ្យអស់ទៅនៃទុក្ខនោះដោយប្រពៃទេតើ ។ ម្នាលសុន្ទកុត្តៈ

ពាង្គិកសុត្តន្ត សុទ្ធក្ខន្ធវិគ្គ ធម្មត្ថយគុណកថា

ឆី អកុញ្ញំ បពាត្ថំ^(១) កកិស្សតិ បស្ស មោយបុរិស យា-

វព្វា តេ វេទំ អបរទ្ធិន្តំ ។ អនេកបរិយាយេន ខោ

តេ សុទក្ខត្ត មម វណ្ណា ភាសិតោ វជ្ជិតាមេ

ឥតិបិ សោ កករា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាចរណា-

សម្មុទ្ធោ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្ម-

សារិបិ សត្វា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ កករាតិ ឥតិ

ខោ តេ សុទក្ខត្ត អនេកបរិយាយេន មម វណ្ណា

ភាសិតោ វជ្ជិតាមេ ។ អនេកបរិយាយេន ខោ

តេ សុទក្ខត្ត ធម្មស្ស វណ្ណា ភាសិតោ វជ្ជិតាមេ

១ ១. បពាត្ថំ អកុញ្ញំ ។

បាធិស្ឋត្រ រឿងសុនត្ថុលីច្ឆិបុត្រ ពោលអំពីគុណនៃព្រះរាជគ្រូ

កាលបើធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយនោះ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីឲ្យអស់ទៅ
នៃទុក្ខដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះហើយ នឹងចាំបាច់បញ្ចាញច្បាស់ទំលាប់ធ្វើអ្វី
ម្នាលមោឃបុរស អ្នកច្បាប់មើលចុះ អំពើនៃវិធីកុំហុសរបស់អ្នកឯង ។
ម្នាលសុនត្ថុ៖ អ្នកបានពោលសរសើរគុណ នៃតថាគតក្នុងវិជ្ជគ្រាម
ដោយអនេកបរិយាយថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គឆ្ងាយចាកសេចក្តី
សៅហ្មង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញោយធម៌ទាំងឡាយ ដោយប្រពៃចំពោះ
ព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ គឺសេចក្តីចេះដឹងនឹង
ក្រិត្យដែលបុគ្គលគប្បីប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានព្រះដំណើរល្អ ស្តេចទៅ
កាន់ព្រះនិព្វាន ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយ
សីលាទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវ
បុរសដែលគួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាគ្រូនៃទេវតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ
ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងវិលមកកាន់កតប្បិទៀត
ដូច្នេះ ។ ម្នាលសុនត្ថុ៖ អ្នកឯងបានពោលសរសើរគុណរបស់តថាគត
ក្នុងវិជ្ជគ្រាម ដោយអនេកបរិយាយដូច្នេះឯង ។ ម្នាលសុនត្ថុ៖ អ្នក
បានពោលសរសើរគុណនៃព្រះធម៌ ក្នុងវិជ្ជគ្រាមដោយអនេកបរិយាយថា

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ស្វាគ្វាតោ ភកវតោ ធម្មោ សង្ខិដ្ឋិតោ អតោលីកោ
 ឯហិបស្សិតោ ឌុបនយេកោ បច្ចុត្តំ វេទិតោ វិតា-
 ហិតំ ឥតំ ខោ តេ សុទត្តន្ត អនេកបរិយាយេន
 ធម្មស្ស វណ្ណា ភាសិតោ វដ្ឋិតាមេ ។ អនេកបរិយា-
 យេន ខោ តេ សុទត្តន្ត សង្ឃស្ស វណ្ណា ភា-
 សិតោ វដ្ឋិតាមេ សុប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវក-
 សង្ឃេ ឧដ្ឋប្បដិប្បន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃេ ញាយ-
 ប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ឃេ សាប័ចិប្បដិបន្នោ
 ភកវតោ សាវកសង្ឃេ យេនិទំ ចត្តារិ បុរិសយុតានិ
 អដ្ឋ បុរិសបុគ្គលា ឯស ភកវតោ សាវកសង្ឃេ
 អាហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ ទត្ថិណេយ្យោ អញ្ច-
 លីកវណីយោ អន្តរំ បុត្តាត្តន្តំ លោកស្សាតិ

សុត្តន្តបិដក ទី២៣ ពាសិកវគ្គ

ព្រះបរិយត្តិធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយល្អ
 ព្រះនរោត្តមធម៌ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីឃើញច្បាស់ដោយ
 ខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យឲ្យផលមិនរំពឹងចាំកាល ជាធម៌គួរដល់ឯហិបស្សវិធី
 ជាធម៌ដែលព្រះអរិយបុគ្គល គប្បីបង្កើនចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែល
 អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ម្នាលសុនទ្ធកុតៈ អ្នកបាន
 ពោលសរសើរគុណនៃព្រះធម៌ក្នុងវិជ្ជាគ្រាម ដោយអនេកបរិយាយដូច្នេះ
 ឯង ។ ម្នាលសុនទ្ធកុតៈ អ្នកបានពោលសរសើរគុណនៃព្រះសង្ឃក្នុងវិជ្ជា-
 គ្រាមដោយអនេកបរិយាយថា ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោក
 ប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិ
 ដោយត្រង់ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដើម្បីព្រះ
 និព្វាន ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិបត្តិដោយសមគួរ
 ពួកសាវ័កទាំងនេះ បើរាប់ជាគូបាន ៤ គូ បើរាប់រៀងគ្នាជាបុរសបុគ្គល
 បាន ៨ ពួកសាវ័ករបស់ព្រះមានព្រះភាគនេះ លោកគួរទទួលនូវចតុ-
 ប្បជ្ឈយដែលគេនាំមកអំពីចម្ងាយហើយបូជា លោកគួរទទួលនូវអាគន្ធក-
 ទាន លោកគួរទទួលនូវទាន ដែលបុគ្គលជឿនូវកម្មនឹងផលនៃកម្ម
 ហើយបូជា លោកគួរដល់អញ្ញាណកម្ម លោកជាបុព្វាភិក្ខុ នៃសព្វលោក

ឥតិ ខោ តេ សុទ្ធចក្ខុត្ត អនេកបរិយាយេន សង្ឃស្ស
វណ្ណា ភាសិតោ វជ្ជិតាមេ ។ អាភេនយាមិ ខោ តេ
សុទ្ធចក្ខុត្ត បដិវេទយាមិ ខោ តេ សុទ្ធចក្ខុត្ត កវិស្សន្តិ
ខោ តេ សុទ្ធចក្ខុត្ត វត្តារោ នោ វិសហំ សុទ្ធចក្ខុត្តោ
លីដ្ឋវិបុត្តោ សមណោ តោតមេ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ សោ
អវិសហនោ សិក្ខំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តោតិ ឥតិ
ខោ តេ សុទ្ធចក្ខុត្ត កវិស្សន្តិ វត្តារោតិ ។ ឃីវិ (១)
ខោ កក្កវ សុទ្ធចក្ខុត្តោ លីដ្ឋវិបុត្តោ មយា វុច្ចមា-
នោ អបក្កមេវ ឥមស្មា ធម្មវិទយា យថា តំ
អាមាយិកោ នេយិកោ ។

(៤) ឯកមីនាហំ កក្កវ សមយំ ជ្ជល្លស្ម វិហ-
រមិ ឧត្តរកា នាម ជ្ជល្លនំ ជិតមោ ។ អដទ្ធាហំ (២)
កក្កវ បុព្វល្លាសមយំ ជិតសេត្វា បក្កដីវមាទាយ សុ-
ទ្ធចក្ខុត្តេន លីដ្ឋវិបុត្តេន បន្ទាសមណេន ឧត្តរកិ
បិណ្ឌាយ ចារិសី ។ តេន ខោ បន សមយេន

ធាតុសុទ្ធ ពេលអំពីព្រះមានព្រះភាគធំនៅក្នុងទុត្តរកានិគម

រកខេត្តដទៃក្រៅលែងជាងគ្មាន ម្ចាស់សុទ្ធកត្តៈអ្នកបានពេលសរសើរគុណ
 នៃព្រះសង្ឃ ក្នុងវិជ្ជាគ្រាមដោយអនេកបរិយាយដូច្នេះឯង ។ ម្ចាស់សុទ្ធកត្តៈ
 គឺជាគតនឹងប្រាប់ដល់អ្នកឯង ម្ចាស់សុទ្ធកត្តៈ គឺជាគតនឹងឱ្យលំឱ្យអ្នក
 ដឹង ម្ចាស់សុទ្ធកត្តៈ មុខជានឹងមានអ្នកផងស្និទ្ធអ្នកថា សុទ្ធកត្តលិច្ឆិ-
 បុត្រ មិនអាចនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះសមណ-
 គោតមបានឡើយ លុះដល់គាត់មិនអាច (នឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌)
 ក៏ពោលលាសិទ្ធិ ហើយនឹងត្រឡប់ទៅកាន់កេរ្តិ៍ដ៏ថោកទាបវិញ ម្ចាស់
 សុទ្ធកត្តៈ ខ្លួនអ្នកមុខជានឹងមានអ្នកផងស្និទ្ធយ៉ាងដូច្នេះមិនខាន ។ ម្ចាស់
 កត្តវៈ សុទ្ធកត្តលិច្ឆិបុត្រ លុះដល់គាត់ស្និទ្ធយ៉ាងនេះ ក៏គេច
 ចេញចាកធម្មវិន័យនេះបាត់ទៅ ដូចសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅ
 កើតក្នុងនរក ។

(២) ម្ចាស់កត្តវៈ សម័យមួយ គឺជាគតទៅក្នុងទុត្តរកានិគមរបស់
 ពួកជនចូល ក្នុងចូលជនបទឯណោះ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ ក្នុងបុព្វណ្ឌសម័យ
 គឺជាគតស្បៀកស្បង់ ប្រដាប់បាត្រនឹងបរិវារ មានសុទ្ធកត្តលិច្ឆិបុត្រជាបច្ច្ា-
 សមណៈ ដើរចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងទុត្តរកានិគម ។ ក៏សម័យនោះឯង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

អថេលំ កោវត្ថុតិយំ កុក្កុវត្ថុកោ ចតុក្កោឡិកោ
 ធម្មាធិតិល្លាំ កត្វាសំ មុខេនេវ ខាទតំ មុខេនេវ
 កុញ្ញតំ ។ អន្ធមា ខោ កត្វា សុទត្ថតោ លីច្ឆវិបុត្តោ
 អថេលំ កោវត្ថុតិយំ កុក្កុវត្ថុកំ ចតុក្កោឡិកំ^(១)
 ធម្មាធិតិល្លាំ កត្វាសំ មុខេនេវ ខាទតំ មុខេនេវ
 កុញ្ញតំ ។ ធិស្វានស្ស ឯតទយោសិ សាធូរោ វត
 កោ អរហំ សមណោ ចតុក្កោឡិកោ ធម្មាធិតិល្លាំ
 កត្វាសំ មុខេនេវ ខាទតំ មុខេនេវ កុញ្ញតំ ។ អថខាហំ
 កត្វា សុទត្ថតស្ស លីច្ឆវិបុត្តស្ស ចេតសា ចេតាបរិ-
 វិតកមញ្ញាយ សុទត្ថតំ លីច្ឆវិបុត្តំ ឯតទវេចំ ត្វិបំ
 ធាម មោយបុរិស សក្យបុត្តិយោ^(២) បដិជាធិស្ស-
 សីតំ ។ កី បទ មំ កន្លេ កកវា ឯវមាហា ត្វិបំ
 ធាម មោយបុរិស សក្យបុត្តិយោ^(៣) បដិជាធិស្ស-
 សីតំ ។ ននុ តេ សុទត្ថត ឥមំ អថេលំ កោវត្ថុតិយំ

១ ឱ. ចតុក្កុល្លិកំ ។ ២-៣ សមណោ សក្យបុត្តិយោនិ កត្តបិ បេត្តកេ វិស្សនិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកថា បាណិកវគ្គ

មានអចេលម្នាក់ ជាគោរាជ្ជិយៈ^(១) សមាទានកុក្កវត្ថុ គឺប្រព្រឹត្តដូច
 សុន្ទ ដើររាជីង ៤ យកមាត់ត្របាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវភក្សហារដែល
 គេចាក់ចោលលើផែនដី ។ ម្នាលភក្កវៈ ឯសុន្ទកត្តលិច្ឆវិបុត្របានឃើញ
 អចេលគោរាជ្ជិយៈ សមាទានកុក្កវត្ថុ ដើររាជីង ៤ កំពុងយកមាត់ត្រ-
 បាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវភក្សហារ ដែលគេចាក់ចោលលើផែនដី ។ លុះ
 សុន្ទកត្តលិច្ឆវិបុត្រនោះ បានឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា
 អើហ្ន៎ សមណៈជាព្រះអរហន្តល្អពេកណាស់ ដើររាជីង ៤ យកមាត់ត្រ-
 បាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវភក្សហារ ដែលគេចាក់ចោលលើផែនដី ។ ម្នាល
 ភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង តថាគតបានដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីត្រិះរិះ ក្នុងចិត្ត
 នៃសុន្ទកត្តលិច្ឆវិបុត្រ ដោយចិត្ត (របស់តថាគត) ហើយបាននិយាយនឹង
 សុន្ទកត្តលិច្ឆវិបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកមិនសមហើប្តេជ្ញា
 ខ្លួនថាជាសក្យបុត្តិយ៍សោះឡើយ ។ សុន្ទកត្តលិច្ឆវិបុត្រនិយាយថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុដូចម្តេច បានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 បន្ទោសឲ្យព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកមិនសមហើប្តេជ្ញា
 ខ្លួនថាជាសក្យបុត្តិយ៍សោះឡើយ ។ តថាគតក៏និយាយត្រឡប់ទៅវិញថា
 ម្នាលសុន្ទកត្តៈ ចុះអ្នកបានឃើញអចេលគោរាជ្ជិយៈនេះសមាទានកុក្កវត្ថុ

១ អង្គថា ថា ជាជានិព្វប្រមាណបាណិកវគ្គ ។

បាដិកសុត្តេ អរិយកោដិកសុត្តេ ឬក្នុងកថា

កុក្កុរត្ថិតិ ចតុក្កោណ្ឌិតិ ធម្មាធិកត្ថិតិ កត្តាសិ
 មុខេនេវ ខាទន្តំ មុខេនេវ កុញ្ញន្តំ ។ ទិស្វា-
 នស្ស ឯតទហោសិ សាធូរោ វត ភោ អរហំ
 សមណោ ចតុក្កោណ្ឌិតោ ធម្មាធិកត្ថិតិ កត្តាសិ
 មុខេនេវ ខាទតិ មុខេនេវ កុញ្ញត្ថិតិ (១) ។ ឃី
 សន្តេ (២) តី បន កន្តេ កកវា អរហត្តស្ស មច្ចរាយ-
 ត្ថិតិ ។ ន ទោ អហំ មោយបុរិស អរហត្តស្ស មច្ច-
 រាយាមិ អបិច តុយ្យេវតិ (៣) ចាបតំ ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្នំ តំ
 បដហ មា តេ អហោសិ ទីយរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយ
 យំ ទោ បនេតំ សុទក្ខត្ត មញ្ញាសិ អរិយោ គោ-
 រត្តតិយោ (៤) សាធូរោ អរហំ សមណាតិ (៥) សោ
 សត្តមិ ទីវសំ (៦) អលសកេន កាលំ ករិស្សតិ កា-
 លកិតោ ច កាលកក្កិតោ ឆាម (៧) អសុរា សព្វនិ-
 ហនោ អសុរកាយោ តត្រ ឧប្បន្និស្សតិ កាលក-
 តញ្ច ទំ វីរណត្តម្ភកេ (៨) សុសារេ ធម្មស្សន្តិ ។

១ ឧ. កុញ្ញតិ ។ ២ ឧ. ម. វត្ថេ ។ ៣ ម. តុយ្យេវតិ ។ ៤ ឧ. ម. អរិយ
 កោដិកសុត្តេ ។ ៥ ម. សាធូរោ អយំ សមណាតិ ។ ៦ ឧ. សោ សត្តមវិសំ ។
 ៧ ឧ. កាលកញ្ច តាម ។ ៨ ឧ. ម. វីរណត្តម្ភកេ ។

បាធិតសូត្រ ពោលអំពីកុល្យាណរបស់អចេលការេត្តិយៈ

ដើរវារជើង ៤ យកមាត់ត្របាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវភក្សហារ ដែលគេចាក់
 ចោលលើផែនដី ។ លុះអ្នកឃើញហើយ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា
 អីហ្ន៎ សមណៈជាព្រះអរហន្តល្អពេកណាស់ ដើរវារជើង ៤ យកមាត់
 ត្របាក់ស៊ី យកមាត់ស៊ីនូវភក្សហារ ដែលគេចាក់ចោលលើផែនដី ដូច្នេះ
 មែនឬទេ ។ សុខកុត្តលីច្នៃបុត្រទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 បើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ហេតុអ្វីក៏ព្រះមានព្រះភាគ កំណាញ់ព្រះ
 អរហន្តម្ល៉េះ ។ តថាគតនិយាយតបថា ម្ចាស់មោឃបុរស តថាគតមិន
 មែនកំណាញ់ព្រះអរហន្តទេ តែថាទិដ្ឋិអាក្រក់យ៉ាងនេះកើតឡើងដល់អ្នក
 ហើយ ចូរអ្នកលះបង់ទិដ្ឋិអាក្រក់នោះចេញ ទិដ្ឋិអាក្រក់ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខអស់កាលដ៏យូរ កុំបីមានដល់អ្នកឡើយ
 ម្ចាស់សុខកុត្តៈ អ្នកសំគាល់នូវអចេលការេត្តិយៈណា ថាជាព្រះអរហន្ត
 ជាសមណៈល្អដូច្នេះ ឯអចេលនោះនឹងធ្វើមរណកាលដោយអលសក-
 ព្យាធិ^(១) ក្នុងថ្ងៃទី ៧ ពុំខាន លុះដល់គាត់ធ្វើមរណកាលទៅហើយ នឹងទៅ
 កើតក្នុងពួកអសុរ ឈ្មោះកាលកញ្ជិកៈ ជាអសុរកាយថោកទាបជាងគេទាំង
 អស់ ចំណែកខាងជនទាំងឡាយ នឹងនាំយកអចេលដែលធ្វើមរណកាល
 ហើយនោះ ទៅចោលក្នុងព្រៃស្នសាន ដែលមានដើមស្បូវវណ្ណាស ។

១ អង្គថា ថា ផ្សំដែលកើតអំពីសេចក្តីខឹងប្រអូស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បាធិវគ្គោ

អាកាម្មមាណោ ច ភំ សុទក្ខត្ត អថេលំ កោរក្ខត្តិយំ
 ឧបសង្កម្ភិកា បុព្វេយ្យាសិ ជាតាសិ អារុសោ កោ-
 រក្ខត្តិយ អត្ថោ កត្តិដ្ឋិ^(១) ហំ ខោ បទេនំ សុ-
 ទក្ខត្ត វិជ្ជតិ យទ្កេ អថេលោ កោរក្ខត្តិយោ ព្យាក-
 រិស្សតិ ជាតាមិ អារុសោ សុទក្ខត្ត អត្ថោ កត្តិ កា-
 លកត្ថកា ធាម អស្សា សព្វដិហីនោ អស្សាកាយោ
 តត្រមិ ឧប្បន្នោតិ^(២) ។ អថខោ កត្តា សុទក្ខត្តោ
 លំប្បវត្តោ យេន អថេលោ កោរក្ខត្តិយោ តេនប-
 សង្កម្ភិ ឧបសង្កម្ភិកា អថេលំ កោរក្ខត្តិយំ ឯតទរោច
 ព្យាកតោ ខោសិ អារុសោ កោរក្ខត្តិយ សមណោន
 តោតមេន អថេលោ កោរក្ខត្តិយោ សត្តមំ ទិវសំ
 អលសកេន កាលំ ករិស្សតិ កាលកតោ ក
 កាលកត្ថកា ធាម អស្សា សព្វដិហីនោ អស្សា-
 កាយោ តត្រ ឧប្បន្នស្សតិ កាលកតត្ថ ធំ វិ-
 លាត្ថមកេ សុសារេ ធម្មេស្សន្តិកិ យេន ភំ អារុ-
 សោ កោរក្ខត្តិយ បត្តំ បត្តំ ច កត្តំ កុញ្ញេយ្យាសិ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ម្នាលសុទ្ធកុត្តៈ បើអ្នកចង់ដឹង គប្បីចូលទៅរកអចេលភោទត្ថិយៈហើយ
 សួរថា នៃអាវុសោភោទត្ថិយៈ អ្នកដឹងគតិរបស់ខ្លួនដែរឬទេ ម្នាល
 សុទ្ធកុត្តៈ ហេតុនេះមានជាប្រាកដ គឺអចេលភោទត្ថិយៈ មុខជានឹងប្រាប់
 អ្នកថា នៃអាវុសោភោទត្ថិយៈ ខ្ញុំដឹងគតិរបស់ខ្ញុំថា ខ្ញុំឯងលុះធ្វើមរណកាល
 ទៅ នឹងទៅកើតក្នុងពួកអសុរឈ្មោះកាលកញ្ជក់ៈ ជាអសុរកាយថោក
 ទាបជាងគេទាំងអស់ ។ ម្នាលភគវៈ សម័យនោះឯង សុទ្ធកុត្តលិច្ឆ-
 វិបុត្រ បានចូលទៅរកអចេលភោទត្ថិយៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បាន
 និយាយនឹងអចេលភោទត្ថិយៈ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោភោទត្ថិយៈ
 ព្រះសមណគោតម ទ្រង់បានព្យាករឲ្យអ្នកថា អចេលភោទត្ថិយៈនឹងធ្វើ
 មរណកាលដោយអលសកត្យាធិក្នុងថ្ងៃទី ៧ លុះដល់ធ្វើមរណកាលទៅ
 ហើយនឹងទៅកើតក្នុងពួកអសុរឈ្មោះកាលកញ្ជក់ៈ ជាអសុរកាយថោកទាប
 ជាងគេទាំងអស់ ជនទាំងឡាយនឹងនាំយកអចេល ដែលធ្វើមរណកាល
 ហើយនោះ ទៅចោលឯព្រៃស្នូសានដែលមានដើមស្បូវរណ្តាស ម្នាល
 អាវុសោភោទត្ថិយៈ ព្រោះហេតុនោះគួរអ្នកបរិភោគកត្តាហារឲ្យល្មម ។

ពាណិជ្ជកម្ម អនុវត្តន៍យកលក្ខណៈ

មន្ត្រី មន្ត្រី ច ទាមទារ បើយកសិ យថា សម-
 ណាស្ស តោតមស្ស មិត្តា អស្ស វេទន្តិ ។ អថោ
 កត្តា សុទ្ធកត្តា លិង្គបុត្រា (១) ឯកទ្ធិហិកាយ
 សត្ត វត្តិទ្ធិវិទិ កណ្តាសិ យថា តំ តថាកត្តស្ស
 អសទ្ធិហិកាយ ។ អថោ កត្តា អថេលា កោ-
 វត្តត្តិយោ សត្តមិ វិសំ អលសកេន កាលមកា-
 សិ កាលកតោ ច កាលកត្តិកា ឆាម អសុរា
 សព្វទិហិកាយ អសុរាកាយោ តត្រ ឧប្បជ្ជិ កាលក-
 តត្ថ ទំ វិណ្ឌត្តមកេ សុសាធន ធម្មិកា ។ អស្ស-
 សិ ទោ កត្តា សុទ្ធកត្តា លិង្គបុត្រា (២) អថេលា
 កិរ(៣) កោវត្តត្តិយោ អលសកេន កាលកតោ វិណ្ឌ-
 ត្តមកេ សុសាធន ធម្មិកាតិ ។ អថោ កត្តា សុទ្ធកត្តា
 លិង្គបុត្រា យេន វិណ្ឌត្តមកិ សុសាធន យេន
 អថេលា កោវត្តត្តិយោ តេនបស្សន្តិ ឧបស្សន្តិ
 អថេលិ កោវត្តត្តិយំ តត្តត្តិ ទាលិកា អាកោដេសិ

បាដិកសូត្រ ពោលអំពីការធ្វើមរណកាល របស់អចេលការក្ខត្តិយៈ

គួរធិកទឹកឲ្យល្មម ។ ពាក្យរបស់ព្រះសមណគោតម ត្រឡប់ទៅជាពាក្យ
ខុសវិញយ៉ាងណា (អ្នកគប្បីធ្វើយ៉ាងនោះ) ។ ម្នាលភក្កវៈ គ្រានោះឯង
សុទ្ធត្ថលិច្ឆវិបុត្រមិនជឿពាក្យតថាគត ហើយក៏រាប់តាំងអំពី ១ ថ្ងៃ ២ ថ្ងៃ
រហូតដល់៧យប់៧ថ្ងៃ ។ ម្នាលភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង អចេលការក្ខត្តិ-
ត្តិយៈ ក៏បានធ្វើមរណកាលដោយអលសកព្យាធិ ក្នុងថ្ងៃទី ៧ (នោះមែន)
លុះធ្វើមរណកាលហើយ ក៏ទៅកើតក្នុងពួកអសុរ ឈ្មោះកាលកញ្ចកៈ
ជាអសុរតាមថោកទាបជាងគេទាំងអស់ ពួកមហាជនក៏នាំគ្នាយកអចេល
ដែលធ្វើមរណកាលហើយនោះ ទៅចោលក្នុងព្រៃស្នូសានដែលមានដើម
ស្បូវវណ្ណាស ។ ម្នាលភក្កវៈ សុទ្ធត្ថលិច្ឆវិបុត្រ បានឮដំណឹងថា
អចេលការក្ខត្តិយៈបានធ្វើមរណកាល ដោយអលសកព្យាធិ ពួកមនុស្ស
បាននាំយកទៅចោល ឯព្រៃស្នូសាន ដែលមានដើមស្បូវវណ្ណាស ។
ម្នាលភក្កវៈ លំដាប់នោះឯង សុទ្ធត្ថលិច្ឆវិបុត្រ ក៏ដើរចូលទៅ
រកអចេលការក្ខត្តិយៈ ក្នុងព្រៃស្នូសាន ដែលមានដើមស្បូវវណ្ណាស លុះ
ចូលទៅដល់ហើយ ក៏យកដៃទះសាកសពអចេលការក្ខត្តិយៈ ៣ ដង

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពាណិជ្ជកោ

ជាធាសី អាវុសោ កោរក្ខត្តិយ អត្តនោ គតិដ្ឋំ ។
 អថោ កត្តវ អថេលោ កោរក្ខត្តិយោ ចាណិជោ បដ្ឋិ
 បរិបុត្តោ^(១) វដ្ឋាសី ជាធាមី អាវុសោ សុទក្ខត្ត អត្ត-
 នោ គតី កាលកញ្ចកា ធាម អស្សា សព្វនិហ័នោ
 អស្សកាយោ តត្រម្ពី ឧប្បន្នោតិ វត្វា តត្តោ ឧត្តានោ
 បរិបតិ^(២) ។ អថោ កត្តវ សុទក្ខត្តោ លិង្គវិបុត្តោ
 យេនាហំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ជិសីទិ ខោ អហំ
 កត្តវ សុទក្ខត្តំ លិង្គវិបុត្តំ ឯតទេវោចំ តំ កី មពាសិ
 សុទក្ខត្ត យថេវ តេ អហំ អថេលំ កោរក្ខត្តិយំ
 អាវុត្ត ព្យាកាសី តថេវ តំ វិចាកំ នោ^(៣) អពាថា វាតិ ។

១ ឧ. បរិបុត្តោ ។ ២ ឧ. បបតិ ។ ៣ ឧ. ម. តោតិ ឆ្នំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បាលីកថា

សួរថា ម្ចាស់អាវុសោការកុត្តិយៈ អ្នកដឹងគតិរបស់ខ្លួនឬទេ ។ ម្ចាស់
 កុត្តវៈ សម័យនោះឯង សាកសពអចេលការកុត្តិយៈ យកដៃបោស
 ខ្នងក្រោកឡើងប្រាប់ថា ម្ចាស់អាវុសោសុនកុត្តៈ ខ្ញុំដឹងគតិរបស់ខ្ញុំថា
 ខ្ញុំបានមកកើត ក្នុងពួកអសុរ ឈ្មោះកាលកញ្ចកៈហើយ ជាអសុរកាយ
 ថោកទាបជាងគេទាំងអស់^(១) ដូច្នេះរួចហើយ ក៏ដួលដេកផ្សាស្រទាង
 ក្នុងទីនោះទៅវិញ ។ ម្ចាស់កុត្តវៈ គ្រានោះឯង សុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ ក៏
 ចូលមករកគាត់គិត លុះចូលមកដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំគាត់ថា ឮអង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរ ។ ម្ចាស់កុត្តវៈ លុះសុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរហើយ គាត់គិត ក៏សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សុនកុត្តៈ អ្នកសំ-
 គាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច គាត់គិតបានប្រារព្ធព្យាករណ៍ នូវអចេល-
 ការកុត្តិយៈប្រាប់អ្នកយ៉ាងណាមិញ វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នេះមែន មិន
 បានទៅជាខុសវិញទេ ។ សុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ ក៏ទូលតបមកវិញថា

១ អដ្ឋកថា ថា សាកសពអចេលការកុត្តិយៈដែលស្លាប់ហើយត្រឡប់ក្រោកឡើង និយាយ
 តបមកនឹងសុនកុត្តលិច្ឆវិបុត្រវិញបាននេះ ក៏ដោយអាទុក្ខពារបស់ព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់ ។ មាន
 ដំណាលថា ព្រះមានព្រាហ្មណ៍នាំយកអចេលការកុត្តិយៈ ពីកំណើតអសុរកាយមកបញ្ចូល
 ក្នុងរូបខ្មោចអចេលនោះ ឲ្យនិយាយពើត ព្រោះហេតុនោះ បានជាខ្មោចអចេលការកុត្តិយៈ
 និយាយបាន ។

បាធិស្ឋត្តេ ឥទ្ធិប្បាដិហារិយកតាកតតា

យថេវ មេ កន្តេ កកវា អនេលី កោរក្ខត្តយំ អារត្ត
 ព្យាកាសំ តថេវ នំ វិចាកំ នោ អញ្ញាថាតិ ។
 នំ កី មញ្ញសិ សុទក្ខត្ត យទិ ឃំ សន្តេ កតំ
 វា ហោតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ អតតំ
 វាតិ ។ អន្តា ខោ កន្តេ ឃំ សន្តេ កតំ ហោតិ
 ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ នោ អក-
 តន្តិ ។ ឃំបិ ខោ មំ ត្វំ មោយបុរិស ឧត្តរិម-
 នុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កកេន្តំ ឃំ វិទេសិ ន
 មា បន មេ កន្តេ កកវា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បា-
 ដិហារិយំ កកេន្តិ បស្ស មោយបុរិស យាវត្ថុ
 តេ ឥទ្ធិ អបរទ្ធិន្តិ ។ ឃំបិ ខោ កក្កវ សុទក្ខត្តោ
 លីច្ឆរិបុត្តោ មយា វុច្ឆមាណោ អបត្តមេវ ឥមស្មា
 ធម្មវិទយា យថា នំ អាចារិកោ នេយិកោ ។

ពាងកស្រង្រ ពេលអំពីការធ្វើឥដ្ឋមិនធ្វើឥដ្ឋពាងហារីយ៍

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធព្យាករណ៍ នូវអរចេ-
 លការកិត្តិយៈ ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងណា វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះ
 មែន មិនមែនផ្សេងទេ ។ តថាគតសួរថា ម្ចាស់សុទ្ធកត្តៈ អ្នកសំ-
 គាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច បើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ តើតថាគត
 ឈ្មោះថាបានធ្វើឥដ្ឋពាងហារីយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ក្រែក្រែងជាធម៌របស់
 មនុស្សហើយ ឬមិនមែនបានធ្វើទេ ។ សុទ្ធកត្តាលិច្ឆិវបុត្រទូលតបថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ ឈ្មោះថា
 ព្រះអង្គបានធ្វើឥដ្ឋពាងហារីយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រែក្រែងជាធម៌របស់
 មនុស្ស ពិតមែនហើយ មិនមែនថាព្រះអង្គមិនធ្វើទេ ។ តថាគត
 និយាយតបថា ម្ចាស់មោឃបុរស កាលបើដូច្នោះមែន (ចុះដូចម្តេច)
 ក៏អ្នកនិយាយនឹងតថាគត ដែលជាអ្នកធ្វើឥដ្ឋពាងហារីយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ
 ក្រែក្រែងជាធម៌របស់មនុស្សយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះ
 មានព្រះភាគ ពិតជាមិនធ្វើឥដ្ឋពាងហារីយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រែក្រែង
 ជាធម៌របស់មនុស្ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ ម្ចាស់មោឃបុរស អ្នកចូរ
 មើលចុះ អំពើនេះជាកំហុសរបស់អ្នក ។ ម្ចាស់កត្តៈ ឯសុទ្ធកត្ត-
 លិច្ឆិវបុត្រ កាលតថាគតស្តីឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏គេចចេញចាកធម្មវិន័យនេះ
 បាត់ទៅ ដូចជាសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅកើតក្នុងនរក ។

(៥) ឯកភិណ្ឌាហំ កត្តវ សមយំ វេសាលីយំ វិហា-
 រមិ មហាវេនេ ក្រដាតាវសាលាយំ ។ តេន ខោ បន
 សមយេន អចេលោ កឡាមជ្ឈតោ^(១) វេសាលីយំ
 បដិវសតិ លាកត្តប្បត្តោ ចេវ យសត្តប្បត្តោ ច វជ្ជិ-
 តាមេ ។ តស្ស សត្ត វត្ថបទានិ សមត្តានិ សមា-
 ទិដ្ឋានិ ហោត្តិ យាវជីវំ អចេលោ អស្សំ ន វត្ថុ
 បរិទេហេយ្យំ យាវជីវំ ព្រហ្មចារី អស្សំ ន មេដុំនំ ធម្មិ
 បដិសេវេយ្យំ យាវជីវំ សុភមីសេនេវ យាបេយ្យំ ន
 ឱទនេកុម្មាសំ កុញ្ញេយ្យំ បុរត្ថមេន វេសាលី^(២) ឧទេនិ
 ឆាម ចេតិយំ តំ ឆាតិក្កមេយ្យំ ទត្ថិលោន វេសាលី
 តោតមតំ ឆាម ចេតិយំ តំ ឆាតិក្កមេយ្យំ បច្ឆិមេន
 វេសាលី សត្តម្ហំ ឆាម ចេតិយំ តំ ឆាតិក្កមេយ្យំ ឧត្តរ-
 ន វេសាលី ពហុបុត្តកឆាម^(៣) ចេតិយំ តំ ឆាតិក្ក-
 មេយ្យន្តិ សោ ឥមេសំ សត្តន្ធិ វត្ថបទានិ សមាទានហេតុ
 លាកត្តប្បត្តោ ចេវ យសត្តប្បត្តោ ច វជ្ជិតាមេ ។

១ ឧ. កឡាមសុត្តេ ។ ម. កឡាមជ្ឈតេ ។ ២ ម. ឯវំ ។ ឧ. វេសាលីយំ ។
 ៣ ឧ. ម. ពហុបុត្តំ ឆាម ។

សុត្តន្តបិដក ទី២និកាយ ពាសិកវគ្គ

(៥) ម្នាលភិក្ខុ៖ សម័យមួយ គេថាគតបិតនៅក្នុងក្នុងការសាលា
 ក្នុងព្រះមហាវេន ជិតក្រុងវេសាលី ។ សម័យនោះឯង មានអចេលម្នាក់
 ឈ្មោះកឡាមជ្ឈកៈ^(១) នៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងវេសាលី ជាអ្នកបានលាភ
 នឹងយសដ៏ប្រសើរ ក្នុងវិជ្ជាគ្រាម ។ ចំណែកវត្ថុទាំង ៧ អចេលនោះក៏បាន
 សមាទានសព្វគ្រប់ថា អាត្មាអញគួរជាអ្នកអាត្រាត មិនត្រូវស្ងៀកដណ្តប់
 សំពត់ដរាបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មាអញគួរប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ មិនត្រូវ
 សេពមេច្តូរធម៌ដរាបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មាអញគួរចិញ្ចឹមជីវិតដោយស្ករ
 នឹងសាច់តែម្យ៉ាង មិនត្រូវបរិភោគបាយនឹងនំដរាបដល់អស់ជីវិត ១ អាត្មា
 អញមិនត្រូវបោះបង់ចោលនូវឧទេនចេតិយ ខាងកើតក្រុងវេសាលី ១ អាត្មា
 អញមិនត្រូវបោះបង់ចោលនូវគោតមកចេតិយ ខាងត្បូងក្រុងវេសាលី ១
 អាត្មាអញមិនត្រូវបោះបង់ចោលនូវសត្តមចេតិយ ខាងលិចក្រុងវេសាលី ១
 អាត្មាអញមិនត្រូវបោះបង់ចោល នូវពហុបុត្តកចេតិយ ខាងជើងក្រុងវេ-
 សាលី ១ ព្រោះហេតុដែលប្រព្រឹត្តសមាទាន នូវចំណែកវត្ថុទាំង ៧ នេះ
 ហើយ ទើបអចេលនោះបាននូវលាភនឹងយសដ៏ប្រសើរក្នុងវិជ្ជាគ្រាម ។

១ អង្គកថា ថា ជាអ្នកជុសវាងច្រើនដែលលៀនចេញមកក្រៅ ។

អថទោ ភក្កវ សុនត្តត្ថោ លិង្គវិប្បត្តោ យេន អថេលោ
 តទ្បាវបជ្ឈតោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អថេលំ
 តទ្បាវបជ្ឈតំ បញ្ញំ អប្បច្ឆំ ។ តស្ស អថេលោ
 តទ្បាវបជ្ឈតោ បញ្ញំ បុដ្ឋោ ន សំចាយាសិ អសំ-
 ចាយន្តោ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បច្ឆយញ្ច ចាត្វា-
 កាសិ ។ អថទោ ភក្កវ សុនត្តត្ថស្ស លិង្គវិប្បត្ថស្ស
 ឯតទយោសិ សាធុរិបំ វត កោ អហន្តំ សមណំ
 អាសាទិយិម្ហសេ(១) មា វត នោ កោ(២) អហោសិ ទីយ-
 រត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ អថទោ ភក្កវ សុន-
 ត្តត្ថោ លិង្គវិប្បត្តោ យេនាហំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯតមន្តំ និសីទិ ។ ឯតមន្តំ និសីទ្គំ
 ទោ អហំ ភក្កវ សុនត្តត្ថំ លិង្គវិប្បត្ថំ ឯតទរោចំ ភ្ជិបិ
 នាម មោយបុរិស សក្យបុត្តិយោ(៣) បដិជានិស្សសីតិ ។
 តី បន មំ កន្តេ កកវា ឯវមាហា ភ្ជិបិ នាម

១ ឧ. ម. អាសាទិម្ហសេ ។ ២ ឧ. ម. កោតិ និព្វិ ។ ៣ ម. សមណោ សក្យបុត្តិយោ។

បាធិកសូត្រ ប្រស្នាចេសសុនត្ថលិច្ឆវិបុត្រ

ម្នាលភិក្ខុ៖ ត្រាវនោះឯង សុនត្ថលិច្ឆវិបុត្របានចូលទៅរកអចេលកឡារមជ្ឈកៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សួរប្រស្នានឹងអចេលកឡារមជ្ឈកៈ ។

លុះសុនត្ថលិច្ឆវិបុត្រនោះសួរប្រស្នាយ៉ាងនោះហើយ អចេលកឡារមជ្ឈកៈក៏ឆ្លើយដោះស្រាយប្រស្នានោះមិនរួច កាលបើឆ្លើយមិនរួចហើយក៏ធ្វើនូវសេចក្តីក្រវក្រោធផង ប្រទូស្តផង សេចក្តីមិនត្រេកអរផង ឲ្យប្រាកដឡើង ។

ម្នាលភិក្ខុ៖ លំដាប់នោះឯង សុនត្ថលិច្ឆវិបុត្រមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧហ្មា⁺អាត្មាអញបានដេញដោលនូវអរហន្តសមណៈ មានសភាពដ៏ល្អ ធ្វើដូចម្តេចហ្មា⁺ អំពើដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលជាយូរអង្វែង - កុំបីមានដល់អាត្មាអញឡើយ ។

ម្នាលភិក្ខុ៖ លំដាប់នោះ សុនត្ថលិច្ឆវិបុត្របានចូលមករកតថាគត លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំតថាគត រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

ម្នាលភិក្ខុ៖ លុះសុនត្ថលិច្ឆវិបុត្រ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ តថាគតក៏បានពោលពាក្យនេះថា ម្នាលមោឃបុរស អ្នកមិនសមរម័យក្នុងប្លង់ខ្លួន ថាជាសក្យបុត្តិយ៍សោះឡើយ ។ សុនត្ថលិច្ឆវិបុត្របាននិយាយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រោះហេតុអ្វីបានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បន្ទោសខ្ញុំ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

មោយបុរិស សក្យបុត្តិយោ^(១) បដិដាដិស្សសីតិ ។ នន្ទ
 ភំ សុនក្ខត្ត អចេលំ កណ្ណាមជ្ឈកំ^(២) ឧបស្សន្តមិត្តា
 បញ្ចំ អប្បន្តំ តស្ស តេ អចេលោ កណ្ណា-
 មជ្ឈកោ បញ្ចំ បុដ្ឋោ ន សំចាយាសំ អសំចា-
 យន្តោ កោបញ្ច ទោសញ្ច អប្បន្តយញ្ច ចាត្វា-
 កាសំ តស្ស តេ ឯតទហោសំ សាធុរ្មំ វត
 កោ អវហន្តំ សមណំ អាសាទិយិម្ហសេ មា វត ចោ
 កោ អហោសំ ដីយរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ ឯវំ
 កន្លេ កំ បន កន្លេ កកវំ អវហត្ថស្ស មច្ឆរាយតីតិ ។
 ន ទោ អហំ^(៣) មោយបុរិស អវហត្ថស្ស មច្ឆរាយាមិ
 អបិច តុយ្ហេវេតិ ចាបកំ ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្តំ តំ បដហ

១ ម. សមណោ សក្យបុត្តិយោ ។ ២ ឱ. កម្មុវេសុកំ ។ ម. កណ្ណាមជ្ឈកំ ។
 ៣ ឱ. ន ទោ បហំ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់មោឃបុរុស អ្នកមិនសមហើមកល្បេងខ្លួនថាជា
សក្យបុត្តិយ៍សោះឡើយ ។ តថាគតក៏ត្រឡប់និយាយទៅវិញទៀតថា
ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ ក្រែងអ្នកបានចូលទៅរកអចេលកឡារមជ្ឈកៈ ហើយសួរ
ប្រស្នា ឯអចេលកឡារមជ្ឈកៈ លុះដល់អ្នកសួរប្រស្នាហើយ ក៏រក
ឆ្លើយដោះប្រស្នាមិនរួច កាលបើឆ្លើយដោះប្រស្នាមិនរួចហើយ ក៏បាន
ធ្វើនូវសេចក្តីក្រវក្រោធផង ប្រទូស្តផង សេចក្តីមិនត្រេកអរផង ឲ្យ
ប្រាកដឡើង អ្នកមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឧហ្ម៎ា អាត្មាអញបាន
ដេញដោលនូវព្រះអរហន្តសមណៈ ដែលមានសភាពដ៏ល្អ ធ្វើដូចម្តេចហ្ម៎ា
អំពើដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាល
ជាយូរអង្វែង កុំបីមានដល់អាត្មាអញឡើយ ដូច្នេះមែនឬ ។ ឯសុនក្ខត្ត-
លិច្ឆវិបុត្រ ក៏ត្រឡប់ទូលតបថា ព្រះករុណាព្រះអង្គ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ចុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់កំណាញ់ព្រះអរហន្តឬអ្វី ។ តថាគត
និយាយថា ម្ចាស់មោឃបុរុស តថាគតមិនមែនកំណាញ់ព្រះអរហន្តទេ
តែទិដ្ឋិកាក្រក់យ៉ាងនេះ កើតឡើងដល់អ្នកទេតើ អ្នកចូរលះបង់នូវទិដ្ឋិ

បាដិកសុត្តេ សុន្ទរកថាបកទីដ្ឋិតតកថា

ម. តេ អហោសិ ជីយវន្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយា-
 នំ ។ យំ ខោ បនេនំ សុនត្តត្ថ មហាសំ អថេលំ
 កឡាមជ្ឈកំ សាទុចរិកោ អហំ សមណោនំ^(១) សោ
 ធិរស្សេ បរិហិតោ សាទុចរិកោ^(២) វិចរន្តោ ឌីធន-
 កុម្មាសំ កុញ្ញមាដោ សព្វានេវ វេសាលីយានិ ចេតិ-
 យានិ សមតិក្កមិត្វា យសា ធិហីនោ^(៣) កាលំ
 ករិស្សតីតិ ។ អថខោ ភក្កវ អថេលោ កឡា-
 មជ្ឈកោ ធិរស្សេ បរិហិតោ សាទុចរិកោ វិច-
 រន្តោ ឌីធនកុម្មាសំ កុញ្ញមាដោ សព្វានេវ វេសាលី-
 យានិ ចេតិយានិ សមតិក្កមិត្វា យសា ធិហីនោ^(៤)
 កាលមកាសិ ។ អស្សោសិ ខោ ភក្កវ សុនត្តត្ថោ
 លីច្ឆវិបុត្តោ អថេលោ កិវ កឡាមជ្ឈកោ បរិហិតោ
 សាទុចរិកោ វិចរន្តោ ឌីធនកុម្មាសំ កុញ្ញមាដោ
 សព្វានេវ វេសាលីយានិ ចេតិយានិ សមតិក្កមិត្វា
 យសា ធិហីនោ កាលំ ករោតិ ។ អថខោ ភក្កវ

១ ឧ. សាវុគ្គោ ធម៌ សមណោនំ ។ ២ ឧ. សាទុចរិយោ ។ ៣-៤ ឧ. ធិក្កិណ្ណោ ។
 អ. ធិក្កិណ្ណោ ។

ពាង្គិកសូត្រ ពោលអំពីទិដ្ឋិអាត្រក់របស់សុខពុទ្ធលំដួចវិញ្ញាណ

អាត្រក់នោះចេញ ទិដ្ឋិអាត្រក់ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីមិនជាប្រយោជន៍
 ជាទុក្ខអស់កាលជ័យយូរ កុំបីមានដល់អ្នកឡើយ ។ គឺថាគតនិយាយទៀតថា
 ម្នាលសុខកុត្តៈ អ្នកឯងសំគាល់នូវអចេលកឡារមជ្ឈកៈណា ថាជាអរហន្ត-
 សមណៈមានសភាពដ៏ប្រសើរដូច្នេះ មិនយូរប៉ុន្មាន អចេលនោះ មុខជា
 នឹងត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់មានប្រពន្ធកូន បរិភោគបាយនឹងនំ លះ
 បង់ចោលនូវចេតិយទាំងអស់ ដែលមាននៅជិតក្រុងវេសាលី នឹងសាប-
 សូន្យចាកយសហើយធ្វើមរណកាលទៅ ។ ម្នាលកុត្តៈ លំដាប់នោះឯង
 អចេលកឡារមជ្ឈកៈ មិនយូរប៉ុន្មាន ត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់ មាន
 ប្រពន្ធកូន បរិភោគបាយនឹងនំ លះបង់នូវចេតិយទាំងអស់ដែលមាននៅជិត
 ក្រុងវេសាលី ជាអ្នកសាបសូន្យចាកយស ហើយធ្វើមរណកាលទៅដូច្នេះ
 មែន ។ ម្នាលកុត្តៈ សុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ បានឮដំណឹងថា អចេលកឡា-
 រមជ្ឈកៈ ត្រឡប់ទៅជាអ្នកស្ងៀកសំពត់ មានប្រពន្ធកូនបរិភោគបាយនឹងនំ
 លះបង់ចោលនូវចេតិយទាំងអស់ ដែលមាននៅជិតក្រុងវេសាលី សាប
 សូន្យចាកយសហើយធ្វើមរណកាលទៅដែរ ។ ម្នាលកុត្តៈ គ្រានោះឯង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

សុទ្ធចក្ខុតោ លីដ្ឋវិបុត្តោ (១) យេនាហំ តេនុបសង្កម្មិ
 ឧបសង្កម្មិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ធិសីទិ ខោ អហំ កក្កវ សុទ្ធចក្ខុតំ
 លីដ្ឋវិបុត្តំ ឯតទរោទំ តំ ភី មញ្ញាសិ សុទ្ធចក្ខុតំ
 យថេវ តេ អហំ អថេលំ កណ្ណាមជ្ឈតំ អារត្ត
 ព្យាភាសី តថេវ តំ វិចាតំ នោ អញ្ញាថា វាតិ ។
 យថេវ មេ កន្តេ កក្កវ អថេលំ កណ្ណាមជ្ឈតំ
 អារត្ត ព្យាភាសី តថេវ តំ វិចាតំ នោ អញ្ញាថា វាតិ ។
 តំ ភី មញ្ញាសិ សុទ្ធចក្ខុតំ យទិ ឯវំ សន្តេ កតំ
 វា ហោតិ ឧត្តរមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ អកតតំ
 វាតិ ។ អថខោ (២) កន្តេ ឯវំ សន្តេ កតំ ហោតិ
 ឧត្តរមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ នោ អកតតន្តំ ។

១ ឧ. លីដ្ឋវិបុត្តោនិ នន្តិ ។ ២ ឧ. ម. អទ្ធា វោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិការ

សុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រចូលមករកតថាគត លុះចូលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 តថាគត រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ ម្នាលភក្តី៖ លុះសុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ តថាគតក៏បានសួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលសុខកុត្តៈ
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច តថាគត បានប្រារព្ធព្យាករណ៍នូវ
 អចេលកឡារមជ្ឈកៈ ប្រាប់អ្នកយ៉ាងណា វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន
 មិនមែនទេជាផ្សេងវិញទេ ។ ឯសុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ បានឆ្លើយតបថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ប្រារព្ធព្យាករណ៍នូវអចេ-
 លកឡារមជ្ឈកៈ ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងណា វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន
 មិនមែនទេជាផ្សេងវិញទេ ។ តថាគត ក៏និយាយថា ម្នាលសុខកុត្តៈ
 អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ថាដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ
 តើឈ្មោះថាតថាគតបានធ្វើឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាង
 ធម៌របស់មនុស្សហើយ ឬថាមិនបានធ្វើទេ ។ សុខកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ
 ក៏ទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន
 ហើយ ឈ្មោះថាព្រះអង្គបានធ្វើឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ជាងធម៌របស់មនុស្សពិតមែនហើយ មិនមែនថាព្រះអង្គមិនធ្វើទេ ។

បាធិកសុត្តេ អបេលបាធិកបុត្តវត្ត

ឃឹម ខោ មំ ត្វំ មោយបុរិស ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ កកេន្តំ ឃឹ វេសេ ធម៌ បទ
 មេ កន្តេ កកវា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ
 កកេត្តិ បស្ស មោយបុរិស យាវត្ថុ តេ ឥទ្ធ
 អបរទ្ធិន្តំ ។ ឃឹម ខោ កក្កវ សុទក្កតោ លិច្ឆិប្បតោ
 មយា វុត្តមាទោ អបក្កមេវ ឥមស្មា ធម្មិទយា យថា
 តំ អាទាយិកោ នេយិកោ ។

[៦] ឯតទិទាហំ កក្កវ សមយំ តត្ថេវ វេសាលិយំ
 វិហារមិ មហាវេនេ ក្យជាតាវសាលាយំ ។ តេន ខោ ប-
 ទ សមយេន អចេលោ ចាដិកប្បតោ វេសាលិយំ បដិ-
 វសតិ លាកក្កប្បតោ ចេវ យសក្កប្បតោ ច វដ្ឋិតាមេ ។
 សោ វេសាលិយំ បវសតិ ឃឹ វាចំ កាសតិ សមណោមិ
 តោតមោ ញាណវាទោ អហិមិ ញាណវាទោ ញាណ-
 វាទោ ខោ បទ ញាណវាទេន អហតិ ឧត្តរិមនុស្ស-
 ធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ធម្មេត្ថំ សមណោ តោតមោ

ពាណិជ្ជកម្ម រឿងអចេលពាណិជ្ជកម្ម

គឺថាគតពោលថា ម្ចាស់មោឃបុរស កាលបើហេតុយ៉ាងនោះទេ ចុះ
 ដូចម្តេចក៏អ្នកនិយាយនឹងគឺថាគត ដែលជាអ្នកធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏
 ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះមានព្រះភាគមិនធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌
 របស់មនុស្ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គសោះ ម្ចាស់មោឃបុរស អ្នកចូរមើលចុះ
 អំពើនេះ ជាកំហុសរបស់អ្នកហើយ ។ ម្ចាស់ភគវៈ ឯសុទ្ធិកតលិច្ឆិក្ខត្រ
 កាលបើគឺថាគតស្តីថាឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏គេចចេញចាកធម៌ន័យនេះបាត់ទៅ
 ដូចជាសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅកើតក្នុងទរក ។

(៦) ម្ចាស់ភគវៈ សម័យមួយ គឺថាគតបិតនៅក្នុងកូដាតារសាលា
 នៅព្រមហារ័ន ជិតក្រុងវេសាលីឯណោះ ។ សម័យនោះឯង អចេល-
 បាណិកបុត្រ នៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងវេសាលី ជាអ្នកបានលាភនឹងយសដ៏
 ប្រសើរ ក្នុងវិជ្ជាគ្រាម ។ អចេលបាណិកបុត្រនោះពោលពាក្យក្នុងកណ្តាល
 បរិសទ្យ ក្នុងក្រុងវេសាលីយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមជាញាណព័ទ្ធ
 (អ្នកពោលដោយប្រាជ្ញា)ឯយើងក៏ជាញាណព័ទ្ធដែរ អ្នកដែលជាញាណ-
 ព័ទ្ធ នឹងអ្នកដែលជាញាណព័ទ្ធដូចគ្នា គួរនឹងសំដែងឥទ្ធិបាណីហារិយ៍
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សត្រាស់ តែព្រះសមណគោតម

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិការត្ថោ

ឧបឡាស្សិ អាគន្ធម្មេយ្យ អហំបិ (១) ឧបឡាស្សិ កន្ធម្មេយ្យ
 តេ ភត្ត ឧកោបិ (២) ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ
 ករេយ្យាម ឯកតោ សមណោ តោតមោ ឧត្តរិមនុស្ស
 ធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សតិ ទ្វាហំ ករិស្សាមិ
 ទ្វេ ចេ សមណោ តោតមោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បា-
 ដិហារិយាធិ ករិស្សតិ ចត្តារាហំ ករិស្សាមិ ចត្តារិ
 ចេ សមណោ តោតមោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បា-
 ដិហារិយាធិ ករិស្សតិ អដ្ឋាហំ ករិស្សាមិ ។ ឥតិ
 យាវតកំ យាវតកំ សមណោ តោតមោ ឧត្តរិ-
 មនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដិហារិយំ ករិស្សតិ តទ្ធិគុណំ
 តទ្ធិគុណាហំ (៣) ករិស្សាមីតិ ។ ឥតិ ទោ (៤) ភក្កុវ
 សុទត្តតោ លិច្ឆវិបុត្តោ យេនាហំ តេនុបសង្កមិ ឧប-
 សង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទំ ។ ឯកមន្តំ
 ធិសីន្នោ ទោ ភក្កុវ សុទត្តតោ លិច្ឆវិបុត្តោ មំ ឯតទភិ-
 ច អចេលោ កន្តោ ចាដិកបុត្តោ វេសាលិយំ បដិវ-
 សតិ លាភក្កប្បត្តោ ចេវ យសក្កប្បត្តោ ច វជ្ជិតាមេ

១ ឧ. អហំ ប ។ ២ ឧ. ឧកោ ។ ៣ គំ ទិគ្គណំ គំ ទិគ្គណាហន្តិ កន្ធពិ ចេត្តកេ
 ទិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ម. អបិ ទោ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេណាយ បាធិការវគ្គ

គួរមកកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ឯយើងក៏គួរទៅដល់ទី ពាក់កណ្តាល
ផ្លូវដែរ ហើយយើងទាំងពីរនាក់នោះ នឹងធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍ ជាធម៌
ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្នុងទីដែលជួបគ្នានោះ បើព្រះ
សមណគោតមនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាង
ធម៌របស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបានពីរ បើព្រះសមណគោតម
នឹងធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបាន
ពីរ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២ បើព្រះសមណគោតមនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍
ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ២ យើងអាចនឹងធ្វើ
បាន ៨ ។ បើព្រះសមណគោតមនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណីហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ
ក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបានប៉ុន្មាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបានជាទ្វេ-
គុណ ១ ជាងនោះ ១ ទៅទៀតបាន ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ម្នាលភក្ត្រៈ
ព្រោះហេតុនោះឯង បានជាសុខកុត្តលិច្ឆិកបុត្រចូលមករកតថាគត លុះ
ចូលមកដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំតថាគត រួចអធិយក្នុងទីសមគួរ ។ ម្នាល
ភក្ត្រៈ លុះសុខកុត្តលិច្ឆិកបុត្រ អធិយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បាននិយាយ
នឹងតថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាចេលបាណីកបុត្រនៅអា-
ស្រ័យក្នុងក្រុងវេសាសី ជាអ្នកបានលាភនឹងយសដ៏ប្រសើរ ក្នុងវិជ្ជាត្រាម

សោ វេសាលីយំ បរិសតិ ឃំ វាចំ កាសតិ សម-
 ណោមិ តោតមោ ញាណវាទោ អហំបិ ញាណវាទោ
 ញាណវាទោ ខោ បទ ញាណវាទេន អវហតិ ឧត្តរិ-
 មនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ ទស្សេន្តំ សមណោ
 តោតមោ (១) ឧបឡ្ហបថំ អាកន្ទេយ្យ អហំបិ ឧបឡ្ហបថំ
 កន្ទេយ្យំ តេ តត្ថ ឧកោបិ (២) ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យា-
 ដិហារិយំ កកេយ្យម ឯកញោ សមណោ តោតមោ
 ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ ករិស្សតិ ម្នាហំ
 ករិស្សាមិ ។ សន្និទ្ធិ ។ តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សា-
 មីតិ (៣) ។ ឃំ វុត្តេ អហំ កត្តរំ សុទត្តន្តំ លំច្ឆរិ-
 យត្តំ ឯតទេវោចំ អកញោ ខោ សុទត្តន្ត អចេលោ ចាដិ-
 កបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ
 អប្បដិច្ចស្សដ្ឋិត្វា មម សម្មាសម្ពុទ្ធិកាមំ អាកន្តំ សចេចស្ស

១ ឧ. សមណោ ច តោតមោ ។ ២ ឧ. ឧកា ។ ៣ ឧ. ករិស្សតិ . . ។ បេ ។
 . . . តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សាមីតិ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពោលអំពីការរើសធ្វើប្រណាំងប្រជែងរបស់អចេលពាណិជ្ជកម្ម

អចេលបាណិកបុត្រនោះ ក៏ពោលពាក្យក្នុងកណ្តាលបរិសុទ្ធ ក្រុងវេសាលី យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមជាញាណវរ្ម ឯយើងក៏ជាញាណវរ្មដែរ អ្នកដែលជាញាណវរ្មនឹងអ្នកដែលជាញាណវរ្មដូចគ្នា គួរនឹងសំដែងឥទ្ធិបាណិយ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សត្រា តែព្រះសមណគោតមគួរមកកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ឯយើងក៏គួរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវដែរ ហើយយើងទាំងពីរនាក់នោះ នឹងធ្វើឥទ្ធិបាណិយ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែង ជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្នុងទីដែលជួបគ្នានោះ បើព្រះសមណគោតមនឹងធ្វើឥទ្ធិបាណិយ ជាធម៌ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២ ។ សេចក្តីបំប្លញ ។ យើងអាចនឹងធ្វើឱ្យជាទ្វេគុណ ។ ជាងនោះៗទៅទៀតបាន ។ ម្នាលភក្ត្រៈ កាលបើសុទ្ធកត្តលិច្ឆវិបុត្រពោលពាក្យយ៉ាងនេះហើយ គេថាគតក៏និយាយនឹងសុទ្ធកត្តលិច្ឆវិបុត្រយ៉ាងនេះថា ម្នាលសុទ្ធកត្តៈ អចេលបាណិកបុត្រ បើមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេក៏មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគេថាគតឡើយ បើប្រសិនជាអចេល-

ឯវមស្ស អហំ នំ វាចំ អប្បហាយ នំ ចំនំ អប្បហាយ
 នំ ធន្នំ អប្បជំនិស្សជ្ជិត្វា សមណស្ស តោតមស្ស
 សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ កច្ឆេយ្យន្តំ មុទ្ធាបំ តស្ស វិបតេយ្យតំ ។
 រក្ខតេតំ កន្តេ កកវា វាចំ រក្ខតេតំ សុគតោ វាចន្តំ ។
 កី បន មំ ទំ សុទ្ធភ្នត្ត ឯវំ វេសិ រក្ខតេតំ
 កន្តេ កកវា វាចំ រក្ខតេតំ សុគតោ វាចន្តំ ។ កកវតា-
 បស្ស(១) កន្តេ ឯសា វាចា ឯកំសេន ឱជារតា(២) អកញ្ចា
 អចេលោ ចាជិតបុត្តោ នំ វាចំ អប្បហាយ នំ ចំនំ
 អប្បហាយ នំ ធន្នំ អប្បជំនិស្សជ្ជិត្វា មម សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ
 អាគន្ធិ សចេចស្ស ឯវមស្ស អហំ នំ វាចំ អប្បហា-
 យ នំ ចំនំ អប្បហាយ នំ ធន្នំ អប្បជំនិស្សជ្ជិត្វា
 សមណស្ស តោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ កច្ឆេយ្យន្តំ មុទ្ធាបំ
 តស្ស វិបតេយ្យតំ ។ អចេលោ ច កន្តេ ចាជិតបុត្តោ

១ ឧ. ម. ភគវន្តបិដកេ ។ ២ ឧ. ម. ឧវាទិកា ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាធិកវគ្គ

បាធិកបុត្រនោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាបាននោះ មិន
 លះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះ
 មុខ នៃព្រះសមណគោតមដូច្នេះ ក្បាលរបស់អចេលបាធិកបុត្រនោះ
 មុខជានឹងធ្លាក់ចុះ^(១) ។ សុនទុត្តលិច្ឆវិបុត្រក៏និយាយទៀតថា បពិត្រព្រះ
 អង្គជីចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគរក្សានូវវាចានុ៎ះ សូមព្រះសុគតរក្សានូវ
 វាចានុ៎ះ ។ គឺថាគតនិយាយថា ម្ចាស់សុនទុត្តៈ ព្រោះហេតុអ្វីបានជាអ្នក
 និយាយនឹងគឺថាគតយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គជីចំរើន សូមព្រះមាន
 ព្រះភាគរក្សានូវវាចានុ៎ះ សូមព្រះសុគតរក្សាវាចានុ៎ះ ។ សុនទុត្តលិច្ឆ-
 វិបុត្រទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គជីចំរើន ព្រះមានព្រះភាគបានពោល
 នូវវាចានុ៎ះ ដោយដាច់ខាតដូច្នេះថា អចេលបាធិកបុត្រ បើមិនលះបង់
 វាបាននោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរ
 នឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគឺថាគតបានឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបាធិក-
 បុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់នូវវាបាននោះ មិនលះ
 បង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះមុខ
 នៃព្រះសមណគោតមដូច្នេះ ក្បាលរបស់អចេលបាធិកបុត្រនោះ មុខជា
 នឹងធ្លាក់ចុះ ។ បពិត្រព្រះអង្គជីចំរើន ប្រសិនបើអចេលបាធិកបុត្រនឹងមក

១. អង្គថា ថា ក្បាលធ្លាក់ចុះអំពីក ដូចជាផ្លែត្រាត្រុំជ្រុះអំពីខ្នង ឬឈ្លើបែកចេញ
 ជា ៧ ភាគ ។

វិប្បប្បដន ភគវតោ សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគច្ឆេយ្យ ឥន្ទស្ស ភគវតោ មុសាតិ ។ អបិ នុ សុនក្ខត្ត ឥតាភតោ តំ វាចំ កាសេយ្យ យា សា វាចា ទ្វយតាមិជិតិ ។ កី បន កន្តេ ភគវតោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិជិតោ អកញ្ចោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋី អប្បដិទិស្សដ្ឋិតា មម សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ អាគន្ធិ សចេចិស្ស វេមស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អបហាយ តំ ទិដ្ឋី អប្បដិទិស្សដ្ឋិតា សមណស្ស តោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិការំ កច្ឆេយ្យន្តំ មុទ្ធាបិ ឥស្ស វិបតេយ្យតិ ឧទាហ ទេវតា ភគវតោ^(១) ឯតមត្តំ អាវោចេសំ អកញ្ចោ កន្តេ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។

១ ឧ. ភិណ្ឌកស្ស ។

បាណស្សប្រ ព្រះវាចារបស់ព្រះមានព្រះភាគមិនដែលមានដំណើរចែកចេញជា ២ ផ្លូវ
 កាន់ទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ ដោយរូបវិបូត្ត^(១)បាន ពាក្យ
 របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ នឹងត្រឡប់ទៅ ជាពាក្យមុសាវិញ ។
 តថាគតក៏និយាយទៀតថា ម្ចាស់សុនក្ខត្តៈ វាចាណាមានដំណើរវែក
 ជា ២ ផ្លូវ តថាគតគប្បីពោលវាចានោះដែរឬទេ ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រ
 ក៏ទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បាន
 កំណត់ជ្រាបចិត្តរបស់អចេលបាណិកបុត្រ ដោយព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គ
 ថា អចេលបាណិកបុត្រ បើមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ
 មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខតថាគតបាន
 ឡើយ បើប្រសិន ជាអចេលបាណិកបុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះ
 ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះមុខ នៃព្រះសមណគោតម ដូច្នេះ ក្បាលរបស់
 អចេលបាណិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះដូច្នេះឬ ឬក៏ទៅតាមទង្វើ
 មកក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន អចេលបាណិកបុត្រ បើមិនលះបង់វាចានោះមិនគួរនឹង ។ បេ ។

១ អដ្ឋកថា ថា រូបដែលកំបាំងបាំងមើលមិនឃើញ ឬរូបព្រែកមានរូបសំពះនឹងខ្វាត់ខ្វាត់ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បាដិកវិញ្ញា

មុន្ទាបិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ។ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច
 វិទិតោ ចេវ មេ សុនក្ខត្ត អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 អកញ្ចោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ
 តំ ចិត្តំ អប្បហាយ ។ បេ ។ មុន្ទាបិ តស្ស វិប-
 តេយ្យតិ ទេវតាបិ មម ឯតមត្តំ អាហោចេសំ អកញ្ចោ
 កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ
 ។ បេ ។ មុន្ទាបិ តស្ស វិបតេយ្យតិ ។ អជិតោបិ
 ធាម លំច្ឆវីធំ សេធាបតិ អនុធា កាលកតោ
 តាវត្ថីសកាយំ ឧបបន្នោ^(១) សោបិ មិ ឧបសង្កម្មត្វា
 ឯវាហោចេសំ អលជ្ជំ កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 មុសាវាជំ កន្តោ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ មិមិ កន្តោ
 អចេលោ ចាដិកបុត្តោ ព្យាកាសំ វជ្ជិតាមេ អជិ-
 តោ លំច្ឆវីធំ សេធាបតិ មហាជិវយំ ឧបបន្នោ-
 តំ ន ទោ បធាហំ កន្តោ មហាជិវយំ ឧបបន្នោ

 ១ ឱ. ឃ្យញ្ចោ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាធិវគ្គ

ក្បាលរបស់អចេលបាធិកបុត្រនោះមុខជានឹងធ្លាក់ចុះ ។ គង់គតពោលថា
 ម្នាលសុន្ទត្ថៈ គង់គតបានកំណត់ដឹងចិត្តរបស់អចេលបាធិកបុត្រដោយ
 ចិត្តរបស់គង់គតថា អចេលបាធិកបុត្របើមិនលះបង់វាទានោះ មិនលះ
 បង់ចិត្តនោះ មិនគួរនឹង ។ បេ ។ ក្បាលរបស់អចេលបាធិកបុត្រនោះមុខជា
 នឹងធ្លាក់ចុះដូច្នេះផង ទាំងពួកទៅតាក៏ប្រាប់ដំណើរនេះដល់គង់គតថា ប-
 ពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាធិកបុត្រ បើមិនលះបង់វាទានោះ មិនគួរ
 នឹង ។ បេ ។ ក្បាលរបស់អចេលបាធិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះដូច្នេះ
 ផង ។ មិនតែប៉ុណ្ណោះ បុរសឈ្មោះអជិត ជាសេនាបតីរបស់ពួកស្តេច
 លិច្ឆវី ទើបនឹងធ្វើមរណកាលថ្មីៗ ទៅកើតក្នុងពួកទៅតាជាន់តារាត្រីវ្យ
 ឯអជិតសេនាបតីនោះ ក៏ចូលមករកគង់គត ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា ប-
 ពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាធិកបុត្រឥតមានសេចក្តីអៀនឱស បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាធិកបុត្រ តែងពោលពាក្យកុហក បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាធិកបុត្រ បានទាយឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គថា អជិត-
 សេនាបតីរបស់ពួកស្តេចលិច្ឆវីក្នុងវង្សត្រាម ទៅកើតក្នុងមហានរកដូច្នេះ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមែនទៅកើត ក្នុងមហានរកឡើយ

បាដិកសុត្តេ អបេសបាដិកបុគ្គលិកថា

តាវត្ថីសកាយំ (១) ឧបបន្នោ អលដ្ឋី កន្លេ អថេលោ
 ចាដិកបុត្តោ មុសាវាដិ កន្លេ អថេលោ ចាដិកបុត្តោ
 អកញ្ចោ ច (២) កន្លេ អថេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ
 អប្បហាយ ។ មេ ។ មុទ្ធាបិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ
 ឥតិ ខោ សុទត្តត្ថ ចេតសា ចេតោ បរិច្ឆ វិជិតោ
 ចេវ មេ អថេលោ ចាដិកបុត្តោ អកញ្ចោ អថេលោ
 ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ
 អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋី អប្បដិធិស្សដ្ឋិត្វា មម សម្ម-
 ធិការំ អាគន្ធិំ សចេបិស្ស ឯវមស្ស អហន្តំ វាចំ
 អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋី អប្បដិ-
 ធិស្សដ្ឋិត្វា សមណស្ស តោតមស្ស សម្មធិការំ
 កន្លេយ្យន្តំ មុទ្ធាបិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ ធាវតាបិ មេ
 ឯតមត្តំ អាភេទេស្សំ អកញ្ចោ កន្លេ អថេលោ
 ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ
 តំ ធិដ្ឋី អប្បដិធិស្សដ្ឋិត្វា កកវតោ សម្មធិការំ អាគន្ធិំ

១ ធិ. តាវត្ថីសម្ពុំ កាយំ ។ ម តាវត្ថីសកាយម្ពុំ ។ ២ ឧ. បសទោ ៨ ទិស្សនំ ។

បាដិកបុត្រ ពោលអំពីសេចក្តីប្រព្រឹត្តិរបស់អចេលបាដិកបុត្រ

បានទៅកើត ក្នុងពួកទៅតាជាន់តាវត្តិវ្យទេតី បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អចេលបាដិកបុត្រ ឥតមានសេចក្តីអៀនខ្មាសទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អចេលបាដិកបុត្រតែងពោលពាក្យកុហក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេល-
បាដិកបុត្របើមិនលះបង់វាចានោះ មិនគួរនឹង ។ បេ។ ក្បាលរបស់អចេល-
បាដិកបុត្រនោះមុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។ ម្នាលសុទ្ធកុត្តៈ តថាគតបាន
កំណត់ដឹងចិត្តរបស់អចេលបាដិកបុត្រ ដោយចិត្តថា អចេលបាដិកបុត្រ
បើមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ
មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខតថាគតឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបាដិក-
បុត្រតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្ត
នោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះភក្ត្រ
នៃព្រះសមណគោតមដូច្នេះ ក្បាលរបស់អចេលបាដិកបុត្រនោះ មុខ
ជានឹងធ្លាក់ចុះដូច្នេះផង ទាំងពួកទៅតាភីប្រាប់ដំណើរនេះដល់តថាគតថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អចេលបាដិកបុត្រ បើមិនលះបង់វាចានោះ មិន
លះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះ

សុត្តន្តបិដក វិជយាភិក្ខុយាន ពាជិកវគ្គោ

សចេចិស្ស ឯវមស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ
អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋី អប្បជនិស្សជ្ជិត្វា សមណស្ស
តោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាបិ តស្ស
វិបតេយ្យតិ ។ ឯសោ (១) ខោ បនាហំ សុទក្ខត្ត
វេសាលិយំ ចិណ្ណាយ ចរិត្វា បញ្ចកត្តំ ចិណ្ណា
ចាតប្បដិក្កន្តោ យេន អចេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស អារាមោ
តេនុបស្សន្តិ (២) ទិវំ វិហារាយ យស្សនានិ ភិ សុ-
ទក្ខត្ត ឥច្ឆសំ តស្ស អារាមេហិតិ ។

[៧] អថខោ ស្វាហំ (៣) កត្តវំ បុព្វល្អាសមយំ
ទិវំសេត្វា បត្តិចរិវំ អាទាយ វេសាលិយំ ចិណ្ណាយ
ចារិសី វេសាលិយំ ចិណ្ណាយ ចរិត្វា បញ្ចកត្តំ ចិណ្ណា-
ចាតប្បដិក្កន្តោ យេន អចេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស
អារាមោ តេនុបស្សន្តិ ទិវំ វិហារាយ ។ អថខោ
កត្តវំ សុទក្ខត្តោ លំច្ឆរិបុត្តោ តវមានុទ្ធា វេសាលី
បរិសិត្វា យេន អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា លំច្ឆរិ
តេនុបស្សន្តិ ឧបស្សន្តិ អភិញ្ញាតេ អភិញ្ញាតេ

១ ទិ លោ ។ ២ ទិ ម តេនុបស្សន្តិ មិស្សន្តិ ។ ៣ ទិ អថខោហំ ។ ម អថខោហំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

ព្រះភក្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគបានឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបាធិកបុត្រ
 នោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា ពាក្យអញមិនលះបង់វាទានោះ មិនលះបង់ចិត្ត
 នោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះ
 សមណគោតម ក្បាលរបស់អចេលបាធិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់
 ចុះដូច្នេះផង ។ ម្នាលសុនទ្ធកុត្តៈ ចំណែកខាងតថាគតគ្រេងទៅដើម្បី
 បិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសាលី លុះដល់វេលាបញ្ចកត្ត តថាគតត្រឡប់ពី
 បិណ្ឌបាតមក ក៏ចូលសំដៅទៅត្រង់អាកាមរបស់អចេលបាធិកបុត្រ ដើម្បី
 នៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ម្នាលសុនទ្ធកុត្តៈ ឥឡូវនេះ អ្នកចង់ប្រាប់នូវរឿង
 ណា អ្នកចូរប្រាប់នូវរឿងនោះមកចុះ ។

(៧) ម្នាលភគវៈ គ្រានោះឯង តថាគតស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់
 បាត្រចីវរ ក្នុងវេលាព្រឹកព្រហាម ចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសា-
 លី លុះចូលទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសាលីហើយ ត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាត
 មកវិញ ក្នុងវេលាក្រោយភក្ត្រ ក៏ចូលសំដៅទៅត្រង់អាកាមរបស់អចេល-
 បាធិកបុត្រ ដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ។ ម្នាលភគវៈ លំដាប់
 នោះឯង សុនទ្ធកុត្តលិច្ឆវិបុត្រ ជាអ្នកចូលទៅកាន់ក្រុងវេសាលី ដោយ
 ប្រញាប់ប្រញាល់ហើយ ក៏ចូលទៅរកត្ថកលិច្ឆវីដែលមានក្តៅឈ្មោះ
 ប្រាកដជាងគេ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងត្ថកលិច្ឆវីដែល

បាដិកសុត្តេ ភគវតោ អនេលបាដិកបុត្តអារាម្មបសង្កមមំ

លិង្គី ឯតទកោច ឯសាវុសោ កកក វេសាលិយំ
 មិណ្ឌាយ វិចរិត្តា បច្ឆាកតំ មិណ្ឌាមាតប្បដិក្កន្តោ
 យេន អនេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស អារាមោ តេនុប-
 សង្កមិ ទិក វិហារាយ អភិក្កមថាយស្មន្តោ អ-
 ភិក្កមថាយស្មន្តោ សាធូរាចំ សមណាចំ ឧត្តម-
 នុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាដហារិយំ ភវិស្សតិក ។ អថទោ
 កក្កវ អភិក្កាតាចំ អភិក្កាតាចំ លិង្គីចំ ឯតទកោសិ
 សាធូរាចំ កិវ កោ សមណាចំ ឧត្តមនុស្សធម្មា
 ឥទ្ធិប្បាដហារិយំ ភវិស្សតិ ហន្ត វត កោ កច្ឆាមាតិ ។
 យេន ច អភិក្កាតា អភិក្កាតា ព្រាហ្មណមហាសាលា
 កហបតិទេនយិកា ចាមាតិភិក្ខុយស្សមណាព្រាហ្មណា^(១)
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្តា អភិក្កាតេ អភិក្កាតេ
 ចាមាតិភិក្ខុយស្សមណាព្រាហ្មណោ ឯតទកោច ឯសាវុសោ

១ ឧ. ម តាតាភិក្ខុយ សមណព្រាហ្មណា ។

បាទិកបុត្រ ព្រះមានព្រះភាគស្ដេចចូលទៅកាន់អាពាហ៍ របស់អចេលបាទិកបុត្រ

មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ យើងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 ព្រះមានព្រះភាគនេះ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរទៅបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងវេសាលី
 ព្រះអង្គត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតមកវិញ ក្នុងវេលាក្រោយភក្ត្រ ក៏ចូលសំដៅ
 ទៅត្រង់ពាក្យរបស់អចេលបាទិកបុត្រ ដើម្បីនៅសម្រាក ក្នុងវេលាថ្ងៃ
 បតិត្រអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរអញ្ជើញទៅ បតិត្រអ្នក
 មានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរអញ្ជើញទៅ ដ្បិតឥទ្ធិបាទិហារិយ៍
 ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ជាធម៌របស់មនុស្ស នៃសមណៈទាំងឡាយ
 មានសភាពដ៏ល្អ មុខជានឹងមានមិនខាន ។ ម្ចាស់ភក្ត្រៈ គ្រានោះ
 ឯង ពួកលិច្ឆិកដែលមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏ប្រឹក្សាគ្នាដូច្នេះថា
 ម្ចាស់គ្នាយើង បានឮថាឥទ្ធិបាទិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌
 របស់មនុស្ស របស់សមណៈទាំងឡាយមានសភាពដ៏ល្អ មុខជានឹងមាន
 មិនខាន ម្ចាស់គ្នាយើង បើដូច្នោះមានតែយើងទាំងឡាយ នាំគ្នាទៅ
 មើល ។ ឯសុទ្ធកុត្តលិច្ឆិកបុត្រ ក៏ដើរចូលទៅរកពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាល
 នឹងគហបតី អ្នកសន្សំទ្រព្យ សមណព្រាហ្មណ៍ដែលមានលទ្ធិផ្សេង ។
 មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយទៅ
 នឹងសមណព្រាហ្មណ៍ ដែលមានលទ្ធិផ្សេង ។ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដ

សុត្តន្តបិដកេ ទី១១ វិចិត្តយស្ស បារិវាតោ

កក្ក វេសាលីយំ បិណ្ឌាយ វិគ្គា បច្ឆាកត្តំ បិណ្ឌ-
 ចាតប្បដិក្ខុន្តោ យេន អនេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស
 អារាមោ តេនុបសង្កមំ ទិវា វិហារាយ អភិក្កមថា-
 យស្មន្តោ អភិក្កមថាយស្មន្តោ សាធុរោនំ សម-
 ណានំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រប្បដិហារីយំ ភវិស្ស-
 តីតិ ។ អថខោ កក្ក អភិក្កាតានំ អភិក្កាតានំ
 នាធាតិក្ខុយស្សមណាព្រាហ្មណានំ ឯតទហោសិ សា-
 ធុរោនំ តិវ កោ សមណានំ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥន្ទ្រប្បដិហារីយំ ភវិស្សតិ ហន្ត វត កោ កច្ឆាមា-
 តិ ។ អថខោ កក្ក អភិក្កាតា អភិក្កាតា លីដ្ឋី
 អភិក្កាតា អភិក្កាតា ត ព្រាហ្មណមហាសាលា
 កហមតិទេធយតោ នាធាតិក្ខុយស្សមណាព្រាហ្មណ
 យេន អនេលស្ស ចាដិកបុត្តស្ស អារាមោ តេនុប-
 សង្កមីស្ស ។ សា ឯសា កក្ក បរិសា ហោតិ អនេ-

សុត្តន្តបិដក វិមជ្ជិកាយ បាតិកវគ្គ

ជាងគេដូច្នេះថា ម្ចាស់ក្បាលស្រីទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគនេះ ទ្រង់
 ពុទ្ធដំណើរទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងវេសាលី ព្រះអង្គត្រឡប់ពីបិណ្ឌបាតមក
 វិញក្នុងវេលាក្រោយកត្ត ក៏ចូលសំដៅទៅត្រង់អារាមរបស់អចេលបាធិក.
 បុត្រ ដើម្បីនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំង
 ឡាយ ចូរអញ្ជើញទៅ នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
 អញ្ជើញទៅ ដ្បិតឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់
 មនុស្ស នៃសមណៈទាំងឡាយ មានសភាពដ៏ល្អ មុខជានឹងមានមិន
 ខាន ។ ម្ចាស់កត្តវៈ លំដាប់នោះឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ដែល
 មានលទ្ធិផ្សេងៗ មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏ប្រឹក្សាគ្នាដូច្នេះថា
 ម្ចាស់គ្នាយើង បានឮថា ឥទ្ធិបាធិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាង
 ធម៌របស់មនុស្ស នៃសមណៈទាំងឡាយ មានសភាពដ៏ល្អ មុខជា
 នឹងមានមិនខាន ម្ចាស់គ្នាយើង បើដូច្នោះ មានតែពួកយើងនាំគ្នាទៅ
 មើល ។ ម្ចាស់កត្តវៈ លំដាប់នោះឯង ពួកលិច្ឆវី ដែលមានកេរ្តិ៍
 ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ នឹងពួកព្រាហ្មណមហាសាល នឹងគហបតី
 អ្នកសន្សំទ្រព្យ នឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានលទ្ធិផ្សេងៗ សុទ្ធតែមាន
 កេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ បាននាំគ្នាចូលទៅកាន់អារាម របស់អចេល-
 បាធិកបុត្រ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ បរិសទ្ធនោះ មានប្រមាណច្រើនរយ

បាដិកសុត្តេ អថេលកាដិកបុត្តរយេដ្ឋិតត្ថលោមហំសកថា

កសតា អនេកសហស្ស ។ អស្សោសិ ខោ កត្តវ
អថេលោ ចាដិកបុត្តោ អភិក្កត្តោ ភិរ អភិញ្ញាតា
អភិញ្ញាតា លំច្ឆវី អភិក្កត្តោ អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា
ច ព្រាហ្មណមហាសាលា កហបតំនេចយំកា ឆាចា
តិក្ខុយស្សមណព្រាហ្មណា សមណោបិ តោតមោ មយ្ហិ
អារមេ ធិវរិហារំ ធិសំប្បោតិ ។ សុត្វានស្ស កយំ
ធម្មិតតំ លោមហំសោ ឧទចាទិ ។ អថខោ កត្តវ អថេ-
លោ ចាដិកបុត្តោ ភិរោ សំវិត្តោ លោមហដ្ឋជាតោ(១)
យេន តិណ្ហកខានុបរិព្វាជកាវមោ(២) នេនុបស្សង្គមិ ។
អស្សោសិ ខោ កត្តវ សា បរិសា អថេលោ ភិរ
ចាដិកបុត្តោ ភិរោ សំវិត្តោ លោមហដ្ឋជាតោ យេន
តិណ្ហកខានុបរិព្វាជកាវមោ នេនុបស្សង្គមិ ។ អ-
ថខោ កត្តវ សា បរិសា អញ្ញាតំ បុរិសំ អាមន្តេសិ
ឯហិ ត្វំ កោ បុរិស យេន តិណ្ហកខានុបរិព្វាជកាវ-
មោ យេន អថេលោ ចាដិកបុត្តោ នេនុបស្សង្គមិ ឧប-

១ កត្តបិ ពោត្តកេ លោមហំសដាតោតិ ពាហិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. តិណ្ហកខានុបរិព្វាជកា-
វមោ ។

ឧជិកសូត្រ ពេលអំពីក្នុងសេចក្តី៖ កុំឱ្យត្រូវរោម របស់អចេលបាដិកបុត្រ

ច្រើនតាន់នាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុវៈ អចេលបាដិកបុត្រ បានឮដំណឹងថា ពួក
 ស្តេចលិច្ឆិរី សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ បានមកហើយ ពួក
 ព្រាហ្មណ៍មហាសាលនឹងគបតីអ្នកសន្សំទ្រព្យ នឹងសមណព្រាហ្មណ៍
 មានលទ្ធិផ្សេង ។ សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏បានមកដែរ
 ព្រះសមណគោតម ក៏គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងអារាមរបស់
 អាត្មាអញ ។ អចេលបាដិកបុត្រនោះ លុះឮដំណឹងហើយក៏កើតភ័យរន្ធត់
 ព្រីព្រួចអស់ទាំងរោម ។ ម្នាលភិក្ខុវៈ លំដាប់នោះឯង លុះអចេលបាដិក-
 បុត្រ កើតមានភ័យភ័ន្តស្លុតព្រីព្រួចរោមហើយ ក៏ចូលទៅឯតិណ្ឌក-
 បរិវាជកាកម(១) ។ ម្នាលភិក្ខុវៈ បរិសទ្យនោះបានឮដំណឹងថា អចេល-
 បាដិកបុត្រ កើតមានភ័យភ័ន្តស្លុតព្រីព្រួចរោមហើយ ក៏ចូលទៅឯតិណ្ឌក-
 ខានុបរិវាជកាកម ។ ម្នាលភិក្ខុវៈ វេលានោះឯង បរិសទ្យនោះ
 ហៅបុរសម្នាក់មកថា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នកចូរមកនេះ អ្នកចូលទៅរក
 អចេលបាដិកបុត្រ ក្នុងតិណ្ឌកខានុបរិវាជកាកម លុះចូលទៅដល់ហើយ

១ អារាមរបស់បរិវាជកដែលគេកំណត់ដោយជង្គង់ដើមដីឆ្ការឬទន្លាប់ ។

សង្កម្ពិទ្ធា អថេលំ ទាដិកបុត្តំ ឯវំ វទេហំ អភិក្កន្ធមាវុ-
 សោ ទាដិកបុត្តំ អភិក្កន្ធា អភិក្កន្ធា អភិក្កន្ធា អភិក្កន្ធា
 លំច្ឆរី អភិក្កន្ធា អភិក្កន្ធា អភិក្កន្ធា វ ព្រាហ្មណ-
 មហាសាលា ភហបតំនេចយំតោ ទាទាតិភ័យស្សម-
 ណាព្រាហ្មណ សមណោបិ តោតមោ អាយស្មតោ
 អារមេ ធិវរិហារំ ឯសំន្នោ ភាសិតា ខោ បន តេ
 ឯសាវុសោ ទាដិកបុត្តំ វេសាលិយំ បរិសតិ វាទា
 សមណោបិ តោតមោ ញាណាវនោ អហំបិ ញា-
 ណាវនោ ញាណាវនោ ខោ បន ញាណាវនេន
 អរហតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ ទស្ស-
 នំ សមណោ តោតមោ ឧបឡ្យបដំ អាគន្ធម្យ
 អហំបិ^(១) ឧបឡ្យបដំ គន្ធម្យំ តេ តត្ថ ឧភោបិ^(២) ឧត្ត-
 រិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ គមេយ្យម ឯកតោ^(៣)
 សមណោ តោតមោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ
 តរិស្សតិ ទ្វាហំ ករិស្សាមិ ទ្វេ ថេ សមណោ តោត-
 មោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយាធិ តរិស្សតិ
 ចត្តារាហំ ករិស្សាមិ ចត្តារិ ថេ សមណោ តោតមោ

១ ឧ. អហំ ។ ២ ឧ. ឧភោ ។ ៣ ប. ឯវំ ថេ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ វិជយាបិដក

ចូរនិយាយនឹងអចេលបាជិតបុត្រ យ៉ាងនេះថា នៃអាវុសោបាជិតបុត្រ
 ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញ ព្រោះពួកស្តេចលីច្ឆរី សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ
 ប្រាកដជាងគេ បាននាំគ្នាមកហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាល ពួក
 គហបតីអ្នកសន្សំទ្រព្យ នឹងពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានលទ្ធិផ្សេងៗ សុទ្ធ
 តែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏បាននាំគ្នាមកដែរ ទាំងព្រះសមណ-
 គោតមសោត ក៏នៅគង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងអាពមរបស់អ្នក
 មានអាយុ នៃអាវុសោបាជិតបុត្រ ចំណែកអ្នកបានពោលវាចានេះ ក្នុង
 កណ្តាលបរិសុទ្ធក្នុងក្រុងវេសាលីថា សមណគោតមជាញាណវាទ យើង
 ក៏ជាញាណវាទដែរ ចំណែកបុគ្គលជាញាណវាទ គួរសម្តែងឥទ្ធិបាជិហា-
 រិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស មួយអង្វើដោយបុគ្គល
 ជាញាណវាទដូចគ្នា ព្រះសមណគោតម គួរមកកាន់ទីពាក់កណ្តាល
 ផ្លូវ ឯយើងក៏គួរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវដែរ យើងទាំងពីរនាក់នោះ
 នឹងធ្វើឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរ ក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស ក្នុង
 ទីដែលជួបគ្នានោះ បើព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ជាធម៌
 ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្សបាន ១ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២
 បើព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាង
 ធម៌របស់មនុស្សបាន ២ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ២ បើព្រះសមណគោតម

ពាជិកសុត្តេ បុរិសស្ស អបេលពាជិកបុគ្គលសង្គមនកថា

ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាជិហារិយាជិ ករិស្សតិ អជ្ជាហិ
 ករិស្សាមិ ឥតិ យាវតកំ យាវតកំ សមណោ គោត-
 មោ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥទ្ធិប្បាជិហារិយាជិ ករិស្សតិ
 តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សាមីតិ អភិក្កមយេវ^(១)
 ទោ អាវុសោ ចាជិកបុត្ត ឧបឡបដំ សត្វប្បវម៌យេវ
 អាគន្ធា សមណោ គោតមោ អាយស្មតោ អាវមេ
 ជិវរិហារំ ជិសិដ្ឋោតិ ។ ឯវំ គោតិ ទោ កត្តវសោ បុរិ-
 សោ តស្សា បរិសាយ បដិស្សត្វា យេន តិណ្ណាតទាទុប-
 រិព្វាជកាវមោ យេន អបេលោ ចាជិកបុត្តោ តេទុប-
 សង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អបេលំ ចាជិកបុត្តំ ឯតទរោច
 អភិក្កាវុសោ ចាជិកបុត្ត អភិក្កន្ធា អភិក្កាតា អ-
 ភិក្កាតា លីច្ឆី អភិក្កន្ធា អភិក្កាតា អភិក្កាតា ប្រាហ្ម-
 ណាមហាសាលា ។ បេ ។ អភិក្កមយេវ អាវុសោ^(២)

១ ប. អភិក្កមស្សេវ ។ ២ ឧ. លីច្ឆី... ។ បេ ។ ... សមណោ គោតមោ អាយស្មតោ
 អាវមេ ទិវរិហារំ ជិសិដ្ឋោ ។ ភាសិតា ទោ បត តេ ជិសាវុសោ ពាជិកបុត្ត វេសាលិយំ
 មរិសតិ វិហា សមណាបិ គោតមោ ញាណាវទោ អហម្មិ ញាណាវទោ... ។ បេ ។ ...
 តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ករិស្សាមីតិ ។ អភិក្កមយេវ ទោ អាវុសោតិ ទិស្សតិ ។

បាដិកបុត្រ ពោលអំពីបុរសម្នាក់ចូលទៅរកអចេលបាដិកបុត្រ

នឹងធ្វើឥឡូវបាដិហារិយជាធម៌ ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌ របស់មនុស្ស
 បាន ៤ យើងអាចនឹងធ្វើបាន ៨ បើព្រះសមណគោតម នឹងធ្វើឥឡូវបាដិហា-
 រិយជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស បានប៉ុន្មាន ។ យើងអាច
 នឹងធ្វើឲ្យបានជាទ្វេគុណ ។ ជាងនោះ ។ ទៅទៀតដូច្នេះឯង ម្ចាស់អាវុសោ
 បាដិកបុត្រ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវចុះ ព្រះសមណ-
 គោតម ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកដល់មុនគេទាំងអស់ហើយ គង់សម្រាកនៅ
 វេលាថ្ងៃ ក្នុងអារាមរបស់អ្នកមានអាយុ ។ ម្ចាស់ភគ្គវៈ បុរសនោះ
 ទទួលពាក្យបរិសឲ្យនោះថា អើអ្នកដ៏ចម្រើន ហើយក៏ចូលទៅរកអចេល-
 បាដិកបុត្រ ក្នុងតិណ្ហកខានុបរិពាជកាកម លុះចូលទៅដល់ហើយ បាន
 និយាយនឹងអចេលបាដិកបុត្រ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោបាដិកបុត្រ
 អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញ ព្រោះពួកស្តេចលិច្ឆវី សុទ្ធតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រា-
 កដជាងគេ បាននាំគ្នាមកហើយ ពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាលសុទ្ធតែមាន
 កេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដជាងគេ ក៏បាននាំគ្នាមកដែរ ។ បេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ

សុត្តន្តបិដកេ ទី២និកាយស្ស បាធិវគ្គោ

ចាដិកបុត្ត ឧបឡបថំ សព្វប្បវេនិយេវ អាភន្តា សម-
 ណោ តោតមោ អាយស្មតោ អារមេ ធិវាវិហារំ ធិ-
 សំដ្ឋោតិ ។ ឯវំ វុត្ត ភក្កវ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អា-
 យាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា តត្ថេវ សំ-
 សប្បតិ ន សត្តោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋានុំ ។ អថខោ
 សោ ភក្កវ បុរុសោ អចេលំ ចាដិកបុត្តំ ឯតទរោច
 តីសុ ធាម តេ អារុសោ ចាដិកបុត្ត ចាវឡាសុ ធាម
 តេ បីវតស្មី អល្លិយា បីវតីសុ ធាម តេ ចាវឡាសុ^(១)
 អល្លិយំ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា
 តត្ថេវ សំសប្បសិ ន សត្តោសិ អាសនាមិ វុដ្ឋានុំ ។
 ឯវំថិ ខោ ភក្កវ វុច្ចមាធា អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អា-
 យាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា តត្ថេវ សំ-
 សប្បតិ ន សត្តោតិ អាសនាមិ វុដ្ឋានុំ ។ យថា
 ខោ សោ ភក្កវ បុរុសោ អណ្ណាសិ បរក្ខតវុចោ
 អយំ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ អារុសោ

១ ប. វគ្គ សោ ១ បាវឡាយន្តិ បទេន វរិទ្ធិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយសិកាយ បាធិវគ្គ

បាធិកបុត្រ អ្នកចូរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវ ព្រះសមណគោតម ទ្រង់
 ពុទ្ធដំណើរមកដល់មុនគេទាំងអស់ហើយ គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលា
 ថ្ងៃក្នុងពាក្យរបស់អ្នកមានអាយុ ។ ម្នាលភក្ត្រវៈ កាលបើបុរសនោះ
 និយាយយ៉ាងនេះហើយ អរចេលបាធិកបុត្រឆ្លើយថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ
 ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអ្នកមានអាយុ ខ្ញុំនឹងទៅ ហើយក៏អង្គុយជ្រប់នៅ
 ត្រង់ទីនោះឯង មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភក្ត្រវៈ
 ទើបបុរសនោះនិយាយនឹងអរចេលបាធិកបុត្រ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ
 បាធិកបុត្រ គូឌអ្នកជាប់នៅនឹងតាំងរបស់អ្នកឬ ឬតាំងជាប់ស្អិតនៅ
 នឹងគូឌរបស់អ្នក បានជាអ្នកគ្រាន់តែនិយាយថា ម្នាលអ្នកមានអាយុ
 ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអ្នកមានអាយុ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នេះហើយក៏នៅតែអង្គុយ
 សំកុកត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបាន ។ ម្នាល
 ភក្ត្រវៈ អរចេលបាធិកបុត្រ បើទុកជាបុរសនោះនិយាយយ៉ាងនេះ ក៏នៅ
 តែនិយាយថា ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នេះ
 ហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ ត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាក
 អាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភក្ត្រវៈ កាលណាបុរសនោះដឹងថា អរចេល-
 បាធិកបុត្រនេះបកដ័យហើយនៅតែនិយាយថា ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ

ពាណិជ្ជកម្ម អចេន្ទ្រាប្បវត្តស្ស បរាគូត្យបរាថា

អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា តត្ថេវ សំសប្បតិ ន ស-
 ក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាត្ថន្តិ អថ នំ បរិសំ អាគន្ធ
 ឯកបុត្រោ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ
 វត្ថា តត្ថេវ សំសប្បតិ ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋា-
 ត្ថន្តិ ។ ឯវំ វុត្ថេ អហំ កត្ថេវ នំ បរិសំ ឯតទ-
 រោចំ អគត្វោ ទោ អារុសោ អចេន្ទ្រោ ចាដ្ចក-
 បុត្រោ នំ វាចំ អប្បហាយេ នំ ចិត្តំ អប្បហាយេ នំ ទិដ្ឋិ
 អប្បដិទិស្សន្តិត្វា មម សម្មាសម្ពុទ្ធិកាមំ អាគន្ធី សចេបិស្ស
 ឯវមស្ស អហន្តិ វាចំ អប្បហាយេ នំ ចិត្តំ អប្បហាយេ
 នំ ទិដ្ឋិ អប្បដិទិស្សន្តិត្វា សមណស្ស តោតមស្ស
 សម្មាសម្ពុទ្ធិកាមំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាបិ តស្ស វិបត្តេយ្យតិ ។

បឋមភាណវ៉ា និដ្ឋិតំ ។

ពាជិតសូត្រ ពោលអំពីការបរាជ័យរបស់អចេលពាជិតបុត្រ

ម្នាល អារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នេះហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ ត្រង់កន្លែង
 នោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ កាលនោះ បុរស
 នោះក៏ត្រឡប់មកកាន់បរិសទ្យនោះវិញ ហើយប្រាប់យ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អ្នកដ៏ចម្រើន អចេលពាជិតបុត្រនេះ បរាជ័យហើយ ក៏នៅនៃនិយាយថា
 ម្នាល អារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាល អារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នេះហើយក៏នៅ
 តែអង្គុយជ្រប់ ត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបាន
 ឡើយ ។ ម្នាល ភគវៈ កាលបើបុរសនោះ និយាយយ៉ាងនេះហើយ
 គាត់បាននិយាយនឹងបរិសទ្យនោះដូច្នេះថា ម្នាល អ្នកមានអាយុ អ-
 ចេលពាជិតបុត្រ បើមិនលះបង់វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់
 ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគាត់ឡើយ ប្រសិន
 បើជារអចេលពាជិតបុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់
 វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញឡើយ ហើយ
 ទៅកាន់ទីចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះសមណគោតមឲ្យបានដូច្នេះ ក្បាលរបស់
 អចេលពាជិតបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវិញ្ញា

[៨] អថខោ ភក្កុវ អញ្ញាតោ លីដ្ឋវិមហាមត្តោ
 ឧដ្ឋាយាសនា តំ បរិសំ ឯតទលោច តេនហិ កោ
 មុហុតំ តាវ អាគមេថ យាវហំ កន្មាមិ អប្បេវនាម
 អហំមិ សុត្តុណោយ្យំ អថេលំ ទាដិកបុត្តំ វេមំ បរិសំ
 អាទេតុន្តំ ។ អថខោ សោ ភក្កុវ លីដ្ឋវិមហាមត្តោ
 យេន តិណ្ហាកខាទុបវិញ្ញាជកាវមោ យេន អថេលោ
 ទាដិកបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អថេលំ
 ទាដិកបុត្តំ ឯតទលោច អភិក្កមាវុសោ ទាដិកបុត្ត
 អភិក្កន្តំ តេ សេយ្យេ អភិក្កន្តា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញា
 ច ។ សង្កឹន្តំ^(១) ។ សមណោបិ តោតមោ អាយស្មតោ
 អាវមេ ទិវវិហារំ ទិសិដ្ឋោតិ កាសិតា ខោ បន តេ
 ឯសាវុសោ ទាដិកបុត្ត វេសាលិយំ បរិសុតិ វាទា
 សមណោបិ តោតមោ ញាណាវនោ អហំមិ ញា-
 ណាវនោ ។ បេ ។ តទ្ធិតុណំ តទ្ធិតុណាហំ ក-
 វិស្សាមីតិ អភិក្កមយេវ^(២) ខោ អាវុសោ ទាដិកបុត្ត

១ ឧ. អយំ បាលី ៨ ទំល្យតិ ។ ២ ម. អភិក្កមល្យេវ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាឋកថា

(៨) ម្នាលភិក្ខុ៖ លំដាប់នោះឯង លិច្ឆវិមហាមាត្រម្នាក់ក្រោកចាក
 អាសនៈ ហើយនិយាយនឹងបរិសទ្យនោះយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកក៏បំរើ
 បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយ ចូររង់ចាំមួយរំពេចសិន ទំរាំខ្ញុំទៅ ក្រែងដូនជាខ្ញុំ
 អាចនាំអចេលបាដិកបុត្រ មកកាន់បរិសទ្យនេះបាន ។ ម្នាលភិក្ខុ៖ ទើប
 លិច្ឆវិមហាមាត្រនោះ ចូលទៅរកអចេលបាដិកបុត្រ ក្នុងតិណ្ឌកខានុបរិ-
 ព្វាដកាកម លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងអចេលបាដិកបុត្រ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោបាដិកបុត្រ ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅវិញ ការ
 ដែលអ្នកត្រឡប់ទៅវិញប្រសើរជាង ព្រោះពួកជនដែលមានភ្នំឈ្មោះ
 ប្រាកដជាងគេ បាននាំគ្នាទៅអស់ហើយ ។ សេចក្តីបំប្លែង ។
 ទាំងព្រះសមណគោតមសោត ក៏គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុង
 ពាកមរបស់អ្នកមានអាយុ ម្នាលអាវុសោបាដិកបុត្រ ឯអ្នកក៏បាននិយាយ
 សំដីនេះក្នុងកណ្តាលបរិសទ្យ ក្នុងក្រុងវេសាលីថា ព្រះសមណគោតម
 ជាញាណវេទ ឯយើងក៏ជាញាណវេទដែរ ។ បេ ។ យើងអាចនឹង
 ធ្វើឲ្យជាទ្វេគុណ ។ ជាងនោះ ។ ទៀតបានដូច្នេះ ម្នាលអាវុសោបាដិកបុត្រ

បាដិកសុត្តេ អបេលបាដិកបុត្តស្ស បរាភូត្តបរាភូ

ឧបទ្ទ្រវរិយំ សទ្ធិប្បវេនិយេវ អាគន្ធា សមណោបិ^(១) តោ-
 គមោ អាយស្មតោ អារាមេ ទិវវិហារំ វិសិដ្ឋោ ភាសិតា
 ខោ បនេសា អារុសោ^(២) ចាដិកបុត្ត សមណោ
 តោតមេន បរិសតិ វាថា អកត្វោ អពេលោ ចាដិក-
 បុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ ។ មេ ។ មុត្តាបិ តស្ស
 វិបតេយ្យាតិ អភិក្កហារុសោ ចាដិកបុត្ត អភិក្កមនេនេវ
 តេ ជយំ ករិស្សាម សមណាស្ស តោតមស្ស បរាជ-
 យន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ កត្តុវ អពេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ
 អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា តត្ថេវ សំសប្បតិ
 ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតិ ។ អថខោ សោ
 កត្តុវ លិង្គវិមហមត្តោ អពេលំ ចាដិកបុត្តំ ឯតទរោច
 តីសុ ឆាម តេ អារុសោ ចាដិកបុត្ត ចាវឡាសុ ឆាម
 តេ បីវតីស្មី អល្លិថា បីវតីមុ ឆាម តេ ចាវឡាសុ
 អល្លិធំ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា
 តត្ថេវ សំសប្បសិ ន សក្កោសិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតិ ។

១ ខ. សមណោ ។ ២ ខ. ខោ បនេ តេ វិសិដ្ឋោ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ហាលបំពង់ការបារាំងយល់របបពាណិជ្ជកម្ម

ចូរអ្នកត្រឡប់ទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលដូច្នេះ ព្រះសមណគោតម ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរមកដល់មុនគេទាំងអស់ហើយគង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងពាក្យរបស់អ្នកមានអាយុ ម្នាលអារុសោបាជិកបុត្រ មួយវិញទៀត ព្រះសមណគោតមបានត្រាស់ព្រះវាចានេះ ក្នុងកណ្តាលបរិសទ្យថា អរចលបាជិកបុត្រ បើមិនលះបង់វាចានោះ ។ បេ ។ ក្បាលរបស់អរចលបាជិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខានឡើយ នៃអារុសោបាជិកបុត្រ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ យើងនឹងឲ្យជ័យជំនះដល់អ្នក នឹងឲ្យព្រះសមណគោតមចាញ់វិញ ព្រោះការដែលអ្នកហ៊ានត្រឡប់ទៅវិញប៉ុណ្ណោះ ។ ម្នាលកត្តវៈ កាលបើលិច្ឆវីមហាមាត្រនោះនិយាយយ៉ាងនេះហើយ អរចលបាជិកបុត្រក៏និយាយថា ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នេះ ហើយក៏នៅអង្គុយជ្រប់ត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកភាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលកត្តវៈ ទើបលិច្ឆវីមហាមាត្រនោះនិយាយនឹងអរចលបាជិកបុត្រយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោបាជិកបុត្រ គួបអ្នកជាប់ស្អិតនៅនឹងតាំងរបស់អ្នកឬ ឬតាំងជាប់ស្អិតនៅនឹងគួបរបស់អ្នក បានជាអ្នកនិយាយថា ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នេះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ត្រង់កន្លែងនោះដដែលមិនអាចក្រោកចាកភាសនៈបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ពាណិករក្កោ

ឯវិបំ ខោ ភក្កុវ វុត្តមាធា អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អា-
 យាមិ អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្វា តត្ថេវ សំ-
 សប្បតិ ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋានុំ ។ យធា ខោ
 ភក្កុវ^(១) លិច្ឆវិមហាមត្តោ អញ្ញាសិ បរាភូត្វោ អយំ
 អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ អាវុសោ អាយាមិ
 អាវុសោតិ វត្វា តត្ថេវ សំសប្បតិ ន សក្កោតិ អាស-
 នាបិ វុដ្ឋានុំ អថ នំ បរិសំ អាគន្ធា ឯវំ អាភេទេសិ
 បរាភូត្វោ អយំ^(២) អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ
 អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្វា តត្ថេវ សំសប្បតិ
 ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋានុំ ។ ឯវំ វុត្តេ អហំ
 ភក្កុវ នំ បរិសំ ឯតទភេទំ អភព្វោ ខោ អាវុសោ
 អចេលោ ចាដិកបុត្តោ នំ ភវំ អប្បហាយ នំ
 ចិត្តំ អប្បហាយ ។ ថេ ។ សចេចិស្ស ឯវមស្ស
 អហន្តំ ភវំ អប្បហាយ ។ ថេ ។ សមណស្ស
 តោតមស្ស សម្មជីវាវំ តច្ឆេយ្យន្តំ មុទ្ធាបិ តស្ស
 វិបតេយ្យតិ សចេហាយស្មន្តានំ លិច្ឆវីនំ ឯវមស្ស

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ ពាណិករូ

ម្នាលភក្កវៈ អរេលបាជិកបុត្រ បើទុកជាលិច្ឆវិមហាមាត្រនិយាយយ៉ាង
នេះក្តី ក៏នៅតែនិយាយថា ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹង
ទៅដូច្នេះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់គ្រងកន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោក
ចាកអាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភក្កវៈ កាលណាលិច្ឆវិមហាមាត្របានដឹង
ច្បាស់ថា អរេលបាជិកបុត្រនេះបរាជ័យហើយ ក៏នៅតែនិយាយថា ម្នាល
អារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នេះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយ
ជ្រប់គ្រងកន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយដូច្នេះ
ហើយ ទើបត្រឡប់មកកាន់បរិសទ្ធនោះវិញ ប្រាប់យ៉ាងនេះថា អរេល-
បាជិកបុត្រនេះបរាជ័យហើយក៏នៅតែនិយាយថា នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ
នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នេះហើយ ក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ គ្រងកន្លែង
នោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភក្កវៈ កាល
បើលិច្ឆវិមហាមាត្រនិយាយយ៉ាងនេះហើយ គាត់គិតនិយាយនឹងបរិសទ្ធ
នោះដូច្នេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ អរេលបាជិកបុត្របើមិនលះបង់
វាចានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនគួរ ។ បេ។ ប្រសិនបើអរេលបាជិកបុត្រ
នោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ ។ បេ។ ហើយ
គប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកក្កនៃព្រះសមណគោតមដូច្នេះ ក្បាលអរេល-
បាជិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ទោះបីពួកលិច្ឆវីដ៏មានអាយុ

ពាជីកបុត្ត អរោហនិកបុត្តស្ស បរាភូត្តរោហ

បយំ អរោហនិកបុត្តំ យាហិ វត្តាហិ តទ្ធិត្វា តោ-
យុត្តេហិ អាវិជ្ជេយ្យមាតិ^(១) តា វត្តា ជិដ្ឋេរិ^(២) ចានិ-
កបុត្តោ វា អភត្វោ បទ^(៣) អរោហនិកបុត្តោ
នំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សចេច័ស្ស ឯវមស្ស
អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណស្ស
តោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាមំ កត្តេយ្យន្តំ មុន្ទាបិ តស្ស
វិបតេយ្យាតិ ។

[៧] អថខោ កត្តវ ជាលិយោ ទារុបត្តិកន្តោវាសិ
ឧដ្ឋាយាសនា នំ បរិសំ ឯតទរោច តេនហិ កោ
មុហុត្តំ តាវ អាគមេថ យាវាហិ គន្ធាមិ អប្បវនាមា-
ហំ^(៤) សត្តុលោយ្យំ អរោហនិកបុត្តំ អាណ-
ត្តន្តំ^(៥) ។ អថខោ កត្តវ ជាលិយោ ទារុបត្តិកន្តោ-
វាសិ យេន និណ្ឌាកខាទុបរិញ្ញាជីកាវាមោ យេន អ-
រោហនិកបុត្តោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
អរោហនិកបុត្តំ ឯតទរោច អភិក្កាអាវុសោ

១ ឧ. អាវិជ្ជេយ្យមាតិ ។ ២ ម. ជិដ្ឋេយ្យំ ។ ៣ ម. បទនិ ឧ ទិស្សនិ ។
៤ ឧ. អប្បវនាម អហម្យំ ។ ៥ ឧ. អរោហនិកបុត្តំ ធម៌ បរិសំ អាណេត្តន្តំ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពេលអំពីការបង្កើនរបស់អចលនវត្ថុ

គិតគ្នាថា បើទុកជាយើងទាំងឡាយ ចង់អចលនវត្ថុបុគ្គល ដោយឡែក
 ត្រីត្រណា ហើយបង្កើនមក ដោយគោលប្រែនន៍មជ្ឈដ្ឋាន ឡែត្រីត្រ
 នោះនឹងដាច់ ឬខ្លួនអចលនវត្ថុបុគ្គលនឹងដាច់ ឯអចលនវត្ថុបុគ្គល
 បើមិនលះបង់វាទានោះ មិនគួរ ។ បេ ។ ប្រសិនបើអចលនវត្ថុបុគ្គល
 នោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា ពាក្យព្រាហ្មមិនលះបង់វាទានោះ ។ បេ ។
 ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកត្រនៃព្រះសមណគោតម ដូច្នេះ ក្បាល
 អចលនវត្ថុបុគ្គលនោះមុនជាងនឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។

(៩) ម្នាលភក្តី៖ លំដាប់នោះឯង ជាលិយបព្វជិតជាសិស្សរបស់
 ទារុបត្តិកបព្វជិត^(១) ក្រោកចាកអាសនៈហើយនិយាយនឹងបរិសទ្ធនោះ
 យ៉ាងនេះថា នៃអ្នកដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះអ្នកទាំងឡាយចូររង់ចាំមួយរំពេច
 សិន ទំរាំទំរាំទៅ ក្រែងចូនជាទំរាំអាចនាំអចលនវត្ថុបុគ្គលមកបាន ។
 ម្នាលភក្តី៖ គ្រានោះឯង ជាលិយបព្វជិតជាសិស្សរបស់ទារុបត្តិកបព្វជិត
 បានចូលទៅរកអចលនវត្ថុបុគ្គល ក្នុងតិណ្ឌកខានុបរិវាជកាកម លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយនឹងអចលនវត្ថុបុគ្គលយ៉ាងនេះថា នៃ

១ អ្នកប្រើប្រាស់ពាក្យនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវិញ្ញា

ចាដិកបុត្ត អភិក្កន្ធនំ នេ សេយ្យេ អភិក្កន្ធា អភិក្កាតា
 អភិក្កាតា ច លិង្គី ។ បេ ។ សមណោបិ តោ-
 តមោ អាយស្មតោ អារាមេ ទិវាវិហារំ ទិសំន្នោ ភាសិ-
 តា ខោ បទេ តេ ឯសារុសោ ចាដិកបុត្ត វេសាលិយំ បរិ-
 សតំ វាចា សមណោបិ តោតមោ ញាណវាដោ ។ បេ ។
 តទ្ធិគុណំ តទ្ធិគុណាហំ ករិស្សមីតំ អភិក្កមយេវ
 អារុសោ ចាដិកបុត្ត ឧបទ្ទ្យបមំ សព្វប្បវេមិយេវ
 អភិក្កា សមណោ តោតមោ អាយស្មតោ អារាមេ
 ទិវាវិហារំ ទិសំន្នោ ភាសិតា ខោ បទេ តេ ឯសារុសោ
 ចាដិកបុត្ត សមណោ តោតមេ បរិសតំ វាចា អ-
 ភិក្កា ខោ អារុសោ អនេលោ ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ
 អប្បហាយ ។ បេ ។ សនេចិស្ស ឯវេស្ស អហន្តំ
 វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណស្ស តោត-
 មស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ កក្កយ្យន្តំ មុន្ទាបិ តស្ស វិប-
 តេយ្យតិ សនេចាយស្មន្តានំ^(១) លិង្គីនំ ឯវេស្ស
 បយំ អនេលំ ចាដិកបុត្តំ យាហិ វត្តាហិ ពន្ធិត្វា

១ ឱ. លេខ អាយស្មតានំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមជ្ជិកាយ បាធិកវគ្គ

អារុសោបាជិកបុត្រ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ ការដែលអ្នកត្រឡប់ទៅ
 វិញប្រសើរជាង ព្រោះពួកស្តេចល្បី ក្នុងតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះប្រាកដ
 ជាងគេ បាននាំគ្នាមកហើយ ។ បេ ។ ទាំងព្រះសមណគោតមក៏
 គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃ ក្នុងអារាមរបស់អ្នកមានអាយុ នៃអារុ-
 សោបាជិកបុត្រ ឯអ្នកសោតក៏បាននិយាយសំដីនេះក្នុងកណ្តាលបរិសទ្ធ
 ក្នុងក្រុងវេសាលីថា ព្រះសមណគោតម ជាញាណវេទ ។ បេ ។
 យើងអាចនឹងធ្វើឲ្យជាទេតុណ្ហៗ ជាងនេះទៅទៀត នៃអារុសោបាជិកបុត្រ
 អ្នកចូរទៅកាន់ទីពាក់កណ្តាលផ្លូវចុះ ព្រះសមណគោតមទ្រង់ពុទ្ធជំណើរ
 មកដល់មុនគេទាំងអស់ហើយ គង់សម្រាកព្រះអង្គនៅវេលាថ្ងៃក្នុងអារាម
 របស់អ្នកមានអាយុ ម្ចាស់អារុសោបាជិកបុត្រ មួយវិញទៀត ព្រះ
 សមណគោតម បានត្រាស់ព្រះវរាហនេះចំពោះរូបអ្នកក្នុងកណ្តាលបរិសទ្ធ
 ថា នៃអារុសោទាំងឡាយ អចេលបាជិកបុត្របើមិនលះបង់វរាហនោះ មិន
 គួរ ។ បេ ។ ប្រសិនបើអចេលបាជិកបុត្រនោះតាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញមិនលះបង់វរាហនោះ ។ បេ ។ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកក្កដ
 នៃព្រះសមណគោតមដូច្នេះ ក្បាលអចេលបាជិកបុត្រនោះ មុខជានឹង
 ធ្លាក់ចុះមិនខាន ប្រសិនបើពួកល្បីវិជ្ជមានអាយុគិតគ្នាយ៉ាងនេះថា បើទុក
 ជាយើងទាំងឡាយចង់អចេលបាជិកបុត្រ ដោយឡែកត្រឡប់ ហើយ

តោយុត្តេហំ អាវិញ្ញេយ្យមាតិ តា វត្ថា ដំឡើង ចាត់ត្រា-
 បុត្រា វា អកតោ បទ អបេយោ ចាត់ត្រាបុត្រា តំ វាចំ
 អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ទិដ្ឋិ អប្បដិ-
 ដិស្សដ្ឋិតា មម សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ អាគន្ធិំ សចេប័ស្ស ឯវ-
 បស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណស្ស
 តោតមស្ស សម្មាសម្ពុទ្ធិកាវំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាបិ តស្ស វិប-
 តេយ្យាតិ អភិក្ករមាវុសោ ចាត់ត្រាបុត្រ អភិក្ករមនេនេវ
 តេ ជយំ តេវិស្សាម សមណស្ស តោតមស្ស បរាជ-
 យន្តិ ។ ឯវុត្តេ កត្តវ អបេយោ ចាត់ត្រាបុត្រា អាយាមិ
 អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្ថា តត្ថេវ សំសប្បតិ
 ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាត្តិ ។ អបេយោ កត្តវ ជាលិ-
 យោ ទារុបត្តិកន្តេវាសី អបេលំ ចាត់ត្រាបុត្រំ ឯតទេវេច
 តីសុ ឆាម តេ អាវុសោ ចាត់ត្រាបុត្រ ទាវណ្ណសុ ឆាម
 តេ បីវតីស្មី អល្លិទា បីវតីសុ ឆាម តេ ទាវណ្ណសុ
 អល្លិទំ អាយាមិ អាវុសោ អាយាមិ អាវុសោតិ វត្ថា តត្ថេវ
 សំសប្បសិ ន សក្កោសិ អាសនាបិ វុដ្ឋាត្តិ ។

បាណស្សប្រាសាទ ពោលអំពីការបរាជ័យរបស់អចេលបាណស្សប្រាសាទ

បង្គំសម្រេចដោយគោរពច្រើននឹងមជ្ជដូច្នេះ វិទ្យាព្រឹត្តិកម្មទាំងនោះ នឹងដាច់ ឬខ្លួន
អចេលបាណស្សប្រាសាទនឹងដាច់ ឯអចេលបាណស្សប្រាសាទបើមិនលះបង់វាចានោះ
មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះ
មុខគឺថាគតបានឡើយ ប្រសិនបើអចេលបាណស្សប្រាសាទនោះតាំងចិត្តយ៉ាង
នេះថា អាត្មាអញមិនលះបង់វាចានោះ ។ បេ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះ
ព្រះកត្តនៃព្រះសមណគោតមដូច្នេះ ក្បាលអចេលបាណស្សប្រាសាទមុខ
ជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន នៃអារុស្សបាណស្សប្រាសាទ អ្នកចូរត្រឡប់ទៅវិញចុះ
យើងនឹងឲ្យជ័យជំនះដល់អ្នក នឹងឲ្យព្រះសមណគោតមចាញ់ ព្រោះ
ការដែលអ្នកត្រឡប់ទៅវិញប៉ុណ្ណោះ ។ នៃកត្តា៖ កាលបើជាលិយៈនិ-
យាយយ៉ាងនេះហើយ អចេលបាណស្សប្រាសាទនៅតែនិយាយថា នៃអារុស្ស
ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអារុស្ស ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នេះហើយក៏នៅតែអង្គុយជ្រប់ត្រង់
កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ។ នៃកត្តា៖
គ្រានោះ ជាលិយៈជាសិស្សនៃទារុបត្តិកៈ បាននិយាយនឹងអចេលបា-
ណស្សប្រាសាទនេះថា នៃអារុស្សបាណស្សប្រាសាទ គួបអ្នកជាប់ស្អិតនៅនឹង
តាំងរបស់អ្នកឬ ឬតាំងជាប់ស្អិតនៅនឹងគូថរបស់អ្នក បានជាអ្នកនិយាយ
ថា នៃអារុស្ស ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអារុស្ស ខ្ញុំនឹងទៅ ដូច្នេះហើយក៏នៅតែ
អង្គុយជ្រប់ត្រង់ទីនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកញ្ច

ឯវិមិ ខោ កត្តវ វុត្តមាធា អចេលោ ចាដិកបុត្តោ
 អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា តត្ថវ
 សំសប្បតិ ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតំ ។ យទា
 ខោ កត្តវ ជាលិយោ ទារុបត្តិកន្តោវសី អញ្ញាសិ
 បរកត្តវោ អយំ អចេលោ ចាដិកបុត្តោ អាយាមិ
 អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ វត្ថា តត្ថវ សំសប្បតិ
 ន សក្កោតិ អាសនាបិ វុដ្ឋាតុនិ អថ ធំ ឯ ឯតទរោច
 កត្តបុព្វំ អារុសោ ចាដិកបុត្ត សីហស្ស មិគរញ្ញា
 ឯតទហោសិ យន្តនាហំ អញ្ញាតំ វេសស្នំ ឯស្សាយ
 អាសយំ កប្បយ្យំ តត្រាសយំ កប្បត្ថា សា-
 យណ្ឌាសមយំ អាសយា ឯត្ថមេយ្យំ អាសយា ឯត្ថ-
 មិត្តា វិជម្ពយ្យំ វិជម្ពិត្តា^(១) សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិ-
 លោកយ្យំ សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកត្ថា
 តត្ថត្ថំ សីហនាធំ ននេយ្យំ តត្ថត្ថំ សីហនាធំ នតត្ថា
 តោចរាយ បក្កមេយ្យំ សោ វំ វំ មិគសង្ឃ^(២) វិជិត្តា

១ ឱ. វិជម្ពិត្តា ។ ២ ឱ. មិគសង្ឃ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិការ្ន

នៃភគ្គវៈ អចេលបាធិកបុត្រ សូម្បីជាលិយៈស្តីថាឲ្យយ៉ាងនេះ ក៏នៅ
តែនិយាយថា នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ ហើយក៏
នៅតែអង្គុយជ្រប់គ្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបាន
ឡើយ ។ នៃភគ្គវៈ កាលណាជាលិយៈជាសិស្សទារុបុត្តកៈបានដឹង
ច្បាស់ថា អចេលបាធិកបុត្រនេះបរាជ័យហើយ ក៏នៅតែនិយាយថា
នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅដូច្នេះ ហើយក៏នៅតែអង្គុយ
ជ្រប់គ្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាកអាសនៈបានឡើយ ដូច្នេះ
ហើយ ទើបនិយាយនឹងអចេលបាធិកបុត្រនោះយ៉ាងនេះថា នៃអារុ-
សោបាធិកបុត្រ កាលពីព្រេងនាយមក មានសីហមិត្តរាជមួយ មាន
សេចក្តីត្រេវិះយ៉ាងនេះថា គួរតែអាត្មាអញនៅអាស្រ័យនឹងដងព្រៃមួយ
ក៏សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការដេកក្នុងដងព្រៃនោះហើយ ក្នុង
វេលាសាយល្ងាសម័យ ត្រូវចេញពីទីដេក លុះចេញពីទីដេកហើយ
ត្រូវមិត្តពាតកាយ លុះមិត្តពាតកាយហើយ ត្រូវក្រឡេកមើលទៅទិស
ទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះក្រឡេកមើលទៅទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ
ហើយ ត្រូវបន្ទីសីហនាទ ៣ ដង លុះបន្ទីសីហនាទ ៣ ដងហើយ
ត្រូវចេញទៅរកចំណី អាត្មាអញនោះត្រូវសំឡាប់ហ្នឹងម្រឹគ៌ដ៏ធំ ។ ហើយ

បាធិកសុត្តេ សីហមិធរាជិជសីតាលោមម្មេរោ

មុទុម៌សានិ មុទុម៌សានិ កក្កយិត្វា តមេវ អាសយំ
 អជ្ឈបេយ្យន្តិ ។ អថខោ សោ សីហោ^(១) មិគរាជា
 អញ្ញាតំ វជសន្តាំ ជិស្សាយ អាសយំ តប្បេសិ
 តត្រាសយំ តប្បេត្វា សាយន្តាសមយំ អាសយា
 ជិត្តមិ អាសយា ជិត្តមិត្វា វជម្ពំ វជម្ពិត្វា សមន្តា
 ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេសិ សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិ-
 លោកេត្វា តិត្តត្តំ សីហនាទំ ននិ តិត្តត្តំ សីហ-
 នាទំ ននិត្វា តោធរាយ បក្កមិ សោ វំ វំ មិគសង្ឃំ
 វជិត្វា មុទុម៌សានិ មុទុម៌សានិ កក្កយិត្វា តមេវ
 អាសយំ អជ្ឈបេសិ ។ តស្សេវ ខោ អាវុសោ ចាជិ-
 កបុត្ត សីហស្ស មិគរត្តោ វិយាសសំវន្តោ^(២) ជសិតា-
 លោ ជិត្តោ ថេវ ពលរា ច ។ អថខោ អាវុសោ
 តស្ស ជសិតាលស្ស ឯតទហោសិ តោ ចាហំ
 តោ សីហោ មិគរាជា យន្ធជាហំមិ អញ្ញាតំ
 វជសន្តាំ ជិស្សាយ អាសយំ តប្បេយ្យំ តត្រា-
 សយំ តប្បេត្វា សាយន្តាសមយំ អាសយា ជិត្តមេយ្យំ

១ ខ. លោ អាវុសោ សីហោ ។ ២ ខ. វិយាសេ សំវន្តោ ។

ពាណិជ្ជកម្ម ពោលគឺជីវិតប្រៀបធៀបដោយសីលធម៌ពាណិជ្ជកម្ម

បរិភោគសាច់ដែលឆ្ងាញ់ៗ ហើយត្រឡប់ចូលទៅកាន់ទីដេកនោះដដែល
វិញ ។ គ្រានោះឯង សីហមិត្តរាជនោះ ពាស្រ័យនឹងផងដែរព្រមួយ
សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការដេកក្នុងផងដែរព្រានោះហើយ ក្នុងវេលា
សាយល្ងាសម័យ ក៏ចេញពីទីដេក លុះចេញពីទីដេកហើយ មិត្តរាជខ្លួន
លុះមិត្តរាជខ្លួនហើយ ក្រឡេកមើលទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះ
ក្រឡេកមើលទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញហើយ បន្តិសីហនាទ ៣ ដង
លុះបន្តិសីហនាទ ៣ ដងហើយ ទើបចេញទៅរកចំណី សីហមិត្តរាជ
នោះសម្លាប់ហ្វូងម្រឹកដ៏ធំៗ ហើយបរិភោគសាច់ដែលឆ្ងាញ់ៗ រួចត្រឡប់
ចូលទៅកាន់ទីដេកនោះដដែលវិញ ។ នៃព្រះសាធារណៈបុត្រ មានចចក
ចាស់មួយ ស៊ីសាច់រំពាររបស់សីហមិត្តរាជនោះឯង ហើយចំរើន (សាច់
ឈាម) ឆាត់ឆាន់កំឡាំងឡើង ។ ម្ចាស់ព្រះសា លំដាប់នោះឯង ចចក
ចាស់នោះ មានគំនិតយ៉ាងនេះថា អញដូចម្តេច សីហមិត្តរាជ ដូចម្តេច
គួរតែរព្យាង្គពាស្រ័យនឹងផងដែរព្រមួយ សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការ
ដេកក្នុងផងដែរព្រានោះហើយ ក្នុងវេលាសាយល្ងាសម័យ ត្រូវចេញពីទីដេក

សុត្តន្តបិដក វិមជ្ជកាយស្ស បាធិវគ្គោ

អាសយា និក្ខមិត្តា វិជម្ពេយ្យំ វិជម្ពិត្តា សមន្តា
 ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេយ្យំ សមន្តា ចតុទ្ទិសា
 អនុវិលោកេត្តា តិក្ខុតំ សីហនាទំ ននេយ្យំ តិក្ខុតំ
 សីហនាទំ ននិត្តា តោចរាយ បក្កមេយ្យំ សោ វំ វំ
 មិកសង្ឃំ វិជិត្តា មុទុមិសានិ មុទុមិសានិ កក្កយិត្តា
 តមេវ អាសយំ អដ្ឋបេយ្យង្គំ ។ អថខោ សោ អារុ-
 សោ ជេសីតាលោ អញ្ញាតំ វិនិស្សំ និស្សាយ
 អាសយំ កេយ្យេសិ តត្រាសយំ កេយ្យិត្តា សាយណ្ណា-
 សមយំ អាសយា និក្ខមិ អាសយា និក្ខមិត្តា វិជម្ព
 វិជម្ពិត្តា សមន្តា ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេសិ សមន្តា
 ចតុទ្ទិសា អនុវិលោកេត្តា តិក្ខុតំ សីហនាទំ ននិស្សា-
 មិតំ សីតាលកំ^(១) អននិ កេរណ្ណាតិយេវ អននិ កេ
 ច នវេ សីតាលេ កេ បន សីហនាទេតំ ។ ឯវមេវ
 ខោ តំ អារុសោ ចាដិកបុត្ត សុកតាបទានេសុ ជីវ-
 មាលោ សុកតាតិវត្តានិ កុញ្ញមាលោ តថាគតេ អរហន្តេ

១ ឱ ម. សីតាលកិយេវ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេតិកាយ បាដិកវគ្គ

លុះចេញពីទីដេកហើយ ត្រូវមិត្តពាក់ខ្លួន លុះមិត្តពាក់ខ្លួនរួចហើយ
 ត្រូវក្រឡេកមើលទៅទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះក្រឡេកមើលទៅ
 ទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញហើយ ត្រូវបន្លឺសីហនាទ ៣ ដង លុះបន្លឺ
 សីហនាទ ៣ ដងហើយ ត្រូវចេញទៅរកចំណី អាត្មាអញសម្លាប់
 ហ្វូងម្រឹកដ៏ធំ ។ ហើយបរិភោគសាច់ដែលឆ្ងាញ់ ។ ហើយត្រឡប់ចូល
 ទៅកាន់ទីដេកនោះ ដដែលវិញ ។ ម្នាល អារុសោ ទើបចចក
 ចាស់នោះ អាស្រ័យដងព្រៃមួយ សម្រេចការដេក លុះសម្រេចការ
 ដេក ក្នុងដងព្រៃនោះហើយ ក្នុងវេលាសាយល្ងាសម័យ ក៏ចេញ
 ចាកទីដេក លុះចេញចាកទីដេកហើយ ក៏មិត្តពាក់ខ្លួន លុះមិត្តពាក់ខ្លួន
 ហើយ ក៏ក្រឡេកមើលទៅទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញ លុះក្រឡេកមើល
 ទៅទិសទាំង ៤ ដោយជុំវិញហើយក៏គិតថា អញនឹងបន្លឺសីហនាទ ៣ ដង
 ដូច្នេះហើយស្រែកជាសម្រេចចចក ស្រែកសម្រេចដ៏ពន្លឺកថា ចចក
 អាត្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកសីហនាទដូចម្តេចទៅ ។ នៃអារុសោ
 បាដិកបុត្រ អ្នកក៏ដូចគ្នានឹងចចកចាស់នោះដែរ រស់នៅក្នុងសុគតាប-
 ទាន (ព្រៃសិទ្ធា ជាសាសនារបស់ព្រះសុគត) បរិភោគកោដន
 ជាសំណល់សល់អំពីព្រះសុគត ហើយគាត់នឹងព្រះតថាគតជាអរហន្ត

ពាក្យសុត្តន្ត សំណុំគណនីសិវាណប្បដិសន្ធិ

សម្មាសម្ពុទ្ធ អាសាទេតតំ បញ្ចាសិ កេ ច ធូវេ
 ចាដិកបុត្តេ កា ច តថាគតានំ អរហន្តានំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធានំ អាសាទនាតិ ។ យតោ ខោ
 ភក្កវ ជាលីយោ ធារុបត្តិកន្តោវាសិ ឥមិនាបិ
 ឌុបម្មេន នេវ អសត្វិ អចេលី ចាដិកបុត្ត
 តម្ហា អាសនា ចាវេតិ ។ អថ នំ ឯតទរោច

សីហោតិ អត្តាន សមេត្វិយាន(១)

អមញ្ចិ(២) កោត្ត មិគរាជាហមស្មិ

តមេវ(៣) សោ សិតាលកំ អននិ

កេ ច ធូវេ សីតាលេ កេ បន សីហនាទេតិ ។

[១០] ឯវមេវ ខោ ត្ថំ អារុសោ ចាដិកបុត្ត សុគតា-
 បទានេសុ ជីវមាថោ សុគតានិវត្តានំ កុញ្ញមាថោ តថាគ-
 តេ អរហន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធ អាសាទេតតំ បញ្ចាសិ កេ ច
 ធូវេ ចាដិកបុត្តេ កា ច តថាគតានំ អរហន្តានំ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធានំ អាសាទនាតិ ។ យតោ ខោ ភក្កវ ជាលីយោ

ពោធិ៍សូត្រ ពាថាវាទ្រៀតប្រៀបដោយសីហមិត្តរាជន៍ធម្មបទបាលី

សម្មាសម្ពុទ្ធថា បាដិកបុត្រអាក្រក់ដូចម្តេច ការតតាំង (បាដិហារិយ៍)
របស់ព្រះតថាគតអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភក្ត្រៈ កាលណា
ជាលិយៈជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអរេលបាដិកបុត្រ ឃ្លាតចាក
អាសនៈនោះ ដោយពាក្យប្រៀបផ្ទឹមនេះហើយ ។ ទើបនិយាយនឹង
អរេលបាដិកបុត្រនោះ យ៉ាងនេះថា

ចចកសំគាល់ខ្លួនថាជាសីហរាជ បានសំគាល់ខ្លួនទៀតថា
ពាត្តាអញជាមិត្តរាជ ចចកនោះ បន្តិទ្បស្រែម្រកចចកនោះថា
ស្រែម្រកចចកអាក្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកខាងសីហនាទ
ដូចម្តេចទៅ ។

(១០) ម្នាលអារុសោបាដិកបុត្រ អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ រស់នៅ
ក្នុងសុគតាបទាន (ព្រៃសិក្ខា ជាសាសនារបស់ព្រះសុគត) បរិភោគ
ភោជនជាសំណល់អំពីព្រះសុគតហើយ តតាំងនឹងព្រះតថាគតជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធថា បាដិកបុត្រលាមកដូចម្តេចទៅ ការតតាំងរបស់ព្រះតថាគត
ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលភក្ត្រៈ កាលណាជាលិយៈ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ ពាជិកវគ្គ

ជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអរចលបាជិកបុត្រ ឃ្លាតចាកភាសនៈនោះ
ដោយពាក្យឧបមាទេវហើយ ។ ទើបនិយាយនឹងអរចលបាជិកបុត្រ នោះ
យ៉ាងនេះ ក្នុងកាលនោះថា

ចចកដើរទៅកាន់ទីស្ងាត់ បានឃើញស្រមោលខ្លួនដែលឆ្លុះ
ចូលទៅក្នុងទឹកសំណល់ (ក្នុងត្រពាំង) មិនបានឃើញ
ខ្លួនច្បាស់ដរាបណា ក៏សំគាល់នូវស្រមោលនោះថាជាខ្លាធំ
ដរាបនោះ ចចកនោះ បន្តិច្បែកសម្រែករបស់ចចកនោះឯងថា
សម្រែកចចកអាក្រក់ដូចម្តេចទៅ ចំណែកខាងសីហនាទដូច
ម្តេចទៅ ។

(១១) នៃអារុសោបាជិកបុត្រ អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ រស់នៅក្នុង
សុគតាបទាន (ត្រៃសិក្ខាជាសាសនារបស់ព្រះសុគត) បរិភោគភោជន
ជាសំណល់អំពីព្រះសុគត ក៏តតាំងនឹងព្រះតថាគតជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
ថា បាជិកបុត្រ អាក្រក់ដូចម្តេចទៅ ការតតាំង របស់ព្រះតថាគត ជា
អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុ៖ កាលណាជាលិយៈ
ជាសិស្សទារុបត្តិកៈ មិនអាចឱ្យអរចលបាជិកបុត្រ ឃ្លាតចាកភាសនៈនោះ
បានដោយពាក្យឧបមាទេវហើយ ។ ទើបនិយាយនឹងអរចលបាជិកបុត្រ
នោះយ៉ាងនេះថា

បាទីកសុត្តេ សីហមិគរាជធិរសីតាលេខបុគ្គលិក

កុត្តាន ភេតោ (១) ខលម្ហសិកាយោ
 កដសីសុ ខិត្តានិ ច ក្ករណាចានិ (២)
 មហាវនេ សុញ្ញវនេ វិវុទ្ធី
 អមញ្ញ កោតុ មិគរាជាហមស្មិ
 តថេវ សោ សីតាលកំ អននិ

ភេត ច ធម៌ សីតាលេ ភេត បន សីហនាទេតិ។

(១២) ឯវមេវ ចោ ភិ អារុសោ ចានិកបុត្ត
 សុកតាបទានេសុ ដីវមាថា សុកតាភិវត្តានិ កុញ្ញមា-
 នោ តថាភតេ អរហន្តេ សម្មាសម្ពុទ្ធវេ អសានេតតំ
 មញ្ញសំ ភេត ច ធម៌ ចានិកបុត្តេ កោ ច តថាភតានិ
 អរហន្តានិ សម្មាសម្ពុទ្ធានិ អាសានេតតិ ។ យតោ
 ចោ កក្កវ ជាលិយោ ទារុបត្តិកន្តេវសី វេមិទាបិ
 ឌិបម្មេន លេវ អសត្ថិ អចេលំ ចានិកបុត្តំ តម្អា
 អាសនា ចាវេតុំ ។ អថ តំ បរិសំ អាភន្តា ឯវ-
 មារោចេសិ បរក្ខត្យចោ ភោ អចេលោ ចានិក-
 បុត្តោ អាយាមិ អារុសោ អាយាមិ អារុសោតិ

ពាណិជ្ជកម្ម គាថាជាព្រៀងប្រៀបធៀបដោយសីហមិត្តរាជនឹងចម្រើនរបស់

ចម្រើនស្តុកក្នុងចំណាយក្នុងរណ្តៅផង ស្តុកក្នុងចំណាយ
ក្នុងទីលានផង ស្តុកសាកសពចំណាយដែលគេចោលក្នុង
ព្រៃស្មូនផង បានចំរើនធំឡើងក្នុងព្រៃធំជាព្រៃស្ងាត់ ក៏
សំគាល់ខ្លួនថា អាត្មាអញជាមិត្តរាជ ចម្រើននោះក៏បន្តិ ឬ
សម្រែកចម្រើនយ៉ាងនោះដដែលថា សម្រែកចម្រើនអាត្មាក៏ដូច
ម្តេចទៅ ចំណែកខាងសីហនាទតដូចម្តេចទៅ ។

(១២) នៃអារុសោបាជិតបុត្រ អ្នកក៏ដូច្នោះដែរ រស់នៅក្នុងសុគត-
តាបទាន (ព្រៃសិក្ខាជាសាសនារបស់ព្រះសុគត) បរិភោគកោដនជា
សំណល់អំពីព្រះសុគត ក៏តតាំងនឹងព្រះតថាគត ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
ថា បាជិតបុត្រអាត្មាក៏ដូចម្តេចទៅ ការតតាំងរបស់ព្រះតថាគតជាអរ-
ហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធដូចម្តេចទៅ ។ ម្នាលកត្តវៈ កាលណាជាលិយៈជាសិស្ស
ទារុបត្តិកៈ មិនអាចឲ្យអរហន្តបាជិតបុត្រ ឃ្លាតចាកអាសនៈនោះបាន
ដោយពាក្យឧបមាទេវហើយ ។ ទើបត្រឡប់មករកបរិសទ្យនោះវិញ ហើយ
ប្រាប់យ៉ាងនេះថា អស់លោកដ៏ចំរើន អរហន្តបាជិតបុត្របរាជ័យហើយ
គ្រាន់តែនិយាយថា នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ នៃអារុសោ ខ្ញុំនឹងទៅ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិវគ្គោ

វត្ថុតត្ថោ សំសប្បតិ ន សន្តោតិ អាសនាបិ
 វដ្តាត្ថន្តិ ។ ឃី វត្ថេ អហំ កត្តវំ តំ បរិសំ
 ឯតនភេតំ អកត្វោ ខោ អាវុសោ អចេលោ ចាដិក-
 បុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ តំ ចិត្តំ អប្បហាយ
 តំ ធិដ្ឋំ អប្បដិធិស្សដ្ឋិត្វា បម សម្មាសម្ពាសំ អាគន្ធិ
 សចេចិស្ស ឃីមស្ស អហន្តំ វាចំ អប្បហាយ តំ
 ចិត្តំ អប្បហាយ តំ ធិដ្ឋំ អប្បដិធិស្សដ្ឋិត្វា សម-
 ណស្ស តោតមស្ស សម្មាសម្ពាសំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាបិ
 តស្ស វិបតេយ្យាតិ សចេចាយស្មន្តានំ លិង្គីដិ ឃី-
 មស្ស មយំ អចេលំ ចាដិកបុត្តំ យាហិ (១) ក-
 ត្តាហិ តន្តិត្វា តោយុត្តេហិ អាវុញ្ញេយ្យមាតិ តា វត្តា
 ធិដ្ឋេ (២) ចាដិកបុត្តោ វា អកត្វោ បន អចេលោ
 ចាដិកបុត្តោ តំ វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។
 បម សម្មាសម្ពាសំ អាគន្ធិ សចេចិស្ស ឃីមស្ស អហន្តំ
 វាចំ អប្បហាយ ។ បេ ។ សមណស្ស តោតមស្ស
 សម្មាសម្ពាសំ កច្ឆេយ្យន្តិ មុទ្ធាបិ តស្ស វិបតេយ្យាតិ ។

១ ឌី. យាហិធិ ន វិស្សតិ ។ ២ ម. ធិដ្ឋេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ ហង្សវគ្គ

ដូច្នេះហើយក៏អង្គុយជ្រប់នៅត្រង់កន្លែងនោះដដែល មិនអាចក្រោកចាក
 អាសនៈបានឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុវៈ កាលបើជាលិយៈនិយាយយ៉ាងនេះ
 ហើយ គាត់គិតបាននិយាយនឹងបរិសទ្យនោះយ៉ាងនេះថា នៃការសា
 ទាំងឡាយ អចេលបាដិកបុត្រ បើមិនលះបង់វេទានោះ មិនលះបង់ចិត្ត
 នោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះចេញទេ មិនគួរនឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគាត់គិត
 បានឡើយ បើប្រសិនជាអចេលបាដិកបុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា
 អាត្មាអញមិនលះបង់វេទានោះ មិនលះបង់ចិត្តនោះ មិនលះបង់ទិដ្ឋិនោះ
 ចេញ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកក្ក្រ នៃព្រះសមណគោតមដូច្នេះ
 ក្បាលអចេលបាដិកបុត្រនោះ មុខជានឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ទោះបីពួកលិច្ឆវី
 ដ៏មានអាយុគិតគ្នាយ៉ាងនេះថា យើងត្រូវចង់នូវអចេលបាដិកបុត្រដោយ
 វិទ្យុត្រ័ត្រណា ហើយបង្ខំសមកដោយគោច្រើននឹងដូច្នេះ វិទ្យុត្រ័ត្រទាំង
 នោះនឹងដាច់ ឬខ្លួនបាដិកបុត្រឯនឹងដាច់ ឯអចេលបាដិកបុត្របើមិនលះ
 បង់វេទានោះ មិនគួរ ។ បេ ។ នឹងមកកាន់ទីចំពោះមុខគាត់គិតបានឡើយ
 ទោះបីអចេលបាដិកបុត្រនោះ តាំងចិត្តយ៉ាងនេះថា អញមិនលះបង់
 វេទានោះ ។ បេ ។ ហើយគប្បីទៅកាន់ទីចំពោះព្រះកក្ក្រព្រះសមណ-
 គោតមដូច្នេះ ក្បាលអចេលបាដិកបុត្រនោះ នឹងធ្លាក់ចុះមិនខាន ។

បាណស្កន្តេ ឥន្ទ្រិយ្យដិហារិយកថា

អថទ្វាហំ^(១) កក្កុវ តំ បរិសំ ធម្មិយា កកថាយ
សុន្ទស្សេសី សមាធិបេសី សមុត្តេជេសី សម្បហំ-
សេសី តំ បរិសំ ធម្មិយា កកថាយ សុន្ទស្សេត្វា
សមាធិបេត្វា សមុត្តេជេត្វា សម្បហំសេត្វា មហា-
តទ្ធា មោក្ខំ កក្កុវា ធម្មាសីតិចារាសហស្សានិ
មហារិទ្ធិត្វា ឧទ្ធិត្វា តេជោជានុំ សមាបជ្ជិត្វា សត្ត-
តាលំ វេហាសំ អត្តកក្កុវា អញ្ញំ សត្តតាលំបិ អត្ថី^(២)
អភិធម្មិធិត្វា ជលិត្វា ជ្ជមាយិត្វា^(៣) មហាវេន ក្កដា-
ការសាលាយំ បុត្តដ្ឋាសី ។ អថខោ កក្កុវ សុ-
នក្ខតោ លិច្ឆរិបុត្តោ យេនាហំ តេនុបសង្កមំ ឧប-
សង្កមិត្វា មំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។
ឯកមន្តំ ធិសីទិ ខោ អហំ កក្កុវ សុនក្ខតំ
លិច្ឆរិបុត្តំ ឯកទរោចំ តំ កី មពាសិ សុនក្ខត
យថេវ តេ អហំ អថេលំ ចានិកបុត្តំ អារា
ព្យាកាសី តថេវ តំ វិចារកំ ខោ អពាថាតំ^(៤) ។

១ ឧ. អថ ខោហំ ។ ២ ឧ. អញ្ញំ ។ ម. អញ្ញំ ។ ៣ ឧ. ជាលេច្ឆា ធូរាយត្វា ។

ម. បុត្តលីត្វា . . . ។ ៤ ម. តំ វិចារកំ អពាថា វិចិ ។

ធានីកសិកម្ម ពោលអំពីសិទ្ធិប្រាសាទ

ម្ចាស់ក្នុងៈ លំដាប់នោះតថាគត បានញ៉ាំងបរិសទ្យនោះឲ្យឃើញច្បាស់
 ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា លុះញ៉ាំងបរិសទ្យ
 នោះឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាន ឲ្យរីករាយដោយធម្មិកថា
 ហើយ ក៏ធ្វើឲ្យរួចចាកចំណងធំ ហើយស្រង់សត្វទាំង ៨ ហ្នឹង៤ពាន់អំពី
 អន្ទង់ធំ (ឈ្មោះទាំង៤) រួចហើយចូលគេដោយធាតុ ហោះទៅកាន់វេហាស៍
 កំពស់ប្រមាណ ៧ ដើមភ្លោត ទាំងបាននិម្មិតភ្លើងដៃទំពស់ប្រមាណ
 ៧ ដើមភ្លោតឲ្យភ្លើងរន្ទាល បញ្ចេញផ្សែង មកប្រាកដ ក្នុងក្បួនគោរសា-
 លានាព្រមហាវីន ។ ម្ចាស់ក្នុងៈ គ្រានោះឯង សុទ្ធកតលិចវិបុត្របានចូល
 មករកតថាគត លុះចូលមកដល់ហើយក៏ថ្វាយបង្គំតថាគតរួចអង្គុយក្នុងទី
 សមគួរ ។ ម្ចាស់ក្នុងៈ កាលសុទ្ធកតលិចវិបុត្រអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 តថាគតបានសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់សុទ្ធកតៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថា
 ដូចម្តេច តថាគតបានប្រារព្ធព្យាករណ៍ នូវអចេលបាធិតបុត្រ ប្រាប់អ្នក
 យ៉ាងណា ដល់វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន មិនបានទៅជាដទៃវិញទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

យថេវ មេ កន្លេ កកវា អនេលំ ចាដិកេបុត្តំ អារត្ត
 ព្យាកាសិ តថេវ តំ វិចាតំ ឆោ អញ្ញាថាតំ ។ តំ
 កី មញ្ញាសិ សុទ្ធចក្ខុត្ត យនិ ឃំ សន្តេ កតំ វា
 ហោតិ ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ អកតំ
 វាតំ ។ អន្ធា ចោ កន្លេ ឃំ សន្តេ កតំ ហោតិ
 ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ ឆោ អកតន្តំ ។
 ឃំបិ ចោ មំ ភំ មោយបុរិស ឧត្តរិមនុស្សធម្មា
 ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ កកេន្តំ ឃំ វាទេសិ ន ហិ បន
 មេ កន្លេ កកវា ឧត្តរិមនុស្សធម្មា ឥន្ទ្រិយ្យាដិហារិយំ
 កកេតតំ ។ បស្ស មោយបុរិស យាវព្វា តេ ឥន្ទិ
 អបរទ្ធន្តំ ។ ឃំបិ ចោ កត្តវ សុទ្ធចក្ខុត្តោ លិង្គិបុត្តោ
 មយា វុត្តហនោ អបក្កមេវ ឥមស្មា ធម្មវិធមយា
 យថា តំ អាចាយិកោ នេរយិកោ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ ហធិកវគ្គ

សុនក្ខត្តលិច្ឆវិបុត្រឆ្លើយថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់ប្រារព្ធព្យាករណ៍នូវអរោហន៍បុត្រ ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងណា ផល
 វិបាកនោះក៏ពិតដូច្នោះមែន មិនមែនទេជាដទៃវិញទេ ។ តថាគតសួរ
 ថា ម្ចាស់សុនក្ខត្ត៖ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះថាដូចម្តេច កាលបើហេតុ
 យ៉ាងនេះមានហើយ តើតថាគតឈ្មោះថាបានធ្វើឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏
 ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស ឬមិនបានធ្វើទេ ។ សុនក្ខត្តលិច្ឆ-
 វិបុត្រឆ្លើយតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមានហើយ
 ឈ្មោះថាព្រះអង្គបានធ្វើ នូវឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែង
 ជាងធម៌របស់មនុស្សពិតមែនហើយ មិនមែនជាព្រះអង្គមិនបានធ្វើទេ ។
 តថាគតតបថា ម្ចាស់មោឃបុរស កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះហើយ
 អ្នកនៅតែនិយាយនឹងតថាគត ដែលជាអ្នកធ្វើឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ ជាធម៌ដ៏
 ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌របស់មនុស្ស យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះមានព្រះភាគ មិនធ្វើឥទ្ធិបាជិហារិយ៍ជាធម៌ដ៏ប្រសើរក្រៃលែងជាងធម៌
 របស់មនុស្ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គទេ ។ តថាគតពោលថា ម្ចាស់មោឃបុរស
 អ្នកចូរមើលចុះ អំពើនេះជាសេចក្តីខុសរបស់អ្នក ។ ម្ចាស់គគ្គិវៈ ឯសុនក្ខត្ត-
 លិច្ឆវិបុត្រ កាលដែលតថាគតស្តីឲ្យយ៉ាងនេះហើយ ក៏គេចចេញចាក
 ធម្មវិន័យនេះ ដូចជាសត្វដែលទៅកើតក្នុងអបាយ ឬទៅកើតក្នុងនរក ។

(១៣) អន្តរាទិកា ហំ កត្តា^១ បដាធិមិ តតោ
 ឧត្តរិកំ បដាធិមិ តញ្ច បដាននំ^២ ឆ បរមសាមិ
 អបរមសតោ ។^(២) មេ បច្ឆត្តយេវ ធិត្វតិ វិទិតា
 យទកិដានំ តថាគតោ នោ អនយំ អាបជ្ជតិ ។
 សន្និ កត្តា ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា ឥស្សារក្កត្តំ
 ព្រហ្មក្កត្តំ អាចរិយកំ អន្តរា^៣ បញ្ចបេន្នំ ត្យាហំ^(៣)
 ឧបស្សង្គមិត្វា ឯវំ វនាមិ សទ្ធិំ តិវ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ
 ឥស្សារក្កត្តំ ព្រហ្មក្កត្តំ អាចរិយកំ អន្តរា^៤ បញ្ច-
 បេន្នតិ ។ តេ ច មេ ឯវំ បុដ្ឋា អាមាតិ^(៤)
 បដិដានន្នំ ត្យាហំ ឯវំ វនាមិ កចំវិហិតកំ បន
 តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឥស្សារក្កត្តំ ព្រហ្មក្កត្តំ អាចរិយកំ

១ ឧ. ម. បដាធិមិ តញ្ច បដាធិមិ តតោ ឆ ឧត្តរិកំ បដាធិមិ តញ្ច បដាននំ ។

២ ឧ. វសន្តោ ឆ វិស្សនិ ។ ម. ច ។ ៣ ឧ. តេហំ ។ ៤ ឧ. អាមោតិ ។

បាដិកសូត្រ ពោលអំពីច្បាប់ទំលាប់ជាដើម

(១៣) ម្ចាស់កគ្គវៈ តថាគតដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ដឹងច្បាស់
 នូវគុណវិសេសដ៏លើសលប់ជាងនោះទៅទៀតផង^(១) កាលដែលតថាគត
 ដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះហើយ ក៏មិនបានប្រកាន់ខុស (ដោយអំណាចតណ្ហា
 ចិដ្ឋ នឹងមានៈ) ទេ ។ លុះតថាគតមិនបានប្រកាន់ខុស (នូវធម៌នោះ
 ហើយ) ទើបដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់ (កិលេស) ចំពោះខ្លួនឯង
 កាលបើតថាគតដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវ
 សេចក្តីវិនាសឡើយ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ចតនូវច្បាប់ទំលាប់
 ជាអាចរិយ៣១ដែលព្រះឥសូរតាក់តែងហើយ ដែលព្រះព្រហ្មតាក់តែង
 ហើយ តថាគតបានចូលទៅរកពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះហើយសួរ
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ឮថាអ្នកទាំងឡាយបញ្ចត
 នូវច្បាប់ទំលាប់ជាអាចរិយ៣១ ដែលព្រះឥសូរតាក់តែងហើយ ដែលព្រះ
 ព្រហ្មតាក់តែងហើយពិតមែនឬ ។ ចំណែកខាងសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ លុះដល់តថាគតសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្រាប់ថា ព្រះករុណាដូច្នេះ
 ទើបតថាគត សួរសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា
 ម្ចាស់អ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយបញ្ចត នូវច្បាប់ទំលាប់
 ជាអាចរិយ៣១ ដែលព្រះឥសូរតាក់តែងហើយ ដែលព្រះព្រហ្មតាក់តែង

១ អន្តកថា ថា ដឹងច្បាស់តាំងពី សីល សមាធិ (បញ្ញា) រហូតដល់សព្វញ្ញត្តញ្ញាណ
 ដែលជាគុណដ៏លើសលប់ ជាងច្បាប់ទំលាប់នោះទៅទៀត ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អត្តញ្ចំ បញ្ចបេថាតិ ។ តេ មយា បុដ្ឋា ន សំចាយន្តិ
 អសំចាយន្តា មមពោរ្យ បដិបុដ្ឋន្តិ តេសាហំ បុដ្ឋា
 ព្យាករេមិ ហោតិ ខោ សោ អាវុសោ សមយោ
 យំ កណាចិ ករហាចិ ធីយស្ស អន្ទុនោ អន្ទុយេន
 អយំ លោកោ សិវដ្ឋតិ សិវដ្ឋមានេ លោកេ យេគុយ្យេន
 សត្តា អាគស្សសិវដ្ឋនិកា ហោន្តិ តេ តត្ថ ហោន្តិ
 មនោមយា មិត្តកក្ខា សយំបកា អន្តលំក្ខិយា
 សុភដ្ឋាយិនោ ចំ ធីយមន្ទាទំ តិដ្ឋន្តិ ។ ហោតិ ខោ
 សោ អាវុសោ សមយោ យំ កណាចិ ករហាចិ
 ធីយស្ស អន្ទុនោ អន្ទុយេន អយំ លោកោ វិវដ្ឋតិ
 វិវដ្ឋមានេ លោកេ សុញ្ញំ ព្រហ្មវិមានំ ចាតុកវតិ អថ
 អនាគរោ សត្តោ អាយុត្តយា វា វុណត្តយា វា
 អាគស្សកាយា ចរិត្វា សុញ្ញំ ព្រហ្មវិមានំ ឧបបដ្ឋតិ

លុតន្តបិដក ទី២៣៣ បាធិកវគ្គ

ហើយ តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ
 លុះគង់តតសួរហើយ ក៏រកឆ្លើយដោះមិនរួច កាលបើឆ្លើយដោះមិនរួច
 ហើយ ទើបត្រឡប់សួរមកគង់តវិញ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
 នោះ សួរគង់តហើយ គង់តក៏ព្យាករថា ម្ចាស់អុំសោទាំងឡាយ
 មានសម័យដែលលោកនេះវិនាសទៅម្តងៗ ដោយកន្លងកាលយូរទៅពុំខាន
 កាលដែលលោកវិនាសទៅ ពួកសត្វ ច្រើនទៅកើតក្នុងអាកាសព្រហ្ម
 ពួកសត្វដែលទៅកើតក្នុងអាកាសព្រហ្មនោះ ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត
 មានបីតិជាអាហារ មានរស្មីភ្លឺដោយខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន
 បិតនៅក្នុងទីដ៏ល្អ តាំងនៅអស់កាលយូរអង្វែង(១) ។ ម្ចាស់អុំសោទាំង
 ឡាយ មានសម័យដែលត្រូវលោកនេះកើតឡើងវិញម្តងៗ ដោយកន្លង
 កាលយូរទៅពុំខាន កាលដែលលោកនេះ កើតឡើង វិមាននៃព្រហ្ម
 ដែលសូន្យស្ងាត់គ្មានសត្វ ក៏កើតឡើងប្រាកដ គ្រានោះឯង មាន
 សត្វម្នាក់តប្បត្តិចាកពួកអាកាសព្រហ្ម ព្រោះអស់អាយុ ឬអស់បុណ្យ
 ហើយទៅកើតក្នុងវិមាននៃព្រហ្មដែលសូន្យស្ងាត់ (នោះ) លុះសត្វនោះ

១ ក្នុងព្រហ្មជាលសុត្តន្តវិណ្ឌនា មានសេចក្តីពន្យល់ថា អស់ ៨ កល្បយ៉ាងច្រើន ។

ពង្សកថា មហាប្រញូទិកា

សោ ភត្ត ហោតិ មនោមយោ បីតិកត្តោ សយំបកា
អន្តលំត្វចរេ សុគជ្ឈាយេ ចំ ជីយមទ្ធានំ តិដ្ឋនំ
តស្ស ភត្ត ឯកកស្ស ជីយត្ថំ ឯវុសិតត្តា អនកិរតិ
បរិតស្សនា ឧប្បជ្ជនិ អហោ វត អញ្ញេបិ សត្តា ឥត្ថនំ
អាគច្ឆេយ្យន្តំ ។ អដខោ អញ្ញេបិ សត្តា អាយុក្ខយា
វ បុញ្ញក្ខយា វ អាគស្សកាយា ចរិត្វា សុញ្ញ
ព្រហ្មវិមាដំ ឧបបជ្ជន្តំ តស្ស សត្តស្ស សហព្យតំ
តេបិ ភត្ត ហោន្តិ មនោមយោ បីតិកត្តោ សយំបកា
អន្តលំត្វចរេ សុគជ្ឈាយោ ចំ ជីយមទ្ធានំ តិដ្ឋន្តំ ។
តត្រាសោ យោ សោ សត្តោ បឋមំ ឧបបន្នោ តស្ស
ឃំ ហោតិ អហមស្មី ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនកិ-
កតោ អញ្ញាទត្ថនសោ វសវត្ថំ ឥស្សរេ កត្តា ធម្មតា ។^(១)

បាធិកសូត្រ ពោលអំពីមហាព្រហ្មជាដើម

បានទៅកើតក្នុងវិមាននោះ ក៏ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត មានបីតិ
 ជាអាហារ មានស្ម័គ្រខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅក្នុងទី
 ដ៏ល្អ តាំងនៅអស់កាលយូរអង្វែង^(១) សត្វម្នាក់នោះ ដែលទៅកើតក្នុង
 វិមាននោះតែម្នាក់ឯង នៅអស់កាលយូរអង្វែងទៅ ក៏មានសេចក្តីប្រាថ្នា
 សេចក្តីអន្ទះអង្គុយដោយតណ្ហា កើតឡើងដូច្នេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ឲ្យបាន
 ពួកសត្វដទៃ មកកាន់អត្តភាពជាព្រហ្មនេះផង ។ លំដាប់នោះឯង ពួក
 សត្វដទៃច្បាតចាកពួកអាកាសព្រហ្ម ព្រោះអស់អាយុបូបុណ្យ ហើយមក
 កើតក្នុងព្រហ្មវិមាន ដែលសូន្យជាមួយនឹងសត្វនោះដែរ ឯសត្វទាំងនោះ
 លុះកើតក្នុងព្រហ្មវិមាននោះហើយ ក៏ជាសត្វកើតដោយឈានចិត្ត មាន
 បីតិជាអាហារ មានស្ម័គ្រខ្លួនឯង គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅ
 ក្នុងទីដ៏ល្អ តាំងនៅអស់កាលយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ
 បណ្តាសត្វទាំងនោះ សត្វណាបានទៅកើតជាតម្បូង សត្វនោះ ក៏មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា អាត្មាអញជាព្រហ្ម ជាមហាព្រហ្ម គ្រប
 សង្កត់នូវសត្វដទៃត ។ បាន សត្វដទៃត ។ មិនអាចគ្របសង្កត់ លើ
 អាត្មាអញបានឡើយ អាត្មាអញជាអ្នកឃើញហេតុសព្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើ
 ជនទាំងពួងឲ្យលុះក្នុងដំណាចខ្លួន ជាធំ (ក្នុងលោក) ជាអ្នកសាងលោក

១ ក្នុងព្រហ្មជាលសុត្តន្តបិដក មានសេចក្តីពន្យល់ថាបិតនៅអស់ ១ កល្យាណន្ទ្រកល្យា ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាធិកវគ្គោ

សេដ្ឋោ សង្ខតា^(១) វសី បិតា ក្ខតកក្សាជំ មយា
 ឥមេ សត្តា ធិម្មតា ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ មមញ្ញា^(២)
 បុព្វេ ឯតទហោសិ អយោ វត អញ្ញេបំ សត្តា ឥត្តតំ
 អាគច្ឆេយ្យន្តំ ឥតិ មមញ្ញា^(៣) មនោបណិធិ ឥមេ ច
 សត្តា ឥត្តតំ អាគតាតិ ។ យេបិ តេ សត្តា បដ្ឋា
 ឧបបដ្ឋា តេសំបិ ឯវំ ហោតិ មយំ ទោ កំ ព្រហ្មា
 មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ញនុត្តរោ វសវត្ថំ
 ឥស្សរោ កត្តា ធិម្មតា សេដ្ឋោ សង្ខតា វសី បិតា
 ក្ខតកក្សាជំ ឥមីនា មយំ កោតា ព្រហ្មនា
 ធិម្មតា ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ឥមញ្ញា^(៤) មយំ
 អន្តសាម បវេមិ^(៥) ឧបបដ្ឋំ មយំ បនត្តា បដ្ឋា
 ឧបបដ្ឋាតិ ។ តត្រាវុសោ យោ សោ សត្តោ បវេមិ
 ឧបបដ្ឋោ សោ ដីយាយុកតកោ ច ហោតិ

១ សញ្ញា ។ ២ ឧ មមំ ហិ ។ ៣ ម, មម ព ។ ៤ ឧ, ឥមំ ហិ ។ ៥ ឧ, ឥធ
 បវេមិ ។

តាក់តែងលោក ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកចាត់ចែង^(១) លោក ជាអ្នក
ស្ងាត់ជំនាញ ជាបិតារបស់ពួកកូតនីនិកព្យៈ^(២) សត្វទាំងនេះសុទ្ធតែអាត្មា
អញតាក់តែងហើយ ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថាអាត្មាអញ
មានគំនិតក្នុងកាលពីដើមមកដូច្នេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ឲ្យបានពួកសត្វឯទៀត
មកកាន់អត្តភាពជាព្រហ្មនេះផង ពួកសត្វទាំងនេះមកកាន់អត្តភាពជាព្រហ្ម
ត្រូវតាមសេចក្តីប្រាថ្នា របស់អាត្មាអញដូច្នោះឯង ។ ពួកសត្វទាំងឡាយ
ណាដែលមកកើតជាខាងក្រោយ សត្វទាំងនោះក៏មានសេចក្តីយល់ឃើញ
យ៉ាងនេះថា ព្រហ្មដ៏ចម្រើននេះ ជាមហាព្រហ្ម គ្របសង្កត់នូវសត្វឯទៀតៗ
បាន សត្វឯទៀត ។ មិនអាចគ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុសត្វ
គ្រប់ ជាអ្នកធ្វើជនទាំងពួងឲ្យលុះនៅក្នុងអំណាចខ្លួន ជាឥស្សរក្កន៍លោក
ជាអ្នកសាងលោក តាក់តែងលោក ជាចម្បងជាងសត្វលោក ជាអ្នកចាត់
ចែងលោក ជាអ្នកស្ងាត់ជំនាញ ជាបិតានៃពួកកូតនីនិកព្យៈ យើងទាំង
ឡាយ គឺព្រហ្មដ៏ចម្រើននេះឯង បានតាក់តែងហើយ ។ ដំណើរនោះ
ព្រោះហេតុដូចម្តេច ។ ព្រោះថាយើងបានឃើញព្រហ្មនេះ មកកើតក្នុង
ទីនេះមុន ចំណែកយើងមកកើតខាងក្រោយទេ ។ ម្ចាស់អាវុសោ បណ្តា
សត្វទាំងនោះ សត្វណាបានទៅកើតមុនគេ សត្វនោះឯងមានអាយុវែង

១ ជាអ្នកចែករំលែកសត្វលោក ឲ្យល្មោះថាព្យាប្រ ព្រាហ្មណ៍ វេស្សៈ សុទ្ធៈ ជាដើម ។
 ២ សត្វដែលប្រសូតចេញមកហើយ ហៅថា ភូត សត្វដែលនៅក្នុងស្រោមស្លឹក ឬនៅក្នុងផ្លែ
 ហៅថា ភព្យៈ ។

បាទីកសុត្តេ មហាប្រញោចិកថា

វណ្ណវណ្ណតរោ ច មហេសត្វតរោ ច ។ យេ បន តេ
សត្តា បន្ទា ឧបបន្ទា តេ អប្បាយុកតរោ ច
ហោន្តិ ធិត្វណ្ណតរោ ច អប្បេសត្វតរោ ច ។ ហំនិ
ខោ បនេនំ អកុសោ វិជ្ជនំ យំ អញ្ចតរោ សត្តោ តម្អា
កាយា ចរិត្វា ឥន្ទនំ អាកច្ឆនំ ឥន្ទនំ អាកតោ ស-
មាធនោ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជនំ អតារស្មា អន-
តារិយំ បព្វជិតោ សមាធនោ អាកច្ឆមម្ពាយ បនាទ-
មម្ពាយ អនុយោកមម្ពាយ អប្បមាទមម្ពាយ សម្មាម-
នសីការមម្ពាយ តថាវុចំ ចតោសមាធិ ដុសតំ យ-
ថាសមាហំតេ ចិត្តំ តំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាវនំ តតោ
បរំ ធានុស្សាវនំ ។ សោ ឯវមាហ យោ ខោ សោ កវ
ព្រហ្មា មហាព្រហ្មា អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ អញ្ចនត្តនសោ

បាដិពស្សត្រ ពោលអំពីមហាព្រហ្មជាដើម

ជាងគេផង មានសម្បុរល្អជាងគេផង មានសក្តិធំជាងគេផង ។ ចំណែក
 ខាងពួកសត្វណា ដែលទៅកើតខាងក្រោយគេ ពួកសត្វនោះ មានអាយុ
 ក៏តិចជាងគេផង មានសម្បុរអន់ជាងគេផង មានសក្តិតិចជាងគេផង ។
 ម្ចាស់អាវុសោទាំងឡាយ ហេតុនេះ តែងមានជាប្រាកដ ត្រង់ថាសត្វណា
 មួយ ច្បុកចាកពួកព្រហ្មនោះ មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបាន
 មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ហើយក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ
 លុះបានចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ ហើយក៏អាស្រ័យនូវព្យាយាម ជា
 គ្រឿងដុតកំដៅកិលេស អាស្រ័យនូវព្យាយាម ជាគ្រឿងតំកល់មាំ អា-
 ស្រ័យនូវព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិន
 ឆ្ងល់ប្រហែស អាស្រ័យនូវការយកចិត្តទុកដាក់ល្អ ក៏បានចេតោសមាធិ
 តាមបែបនៃចិត្តរបស់ព្រះយោគី ដែលតាំងនៅខាងខ្លួន ដោយសមាធិ
 ហើយរលឹកនូវខន្ធដែលសត្វអាស្រ័យនៅហើយ ក្នុងកាលមុននោះ កំណត់
 ត្រឹមតែអត្តភាពជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចរលឹកឃើញ នូវខន្ធហួស
 អំពើនោះបានឡើយ ។ សត្វនោះឯងនិយាយយ៉ាងនេះថា ព្រហ្មដ៏ចំរើន
 ណា ជាមហាព្រហ្ម គ្របសង្កត់នូវសត្វឯទៀត ។ សត្វឯទៀត ។ មិន
 អាចគ្របសង្កត់លើបាន ជាអ្នកឃើញហេតុសព្វគ្រប់ ជាអ្នកធ្វើជន

ពុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស ហនិកវគ្គោ

វសវត្ថំ ឥស្សរោ កត្តា និម្មិតា សេដ្ឋោ សុដ្ឋិតា វស
 បិតា ភូតភព្យាជំ ។ យេន មយំ កោតា ព្រហ្មនា
 និម្មិតា សោ និទ្វា ធុរោ សស្សតោ ដ៏យាយុកោ
 អវិចារណមធម្មោ សស្សតិសមំ តថេវ វស្សតិ ។ យេ
 បន មយំ អហ្មម្ហា តេន កោតា ព្រហ្មនា និម្មិតា តេ
 មយំ អនិទ្វា អធុរោ អសស្សតា^(១) អប្បាយុកោ ចរន-
 ធម្មា ឥត្ថត្ថំ អាគតាតិ ។ ឃីរិហិតកំ កោ^(២) តុម្ពេ
 អាយស្មន្តោ ឥស្សរក្កត្ថំ ព្រហ្មក្កត្ថំ អាចរិយកំ
 អត្ថញ្ចំ បព្វបេដាតិ ។ តេ ឃីរាហិតុ ឃីរំ ខោ ខោ
 អាវុសោ តោតម សុតំ យថេវិយស្មា តោតមោ
 អាហាតិ ។ អត្ថញ្ចញ្ចាហំ ភក្កុវ បជាបាមិ ។ សុដ្ឋិតំ ។
 យេនកិជាជំ តថាគតោ ខោ អនយំ អាបដ្ឋតិ ។

១ ឧ, អសស្សតាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម, តោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

ទាំងពួងឲ្យលុះក្នុងអំណាចខ្លួន ជាត់ស្បូវក្នុងលោក ជាអ្នកសាងលោក
 តាក់តែងលោក ជាចម្បងជាន់សត្វលោក ជាអ្នកចាត់ចែងលោក ជា
 អ្នកស្ដាត់ដំនាញ ជាបិតារបស់ពួកកូតនឹងកព្យៈ ។ ព្រហ្មដ៏ចំរើនណា
 ជាអ្នកតាក់តែងឲ្យយើងទាំងឡាយ ព្រហ្មនោះឯងជាអ្នកទៀងទាត់ បិត
 ថេរ មានអាយុវែង មានសេចក្ដីមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា តែងបិតនៅដូច
 ជាសស្សត្រីវត្ថុ យ៉ាងនោះឯង ។ ចំណែកយើងទាំងឡាយណា ដែល
 ព្រហ្មដ៏ចំរើននោះ បានតាក់តែងហើយ យើងទាំងឡាយនោះ ជាអ្នក
 មិនទៀងទាត់បិតថេរទេ មានអាយុខ្លី មានកិរិយាច្បុកជាធម្មតា ទើប
 បានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ តថាគត សួរសមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះថា ម្ចាស់អ្នកមានអាយុដ៏ចំរើនទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 បញ្ចក្ខន្ធឲ្យច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ ដែលព្រះឥសូរ តាក់តែងហើយ
 ព្រះព្រហ្មតាក់តែងហើយ មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បានឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោគោតម
 ព្រះគោតមមានអាយុ ពោលយ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានពួមក
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់គគ្គវៈ តថាគត ដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ។
 សេចក្ដីប្រញាប់ ។ កាលដែលតថាគត បានដឹងច្បាស់នូវសេចក្ដីរលត់
 នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវសេចក្ដីវិនាសឡើយ ។

[១២] សង្ខេប កត្តវ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
 វិទ្យាបទោសិកា^(១) អាចរិយកំ អន្តរាប្បដិសន្ធិ
 ត្យាហំ ឧបសង្កម្ភិតា ឯវំ វនាមិ សង្ខេប កំ តុត្តេ
 ភាយស្មន្តោ វិទ្យាបទោសិកា អាចរិយកំ អន្តរាប្ប
 ដិសន្ធិ ។ តេ ច មេ ឯវំ បុដ្ឋា អាហាតិ^(២)
 បដិដាន្តំ ត្យាហំ ឯវំ វនាមិ កុចិវិហិតកំ បន^(៣)
 តុត្តេ ភាយស្មន្តោ វិទ្យាបទោសិកា អាចរិយកំ អន្តរាប្ប
 ដិសន្ធិ ។ តេ មយា បុដ្ឋា ន សំចាយន្ត
 អសំចាយន្តា មមិយេវ^(៤) បដិប្បត្តន្តំ តេសាហំ បុដ្ឋា
 ព្យាករោមិ សន្តាវសោ វិទ្យាបទោសិកា ជាប ទេវី
 តេ អតីវេលំ ហស្សវិទ្យាវតិធម្មសមាបដ្ឋានំ វិហា-
 តេសំ អតីវេលំ ហស្សវិទ្យាវតិធម្មសមាបដ្ឋានំ វិហា-

១ ឧ. វិទ្យាបទ្យលីកំ ។ ២ ឧ. អាមោតិ ។ ៣ ម. តោ បន ។ ៤ ឧ. មមញ្ជេវ ។

ធាតុសូត្រ ពួកទេវតាឈ្មោះទិវ្គាបទោសិកានឹងការបញ្ចត្តិច្បាប់ទំលាប់

[១៤] ម្នាលភិក្ខុ៖ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ចត្តនូវច្បាប់
 ទំលាប់ជាអាចរិយវរ្ភៈ មានទេវតាឈ្មោះទិវ្គាបទោសិកាជាមូល (អ្នកវិនាស
 ខ្លួនព្រោះល្បែង) គឺថាគត ក៏ចូលទៅរកពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ បានឮថាពួកអ្នក
 បញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវរ្ភៈ មានទេវតាឈ្មោះទិវ្គាបទោសិកា
 ជាមូលពិតមែនឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគឺថាគតសួរយ៉ាងនេះ
 ហើយក៏ប្រាប់ថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គដូច្នេះ ទើបគឺថាគត សួរសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះទៀតយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះ
 អ្នកទាំងឡាយបញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវរ្ភៈ មានទេវតាឈ្មោះ
 ទិវ្គាបទោសិកាជាមូល តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ លុះគឺថាគតសួរហើយក៏ឆ្លើយមិនរួច កាលបើឆ្លើយមិនរួចក៏
 ត្រឡប់សួរមកគឺថាគតវិញ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សួរគឺថាគត
 ហើយ គឺថាគតក៏ព្យាករថា ម្នាលអាវុសា ទាំងឡាយ មានពួកទេវតាឈ្មោះ
 ទិវ្គាបទោសិកា ទេវតាទាំងនោះជាអ្នកខ្វល់ខ្វាយក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង
 ការសើចសប្បាយនឹងល្បែងជាធម្មតា ហួសវេលា កាលទេវតាទាំងនោះ
 កំពុងតែខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការសើចសប្បាយនឹងល្បែង

រតំ សតិ សម្មស្សតិ សតិយា សម្មោសាយ (១) នេ
 ទេវា តម្អា កាយា វិជ្ជំ ។ ហំ ធម៌ ខោ បនេតំ
 អារុសោ វិជ្ជតិ យំ អត្តាតរោ សត្តោ តម្អា កាយា
 វិជ្ជា ឥត្តតំ អាកច្ឆតិ ឥត្តតំ អាកតោ សមាធនោ
 អការស្នា អនការិយំ បព្វជនិ អការស្នា អនការិយំ
 បព្វជិតោ សមាធនោ អាកប្បមន្ទាយ បធានមន្ទាយ
 អនុយោគមន្ទាយ អប្បមាទមន្ទាយ សម្មាមនសិការ-
 មន្ទាយ តថាវុបំ ចេតោសមាធិំ ធម្មសតិ យថាសមា-
 ហិតេ ចិត្តេ តំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាវតិ តតោ
 បំ នានុស្សាវតិ ។ សោ ឯវមាហ យេ ខោ
 នេ កោណ្ឌោ ទេវា ន ទិដ្ឋាបនោសិកា នេ ន
 អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋាវតិធម្មសមាបន្នា វិហរន្តិ នេសំ
 នាតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋាវតិធម្មសមាបន្នា វិហរតំ

រុក្ខត្ថបិដក ទី១៧ ពិណ្ឌ ពាណិជ្ជ

ជាធម្មតា ហួសវេលាហើយ សតិកំភូចវង្វេងទៅ (ខានបរិភោគអាហារ)
 កាលបើសតិភូចវង្វេងហើយ ទៅតាមទាំងនោះ ក៏ច្រកចាកកាយនោះមក ។
 ម្នាល អ្នកសោតាំងឡាយ ហេតុនោះតែងមានប្រាកដ ត្រង់ថា សត្វណា
 មួយ ច្រកចាកកាយនោះ បានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបាន
 មកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះហើយ ក៏ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ
 លុះបានចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្ទះហើយ ក៏អាស្រ័យនូវព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំដៅ (កិលេស) អាស្រ័យនូវព្យាយាម ជាគ្រឿងតម្កល់មាំ
 អាស្រ័យនូវព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកប អាស្រ័យនូវសេចក្តីមិនឆ្ងល់ស្រ-
 វៃហេស អាស្រ័យនូវការធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយល្អ ក៏បាននូវចេតោសមាធិ
 តាមបែបនៃចិត្តរបស់ព្រះយោគី ដែលតាំងនៅខាងខ្លួន ដោយសមាធិ
 ហើយរលឹកឃើញនូវខ្លួន ដែលសត្វអាស្រ័យនៅហើយក្នុងកាលមុននោះ
 កំណត់ត្រឹមតែអត្តភាពជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចរលឹកឃើញនូវខ្លួន
 ហួសអំពីនោះទៅបានឡើយ ។ សត្វនោះឯងនិយាយយ៉ាងនេះថា ទៅតា
 មាំងឡាយដ៏ចំរើនណា មិនមែនឈ្មោះខ្ញុំខ្លាចទោសិកា ទៅតាមទាំងនោះ
 ជាអ្នកមិនខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការសើចសប្បាយនឹងល្បែង
 ជាធម្មតាហួសវេលាឡើយ កាលដែលទៅតាមទាំងនោះ មិនខ្វល់ខ្វាយក្នុង
 សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការសើចសប្បាយនឹងល្បែង ជាធម្មតាហួសវេលាទេ

ពាជិកសុត្តន្ត វិទ្យាបទេសិកា ទេវា អន្តប្បញ្ញត្តិ

សតិ ន(១) សម្មស្សតិ សតិយា អសម្មោសាយ តេ
 ទេវា ភត្តា កាយា ន ចរន្តំ ធិត្វា ធុរា សស្សតា
 ធិយាយុកា (២) អវិបរណាមធម្មា សស្សតិសមំ តថេវ
 វស្សន្តំ ។ យេ បន មយំ អហម្ហា ទិដ្ឋាបទោសិកា
 តេ មយំ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋានតិធម្មសមាបដ្ឋា វិហរិម្ហា
 តេសន្នោ អតិវេលំ ហស្សទិដ្ឋានតិធម្មសមាបដ្ឋាធំ
 វិហរតំ សតិ សម្មស្សតិ សតិយា សម្មោសាយ
 តេ (៣) មយំ ភត្តា កាយា ចុតា អធិត្វា អធុរា
 អសស្សតា អប្បាយុកា ចរន្តធម្មា ឥត្តន្តំ អាគតា-
 តិ ។ ឯវិហិតតិ បន (៤) តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ទិដ្ឋា-
 បទោសិកំ អាចរិយតំ អត្ថញ្ច បញ្ចបេថាតិ ។
 តេ ឯវាហំសុ ឯវំ ខោ ខោ អារុសោ តោតម
 សុតំ យថេវាយស្មា តោតោ អាហាតិ ។ អត្ថញ្ចញ្ចា-
 ហំ ភក្កុវ បដាធិមិ ។ បេ ។ យទុកិជានំ
 តថាគតោ ខោ មនយំ អាបជ្ជតិ ។

១ ម. ន សតិ ។ ២ ឧ វិយាយុកាធិ ន វិស្សតិ ។ ៣ ឧ. សម្មោសា ឯវ ។
 ៤ ឧ. ហេ ។ ម. ខោ ។

ហេតុអ្វីបានជា ពួកទេវតាឈ្មោះខ្ញុំបាទសំរាប់ការបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់
 សតិក៏មិនភ្លេចវាឡើយ កាលបើសតិមិនភ្លេចវាឡើយហើយ ទៅតាមទំលាប់នោះ ក៏
 មិនច្បុកចាត់កាយនោះឡើយ ជាទៅតាមទៀងទាត់បិតថេរ មានអាយុវែង
 មានសេចក្តីមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា តែងបិតនៅដូចជាសស្សត្រីវត្ថុ ។ ចំ-
 ណែកយើងទាំងឡាយណាជាខ្ញុំបាទសំរាប់សតិ យើងទាំងនោះជាអ្នកខ្វល់
 ខ្វាយក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងការសើចសប្បាយ និងល្បែងជាធម្មតាហួស
 វេលា កាលដែលយើងទាំងនោះ កំពុងខ្វល់ខ្វាយក្នុងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុង
 ការសើចសប្បាយនិងល្បែង ជាធម្មតាហួសវេលាហើយ សតិក៏ភ្លេចវាឡើយ
 ទៅ កាលបើសតិភ្លេចវាឡើយហើយ ពួកយើងទាំងនោះ ក៏ច្បុកចាត់កាយ
 នោះ ជាទៅតាមទៀងទាត់ មិនបិតថេរ មានអាយុតិច មានកិរិយា
 ច្បុកជាធម្មតា បានជាមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ តថាគត សួរ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា នែអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំង
 ឡាយបញ្ចត្តនូវច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ មានទៅតាមឈ្មោះខ្ញុំបាទសំរាប់
 សតិជាមូល មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបាន
 ឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោគាតម ព្រះគោតមមានអាយុ ពេល
 យ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានឮមក យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កត្តវៈ
 តថាគតដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ។ បេ ។ កាលដែលតថាគត ដឹង
 ច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសហើយ មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាសឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បាធិកវគ្គោ

(១៥) សន្តិ កត្តវ ឯកេ សមណព្រាហ្មណ
 មនោបនោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ចំ បញ្ចបេន្តំ ឡាហំ
 ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វនាមិ សទ្ធិំ តេវ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ
 មនោបនោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ចំ បញ្ចបេន្តំ ។
 តេ ច មេ ឯវំ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិជានន្តិ
 ឡាហំ ឯវំ វនាមិ កត្តវិហិតតំ បន (១) តុម្ហេ
 អាយស្មន្តោ មនោបនោសិកំ អាចរិយកំ អត្តញ្ចំ
 បញ្ចបេន្តំ ។ តេ មយា បុដ្ឋា ន សំចាយន្តំ
 អសំចាយន្តា មមិយេវ បដិប្បន្នន្តំ តេសាហំ បុដ្ឋា
 ព្យាករោមិ សន្តាវសោ មនោបនោសិកា នាម នេវ
 តេ អតិវេលំ អពាមញ្ចំ ឧបនិជ្ឈយន្តិ តេ អតិវេលំ
 អពាមញ្ចំ ឧបនិជ្ឈយន្តា អពាមញ្ចមិ ចិត្តានិ បនោ-
 សេន្តិ តេ អពាមញ្ចំ បន្តិជ្ជន្តា តិលន្តកាយា

សុត្តន្តបិដក វិមាទិកាយ បាធិការ

(១៥) ម្នាលភិក្ខុ៖ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ចក្ខន្ធច្បាប់
 ទំលាប់ជាអាចរិយវេទ មានទេវតាឈ្មោះមនោបទោសិកាជាមូល (អ្នក
 វិនាសខ្លួនព្រោះចិត្ត) គថាគតបានចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ហើយសួរយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ឮថាអ្នកទាំងឡាយ
 បញ្ចក្ខន្ធច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ មានទេវតាឈ្មោះមនោបទោសិកា
 ជាមូល ពិតមែនឬ ។ ឯសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគថាគតសួរ
 យ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្តេជ្ញាថា ព្រះករុណាព្រះអង្គដូច្នេះ ទើបគថាគត
 សួរសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះទៀតថា នៃអ្នកមានអាយុទាំង
 ឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយបញ្ចក្ខន្ធច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ មានទេវតា
 ឈ្មោះមនោបទោសិកាជាមូល តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ សមណ
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគថាគតសួរហើយ ក៏ឆ្លើយដោះមិនរួច កាល
 បើឆ្លើយដោះមិនរួចហើយ ក៏ត្រឡប់សួរមកគថាគតវិញ លុះសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សួរមកគថាគត ។ ក៏ព្យាករថា ម្នាលអាវុសោទាំង
 ឡាយ មានពួកទេវតាឈ្មោះមនោបទោសិកា ពួកទេវតាទាំងនោះសំឡក់
 រិះគន់គ្នានឹងគ្នាហួសវេលា កាលពួកទេវតាទាំងនោះ សំឡក់រិះគន់គ្នា
 នឹងគ្នាហួសវេលាហើយ ក៏ធ្វើចិត្តឲ្យប្រទូស្តដល់គ្នានឹងគ្នាទៀត ទេវតា
 ទាំងឡាយនោះ លុះមានចិត្តប្រទូស្តដល់គ្នានឹងគ្នាហើយ ក៏លំបាកកាយ

បាដិកសុត្តេ មគ្គោបទោសិកា ន មគ្គោបទោសិកា ទេវី

តិលលន្តចិត្តា នេ ទេវា ភម្មា កាយា ចរិត្តំ ។
 ហំនំ ទោ បនេតំ អារុសោ វិជ្ជតំ យំ អញ្ចាគរោ
 សត្តោ ភម្មា កាយា ចរិត្តា ឥត្តតំ អភិច្ចតំ ឥត្តតំ
 អភិគោ សមាធនោ អភារស្មា អនការិយំ បព្វជតិ
 អភារស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ សមាធនោ អភិច្ច-
 មន្ទាយ ។ បេ ។ ភថារុបំ ចេតោសមាធិ ធុសតិ
 យថាសមាហិតេ ចិត្តេ តំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាវតិ
 ភតោ បរំ ធានុស្សាវតិ ។ សោ វិវាហា យេ ទោ នេ
 កោន្តោ ទេវា ន មគ្គោបទោសិកា នេ អតិវេលំ
 អញ្ចមញ្ញំ ន ឧបនិជ្ឈាយន្តិ^(១) នេ អតិវេលំ អញ្ច-
 មញ្ញំ ន ឧបនិជ្ឈាយន្តា^(២) អញ្ចមញ្ញមិ ចិត្តានំ ន
 បទោសេន្តិ នេ អញ្ចមញ្ញំ អបនុជ្ជចិត្តា អតិលន្ត-
 កាយា អតិលន្តចិត្តា នេ ទេវា^(៣) ភម្មា កាយា
 ន ចរិត្តំ ធិត្វា ធុរា សស្សតា ទីយាយុកា^(៤) អ-
 រិបរណាមធម្មា សស្សតិសមំ ភថេវ វស្សន្តំ ។

១ ទ. ភតិវេលំ អញ្ចមញ្ញំ ឧបនិជ្ឈាយន្តិ ។ ២ ទ. ភតិវេលំ អញ្ចមញ្ញំ ឧបនិជ្ឈា-
 យន្តា ។ ប. អតិវេលំ អញ្ចមញ្ញំ អនុបនិជ្ឈាយន្តា ។ ៣ ម. តេ ទេវាធិ នត្ថិ ។
 ៤ ឧ. ទីយាយុកាធិ ន ទិស្សតិ ។

បាណស្វត្រ ពួកទេវតាជាមនោបទោសិកានិងមិនមែនមនោបទោសិកា

លំបាកចិត្ត ទេវតាទាំងនោះក៏ច្យុតចាកកាយនោះមក ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុ
 នោះ តែងមានប្រាកដ ត្រង់ថា សត្វណាមួយ ច្យុតចាកកាយនោះ
 ហើយមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស
 ហើយក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ លុះបានចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់
 ផ្ទះហើយក៏អាស្រ័យនូវព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ (កំលេស) ។ បេ ។
 ក៏បាននូវចេតោសមាធិ តាមវិបសន្តិករបស់យោគី ដែលតាំងនៅឆ្ងប់
 ខ្លួនដោយសមាធិ ក៏រលឹកឃើញនូវខ្លួនដែលសត្វអាស្រ័យនៅហើយ ក្នុង
 កាលមុននោះកំណត់ត្រឹមតែអត្តភាព ជាព្រហ្មនោះប៉ុណ្ណោះ មិនអាចរលឹក
 ឃើញនូវខ្លួនហួសពីនោះទៅទៀតបានឡើយ ។ សត្វនោះបាននិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ពួកទេវតាដ៏ចំរើនណា ដែលមិនមែនឈ្មោះថា មនោបទោ-
 សិកាទេ ទេវតាទាំងនោះមិនសំឡក់រិះគន់គ្នានឹងគ្នាហួសវេលា ហើយក៏មិន
 បានធ្វើចិត្តឲ្យប្រឡូតដល់គ្នានឹងគ្នា ទេវតាទាំងនោះលុះមានចិត្តមិនបានប្រ-
 ឡូតដល់គ្នានឹងគ្នាហើយក៏មិនលំបាកកាយ មិនលំបាកចិត្ត ទេវតាទាំងនោះ
 ក៏មិនច្យុតចាកកាយនោះឡើយ ជាទេវតាទៀងទាត់ បិតថេរ មានអាយុ
 វែង មានសេចក្តីមិនប្រែប្រួលជាធម្មតា តែងតាំងនៅដូចជាសស្សតិរុត្ថ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បដិកវគ្គោ

យេ បទ មយំ អហ្មាម្ហា មនោបដោសិកា តេ មយំ
អតីវេលំ អពាមពំ ឧបទិដ្ឋាយិម្ហា តេ មយំ អតី-
វេលំ អពាមពំ ឧបទិដ្ឋាយន្តា អពាមពាមិ ចិត្តានិ
បដោសិយិម្ហា (១) តេ មយំ អពាមពំ បទិដ្ឋចិត្តា
តិលទ្គកាយា តិលទ្គចិត្តា ឃំ មយំ (២) តត្ថា កាយា
ចុតា អនិច្ចា អនុវា អសស្សតា (៣) អប្បយុកា
ចវនិច្ចា ឥត្តន្តំ អាគតាតិ ។ ឃំវិហិតតំ បទ (៤)
តុម្ហេ អាយស្មនោ មនោបដោសិតំ អាចរិយតំ អត្តពំ
បពាបេថាតិ ។ តេ ឃំវាហំសុ ឃំ ខោ បោ អាវុសោ
កោតម សុតំ យថេវាយស្មា កោតមោ អាហាតិ ។
អត្តពាញាហំ កត្តំ បដាណមិ ។ បេ ។ យនិកិដានំ
តថាកតោ បោ អនយំ អាបជ្ជិតិ ។

១ ឧ. បទុស្តិក ។ ២ ម. ឃំ មយន្តំ នត្តិ ។ ៣ ឧ. អសស្សតា ៤ វិស្សតិ ។
៤ ឧ. កោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាឡិកា

ចំណែកយើងទាំងឡាយណាឈ្មោះថា មនោបទោសកាទេវតា យើង
 ទាំងនោះបានសំឡេករិះគន់គ្នានឹងគ្នាហួសវេលា កាលដែលយើងទាំងនោះ
 សំឡេករិះគន់គ្នានឹងគ្នាហួសវេលាហើយ ក៏បានធ្វើចិត្តឲ្យប្រឡូសដល់គ្នានឹង
 គ្នាទៀត លុះដល់យើងទាំងនោះ មានចិត្តប្រឡូសដល់គ្នានឹងគ្នាហើយ ក៏
 លំបាកកាយលំបាកចិត្ត យើងទាំងឡាយក៏ច្យុតចាកកាយនោះ ដោយអា-
 ការយ៉ាងនេះឯង ជាទេវតាមិនទៀងទាត់ មិនបិតថេរ មានអាយុតិច មាន
 ការច្យុតជាធម្មតា បានជាមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ ។ តថាគតសួរពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំង
 ឡាយបញ្ចក្ខន្ធច្បាប់ទំលាប់ជាអាចរិយវេទ មានទេវតាឈ្មោះមនោបទោ-
 សិកាជាមូល មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះបាន
 ឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោគាតម ព្រះគោតមមានអាយុពេល
 យ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានឮមកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់កត្តុះ តថា-
 គតដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ។ បេ ។ កាលដែលតថាគតដឹងច្បាស់
 នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវសេចក្តីវិនាសឡើយ ។

បាធិកសុត្តេ អធិកុសមុប្បន្នត្ថប្បញ្ញត្តិកថា

(១៦) សន្និ អត្តវ ឯកេ សមណព្រាហ្មណា
អធិកុសមុប្បន្នំ អាចរិយកំ អត្តតំ បញ្ចបេន្នំ ត្យាហំ
ឧបសន្នមិត្វា ឃំ វនាមិ សត្វំ តំវ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ
អធិកុសមុប្បន្នំ អាចរិយកំ អត្តតំ បញ្ចបេនាតិ ។
តេ ច មេ ឃំ បុដ្ឋា អាមាតិ បដិដាធន្នំ ត្យាហំ ឃំ
វនាមិ កថិវិហិតកំ បន តុម្ពេ អាយស្មន្តោ អធិកុស-
មុប្បន្នំ អាចរិយកំ អត្តតំ បញ្ចបេនាតិ ។ តេ ច (១) ម-
យា បុដ្ឋា ន សំពាយន្នំ អសំពាយន្តោ មមិយេវ បដិ-
បុន្នំ តេសាហំ បុដ្ឋា ព្យាករោមិ សន្តាវសោ អសញ្ញ-
សត្តា នាម (២) ទេវ សញ្ញាប្បនា ច បន តេ ទេវ
តត្ថា កាយា ចរិទ្ធំ ។ ហំនំ ខោ បនេនំ
អាវសោ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញាតោ សត្តោ តត្ថា កាយា
ចរិត្វា វត្ថុតំ អាគត្ថតំ វត្ថុតំ អាគតោ សមាបោ

១ ឧ. បសុត្តេ ន វិស្សតិ ។ ២ ឧ. អសញ្ញាសត្តា តាម ។

បាទិកសូត្រ ពោលអំពីបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ

(១៦) ម្នាលភិក្ខុវៈ មានសមណព្រាហ្មណ៍តួកមួយ បញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ជាអាចរិយវេទ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ គឺថាគតចូលទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ឮថា អ្នកទាំងឡាយ បញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ពិតមែនឬ ។ ឯសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគេថាគតសួរយ៉ាងនេះហើយ ក៏ប្តេជ្ញាថា ព្រះករុណាព្រះអង្គដូច្នេះ ហើយទើបគេថាគត សួរយ៉ាងនេះទៅសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះទៀតថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ បញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយវេទ ដែលកើតឡើង ដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តើមានប្រការដូចម្តេចខ្លះ ។ ឯសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ លុះគេថាគតសួរហើយ ក៏ឆ្លើយដោះមិនរួច កាលបើឆ្លើយដោះមិនរួចហើយ ក៏ត្រឡប់សួរមកគេថាគតវិញ លុះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះសួរ គេថាគតក៏ព្យាករថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ មានទៅតាមឈ្មោះ អសញ្ញីសត្វ គឺសត្វមិនមានសញ្ញា ទៅតាមទាំងនោះ លុះមានសញ្ញាកើតឡើងហើយ ក៏ច្យុតចាកកាយនោះ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ហេតុនោះតែងមានប្រាកដ ត្រង់ថា សត្វណាមួយ ច្យុតចាកកាយនោះ ហើយមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្សនេះ លុះបានមកកាន់អត្តភាពជាមនុស្ស

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជនំ អតារស្មា អនតារិយំ
 បព្វជិតោ សមាធនោ អាគប្បមន្ទាយ បដានមន្ទាយ
 ។ បេ ។ តថារូបំ ចេតោសមាធិ ជុសតំ យថាសមា-
 ហិតេ ចិត្តេ តំ សញ្ញប្បាទំ អនុស្សាវតំ តតោ បរិ-
 នាទុស្សាវតំ ។ សោ ឯវាមាហ អធិច្ចសមុប្បន្នោ
 អត្តា ច លោកោ ច តំ កំស្ស ហេតុ អហំ
 ហិ បុព្វេ នាហោសី សោម្មំ ឯតវហិ អហត្វា
 សន្តតាយ បរិនតោតំ ។ ឯវិហិតកំ នោ (១) តុម្រេ
 អាយស្មន្តោ អធិច្ចសមុប្បន្នំ អាចរិយកំ អត្តញ្ញំ
 បញ្ចបេថាតំ ។ តេ ឯវាមាហិស្ស ឯវំ ទោ អា-
 វសោ តោតម សុតំ យថេវាយស្មា តោតោ
 អាហាតំ ។ អត្តញ្ញញ្ញាហំ កត្តវំ បដានាមិ តញ្ញា
 បដានាមិ តតោ ច ឧត្តរិតំ បដានាមិ តញ្ញា បដាននំ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិកវគ្គ

នេះហើយ ក៏ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស លុះបានចេញចាកផ្ទះចូល
ទៅកាន់ផ្នួសហើយ អាស្រ័យនូវព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ (កិលេស)
អាស្រ័យនូវព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំដៅ ។ បេ ។ ក៏បាននូវចេតនាស-
មាធិ តាមបែបនៃចិត្តរបស់យោគី ដែលតាំងនៅខាងខ្លួន ដោយសមាធិ
ហើយក៏រលឹកឃើញត្រឹមកំណត់កាល ដែលមានសញ្ញាកើតឡើងហើយ
នោះ មិនអាចរលឹកឃើញ ឲ្យហួសពីនោះបានឡើយ ។ សត្វនោះ
ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកកើតឡើង ដោយមិនអាស្រ័យហេតុ
ការពោលដូច្នេះ តើព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថា អាត្មាអញក្នុងកាលមុននោះ
ក៏មិនបានកើតជាសត្វអ្វីទេ កើតតែក្នុងកាលឥឡូវនេះឯង តទៅមុខទៀត
ក៏មិនបានកើតដែរ ត្រឡប់ទៅជាស្លាប់ម្ខាង ។ តថាគតសួរសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះថា នៃអ្នកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះអ្នកទាំងឡាយ
បញ្ចត្តច្បាប់ទំលាប់ ជាអាចរិយព័ទ្ធ ដែលកើតឡើង ដោយមិនអា-
ស្រ័យហេតុ មានប្រការយ៉ាងនេះឬ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
បានឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា នៃអារុសោគាតម ព្រះគោតមមានអាយុ
ពោលយ៉ាងណា យើងទាំងឡាយក៏បានឮមកយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាល
កត្តវៈ តថាគតដឹងច្បាស់នូវច្បាប់ទំលាប់ផង ដឹងច្បាស់នូវគុណវិសេស
លើសលុបជាងនោះផង កាលដែលតថាគតដឹងច្បាស់នូវធម៌នោះហើយ

ន បរាមសាមី ។ អបរាមសតោ ច មេ បច្ចុត្តោរោ^(១)
 និព្វតិ វិទិតា យនិកិដានំ តថាគតោ នោ អនយំ
 អាបជ្ជតិ ។

[១៧] ឯវំវទី ខោ មំ កត្តវ ឯវមត្តោយំ ឯកេ
 សមណាប្រាហ្មណា អសតា តុច្ឆា មុសា អក្ខតេន
 អញ្ញាចិត្តន្តំ វិបរិតោ សមណោ តោតមោ ភិត្តុវេ ច
 សមណោ តោតមោ ឯវមហ យស្មី សមយេ សុកំ
 វិមោត្តំ ឧបសម្ពជ្ជ វិហរតិ សព្វំ តស្មី សមយេ
 អសុកន្តេវ សម្មជាតាតីតិ ។ ន ខោ បថាហំ
 កត្តវ ឯវំ វទាមិ យស្មី សមយេ សុកំ វិមោត្តំ
 ឧបសម្ពជ្ជ វិហរតិ សព្វំ តស្មី សមយេ អសុកន្តេវ
 សម្មជាតាតីតិ ។ ឯវំ ច ខោ អហំ កត្តវ
 វទាមិ យស្មី សមយេ សុកំ វិមោត្តំ ឧបសម្ពជ្ជ
 វិហរតិ សុកន្តេវ តស្មី សមយេ សម្មជាតាតីតិ ។

ពាជិកសូត្រ ពោលអំពីសុភវិមោក្ខ

ក៏មិនបានប្រកាន់ខ្ជុំសឡើយ ។ កាលតថាគត មិនបានប្រកាន់ខ្ជុំស
ហើយ ទើបដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសចំពោះខ្លួនឯង កាលដែល
តថាគត ដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់នៃកិលេសហើយ ក៏មិនដល់នូវសេចក្តី
វិនាសឡើយ ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុៈ សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ពោលបង្គាប់
តថាគត ដែលមានវារៈយ៉ាងនេះ ជាអ្នកប្រាប់យ៉ាងនេះ ដោយពាក្យ
មិនមាន ជាពាក្យទេ ជាពាក្យកុហកមិនពិតថា ព្រះសមណគោតមនឹង
ពួកក៏មានសេចក្តីសំគាល់ខ្ជុំស ព្រោះព្រះសមណគោតម និយាយយ៉ាង
នេះថា សម័យណា យោគីបានដល់នូវសុភវិមោក្ខ (វណ្ណកសិណ)
សម័យនោះយោគី រមែងដឹងច្បាស់នូវរបស់ទាំងពួងដែលល្អក្តី មិនល្អក្តី
ថាជារបស់មិនល្អតែមួយយ៉ាង ។ ម្នាលភិក្ខុៈ តថាគតឥតបានពោល
យ៉ាងនេះថា សម័យណា យោគីបានដល់នូវសុភវិមោក្ខ សម័យនោះ
យោគី រមែងដឹងច្បាស់នូវរបស់ទាំងពួង ដែលល្អក្តី មិនល្អក្តី ថាជា
របស់មិនល្អតែមួយយ៉ាងដូច្នេះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុៈ តថាគតតែងនិ-
យាយយ៉ាងនេះថា សម័យណា យោគីបានដល់នូវសុភវិមោក្ខ សម័យ
នោះយោគី រមែងដឹងច្បាស់ថាជារបស់ល្អតែមួយយ៉ាងដូច្នេះទេតី ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិការោ

តេ ច (១) វិបរិតតា យេ កក្កដំនំ វិបរិតតា ធម្មានំ
 កត្តាលោ ច ឯវិបសន្នោ អហំ កន្លេ កក្កដំនំ (២) បហោតិ
 ច (៣) មេ កក្កដា តថា ធម្មំ ទេសិទ្ធំ យថា អហំ
 សុកំ វិមោក្ខំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរេយ្យនំ ។ ទុក្ខំ
 ទោ ឯតំ កក្កដំ តយា អញ្ចិដ្ឋិកេន អញ្ចក្ខន្ធិកេន
 អញ្ចវិកេន អញ្ចាត្រ អាឈោកេន អញ្ចាត្រ អាចរិ-
 យកេន សុកំ វិមោក្ខំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរិទ្ធំ ឥដ្ឋ
 ទំ កក្កដំ យោ ច តេ អយំ មយំ បសាដោ
 តមេវំ ទំ សាធុតំ អនុវត្តាតិ ។ សចេតំ កន្លេ
 មយា ទុក្ខំ អញ្ចិដ្ឋិកេន អញ្ចក្ខន្ធិកេន អញ្ចវិ-
 កេន អញ្ចាត្រ អាឈោកេន អញ្ចាត្រ អាចរិយកេន

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

ភក្កវគ្គោត្របរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយណា ដុតកំដៅព្រះមានព្រះភាគ នឹងពួកភិក្ខុថា
 ជាអ្នកមានសេចក្តីសំគាល់ខុស សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះ ជា
 បុគ្គលមានសេចក្តីសំគាល់ខុសវិញទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ជាបុគ្គលជ្រះថ្លាចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះ ដ្បិតព្រះ
 មានព្រះភាគ អាចសំដែងធម៌ប្រោសខ្ញុំព្រះអង្គ ដោយអាការដែលធ្វើខ្ញុំ
 ព្រះអង្គឱ្យបានដល់នូវសុភវិមោក្ខន្ត ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
 ថា ម្នាលភក្កវៈ ការដែលអ្នកមានសេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តី
 តាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទី
 ដ៏ទៃ មានអាចរិយវេទក្នុងទីដ៏ទៃ កម្រនឹងបានដល់នូវសុភវិមោក្ខន្ត⁺ ក្រៃ
 ពេក ម្នាលភក្កវៈ ឈ្លើយចុះ សេចក្តីជ្រះថ្លាណា របស់អ្នកចំពោះ
 តថាគត ចូរអ្នកពេញចិត្តរក្សាតែសេចក្តីជ្រះថ្លានោះឱ្យល្អចុះ ។ ភក្កវៈ-
 គោត្របរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើខ្ញុំព្រះអង្គមាន
 សេចក្តីយល់ឃើញផ្សេង មានសេចក្តីតាប់ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីពេញ
 ចិត្តផ្សេង មានសេចក្តីព្យាយាមក្នុងទីដ៏ទៃ មានអាចរិយវេទក្នុងទីដ៏ទៃ

បាដិកសុត្តន្ត សុរាវិមោក្ខកថា

សុត្តំ វិមោក្ខំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហរិតំ យោ ច មេ
 អយំ កន្លេ កកវតិ បសាទោ តមេវាហំ សាធុតាមនុ-
 រត្តិស្សមីតិ^(១) ។ ឥន្ទមរោច កកវា ។ អត្តមយោ
 កកវតោតោ បរិញ្ញាជតោ កកវតោ កាសិតំ អភិ-
 ធន្និតំ ។

បាដិកសុត្តំ បឋម៍ (២) វិជ្ជិតំ ។

១ ឧ. សាធុតំ អនុរត្តិស្សមីតិ ។ ២ ឧ. បាដិកសុត្តន្តំ បឋម៍ ។ ម. បាដិកសុត្តន្តំ
 បឋម៍ សមត្តំ ។

ពាជិកសូត្រ ពោលអំពីសុភវិមោច្ច

កម្រនឹងបានដល់ នូវសុភវិមោគ្គនេះពេកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 សេចក្តីជ្រះថ្លាណា របស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ខ្ញុំព្រះអង្គ
 នឹងប្រុងរក្សាតែសេចក្តីជ្រះថ្លានោះឯងឲ្យប្រពៃ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បាន
 ត្រាស់សំដែងសេចក្តីនេះចប់ហើយ ។ ភគវត្ថុគ្រប់វិស្វាជក ក៏មានចិត្ត
 រីករាយត្រេកអរនឹងភាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

ចប់ ពាជិកសូត្រ ទី ១ ។

ឧទុម្ពរិកស្ប័ត្តិ ទុតិយំ

(១៨) ឯវម្ពេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវំ
រាជគហោ វិហារតិ តិជ្ឈក្កុដេ បព្វតេ ។ តេន ខោ
បន សមយេន និគ្រោធា បរិញ្ញាជណោ ឧទុម្ពរិកាយ
បរិញ្ញាជណារាមេ បដិវសតិ មហតិយោ បរិញ្ញាជកបរិ-
សាយេ សុទ្ធំ តីសមត្តហិ បរិញ្ញាជកសតេហិ ។
អថខោ សន្ធានោ កហបតិ និវាទិវស្សេវ រាជគហា
និក្ខមំ កកវំ ទស្សនាយ ។ អថខោ សន្ធានស្ស
កហបតិស្ស ឯតទហោសិ អកាលោ ខោ តាវ
កកវំ ទស្សនាយ បដិសល្លិខោ កកវំ មនោការ-
នីយានំបិ កិក្ខុនំ អសមយោ ទស្សនាយ បដិ-
សល្លិខោ មនោការនីយា កិក្ខុ យទ្ធាហំ យេន
ឧទុម្ពរិកាយ បរិញ្ញាជណារាមោ យេន និគ្រោធា
បរិញ្ញាជណោ តេនុបសន្តមេយ្យន្តិ ។ អថខោ សន្ធានោ
កហបតិ យេន ឧទុម្ពរិកាយ បរិញ្ញាជណារាមោ យេន
និគ្រោធា បរិញ្ញាជណោ តេនុបសន្តមិ ។

ទុទ្ទម្ពិកាសូត្រ ទី ២

[១៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ
គង់នៅលើភ្នំគិដ្ឋកូដ ទៀបក្រុងរាជគ្រឹះ ។ ក៏សម័យនោះឯង បរិព្វាជក
ឈ្មោះនិគ្រោធន ទៅស្រុកក្នុងបរិព្វាជកាភម ជាប់រស់នាងទេវីឈ្មោះ
ទុទ្ទម្ពិកា ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទ ជាច្រើន ប្រមាណ ៣០០០
នាក់ ។ គ្រានោះឯង គហបតីឈ្មោះសន្នាន បានចេញអំពីក្រុងរាជគ្រឹះ
ដើម្បីគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងវេលាថ្ងៃជ្រៅត្រង់ ។ គ្រានោះ
សន្នានគហបតី មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា កាលនេះជាកាលមិនគួរនឹង
ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគនៅឡើយ (ព្រោះថា) ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
កំពុងសម្ងំនៅ^(១) ទាំងមិនមែនជាសម័យ ដើម្បីជួបភិក្ខុទាំងឡាយ ដែល
ជាអ្នកចម្រើនចិត្ត^(២) ព្រោះពួកភិក្ខុជាអ្នកចម្រើនចិត្ត ក៏កំពុងនៅសម្ងំដែរ
បើដូច្នោះគួរតែអាត្មាអញ ចូលទៅរកនិគ្រោធបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជកាភម
របស់ព្រះនាងទុទ្ទម្ពិកាទេវី (សិនចុះ) ។ ទើបសន្នានគហបតីចូលទៅ
រកនិគ្រោធបរិព្វាជក ឯបរិព្វាជកាភម របស់នាងទុទ្ទម្ពិកាទេវី ។

១ អង្គថា ថា សំដៅទៅលើការស្វែងរកនៅក្នុងឈាន ។ ២ សំដៅដល់ការដែលធ្វើឲ្យចេញចិត្ត ។

ឧទ្ទក្ខិកសូត្រ ជំពូកទី១៧

(១៩) តេន ខោ បន សមយេន ជំព្រោងោ
 បរិញ្ញាជកោ មហានិយា បរិញ្ញាជកបរិសាយ សន្និ
 ជិសិដ្ឋោ ហោតិ ឧប្បាទិជិយា ឧប្បាសន្តមហាសន្តាយ
 អនេកវិហិតំ វិញ្ញាណកម្មំ កថេន្តិយា សេយ្យដិទិ
 រាជកម្មំ ចោរកម្មំ មហាមន្តកម្មំ សេនាកម្មំ កយ-
 កម្មំ យុទ្ធកម្មំ អន្តកម្មំ ចានកម្មំ វត្ថុកម្មំ សយន-
 កម្មំ មាលាកម្មំ កន្ទុកម្មំ ញាតិកម្មំ យានកម្មំ
 តាមកម្មំ ធិកមកម្មំ ជនបទកម្មំ ធនកម្មំ (១) ឥត្ថិ-
 កម្មំ បុរិសកម្មំ សុរាចានកម្មំ (២) វិសិទ្ធាកម្មំ កុក្ក-
 ដ្ឋានកម្មំ បុព្វប្បតកម្មំ ធានត្ថកម្មំ លោកត្វាយិកំ
 កម្មំ សមុទ្ធត្វាយិកំ កម្មំ ឥតិកវកវកម្មំ ឥតិ
 វា ។ អន្តសា ខោ ជំព្រោងោ បរិញ្ញាជកោ សន្និជំ
 កហបតី ធូរតោ វា អាគច្ឆន្តំ ជិស្ហា សតំ បរិសំ
 សណ្ឋាបេសិ (៣) អប្បសន្នា កោត្តោ ហោត្តំ មា កោត្តោ
 សន្និមកត្ថ អយំ សមណស្ស តោតមស្ស សាវកោ

១ ឧ. ម. ឧត្តរាបិ ជនបទរាបិ ។ ២ ឧ. ម. សុរាវាបិ ។ ៣ ឧ. សណ្ឋាបេសិ ។

ឧទ្ទេសក្សត្រ រឿងនំត្រាធបរិព្វាជក

(១៩) សម័យនោះឯង នំត្រាធបរិព្វាជក កំពុងអង្គុយជាមួយ
 នឹងបរិព្វាជកបរិសទ្យជាច្រើន ដែលកំពុងគិតកងរំពង មានសំឡេងហើ
 សំឡេងខ្លាំង និយាយគ្នាបានក៏មានប្រការផ្សេងៗ គឺនិយាយពីស្តេច
 និយាយពីពោរ និយាយពីមហាមាត្រ និយាយពីសេនា និយាយពីភ័យ
 និយាយពីចំបាំង និយាយពីបាយ និយាយពីទឹក និយាយពីសំពត់
 និយាយពីទីដេក និយាយពីកម្រងផ្កា និយាយពីគ្រឿងក្រអូប និយាយ
 ពីញាតិ និយាយពីយាន និយាយពីស្រក និយាយពីនិគម និយាយពី
 ជនបទ និយាយពីក្រុង និយាយពីស្ត្រី និយាយពីបុរស និយាយពីការ
 ផឹកស្ករ និយាយពីច្រកល្អក និយាយពីកំពង់ទឹក និយាយពីបុព្វប្រភ
 និយាយពីរឿងផ្សេងៗ ដែលឥតប្រយោជន៍ និយាយរឿងលោក (និយាយ
 រឿងក្អែកសកុកក្រហមជាដើម) និយាយពីសមុទ្រ និយាយពីសេចក្តីចំរើន
 នឹងសេចក្តីសាបសូន្យ ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ថាដូច្នេះខ្លះ ដូច្នេះ
 ខ្លះ ។ នំត្រាធបរិព្វាជក បានឃើញសង្ខារនគរាបភិ កំពុងដើរមកពី
 ចម្ងាយភីហាមបរិសទ្យរបស់ខ្លួនថា ពួកអ្នកដ៏ចំរើនចូរមានសំឡេងតិច ។
 ពួកអ្នកដ៏ចំរើនកុំនិយាយគ្នាឡើយ នេះជាសារកែរបស់ព្រះសមណគោតម

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បាធិការក្កោ

អាកច្ឆតិ សន្ធានោ កហបតិ យាវតា ខោ បន
សមណស្ស តោតមស្ស សាវកា តិហី ឱទានវសនា
រាជគហោ បដិវសន្តិ អយំ តេសំ អញ្ញាតរោ សន្ធានោ
កហបតិ អប្បសន្តកាមា ខោ បនាយស្មន្តោ អប្ប-
សន្តស្ស វណ្ណាវាទិនោ^(១) អប្បវេណម អប្បសន្តំ បរិសំ
វិនិច្ឆា ឧបសន្តមិតតំ មញ្ញាយ្យាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ តេ
បរិព្វាជកា តុណ្ហី អហេសំ ។

[២០] អថខោ សន្ធានោ កហបតិ យេន
ឯគ្រោនោ បរិព្វាជកោ តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា
ឯគ្រោនេន បរិព្វាជកេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
កមំ សាករណីយំ វិតិសាវត្វា ឯកមន្តំ ឯសីទិ ។
ឯកមន្តំ ឯសិន្នោ ខោ សន្ធានោ កហបតិ ឯគ្រោនំ
បរិព្វាជកំ ឯគនេរោច អញ្ញាតោ ខោ ឥមេ កោ-
ន្តោ អញ្ញាតិត្តិយា បរិព្វាជកា សន្តម្ម សមាគម្ម
ឧត្តាទិនោ ឧត្តាសន្តមហាសន្តា អនេកវិហិតំ តិវច្ឆា-
នកមំ អនុយុត្តា^(២) វិហរន្តិ សេយ្យដីទំ រាជកាទំ

១ ខ. បនេតេ អាយស្មន្តោ អប្បសន្តវិនិច្ឆា អប្បសន្តវណ្ណាវាទិនោ ។ ២ ខ. កាចិត្តា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាដិកវគ្គ

ឈ្មោះសន្នានគហបតីកំពុងដើរមក មួយទៀតពួកគ្រហស្ថជាសាវ័ករបស់
 ព្រះសមណគោតម ជាមនុស្សមានសំលៀកបំពាក់ស នៅអាស្រ័យក្នុង
 ក្រុងរាជគ្រឹះ សន្នានគហបតីនេះក៏ជាសាវ័ក ១ ក្នុងពួកសាវ័កទាំងនោះដែរ
 ពួកលោកមានអាយុ សុខ្ខត្រូវការមនុស្សមានសំឡេងតិច សរសើរ
 តែមនុស្សមានសំឡេងតិច ។ ធ្វើម្តេចឲ្យគេដឹងនូវបរិសទ្ធា ដែលមានសំ-
 ឡេងតិច ហើយសំគាល់នូវទី ដែលគេត្រូវចូលមករក ។ កាលបើ
 និគ្រោធបរិព្វាជកនិយាយ យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំ
 គ្នាទៅស្ងៀម ។

(២០) លំដាប់នោះ សន្នានគហបតី បានចូលទៅកានិគ្រោធបរិព្វាជក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានរកទាក់ជាមួយនឹងនិគ្រោធបរិព្វាជក បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួររលឹកហើយ ក៏អន្លើយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសន្នានគហបតីអន្លើយក្នុងទីសមគួរហើយ បាននិយាយពាក្យនេះទៅនឹងនិគ្រោធបរិព្វាជកថា លោកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ពួកបរិព្វាជកជាអន្យតិវិយនេះ ដូចជុំសមាគមគ្នាហើយ តែងមានសំឡេងហើយ សំឡេងខ្លាំង ប្រកបតិរច្ចានកថាច្រើនយ៉ាង គឺ និយាយពីស្តេច

ឧទ្ទិសបុត្រ ជំព្រកបរិព្វាធិការ

បោះកម្រិត ។ បេ ។ ឥតិកកកកកក ឥតិ ក អញថា
 ខោ បន (១) សោ កកក អញ វេបត្ថានិ បន្ទានិ
 សេនាសនានិ បដិសេវតិ អប្បសន្ទានិ អប្បនិយោ-
 សានិ វីជនកតានិ មនុស្សកហសេយ្យកានិ បដិ-
 សល្លាទស្សាប្បន្នតិ ។ ឃី វុត្តេ ជំព្រកោ បរិព្វា-
 ជកោ សន្ទានំ កហបតី ឯតទភេទ យេក្ស កហ-
 បតិ ជាឈេយ្យសិ កេន សមណោ តោតមោ សន្និ-
 សល្លបតិ កេន សាក្ខី កហបន្នតិ កេន បញ្ញា-
 វេយ្យត្ថយំ សមាបន្នតិ (២) សុញ្ញការហតា សមណស្ស
 តោតមស្ស បញ្ញា អបិសាវទេវ សមណោ តោតមោ
 ជាលំ សល្លាតាយ សោ អន្តបន្តានេវ (៣) សេវតិ សេយ្យ-
 ថាបិ នាម តោកាណា បរិយន្តចារី អន្តបន្តានេវ សេវតិ
 ឃីមេវ សុញ្ញការហតា សមណស្ស តោតមស្ស បញ្ញា

ឧទ្ទេសក្សត្រ រឿងដំប្រាជបរិពាណ

និយាយពីចោរ ។ បេ ។ និយាយពីសេចក្តីចំរើននឹងសេចក្តីសាបសូន្យ
 ដែលជាហេតុឥតប្រយោជន៍ថាដូច្នេះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ឯព្រះមានព្រះភាគ
 ព្រះអង្គនោះ ដោយឡែក គឺទ្រង់សេពសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ តាំងនៅ
 ក្នុងព្រៃស្រោង ជាសេនាសនៈមានសំឡេងសង្ឃឹកគឺកក់ក្តៅ ប្រាសចាក
 ពាក្យសំដីរបស់អ្នកផង សមគួរដល់ការស្ងប់ស្ងាត់របស់មនុស្ស គួរដល់
 ការលាក់ខ្លួនពួនអាត្មាបាន ។ កាលបើសន្ទានគហបតិនិយាយយ៉ាងនេះ
 ហើយ និគ្រាជបរិពាណក៏និយាយពាក្យនេះ ទៅនឹងសន្ទានគហបតិថា
 នៃគហបតិ ដូចជាយើងរិះគន់ អ្នកឯងត្រូវដឹងថា ព្រះសមណគោតម
 ចរចាជាមួយនឹងអ្នកណាបាន ប្រទះសាកថាជាមួយនឹងអ្នកណា ល្បងនូវ
 ភាពរឹងវៃដោយប្រាជ្ញាជាមួយនឹងអ្នកណា (ដូចម្តេចបាន) ព្រោះប្រាជ្ញា
 របស់ព្រះសមណគោតម បាត់វិនាសក្នុងផ្ទះស្ងាត់អស់ទៅហើយ ព្រះ
 សមណគោតមជាបុគ្គលមិនហ៊ានចុះកាន់បរិសទ្យ មិនអាចធ្វើការបរចានឹង
 អ្នកដទៃបានទេ បានជាលោកតែងអាស្រ័យនៅតែក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់
 ប៉ុណ្ណោះ ដូចមេគោខ្វាក់ភ្នែកម្ខាង តែងត្រាច់ទៅតែក្នុងទីជុំវិញ គប់រក
 តែទីស្ងាត់ប៉ុណ្ណោះ(១) ដូចម្តេចមិញ ប្រាជ្ញារបស់ព្រះសមណគោតម

១ អង្គថា បា មេគោខ្វាក់ម្ខាងចូលចិត្តរកស៊ីខាង ប្រៃ ព្រោះខ្វាចព្រៃងងឹតលើមែក
 លើឫចឆ្មារប៉ះលើ មិនហ៊ាននៅក្នុងហ្វូង ព្រោះខ្វាចព្រៃងងឹតលើស្មៅ ចុះត្រចៀកឬកន្ទុយពួកគោ
 ដូចគ្នា ។

អបរិសាវចរោ សមណោ តោតមោ បាលី សល្លាហាយ
 សោ អន្តបន្តានេវ សេវតិ ឥដ្ឋំ ភហបតិ សមណោ
 តោតមោ ឥដំ បរិសំ អាគន្ធម្យ ឯតបន្តានេវ នំ
 សំសារធម្មោម^(១) តុច្ឆក្កម្ពំ នំ មញ្ញោ ឧរោធម្មោ-
 មាតិ ។

(២០) អស្សោសិ ខោ ភគវា ធិត្វាយ សោត-
 ធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្តមាទុសិកាយ សុទ្ធានស្ស
 ភហបតិស្ស ធិត្រោធនេ បរិព្វាជកេន សន្និ ឥមំ
 កថាសល្លាហិ ។ អថខោ ភគវា តិដ្ឋក្កជា បព្វតា
 ឧរោហិត្វា យេន សុមាគធាយ តីវ មោវនិវាចោ
 តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា សុមាគធាយ តីវ មោ-
 វនិវាចេ អញ្ញោកាសេ ចង្កមតិ^(២) ។ អន្តសា ខោ
 ធិត្រោធា បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ សុមាគធាយ តីវ មោ-
 វនិវាចេ អញ្ញោកាសេ ចង្កមន្តំ ធិស្វា^(៣) សតំ បរិសំ
 សល្លាហេសំ អប្បសន្នា កោត្តោ ហោន្តំ មា កោត្តោ
 សន្តមិតតត្ថំ អយំ សមណោ តោតមោ សុមា-
 គធាយ តីវ មោវនិវាចេ អញ្ញោកាសេ ចង្កមតិ

១ ម. សំហធម្មោម ។ ២ ទី ម. ចង្កមិ ។ ៣ ម. ទិស្វា ។

សុត្តន្តបិដក ទយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ក៏វិនាសបាត់ទៅក្នុងផ្ទះស្ងាត់ហើយ ព្រះសមណគោតម មិនហ៊ានចូល
មកកាន់បរិសទ្យ មិនគួរនឹងនិយាយសំណេះសំណាលបានទេ លោកតែង
អាស្រ័យនៅតែក្នុងសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ដូច្នោះឯង នៃអ្នកគហបតិ ល្បង
មើលចុះ បើព្រះសមណគោតមគប្បីមករកបរិសទ្យនេះ ពួកយើងគួរសាក
សួរលោកមួយប្រស្នាល្បងមើលដែរ ពួកយើងត្រូវចាប់បន្ទិលព្រះសមណ-
គោតមនោះ ឲ្យដូចជាគេចាប់បន្ទិលឆ្នាំងទេ (មិនខាន) ។

[៤១] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបពាក្យឆ្លើយឆ្លងនេះ របស់
សន្លានគហបតីនឹងនិគ្រោធបរិព្វាជក ដោយសោតធាតុដូចជាទិព្វជ័បរិ-
សុទ្ធ កន្លងបង់នូវសោតធាតុរបស់មនុស្សសាមញ្ញ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
មានព្រះភាគស្តេចចុះ អំពីភ្នំគិដ្ឋក្នុង ហើយចូលទៅឯមោរនិវបស្ថាន
(កន្លែងសម្រាប់ឲ្យចំណីដល់សត្វក្បោក) ក្បែរឆ្នេរស្រះ ឈ្មោះសុមាគធា
លុះចូលទៅជិតហើយ ក៏ទ្រង់ចង្រ្គមក្នុងទីវាលទៀបមោរនិវបស្ថាន ក្បែរ
ឆ្នេរស្រះឈ្មោះសុមាគធា ។ លុះនិគ្រោធបរិព្វាជក បានឃើញព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ចង្រ្គមក្នុងទីវាលជិតមោរនិវបស្ថាន ទៀបឆ្នេរស្រះសុមាគធា
ហើយ ក៏បញ្ជាបបរិសទ្យរបស់ខ្លួនថា សូមអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយមាន
សំឡេងតិច ។ សូមអ្នកទាំងឡាយកុំដក់ក្បាលឡើយ នេះព្រះសមណ-
គោតម កំពុងចង្រ្គមក្នុងទីវាលជិតមោរនិវបស្ថាន ក្បែរឆ្នេរស្រះសុមាគធា

ឧបសគ្គសុត្តន្តេ និព្វានបរិញ្ញាដកវគ្គ

អប្បសន្នតាមោ ខោ បទ សោ អាយស្មា អប្បសន្នស្ស
 វណ្ណាវទី អប្បវធាម អប្បសន្នំ បរិសំ វិនិក្ខា ឧបសន្តម-
 តត្ថំ បញ្ចេយ្យ សុតេ សមណោ តោតមោ ឥមំ បរិសំ
 អាកច្ឆេយ្យ ឥមន្តំ បញ្ញំ បុច្ឆេយ្យាម តោ ធាម
 សោ កន្តេ កកវតោ ធម្មោ យេន កកវា សាវតេ
 វិនេតិ យេន កកវតា សាវតោ វិធីតា អស្សាសប្បត្តា
 បដិដានន្តំ អជ្ឈាសយំ អាទិព្រហ្មចរិយន្តំ ។ ឃំ
 វុត្តេ តេ បរិញ្ញាជកោ តុល្លា អហេសុំ ។

(២២) អថខោ កកវា យេន និព្វានោ បរិញ្ញាជ-
 កោ តេនុបសន្តមិ ។ អថខោ និព្វានោ បរិញ្ញាជកោ
 កកវន្តំ ឯតទរោត ឯតុ ខោ កន្តេ កកវា ស្វាគតំ^(១)
 កន្តេ កកវតោ ចរិស្សំ ខោ កន្តេ កកវា ឥមំ បរិយាយ-
 មកាសិ យងេទំ ឥតាគមនាយ និសីទតុ កន្តេ កកវា

១ ។ សាគតំ ។

ឧទ្ទេសន្តត្រ រឿងនិគ្រោធបរិព្វាជក

ដ្បិតលោកដ៏មានអាយុនោះ ត្រូវការតែបុគ្គលមានសំឡេងតិច ។ សរសើរ
 តែមនុស្សមានសំឡេងតិច ។ ធ្វើដូចម្តេចឲ្យលោកជ្រាបថា បរិសទ្យមាន
 សំឡេងតិចហើយ គប្បីសំគាល់នូវកិច្ចដែលលោកគួរបួលមករក(យើង)
 បើព្រះសមណគោតម គប្បីមករកបរិសទ្យនេះ (មែន) ពួកយើងត្រូវសួរ
 ប្រស្នានេះនឹងលោកថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ទូន្មានពួកសាវ័កដោយធម៌ណា ពួកសាវ័កដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ទូន្មានដោយធម៌ណាហើយ ដល់នូវសេចក្តីត្រេកអរ បានបំពេញអរិយ-
 មគ្គ ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ជាធម៌ឲ្យកើតនិស្ស័យដ៏ឧត្តម ធម៌របស់ព្រះ
 មានព្រះភាគនោះ តើឈ្មោះដូចម្តេច ។ កាលបើនិគ្រោធបរិព្វាជក
 និយាយយ៉ាងនេះហើយ បរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំគ្នានៅស្ងៀម ។

(២២) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពុទ្ធដំណើរចូលទៅ
 ត្រង់កន្លែងដែលនិគ្រោធបរិព្វាជកនៅ ។ ទើបនិគ្រោធបរិព្វាជកក្រាបទូល
 សេចក្តីនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះ
 មានព្រះភាគ ស្តេចចូលមក បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គស្តេចមក
 ប្រពៃហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គបានធ្វើបរិយាយនេះ ដើម្បី
 មកកងទីនេះយូរយាណាស់ហើយ សូមព្រះអង្គស្តេចគង់ចុះ បពិត្រព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស ធានីវគ្គោ

ឥន្ទមាសនំ បញ្ចត្តនំ ។ និសីទំ ភគវា បញ្ចត្តេ អាស-
នេ ។ និគ្រោធាបំ ខោ បរិព្វាជកោ អញ្ញាតំ និច្ចំ
អាសនំ^(១) កហេត្វា ឯកមន្តំ និសីទំ ។ ឯកមន្តំ
និសីទំ ខោ និគ្រោធិ បរិព្វាជកំ ភគវា ឯតទរោច
កាយោត្តំ និគ្រោធិ ឯតវហំ កថាយ សង្ឃិសិទ្ធា
កា ច បទ វោ អន្តរកថា វិប្បកតាតិ ។ ឯវំ
វុត្តេ និគ្រោធា បរិព្វាជកោ ភគវន្តំ ឯតទរោ-
ច ឥធ មយំ កន្តេ អន្តសាម ភគវន្តំ សុមា-
នតាយ តីវេ មោវនិវេ អញ្ញោកាសេ ចន្តមន្តំ
ទិស្វា ឯវំ អរោធិត្ថា សវេ សមណោ កោតមោ
ឥមំ បរិសំ អាគន្ធម្យ ឥមន្តំ បញ្ចំ បុត្រម្យាម កោ
ធាម សោ កន្តេ ភគវតោ ធម្មោ យេន ភគវា
សាវកេ វិនេតិ យេន ភគវតា សាវកា វិនិតា អស្សា-
សប្បត្តា បដិជានន្តំ អន្តរាសយំ អាទិត្រហ្មចរិយន្តំ
អយំ ខោ ធា កន្តេ អន្តរកថា វិប្បកតា អថ ភគវា

១ ប. នីហសនំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

អង្គជីចំរើន នេះអាសនៈដែលខ្ញុំព្រះអង្គ បានក្រាលទុកស្រេចហើយ ។
 ព្រះមានព្រះភាគស្តេចគង់លើអាសនៈ ដែលគេក្រាលទុកស្រេចហើយ ។
 ចំណែកឯ និគ្រោធបរិព្វាជក ក៏កាន់យកអាសនៈទាបមួយ ហើយ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់សួរសេចក្តីនេះ
 នឹងនិគ្រោធបរិព្វាជក ដែលអង្គុយក្នុងទីសមគួរ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 និគ្រោធ អម្បាញមិញនេះ អ្នកអង្គុយប្រជុំគ្នានិយាយរឿងអ្វី សំដីដូច
 ម្តេច ដែលពួកអ្នកឈប់បង្អង់ទាំងពាក់កណ្តាល ។ កាលបើ ព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់សួរយ៉ាងនេះហើយ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលសេចក្តី
 នេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គជីចំរើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ក្នុង
 ទីនេះ បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចកំពុងចង្រ្កឹមកុំទីវល ទៀប
 មោរនិកបស្ថានក្បែរឆ្នេរស្រះសុមាគណា លុះឃើញហើយ បាននាំគ្នា
 និយាយយ៉ាងនេះថា បើព្រះសមណគោតម គប្បីមករកបរិសទ្យនេះ
 (មែន) ពួកយើងត្រូវសួរប្រស្នាទេ ចំពោះព្រះអង្គថា បពិត្រព្រះអង្គជី
 ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានពួកសាវ័កដោយធម៌ណា ពួក
 សាវ័កដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានដោយធម៌ណាហើយ ដល់
 នូវសេចក្តីត្រេកអរ បានបំពេញអរិយមគ្គព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ដែលឲ្យ
 កើតនិស្ស័យដ៏ទុត្តម ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ តើឈ្មោះដូចម្តេច

អនុប្បត្តោតិ ។ ឧដ្ឋានំ ខោ បនេតំ និគ្រោធិ តយា
 អពាទិដ្ឋិកេន អពាទន្តិកេន អពាទិកេន អពាគ្រ
 អាឈោកេន អពាគ្រ អាចរិយកេន យេនាហំ សាវកេ
 វិនេមិ យេន មយា សាវកា វិនិតា អស្សាសប្បត្តា
 បដិជានន្តិ អស្សាសយំ អាទិត្រឡាចរិយន្តិ ឥដ្ឋំ ភំ មិ
 និគ្រោធិ សកេ អាចរិយកេ អនិជេតុច្ឆេ^(១) បញ្ចំ បុច្ឆ
 កម៌សុត្តា នុ ខោ កន្តេ តថោជិតុច្ឆា បរិបុណ្ណា
 ហោតិ កម៌ អបរិបុណ្ណាតិ ។ ឃិវំ វុត្តេ តេ បរិព្វាជកា
 ឧដ្ឋានិនោ ឧត្តាសន្នមហាសន្នា អហោស្សំ អច្ឆរិយំ វិត
 កោ អត្តំ វិត កោ សមណស្ស តោតមស្ស ម-
 ហិន្ទិតតា មហានុភាវតា^(២) យត្រ ហិ នាម សកវាទំ
 វិបេស្សនិ បវាទេន បវាទេស្សនីតិ ។

១ ឧ. ម. អនិជេតុច្ឆេ ។ ២ ម. មហានុភាវតា ។

ឧទ្ទេសក្សត្រ ពោលអំពីគោតិក្សត្រាជាដើម

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សំដីនេះឯងដែលពួកខ្ញុំព្រះអង្គ ឈប់បង្អង់ទាំង
 ពាក់កណ្តាល ក៏ទទួលព្រះមានព្រះភាគស្តេចមកដល់ ។ ព្រះមានព្រះ
 ភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធន តថាគតទូន្មានពួកសាវ័ក ដោយធម៌ណា
 ពួកសាវ័កដែលតថាគតទូន្មានហើយ ដោយធម៌ណា ដល់នូវសេចក្តីតាម
 ចិត្ត បានបំពេញអរិយមគ្គជាព្រហ្មចរិយធម៌ ដើម ដែលឲ្យកើតនិស្ស័យដ៏
 ទុក្ខម អ្នកឯងដែលមានទិដ្ឋិដោយឡែក មានសេចក្តីពេញចិត្តដោយឡែក
 មានសេចក្តីតាមចិត្តដោយឡែក មិនដឹងនឹងដឹងធម៌នោះទេ វៀរវែលន
 តែអ្នកមានព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបខ្លាំង វៀរវែលនតែអ្នកបានរៀនក្នុងសំ-
 ណាកំអាចារ្យ (នោះទើបដឹងបាន) ម្ចាស់និគ្រោធន អញ្ជើញអ្នកសួរប្រស្នា
 ក្នុងការខ្លឹមបាប ជាអាចរិយវេទរបស់ខ្លួននឹងតថាគតថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ការខ្លឹមបាបដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ដូច
 ម្តេចឈ្មោះថាបរិបូណ៌ ដូចម្តេចឈ្មោះថាមិនបរិបូណ៌ ។ កាលបើព្រះ
 មានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាបន្ទី
 មានសំឡេងហោរី សំឡេងខ្លាំងថា នៃអ្នកដ៏ចម្រើន គួរអស្ចារ្យណាស់តើ
 នៃអ្នកដ៏ចម្រើន ហេតុមិនដែលមានហ្ន៎ ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមាន
 បូជ្ជច្រើន មានអានុភាពខ្លាំង ព្រោះទ្រង់បញ្ឈប់វេទរបស់ព្រះអង្គ ទ្រង់
 បណ្តោយឲ្យអ្នកដទៃនិយាយវិញ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបី អាយស្ស បាដកវគ្គ

(២៣) អថ ខោ ធិត្រោ ជេតោ បរិព្វាជិតោ នេ
 បរិព្វាជិតោ អប្បសន្នោ កត្វា កក្កដំ ឯតទេវេច
 មយំ ខោ កន្តេ តោ ជិតុច្ឆវាណា តោ ជិតុច្ឆ
 អស្មីតា (១) វិហារម កេមីសុត្តា នុ ខោ កន្តេ
 តោ ជិតុច្ឆា បរិបុណ្ណា ហោតិ កេមី អបរិបុណ្ណាតិ ។
 នធិ ធិត្រោ តបស្សី អចេលតោ ហោតិ មុត្តាចារោ
 ហត្ថាវលេខោ (២) ន ឯហិកន្តន្តិតោ ន តិដ្ឋកន្តន្តិតោ
 ន អភិហតំ (៣) ន ឧទ្ទិស្ស កតំ ន ធិមន្តនំ សាទិយតិ
 សោ ន ក្កម្មិមុខា បដិក្កណាតិ ន កកេលបិមុខា
 បដិក្កណាតិ ន ឯជ្ឈតមន្តំ ន ឧទ្ទិក្កលមន្តំ

១ ឧ. តោ ជិតុច្ឆា វា តោ ជិតុច្ឆា សាវ តោ ជិតុច្ឆា អស្មីតា ។ ម. តោ ជិតុច្ឆា
 សាវោ តោ ជិតុច្ឆា អស្មីតា ។ ២ ឧ. ម. ហត្ថបលេខោ ។ ៣ ឧ. ភាវិហតំ ។
 ម. ន អភិហតំ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

(២៣) លំដាប់នោះឯង និគ្រោធបរិវាជក ធ្វើពួកបរិវាជកទាំង
 នោះ ឲ្យមានសំឡេងតិចហើយ បានទូលស្មើសេចក្តីនេះនឹងព្រះមានព្រះ
 ភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកខ្ញុំព្រះអង្គជាតបាជិត្តច្បវាទ (អ្នកពោល
 ប្រកាន់ការខ្ចីមបាប ដោយព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំលេស) ជាអ្នកមិនព្រា
 រនឹងតបាជិត្តច្បវាគ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការខ្ចីមបាបដោយព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំលេស ដូចម្តេចទើបឈ្នោះថាបរិច្ចណិ ដូចម្តេចឈ្នោះថាមិន
 បរិច្ចណិ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធមនុស្សបំពេញ
 ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកំលេសក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកអាក្រាតកាយ មាន
 មារយាទល្អលះបង់ហើយ ប្រកាន់ហត្ថាវលេខនបដិបត្តិ(១) ជាអ្នកប្រកាន់
 វត្ថុដែលគេនិមន្តថា លោកដ៏ចម្រើន សូមចូលមកទទួលភក្តីហើយមិនចូល
 មក ប្រកាន់វត្ថុដែលគេនិមន្តថា លោកដ៏ចម្រើនច្បូវរង់ចាំសិនហើយមិន
 រង់ចាំ មិនត្រេកអរនឹងភិក្ខុដែលគេនាំមកមុនបំផុត មិនត្រេកអរនឹងភិក្ខុ
 ដែលគេធ្វើចំពោះខ្លួន មិនត្រេកអរនឹងការនិមន្ត មិនទទួលភិក្ខុដែលគេ
 ដួសឲ្យពីឆ្នាំង មិនទទួលភិក្ខុដែលគេដួសឲ្យពីកញ្ជើ មិនទទួលភិក្ខុ
 ដែលគេកន្លងធរណីទ្វារនាំមក មិនទទួលភិក្ខុដែលគេកន្លងត្បាល់នាំមក

១ អន្តិកថា ថាសំដៅដល់ការបរិភោគល្អិទ្ធិ ឬថាវេលាបន្ទាប់នៃព្រះហើយ ដូចជម្រះ
 ផ្តាច់នឹងដៃ ។ អហាសីហនាទស្សត្រ ។

ទុក្ខវិកលុក្ខ គយោជិត្តភវាទិកថា

ន មុសលមន្តំ ន ទណ្ឌមន្តំ ន ទ្វីដ្ឋំ^(១) កុញ្ញមាណំ
 ន កត្តិមិយា ន ចាយមាណាយ ន បុរិសន្តរកតាយ ន
 សង្កត្តិសុ ន យត្ថ សា ឧបដ្ឋិតា^(២) ហោតិ ន យត្ថ
 មត្តិកា សណ្ឋាសណ្ឋាចារិមំ ន មជ្ឈំ ន មិសំ ន សុរំ
 ន មោយំ ន វិសោធិកំ បិវតិ ។ សោ ឯកាតារិកោ
 វា ហោតិ ឯកាលោមិកោ ទ្វាតារិកោ វា ហោតិ
 ទ្វាលោមិកោ សត្តាតារិកោ វា ហោតិ សត្តាលោមិកោ
 ឯកិស្សបិ ធន្តិយា យាបេតិ ទ្វិហិមិ ធន្តិហិ យាបេតិ
 សត្តហិមិ ធន្តិហិ យាបេតិ ឯកាហិកំបិ អាហារំ
 អាហារេតិ ទ្វិហិកំបិ អាហារំ អាហារេតិ សត្តហិកំបិ^(៣)
 អាហារំ អាហារេតិ ឥតិ ឯវុយំ អន្ធមាសិកំ^(៤) បរិយា-
 យកត្ថកោជនាធូយោកមនុយុត្តោ វិហារតិ ។ សោ
 សាគកត្តោ វា ហោតិ សាមាគកត្តោ វា ហោតិ

១ ឧ. ន ឯឡកមន្តំ ន ឧទ្ធកលមន្តំ ន ទណ្ឌមន្តំ ន មុសលមន្តំ ន ទ្វីដ្ឋំ ។ ម.
 ន ឯឡកមន្តំ ន ទណ្ឌមន្តំ ន មុសលមន្តំ ន ទ្វីដ្ឋំ ។ ២ ឧ. ម. ឧបដ្ឋិតា ។
 ៣ ឧ. ម. សត្តហិកំបិ ។ ៤ ឧ. អន្ធមាសិកម្យំ ។

ឧទ្ទេសក្សត្រពោលអំពីគោដ្ឋក្នុងវិទ្យាដើម

មិនទទួលភិក្ខុ ដែលគេកន្លងអង្រែនាំមក មិនទទួលភិក្ខុ ដែលគេកន្លង
 កំណាត់ឈើនាំមក មិនទទួលភិក្ខុ របស់មនុស្សកំពុងបរិភោគពីរទាក់
 មិនទទួលភិក្ខុរបស់ស្រ្តីមានគភ៌ មិនទទួលភិក្ខុ របស់ស្រ្តីកំពុងបំបៅកូន
 មិនទទួលភិក្ខុ របស់ស្រ្តីដែលកំពុងស្លាបអង្គុលបុរស មិនទទួលភិក្ខុរបស់
 បុគ្គលដែលមានគេដឹកនាំឲ្យធ្វើ មិនទទួលភិក្ខុ ក្នុងទីដែលមានត្រែនៅចាំ
 មិនទទួលភិក្ខុ ក្នុងទីដែលរុយកំពុងរោម មិនស៊ីត្រី មិនស៊ីសាច់ មិនផឹក
 សុរា មិនផឹកមេរ័យ មិនផឹកទឹកថ្នាំគ្រាំ ។ អចេលកៈនោះ ទទួលភិក្ខុចំពោះ
 តែក្នុងផ្ទះ ១ ឬញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយ ១ តំនុកខ្លះ
 ទទួលភិក្ខុចំពោះតែក្នុងផ្ទះពីរ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយដុំបាយ
 ពីរតំនុកខ្លះ ទទួលភិក្ខុចំពោះតែក្នុងផ្ទះ ៧ ឬញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ចំពោះតែក្នុងដុំបាយ ៧ តំនុកខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍
 ១ ខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍ ២ ខ្លះ ញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយភាជន៍ ៧ ខ្លះ បរិភោគអាហាររំលង ១ ថ្ងៃខ្លះ បរិភោគ
 អាហាររំលង ២ ថ្ងៃខ្លះ បរិភោគអាហាររំលង ៧ ថ្ងៃខ្លះ អចេលកៈនោះ
 ប្រកបនូវព្យាយាម ក្នុងកត្តភាពដ៏ដ្ឋានដោយការផ្លាស់ប្តូរគ្នាកន្លះខែយ៉ាងនេះ
 ដូច្នេះ ។ អចេលកៈនោះ បរិភោគតែអន្ទក់ស្រស់ខ្លះ បរិភោគតែស្រវឹងខ្លះ

ពុទ្ធភិក្ខុវិញ្ញាណ ទីបេតិកយស្ស បាដិកវិញ្ញាណ

និវរកក្ខេត្តា វា ហោតិ ឧទ្ទុលកកក្ខេត្តា វា ហោតិ
 សាតកក្ខេត្តា វា ហោតិ^(១) កណ្តកក្ខេត្តា វា ហោតិ
 អាចារ្យកក្ខេត្តា វា ហោតិ បិណ្ឌកកក្ខេត្តា វា ហោតិ
 តិណ្ឌកក្ខេត្តា វា ហោតិ តោមយកក្ខេត្តា វា ហោតិ
 វន្តលដលាហារោ យាបេតិ បវត្តដលកោដី ។ សោ
 សាណានិបិ ជារេតិ មសាណានិបិ ជារេតិ ធរុស្សានិបិ
 ជារេតិ បិសុត្តុលានិបិ ជារេតិ^(២) តិវិជានិបិ ជារេតិ អដិ-
 ជានិបិ ជារេតិ អដិជត្តិបិបិ ជារេតិ កុស្ថជិវិបិ ជារេតិ
 វក្កជិវិបិ ជារេតិ ដលក្កជិវិបិ ជារេតិ តេសក្កម្ពុលិបិ
 ជារេតិ វលក្កម្ពុលិបិ ជារេតិ ឧលុកបត្តិកិបិ ជារេតិ
 តេសមស្សុលោចកោបិ ហោតិ តេសមស្សុលោចជា-
 នុយោគមនុយុត្តោ ឧកដ្ឋកោបិ ហោតិ អាសនប្បដិ-
 ក្ខត្តោ ឧក្កដិកោបិ ហោតិ ឧក្ខដិកប្បជានមនុយុត្តោ

១ ឧ. ម. ទទ្ទុលកក្ខេត្តា វា ហោតិ ហដិកវិញ្ញាណ វា ហោតិ ។ ២ ឧ. ឧទ្ទុលកក្ខេត្តា-
 និបិ ជារេតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេសិកាយ បាណិកវគ្គ

បរិភោគតែស្អុយខ្លះ បរិភោគតែចំនៀវស្បែកដែលគេចោលខ្លះ បរិភោគ
តែដំបូសាពយខ្លះ បរិភោគតែកុណ្ឌកខ្លះ បរិភោគតែបាយក្តាំងដែលគេ
ចោលខ្លះ បរិភោគតែម្សៅខ្លះ បរិភោគតែស្មៅខ្លះ បរិភោគតែអាចម៍ន៍
តាខ្លះ បរិភោគតែមើមនឹងផ្លែក្នុងព្រៃជាអាហារខ្លះ បរិភោគតែផ្លែឈើ
ដែលជ្រុះខ្លះ ។ គេប្រើសំពត់សម្បកផ្ទៃខ្លះ ប្រើសំពត់ដែលគេត្បាញ
ឈាមត្នាខ្លះ ប្រើសំពត់រុំសាតសពខ្លះ ប្រើសំពត់បង្ក្រូលខ្លះ ស្លៀកពាក់
សម្បកឈើខ្លះ ស្លៀកពាក់ស្បែកខ្លះ ស្លៀកពាក់ស្បែកខ្លាទាំងក្រចកខ្លះ
ស្លៀកពាក់ស្បូវក្រិនខ្លះ ស្លៀកពាក់សំពត់សម្បកគ្រចៅខ្លះ ប្រើសំពត់គេ
ត្បាញដោយសម្បកផ្លែឈើខ្លះ ប្រើសំពត់កម្ពលដែលគេត្បាញដោយសក់
មនុស្សខ្លះ ប្រើសំពត់កម្ពលដែលគេត្បាញដោយសក់កន្ទុយសេះខ្លះ ស្លៀក
ពាក់សំពត់ស្លាបមៀមខ្លះ ជាអ្នកដកសក់នឹងពុកមាត់ ប្រកបព្យាយាមក្នុង
ការដកសក់នឹងពុកមាត់ខ្លះ ជាអ្នកឈរឆ្អឹងហាមឃាត់អាសនៈខ្លះ ជាអ្នក
អង្គុយច្រហោង ប្រកបព្យាយាមក្នុងការអង្គុយច្រហោងខ្លះ ជាអ្នកកាន់

ឧទ្ទេសន្ត គោតិយភិក្ខុវិទ្យា

កណ្តាលស្បែកកោបិ ហោតិ កណ្តាលស្បែក
 សេយ្យំ កម្មេតិ ដលកសេយ្យំបិ កម្មេតិ តណ្ហាល-
 សេយ្យំបិ^(១) កម្មេតិ ឯកបស្បែកកោបិ ហោតិ
 រោជល្អដរោ អញ្ញោកាសិកោបិ ហោតិ យថាសន្តតិ-
 កោ វេកដិកោបិ ហោតិ វិកដកោជនាធុយោគម-
 ធុយុត្តោ អាចានកោបិ ហោតិ អាចានកត្តមធុយុត្តោ
 សាយំតតិយតិបិ^(២) ឧទកោរោហនាធុយោគមធុយុត្តោ
 វិហារតិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ ជីត្រោជ យទិ ឯវំ
 សន្តេ តថាជិតុត្ថា បរិបុណ្ណា ហោតិ អបរិបុណ្ណាតិ^(៣) ។
 អន្ធា ទោ កន្តេ ឯវំ សន្តេ តថាជិតុត្ថា បរិបុណ្ណា
 ហោតិ ថោ អបរិបុណ្ណាតិ ។ ឯវំ បរិបុណ្ណាយបិ ទោ
 អហំ ជីត្រោជ តថាជិតុត្ថាយ អនេកវិហិតេ ឧបត្តិ-
 លេសេ វនាមីតិ ។

១ ឧ. ចល្លិលសេយ្យុជ្ឈិ ។ ២ ឧ. សាយតតិយកម្មិ ។ ៣ ឧ. បរិបុណ្ណា វា
 ហោតិ អបរិបុណ្ណា វាតិ ។

ឧទុក្ខវិពល្យាប្រ ពោលអំពីគោរពជិត្តុច្ឆារាជជាដើម

វត្តឈរដើរជាដើមលើបន្ទា សម្រេចការដេកលើបន្ទាខ្លះ សម្រេចការដេក
លើបន្ទុះការខ្លះ សម្រេចការដេកលើផែនដីទួលខ្លះ ជាអ្នកដេកផ្សេងៗ
តែម្ខាងខ្លះ ជាអ្នកប្រឡាក់ខ្លួនដោយធូលី ឈរក្នុងទីវាល អង្គុយ
តែលើអាសនៈមួយ ដែលខ្លួនបានមកយ៉ាងណាខ្លះ បរិភោគតែលាមក
ប្រកបព្យាយាម ក្នុងការបរិភោគលាមកខ្លះ ជាអ្នកហាមឃាត់ទឹកត្រជាក់
ប្រកបព្យាយាម ក្នុងការហាមឃាត់ទឹកត្រជាក់ខ្លះ ប្រកបព្យាយាមក្នុង
ការចុះគ្រាំទឹកក្នុងមួយថ្ងៃៗ ដងខ្លះ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ អ្នកសំគាល់
សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន ការខ្ពើមបាបដោយ
សេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិបូណ៌ហើយ ឬ
មិនទាន់បរិបូណ៌ទេ ។ និគ្រោធិបរិញ្ញាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន ការខ្ពើមបាបដោយសេចក្តីព្យាយាម
ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិបូណ៌ហើយដោយពិត មិនមែនមិន
បរិបូណ៌ទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលនិគ្រោធិ ការខ្ពើម
បាបដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ទុកជាបរិបូណ៌ហើយ យ៉ាង
នេះ ក៏គឺថាគតឲ្យឈ្មោះថា នៅតែមានឧបកិលេសច្រើនយ៉ាង ។

(២២) យថាភាគំ បន កន្ថេ កកវា វិបរិបុណ្ណាយ
 ភោជីតុន្តាយ អនេកវិហិតេ ឧបត្តិលេសោ វេទិតំ ។
 វេទ ធិត្រាជ តបស្សី តបំ សមាទិយតំ សោ ភេន
 តបសា អត្តមនោ ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កប្បោ ។ យំបិ(១)
 ធិត្រាជ តបស្សី តបំ សមាទិយតំ សោ ភេន
 តបសា អត្តមនោ ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កប្បោ អយំបិ
 ទោ ធិត្រាជ តបស្សីនោ ឧបត្តិលេសោ ហោតិ ។
 បុន ចបំ ធិត្រាជ តបស្សី តបំ សមាទិយតំ សោ
 ភេន តបសា អត្តាទុត្តំសេតិ បរំ វេទិតំ ។ យំបិ ធិត្រាជ
 តបស្សី តបំ សមាទិយតំ សោ ភេន តបសា
 អត្តាទុត្តំសេតិ បរំ វេទិតំ អយំបិ ទោ ធិត្រាជ
 តបស្សីនោ ឧបត្តិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ ធិត្រាជ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បាធិវគ្គ

(២៤) និគ្រោធបរិព្វាជក ទូលសួរថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ការខ្លឹមរូប ដោយព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស បានបរិបូណ៌ប៉ុណ្ណោះ
 ដែរ ហេតុអ្វីក៏ព្រះមានព្រះភាគ នៅឲ្យឈ្មោះថា មានឧបកិលេសច្រើន
 យ៉ាង ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ជា ម្ចាស់និគ្រោធនៃ ព្រោះមនុស្ស
 មានតបវត្ថុ (វត្ថុសម្រាប់ព្យាយាមដុតកិលេស) ក្នុងលោកនេះ សមាទាន
 តបវត្ថុ គេពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់ហើយត្រឹមតបវត្ថុនោះ ។
 ម្ចាស់និគ្រោធត្រង់ដែលមនុស្សមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេពេញ
 ចិត្តទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់ហើយ ត្រឹមតបវត្ថុនោះ ម្ចាស់និគ្រោធនៃ
 នេះឯង ជាឧបកិលេសរបស់មនុស្សអ្នកមានតបវត្ថុ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនៃ
 ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទានតបវត្ថុ អ្នក
 នោះលើកតែខ្លួនឯង បង្ហាបង្ហាត់ដៃ ព្រោះតបវត្ថុនោះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនៃ
 ត្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេលើកតែខ្លួនឯង តែង
 បង្ហាបង្ហាត់ដៃ ព្រោះតបវត្ថុនោះ ម្ចាស់និគ្រោធនៃ នេះក៏ជាឧបកិលេស
 របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនៃ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត

ឧទ្ទេសក្តីសុត្តន្ត កថាជគុណយ ឧបក្កិលេសកថា

តបស្សី តបី សមាធិយតិ សោ តេន តបសា
 មជ្ឈតិ មុត្តតិ មទមាបជ្ឈតិ^(១) ។ យំបិ និគ្រោធន
 តបស្សី តបី សមាធិយតិ សោ តេន តបសា
 មជ្ឈតិ មុត្តតិ មទមាបជ្ឈតិ^(២) អយំបិ ខោ និគ្រោធន
 តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ធម្មំ
 និគ្រោធន តបស្សី តបី សមាធិយតិ សោ តេន
 តបសា លាភសញ្ញាសិលោកំ អភិជំពូត្តតិ សោ តេន
 លាភសញ្ញាសិលោកេន អត្តមនោ ហោតិ បរិបុណ្ណ-
 សង្កប្បោ ។ យំបិ និគ្រោធន តបស្សី តបី សមាធិយតិ
 សោ តេន តបសា លាភសញ្ញាសិលោកំ អភិជំពូត្ត-
 តិ សោ តេន លាភសញ្ញាសិលោកេន អត្តមនោ
 ហោតិ បរិបុណ្ណសង្កប្បោ អយំបិ ខោ និគ្រោធន តបស្សី-
 នោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ធម្មំ និគ្រោធន
 តបស្សី តបី សមាធិយតិ សោ តេន តបសា
 លាភសញ្ញាសិលោកំ អភិជំពូត្តតិ សោ តេន
 លាភសញ្ញាសិលោកេន អត្តាទុក្ខស្មតិ បរិវត្តតិ ។

១-២ ឧ. ប. បមាទមាបជ្ឈតិ ។

ឧទ្ទេស្តវស្សត្រ ពោលអំពីឧបក្កិលេសនៃការប្លែងប្រែដោយរូបយាមជាគ្រឿងផុតកិលេស

បទុស្សអ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេស្រវឹង ជ្រប់ ដល់នូវ
សេចក្តីស្រវឹង ព្រោះតបវត្ថុនោះ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ត្រង់ដែលបទុស្សអ្នក
មានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេស្រវឹង ជ្រប់ ដល់នូវសេចក្តីស្រវឹង
ព្រោះតបវត្ថុនោះ ម្នាលនិគ្រោធន នេះក៏ជាឧបក្កិលេស របស់អ្នកមាន
តបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតប-
វត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតបវត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈ
នឹងសេចក្តីសរសើរ គេពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់ហើយត្រឹម
លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ត្រង់ដែលអ្នក
មានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតបវត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើត
លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ គេពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះអស់
ហើយត្រឹមលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ ម្នាលនិគ្រោធន នេះឯង
ក៏ជាឧបក្កិលេស របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធន ពាក្យ
ខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតប-
វត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ គេលើកខ្លួន
ឯង បង្ហាបអ្នកដទៃ ព្រោះតែលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បដិករព្រោ

យំបំ ជំគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាធិយតិ សោ តេន
 តបសា លាភសក្ការសិលោកំ អភិធិព្វត្ថេតិ សោ
 តេន លាភសក្ការសិលោកេន អត្តានុត្ថសេតិ បរំ
 វម្ពេតិ អយំបំ ខោ ជំគ្រោធិ តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ
 ហោតិ ។ បុន ចបរំ ជំគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាធិ-
 យតិ សោ តេន តបសា លាភសក្ការសិលោកំ
 អភិធិព្វត្ថេតិ សោ តេន លាភសក្ការសិលោកេន
 មជ្ឈតិ មុច្ចតិ មទិមាបជ្ឈតិ ។ យំបំ ជំគ្រោធិ តបស្សី
 តបំ សមាធិយតិ សោ តេន តបសា លាភសក្ការ-
 សិលោកំ អភិធិព្វត្ថេតិ សោ តេន លាភសក្ការ-
 សិលោកេន មជ្ឈតិ មុច្ចតិ មទិមាបជ្ឈតិ អយំបំ ខោ
 ជំគ្រោធិ តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ ជំគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាធិយតិ កោជនេសុ
 វេទានំ អាបជ្ឈតិ ឥទំ មេ ខមតិ ឥទំ មេ ន ខម-
 តិ ។ សោ យញ្ច ទ្វាស្ស(១) ន ខមតិ តំ សាបេក្ខោ
 បជហតិ យំ បនស្ស ខមតិ តំ ភជិតោ មុច្ចិតោ
 អជ្ឈាបនោ អនាធិនវទស្សរំ អនិស្សរណប្បព្វោ

១ ឱ. យំ ហ ខោស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាដិកវគ្គ

ម្នាលនិគ្រោធទ ត្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតបវត្ថុ
 នោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ គេក៏លើកខ្លួនឯង
 តែងបង្ហាបង្ហូរដទៃ ព្រោះតែលាភសក្ការៈនោះ ម្នាលនិគ្រោធទ នេះឯង
 ក៏ជាឧបកិលេស របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធទ ពាក្យខាង
 មុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយកតបវត្ថុនោះ
 ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ គេក៏ស្រវឹងភ្លេច
 ខ្លួន ដល់នូវសេចក្តីវង្វេង ព្រោះតែលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះ។
 ម្នាលនិគ្រោធទ ត្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេយក
 តបវត្ថុនោះ ជាគ្រឿងឲ្យកើតលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ គេក៏ស្រវឹង
 ភ្លេចខ្លួន ដល់នូវសេចក្តីវង្វេង ព្រោះតែលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ
 នោះ ម្នាលនិគ្រោធទ នេះឯងក៏ជាឧបកិលេស របស់មនុស្សអ្នកមានតប-
 វត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធទ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតប-
 វត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ ចែកកោដនជាពីរចំណែកថា កោដននេះគាប់
 ចិត្តខ្ញុំ កោដននេះមិនគាប់ចិត្តខ្ញុំទេ ។ តាមសដែលប្រកបដោយសេចក្តី
 ចង់នោះ មិនគាប់ចិត្តកោដនណា រមែងលះចោលកោដននោះ ចំណែក
 កោដនណាគាប់ចិត្តគេ ។ ក៏ត្រេកត្រអាលភ្លេចស្មារតី ជាប់ស្អិតនឹងកោដន
 នោះ ជាបុគ្គលឥតឃើញទោស ឥតមានប្រាជ្ញាជាគ្រឿងរលាស់ចិត្តចេញ

បរិកុញ្ញតិ អយំបិ ខោ និគ្រោធន តបស្ស័នោ ឧបក្ក្ក្ក-
 លេសោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធន តបស្ស័ តបំ
 សមាធិយតិ លាភសក្ការសិលោកនិក្កន្ធិហេតុ សក្កា-
 រិស្សន្តំ មិ វាជានោ វាជមហាមត្តា ទត្តិយា ព្រាហ្មណា
 កហាបតិកា តត្ថិយាតិ អយំបិ ខោ និគ្រោធន តបស្ស័នោ
 ឧបក្ក្កលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធន តបស្ស័
 អពាតរំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា កុតោ(១) អប្ប-
 សាទេតា (២) ហោតិ កី បនាយំ សម្ពហុលា-
 ដិវេ សព្វសព្វំ សំភក្កេតិ (៣) សេយ្យដំនំ មូលតំដំ
 ទន្ធាតំ ជល្ហតំដំ អត្តតំដំ តំដតំដមេវ បញ្ចមិ
 អសនិវចន្តំ ទន្ធក្ខំដំ សមណាប្បវាទេនាតិ អយំបិ
 ខោ និគ្រោធន តបស្ស័នោ ឧបក្ក្កលេសោ ហោតិ ។
 បុន ចបរំ និគ្រោធន តបស្ស័ បស្ស័តិ អពា-
 តរំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា កុលេសុ សក្កា-
 យមាទំ កុក្ករិយមាទំ មាធិយមាទំ បូជិយមាទំ ។

១ ឧ.ម. កុតោនី នន្តិ ។ ២ ម. អបសាទេតា ។ ៣ ឧ. ពហុលាដិវេ សព្វំ សម្ពហេតិ ។

ទុក្ខវិកលសុត្រ ពោលអំពីបក្កិលេសនៃការឡើងបាបដោយព្យាយាមជាច្រៀងទុកកិលេស

ចេះតែបរិភោគ ម្ហូបនិគ្រោធនេះឯងក៏ជាទុក្ខកិលេស របស់អ្នកមាន
 តប់វត្ថុដែរ ។ ម្ហូបនិគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតប់វត្ថុ
 សមាទាននូវតប់វត្ថុ ដោយហេតុប្រាថ្នាលាភស្តុភារនឹងសេចក្តីសរសើរថា
 ពួកព្រះរាជា រាជមហាមាត្រ ក្សត្រ ព្រាហ្មណ៍ គហបតី ភិរិយ នឹង
 ធ្វើសក្ការៈចំពោះយើង ម្ហូបនិគ្រោធនេះឯងក៏ជាទុក្ខកិលេស របស់
 អ្នកមានតប់វត្ថុដែរ ។ ម្ហូបនិគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នក
 មានតប់វត្ថុ ពោលបង្គាប់សមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយថា បែបនេះឬ
 សមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិតច្រើនយ៉ាង តែងស៊ីពូជឈើ
 សព្វសរពើ គឺពូជកើតអំពីឫស ពូជកើតអំពីដើម ពូជកើតអំពីថ្នាំ
 ពូជកើតអំពីចុង ពូជកើតអំពីពូជផងគ្នាជាតំរប់ ៥ នរណា ។ ក៏ដឹង
 ថា ញាញតឆ្កែញរបស់សមណៈនេះ ដូចជាកាំរន្ទះ អ្នកនេះជាសមណៈ
 ត្រឹមតែការប្តេជ្ញាថាសមណៈប៉ុណ្ណោះ ម្ហូបនិគ្រោធនេះឯងក៏ជាទុក្ខកិ-
 លេសរបស់អ្នកមានតប់វត្ថុដែរ ។ ម្ហូបនិគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមាន
 ទៀត អ្នកមានតប់វត្ថុ ឃើញសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលមានគេ
 កំពុងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា ក្នុងគ្រូលទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិបស្សនាសម្ពុទ្ធ បាធិការត្ថោ

តស្សៈ^(១) ឯវំ ហោតិ ឥមម្ហំ ឆាម^(២) សម្ពុទ្ធិហុណាជីវំ
 កុលេសុ សក្ការោន្តិ កុក្ការោន្តិ មារោន្តិ បូជេន្តិ មំ
 បន តបស្សី លូទាជីវំ កុលេសុ ន សក្ការោន្តិ
 ន កុក្ការោន្តិ ន មារោន្តិ ន បូជេន្តិតិ ។ ឥតិ សោ
 ឥស្សា មច្ឆិយំ កុលេសុ ឧប្បាទេតា ហោតិ អយំបិ
 ខោ និគ្រោធិ តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។
 បុន ចបំ និគ្រោធិ តបស្សី អាចាថកនិសាដី ហោតិ
 អយំបិ ខោ និគ្រោធិ តបស្សីនោ ឧបក្កិលេសោ
 ហោតិ ។ បុន ចបំ និគ្រោធិ តបស្សី អត្តានិ
 ទស្សយមាណោ កុលេសុ ចរតិ ឥទិបិ មេ តបស្សី
 ឥទិបិ មេ តបស្សីនំ អយំបិ ខោ និគ្រោធិ តបស្សី-
 នោ ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ និគ្រោធិ

១ ឧ. វិស្វា ធម្ម ។ ២ ឥមស្មី តាមាតិ កត្តបិ ហេតុកេ វិស្វតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាណិកវគ្គ

អ្នកនោះតែងមានសេចក្តីត្រិនិយាយនេះថា មនុស្សទាំងឡាយគេធ្វើសក្ការៈ
 គោរព រាប់អាន បូជាសមណៈ ដែលមានការចិញ្ចឹមជីវិតច្រើនមុខនេះ
 ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ប្រយោជន៍អ្វី ពួកគេម្តេចក៏មិនធ្វើសក្ការៈ គោរព
 រាប់អាន បូជា អាត្មាអញ ដែលមានតបវត្ថុ ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិត
 សៅហ្មង ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយវិញ ។ អ្នកនោះ រមែងកើតសេចក្តី
 ឫស្សា កំណាញ់ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ ម្ចាស់
 និគ្រោធនេះឯងក៏ជាឧបក្កិលេស របស់មនុស្សអ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។
 ម្ចាស់និគ្រោធនេះ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ រមែង
 អង្គុយក្នុងទីចំកែកមនុស្សមើលឃើញ^(១) ម្ចាស់និគ្រោធនេះឯង ក៏ជា
 ឧបក្កិលេស របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនេះ ពាក្យខាង
 មុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ ដើរបង្ហាញខ្លួន ដើរទៅក្នុងត្រកូល
 ទាំងឡាយ^(២) ដោយគិតថា ការនេះជាតបវត្ថុ របស់អាត្មា ការនេះ
 ជាតបវត្ថុរបស់អាត្មា ម្ចាស់និគ្រោធនេះឯង ក៏ជាឧបក្កិលេស របស់
 អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្ចាស់និគ្រោធនេះ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត

១ សំដៅយកការរំទំ ឬធ្វើកិច្ចវត្តឡើង ។ បានតែក្នុងទីចំពោះមុខគេ ឲ្យគេស្តើប ។ ២
 សំដៅយកពុតគ្បុលរបស់មនុស្សដែលដើរអួតអាង បើមានគេសរសើរពិពិធុវត្តណា ឬជីអ្នក
 ណា ក៏លើកជាកំខ្លួនថា ការនោះជាស្នាដៃខ្លួន ឬថាជាសិស្សខ្លួនជាដើម ។

ឧទ្ទក្ខរកសុត្តេ ពិហោជិត្តប្បាយ ឧបក្កិលេសកថា

តបស្សី តិរិញ្ចិទេវ^(១) បដិច្ចន្ទំ សេវតិ សោ ខមតិ តេ
 ឥន្ទំ បុរោ សមាធា អក្ខមមាធំ អាហា ខមតិ តេ
 ខមមាធំ អាហា ន ខមតិ តេ ។ ឥតិ សោ សម្បជាន-
 មុសា ភាសិតា ហោតិ អយំបិ ទោ ធិត្រាធិ តបស្សី-
 ធា ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ ធិត្រាធិ
 តបស្សី តថាគតស្ស វា តថាគតស្ស កស្ស វា ធម្មំ ទេ-
 សេន្តស្ស សន្តិយេវ បរិយាយំ អនុញ្ញាយំ ធានុជាធាតិ
 អយំបិ ទោ ធិត្រាធិ តបស្សីធា ឧបក្កិលេសោ
 ហោតិ ។ បុន ចបំ ធិត្រាធិ តបស្សី កោធិធា
 ហោតិ ឧបនាហំ ។ យំបិ ធិត្រាធិ តបស្សី កោធិធា
 ហោតិ ឧបនាហំ អយំបិ ទោ ធិត្រាធិ តបស្សីធា
 ឧបក្កិលេសោ ហោតិ ។ បុន ចបំ ធិត្រាធិ តបស្សី
 មក្ខិ ហោតិ បលាសី ឥស្សកិ ហោតិ មច្ឆិ សហោ
 ហោតិ មាយាវី វេទ្ធោ ហោតិ អតិមាធំ ចាបិច្ឆោ
 ហោតិ ចាបិកាធំ ឥន្ទាធំ វស្សតោ មិច្ឆាធិដ្ឋិ-
 កោ ហោតិ អន្តត្តា វិកាយ ធិដ្ឋិយា សមន្តាគតោ

១ ឬ. យំ ពិញ្ចិទេវ ។

ឧទ្ទក្ខិកសូត្រ ពេលអំពីឧបក្កិលេសនៃការខ្ពើមពេញដោយព្យាយាមជាច្រើនដុតកិលេស
អ្នកមានតបវត្ថុ ពាស្រ័យល្បិចបិទបាំងនីមួយៗ គឺបើមានគេសួរអ្នកនោះថា
លោកគាប់ចិត្តការនេះឬ បើទុកជាការនោះខ្លួនមិនគាប់ចិត្តទេ ក៏និយាយ
ថា គាប់ចិត្ត បើការនោះខ្លួនគាប់ចិត្ត ក៏និយាយថា មិនគាប់ចិត្តវិញ ។
អ្នកនោះឈ្មោះថា និយាយកុហកទាំងដឹងខ្លួន ដោយសំដីបែបនេះ ម្ចាស់
និគ្រោធនេះឯងក៏ជាឧបក្កិលេស របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្ចាស់
និគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ កាលបើព្រះតថាគត
ឬសាវ័ករបស់ព្រះតថាគត កំពុងសំដែងធម៌ រឿងមិនអនុមោទនា នូវ
បរិយាយដែលខ្លួនគួរអនុមោទនា ម្ចាស់និគ្រោធនេះឯងក៏ជាឧបក្កិលេស
របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្ចាស់និគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត
អ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកមានសេចក្តីក្រោធ ចង់សេចក្តីក្រោធទុក ។ ម្ចាស់
និគ្រោធអ្នកមានតបវត្ថុ មានសេចក្តីក្រោធ ចង់សេចក្តីក្រោធទុកណា
ម្ចាស់និគ្រោធនេះឯងក៏ជាឧបក្កិលេស របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្ចាស់
និគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកមើល
គុណ វាយបូកស្មើ ឈ្នានីស កំណាញ់ អ្នតអាន មានកលមាយា
រឹងត្អឹង មើលងាយគេ មានសេចក្តីប្រាថ្នាលាមក ទាំងលុះអំណាចនៃ
សេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក ជាមនុស្សមិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកបដោយអនត្តាហិកទិដ្ឋិ^(១)

១ មិច្ឆាទិដ្ឋិដែលស្ទុះផុតពីផុតលែងពី ធម្មកាន់មាំក្នុងទិដ្ឋិទាំង ១០ នោះ ណាមួយ
មានប្រកាន់ថា លោកទៀង លោកមិនទៀងជាដើម ។ សារត្ថទីបី ជីការវិន័យ ។

សង្កដ្ឋបរាមាសី ហោតិ អាណនត្តាហំ ទុប្បដិទិស្សត្តិ
 យំបិ ខោ និគ្រោធិ តបស្សី សង្កដ្ឋបរាមាសី ហោតិ
 អាណនត្តាហំ ទុប្បដិទិស្សត្តិ អយំបិ ខោ និគ្រោធិ
 តបស្សីនោ ឧបត្តិលេសោ ហោតិ ។ តំ កី មពាសី
 និគ្រោធិ យទិមេ តថាជិត្តន្តា ឧបត្តិលេសា វា អនុ-
 បត្តិលេសា វាតិ ។ អន្តា ខោ ឥមេ កន្លេ តថាជិ-
 ត្តន្តា ឧបត្តិលេសា នោ អនុបត្តិលេសា ហំនំ ខោ
 បនេតំ កន្លេ វិជ្ជតិ យំ ឥនេកោ តបស្សី សព្វេ-
 ហោវ ឥមេហិ ឧបត្តិលេសេហិ សមន្តាគតោ អស្ស
 កោ បន វាទោ អពាសាគរោតិ ។

(២៥) ឥធិ និគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាទិយតិ
 សោ តេន តបសា ន អត្តមនោ ហោតិ ន បរិបុណ្ណ-
 សង្កប្បោ ។ យំបិ និគ្រោធិ តបស្សី តបំ សមាទិយតិ

សុត្តន្តបិដក វិយេកិយ បាដិកវគ្គ

អ្នកប្រកាន់យកតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន ប្រកាន់មាំ ជាបុគ្គលដែលគេមិន
 អាចឱ្យលះបង់បានដោយឆ័យ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ គ្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ
 ជាអ្នកប្រកាន់យកតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន ប្រកាន់មាំ ជាបុគ្គលដែល
 គេឱ្យលះបង់បានដោយគ្រ ម្នាលនិគ្រោធិ នេះឯង ក៏ជាឧបក្កិលេស
 របស់អ្នកមានតបវត្ថុដែរ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូច
 ម្តេច បើការឆ្លើមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ទាំងនេះជាឧបក្កិលេស ឬមិនមែនជាឧបក្កិលេសទេ ។ និគ្រោធិបរិញ្ញាជក
 ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការឆ្លើមបាប ដោយសេចក្តីព្យា-
 យាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសទាំងនេះ ជាឧបក្កិលេសពិត ។ មិនមែនជា
 អនុបក្កិលេសទេ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្នកមានតបវត្ថុពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយឧបក្កិលេស ទាំងអស់នេះទៅហើយ
 ចាំបាច់ពោលទៅថ្វី ដោយឧបក្កិលេសឯទៀត ។ ។

(២៥) ម្នាលនិគ្រោធិ អ្នកមានតបវត្ថុក្នុងលោកនេះ សមាទាននូវតបវត្ថុ
 គេមិនមែនពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះមិនមែនអស់ហើយត្រឹមតបវត្ថុ
 នោះ ។ ម្នាលនិគ្រោធិ គ្រង់ដែលអ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុណា

ទុក្ខវិភាគប្រដៅ គណនីក្នុងយ បរិសុទ្ធិវិញ

សោ តេន តបសា ន អត្ថមនោ ហោតិ ន
 បរិបុណ្ណសង្កប្បោ ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ
 ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធន តបស្សី តបំ
 សមាទិយតិ សោ តេន តបសា ន អត្ថានុក្កំ-
 សេតិ ន បរំ វម្ពតិ ។ បេ ។ ឯវំ សោ តស្មី
 ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធន
 តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ តេន តបសា ន
 មជ្ឈតិ ន មុត្តតិ ន មទិមាបជ្ជតិ ។ បេ ។ ឯវំ សោ
 តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ និគ្រោធន
 តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ តេន តបសា
 លាភសក្ការសិលោកំ អភិវិញ្ញត្តតិ សោ តេន
 លាភសក្ការសិលោកេន ន អត្ថមនោ ហោតិ ន
 បរិបុណ្ណសង្កប្បោ ។ យំបំ និគ្រោធន តបស្សី ។ បេ ។
 ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ និគ្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ សោ
 តេន តបសា លាភសក្ការសិលោកំ អភិវិញ្ញត្តតិ

ឧទុម្ពរិកស្សប្រា ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃការឡើងបាបដោយព្យាយាមផាត្រៀងផុតពីលេស
 គេមិនមែនពេញចិត្ត ទាំងមានសេចក្តីត្រិះរិះ មិនមែនអស់ហើយគ្រឹម
 តបវត្ថុនោះ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។
 ម្នាលនិគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទានតបវត្ថុ
 គេមិនលើកខ្លួនឯង មិនកំហែងអ្នកដទៃ ព្រោះតបវត្ថុនោះ ។ បេ ។
 គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធពាក្យ
 ខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទានតបវត្ថុ គេមិន
 ស្រវឹង មិនឈ្នកគំនិត មិនដល់នូវសេចក្តីស្រវឹង ព្រោះតែតបវត្ថុនោះទេ
 ។ បេ ។ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាល
 និគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវ
 តបវត្ថុ គេញ៉ាំងលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង ព្រោះ
 តបវត្ថុនោះ តែគេមិនពេញចិត្ត មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ អស់ហើយគ្រឹម
 លាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរនោះទេ ។ ម្នាលនិគ្រោធត្រង់ដែលអ្នក
 មានតបវត្ថុ ។ បេ ។ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។
 ម្នាលនិគ្រោធពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាន
 តបវត្ថុ គេញ៉ាំងលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង គេមិន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

សោ តេន លាភសក្ការសំលោភេន ន អត្តានុក្កំ-
 សេតិ ន បរំ វម្ពេតិ ។ យំបំ ជំគ្រោធន តបស្សី
 ។ បេ ។ ឯវំ សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។
 បុន ចបរំ ជំគ្រោធន តបស្សី តបំ សមាទិយតិ
 សោ តេន តបសា លាភសក្ការសំលោកិ
 អភិជំពូត្តេតិ សោ តេន លាភសក្ការសំលោភេន ន
 មជ្ជតិ ន មុត្តតិ ន មទមាបជ្ជតិ ។ យំបំ ជំគ្រោធន
 តបស្សី ។ បេ ។ ឯវំ សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ
 ហោតិ ។ បុន ចបរំ ជំគ្រោធន តបស្សី តបំ សមា-
 ទិយតិ គោជនេសុ ន វោធាសំ អាបជ្ជតិ វេទិ
 មេ ខមតិ វេទិ មេ ន ខមត័តិ ។ សោ យញ្ច
 ទ្វាស្សី^(១) ន ខមតិ តំ អនបេក្ខោ បជហតិ យំ
 បនស្សី ខមតិ តំ អគង្គតោ អមុត្តតោ អនជ្ឈាបន្នោ
 អាទីនវនស្សីវី ជំស្សីរណប្បញ្ញោ បរិកុញ្ញតិ ឯវំ សោ
 តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ជំគ្រោធន

 ១ ខ. យំ ហិ វោស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិការវគ្គ

លើកខ្លួន មិនបង្គាប់អ្នកដទៃ ព្រោះតែលាភសក្ការ នឹងសេចក្តីសរសើរ
 នោះទេ ។ ម្ចាស់និគ្រោធត្រងដែលអ្នកមានតបវត្ថុ ។ បេ ។ គេឈ្មោះ
 ថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់និគ្រោធតាក្យខាងមុខ
 នៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទាននូវតបវត្ថុ គេញ្ញាងលាភសក្ការៈ
 នឹងសេចក្តីសរសើរ ឲ្យកើតឡើង ដោយតបវត្ថុនោះ តែគេមិនស្រវឹង មិន
 ឈ្នក់គំនិត មិនដល់នូវសេចក្តីស្រវឹង ព្រោះតែលាភសក្ការៈនឹងសេចក្តី
 សរសើរនោះទេ ។ ម្ចាស់និគ្រោធត្រងដែលអ្នកមានតបវត្ថុ ។ បេ ។ គេ
 ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់និគ្រោធតាក្យ
 ខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ សមាទានតបវត្ថុ មិនចែកកោដន
 ជាពីរបំណែកថា កោដននេះគាប់ចិត្តខ្ញុំ កោដននេះមិនគាប់ចិត្តខ្ញុំទេ ។
 គេជាមនុស្សគ្មានប្រាថ្នាកោដនណា មិនគាប់ចិត្តគេ ។ ក៏លះបង់កោដន
 នោះដែរ តែថា កោដនណាគាប់ចិត្តគេៗ មិនត្រេកត្រអាល មិនភ្លេច
 ស្មារតីមិនជាប់ស្អិត ជាអ្នកឃើញទោសជាប្រក្រតី មានប្រាជ្ញាជាគ្រឿង
 រលាស់ចិត្តចេញ បរិភោគកោដននោះ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធកង
 ហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់និគ្រោធតាក្យខាងមុខនៅមានទៀត

ឧទ្ទេសន្ត ពិចារណៈ បរិសុទ្ធិវិមា

តបស្សី តបិ សមាធិយតិ ន សោ^(១) លាភសង្ការសិ-
 លោកនិកត្តិហេតុ សង្ការសង្កតិ មំ រាជាធា រាជប-
 ហាមត្តា ឧត្តយា ព្រាហ្មណា កហបត់តា តត្តយាតិ
 ឃំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធា ហោតិ ។ បុន ចបរំ
 ជំគ្រោធ តបស្សី អញ្ចាតំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា
 ន អប្បសាទេតា ហោតិ តី បទាយំ សម្ពហុលាជីវា
 សព្វសត្វំ សំភក្កេតិ សេយ្យដំនំ មូលតំជំ ទន្ធាតំជំ
 ផលុតំជំ អត្តតំជំ តីជតំជំមេវ បញ្ចមំ អសនិចត្តំ ទន្ធា-
 ក្ខំ សមណប្បវាទេនាតិ^(២) ឃំ សោ តស្មី ហំនេ បរិ-
 សុទ្ធា ហោតិ ។ បុន ចបរំ ជំគ្រោធ តបស្សី បស្សតិ
 អញ្ចាតំ សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា កុលេសុ សង្ករ-
 យមាធំ កុករយមាធំ មាធិយមាធំ បូជេយមាធំ ។
 តស្ស ធន ឃំ ហោតិ ឥមម្ហំ ធាម សម្ពហុលាជីវំ
 កុលេសុ សង្ការេនំ កុករេនំ មាធិយេនំ បូជេនំ មំ
 បន តបស្សី លុទាជីវំ កុលេសុ ធន សង្ក-
 រេនំ ធន កុករេនំ ធន មាធិយេនំ ធន បូជេនំតិ ។

១ ន សោ គេតិ រាជបិ បោត្តកេ វិស្សតិ ។ ២ សមណប្ប វាទេនាតិ រាជបិ បោត្តកេ វិស្សតិ ។

ឧទ្ទេសក្សត្រ ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃចេតនា

អ្នកមានតបវត្ថុ គេមិនសមាទានតបវត្ថុហេតុតែសេចក្តីប្រាថ្នាលាភស្តុភារៈ
នឹងសេចក្តីសរសើរថា ពួកព្រះរាជា រាជមហាមាត្រ ក្សត្រិយ៍ ព្រាហ្មណ៍
គហបតី ភិរិយ នឹងធ្វើសក្ការៈ ចំពោះអាត្មាអញ អ្នកនោះឈ្មោះថា
បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់និគ្រោធ ពាក្យខាងមុខ
នៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ មិនបានពោលបង្គាប់សមណៈឬព្រាហ្មណ៍
ណាមួយ ថា បែបនេះ ឬសមណព្រាហ្មណ៍ ជាអ្នកមានការចិញ្ចឹមជីវិត
ច្រើនយ៉ាង តែងស៊ីពូជសព្វសរពើ គឺពូជកើតអំពីឫស ពូជកើតអំពី
ដើម ពូជកើតអំពីថ្នាំ ពូជកើតអំពីចុង ពូជកើតអំពីពូជជាកំរប់ ៥
នរណា ។ ក៏ដឹងថា ញញួរគឺធ្មេញរបស់សមណៈនេះ ដូចជាកាំរន្ទះ គេជា
សមណៈត្រឹមតែការប្តេជ្ញាថា សមណៈប៉ុណ្ណោះទេ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុង
ហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់និគ្រោធ ពាក្យខាងមុខនៅមាន
ទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ ឃើញគេធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា
សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ ។ គេមិនបានគ្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា គួរដែរឬ ពួកមនុស្សតែងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន ឬជា
សមណៈដែលមានអាជីវៈច្រើន ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយនេះ ចំណែកខាង
អាត្មាអញ ជាអ្នកមានតបវត្ថុ មានអាជីវៈសៅហ្មង (ម្តេចក៏) ពួកគេមិនធ្វើ
សក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជា ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឥតិ សោ ឥស្សាមច្ឆរិយំ កុលេសុ ធុច្ឆាទេតា ហោតិ
 ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ ឯគ្រោធិ តបស្មី ន អាទាថកកិសានី ហោតិ
 ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន
 ចបរំ ឯគ្រោធិ តបស្មី ន អត្តានំ ទស្សយនាថោ
 កុលេសុ ចរតិ ឥទិបំ មេ តបស្មី ឥទិបំ មេ តបស្មីន្ត
 ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន កបរំ
 ឯគ្រោធិ តបស្មី ន កិញ្ចុនេវ បដិច្ចន្តំ សេវតិ សោ
 ខមតិ តេ ឥទិន្តំ បុដ្ឋោ សមាថោ អក្ខមមាទំ អាហ
 ន ខមតីតិ ខមមាទំ អាហ ខមតីតិ ។ ឥតិ សោ
 សម្បជានមុសា ន កាសិតា ហោតិ ឯវំ សោ តស្មី
 ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។ បុន ចបរំ ឯគ្រោធិ
 តបស្មី តថាភតស្ស វា តថាភតស្សាវតស្ស វា ធម្មំ
 ទេសេន្តស្ស សន្តិយេវ បរិយាយំ អនុញ្ញោយ្យំ អនុជា-
 នាតិ ឯវំ សោ តស្មី ហំនេ បរិសុទ្ធោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

គេមិនឲ្យកើតសេចក្តីឫស្សា នឹងសេចក្តីកំណាញ់ ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយ
 ដូច្នេះឡើយ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាល
 និគ្រោធនិក្ខេប ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ មិនជាអ្នក
 អង្គុយក្នុងទីចំកែកមនុស្ស គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះ
 បាន ។ ម្នាលនិគ្រោធនិក្ខេប ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ
 មិនដើរបង្ហាញខ្លួន ក្នុងត្រកូលទាំងឡាយថា ការនេះជាតបវត្ថុរបស់ពាត្ថា
 ដែរ ការនេះជាតបវត្ថុរបស់ពាត្ថាដែរ គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុ
 នោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាលនិគ្រោធនិក្ខេប ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត
 អ្នកមានតបវត្ថុ មិនព្រមយល់ការបិទបាំងនិមួយ បើមានគេសួរអ្នកនោះ
 ថា ការនេះគាប់ចិត្តលោកឬ បើការនោះមិនគាប់ចិត្តខ្លួនក៏និយាយថា មិន
 គាប់ចិត្ត របស់នេះគួរដល់អ្នកឬប្រាប់នូវរបស់ ដែលមិនគួរថា មិនគួរ បើការ
 នោះខ្លួនគាប់ចិត្ត ក៏និយាយថា គាប់ចិត្ត ។ អ្នកនោះមិនបាននិយាយកុហក
 ទាំងដឹងខ្លួន គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ម្នាល
 និគ្រោធនិក្ខេប ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ កាលតថាគត
 ឬសាវ័ករបស់តថាគត កំពុងសំដែងធម៌ រមែងអនុមោទនានូវបរិយាយ
 ដែលគួរអនុមោទនា គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។

បុន ចប់ ជំគ្រោង តបស្សី អក្កោជនោ ហោតិ
 អនុបនាហី ។ យំបិ ជំគ្រោង តបស្សី អក្កោជនោ
 ហោតិ អនុបនាហី ឯវំ សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធា
 ហោតិ ។ បុន ចប់ ជំគ្រោង តបស្សី អមត្តិ
 ហោតិ អបលាសី អនិស្សតី ហោតិ អមច្ឆរី អស-
 ហេ ហោតិ អមាយាវី អថេន្ទា ហោតិ អនតិមាជំ
 ន ទាបិច្ឆោ ហោតិ ន ទាបិកាជំ ឥច្ឆាជំ វស្សតោ
 ន មិច្ឆាធិដ្ឋតោ ហោតិ ន អន្តត្ថាហិកាយ^(១) ធិដ្ឋយា
 សមដ្ឋាគតោ ន សន្និដ្ឋបរាមាសី^(២) ហោតិ ន អាណា-
 នត្ថាហី^(៣) សុប្បដិដ្ឋស្សតី ។ យំបិ ជំគ្រោង តបស្សី
 ន សន្និដ្ឋបរាមាសី ហោតិ ន អាណានត្ថាហី សុប្បដិ-
 ដ្ឋស្សតី ឯវំ សោ តស្សី ហំនេ បរិសុទ្ធា ហោតិ ។ តំ
 ភិ មញ្ញាសិ ជំគ្រោង យទិ ឯវំ សន្តេ តថោជិតុច្ឆា-
 យ

១ ឧ. អន្តត្ថាហិកាយ ។ ២ ឧ. អសន្និដ្ឋបរាមាសី ។ ៣ ឧ. អណានត្ថាហី ។

ឧទ្ទេសន៍ស្រីព្រះ ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃតបោជិតុប្បាទ

ម្ចាស់និគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកមិន
 គ្រោធិ មិនចង់សេចក្តីគ្រោធិទុក ។ ម្ចាស់និគ្រោធិ ត្រង់ដែលអ្នកមាន
 តបវត្ថុ ជាអ្នកមិនគ្រោធិ មិនចង់សេចក្តីគ្រោធិទុក គេឈ្មោះថា បរិសុទ្ធ
 ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះបាន ។ ម្ចាស់និគ្រោធិ ពាក្យខាងមុខនៅមាន
 ទៀត អ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកមិនមើលគុណ មិនវាយបូកស្មើ មិនឈ្មា-
 នីស មិនកំណាញ់ មិនអួតអាង មិនមានគល់មាយា មិនរឹងត្អឹង មិន
 មើលងាយគេ មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក មិនលុះក្នុងអំណាចនៃ
 សេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមក មិនមែនជាមិត្តទិដ្ឋិ មិនប្រកបដោយអនុគា-
 ហិកទិដ្ឋិ មិនប្រកាន់យកតាមតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន មិនប្រកាន់មាំ
 ជាមនុស្សដែលគេឲ្យលះបង់បានដោយងាយ ។ ម្ចាស់និគ្រោធិ ត្រង់ដែល
 អ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកមិនប្រកាន់យកតាមតែសេចក្តីឃើញរបស់ខ្លួន មិន
 ប្រកាន់មាំ ជាមនុស្សដែលគេឲ្យលះបង់បានដោយងាយ គេឈ្មោះថា
 បរិសុទ្ធក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះបាន ។ ព្រះមានបុណ្យត្រាស់សួរថា
 ម្ចាស់និគ្រោធិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុមាន
 មកដូច្នេះ ការឆ្លើយបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស

សុត្តន្តបិដកេ វិមលកាយស្ស បាដិការវគ្គោ

បរិសុទ្ធា វា^(១) ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។ អន្ធា ខោ
 កន្តេ ឯវំ សន្តេ តថោជិតុច្ឆា បរិសុទ្ធា ហោតិ ឆោ
 អបរិសុទ្ធា អត្តប្បត្តា ច ហោតិ^(២) សារប្បត្តា ចាតិ ។
 ន ខោ ជីគ្រោធិ ឯត្តាវតា តថោជិតុច្ឆា អត្តប្បត្តា
 សារប្បត្តា ហោតិ^(៣) អបិច ខោ បប្បជីកប្បត្តា ច^(៤)
 ហោតីតិ ។

(២៦) តិត្តាវតា បន កន្តេ តថោជិតុច្ឆា
 អត្តប្បត្តា សារប្បត្តា ច ហោតិ សាធុ មេ កន្តេ
 កកវា តថោជិតុច្ឆាយ អត្ថិយេវ ចាបេតុ សារិយេវ
 ចាបេតុតិ ។ ឥច ជីគ្រោធិ តបស្សី ចាតុយាម-
 សំវាសំវតោ ហោតិ ។ កថញ្ច ជីគ្រោធិ តបស្សី
 ចាតុយាមសំវាសំវតោ ហោតិ ។ ឥច ជីគ្រោធិ

១ ឧ. វិសខោ ន វិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. ហោតីតិ ន វិស្សតិ ។ ៣ ឧ. អត្តប្បត្តា វា
 ហោតិ សារប្បត្តា វា ។ ៤ ឧ. បប្បជីកប្បត្តា ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិកវគ្គ

ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយ ឬមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក
 ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុមាន
 មកដូច្នេះ ការខ្ចឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ ទាំងដល់កំពូល
 ធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ហើយផង ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា
 ម្ចាស់និគ្រោធការខ្ចឹមបាបដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ មិនទាន់ដល់កំពូលធម៌ មិនទាន់ដល់ខ្លឹមធម៌នៅឡើយទេ
 ត្រាន់តែដល់ត្រឹមធម៌ ដូចជាក្រមប៉ុណ្ណោះទេតើ ។

(២៦) និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
 ការខ្ចឹមបាបដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសត្រឹមណា ទើប
 ឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
 ព្រះមានបុណ្យសំដែងឲ្យដល់កំពូល ឲ្យដល់ខ្លឹមសារ របស់ការខ្ចឹមបាប
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសតែម្តងដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យបាន។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធ អ្នកមានតបវត្ថុក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង ។ ម្ចាស់និគ្រោធ អ្នកមានតបវត្ថុ
 ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់និគ្រោធ អ្នក

ឧទ្ទក្ខិកសុត្តេ គហេជិត្តបាយ អគ្គសារប្បត្តកថា

តបស្សី ន ចាលំ អតិចាតេតិ^(១) ន ចាលំ អតិ-
 ចាតយតិ ន ចាលំ អតិចាតយតោ សមនុញ្ញោ
 ហោតិ ន អធិន្នំ អាទិយតិ ន អធិន្នំ អាទិយា-
 បេតិ ន អធិន្នំ អាទិយតោ សមនុញ្ញោ ហោតិ ន
 មុសា កណាតិ ន មុសា កណាបេតិ ន មុសា កណាតោ
 សមនុញ្ញោ ហោតិ ន ការិកមាសីសតិ ន ការិកមាសី-
 សាបេតិ ន ការិកមាសីសតោ សមនុញ្ញោ ហោតិ ។
 ឯវំ^(២) ឯគ្រោធិ តបស្សី ចាតុយាមសំវេសំវេតោ
 ហោតិ ។ យតោ^(៣) ឯគ្រោធិ តបស្សី^(៤) ចាតុយាម-
 សំវេសំវេតោ ហោតិ អនុញ្ញស្សី ហោតិ តបស្សីតាយ ។
 សោ អភិហរតិ នោ បរិណយាវត្ថតិ ។ សោ វិវិត្តំ
 សេនាសនំ កជតិ អរាវំ រុក្ខមូលំ បព្វតំ តន្តំ
 តិរិកុហំ សុសានំ វនបត្ថំ អញ្ញោកាសំ បលា-
 សប្បញ្ញំ^(៥) ។ សោ បច្ឆាកត្តំ បិណ្ឌាចាតប្បដិក្កនោ

១ អតិចាបេតិ ពត្តចិ ពេត្តពេ ទិស្សតិ ។ ២ ទ. ម. ឯវំ ហេ ។ ៣ ទ. ម.
 យតោ ហេ ។ ៤ ទ. តបស្សី ឯវំ ។ ៥ ទ. ម. បលាសប្បញ្ញំ ។

ឧទ្ទេសក្សត្រ ពោលអំពីគោតិក្ខត្តា ដែលផល់ឱ្យកំពូលធម៌នឹងខ្លីមធ្យម

មានតបវត្ថុក្នុងលោកនេះ មិនសម្លាប់សត្វ មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យសម្លាប់សត្វ
 មិនគាប់ចិត្តនឹងអ្នកសម្លាប់សត្វ មិនកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបាន
 ឱ្យ មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបានឱ្យ មិនគាប់ចិត្ត
 នឹងអ្នកកាន់យកទ្រព្យ ដែលម្ចាស់គេមិនបានឱ្យ រមែងមិននិយាយកុហក
 មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យនិយាយកុហក មិនគាប់ចិត្តនឹងអ្នកនិយាយកុហក មិន
 សេពភារិតធម៌ (គឺកាមគុណ៥) មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យសេពនូវភារិតធម៌ មិន
 គាប់ចិត្តនឹងអ្នកដែលសេពនូវភារិតធម៌ ។ ម្នាលនិគ្រោធន អ្នកមានតបវត្ថុ
 ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។ ម្នាល
 និគ្រោធន កាលណាអ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួមទាំង
 ៤ យ៉ាង ក៏រមែងមានពាក្យគេសរសើរអ្នកនោះ ព្រោះខ្លួនជាអ្នកមានតប-
 វត្ថុ ។ គេច្រើនបំពេញ (សីល) មិនត្រឡប់មកដើម្បីកេងចោកទាប (កេង
 ត្រហស្ថ) ។ គេរមែងអាស្រ័យសេនាសនៈស្ងួត ព្រៃ គល់ឈើ ភ្នំ ញកភ្នំ
 ជ្រោះភ្នំ ទីស្នូសាន ផងព្រៃ ទីវាល នឹងទីដែលប្រក់បាំងដោយស្មៅ ។
 បុគ្គលនោះ លុះកាលខាងក្រោយកត្ត ក៏ត្រឡប់មកតំបន់បុណ្យបាតហើយ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

និស័ទតិ បល្លង្គំ អាគុជិត្វា ឧជ្ជំ កាយំ បណ្ឌិ-
 ឆាយ បរិមុទ្ធំ^(១) សតី ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ អភិជ្ឈំ
 លោកេ បហាយ វិភតាភិជ្ឈេន ចេតសា
 វិហរតិ អភិជ្ឈាយ ចិត្តំ បរិសោធនតិ ព្យាបាទប-
 ទោសំ^(២) បហាយ អព្យាបន្នចិត្តោ វិហរតិ សព្វ-
 ចាណក្ខតហិតានុកម្មំ ព្យាបាទបទោសា ចិត្តំ បរិ-
 សោធនតិ ដ៏នមិទ្ធំ បហាយ វិភតដ៏នមិទ្ធោ វិហ-
 រតិ អាណកសញ្ញា សតោ សម្មជាទោ ដ៏នមិទ្ធា ចិត្តំ
 បរិសោធនតិ ឧទ្ធចក្កក្កំ បហាយ អនុទ្ធតោ វិហរតិ
 អជ្ឈតំ វិបសន្តចិត្តោ ឧទ្ធចក្កក្កា ចិត្តំ បរិសោធនតិ
 វិចិត្តំ បហាយ វិចិត្តាវិចិត្តោ វិហរតិ អកម្ម-
 កម្មំ កុសលេសុ ធម្មេសុ វិចិត្តាច្ចាយ ចិត្តំ បរិ-
 សោធនតិ ។ សោ ឥមេ បញ្ច ដ៏វិវណោ បហាយ
 ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ បញ្ចាយ ឧត្ថលីករណោ

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ បាធិស្ឋាន

អង្គុយតែនៅក្នុងតម្រងកាយឲ្យត្រង់ ប្រុងស្មារតីឲ្យមានមុខឆ្ពោះ (ទៅរក
 កម្មង្គាន) ។ គេលះអភិជ្ឈក្នុងលោក មានចិត្តប្រាសចាកអភិជ្ឈក ជម្រះ
 ចិត្តចាកអភិជ្ឈក លះព្យាបាទជាគ្រឿងប្រឡូក មានចិត្តមិនព្យាបាទ មាន
 សេចក្តីអនុគ្រោះសត្វទាំងពួង ដោយប្រយោជន៍ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាក
 ព្យាបាទជាគ្រឿងប្រឡូក លះប៊ីនមិទ្ធៈ មានចិត្តប្រាសចាកប៊ីនមិទ្ធៈ មាន
 សេចក្តីសំគាល់ក្នុងពន្លឺ មានសតិ មានសម្បជញ្ញៈ ជម្រះចិត្តចាកប៊ីនមិទ្ធៈ
 លះទុច្ចកកថៈ មានចិត្តមិនរើរវាយ មានចិត្តខាងក្នុងស្ងប់រម្ងាប់ ជម្រះចិត្ត
 ចាកទុច្ចកកថៈ លះវិចិកិថា មានចិត្តឆ្លងផុតចាកវិចិកិថា មិនមានសេចក្តី
 ងឿងឆ្ងល់ ជម្រះចិត្តឲ្យស្អាតចាកវិចិកិថា ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។
 គេលះនីវរណៈទាំង ៥ នេះ ដែលជាបុគ្គលស ជាគ្រឿងធ្វើបញ្ញាឲ្យថយ

ឧទុក្ខិកសុត្តេ គោដិគុញយ អន្តសារប្បក្កាមា

មេត្តាសហគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ដវត្ថា វិហារតិ
 តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ទ-
 មដោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្ថតាយ សញ្ញវន្តំ លោកិ
 មេត្តាសហគតេន ចេតសា វិបុលេន មហត្ថតេន
 អប្បមាណោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន ដវត្ថា វិហារតិ ។
 កុរុណាសហគតេន ចេតសា ។ មុទិតាសហគតេន
 ចេតសា ។ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា ឯកំ
 ទិសំ ដវត្ថា វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ
 តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ទមដោ តិរិយំ សព្វជិ សព្វត្ថតាយ
 សញ្ញវន្តំ លោកិ ឧបេក្ខាសហគតេន ចេតសា វិបុ-
 លេន មហត្ថតេន អប្បមាណោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន
 ដវត្ថា វិហារតិ ។ តំ កី មញ្ញសិ ធិត្រាជ យទិ ឃំ
 សន្តេ តថោដិគុញ បរិសុទ្ធា វា ហោតិ អបរិសុទ្ធា
 វាតិ ។ អន្តា ខោ កន្តេ ឃំ សន្តេ តថោដិគុញ

ឧទ្ទេសក្សត្រ ពោលអំពីតបោធិត្ថប្បវាទ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌និងខ្ញុំមធម៌ ៩៧

កំឡាំង ក៏សម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថ ដោយការផ្សាយចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តា ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី៣ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៤
ក៏ដូច្នោះ សម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថ ដោយការផ្សាយចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តាដ៏ធំទូលាយ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ
ទៅកាន់សត្វលោកទាំងមូល ដោយយកខ្លួនទៅប្រៀប នឹងសត្វទាំងអស់
ក្នុងទិសទាំងពួង គឺទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង(១)ដោយ
ប្រការដូច្នេះ ។ ចិត្តប្រកបដោយករុណា ។ ចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។
សម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថ ដោយការផ្សាយចិត្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខា
ទៅកាន់ទិសទី ១ ទិសទី ២ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៣ ក៏ដូច្នោះ ទិសទី ៤ ក៏ដូច្នោះ
សម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថ ដោយការផ្សាយចិត្ត ប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំ
ទូលាយ មិនមានប្រមាណ មិនមានពៀរ មិនមានព្យាបាទ ទៅកាន់សត្វ-
លោកទាំងមូល ដោយយកខ្លួនទៅប្រៀប នឹងសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិស
ទាំងពួង គឺទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម នឹងទិសទទឹង ។ ម្ចាស់និគ្រោធន៍
អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុមានមកដូច្នេះ ការភ្លើងបាប
ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយ
ឬមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន កាលបើដូច្នេះ ការភ្លើងបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត

១ សំដៅយកទិសតូច ។ គឺវិសេសឆ្មេយ៍ និរតិ ពាយព្យ ឆ្នៀរណា ។

បរិសុទ្ធា ហោតិ នោ អបរិសុទ្ធា អត្ថប្បត្តា ច
 ហោតិ^(១) សារប្បត្តា ចាតិ ។ ន ខោ និគ្រោធ ឯត្តា-
 វតា តទោជិតុច្ឆា អត្ថប្បត្តា វា ហោតិ សារប្បត្តា វា
 អបិច ខោ តចប្បត្តា ហោតីតិ ។

(២៧) តិត្តាវតា បន កន្លេ តទោជិតុច្ឆា អត្ថ-
 ប្បត្តា ច ហោតិ សារប្បត្តា ច ស្មាធុ មេ កន្លេ
 កកវា តទោជិតុច្ឆាយ អត្ថិយេវ ចាបេតុ សារិយេវ
 ចាបេតុតិ ។ ៩៨ និគ្រោធ តបស្សី ចាតុយាមសំ-
 វេសិវុតោ ហោតិ ។ កថញ្ច និគ្រោធ តបស្សី
 ចាតុយាមសំវេសិវុតោ ហោតិ ។ បេ ។ យតោ^(២)
 និគ្រោធ តបស្សី ចាតុយាមសំវេសិវុតោ ហោតិ
 អនុញ្ញស្ស ហោតិ តបស្សីតាយ ។ សោ អភិហរតិ នោ
 ហិណយាវត្ថតិ ។ សោ វិវត្ថំ សេនាសនំ កជតិ ។ បេ ។

១ ខ. ប. ហោតីតិ ន វិស្សតិ ។ ២ ខ. យតោ ច ខោ ។ ប. យតោ ខោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិកវគ្គ

កិលេសឈ្មោះថា បរិសុទ្ធដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ ទាំងដល់
 កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធន
 ការខ្ពើមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ
 មិនទាន់ឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ ឬដល់ខ្លឹមធម៌នៅឡើយទេ គ្រាន់តែ
 ដល់ត្រឹមសំបកធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ ។

(២៧) និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
 ការខ្ពើមបាប ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសត្រឹមណា ទើបឈ្មោះ
 ថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូម
 ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងឲ្យដល់កំពូល ឲ្យដល់ខ្លឹមសាររបស់ការខ្ពើម
 បាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសតែម្តង ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ
 ឲ្យទាន ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធន អ្នកមានតបវត្ថុ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
 អ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច
 ។ បេ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន កាលណាអ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកសង្រួម
 ដោយការសង្រួម ៤ យ៉ាង រមែងមានពាក្យគេសរសើរអ្នកនោះ ព្រោះ
 ខ្លួនជាអ្នកមានតបវត្ថុ ។ គេប្រើប្រាស់ពាក្យសីល មិនត្រឡប់មកដើម្បី
 កើតថ្វីកតាប ។ គេពង្រីកសេពសេនាសនៈស្ងាត់ ។ បេ ។

ឧទ្ទេសកសុត្តេ គណេជិត្តបាយ អន្តសារប្បត្តកថា

សោ ភេ បញ្ច ដីវរណោ បហាយ តេតសោ
 ឧបត្តិលេសេ បញ្ចាយ ទុព្វលីករណោ មេត្តាស-
 ហាគតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ដេត្វា វិហាតិ
 ។ បេ ។ សោ អនេកវិហាតំ បុព្វេទិវាសំ អនុស្សាតិ
 សេយ្យមីទំ ឯកំបិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ
 ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ
 ។ បេ ។ ទសបិ ជាតិយោ វីសំបិ ជាតិយោ តីសំបិ
 ជាតិយោ ចត្តាឡីសំបិ ជាតិយោ បញ្ចាសំបិ ជាតិយោ
 សតំបិ ជាតិយោ សហស្សំបិ ជាតិយោ សតសហស្សំ-
 បិ ជាតិយោ អនេកេបិ សំវដ្តកក្កោ អនេកេបិ វិវដ្ត-
 កក្កោ អនេកេបិ សំវដ្តវិវដ្តកក្កោ អមុត្រាសី ឯវំនាមោ
 ឯវំតោត្ថោ ឯវំលោកា ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី
 ឯវំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទទាទី
 តត្រាចាសី ឯវំនាមោ ឯវំតោត្ថោ ឯវំលោកា ឯវំមា-
 ហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ

ឧទ្ទេសក្សត្រ ពោលអំពីគោរពដ៏គុណៗ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌ដ៏ធំៗមិច្ឆិមិ

គេបានលះនូវវណ្ណធម៌ទាំង ៥ នេះ ដែលជាគ្រឿងធ្វើចិត្តឲ្យសៅហ្មង ជា
 គ្រឿងធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យថយកំលាំង សម្រេចសម្រាន្តឥរិយាបថ ដោយការ
 ផ្សាយចិត្ត ប្រកបដោយមេត្តា ទៅកាន់ទិសទី ១ ៗ បេ ៗ គេរលឹកឃើញខ្លួន
 បញ្ចុកដែលបានអាស្រ័យនៅអំពីមុន ជាច្រើនជាតិ គឺមួយជាតិខ្លះ ពីរជាតិ
 ខ្លះ បីជាតិខ្លះ បួនជាតិខ្លះ ប្រាំជាតិខ្លះ ៗ បេ ៗ ១០ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិ
 ខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ មួយរយជាតិខ្លះ មួយពាន់ជាតិ
 ខ្លះ ១ សែនជាតិខ្លះ ច្រើនសំរុះផ្កកប្ប (កប្បវិទាស) ខ្លះ ច្រើនវិវុត្តកប្ប
 (កប្បចំរើន) ខ្លះ ច្រើនសំរុះវិវុត្តកប្ប (កប្បវិទាសនឹងកប្បចំរើន) ខ្លះ
 ថា ក្នុងកាលឯណោះ អាត្មាអញបានមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រ
 យ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខ
 យ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ អាត្មាអញនោះ លុះប្បត្តិវា
 អត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងកតាឯណោះ ក្នុងកតានោះឯង អាត្មា
 អញបានមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ
 មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុយ៉ាងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

សោ តតោ ចុតោ ឥធម្មបដ្ឋោតិ ឥតិ សា កាវំ
 សឧទ្ទេសំ អនេកាវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាវិតិ ។
 តំ កី មញ្ញាសិ និគ្រោធិយទិ ឃំ សន្តេ តទោ-
 ជិតុន្តា បរិសុទ្ធា វា ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។
 អន្ធា ទោ (១) កន្តេ ឃំ សន្តេ តទោជិតុន្តា បរិសុទ្ធា
 ហោតិ នោ អបរិសុទ្ធា អត្តប្បត្តា ច ហោតិ សារប្បត្តា
 ចាតិ ។ ន ទោ និគ្រោធិ ឃត្តាវតា តទោជិតុន្តា
 អត្តប្បត្តា វា (២) ហោតិ សារប្បត្តា វា (៣) អបិច
 ទោ ដេត្តប្បត្តា ហោតីតិ ។

(២៨) តត្តាវតា បន កន្តេ តទោជិតុន្តា អត្តប្បត្តា
 ច ហោតិ សារប្បត្តា ច (៤) សាធុ មេ កន្តេ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

អាត្មាអញនោះ លុះច្បាស់ថា កត្តាភាពនោះហើយ មកកើតក្នុងភពនេះ រមែងរលឹកឃើញខន្ធបញ្ចកៈ ដែលអាស្រ័យនៅអំពីមុន បានច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការៈ^(១) ព្រមទាំងឧទ្ទេសៈ^(២) ដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្នាល និគ្រោធិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នេះ ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធហើយ ឬមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធិបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន កាលបើយ៉ាងនេះ ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជា គ្រឿងដុតកិលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ ទាំងដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង ។ ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា ម្នាលនិគ្រោធិ ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ មិនទាន់ឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ ឬដល់ខ្លឹមធម៌នៅ ឡើយទេ បានដល់ត្រឹមតែស្រាយ របស់ធម៌ប៉ុណ្ណោះទេ ។

(២៨) និគ្រោធិបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ការខ្លឹមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេសត្រឹមណា ទើបឈ្មោះថា ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

១ អង្គថា ថា ភិក្ខុបន្តិកអហារជាដើម ។ ២ ឯឈ្មោះនិងគោត្រកូល ។

ឧទ្ទេសន្តោ ពពេជ្ជគុណយ អន្តរាប្បត្តកថា

កកវា តទោនិគុណយ អត្ថំយេវ ចាបេតុ សារំយេវ
 ចាបេត្ថតិ ។ ឥធន ធិគ្រោធន តបស្សី ចាតុយាមសំវរសំ-
 វុតោ ហោតិ ។ កថញ្ច ធិគ្រោធន តបស្សី ចាតុយាម-
 សំវរសំវុតោ ហោតិ ។ បេ ។ យតោ ច (១) ទោ ធិគ្រោធន
 តបស្សី ចាតុយាមសំវរសំវុតោ ហោតិ អនុញ្ញាស្ស
 ហោតិ តបស្សិតាយ ។ សោ អភិហរតិ នោ
 ហីនាយាវត្ថតិ ។ សោ វិវិត្តំ សេនាសនំ កជតិ
 ។ បេ ។ សោ ឥមេ បញ្ច ដីវរណោ បហាយ ចេតសោ
 ឧបត្តិលេសេ បញ្ចាយ ធុត្វលីករណោ មេត្តាសហ-
 កតេន ចេតសា ។ បេ ។ ឧបេក្ខាសហកតេន
 ចេតសា វិបុលេន មហាគ្គតេន អប្បមាណេន អវេនេ
 អព្យាបដ្ឋេន ដវិត្វា វិហរតិ ។ សោ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីនំ ឯកម្មំ ជាតិ ទ្វេបិ
 ជាតិយោ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេក-
 វិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ ។ សោ ធិព្វេន ចត្តុតា
 វិសុទ្ធន អតិក្កន្ធមាណុសកេន សត្តេ បស្សតិ

ទុក្ខវិស្សត្រ ពោលអំពីតោធិតុច្ចាទ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌និងខ្លឹមធម៌

សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែងឲ្យដល់កំពូល ឲ្យដល់ខ្លឹមសាររបស់ការខ្លឹម
 បាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំលេសតែម្តង ដល់ខ្ញុំព្រះ
 អង្គឲ្យបាន ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធន អ្នកមានតបវត្ថុ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម៤ យ៉ាង ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
 អ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកសង្រួមដោយការសង្រួម៤ យ៉ាង តើដូចម្តេច
 ។ បេ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន កាលណាអ្នកមានតបវត្ថុ ជាអ្នកសង្រួមដោយ
 ការសង្រួម៤ យ៉ាង ក៏រមែងមានពាក្យគេសរសើរអ្នកនោះ ព្រោះខ្លួនជា
 អ្នកមានតបវត្ថុ ។ គេខំប្រឹងបំពេញសីល មិនត្រឡប់មកដើម្បីគេទេថា ក
 បាប ។ គេអាស្រ័យសេពសេនាសនៈស្ងាត់ ។ បេ ។ គេលះបង់នូវនិរ-
 ណៈទាំង៥ នេះ ដែលជាឧបក្កិលេស ជាគ្រឿងធ្វើប្រាជ្ញាឲ្យថយកំឡាំង
 មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ។ បេ ។ សម្រេចសម្រាន្តអរិយាបថ ដោយការ
 ផ្សាយចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខាដ៏ធំទូលាយ មិនមានប្រមាណ មិនមាន
 ពៀរ មិនមានព្យាបាទ ។ គេរមែងរលឹកឃើញខន្ធបញ្ចកៈ ដែលបាន
 អាស្រ័យនៅអំពីមុនជាច្រើនជាតិ គឺ ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ។ បេ ។ រមែង
 រលឹកឃើញនូវខន្ធបញ្ចកៈ ដែលអាស្រ័យនៅអំពីមុនជាច្រើនជាតិ ព្រម
 ទាំងអាការ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នេះ ។ គេមានចក្ខុដូច
 ជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុមនុស្សសាមញ្ញ បានឃើញនូវសត្វទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក ទី១៣ កាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីណេ បណីតេ សុវណ្ណោ
 ទិព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្ខតេ យថាភិក្ខុបកេ សត្តេ
 បដាណតិ ឥមេ វិត ភោត្តោ សត្តា កាយទុច្ចរិតេន
 សមញ្ញកតា វិច្ឆិទុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា មនោទុច្ចរិតេន
 សមញ្ញកតា អរិយាធំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកា មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិកម្មសមាធានា តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 អនាយំ ទុក្ខតំ វិនិច្ឆ័យំ ឯវយំ ឧបបជ្ជា ឥមេ វា
 បន ភោត្តោ សត្តា កាយសុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា
 វិច្ឆិសុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា មនោសុច្ចរិតេន សមញ្ញកតា
 អរិយាធំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិ-
 កម្មសមាធានា តេ កាយស្ស ភេទា បរំ មរណា
 សុកតំ សុត្តំ លោកិ ឧបបជ្ជាតិ ឥតិ ទិព្វេន
 ចក្កេន វិសុទ្ធវេន អតីតក្កន្ធមានុសកេន សត្តេ បស្សនិ
 ចរមាណេ ឧបបជ្ជមាណេ ហីណេ បណីតេ សុវណ្ណោ ទិព្វណ្ណោ
 សុកតេ ទុក្ខតេ យថាភិក្ខុបកេ សត្តេ បដាណតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បាធិកវគ្គ

ដែលកំពុងប្បភូតនឹងចាប់បដិសន្ធិ ដ៏ចាបថោកនឹងទុក្ខម មានទ្រង់ព្រាយល្អ
 នឹងអាក្រក់ ទៅកាន់សុគតិនឹងទុក្ខតិ វេមងដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ
 ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្មថា អើហ្ន៎ សត្វទាំងឡាយនេះ ប្រកបដោយ
 កាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត ជាអ្នក
 គំរងៀលនូវពួកព្រះអរិយបុគ្គល ជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សមាទាននូវមិច្ឆាទិដ្ឋិកម្ម
 សត្វទាំងនោះ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ទៅកើត
 ឯអបាយ ទុក្ខតិ វិនិបាត នរក ចំណែកខាងសត្វទាំងនេះ ប្រកបដោយ
 កាយសុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីសុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោសុច្ចរិត មិន
 គំរងៀលពួកព្រះអរិយៈ ជាសម្មាទិដ្ឋិ សមាទាននូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ សត្វ
 ទាំងនោះ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏ទៅកើត
 ឯសុគតិលោក គឺស្នតិ មានចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងចក្ខុមនុស្សសាមញ្ញ
 វេមងឃើញ នូវសត្វទាំងឡាយ កំពុងប្បភូតនឹងចាប់បដិសន្ធិ ដ៏ចាប
 ថោកនឹងទុក្ខម មានទ្រង់ព្រាយល្អនឹងអាក្រក់ ទៅកាន់សុគតិនឹងទុក្ខតិ ដឹង
 ច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នេះ។

ឧទ្ទេសក្ខេប គោដ្ឋក្ខន្ធម្ម អន្តរាប្បកថា

តំ តី មញ្ញសំ ជំគ្រោធិ យទិ ឃំ សន្តេ តទោ-
 ជំគុច្ឆា បរិសុទ្ធា វា ហោតិ អបរិសុទ្ធា វាតិ ។
 អទ្ធា ខោ កន្តេ ឃំ សន្តេ តទោជំគុច្ឆា បរិសុទ្ធា
 ហោតិ លោ អបរិសុទ្ធា អត្ថប្បត្តា ច ហោតិ
 សារប្បត្តា ចាតិ ។ ឃត្តាវតា ជំគ្រោធិ តទោជំគុច្ឆា
 អត្ថប្បត្តា ច ហោតិ សារប្បត្តា ច ។ ឥតិ^(១) ជំគ្រោធិ
 យំ មំ តំ អវិនាសិ^(២) កោ ឆាម សោ^(៣) កកវតោ
 ឆមោ យេន កកវា សាវតេ វិនេតិ យេន កកវតា
 សាវតា វិនេតា អស្សាសប្បត្តា បដិជាធន្តិ អជ្ឈា-
 សយំ អាទិត្រឃ្មាចរិយន្តិ ។ ឥតិ ខោ^(៤) ជំគ្រោធិ
 ហំ ធនំ ឧត្តរតរញ្ច បណ្ឌិតតរញ្ច យេនាហំ សាវតេ
 វិនេមិ យេន មយា សាវតា វិនេតា អស្សាសប្បត្តា
 បដិជាធន្តិ អជ្ឈាសយំ អាទិត្រឃ្មាចរិយន្តិ ។ ឃំ វត្ថុ

១ ឧ. ម. តិគី ខោ ។ ២ ឧ. អវាសិ ។ ៣ ឧ. ម. សោ ពន្លេ ។ ៤ ឧ. ម.
 ធន្តរេ ធន្តិ វិស្សតិ ។

ឧទ្ទេសក្សត្រ ពោលអំពីគោដិតុញ្ចាទ ដែលដល់នូវកំពូលធម៌និងខ្លឹមធម៌

ម្ចាស់និគ្រោធន អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើដូច្នេះ ការខ្លើម
 បាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធ
 ហើយប្តូរមិនទាន់បរិសុទ្ធទេ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើដូច្នេះ ការខ្លើមបាប ដោយសេចក្តីព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតកំលេស ឈ្មោះថា បរិសុទ្ធដោយពិត មិនមែនមិនបរិសុទ្ធទេ
 ទាំងដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង ។ ម្ចាស់និគ្រោធន ការខ្លើមបាប
 ដោយសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំលេសទាំងប៉ុណ្ណោះ ទើបឈ្មោះថា
 ដល់កំពូលធម៌ផង ដល់ខ្លឹមធម៌ផង ។ ម្ចាស់និគ្រោធន អ្នកបាននិយាយ
 នឹងគង់ថាគតថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ទូន្មានពួកសាវ័ក ដោយធម៌ណា
 ពួកសាវ័កដែលព្រះអង្គទ្រង់ទូន្មាន ដោយធម៌ណាហើយ ដល់នូវសេចក្តី
 គាប់ចិត្ត បានបំពេញអរិយមគ្គ ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ដែលឲ្យកើត
 និស្ស័យដ៏ឧត្តម ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគនោះ តើឈ្មោះដូចម្តេច ។
 ម្ចាស់និគ្រោធន គង់ថាគតទូន្មានពួកសាវ័ក ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅណា
 ពួកសាវ័កដែលគង់ថាគតបានទូន្មាន ដោយពាក្យប្រៀនប្រដៅណា ដល់
 នូវសេចក្តីត្រេកអរ បានបំពេញអរិយមគ្គ ជាព្រហ្មចរិយធម៌ដើម ដែល
 ឲ្យកើតនិស្ស័យដ៏ឧត្តម ហេតុ (របស់ពាក្យប្រៀនប្រដៅនោះ) ឧត្តមជាង
 វិសេសជាង ដូច្នេះឯង ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិការិយោ

តេ បរិព្វាជកា ឧទ្ទាទិទោ ឧទ្ទាសន្តមហាសន្តា
អហេសី ឯត្ថ មយំ ន បស្សម សាចរិយកា ឯត្ថ
មយំ ន បស្សម សាចរិយកា ន មយំ ឥតោ
ភិយ្យេ ឧត្តរិកំ បដាធាមាតិ (១) ។

(២៩) យទា អញ្ញាសិ សន្តាទោ កហបតិ
អពាទត្ត ទោទាធិមេ អពាតិក្កយា បរិព្វាជកា កត-
វតោ ភាសិតំ សុស្សសន្តំ សោតំ ឧទហន្តំ អញ្ញ-
ចិត្តំ ឧបដ្ឋបេជ្ជិតំ អថ (២) ធិត្រាជំ បរិព្វាជកំ
ឯត្ថទរោច ឥតំ ទោ កន្លេ ធិត្រាជ យំ មំ ត្វំ
អវចាសិ យគ្សេ កហបតិ ជាធម្មេយ្យសិ កេន
សមណោ តោតមោ សន្តិ សល្លបតិ កេន សាកក្ខំ
សមាបជ្ជិតំ កេន បញ្ញាវេយ្យត្ថយំ សមាបជ្ជិតំ (៣)
សុញ្ញាភារហតា សមណាស្ស តោតមស្ស បញ្ញា អបរិ-
សាវចរោ សមណោ តោតមោ ជាលំ សល្លាទាយ

១ ខ. ម. ឯត្ថ មយំ អនស្សម សាចរិយកា ន មយំ ឥតោ ភិយ្យេ ឧត្តរិកំ បដាធា-
មាតិកំ ធម្មក្កមោ វិស្សតិ ។ ២ ម. អថ ទំ ។ ៣ ខ. អបជ្ជិតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបីនិកាយ ពាសិកវគ្គ

បរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏បន្តិសំឡេងហើរ សំឡេងខ្លាំងថា ពួកយើង ដែល
ជាអ្នករួមអាពាហ៍ពិពាហ៍ មិនដែលឃើញ ក្នុងដំណើរនេះឡើយ ពួកយើង
ដែលជាអ្នករួមអាពាហ៍ពិពាហ៍ មិនដែលឃើញ ក្នុងដំណើរនេះឡើយ
ពួកយើងមិនធ្លាប់ដឹង ឲ្យលើសជាងពីនេះ ទៅទៀតឡើយ ។

(២៩) កាលណាសន្តានគហបតិបានដឹងថា ឥឡូវនេះពួកបរិព្វា-
ជកជាអន្យត្តិយទាំងនេះ កំពុងប្រុងស្តាប់កាសិត របស់ព្រះមានព្រះភាគ
គ្រាប់ត្រង់ស្រោតប្រសាទ ដកល់ចិត្តមិនឲ្យរាយមាយ ដោយពិតដូច្នេះ
ហើយ ទើបបាននិយាយពាក្យនេះ នឹងនិគ្រោធបរិព្វាជកថា បពិត្រ
និគ្រោធន លោកបាននិយាយនឹងខ្ញុំរួចហើយថា នៃគហបតិ ដូចជា
យើងរិះគន់ អ្នកត្រូវដឹងថា ព្រះសមណគោតម ចរចាជាមួយនឹងអ្នកណា
បាន ប្រទះសាក្ខីជាមួយនឹងអ្នកណាបាន ល្បងនូវភាពរឹងមាំ ដោយ
ប្រាជ្ញាជាមួយនឹងអ្នកណា (ដូចម្តេចបាន) ព្រោះប្រាជ្ញារបស់ព្រះសមណ-
គោតម វិនាសបាត់បង់ទៅ ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ទៅហើយ ព្រះសមណគោតម
មិនហ៊ានចូលកាន់បរិស័ទទេ មិនអាចធ្វើការចរចា នឹងអ្នកដទៃបានទេ

សោ អន្តបន្តានេ សេវតិ សេយ្យជាបិ នាម តោកាលា
 បរិយន្តចារិដ្ឋី អន្តបន្តានេ សេវតិ ឯវមេវំ សុញ្ញាតា-
 រហតា សមណស្ស តោតមស្ស បញ្ញា អបរិសាវចរោ
 សមណោ តោតមោ នាលំ សល្លាតាយ សោ អន្ត-
 បន្តានេ សេវតិ ឥឡ្ហ កហបតិ សមណោ តោតមោ
 ឥមំ បរិសំ អាគច្ឆេយ្យ ឯកបញ្ញានេ នំ សំសា-
 ទេយ្យម (១) តុច្ឆក្កម្ពីរំ នំ មញ្ញោ ឱរោទេយ្យមាតិ
 អថោ (២) សោ កន្តេ កករា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 ឥណ្ឌប្បត្តោ អបរិសាវចរំ បន នំ ករោថ តោកាលំ
 បរិយន្តចារិដ្ឋី ករោថ ឯកបញ្ញានេ នំ សំសាទេថ (៣)
 តុច្ឆក្កម្ពីរំ នំ មញ្ញោ រោទេថាតិ ។ ឯវំ វត្តេ
 ជិក្ខោដោ បរិព្វាជកោ តុណ្ហិក្ខតោ មជ្ឈិក្ខតោ បត្តត្ថត្ថោ
 អដោមុខោ បជ្ឈាយត្ថោ អប្បជិកាណោ និសីទិ ។

ឧទ្ទេសន្តក្សត្រ ពោលអំពីការសាកសួរនៃសន្តានគហបតី

បានជាលោក តែងអាស្រ័យសេនាសនៈ ដ៏ស្ងាត់ប៉ុណ្ណោះ ដូចមេ
 គោខ្វាក់ភ្នែកម្ខាង តែងត្រាច់ទៅតែខាង ។ ដុំវិញ តែងគប់រកតែទីស្ងាត់
 ប៉ុណ្ណោះ ដូចម្តេចមិញ ប្រាជ្ញារបស់ព្រះសមណគោតម វិនាសបាត់
 បង់ទៅ ក្នុងផ្ទះស្ងាត់ទៅហើយ ព្រះសមណគោតម មិនហ៊ានចូលកាន់
 បរិស័ទ មិនអាចធ្វើការចរចានឹងអ្នកដទៃបានទេ បានជាលោកតែង
 អាស្រ័យនៅ តែក្នុងសេនាសនៈស្ងាត់ ដូច្នោះឯង នៃគហបតី ល្បង
 មើលចុះ (ប្រសិនបើ) ព្រះសមណគោតម គប្បីមកកាន់បរិស័ទនេះ
 (មែន) ពួកយើងគួរសាកសួរលោក មួយប្រស្នាល្បងមើលដែរ ពួកយើង
 ត្រូវចាប់បង្ខំលព្រះសមណគោតមនោះ ឲ្យដូចគេចាប់បង្ខំលន្ទាំងទេទេ
 (មិនខាន) បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ស្រាប់តែព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ស្តេចដល់មកក្នុងទីនេះ អើតឡូវនេះដល់
 ហើយ ចូរលោកធ្វើព្រះអង្គ ឲ្យជាអ្នកមិនហ៊ានចូលមកកាន់បរិស័ទចុះ
 ចូរលោកធ្វើព្រះអង្គ ឲ្យដូចមេគោខ្វាក់ភ្នែកម្ខាង ដែលត្រាច់ទៅតែខាង ។
 ដុំវិញចុះ ចូរលោកសាកសួរព្រះអង្គ ដោយប្រស្នាចុះ ចូរលោកបង្ខំល
 ព្រះសមណគោតមនោះ ឲ្យដូចជាគេចាប់បង្ខំលន្ទាំងទេចុះ ។ កាល
 សន្តានគហបតី និយាយយ៉ាងនេះហើយ និគ្រោធបរិព្វាជក អង្គុយនៅ
 តែស្ងៀម អៀនខ្មាស ទុនកដាក់មុខ ជ្រប់ស្រពោន ទ័លប្រាជ្ញ ។

[៣០] អថទោ កកវា និគ្រោធំ បរិព្វាជកំ តុល្លា-
 ភូតំ បង្កក្កតំ បត្តក្កន្ធិំ អនោមុជំ បដ្ឋាយន្តំ អប្ប-
 ដិកាណំ វិនិត្តា និគ្រោធំ បរិព្វាជកំ ឯតនោច
 សន្ធិំ និគ្រោធ កាសិកា តេ ឯសា វាចាតិ ។
 សន្ធិំ កន្តេ កាសិកា មេ ឯសា វាចា យថាពាលេន
 យថាមុឡេន យថាអកុសលេនាតិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ
 និគ្រោធ កិត្តិ តេ សុតំ បរិព្វាជកានំ វុឡានំ ។
 មហាលូកានំ អាចរិយចាចរិយានំ កាសមាធានំ យេ
 តេ អហោសុំ អតីតមន្ទានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ឯវំ សុ តេ កកវាច្ឆោ សង្កម្ម សម្មាគម្ម ឧប្បាទិទោ
 ឧប្បាសទ្ធមហាសទ្ធា អនេកវិហិតំ តិវច្ឆានកមំ អនុ-
 យុត្តា វិហារីសុ សេយ្យដីនំ វាជកមំ ចោរកមំ ។ បេ ។
 ឥតិកវាគវកមំ ឥតិ វា សេយ្យថាបិ ភ្នំ ឯត-
 រហិ សាចរិយកោ ឧទាហុ ឯវំ សុ តេ កកវាច្ឆោ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

(៣០) លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបថា និគ្រោធបរិព្វាជក អង្គុយនៅស្ងៀម អៀនខ្មាស ទុរកដាក់មុខ ជ្រប់ស្រពោន ទ័លប្រាជ្ញាហើយ ក៏បានត្រាស់សួរនិគ្រោធបរិព្វាជក យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់និគ្រោធិ សំដីនេះ អ្នកបាននិយាយមែនឬ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ បាននិយាយសំដីនេះ ពិតមែន តាមដែលខ្ញុំព្រះអង្គ ជាមនុស្សល្ងង់ ជាមនុស្សភ្លេង ជាមនុស្សមិនឈ្លាស ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធិ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច អ្នកបានឮពួកបរិព្វាជកព្រឺឡាចារ្យ មានអាយុច្រើន ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយណា ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ ដ៏មានព្រះភាគនោះ ទ្រង់ជួបជុំសមាគម ហើយបន្ទីសំឡេងហើរ សំឡេងខ្លាំង ប្រកបនូវតិរច្ឆានកថា ជាច្រើនយ៉ាង គឺនិយាយពីស្តេច និយាយពីចោរ ។ បេ ។ និយាយពីសេចក្តីចម្រើន នឹងសេចក្តីសាបសូន្យ ដែលឥតប្រយោជន៍ ថា ដូច្នេះខ្លះ ដូច្នេះខ្លះ ដូចជាអ្នកដែលរួមអាចារ្យផង គា ក្នុងកាលឥឡូវនេះយ៉ាងនេះដែរឬ ឬថា ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ

ឧទ្ទិសដល់សុត្តន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធកុណារាម

អរោហនបត្តានិ^(១) បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ
 អប្បសន្តានិ អប្បនិក្ខេបសានិ វីជនវតានិ មនុស្សក-
 ហសេយ្យកានិ បដិសល្លាទសារុប្បានិ សេយ្យថាថាហ-
 មេតរហិតំ ។ សុតមេតំ^(២) កន្តេ បរិព្វាជកានិ វុទ្ធានំ
 មហាលូកានំ អាចរិយថាចរិយានំ កាសមាទានំ ឃេ តេ
 អហេសំ អតីតមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា ន ឯវំ
 សុ តេ^(៣) កកវន្តោ ឯវំ^(៤) សង្កម្ម សមាគម្ម ឧទ្ធានិទោ
 ឧទ្ធាសន្តបហាសន្តា អនេកវិហិតំ តិរច្ឆានកម្មំ អនុ-
 យុត្តា វិហារន្តិ សេយ្យដីទំ រាជកម្មំ ទោរកម្មំ ។ បេ ។
 ឥតិកវកវកម្មំ ឥតិ វា សេយ្យថាថាហមេតរហិ-
 តាចរិយកោ ឯវំ សុ តេ កកវន្តោ អរោហនបត្តានិ
 បន្តានិ សេនាសនានិ បដិសេវន្តិ អប្បសន្តានិ អប្ប-
 និក្ខេបសានិ វីជនវតានិ មនុស្សកហសេយ្យកានិ បដិ-
 សល្លាទសារុប្បានិ សេយ្យថាថា កកវា ឯតរហិតំ ។
 តស្ស ទោ^(៥) និគ្រោធ វិពាស្ស សតោ មហាលូកស្ស

១ ឧ. អរោហនបត្តានិ ។ ២ ឧ. សុតំ មេតំ ។ ៣ ឧ. តាស្សុតេ ។ ៤ ឧ. ម.
 ឯវន្តិ ន វិស្សតិ ។ ៥ ឧ. ម. តេ ។

ឧទ្ទេសន្តកថា ពោលអំពីគុណកថាដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ

តែងអាស្រ័យសេពសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ជាទីតាំងនៅក្នុងព្រៃស្រោង ជា
 សេនាសនៈមានសំឡេងសន្លឹកគីកកង់តិប ប្រាសចាកសំដីអ្នកផង សមគួរ
 ដល់ការស្ងប់ស្ងាត់របស់មនុស្ស គួរដល់ការលាក់ខ្លួនពួនអាត្មាបាន ដូចជា
 តថាគតក្នុងកាលឥឡូវនេះ យ៉ាងនេះ ។ និគ្រោធបរិព្វាជក ក្រាបបង្គំទូល
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គបានឮពួកបរិព្វាជកព្រឹទ្ធាចារ្យ មាន
 អាយុច្រើន ជាអាចារ្យច្រឆានលើអាចារ្យ និយាយគ្នា យ៉ាងនេះថា
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយណា ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ព្រះ
 មានព្រះភាគទាំងនោះ ដួបជុំសមាគមយ៉ាងនេះហើយ បន្ទីសំឡេង
 ហើរ សំឡេងខ្លាំង ប្រកបនូវតិរច្ឆានកថា ជាច្រើនយ៉ាង គឺនិយាយពីស្តេច
 និយាយពីចោរ ។ បេ ។ និយាយពីសេចក្តីចម្រើន នឹងសេចក្តីសាបសូន្យ
 ដែលឥតប្រយោជន៍ថា ដូច្នេះខ្លះ ដូច្នោះខ្លះ ដូចជាខ្ញុំព្រះអង្គ ជាអ្នករម
 អាចារ្យផងគ្នា ក្នុងកាលឥឡូវនេះ យ៉ាងនេះក៏ទេ ព្រះមានព្រះភាគទាំង
 ឡាយនោះ តែងអាស្រ័យសេពសេនាសនៈដ៏ស្ងាត់ ជាទីតាំងនៅក្នុងព្រៃ
 ស្រោង ជាសេនាសនៈមានសំឡេងសន្លឹកគីកកង់តិប ប្រាសចាកសំដី
 របស់អ្នកផង សមគួរដល់ការស្ងប់ស្ងាត់របស់មនុស្ស គួរដល់ការលាក់ខ្លួន
 ពួនអាត្មាបាន ដូចព្រះមានព្រះភាគក្នុងកាលឥឡូវនេះ យ៉ាងនេះដែរ ។
 ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធបរិព្វាជនចាស់ទីដែលជាអ្នកមានសតិនោះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ន ឯតទិហោសិ ឡុទ្ធោ សោ ភគវា សម្មោធាយ (១)

ធម្មំ ទេសេតិ ទិទ្ធោ សោ ភគវា ធម្មថាយ ធម្មំ

ទេសេតិ សុទ្ធោ សោ ភគវា សមថាយ ធម្មំ

ទេសេតិ តិណ្ណោ សោ ភគវា តណ្ហាយ ធម្មំ

ទេសេតិ បរិជិញ្ញតោ សោ ភគវា បរិជិញ្ញាយ ធម្មំ

ទេសេតិ ។

(៣១) ឯវំ វុត្តេ ជិគ្រោធា បរិព្វាជិតោ ភគវន្តំ

ឯតទិវោច អច្ចយោ មំ កន្តេ អច្ចគមា យថាពាលំ

យថាប្បុទ្ធិំ យថាអកុសលំ យាបំ (២) ភគវន្តំ ឯវំ

អវចាសី តស្ស មេ កន្តេ ភគវា អច្ចយំ អច្ចយតោ

បដិគ្គល្ហានុ អាយតី សិវាយាតិ ។ តស្ស តំ (៣)

ជិគ្រោធិ អច្ចយោ អច្ចគមា យថាពាលំ យថាប្បុទ្ធិំ

សុត្តន្តបិដក វិយ័យកាយ បាដិកវគ្គ

មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ត្រាស់ដឹង
 (ដោយព្រះអង្គឯង) ហើយទ្រង់សំដែងធម៌ ដើម្បីញ៉ាំងបុគ្គលដទៃ ឲ្យ
 ត្រាស់ដឹង ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ទូន្មានព្រះអង្គបានហើយ ទើប
 សំដែងធម៌ ដើម្បីទូន្មានអ្នកដទៃ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ស្ងប់ហើយ
 ទើបសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ដល់អ្នកដទៃ ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ
 ទ្រង់ឆ្លងផុតហើយ ទើបសំដែងធម៌ ដើម្បីការឆ្លងដល់អ្នកដទៃ ព្រះមាន
 ព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់រំលត់កិលេសបានហើយ ទើបសំដែងធម៌ ដើម្បី
 សេចក្តីរំលត់កិលេសដល់អ្នកដទៃ ។

(៣១) កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ និគ្រោធបរិព្វាជក បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន ទោសកំហុសបានគ្របសង្កត់នូវខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះជាមនុស្ស
 ល្ងង់យ៉ាងណា ជាមនុស្សឆ្លើងយ៉ាងណា ជាមនុស្សមិនឈ្លាសយ៉ាង
 ណា ខ្ញុំព្រះអង្គបានពោលពាក្យឆ្លាំងយ៉ាងនេះ នឹងព្រះមានព្រះភាគ
 ហើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់អត់នូវទោស
 តាមទោស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ដើម្បីសេចក្តីសង្រួមតទៅ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់និគ្រោធមើក៏ ទោសកំហុស គ្រប
 សង្កត់នូវអ្នក ព្រោះជាមនុស្សល្ងង់យ៉ាងណា ជាមនុស្សឆ្លើងយ៉ាងណា

ឧបសគ្គសុត្តន្ត ធម្មវិនិយោគបដិបទាយ ឧបសគ្គនិស្សន្ទសុត្តន្ត

យថាអនុស្សនំ យំ មន្តំ ឯវំ អវចានំ យតោ ច
 ខោ ធិត្រាធិ អន្ធមំ អន្ធមយតោ ធិស្វា យថាធម្មំ
 បដិកកោសិ តំ តេ^(១) មយំ បដិកកោសិ វុឌ្ឍិ ហេសា
 ធិត្រាធិ អវចានំ វិនិយោគបដិបទាយ យោ អន្ធមំ អន្ធមយតោ
 ធិស្វា យថាធម្មំ បដិកកោសិ អាយតំ សំវេទបដិបទាយ ។
 អហំ បទ ធិត្រាធិ ឯវំ វចានំ ឯវំ វិញ្ញា បុរិសោ អសហេ
 អមាយាវី ឧបសគ្គនិស្សន្ទ អមាមនុស្សសាមិ អហំ ធម្មំ
 ធម្មសេមិ យថាធម្មំ តថាបដិបទាយ យស្សត្ថាយ
 ត្ថាបស្ថានំ សម្មាសោ អតារស្មា អនតារយំ បទដ្ឋានំ
 តទទុក្ខំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ ធិត្រា វ ធម្ម សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧបសគ្គនិស្សន្ទ វិហរិស្សន្ទ សត្តវស្សន្ទ ។
 តិដ្ឋន្តិ ធិត្រាធិ សត្ត វស្សន្ទ ។ ឯវំ វិញ្ញា បុរិសោ
 អសហេ អមាយាវី ឧបសគ្គនិស្សន្ទ អមាមនុស្សសាមិ

១. អ្នករកស្វត្រ ពោលអំពីអាទិលង្សជំនួញនៃការប្រតិបត្តិក្នុងធម្មវិន័យ

ជាមនុស្សមិនឈ្លាសយ៉ាងណា អ្នកបានពោលពាក្យឆ្លាំឆ្លងណា នឹងតថា-
 គតយ៉ាងនេះហើយ ម្ចាស់និគ្រោធច បើអ្នកឃើញទោស តាមទោសណា
 ហើយ ត្រឡប់ធ្វើឲ្យសមគួរ តាមធម៌វិញ តថាគតនឹងអត់ទោសនោះ
 ដល់អ្នក ម្ចាស់និគ្រោធច នេះឯងជាសេចក្តីចំរើន ក្នុងវិន័យរបស់ព្រះអរិយ-
 បុគ្គល ព្រោះមនុស្សណា ឃើញទោសតាមទោសហើយ ត្រឡប់ធ្វើឲ្យ
 សមគួរតាមធម៌វិញ អ្នកនោះ វេមន៍ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមតទៅបាន ។
 ម្ចាស់និគ្រោធច មួយទៀត តថាគតបានពោលយ៉ាងនេះថា បុរសអ្នកដឹង
 ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកត្រង់ ក៏ចូរ
 មកចុះ តថាគតនឹងប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ បុគ្គលនោះ កាលបើ
 ប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលតថាគតប្រៀនប្រដៅហើយ ពួកកុលបុត្រ ដែល
 ចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្ទះដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុតនៃមគ្គ-
 ព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) អស់៧ឆ្នាំ ។ ម្ចាស់និគ្រោធច
 ៧ ឆ្នាំ ចូរលើកទុកចុះ ។ បុរសជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិន
 មានមាយា ប្រកបដោយជាតិជាអ្នកត្រង់ ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រដៅ

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ យថាបដិបដ្ឋ-
 មាធា យស្សត្ថាយ តុលបុត្តា សម្មនេវ អតារស្មា
 អនតារិយំ បព្វជន្តំ តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោ-
 សានំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិតត្វា
 ឧបសម្ព័ន្ធវំ វិហរិស្សតិ ន វស្សានិ ។ បញ្ច វស្សានិ ។
 ចត្តារិ វស្សានិ ។ តីណិ វស្សានិ ។ ទ្វេ វស្សានិ ។
 ឯកំ វស្សំ ។ តិដ្ឋតុ និក្រោធ ឯកំ វស្សំ ។ ឯតុ
 វិញ្ញា បុរិសោ អសមោ អមាយារី ឧដ្ឋជានិកោ អហា-
 មនុសាសាមិ អហំ ធម្មំ ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ
 តថាបដិបដ្ឋមាធា យស្សត្ថាយ តុលបុត្តា សម្មនេវ
 អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជន្តំ តទទុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិ-
 យោសានំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិតត្វា
 ឧបសម្ព័ន្ធវំ វិហរិស្សតិ សត្ត មាសានិ ។ តិដ្ឋនុ
 និក្រោធ សត្ត មាសានិ ។ ន មាសានិ ។ បញ្ច
 មាសានិ ។ ចត្តារិ មាសានិ ។ តីណិ មាសានិ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាធិការវគ្គ

តថាគតនឹងសំដែងធម៌ បុគ្គលនោះកាលបើប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលតថាគត
 ប្រៀនប្រដៅហើយ ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅ
 កាន់ផ្ទះ ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយ
 ប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយ
 ឥរិយាបថទាំង ៤) អស់ ៦ ឆ្នាំ ។ ៥ ឆ្នាំ ។ ៤ ឆ្នាំ ។ ៣ ឆ្នាំ ។
 ២ ឆ្នាំ ។ ១ ឆ្នាំ ។ ម្ចាស់និគ្រោធ ១ ឆ្នាំចូរលើកទុកចុះ ។ បុរសជា
 អ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិជាអ្នក
 ត្រង់ ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ បុគ្គលនោះ
 កាលបើប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលតថាគតប្រៀនប្រដៅហើយ ពួកកុលបុត្រ
 ដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុត
 នៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) អស់ ៧ ខែ ។ ម្ចាស់និគ្រោធ
 ៧ ខែចូរលើកទុកចុះ ។ ៦ ខែ ។ ៥ ខែ ។ ៤ ខែ ។ ៣ ខែ ។

ឧត្តរិកសុត្តេ ធម្មវិទយេ បដិបទាយ ឧត្តមាធិសំសកថា

ទ្វេ មាសានិ ។ ឯតំ មាសំ ។ អន្ធមាសំ ។ តិដ្ឋតុ
 និក្រោធន អន្ធមាសោ ។ ឯតុ វិញ្ញា បុរិសោ អសរេវា
 អមាយាវី ឧដ្ឋជាតិកោ អហមនុសាសាមិ អហំ ធម្ម
 ទេសេមិ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបដ្ឋមាណោ យស្សត្ថាយ
 តុលបុត្តា សម្មនេវ អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជនំ
 តននុតំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ និដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារិស្សតិ សត្តា-
 ហំ ។ សិយា ទោ បន តេ និក្រោធន ឯវមស្ស អន្តេ-
 វាសិកម្យតា^(១) សមណោ តោតមោ ឯវមាហាតិ ។
 ន ទោ បនេតំ និក្រោធន ឯវំ ទដ្ឋតំ យោ ឯវំ វោ
 អាចរិយោ សោយេវ វោ^(២) អាចរិយោ ហោតុ ។
 សិយា ទោ បន តេ និក្រោធន ឯវមស្ស ឧទ្ទេសា ណោ
 ចាវេតុកាមោ សមណោ តោតមោ ឯវមាហាតិ ។ ន
 ទោ បនេតំ និក្រោធន ឯវំ ទដ្ឋតំ យោ ឯវំ តេ^(៣) ឧទ្ទេសោ

១ ឧ. វ. អន្តរិសិកម្យតា នោ ។ ២ ពេតិ កន្ថបំ ហេតុកេ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. វោ ។

ឧទ្ទេសក្សត្រ ពេលអំពីអាសិសង្ឃដ៏ឧត្តមនៃការប្រតិបត្តិក្នុងធម្មវិន័យ

២ ខែ ។ ១ ខែ ។ កន្លះខែ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន កន្លះខែចូរលើកទុកចុះ ។

បុរសជាអ្នកប្រាជ្ញ ជាអ្នកមិនអួតអាង មិនមានមាយា ប្រកបដោយជាតិ
 ជាអ្នកត្រង់ ចូរមកចុះ តថាគតនឹងប្រដៅ តថាគតនឹងសំដែងធម៌ បុគ្គល
 នោះ កាលបើប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលតថាគតប្រៀនប្រដៅហើយ ពួក
 កុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះហើយ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុត្តរធម៌ណា ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ជាទីបំផុត
 នៃមគ្គព្រហ្មចារ្យ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ បានសម្រេច
 សម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង៤) អស់ ៧ ថ្ងៃ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
 សមតែអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម បានជានិយាយ
 យ៉ាងនេះ ព្រោះចង់បានកូនសិស្ស ។ ម្ចាស់និគ្រោធន តែថា អ្នកមិនត្រូវ
 ឃើញហេតុ⁺នេះ យ៉ាងនេះឡើយ អ្នកណាជាអាចារ្យរបស់ពួកអ្នក អ្នកនោះ
 ចូរនៅជាអាចារ្យរបស់ពួកអ្នកដែលចុះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន មួយទៀត សម
 តែអ្នកមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតមប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួក
 យេនឡឹកក្រើកចាកឧទ្ទេស ទើបបានត្រាស់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
 តែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុ⁺នេះឡើយ ឧទ្ទេសណាជារបស់អ្នក

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

សោយេវ តេ ឧទ្ទេសោ ហោតុ ។ សិយា ខោ បន តេ
 និក្រោធឯ ឯវមស្ស អាជីវេ ខោ ចាវេតុកាមោ សមណោ
 តោតមោ ឯវមហាតិ ។ ន ខោ បនេតំ និក្រោធឯ
 ឯវំ ទដ្ឋតំ យោ ច តេ^(១) អាជីវេ សោយេវ តេ^(២)
 អាជីវេ ហោតុ ។ សិយា ខោ បន តេ និក្រោធឯ
 ឯវមស្ស យេ តេ^(៣) ធម្មា អកុសលា អកុសលសម្មា-
 តា សាចរិយកានំ តេសុ បតិដ្ឋាបេតុកាមោ សម-
 ណោ តោតមោ ឯវមហាតិ ។ ន ខោ បនេតំ និក្រោធឯ
 ឯវំ ទដ្ឋតំ អកុសលាយេវ តេ ធម្មា^(៤) ហោន្តុ អកុសល-
 សម្មាតា សាចរិយកានំ ។ សិយា ខោ បន តេ និក្រោធឯ
 ឯវមស្ស យេ តេ ធម្មា កុសលា កុសលសម្មាតា
 សាចរិយកានំ តេហិ វិវេចេតុកាមោ^(៥) សមណោ តោ-
 តមោ ឯវមហាតិ ។ ន ខោ បនេតំ និក្រោធឯ ឯវំ ទដ្ឋតំ

១ ១. យោ ឯវ វេ ។ ២ វេ ។ ៣ ១. ម នោ ។ ៤ ១. អកុសលា លេវ វេ
 តេ ធម្មា ។ ប. . . វេ ធម្មា ។ ៥ ១. វិវេចេតុកាមោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាណិកវគ្គ

ទុទ្ទសនោះ ក៏នៅជាទុទ្ទស របស់អ្នកដដែលចុះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធមួយទៀត សមតែអ្នកមានគំនិតយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ប្រាថ្នាដើម្បីញ៉ាំងពួកយើង ឲ្យកក្រើកចាកអាជីវៈ ទើបបានត្រាស់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធម្នកមិនត្រូវឃើញហេតុនេះ យ៉ាងនេះឡើយ អាជីវៈណាជារបស់អ្នក អាជីវៈនោះក៏នៅជាអាជីវៈ របស់អ្នកដដែលចុះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធមួយទៀត សមតែអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ពួកធម៌ណាជាអកុសល រាប់ចូលក្នុងអកុសលរបស់ជន ដែលរួមអាចារ្យផងគ្នា ព្រះសមណគោតម ប្រាថ្នានឹងញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យតាំងនៅ ក្នុងធម៌ទាំងនោះ ទើបបានត្រាស់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធតែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុនេះយ៉ាងនេះឡើយ ពួកធម៌ជាអកុសល រាប់ចូលក្នុងអកុសលនោះ របស់ជនរួមអាចារ្យផងគ្នា ចូរនៅជាអកុសលធម៌ដដែលចុះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធមួយទៀត សមតែអ្នកមានគំនិត យ៉ាងនេះថា ពួកធម៌ណាជាអកុសល រាប់ចូលក្នុងអកុសល របស់ជនជាអ្នករួមអាចារ្យផងគ្នា ព្រះសមណគោតម ប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យឃ្លាតចាកអកុសលធម៌ទាំងនោះ ទើបបានត្រាស់យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធតែថា អ្នកមិនត្រូវឃើញហេតុនេះ

ឧទុក្ខិកសុត្តេ ធម្មវិនយេ បដិបទាយ ឧត្តមាធិសំសកថា

តុសលាយេវ តេ ធម្មា ហោន្ត តុសលសម្ព័ន្ធាតា
 សាចរិយកាណំ ។ ឥតិ ខោហំ (១) និគ្រោធន លេវ
 អន្តោវសិកម្យតា ឯវំ វនាមិ នាមិ (២) ឧទ្ទេសា
 ចាវេតុកាមោ ឯវំ វនាមិ នាមិ (៣) អាដិវា ចាវេតុ-
 កាមោ ឯវំ វនាមិ នមិ យេ តេ (៤) ធម្មា អតុសលា
 អតុសលសម្ព័ន្ធាតា សាចរិយកាណំ តេសុ បតិដ្ឋាបេតុ-
 កាមោ ឯវំ វនាមិ នមិ យេ តេ (៥) ធម្មា តុសលា
 តុសលសម្ព័ន្ធាតា សាចរិយកាណំ តេហិ វិវេចតុកាមោ
 ឯវំ វនាមិ ។ សន្តិ ច ខោ និគ្រោធន អតុសលា ធម្មា
 អប្បហំតា សន្តិលេសិកា ហោនោត្តរិកា (៦) សនទថា (៧)
 ទុក្ខវិចារកា អាយតិដាតិជវាមរណិយាយេ សាហំបហា-
 នាយ ធម្មំ ទេសេមិ ។ យថាបដិបន្នានំ វេ សន្តិលេសិ-
 កា ធម្មា បហំយិស្សន្តិ វេនានិយា ធម្មា អភិវឌ្ឍិស្សន្តិ

១ ម. ព្រហ្ម ។ ២-៣ ឧ. ម. នបិ ។ ៤-៥ ម. យេ ច វេ ។ ឧ. វេ ។
 ៦ ឧ. បោតោរិកា ។ ម បោតត្ថរិកា ។ ៧ ឧ សទថា ។

ឧទ្ទេសក្ខត្រ ពោលអំពីអាមិសង្ឃដ៏ឧត្តមនៃការប្រតិបត្តិក្នុងធម្មវិន័យ

យ៉ាងនេះឡើយ ពួកធម៌ជាតុសលរាប់ចូល ក្នុងតុសលនោះ របស់ពួក
 ជនរួមអាចារ្យផងគ្នា ចូរនៅជាតុសលធម៌ដដែលចុះ ។ ម្ចាស់និគ្រោធន
 តថាគតបានពោលយ៉ាងនេះ ព្រោះចង់បានអន្តរាសិកក៏ទេ មានប្រាថ្នា
 ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យកក្រើកចាកទុក្ខស ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ
 មានប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យកក្រើកចាកអាជីវៈ ទើបបានពោល
 យ៉ាងនេះក៏ទេ ពួកធម៌ណា ជាអតុសល រាប់ថាជាអតុសល របស់ពួកជន
 ដែលរួមអាចារ្យផងគ្នា តថាគតប្រាថ្នា ដើម្បីញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យតាំងនៅក្នុង
 ធម៌ទាំងនោះ ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ ពួកធម៌ណា ជាតុសល រាប់
 ថាជាតុសល របស់ពួកជនដែលរួមអាចារ្យផងគ្នា តថាគតប្រាថ្នា ដើម្បី
 ញ៉ាំងពួកអ្នក ឲ្យយូរតទៅធម៌ទាំងនោះ ទើបបានពោលយ៉ាងនេះក៏ទេ ។
 ម្ចាស់និគ្រោធន មួយទៀត ពួកធម៌ជាអតុសល ដែលបុគ្គលលះមិនទាន់
 បាន ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីសៅហ្មង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីកើត
 ទៀត ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មានទុក្ខ ជាផល ជាបច្ច័យ
 ដល់សេចក្តីកើត ចាស់ ស្លាប់ ទៅខាងមុខ តថាគតសំដែងធម៌ ដើម្បី
 លះបង់នូវធម៌ ជាអតុសលទាំងឡាយនោះ ។ កាលបើពួកអ្នកប្រតិបត្តិ
 សមគួរហើយ ធម៌ទាំងឡាយប្រកបដោយសេចក្តីសៅហ្មង មុខជានឹង
 សាបសូន្យទៅ ធម៌ទាំងឡាយជាទីតាំងនៃសេចក្តីបរិសុទ្ធិ នឹងចំរើនឡើង

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាធិការត្ថោ

បញ្ចាចារិច្ចរំ វេបុលុត្តន្តា និដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា
សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហរិស្សថាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ តេ
បរិព្វាជកា តុណ្ហិក្ខតា មជ្ឈិក្ខតា បត្តក្ខត្វា អនោមុខា
បជ្ឈាយន្តា អប្បជីកាលា និសីទីសុ យថាតំ មារេន
បរិយុជ្ជិតចិត្តា ។

(៣២) អថខោ ភកវតោ ឯតទិហោសិ សព្វេបិមេ
មោឃបុរិសា ដុដ្ឋា មារេន^(១) ចាបិមតា យត្រ ហំ នាម
ឯកស្សបិ ន ឯវំ ករិស្សតិ ហន្ត មយំ អញ្ញាណនិបិ
សមណោ តោតមេ ព្រហ្មចរិយំ ចរាម កី ករិស្សតិ
សត្តាហោតិ ។ អថខោ ភកវា ឧទុម្ពរិកាយ បរិព្វាជ-
ការាមេ សីហនានី នទិត្វា វេហាសំ អត្តក្ខន្ធា កិដ្ឋ-
ត្រដេ បព្វតេ បច្ឆដ្ឋាសិ ។ សន្ធានោ^(២) កហបតិ តាវ-
នេវ រាជកហំ ចារិសីតិ ។

ឧទុម្ពរិកសុត្តំ ទុតិយំ និដ្ឋិតំ(៣) ។

១ ឧ. ម. មារេនតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. សត្វានោ បន ។ ៣ ឧ. ឧទុម្ពរិកសីហនាទ-
សុត្តន្តំ ទុតិយំ ។ ម. ឧទុម្ពរិកសុត្តន្តំ ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ពួកអ្នករាល់គ្នា មុខជានឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវការបំពេញប្រាជ្ញា ដើម្បី
 មគ្គនឹងសេចក្តីផ្សព្វផ្សងនៃប្រាជ្ញា ដើម្បីដល់ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុ-
 ប្បន្ននេះ សម្រេចសម្រាន្តនៅ (ដោយឥរិយាបថទាំង ៤) ។ កាលព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ក៏អង្គុយនៅ
 ស្ងៀម អៀនខ្មាស ឧនក ដាក់មុខ ជ្រប់ស្រពោន ទំល់ប្រាជ្ញា ព្រោះ
 មានចូលជ្រកចិត្ត ។

(៣២) គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នេះថា មោឃបុរសទាំងអស់នេះ ត្រូវមានចិត្តបាប ចូលជ្រកហើយ
 ព្រោះថា សូម្បីតែម្នាក់ មុខជាគ្មានគំនិតយ៉ាងនេះថា ឈ្លើយចុះ ពួក
 យើងទាំងអស់គ្នា ចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុងសំណាក់ព្រះសមណ-
 គោតម ដើម្បីសេចក្តីដឹងទូទៅត្រឹម ៧ ថ្ងៃ ឬ ៧ ឈ្នោះ នឹងយូរប៉ុន្មាន ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បន្តិចបន្តួចស៊ីហនាទេ ក្នុងអារាម
 នៃបរិព្វាជក ជារបស់នៃនាងទុទ្ទរិកាទេវី ហើយទ្រង់ហោះឡើងទៅ
 កាន់វេហាសស្ថាន ត្រឡប់ទៅគង់លើភ្នំគុត្តជ្ឈកូដវិញ ។ ឯសុន្ទាន-
 គហបតី ក៏ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ក្នុងពេលនោះដែរ ។

បញ្ញវិធីសុត្តំ (១) តតិយំ

[៣៣] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯតំ សមយំ ភគវា

មគទេសុ វិហារតិ មាតុលាយំ ។ តត្រ ទោ ភគវា

ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវេតិ ។ ភទន្តេតិ តេ ភិក្ខុ

ភគវតោ បច្ចុស្សាសុ ។ ភគវា ឯតទដោច អត្ថដ៏ចា

ភិក្ខុវេ វិហារថ អត្ថស្សរណា អនត្ថស្សរណា ធម្មដ៏ចា

ធម្មស្សរណា អនត្ថស្សរណា ។ តតញ្ច បន ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ អត្ថដ៏ចា វិហារតិ អត្ថស្សរណា អនត្ថស្សរណា

ធម្មដ៏ចា ធម្មស្សរណា អនត្ថស្សរណា ។ តត ភិក្ខុវេ

ភិក្ខុ កាយេ កាយាធម្មស្សី វិហារតិ អាតាបិ សម្ម

បញ្ជីវិធីស្រាវជ្រាវទី ៣

(៣៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់គង់នៅ (ក្នុងដងព្រៃ) ដ៏តមាតុលានគរ ក្នុងដែនមគធៈ ។
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងទីនោះថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា
ព្រះករុណាព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរមានខ្លួន^(១)ជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងនាក់
កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជា
ទីពឹងនាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹង
ពឹងនាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹង
ពឹងនាក់តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ពិចារ-
ណានូវកាយក្នុងកាយ ជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវ

១ អង្គកថាថា លោកិយធម៌នឹងលោកុត្តរធម៌ ឈ្មោះថា ខ្លួន ។ ព្រោះហេតុនោះបាន
ជាទ្រង់ពោលថែមទៀតថា ចូរមានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជា
ទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ជាដោ សតិមា វិនិយោគលោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។
 វេទនាសុ វេទនានុបស្សំ ។ ចិត្តេ ចិត្តានុបស្សំ ។
 ធម្មេសុ ធម្មានុបស្សំ វិហារតិ អាតាប័ សម្មជាដោ
 សតិមា វិនិយោគលោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឯវិ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្ថដិទោ វិហារតិ អត្ថស្សរណោ អនព្វា-
 ស្សរណោ ធម្មដិទោ ធម្មស្សរណោ អនព្វាស្សរណោ ។
 តោចវេ ភិក្ខុវេ ចរេ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ។
 តោចវេ ភិក្ខុវេ ចរតិ សកេ បេត្តិកេ វិសយេ ន លច្ឆតិ
 មារោ ឡីតារំ ន លច្ឆតិ មារោ អារម្មណំ ។ តុសលានំ
 ភិក្ខុវេ ធម្មានំ សមាធានហេតុ ឯវិមិទំ បុត្តា
 បវច្ឆតិ (១) ។

សុត្តន្តបិដក វិមលិកាយ បាធិកវគ្គ

កិលេសមានប្រាជ្ញាជំងឺសព្វ មានស្មារតីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស
 ក្នុងលោកបាន ។ ពិចារណានូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយជាប្រក្រតី។
 ពិចារណានូវចិត្ត ក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី ។ ពិចារណានូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំដៅនូវកិលេស មានប្រាជ្ញាជំងឺ
 សព្វ មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកបាន ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ហៅថា ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជា
 ទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃជាទីពឹងពឹងនាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជា
 ទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃជាទីពឹងពឹងនាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរប្រព្រឹត្តក្នុងគោចរជាវិស័យ ដែលមានមកអំពីបិការបស់ខ្លួន។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើអ្នកទាំងឡាយប្រព្រឹត្ត ក្នុងគោចរជាវិស័យ
 ដែលមានមកអំពីបិការបស់ខ្លួន^(១) មាន^(២)ក៏មិនបាននូវចន្លោះ មិនបាននូវ
 ការម្នាក់ឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុណ្យនេះ វេទនាចំរើនឡើង
 ព្រោះហេតុសមាទាន នូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ យ៉ាងនេះ ។

១ ដាន់ណែលរបស់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាបិការនៃពុទ្ធបរិស័ទ ។ ២ អង្គកថា សំដៅយកតែ
 ទេវបុត្តមាននិងកិលេសមារុប៉ុណ្ណោះ ។

ព្រះវិស្ណុត្ថេ ទណ្ឌនេមិច្ឆវិញ្ញាណំ សត្តរតនាធិ

[៣២] ភិក្ខុវ្យាគំ ភិក្ខុវេ រាជា ទណ្ឌនេមិ នាម
អហោសិ ចក្កវត្ថំ ធម្មកោ ធម្មរាជា ចាតុរន្តោ វិជិតាវី
ជនបទដ្ឋាវិយប្បត្តោ សត្តរតនសមន្មាគតោ ។ តស្ស័-
មាធិ សត្ត រតនាធិ អហោស្មំ សេយ្យមីទំ ចក្ករតនំ
ហត្ថរតនំ អស្សរតនំ មណីរតនំ ឥន្ទ្ររតនំ កហបតិ-
រតនំ បរិណាយករតនមេវ សត្តមំ ។ បរោសហស្សំ
ខោ បនស្ស បុត្តា អហោស្មំ ស្វរា វីរជ្ឈរា បរសេ-
នប្បមទ្ធា ។ សោ ឥមំ បឋវី សាករបរិយន្តំ អន-
ណ្ឌោន អសត្ថេន ធម្មេន សមេន^(១) អភិវិជ័យ
អជ្ឈាវសិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ រាជា ទណ្ឌនេមិ ពហ្មន្តំ
វស្សនំ ពហ្មន្តំ វស្សសតានំ ពហ្មន្តំ វស្សសហស្សនំ
អច្ចយេន អញ្ញាតំ បុរិសំ អាមន្តេសិ យនា ត្ថំ អម្ពោ បុរិស
បស្សេយ្យាសិ ទិព្វំ ចក្ករតនំ ឌីសត្តតិ ហនា បុតិអថ មេ
អាហេនេយ្យាសិតិ ។ ឯវំនេវេតិខោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ

១ ឧ. សមេនាធិ ន ទស្សនំ ។

បញ្ជីវត្ថុ រឿងស្តេចចក្រពត្តិព្រះនាមទទួលនេមី រតន៍ ៧ ប្រការ

(៣៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលពីព្រេងនាយមក មានព្រះរាជា
 (ព្រះអង្គ) ទ្រង់ព្រះនាមទទួលនេមី ជាស្តេចចក្រពត្តិ ព្រះអង្គជាធម្មតា-
 ធម្មរាជ ជាឥស្សរេលីវែនដី ដែលមានសមុទ្រទាំង ៤ ជាទីបំផុត
 ជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម ទ្រង់មានជនបទដល់នូវថិរភាព (សេចក្តីមាំមួន)
 ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយរតន៍ទាំង ៧ ប្រការ ។ ឯរតន៍ទាំង ៧ ប្រការ
 របស់ព្រះបាទទទួលនេមីនោះគឺ ចក្ខុរតន៍ (ចក្រកែវ) ១ ហត្ថរតន៍
 (ដំរីកែវ) ១ អស្សរតន៍ (សេះកែវ) ១ មណីរតន៍ (កែវមណី) ១
 ឥន្ទ្ររតន៍ (ស្រីកែវ) ១ គហបតីរតន៍ (គហបតីកែវ) ១ បរិនាយករតន៍
 (នាយពលកែវ) ១ រួមត្រូវជា ៧ ប្រការ ។ ឯព្រះបាទទទួលនេមីនោះ
 បានព្រះរាជបុត្រច្រើនជាងពាន់ សុទ្ធសឹងតែក្លៀវក្លា អង្គអាច អាច
 សង្កត់សង្កិន នូវសេនារបស់ស្តេចដទៃបាន ។ ព្រះបាទទទួលនេមីនោះ
 ទ្រង់គ្រូតគ្រាគ្រប់គ្រងដែនដី ដែលមានសាគរ ជាព្រំប្រទល់នេះ ដោយ
 ធម៌ដ៏ស្មើ មិនបាច់ប្រើអាជ្ញា មិនបាច់ប្រើគ្រឿងសង្គ្រាវធម៌ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ លុះកាលកន្លងទៅបានច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ ច្រើនពាន់ឆ្នាំ
 ទើបព្រះបាទទទួលនេមី ទ្រង់ត្រាស់នឹងបុរសម្នាក់ថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចំរើន
 (បើ) អ្នកឃើញចក្ខុរតន៍ជាទិព្វ ឃ្លាតច្បួចចាកទីក្នុងកាលណា អ្នកត្រូវ
 ប្រាប់ដល់យើងក្នុងកាលនោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះទទួល

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

រញ្ជា ទល្លនេមិស្ស^(១) បច្ចុស្សា សិ ។ អន្តសា ខោ ភិក្ខុវេ
សោ បុរិសោ ពហុន្នំ វស្សានំ ពហុន្នំ វស្សាសតានំ
ពហុន្នំ វស្សាសហស្សានំ អច្ចយេន ទិព្វំ ចក្ករតនំ
ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតិំ ទិស្វាន^(២) យេន រាជា ទល្លនេមិ
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា រាជានំ ទល្លនេមី ឯតទ-
រោច យក្សេ ទេវំ ជានេយ្យាសិ ទិព្វន្តេ ចក្ករតនំ
ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ រាជា ទល្លនេមិ
ជេដ្ឋបុត្តំ កុមារំ អាមន្តេត្វា ឯតទរោច ទិព្វំ ក្រំ មេ
តាត កុមារ ចក្ករតនំ ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតិំ សុតិំ
ខោ បនេតិំ យស្ស រញ្ជា ចក្ករតន្តស្ស ទិព្វំ ចក្ករតនំ
ឌីសក្កតិំ ហំនា ចរតិំ ននានិ តេន រញ្ជា ចិរំ ជីវិតព្វំ
ហោតីតិ កុត្តា ខោ បន មេ មាណុសកា កាមា
សមយោនានិ មេ ទិព្វេ^(៣) កាមេ បរិយេសិទ្ធិំ ឯហិ
ទិព្វំ តាត កុមារ ឥមំ សម្មទ្គបរិយន្តំ បឋវី បដិបដ្ឋ
អហំ បន កេសមស្សំ ឌីហារេត្វា កាសាយានិ
វត្តានិ អច្ឆានេត្វា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិស្សា មីតិ ។

១ ឧ. ទល្លនេមិកស្ស ។ ២ ឧ. ទិស្វា ។ ៣ ឧ. សមយោ ទិព្វេ ។

លុត្តបិដក ទី១៧ បាធិកវគ្គ

ស្តាប់ព្រះរាជឱង្ការនៃព្រះបាទទេវទេវនៃមីថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លុះកាលកន្លងទៅ បានច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ ច្រើនពាន់ឆ្នាំ បុរសនោះបានឃើញចក្កវត្ថន៍ជាទិព្វ ឃ្លាតច្យុតចាកទី ក៏ ចូលទៅគាល់ព្រះបាទទេវទេវនៃមី លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូល ព្រះបាទទេវទេវនៃមីដូច្នេះថា សូមព្រះរាជគេជះដម្កល់លើត្បូង បពិត្រ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត សូមទ្រង់ជ្រាប (ដ្បិត) ចក្កវត្ថន៍ជាទិព្វ របស់ព្រះអង្គ ឃ្លាតច្យុតចាកទីហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រាពោះឯង ព្រះបាទ ទេវទេវនៃមី ទ្រង់ហៅព្រះរាជកុមារជាបុត្រច្បងមកហើយ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះ ថា ម្នាលកុមារមាសឥតុត ឮថា ចក្កវត្ថន៍ជាទិព្វរបស់យើង ឃ្លាតច្យុតចាក ទីហើយ សេចក្តីនេះ ឥតុតធ្លាប់ឮថា (បើ) ចក្កវត្ថន៍ជាទិព្វរបស់ស្តេច ចក្រពត្តិអង្គណា ឃ្លាតច្យុតចាកទីហើយ គតិនោះមក ស្តេចអង្គ នោះ មិនរស់នៅបានយូរឡើយ ឯកាមជារបស់មនុស្ស ឥតុតបាន បរិភោគ (ផ្អែកស្តាប់ស្តាប់ហើយ) សម័យនេះ ជាសម័យដែលឥតុតគួរ ស្វែងរកកាម ជាទិព្វវិញ ម្នាលកុមារមាសឥតុត ចូរអ្នកគ្រប់គ្រងផែន ដី ដែលមានសមុទ្រ ជាព្រំប្រទល់នេះចុះ ឯឥតុតនឹងការសក់ពុកមាត់ ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវតស្រួចញាតផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។

ពាក្យត្រូវធ្វើ ទំព័រ ពត្តត្រង់ អន្តរាយ

អថទោ ភិក្ខុវេ វាជំ ទល្លនេមិ វេជ្ជបុត្តំ កុមារំ សា-
 ឡុតំ វេជ្ជ សមនុស្សាសេត្វា តេសមស្សំ ឱហារេត្វា
 កាសាយានំ វត្តានំ អន្តរាទេត្វា អតារស្មា អនតារិយំ
 បព្វជំ ។ សត្តាហំ បព្វជិតេ ទោ បន ភិក្ខុវេ
 វាជិសិម្ហំ ទិព្វំ ចក្ករតនំ អន្តរាយំ ។

(៣៥) អថទោ ភិក្ខុវេ អញ្ញាតោ បុរិសោ យេន
 វាជំ ខតិយោ មុន្ទាវសិត្តោ^(១) តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
 មិត្វា វាជានំ ខតិយំ មុន្ទាវសិត្តំ ឯតទកេច យក្សេ
 ទេវ វាលេយ្យាសិ ទិព្វំ ចក្ករតនំ អន្តរាយិត្តំ ។
 អថទោ ភិក្ខុវេ វាជំ ខតិយោ មុន្ទាវសិត្តោ ទិព្វេ
 ចក្ករតនេ អន្តរាយិតេ អនតមនោ អហោសិ អនត-
 បនតត្ថា បដិសំវេទេសិ ។ សោ យេន^(២) វាជិសិ
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា វាជិសី ឯតទកេច យក្សេ

១ មុន្ទាវសិត្តោ កត្តិ បោន្តេ ទិល្បតិ ២ ឧ. យេន ប ។

ចក្កវត្តសុព្រ ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទទេល្លនេមិ ទ្រង់ល្អង
 លោមព្រះរាជកុមារ ជាបុត្រច្បង ឲ្យត្រេកអរក្នុងរាជសម្បត្តិ ដោយប្រពៃ
 ហើយក៏ទ្រង់ដាក់ព្រះកេសានីងព្រះមស្ស ទ្រង់ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវតស្រ្ត
 រួចចេញចាករាជាគារស្ថាន ចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលព្រះរាជឥសី ទើបនឹងទ្រង់ព្រះផ្នួសបានព័ថ្ងៃ ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ។

[៣៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ មានបុរសម្នាក់ចូលទៅ
 គាល់ព្រះរាជាជាគ្រូត្រីយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយ លុះចូលទៅដល់
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជា ជាគ្រូត្រីយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយថា
 សូមព្រះរាជតេជះតម្កល់លើត្បូង បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធិ ព្រះសូមទ្រង់ជ្រាប
 (ដ្បិត) ចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់
 នោះឯង កាលបើចក្កវត្តន៍ជាទិព្វបាត់ទៅ ព្រះរាជាជាគ្រូត្រីយ៍ ដែលបាន
 មុទ្ធាភិសេកហើយ ក៏តូចព្រះហឫទ័យ នឹងសោយនូវសេចក្តីមិនសប្បាយ
 ព្រះហឫទ័យ ។ ព្រះមហាគ្រូត្រីយ៍អង្គនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះរាជឥសី
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជឥសីដូច្នេះថា សូមព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ទេវ ជាឈយ្យាសិ ទិព្វំ ចក្កវតនំ អន្តរបាតន្តំ ។ ឃរំ
 វត្ថុ ភិក្ខុវេ រាជិសិ រាជានំ ខត្តិយំ មុន្ទាវសិស្ត
 ឯតទិវោច មា ទោ វិទូ តាត ទិព្វំ ចក្កវតនេ
 អន្តរបាតេ អនត្ថមនោ អហោសិ អនត្ថមនតញ្ច
 បដិសិវេនេសិ ន ហិ តេ តាត ទិព្វំ ចក្កវតនំ
 បេតិកំ ឆាយជ្ជំ ឥដ្ឋំ វិទូ តាត អរិយេ ចក្កវត្ថុវត្ថុ
 វត្ថុហិ ហំនំ ទោ បនេតំ វិជ្ជតិ យន្តេ អរិយេ
 ចក្កវត្ថុវត្ថុ វត្ថុមាទេ តទិហ្មទោសថេ បណ្ណាសេ
 សីសនបរាតស្ស(១) ឧទោសថិកស្ស ឧបរិប្បាសាទិ-
 វរកតស្ស ទិព្វំ ចក្កវតនំ ចាតុភវិស្សតិ សហស្សារិ
 សនេមិកំ សនាភិកំ សញ្ញាភារបរិច្ឆរន្តំ ។ កតមំ
 បនេតំ ទេវ អរិយំ ចក្កវត្ថុវត្ថុនំ ។ តេនហិ វិទូ
 តាត ធម៌យេវ និស្សាយ ធម៌ សក្ករោនោ ធម៌
 កុក្ករោនោ ធម៌ មារោនោ ធម៌ ប្បដេនោ ធម៌
 អបចាយមារោ ធម៌ទុដោ ធម៌កេតុ ធម៌ធម៌បតេយ្យា

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

រាជគេជះតម្កល់លើត្បូង បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេព សូមទ្រង់ជ្រាប (ផ្សិត)
 ចក្កវត្ថន៍ជាទិព្វបាត់ទៅហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហា-
 ក្សត្រិយ៍ក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះ ព្រះរាជឥសីទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះរាជា ជា
 ក្សត្រ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយដូច្នេះថា ម្នាលបា កាលបើចក្កវត្ថន៍ជា
 ទិព្វបាត់ទៅ អ្នកកុំមានសេចក្តីតូចចិត្ត កុំសោយនូវសេចក្តីមិនសប្បាយចិត្ត
 ឡើយ ម្នាលបា ព្រោះថា ចក្កវត្ថន៍ជាទិព្វនេះ មិនមែនជាមតិក ដែលមាន
 មកអំពីបិតាអ្នកទេ ម្នាលបា ឈ្មើយចុះ អ្នកចូរប្រព្រឹត្តចក្កពត្តិវត្ថុ (វត្ថុរបស់
 ស្តេចចក្រពត្តិ) ដ៏ប្រសើរវិញចុះ កាលបើចក្កពត្តិវត្ថុ ដែលអ្នកប្រព្រឹត្ត
 ហើយ ចក្កវត្ថន៍ជាទិព្វ មានកាំ ១ ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់ ព្រមទាំងដុំ
 បរិបូណ៌ ដោយអាការសព្វគ្រប់ នឹងកើតប្រាកដដល់បា ដែលកក់កេសា
 ហើយរក្សាទុកបានថា បិតានៅលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ក្នុងថ្ងៃ ១៥ ជាថ្ងៃ
 ទុរយោជន៍នោះ ហេតុនេះ រមែងមានប្រាកដ ។ ព្រះមហាក្សត្រក្រាបបង្គំ
 ទូលសួរថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេព ចុះចក្កពត្តិវត្ថុដ៏ប្រសើរនេះ តើដូចម្តេច ។
 ព្រះរាជឥសីត្រាស់ថា ម្នាលបា បើដូច្នោះ ចូរអ្នកអាស្រ័យនូវធម៌
 តែម្យ៉ាង ហើយធ្វើសក្ការៈចំពោះធម៌ គោរពធម៌ រាប់អានធម៌ បូជាធម៌
 កោតក្រែងធម៌ យកធម៌ជាទង់ជ័យ យកធម៌ជាស្ថាន យកធម៌ជាអធិបតី

ចក្ខុវិស័យ ចក្ខុវិស័យ

ធម៌កំ រក្សាវណ្ណកុត្ត ឥរិយបាស្ស អន្តោជនស្មី
 ពលកាយស្មី ខតិយេស្ម អនុយន្តេស្ម ព្រាហ្មណ-
 កបាបតិកេស្ម ឆេត្តមជានបទេស្ម សមណព្រាហ្ម-
 ណេស្ម មិកបត្តិស្ម មា ១(១) តេ តាត វិជិតេ
 អនុម្បកាហេ បរិត្តត យេ ច តេ តាត វិជិតេ
 អននា(២) តេសញ្ច ធនំ អនុប្បទន្តេយ្យាសិ(៣) យេ
 ច តេ តាត វិជិតេ សមណព្រាហ្មណា មនុស្សមាណ
 បដិវិតា ខន្តិសោរច្ចេ ជិវិត្វា ឯកមត្តានំ នមេន្ត
 ឯកមត្តានំ សមេន្ត ឯកមត្តានំ បរិនិព្វានេន្ត តេ
 កាលេន កាលំ ឧបសង្កម្ភិត្វា បរិបុត្តេយ្យាសិ
 បរិបញ្ញេយ្យាសិ(៤) កី កន្តេ កុសលំ កី កន្តេ(៥)
 អកុសលំ កី សាវ្ព័ជ្ជំ កី អនវ្ព័ជ្ជំ កី សេវិ-
 តត្ថំ កី ន សេវិតត្ថំ កី មេ ករិយមាណំ

១ ឧ. ម. ៣ ។ ២ ឧ. អននា អស្ស ។ ៣ ម. ធនមនុប្បទេយ្យាសិ ។ ៤ ឧ.
 បរិបញ្ញេយ្យាសិ ឧ វិស្សតិ ។ ម. បរិបញ្ញេយ្យាសិ ។ ៥ ឧ. ប កន្តេ ឧ វិស្សតិ ។

បញ្ជីវត្ថុសូត្រ ពោលអំពីបញ្ជីវត្ថុវិគ្គ

ចាត់ចែងនូវការរក្សាទប់ទល់ គ្រប់គ្រង ប្រកបដោយធម៌ ចំពោះជនខាង
 ក្នុង គឺបុត្រភរិយា ចំពោះពួកពល ពួកក្សត្រិយ៍ ពួកជនចុះចូល ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ គហបតី ពួកអ្នកនិគម អ្នកជនបទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ នឹង
 ពួកម្រឹគ បក្ស ម្ចាស់បា អ្នកកុំធ្វើអកុសលធម៌ ក្នុងដែនរបស់អ្នកឡើយ
 ម្ចាស់បា បើពួកជនណាក្នុងដែនរបស់អ្នក មិនមានទ្រព្យ អ្នកគប្បីផ្តល់
 ទ្រព្យដល់ជនទាំងនោះ ម្ចាស់បា បើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ក្នុងដែន
 របស់អ្នក ជាអ្នករៀបចំសេចក្តីស្រវឹង នឹងសេចក្តីប្រមាទ តាំងនៅក្នុងខន្តិ
 នឹងសោរច្នេះ តែងទូន្មានខ្លួនឯងតែម្នាក់ឯង ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យស្ងប់រម្ងាប់តែម្នាក់
 ឯង ធ្វើខ្លួនឯងឲ្យរលត់ (ចាករកាទិក្ខុលេស) តែម្នាក់ឯង អ្នកគប្បីចូល
 ទៅរកសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះសព្វៗកាល ហើយគប្បីសាកសួរ
 គប្បីចោទដណ្តឹងថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន អ្វីជាកុសល បពិត្រលោកចម្រើន
 អ្វីជាអកុសល អ្វីជាអំពើប្រកបដោយទោស អ្វីជាអំពើមិនប្រកបដោយ
 ទោស អ្វីគួរសេព អ្វីមិនគួរសេព អំពើដូចម្តេច ដែលខ្ញុំធ្វើទៅហើយ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ធីយវត្ថំ អហិតាយ ទិក្ខាយ អស្ស តី វា បន មេ
 កវយមាធិ ធីយវត្ថំ ហិតាយ សុខាយ អស្សតិ តេសិ
 សុត្វា យំ អតុសលំ តំ អភិនវន្តេយ្យសិ យំ តុសលំ
 តំ សហោយ វត្តេយ្យសិ ឥទំ ខោ តាត តំ អរិយំ
 ចក្កវត្ថវត្ថន្តំ ។ ឯវំ ទេវតិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា
 ខតិយោ មុន្នាវសិត្តោ រាជសិស្ស បដិស្សត្វា អរិយេ
 ចក្កវត្ថវត្ថេ វត្ថតិ^(១) ។ តស្ស អរិយេ ចក្កវត្ថវត្ថេ
 វត្ថហនស្ស តទហ្មោសេ បណ្ណាសេ សីសនហា-
 តស្ស ឧចោសថិតស្ស ឧបវិប្បសាទវគ្គតស្ស ទិព្វំ
 ចក្កវត្ថនំ ចាតុរហោសិ សហស្សរំ សនេមិតំ សនា-
 ភិតំ សព្វាគារបវិច្ឆរំ ។ ទិស្វា^(២) រពោ ខតិយស្ស
 មុន្នាវសិត្តស្ស ឯតទហោសិ សុតំ ខោ បន មេតំ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិកវគ្គ

មិនជាប្រយោជន៍ ជាទុក្ខអស់កាលយូរអង្វែង មួយទៀត អំពើដូចម្តេច
 ដែលខំធ្វើទៅហើយ ជាប្រយោជន៍ ជាសុខអស់កាលយូរអង្វែង លុះ
 អ្នកបានស្តាប់ពាក្យសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះហើយ គប្បីរៀនរូបអំពើ
 ដែលជាអកុសល ហើយសមាទានប្រព្រឹត្តនូវអំពើ ដែលជាអកុសល ម្នាល
 បា នេះឯង ជាចក្កតត្តិវត្ថុប្រសើរនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 រាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកហើយ បានទទួលស្តាប់ពាក្យព្រះ
 រាជឥសីថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយក៏ប្រព្រឹត្តចក្កតត្តិវត្ថុប្រ-
 សើរ ។ កាលដែលព្រះរាជានោះ កំពុងប្រព្រឹត្តចក្កតត្តិវត្ថុប្រសើរ ភក់
 ព្រះភេសា សមាទានទុបោសថ ហើយស្តេចទៅខាងលើប្រាសាទដ៏ប្រ-
 សើរ ក្នុងថ្ងៃទី ១៥ ដែលជាថ្ងៃទុបោសថនោះ ចក្កវត្ថុន៍ជាទិព្វមានកាំ
 ១ ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់ ព្រមទាំងដុំ បរិបូណ៌ដោយអាការសព្វគ្រប់
 ក៏កើតប្រាកដឡើង ។ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេកទ្រង់
 ទតឃើញហើយ ទ្រង់ព្រះរាជតម្រិះថា អាត្មាអញ បានព្យមកដូច្នេះថា

បញ្ញត្តិសុត្តេ បក្កវគ្គនុករាហ

យស្ស រតោ ខត្តិយស្ស បុទ្ធាវស័ត្តស្ស តទបុរោ-
 សថេ បណ្ណារសេ សីសនហាតស្ស ឧបោសថិត្តស្ស
 ឧបវិប្បាសាទវគ្គស្ស ខិត្តំ ចក្កវត្ថនំ មាតុកវត្ថ
 សហស្សរំ សនេមិត្តំ សនាភិត្តំ សព្វាគារបវិប្បរិ
 សោ ហោតិ រាជា ចក្កវត្ថិតិ អស្សំ នុ ខោ
 អហំ រាជា ចក្កវត្ថិតិ ។

[៣៦] អថខោ ភិក្ខុវេ រាជា ខត្តិយោ បុទ្ធាវស័ត្តោ
 ឧដ្ឋាយាសនា ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តំ កវិត្វា វាមេន
 ហត្ថេន ភិវ័រិ(១) កហិត្វា ទត្ថិណេន ហត្ថេន ចក្ក-
 វត្ថនំ អព្ពក្កិ បវត្ថតុ កំ ចក្កវត្ថនំ អភិវិជិតតុ កំ
 ចក្កវត្ថនំ ។ អថខោ តំ ភិក្ខុវេ ចក្កវត្ថនំ បុរត្ថមំ
 ទិសំ បវត្ថិ(២) ។ អន្ធនេវ រាជា ចក្កវត្ថិ សទ្ធិ ចតុវដ្តិ-
 និយា សេនាយ ។ យស្ស ខោ បន ភិក្ខុវេ បទេសេ
 ចក្កវត្ថនំ បតិដ្ឋាសិ តត្ថ រាជា ចក្កវត្ថិ វាសំ
 ឧបកម្មិ(៣) សទ្ធិ ចតុវដ្តិនិយា សេនាយ ។ យេ ខោ
 បន ភិក្ខុវេ បុរត្ថមាយ ទិសាយ បដិរាជានោ

១ ឧ. ម. វិភ្ជារំ ។ ២ បវត្ថិតិបិ បាលី ។ ៣ ឧបកម្មិតិ វា បាលី ។

ចក្ខុវិស័យ អាណាចក្រខ្មែរ

ចក្ខុវិស័យជាទីពឹង មានកាំ១ពាន់ ព្រមទាំងខ្នងកង់ ព្រមទាំងដំបូល
 ដោយអាគារគ្រប់យ៉ាង កើតប្រាកដឡើង ដល់ព្រះរាជាជាត្រ័យអង្គ
 ណា ដែលបានមុន្នាភិសេកហើយ កក់ព្រះកេសា សមាទានទុប្បាសថ
 ស្តេចទៅខាងលើប្រាសាទដ៏ប្រសើរ ក្នុងថ្ងៃទី ១៥ ដែលជាថ្ងៃទុប្បាសថ
 នោះ ព្រះរាជាអង្គនោះ នឹងជាស្តេចចក្រពត្តិ ឬហ្ន៎ ! អាត្មាអញប្រាកដ
 ជាស្តេចចក្រពត្តិហើយតើ ។

(៣៦) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះរាជាជាត្រ័យដែល
 បានមុន្នាភិសេកហើយ ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ធ្វើសិរីពត៌្តក្កសង្គៈ
 ឆៀងស្មាម្ខាង ទើបយកព្រះហស្តខាងឆ្វេង កាន់កុណ្ឌី យកព្រះហស្ត
 ខាងស្តាំ ប្រសំព្រំចក្ខុវិស័យ ហើយអធិដ្ឋានថា សូមឲ្យចក្ខុវិស័យដ៏ចំរើន
 ប្រព្រឹត្តទៅ សូមឲ្យចក្ខុវិស័យដ៏ចំរើន មានជ័យជំនះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ គ្រានោះ ចក្ខុវិស័យនោះក៏អណ្តែតត្រសែត ទៅកាន់ទិសខាង
 កើត ។ ទើបព្រះបាទចក្រពត្តិ ស្តេចទៅតាម (ចក្ខុវិស័យនោះ) ព្រម
 ដោយចតុវង្គសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើចក្ខុវិស័យទៅប្រតិស្ឋាន
 ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏ស្តេចចូលទៅតាំងព្រះរាជនិវេសន៍
 ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចតុវង្គសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចំណែកខាងស្តេច ជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសខាង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តេ រាជា ចក្កវត្ថុំ ឧបសង្កម្ភា ឯវាហាសុ ឯហិ ខោ
 មហារាជ ស្វាគតំ^(១) មហារាជ សត្តន្តោ មហារាជ
 អនុសាស មហារាជាតិ ។ រាជា ចក្កវត្ថុំ ឯវាហា
 ចាលោ ន ហន្តព្វោ អទិន្នំ នាទាតតំ កាមេសុ
 មិច្ឆា ន ចរិតតា មុសា ន ភាសិតតា មជ្ឈំ ន
 ចាតតំ យថាកុត្តតា កុត្តាថាតិ ។ យេ ខោ បន
 ភិក្ខុវេ បុត្តិមាយ ទិសាយ បដិរាជាលោ តេ រតោ
 ចក្កវត្ថុស្ស អនុយត្តា^(២) អហោសុំ ។ អថខោ តំ
 ភិក្ខុវេ ចក្កវត្ថុនំ បុត្តិមំ សមុទ្ធំ អដ្ឋោកហោត្វា
 បច្ចុត្តរិត្វា ទត្ថុណំ សមុទ្ធំ អដ្ឋោកហោត្វា បច្ចុត្តរិត្វា
 បច្ចិមំ ទិសំ បុត្តិ ។ អនុទេវ រាជា ចក្កវត្ថុ សុទ្ធំ
 ចតុវង្សិនិយា សេនាយ ។ យស្មី ខោ បន ភិក្ខុវេ
 បនេសេ ចក្កវត្ថុនំ បតិជ្ជាសិ តត្ថ រាជា ចក្កវត្ថុ
 វាសំ ឧបកច្ឆំ សុទ្ធំ ចតុវង្សិនិយា សេនាយ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាដិកវគ្គ

កើត ស្ដេចទាំងនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទចក្រពត្តិ ហើយក្រាប
 បង្គំទូល យ៉ាងនេះថា បពិត្រមហាក្សត្រ សូមព្រះអង្គស្ដេចចូលមកចុះ
 បពិត្រមហាក្សត្រ ព្រះអង្គមានព្រះរាជដំណើរ មកស្រួលហើយ បពិត្រ
 មហាក្សត្រ ដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាដែនរបស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រ
 មហាក្សត្រ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទចក្រពត្តិ មាន
 ព្រះបន្ទូល (ប្រដៅ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវសម្លាប់សត្វ
 មិនត្រូវលួចទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំង
 ឡាយ មិនត្រូវពោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវផឹកទឹកស្រវឹងឡើយ ចូរ
 បរិភោគតែរបស់ ដែលគួរបរិភោគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយ
 ទៀត ស្ដេចជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសខាង
 កើត ស្ដេចទាំងនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទចក្រពត្តិវិញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្កវត្តន៍នោះក៏ចុះកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិស
 ខាងកើត រួចឆ្លងឡើងចុះទៅកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិសខាងត្បូង រួចឆ្លងឡើង
 អវល្លតត្រសែត ទៅកាន់ទិសខាងលិច ។ ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏ស្ដេច
 ទៅតាម (ចក្កវត្តន៍នោះ) ព្រមដោយចតុវង្គសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បើចក្កវត្តន៍ទៅប្រតិស្ឋាន ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទចក្រពត្តិ ក៏
 ស្ដេចចូលទៅកាន់ទិសម្រាក ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចតុវង្គសេនា ។

ចក្ខុវិស័យ ចក្ខុវិស័យ ធម្មតាសាសន៍

យេ ខោ បន ភិក្ខុវេ បច្ឆិមាយ ទិសាយ បដិវដានោ
 តេ វដានំ ចក្ខុវត្ថំ ឧបសក្កមិត្វា ឯវមាហំស្ម ឯហិ
 ខោ មហារាជ ស្វាគតំ មហារាជ សកន្តេ មហារាជ
 អនុសាស មហារាជតិ ។ វដានំ ចក្ខុវត្ថំ ឯវមាហ
 ចានោ ន ហន្តព្រោ អទិដ្ឋំ ធានាតត្វំ កាមេស្ម មិច្ឆា
 ន ចរិតញ មុសា ន ភាសិតញ មជ្ឈំ ន ចាតត្វំ យថា-
 ភុតញ ភុតាតិ ។ យេ ខោ បន ភិក្ខុវេ បច្ឆិមាយ
 ទិសាយ បដិវដានោ តេ រញោ ចក្ខុវត្ថស្ម អនុយត្តា
 អហេស្មំ ។ អថខោ តំ ភិក្ខុវេ ចក្ខុវត្ថនំ បច្ឆិមំ សម្មុទ្ធំ
 អជ្ឈោ កហេត្វា បច្ឆត្វិត្វា ឧត្តរំ ទិសំ បរិតំ ។ អនុនេវ
 វដានំ ចក្ខុវត្ថំ សទ្ធិ ចត្វរង្គិនិយា សេនាយ ។ យស្មី ខោ
 បន ភិក្ខុវេ បទេសេ ចក្ខុវត្ថនំ បតិដ្ឋាសំ តត្ថ វដានំ
 ចក្ខុវត្ថំ វាសំ ឧបកច្ឆំ សទ្ធិ ចត្វរង្គិនិយា សេនាយ ។

ចក្ខុវិស័យព្រះ អាទុភាពនៃចក្ខុវិស័យ ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅដោយធម៌

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសីកសត្រូវ ទាំងឡាយណា ដែលនៅ
 ក្នុងទិសខាងលិច ស្តេចទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះបាទចក្រពត្តិ
 ហើយក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រមហាក្សត្រ សូមព្រះអង្គស្តេចចូល
 មកចុះ បពិត្រមហាក្សត្រ ព្រះអង្គមានព្រះរាជដំណើរ មកស្រួលហើយ
 បពិត្រមហាក្សត្រ ដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាដែនរបស់ព្រះអង្គហើយ បពិត្រ
 មហាក្សត្រ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទចក្រពត្តិ
 ទ្រង់មានព្រះរាជទង្គារ (ប្រដៅ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវ
 សម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រព្រឹត្តខុស
 ក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវពោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវផឹកទឹកស្រ-
 វឹងឡើយ ចូរបរិភោគតែរបស់ ដែលគួរបរិភោគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ ឯស្តេចដែលជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិសខាង
 លិច ស្តេចទាំងនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទចក្រពត្តិវិញ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្ខុវិស័យនោះក៏ចុះកាន់សមុទ្រ ក្នុងទិសខាង
 លិច ឆ្លងឡើងដល់ព្រះគ្រប់សេចក្តី ទៅកាន់ទិសខាងជើង ។ ព្រះបាទចក្រពត្តិ
 ក៏ស្តេចទៅតាម (ចក្ខុវិស័យនោះ) ព្រមដោយចក្ខុវិស័យសេនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បើចក្ខុវិស័យទៅប្រតិស្ថាន ក្នុងប្រទេសណា ព្រះបាទចក្រពត្តិក៏
 ស្តេចចូលទៅកាន់ទិសម្រាក ក្នុងប្រទេសនោះ ព្រមដោយចក្ខុវិស័យសេនា ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

យេ ខោ បន ភិក្ខុវេ ឧត្តរាយ ទិសាយ បដិវដានោ
 តេ វដានំ ចត្តវត្តំ ឧបស្សន្តិកា ឯវមាហំសុ ឯហិ
 ខោ មហារាជ ស្វាគតំ មហារាជ សកន្តេ មហារាជ
 អនុសាស មហារាជតិ ។ វដា ចត្តវត្តំ ឯវមាហ
 មាលោ ន ហន្តព្វោ អនិដ្ឋំ ឆានាតញ្ចំ កាមេស្ស
 មិច្ឆា ន ចរិតញ មុសា ន ភាសិតញ មន្ទំ ន
 ចាតញ្ចំ យថាភុតញ ភុញថាតិ ។ យេ ខោ បន
 ភិក្ខុវេ ឧត្តរាយ ទិសាយ បដិវដានោ តេ រញោ
 ចត្តវត្តស្ស អនុយន្តា អហេសំ ។ អថខោ តំ
 ភិក្ខុវេ ចត្តវត្តំ សមុទ្ធបរិយន្តំ បឋវី អភិវិនិច្ឆា
 តមេវ វដនាជំ បច្ចុត្តា^(១) រញោ ចត្តវត្តស្ស អន្តេ-
 បរិច្ឆារេ អត្តករណប្បមុខេ អត្តាហតំ មញ្ញេ អដ្ឋាសិ
 រញោ ចត្តវត្តស្ស អន្តេបរិ ឧបសោភយមាជំ ។

១ បច្ចុត្តាជំបិ បាបន វរិតញ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ ធម្មបទសូត្រ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែល
នៅក្នុងទិសខាងជើង ស្តេចទាំងនោះ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះបាទចក្រពត្តិ
ហើយក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គស្តេច
ចូលមកចុះ បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គមានព្រះរាជដំណើរ មកស្រួល
ហើយ បពិត្រមហារាជ ដែនរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ ជាដែនរបស់ព្រះអង្គ
ហើយ បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅចុះ ។ ព្រះបាទ
ចក្រពត្តិទ្រង់មានព្រះរាជឡង្ការ (ប្រដៅ) យ៉ាងនេះថា អ្នកទាំងឡាយ
មិនត្រូវសម្លាប់សត្វ មិនត្រូវលួចទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ មិនត្រូវប្រ-
ព្រឹត្តិខុស ក្នុងកាមទាំងឡាយ មិនត្រូវពោលពាក្យមុសាវាទ មិនត្រូវផឹក
ទឹកស្រវឹងឡើយ ចូរបរិភោគតែរបស់ ដែលគួរបរិភោគចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ឯស្តេចជាសីកសត្រូវទាំងឡាយណា ដែលនៅក្នុងទិស
ខាងជើង ស្តេចទាំងនោះ ក៏ទៅជាចុះចូលព្រះបាទចក្រពត្តិវិញ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ចក្កវត្ថុនោះ ក៏បង្ក្រាបដែនដីដែលមាន
សមុទ្រជាព្រំប្រទល់ ហើយត្រឡប់មកកាន់ព្រះរាជធានីនោះវិញ បិត
នៅក្នុងរបៀងនៃសាលារិនិច្ឆ័យ ទៀបទ្វារព្រះរាជវាំង របស់ព្រះបាទ
ចក្រពត្តិ (នៅនឹងថ្កល់) ហាក់ដូចជាបាក់ភ្លៅ ចំក្នុងព្រះរាជវាំងរបស់
ព្រះបាទចក្រពត្តិ ឲ្យភ្លឺព្រោងព្រាត ។

បញ្ចវគ្គសុត្តេ ទី១១ បញ្ចកោសំ ហតា បុតំ

(៣៧) ទុតិយោបិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្ថំ ។
 តតិយោបិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្ថំ ។ ចតុត្ថោបិ
 ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្ថំ ។ បញ្ចមោបិ ខោ ភិក្ខុវេ
 រាជា ចក្កវត្ថំ ។ ឆដោបិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្ថំ ។
 សត្តមោបិ ខោ ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្ថំ ពហុន្នំ វស្សានំ
 ពហុន្នំ វស្សសតានំ ពហុន្នំ វស្សសហស្សានំ អច្ចយេន
 អញ្ញាតំ បុរិសំ អាមន្តេសំ យទា ខោ ភិក្ខុ អម្ពោ បុរិស
 បស្សេយ្យាសំ ទិព្វំ ចក្កវត្ថំ ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតិ
 អថ មេ អាហេចេយ្យាសីតិ ។ ឯវំ ទេវតិ ខោ
 ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ រញ្ជោ ចក្កវត្ថំស្ស បច្ចុស្សាសំ ។
 អន្តសា ខោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ ពហុន្នំ វស្សានំ
 ពហុន្នំ វស្សសតានំ ពហុន្នំ វស្សសហស្សានំ អច្ច-
 យេន ទិព្វំ ចក្កវត្ថំ ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតិ ទិស្វា
 យេន រាជា ចក្កវត្ថំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្ថា
 រាជានំ ចក្កវត្ថំ ឯតទេវេច យក្សេ ទេវ ជានេយ្យាសំ
 ទិព្វន្តេ ចក្កវត្ថំ ឌីសក្កតិំ ហំនា ចុតិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ រាជា ចក្កវត្ថំ ជេដ្ឋបុតិំ ត្បាហំ អាមន្តេត្ថា

ចក្កវត្ថុសូត្រ ចក្កវត្ថុជាទិព្វញ្ញបាតទី

(៣៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិទី ២ ភិក្ខុ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិទី ៣ ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេច
ចក្រពត្តិទី ៤ ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិទី ៥ ភិក្ខុ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ស្តេចចក្រពត្តិទី ៦ ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ស្តេចចក្រពត្តិទី ៧ ភិក្ខុ លុះកន្លងកាលទៅ បានច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ
ច្រើនពាន់ឆ្នាំ ត្រាស់នឹងបុរសម្នាក់ថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន បើអ្នកបាន
ឃើញចក្កវត្ថុនៃជាទិព្វ ឃ្លាតច្បាស់តាមកាលណា អ្នកគប្បីប្រាប់ដល់យើង
ក្នុងកាលនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសនោះក៏ទទួលព្រះរាជទាន្តរ
ព្រះបាទចក្រពត្តិថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
លុះកន្លងទៅ ជាច្រើនឆ្នាំ ច្រើនរយឆ្នាំ ច្រើនពាន់ឆ្នាំ បុរសនោះបាន
ឃើញចក្កវត្ថុនៃជាទិព្វ ឃ្លាតច្បាស់តាមកាលណា ក៏ចូលទៅគាល់ស្តេចចក្រពត្តិ
លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបបង្គំទូលព្រះបាទចក្រពត្តិដូច្នេះថា សូមព្រះ
រាជគេជះដម្កល់លើត្បូង បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត សូមទ្រង់ជ្រាប (ផ្សិត)
ចក្កវត្ថុនៃជាទិព្វរបស់ព្រះអង្គ ឃ្លាតច្បាស់តាមកាលណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះបាទចក្រពត្តិ ទ្រង់ហៅព្រះរាជកុមារជាបុត្រច្បង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាភិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ឯតទេវោច ទិព្វំ ត្រីរ មេ តាត កុមារ ចក្កវតនំ
 ឡិសក្កតិំ ហំនា ចុតិំ សុតិំ ខោ បន មេតិំ យស្ស
 រញោ ចក្កវតិស្ស ទិព្វំ ចក្កវតនំ ឡិសក្កតិំ ហំនា
 ចវតិំ ននានំ តេន រញោ ចិរំ ជីវិតព្វំ ហោតិតិ កុត្តា
 បន (១) មេ មាឌុសកា កាមា សមយោនានំ មេ
 ទិព្វំ កាមេ បរិយេសិកំ ឯហិ តំ តាត កុមារ ឥមិ
 សមុទ្ធិបរិយន្តំ បឋវី បជិបជ្ជំ អហំ បន កេសមស្សំ
 ឡិហារេត្វា កាសាយានំ វត្តានំ អន្ទានេត្វា អតារស្មា
 អនតារិយំ បព្វជិស្សាមីតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ រាជំ
 ចក្កវតិំ ជេដ្ឋចុតិំ កុមារំ សាធុតិំ រជ្ជេ សមនុសាសេត្វា
 កេសមស្សំ ឡិហារេត្វា កាសាយានំ វត្តានំ អន្ទានេត្វា
 អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិ ។ សត្តាហំ បព្វជិតេ ខោ
 បន ភិក្ខុវេ រាជិសិម្ហំ ទិព្វំ ចក្កវតនំ អន្តរាយំ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បាធិការដ្ឋ

មកហើយទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក ឮថា ចក្កវត្ថុន៍ ជា
 ទិព្វរបស់យើង ឃ្លាតចាកទីហើយ សេចក្តីនេះ ឥតុកធ្លាប់បានឮមកថា
 (បើ) ចក្កវត្ថុន៍ជាទិព្វរបស់ស្តេចចក្រពត្តិអង្គណា ឃ្លាតចៀតចាកទីហើយ
 គឺនោះមក ស្តេចអង្គនោះមិនរស់នៅបានយូរឡើយ ឯកាមជាប់របស់មនុស្ស
 ឥតុកបានបរិភោគ (ឆ្អែតស្អប់ស្អល់ហើយ) សម័យនេះ ជាសម័យដែល
 ឥតុកគួរស្វែងរកកាម ជាទិព្វវិញ ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក ចូរអ្នកគ្រប់
 គ្រងផែនដី ដែលមានសមុទ្រ ជាព្រំប្រទល់នេះចុះ ឯឥតុកនឹងការសក់
 ពុកមាត់ពុកចង្កា ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវត័ស្ត្រ ចេញចាកអគារស្ថានចូល
 ទៅកាន់ផ្នួស ។ ម្ចាស់កុមារមាសឥតុក លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទចក្រពត្តិ
 ទ្រង់ល្អងលោមព្រះរាជកុមារ ជាបុត្រច្បង ឲ្យក្រេកអរ ក្នុងរាជសម្បត្តិ
 ដោយប្រពៃ ទ្រង់ដាក់ព្រះកេសានឹងព្រះមស្ស រួចទ្រង់ស្ងៀកដណ្តប់
 កាសាវត័ស្ត្រ ចេញចាករាជាគារស្ថាន ចូលទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស ។ ម្ចាស់កុមារ
 មាសឥតុក តាំងឡាយ កាលព្រះរាជវតី ទើបនឹងទ្រង់ព្រះផ្នួសបាន ៧ ថ្ងៃ ចក្កវត្ថុន៍
 ជាទិព្វ ក៏បាត់ទៅ ។

បញ្ញត្តិសុត្តន្ត ទិព្វបញ្ញាភគវគ្គនិទាន

[៣៨] អថខោ ភិក្ខុវេ អពាតរោ បុរិសោ ។ បេ ។

អន្តរហិតន្តំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ រាជោ ខត្តិយោ មុទ្ធាវ-

សិតោ ទិព្វេ ចក្កវត្តនេ អន្តរហិតេ អនត្តមនោ អហោ-

សំ អនត្តមនតញ្ច បដិសំវេទេសំ នោ ច ខោ រាជសំ

ឧបសម្ព័ន្ធា អរិយំ ចក្កវត្តវត្តំ បុច្ឆំ ។ សោ សម-

តេនេវ សុទ្ធិំ ជនបទំ បសាសតិ តស្ស សមតេន ជនបទំ

បសាសតោ ន បុព្វេនាបរំ ជនបទោ បច្ឆន្តំ () យថា តំ

បុព្វកានំ រាជ្យំ អរិយេ ចក្កវត្តវត្តេ វត្តហានំ ។

អថខោ ភិក្ខុវេ អមច្ឆា ចារិសដ្ឋា កណកមហាមត្តា

អនិកដ្ឋា នោវារិកា មន្តស្ស ដីវិនោ សង្ខបតិក្ខា

រាជានំ ខត្តិយំ មុទ្ធាវសិតំ ឯតទេវេច្ឆំ ន ខោ តេ នេវ

ចក្កវត្ថុសូត្រ ចក្កវត្ថុជាទិព្វបាត់ទៅ

(៣៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង បុរសម្នាក់បានក្រាប
 បង្គំទូលព្រះរាជា ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ។ បេ ។ ថា ចក្កវត្ថុជា
 ទិព្វបាត់ទៅហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង កាលបើ
 ចក្កវត្ថុជាទិព្វបាត់ទៅ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ
 ក៏ទ្រង់តូចព្រះហឫទ័យ នឹងសោយនូវសេចក្តីមិនសប្បាយក្នុងព្រះហឫទ័យ
 តែមិនចូលទៅស្នូរវត្ថុរបស់ស្តេចចក្រពត្តិដ៏ប្រសើរ នឹងព្រះរាជវង្សឡើយ ។
 បានឮថា ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយនោះ ទ្រង់
 ប្រៀនប្រដៅអ្នកជនបទ តាមព្រះយោបល់របស់ព្រះអង្គ កាលព្រះរាជា
 នោះប្រៀនប្រដៅអ្នកជនបទ តាមព្រះយោបល់របស់ព្រះអង្គហើយ លុះ
 ចំណោមកខាងក្រោយ អ្នកជនបទក៏មិនចំរើនស្មើនឹងកាលមុន ដូចកាល
 ស្តេចទាំងឡាយជាន់ដើម ដែលប្រព្រឹត្តវត្ថុរបស់ស្តេចចក្រពត្តិដ៏ប្រសើរ
 នោះឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង ពួកអាមាត្យ ពួក
 បរិស័ទ ពួកហោរានិងមហាមាត្រ ពួកហ្មធុរី ពួកអ្នករក្សាទារនិងពួក
 ជនអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ក៏ប្រជុំគ្នា (ចូលទៅ) ក្រាបបង្គំទូលព្រះរាជា
 ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយដូច្នេះថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត

សុត្តន្តបិដកេ វិយាសិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

សមតេន សុទ្ធិនំ ជនបទំ បសាសតោ បុព្វនាមរំ ជន-
 បទា បច្ចុន្នំ^(១) យថា តំ បុព្វករានំ វាជ្ជនំ អរិយេ
 ចក្កវត្ថុវត្ថំ វត្ថុមាណនំ សំវិជ្ជន្តំ ខោ តេ ទេវេ វិជិតេ
 អមច្ចា ចារិសដ្ឋោ កណាកមហាបត្តា អនីកដ្ឋោ ទោ-
 វារិកា មន្តស្ស ជីវិនោ មយញ្ចេវ អញ្ចេ ច យេ មយំ
 អរិយំ ចក្កវត្ថុវត្ថំ ជារេម ឥន្ទ្រំ ត្វំ ទេវេ អម្មេ អរិយំ
 ចក្កវត្ថុវត្ថំ បុច្ឆ តស្ស តេ មយំ អរិយំ ចក្កវត្ថុវត្ថំ
 បុដ្ឋា ព្យាករិស្សាមាតិ ។

[៣៩] អថខោ ភិក្ខុវេ វាជា ខត្តិយោ បុទ្ធាវ-
 សិត្តោ អមច្ចេ ចារិសដ្ឋោ កណាកមហាបត្តោ អនី-
 កដ្ឋោ ទោវារិកេ មន្តស្ស ជីវិនោ សង្កាតាបេត្វា អរិយំ
 ចក្កវត្ថុវត្ថំ បុច្ឆ ។ តស្ស តេ អរិយំ ចក្កវត្ថុវត្ថំ បុដ្ឋា

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

បានឮ ថា កាលព្រះអង្គទ្រង់ប្រៀនប្រដៅអ្នកជនបទ ដោយព្រះយោបល់
របស់ព្រះអង្គ លុះចំណេរមកខាងក្រោយ ពួកអ្នកជនបទមិនចំរើនស្មើ
នឹងកាលមុន ដូចកាលព្រះរាជាទាំងឡាយជាន់ដើម ដែលប្រព្រឹត្តចក្ក-
ពត្តិវត្ថុដ៏ប្រសើរនោះឡើយ បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេតិ ពួកអាមាត្យ ពួក
បរិស័ទ ពួកហោរានឹងមហាមាត្រ ពួកហ្មង់រី ពួកអ្នករក្សាទ្វារ និងពួក
ជនអ្នកចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ទាំងពួកខ្ញុំព្រះអង្គក្តី ពួកជនដទៃក្តី ក៏មាន
នៅក្នុងដែន របស់ព្រះអង្គស្រាប់ហើយ យើងខ្ញុំទាំងឡាយ (សុទ្ធតែ)
ចាំស្ងាត់ នូវចក្កពត្តិវត្ថុដ៏ប្រសើរ បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេតិ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ
សូមរំលឹក សូមព្រះអង្គទ្រង់សួរ នូវចក្កពត្តិវត្ថុដ៏ប្រសើរ និងពួកខ្ញុំព្រះ
អង្គចុះ ពួកខ្ញុំព្រះអង្គ បើព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់សួរ នូវចក្កពត្តិវត្ថុ ដ៏ប្រសើរ
ហើយ មុខជានឹងព្យាករបាន ។

(៣៩) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍
ដែលបានមុត្តាភិសេកហើយ ទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ពួកអាមាត្យ ពួកបរិស័ទ
ពួកហោរានឹងមហាមាត្រ ពួកហ្មង់រី ពួកអ្នករក្សាទ្វារ និងពួកជនអ្នក
ចិញ្ចឹមជីវិតដោយមន្ត ឲ្យប្រជុំគ្នាហើយទ្រង់សួរ នូវចក្កពត្តិវត្ថុដ៏ប្រសើរ ។
ជនទាំងនោះ ដែលព្រះរាជាអង្គនោះទ្រង់សួរ នូវចក្កពត្តិវត្ថុដ៏ប្រសើរហើយ

បញ្ជីព្រឹត្តិសុត្តន្ត ខ អធិដ្ឋានំ ធម្មាប្បទានំ

ព្យាភវីស្ស ។ តេសំ សុត្វា ធម្មិត្តញ្ញា^(១) ខោ
 រក្ខាវរណកុត្តំ សំវិទហំ នោ ច ខោ អធិដ្ឋានំ
 ធនមនុប្បទាសំ ។ អធិដ្ឋានំ ធនេ នានុប្បទិ-
 យមានេ នាឡិទ្ធិយំ^(២) វេប្បល្លំ អគមាសំ ។
 នាឡិទ្ធិយេ វេប្បល្លំ គតេ អញ្ញាតោ បុរិសោ បរេសំ
 អធិដ្ឋំ ថេយ្យសុទ្ធាតំ អាទិយំ ។ តមេនំ អគ្គហេ-
 សំ គហេត្វា រញ្ជោ ខតិយស្ស បុទ្ធាវសិតស្ស
 ទស្សេស្សំ អយំ នេវ បុរិសោ បរេសំ អធិដ្ឋំ ថេយ្យ-
 សុទ្ធាតំ អាទិយតំ ។ ឯវំ វុត្តេ ភិក្ខុវេ រាជោ
 ខតិយោ បុទ្ធាវសិតោ តំ បុរិសំ ឯតទោច សុទ្ធិ
 តិវ តំ អម្ពោ បុរិស បរេសំ អធិដ្ឋំ ថេយ្យ-
 សុទ្ធាតំ អាទិយសីតិ^(៣) ។ សុទ្ធិ នេវាតំ ។

ចក្ខុវិស័យត្រូវ ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានប្រព្វផលព្វកម្មនុស្សដែលឥតទ្រព្យ

ក៏បានព្យាករថា ។ លុះព្រះរាជា ទ្រង់ព្រះសវនាការពាក្យព្យាករណ៍
 របស់ជនទាំងនោះហើយ ទើបទ្រង់ចាត់ចែងនូវការរក្សា ទប់ទល់គ្រប់គ្រង
 ប្រកបដោយធម៌វិញ តែទ្រង់មិនបានព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួក
 អ្នកខ្វះខាតទ្រព្យឡើយ ។ កាលបើ ព្រះរាជទ្រព្យ ដែលទ្រង់មិនបានព្រះរាជ-
 ទានដល់ពួកអ្នកខ្វះខាតទ្រព្យ សេចក្តីទ័លក្រ ក៏មានច្រើនឡើង ។ កាល
 បើសេចក្តីទ័លក្រ មានច្រើនឡើងហើយ មានបុរសម្នាក់កាន់យកទ្រព្យ
 របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ពួក
 រាជបុរស ចាប់បុរសនោះបាន នាំយកទៅថ្វាយព្រះរាជា ជាត្រូវត្រិះរិះដែល
 បានមុឺនាគសេកហើយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុរសនេះ
 កាន់យកទ្រព្យ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែល
 ហៅថា លួច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួករាជបុរស ក្រាបបង្គំ
 ទូលយ៉ាងនេះ ព្រះរាជាជាត្រូវត្រិះរិះ ដែលបានមុឺនាគសេកហើយ ទ្រង់
 ត្រាស់សួរបុរសនោះដូច្នេះថា នៃបុរស អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យរបស់ជន
 ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ពិតមែនឬ ។
 បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ពិតមែន ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តិក្ការណាតិ ។ ន ហិ ទេវ ដីវាមីតិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិត្តោ តស្ស
 បុរិសស្ស ធនមនុប្បធាសិ ឥមំនា ភំ អម្ពោ បុរិស
 ធនេន អត្ថនា ច ដីវាហិ មាតាបិតរោ ច ចោ-
 សេហិ បុត្តនារញ្ច ចោសេហិ កម្មន្តេ^(១) បយោជេហិ
 សមណោសុ ព្រាហ្មណោសុ ឧទ្ធិត្តិកំ ទត្តិណំ ប-
 តិជ្ជបេហិ សោវត្តិកំ សុខវិហាតំ សក្កសំវត្ថនិកត្ថំ ។
 ឯវំ ទេវាតិ ខោ ភិក្ខុវេ សោ បុរិសោ រញ្ចេ ខត្តិ-
 យស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស បច្ឆស្សោសិ ។ អញ្ចាតរោបិ
 ខោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ បរេសំ អទិដ្ឋំ ថេយ្យសម្ពាទំ
 អាទិយំ ។ តមេនំ អត្ថហេសំ កហេត្វា រញ្ចេ
 ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស ទស្សេស្សំ អយំ ទេវ
 បុរិសោ បរេសំ អទិដ្ឋំ ថេយ្យសម្ពាទំ អាទិយីតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាធិការ

ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី (បានជាអ្នកល្អចង្រ្សគេ) ។

បុរសនោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមិនមាន (របស់អ្វី) នឹងចិញ្ចឹមជីវិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះរាជា ជាត្រកូល ដែលបានមុន្នាភិសេកហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់បុរសនោះ រួចទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ថា ម្នាលបុរសដ៏ចម្រើន អ្នកចូរយក ទ្រព្យនេះទៅចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនផង ចិញ្ចឹមមាតាបិតាផង ចិញ្ចឹមបុត្រភរិយាផង ប្រកបការងារផង ចូរតម្កល់ទុក្ខណាទាន ដែលមានផលខ្ពង់ខ្ពស់ ចំពោះ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាទានអាចនាំសត្វឱ្យកើត ក្នុងឋានសួគ៌ មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុងឋានសួគ៌ផងចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ បុរសនោះក៏ទទួលព្រះរាជទាន នៃព្រះរាជាជាត្រកូល ដែលបានមុន្នាភិសេកហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះគរុណាថ្ងៃវិសេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មានបុរសម្នាក់ទៀត កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំង ឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលគេហៅថា លួច ។ ពួករាជបុរស ចាប់បុរសនោះបាន ក៏នាំយកទៅថ្វាយព្រះរាជា ជាត្រកូលដែលបាន មុន្នាភិសេកហើយ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត បុរសនេះកាន់ យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឱ្យដែលហៅថាលួច។

បញ្ជីសូត្រ ការទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យ ការទ្រង់ព្រៀនប្រដៅដោយធម៌

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួករាជបុរស ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះហើយ ព្រះរាជាជាត្រាស់សួរ ដែលបានមុន្នាកសេកហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរបុរស ទោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលបុរសធំចំរើន អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំង ឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ពិតមែនឬ ។ បុរស ទោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធពោ ពិតមែន ។ ព្រះរាជាទ្រង់ ត្រាស់សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី (បានជាអ្នកឯងលួចទ្រព្យគេ) ។ បុរស ទោះក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធពោ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ មិនមាន (របស់អ្វី) នឹងចិញ្ចឹមជីវិត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះរាជាជាត្រាស់សួរ ដែលបានមុន្នាកសេកហើយ ក៏ទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះ រាជទ្រព្យ ដល់បុរសទោះ រួចទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ថា ម្នាលបុរសធំចំរើន អ្នកចូរយកទ្រព្យនេះ ទៅចិញ្ចឹមជីវិតខ្លួនឯងផង ចិញ្ចឹមមាតាបិតាផង ចិញ្ចឹមបុត្រភរិយាផង ប្រកបការងារផង ចូរដកល់ទុក្ខណាទានដែល មានផលខ្ពង់ខ្ពស់ ចំពោះសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ជាទានអាចនាំ សត្វឲ្យកើត ក្នុងឋានសួគ៌ មានផលជាសុខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតក្នុង ឋានសួគ៌ផងចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុរសទោះក៏ទទួលព្រះរាជទាន ព្រះរាជាជាត្រាស់សួរ ដែលបានមុន្នាកសេកហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះ ករុណាថ្ងៃវិសេស ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សបានឮដំណឹងថា

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

មនុស្សា យេ តិវ ភោ បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ
 អាទិយន្តំ តេសំ រាជា អនុប្បនេត្តិតិ(១) ។ សុត្វាន
 តេសំ ឯតទហោសិ យន្ធន មយំបិ បរេសំ អទិន្នំ
 ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយេយ្យមាតិ ។

(២០) អថខោ ភិក្ខុវេ អញ្ចាតរោ បុរិសោ បរេសំ
 អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយំ ។ តមេនំ អត្តហោសំ
 កហោត្វា រត្តោ ខត្តិយស្ស មន្ទាវសិត្តស្ស ទស្សេសំ
 អយំ នេវ បុរិសោ បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិ-
 យិតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភិក្ខុវេ រាជា ខត្តិយោ មន្ទាវសិត្តោ
 តំ បុរិសំ ឯតទរោច សង្ខំ តិវ វិំ អម្ពោ បុរិស បរេសំ
 អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាទិយសីតិ ។ សង្ខំ នេវាតិ ។

• ខ. ធម្មនុប្បទេសីតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ព្រះរាជាទ្រង់ព្រះរាជទាន នូវព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកមនុស្ស ដែលកាន់យក
ទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យដែលហៅថា លួច ។
លុះមនុស្សទាំងនោះបានឮហើយ ក៏មានសេចក្តីគ្រិនរិះដូច្នេះថា បើដូច្នេះ
មានតែពួកយើងទាំងឡាយទៅកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែល
គេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច (កុំខាន) ។

(៤០) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះត្រាជាខាងក្រោយមក មាន
បុរសម្នាក់កាន់យកទ្រព្យ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ
ដែលហៅថា លួច ។ ពួករាជបុរសចាប់បុរសនោះបាន ក៏នាំយក
ទៅថ្វាយព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុខភាពសេកហើយ ក្រាបបង្គំទូល
ថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាចារ្យ បុរសនេះឯង កាន់យកទ្រព្យ របស់ជន
ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាលបើពួករាជបុរស ក្រាបបង្គំទូល យ៉ាងនេះហើយ ព្រះរាជា
ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុខភាពសេកហើយ ក៏ទ្រង់ត្រាស់សួរបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចម្រើន អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យ របស់ជន
ទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ពិតមែន
ឬ ។ បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធាចារ្យ ពិតមែន ។

បញ្ញត្តិលុត្ត អទិន្នាគាតំ សីសប្បោ

តិកាវណាតិ ។ ន ហំ ទេវំ ជីវាមិតំ ។ អថោ
 ភិក្ខុវេ រពោ ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស ឯតទហោសិ
 សចេ ខោ អហំ យោ យោ បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យ-
 សទ្ធាតំ អាទិយស្សតិ តស្ស តស្ស ធនមនុប្បទស្សាមិ(១)
 ឯវមិទំ អទិន្នាគាតំ បវុទ្ធស្សតិ យន្ធនាហំ ឥមំ បុរិសំ
 សុនិសេធំ និសេធមយ្យ មូលយទ្ធិ(២) ករេយ្យំ សីសមស្ស
 ធិន្ទេយ្យន្តំ ។ អថោ ភិក្ខុវេ វាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវ-
 សិតោ បុរិសេ អាណាបេសិ តេនហិ ភណោ ឥមំ
 បុរិសំ ទទ្មាយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហំ(៣) កាឡិពន្ធនំ
 ពន្ធា ខុរមុណ្ឌំ ករិត្វា ខរស្សវេន បណាវេន រថិយាយ
 រថិយំ សិដ្ឋាជកេន សិដ្ឋាជកំ បរិនេត្វា ទត្តិណោន
 ទ្វារេន និក្ខមិត្វា ទត្តិណាតោ នករស្ស សុនិសេធំ
 និសេធមេ មូលយទ្ធិ ករេន សីសមស្ស ធិន្ទេវា-
 តិ ។ ឯវំ ទេវាតិ ខោ ភិក្ខុវេ តេ បុរិសា រពោ
 ខត្តិយស្ស មុទ្ធាវសិត្តស្ស បដិស្សត្វា តំ បុរិសំ
 ទទ្មាយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហំ កាឡិពន្ធនំ ពន្ធា

១ ឧ. ធនមនុប្បាមិ ។ ២ ឧ. មូលយទ្ធិ ។ ម. មូលធម្មំ ។ ៣ ឧ. ម. បច្ឆាពាហំ ។

បញ្ជីស្តីអំពី អទិទ្ធាទាន ការកាត់ក្បាល (ហេរ)

ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់សួរថា ព្រោះហេតុអ្វី (បានជាអ្នកឯងលួចទ្រព្យគេ) ។

បុរសនោះ ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេព ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គ មិនមាន (របស់អ្វី) នឹងចិញ្ចឹមជីវិត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាជាគ្រូត្រឡប់ ដែលបានមុខភាគសេកហើយ ទ្រង់មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា បើអាត្មាអញនៅតែឲ្យទ្រព្យ ដល់អ្នកដែលកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច តែយ៉ាងនេះ មុខជាអទិទ្ធាទាននេះ នឹងរំលឹកតែចំរើនឡើង បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញផ្តាញ់ផ្តាល់បុរសនេះ គួរធ្វើការផ្តាច់ផ្តល់បុរសគល់ គឺកាត់ក្បាលវាចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបព្រះរាជាជាគ្រូត្រឡប់ ដែលបានមុខភាគសេកហើយ ទ្រង់ត្រាស់បង្គាប់ពួករាជបុរសថា នៃប្រស្តី បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយចងស្វាបសេកបុរសនេះ ឲ្យជាប់ដោយខ្សែដីមាំ ហើយកោរក្បាលឲ្យរលីងរួច (ត្រូវទ្រង់) ស្តាប់ដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរជុំវិញសព្វច្រក សព្វផ្លូវបំបែករួចនាំចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយចូរផ្តាញ់ផ្តាល់ ធ្វើការផ្តាច់បុរសគល់ គឺកាត់ក្បាលវាចេញ ក្នុងទិសខាងត្បូងនៃក្រុងចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ រាជបុរសទាំងនោះ ទទួលព្រះរាជទានព្រះរាជាជាគ្រូត្រឡប់ ដែលបានមុខភាគសេកហើយ ដោយពាក្យថា ព្រះករុណាថ្ងៃវិសេស ហើយចងស្វាបសេកបុរសនោះ ឲ្យជាប់ដោយខ្សែដីមាំ

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស ពាជិកវគ្គោ

ទុរមុណ្ឌំ កកិទ្ធា ទរស្សរេន បណារេន រថិយាយ រថិយំ
សិដ្ឋាជគេន សិដ្ឋាជកំ បរិនេត្វា ទត្តិណោន
ទ្វារេន និក្ខមិទ្ធា ទត្តិណាតោ នករស្ស សុនិសេធំ
និសេធស្សំ មូលយន្តំ អត្ថំសុ សីសមស្ស ធិន្ទំសុ ។

(៤០) អស្មោស្សំ ខោ ភិក្ខុវេ មនុស្សា យេ
កិវ កោ បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យសុដ្ឋាតំ អាទិយន្តំ
តេ ភជា សុនិសេធំ និសេធនិ មូលយន្តំ ករេតិ
សីសានិ តេសំ ធិន្ទតិ ។ សុទ្ធាន តេសំ ឯតទហោសិ
យន្តន មយំបំ តិណ្ហានិ សត្តានិ កាវហេយ្យម^(១)
តិណ្ហានិ សត្តានិ កាវហេត្វា យេសំ អទិន្នំ ថេយ្យ-
សុដ្ឋាតំ អាទិយស្សម តេ សុនិសេធំ និសេធស្សម
មូលយន្តំ ករស្សម សីសានិ នេសំ ធិន្ទស្សមាតិ ។
តេ តិណ្ហានិ សត្តានិ កាវហេស្សំ តិណ្ហានិ សត្តានិ
កាវហេត្វា កាមយាតិបំ ឧបក្កមីសុ កាតំ និកមយា-
តិបំ ឧបក្កមីសុ កាតំ នករយាតិបំ ឧបក្កមីសុ កាតំ

១ ម. កាវហេស្សម ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិកវគ្គ

រួចការក្បាលឲ្យរលីង (ឡង) ស្ករដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរ
ជុំវិញសព្វច្រក សព្វផ្លូវបំបែក នាំចេញតាមទ្វារខាងត្បូង ហើយផ្កាញ់
ផ្ទាល ធ្វើនូវការផ្គាប់ផ្តល់ឫសគល់ គឺកាត់ក្បាលបុរសនោះ ក្នុងទិស
ខាងត្បូងនៃក្រុង ។

(៤១) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកមនុស្សបានឮដំណឹងថា ពួកជនណា
កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅ
ថា លួច ព្រះរាជាទ្រង់ផ្កាញ់ផ្ទាល នូវជនទាំងនោះ ទ្រង់ធ្វើនូវការផ្គាប់
ផ្តល់ឫសគល់ គឺទ្រង់កាត់ក្បាលពួកជនទាំងនោះ ។ លុះមនុស្សទាំងនោះ
បានឮហើយ ក៏គិតយ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះមានតែពួកយើងនាំគ្នាធ្វើគ្រឿង
សស្រ្តាវុធដ៏មុតក្លា លុះនាំគ្នាធ្វើគ្រឿងសស្រ្តាវុធដ៏មុតក្លារួចហើយ នឹង
កាន់យកទ្រព្យរបស់ពួកជនណា ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច
ហើយពួកយើងនឹងផ្កាញ់ផ្ទាល នូវជនទាំងនោះ នឹងធ្វើនូវការផ្គាប់ផ្តល់
ឫសគល់ គឺកាត់ក្បាលរបស់ជនទាំងនោះចេញ ។ មនុស្សទាំង
នោះ ក៏នាំគ្នាធ្វើគ្រឿងសស្រ្តាវុធដ៏មុតក្លា លុះនាំគ្នាធ្វើគ្រឿងសស្រ្តាវុធ
ដ៏មុតក្លារួចហើយ ក៏ព្យាយាមធ្វើ នូវការសម្លាប់អ្នកស្រុកខ្លះ ព្យាយាម
ធ្វើ នូវការសម្លាប់អ្នកនិគមខ្លះ ព្យាយាមធ្វើ នូវការសម្លាប់អ្នកនគរខ្លះ

បញ្ញត្តិសុត្តន្ត ធនាគារប្បកថា

បន្តិទ្ធិហធាម្បី^(១) ឧបក្កម្ភីសុ កាតំ ។ យេសំ តេ^(២)
 អទិន្នំ វេយ្យសម្ពាតំ អាទិយន្តំ តេ សុនិសេនិ
 និសេនន្តំ មូលយន្តំ ករោន្តំ សីសានំ នេសំ និន្ទន្តំ ។

[៤២] ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ អធិនានំ ជនេ នានុ-
 ប្បទិយមានេ នាឡិទ្ធិយំ វេបុល្លមកមាសំ នាឡិទ្ធិយេ
 វេបុល្លំ កតេ អទិន្នានានំ វេបុល្លមកមាសំ អទិ-
 ន្នានានេ វេបុល្លំ កតេ សត្តំ វេបុល្លមកមាសំ
 សត្តេ វេបុល្លំ កតេ បាលាតិបាតោ វេបុល្លមកមាសំ
 បាលាតិបាតេ វេបុល្លំ កតេ មុសាវនោ វេបុល្លម-
 កមាសំ មុសាវនេ វេបុល្លំ កតេ តេសំ សត្តានំ
 អាយុចិ បរិហាយិ វណ្ណាចិ បរិហាយិ តេសំ
 អាយុនាចិ បរិហាយមាជានំ វណ្ណាចិ បរិហា-
 យមាជានំ អសីតវស្សសហស្សប្បយុកានំ មនុស្ស-
 នំ ចត្តាវសវស្សសហស្សប្បយុកា បុត្តា អហោសំ
 ចត្តាវសវស្សសហស្សប្បយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ

១ ម. បន្តិទ្ធិសំ ឬ ។ ២ ឧ. តេ យេសំ ។

ចក្ខុវិស័យព្រះ ការមិនទ្រង់ព្រះរាជានុក្រាញជាដើម

ព្យាយាមធ្វើនូវការបួនអ្នកដើរផ្លូវខ្លះ ។ មនុស្សទាំងនោះតែងកាន់យកទ្រព្យ
របស់ពួកជនណា ដែលគេមិនបានឲ្យដែលហៅថា លួច ហើយផ្តាញ់ផ្តាល
ពួកជនទាំងនោះ ធ្វើនូវការផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ គឺកាត់ក្បាលជនទាំងនោះ ។

(៤៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់
ព្រះរាជានុក្រាញព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកអ្នកខ្វះទ្រព្យដូច្នេះ សេចក្តីទីលក្រ
ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ សេចក្តីទីលក្រមានច្រើនឡើងហើយ អទិន្នា-
នានក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ អទិន្នានានមានច្រើនឡើងហើយ បាណា-
តិបាត ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ បាណាតិបាតមានច្រើនឡើងហើយ
មុសាវត៌្ថក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ មុសាវត៌្ថមានច្រើនឡើងហើយ ទាំង
អាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះ
ថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស
ដែលមានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ៤ ម៉ឺនឆ្នាំវិញ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ (នោះ)

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អព្ភាតរោ បុរិសោ បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អា-
 ឃិយំ ។ តមេនំ អត្តហេសុំ កហេត្វា រញ្ជោ ខត្តិយស្ស
 មុទ្ធាវសិតស្ស ធនេស្សសុំ អយំ នេវ បុរិសោ បរេសំ
 អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខាតំ អាធិយតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ភិក្ខុវេ
 រាជា ខត្តិយោ មុទ្ធាវសិតោ តំ បុរិសំ ឯតទរោច
 សច្ចំ កេវ តំ អម្ពោ បុរិស បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យ-
 សង្ខាតំ អាធិយសីតិ ។ ន ហិ នេវតិ សម្មជា-
 នមុសា ភាសិ ។

(៤៣) ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ អធិនានំ ធនេ នានុប្ប-
 ទិយមាធនេ នាធិទ្ធិយំ វេបុល្លមកមាសិ នាធិទ្ធិយេ
 វេបុល្លំ កតេ អទិន្នានានំ វេបុល្លមកមាសិ
 អទិន្នានានេ វេបុល្លំ កតេ សត្តំ វេបុល្លមកមាសិ
 សត្តេ វេបុល្លំ កតេ ចាន្តាតិចាន្តោ វេបុល្លមកមាសិ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិការ

មានបុរសម្នាក់កាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ពួករាជបុរសក៏ចាប់បុរសនោះ នាំយកទៅថ្វាយ ព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុទ្ធាភិសេក ហើយក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត បុរសនេះកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែល គេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ពួក រាជបុរសក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះហើយ ទើបព្រះរាជាជាក្សត្រិយ៍ ដែលបាន មុទ្ធាភិសេក ទ្រង់ត្រាស់សួរបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចំរើន អ្នកឯងកាន់យកទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែល ហៅថា លួច ពិតមែនឬ ។ បុរសនោះ ក៏ពោលសម្បជានមុសាវាទថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត មិនមែនទេ ។

(៤៣) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់ ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់ពួកអ្នកខ្វះខាតទ្រព្យដូច្នេះហើយ សេចក្តី ទ័លក្រ ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើសេចក្តីទ័លក្រ មានច្រើនឡើងហើយ អទិទ្ធាទាន ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ អទិទ្ធាទាន មានច្រើនឡើង ហើយ គ្រឿងស្រ្តាវុធក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ គ្រឿងស្រ្តាវុធ មានច្រើនឡើងហើយ បាណាតិបាត ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ

បញ្ជីវត្ថុសុត្តន្ត ធនាគារប្បភាព

ចាណាតិចារេ វេបុល្លំ គតេ មុសាវាទោ វេបុល្លម-
 គមាសិ មុសាវាទេ វេបុល្លំ គតេ តេសំ សុត្តានំ
 អាយុបិ បរិហាយិ វណ្ណាបិ បរិហាយិ តេសំ^(១) អា-
 យុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ បរិហាយមាណំ
 ចត្តាវីសវស្សសហស្សយុកានំ មនុស្សានំ វីសតិវស្ស-
 សហស្សយុកា មុត្តា អហេសំ វីសតិវស្សសហស្ស-
 យុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ អពាតរោ បុរិសោ
 បរេសំ អទិន្នំ ថេយ្យសង្ខតំ អាទិយំ ។ តមេនំ
 អពាតរោ បុរិសោ រពោ ខតិយស្ស មុទ្ធាវសិតស្ស
 អាហេថេសិ ឥត្តនាមោ ទេវ បុរិសោ បរេសំ អទិន្នំ
 ថេយ្យសង្ខតំ អាទិយតីតិ បេសុពាមកាសិ ។

(២២) ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ អននានំ ធនេ ធា-
 នុប្បទិយមាទេ នាឡិទ្ធិយំ វេបុល្លមគមាសិ នាឡិ-
 ទ្ធិយេ វេបុល្លំ គតេ ។ បេ ។ បិសុណា វាចា
 វេបុល្លមគមាសិ បិសុណាយ វាចាយ វេបុល្លំ គតាយ
 តេសំ សុត្តានំ អាយុបិ បរិហាយិ វណ្ណាបិ បរិហាយិ

ចក្ខុវិស្វក្រម ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យជាដើម

បុណ្យភិបាតមានច្រើនឡើងហើយ មុសាវត៌្ចមានច្រើនឡើង កាលបើ
 មុសាវត៌្ចមានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌
 សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ
 ក៏ថយមកមានអាយុត្រឹម ២ ម៉ឺនឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្ណាជន
 មនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ២ ម៉ឺនឆ្នាំ (នោះ) មានបុរសម្នាក់កាន់យក
 ទ្រព្យរបស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ ដែលហៅថា លួច ។
 បុរសម្នាក់ នាំយកសេចក្តីនេះ ទៅក្រាបបង្គំទូល ញុះញង់ព្រះរាជា
 ជាក្សត្រិយ៍ ដែលបានមុខភាសកហើយថា បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធចេត បុរស
 ឈ្មោះនេះ កាន់យកទ្រព្យ របស់ជនទាំងឡាយដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ
 ដែលហៅថា លួច ។

(៤៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់
 ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យ ដល់អ្នកខ្វះត្រូវដូច្នេះហើយ សេចក្តីទ័លក្រ
 ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ សេចក្តីទ័លក្រមានច្រើនឡើងហើយ ។ បេ ។
 បិសុណាវតា ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ បិសុណាវតាមានច្រើនឡើង
 ហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាល

តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ
 បរិហាយមាណំ វីសតវស្សសហស្សយុកានំ ម-
 នុស្សំ ទសវស្សសហស្សយុកា បុត្តា អហេស្មំ
 ទសវស្សសហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 ឯកំទំ សត្តា វណ្ណវន្តា(១) ហោន្តំ ឯកំទំ សត្តា
 ទុព្វល្លា តត្ថ យេ តេ សត្តា ទុព្វល្លា តេ វណ្ណវន្តេ
 សត្តេ អភិជ្ឈាយន្តា បរេសំ ទារេសុ ចារិតំ អាបជ្ជីសុ ។

(៤៥) ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ អធនានំ ធនេ នានុប្ប-
 ទិយមាណេ នាឡិទ្ធិយំ វេប្បល្លមកមាសិ នាឡិទ្ធិយេ
 វេប្បល្លំ កតេ អធិន្ទានានំ វេប្បល្លមកមាសិ អធិន្ទានាណេ
 វេប្បល្លំ កតេ ។ សទ្ធិតំ ។ កាមេសុ មិន្ទាចារោ
 វេប្បល្លមកមាសិ កាមេសុ មិន្ទាចារេ វេប្បល្លំ កតេ
 តេសំ សត្តានំ អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ
 បរិហាយំ តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ
 វណ្ណានបិ បរិហាយមាណំ ទសវស្សសហស្ស-
 យុកានំ មនុស្សំ បញ្ចវស្សសហស្សយុកា
 បុត្តា អហេស្មំ បញ្ចវស្សសហស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិវគ្គ

សត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយ
 របស់មនុស្សដែលមានអាយុ ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏ថយចុះមកមានអាយុត្រឹម ១ ម៉ឺន
 ឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាពួកមនុស្សដែលមានអាយុ ១ ម៉ឺនឆ្នាំ
 (នោះ) សត្វពួកខ្លះមានពណ៌សម្បុរល្អ សត្វពួកខ្លះមានពណ៌សម្បុរ
 អាក្រក់ បណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ សត្វណា ដែលមានពណ៌សម្បុរ
 អាក្រក់ ក៏ស្រឡាញ់ពួកសត្វដែលមានពណ៌សម្បុរល្អ ក៏ប្រព្រឹត្តមិច្ឆាចារ
 ក្នុងករិយារបស់ពួកជនដទៃ ។

[៤៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ព្រះមហាក្សត្រិយ៍ មិនទ្រង់
 ព្រះរាជទានព្រះរាជទ្រព្យដល់ពួកអ្នកខ្វះក្រៃច្រើនដូច្នេះហើយ សេចក្តីទំលក្រ
 ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ សេចក្តីទំលក្រ មានច្រើនឡើងហើយ អទិ-
 ន្ទាទាន ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ អទិន្ទាទានមានច្រើនឡើងហើយ ។
 សេចក្តីសង្ខេប ។ កាលមេសុ មិច្ឆាចារ ក៏មានច្រើនឡើង កាលបើ កាលមេសុ
 មិច្ឆាចារ មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុររបស់សត្វ
 ទាំងនោះ ក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះ ថយទាំងអាយុ ថយទាំង
 ពណ៌សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ១ ម៉ឺន
 ឆ្នាំ ក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ៥ ពាន់ឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ចក្ខុវិស័យសុត្តន្ត ទសអកុសលកម្មបថា អាយុបរិហានិ

មនុស្សសុទ្ធ ទ្វេ ធម្មា វេទុល្លមគមីសុ ធម្មសា ច វាចា
 សម្មប្បលាថោ ច ទ្ធិសុ ធម្មសុ វេទុល្លំ កតេសុ
 តេសំ សត្តានំ អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ បរិហាយំ
 តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ បរិហា-
 យមាណំ ចក្ខុវិស័យសហស្សាយុកានំ មនុស្សានំ
 អប្បេកថេ អឱត្ថេយ្យវិស័យសហស្សាយុកា អប្បេកថេ
 ទ្វេវិស័យសហស្សាយុកា បុត្តា អហេសំ អឱត្ថេយ្យវិស័-
 យសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ អភិជ្ឈា ព្យាចាណ
 វេទុល្លមគមីសុ អភិជ្ឈា ព្យាចាទេសុ វេទុល្លំ កតេសុ
 តេសំ សត្តានំ អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ បរិហាយំ
 តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ បរិហាយ-
 មាណំ អឱត្ថេយ្យវិស័យសហស្សាយុកានំ មនុស្សានំ
 វិស័យសហស្សាយុកា បុត្តា អហេសំ វិស័យសហស្សាយុ-
 កេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សសុ មិន្នានិជ្ជំ វេទុល្លមគមាសិ

ចក្ខុវិស័យស្រី អនុសាសន៍ ១០ ប្រការ សេចក្តីសាចស្រឡាយ

ធម៌ទាំងពីរប្រការគឺផ្សេងៗសរុប ១ សម្បត្តិលាបៈ ១ ក៏មានច្រើនឡើង ក្នុង
 ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ៥ ពាន់ឆ្នាំ កាលបើ ធម៌ទាំងពីរប្រការ
 មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បត្តិ របស់សត្វទាំងនោះ ក៏
 ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌សម្បត្តិចុះហើយ
 ក្នុងទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៥ ពាន់ឆ្នាំ ពួកខ្លះក៏ថយ
 មកមានអាយុត្រឹម ២ ពាន់ ៥ រយឆ្នាំវិញ ពួកខ្លះក៏ថយមកមានអាយុ
 ត្រឹម ២ ពាន់ឆ្នាំវិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អភិជ្ឈានឹងព្យាបាទ ក៏មាន
 ច្រើនឡើង ក្នុងពួកមនុស្សដែលមានអាយុត្រឹម ២ ពាន់៥រយឆ្នាំ កាល
 អភិជ្ឈានឹងព្យាបាទ មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បត្តិ
 របស់សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំង
 ពណ៌សម្បត្តិចុះហើយ ក្នុងទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ២ ពាន់
 ៥រយឆ្នាំ ក៏ថយមកមានអាយុត្រឹម ១ ពាន់ឆ្នាំវិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 មិច្ឆាទិដ្ឋក៏មានច្រើនឡើងក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ១ ពាន់ឆ្នាំ

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

មិន្នានិម្មិតោ វេបុល្លំ កតាយ តេសំ សុត្តានំ អាយុបិ
 បរិហាយំ វណ្ណាបិ បរិហាយំ តេសំ អាយុនាបិ
 បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ បរិហាយមាណំ វស្សស-
 ហស្សាយុកានំ មនុស្សានំ បញ្ចវស្សសតាយុកា
 បុត្តា អហោស្មំ បញ្ចវស្សសតាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ តយោ ធម្មា វេបុល្លមកម៌សុ អធម្មរកោ
 វិសមលោកោ មិន្នាធម្មោ តិសុ ធម្មេសុ វេបុល្លំ
 កតេសុ តេសំ សុត្តានំ អាយុបិ បរិហាយំ វណ្ណាបិ
 បរិហាយំ តេសំ អាយុនាបិ បរិហាយមាណំ វណ្ណានបិ
 បរិហាយមាណំ បញ្ចវស្សសតាយុកានំ មនុស្សានំ
 អប្បេកក្ខេ អឡ្ហតេយ្យវស្សសតាយុកា អប្បេកក្ខេ
 ឡេវស្សសតាយុកា បុត្តា អហោស្មំ អឡ្ហតេយ្យវស្សស-
 តាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ វេម ធម្មា វេបុល្លម-
 កម៌សុ អមត្តេយ្យតា^(១) អមត្តេយ្យតា អស្ស-
 មតាតា អប្រាហមតា ឧត្តរេជ្ជាបចាយតា^(២) ។
 ឬ ឬ

១ ម. អមត្តេយ្យតា ។ ២ ឧត្តរេជ្ជាបចាយតាភិបិ វិ បាហេ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាដិកវគ្គ

កាលបើ មិច្ឆាទិដ្ឋមានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុររបស់
សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌
សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ១ ពាន់ឆ្នាំ
ក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ៥ រយឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំង
ឡាយ ៣ ប្រការគឺ អធម្មរាគៈ^(១) ១ វិសមលោភៈ^(២) ១ មិច្ឆាធម្មៈ^(៣) ១
ក៏មានច្រើនឡើងក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ៥ រយឆ្នាំ កាលបើ
ធម៌ ៣ ប្រការមានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុររបស់
សត្វទាំងនោះក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌
សម្បុរចុះហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៥ រយឆ្នាំ
ពួកខ្លះក៏ថយមក មានអាយុត្រឹម ២ រយ ៥០ ឆ្នាំវិញ ពួកខ្លះក៏ថយមក មាន
អាយុត្រឹម ២ រយឆ្នាំវិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងឡាយនេះ
គឺការមិនគោរពមាតា មិនគោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិន
គោរពព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តកោតក្រែង ដល់បុគ្គលជាធំក្នុងត្រកូល
ក៏មានច្រើនឡើង ក្នុងពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុត្រឹម ២ រយ ៥០ ។

១ អន្តិកថា ថា សេចក្តីប្រកាសព្រះព្រាហ្មណ៍និងធម៌ បានដល់តម្រេកក្នុងទីមិនសមគួរ
គឺតម្រេកក្នុងមាតា ម្តាយនិងខាងមាតាបិតា ម្តាយធំខាងបិតាជាដើម។ ២ សេចក្តីចង់បានខ្លាំង
ពេក ។ ៣ សេចក្តីប្រាជ្ញាខុសឆន្ទនិងធម៌ បានដល់តម្រេករបស់បុរស ក្នុងបុរស របស់ស្ត្រី
ក្នុងស្ត្រី ។

បញ្ញត្តិសុត្តន្ត ពហុវិទ្យាយស្ស ឧប្បន្ននាម

ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ អធិនានំ ធនេ នាធុប្បនិយមានេ
 នាធុនិយំ វេបុល្លមគមាសិ នាធុនិយេ វេបុល្លំ កតេ
 អធិន្តានានំ វេបុល្លមគមាសិ អធិន្តានានេ វេបុល្លំ
 កតេ សត្តំ វេបុល្លមគមាសិ សត្តេ វេបុល្លំ កតេ
 ចាណាភិចាតោ វេបុល្លមគមាសិ ចាណាភិចាតេ វេបុល្លំ
 កតេ មុសាវានោ វេបុល្លមគមាសិ មុសាវានេ វេបុល្លំ
 កតេ បិសុណា វាចា វេបុល្លមគមាសិ បិសុណាយ
 វាចាយ វេបុល្លំ កតាយ កាមេសុ មិច្ឆាចារោ វេបុល្ល-
 មគមាសិ កាមេសុ មិច្ឆាចារេ វេបុល្លំ កតេ ទ្វេ ធម្មា
 វេបុល្លមគមិសុ ធម្មសា ច (១) វាចា សម្មវ្យាហរោ
 ច ទ្ធិសុ ធម្មេសុ វេបុល្លំ កតេសុ អភិជ្ឈាព្យាចានា
 វេបុល្លមគមិសុ អភិជ្ឈា ព្យាចានេសុ វេបុល្លំ កតេ-
 សុ (២) មិច្ឆាទិដ្ឋិ វេបុល្លមគមាសិ មិច្ឆាទិដ្ឋិយា វេបុល្លំ
 កតាយ តយោ ធម្មា វេបុល្លមគមិសុ អធម្ម-
 រាគោ វិសមលោភោ មិច្ឆាធម្មោ តិសុ ធម្មេសុ

១ ឧ. ម. បសទ្ធា ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. អភិជ្ឈាព្យាចារោ វេបុល្លមគមាសិ អភិជ្ឈាព្យា-
 ចារោ វេបុល្លតេ ។

ចក្ខុវិស្វក្រម ដំណើរពើតឡើងនៃសេចក្តីទំលក្រជាដើម

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើព្រះមហាក្សត្រិយ៍មិនទ្រង់ព្រះរាជទានព្រះរាជ
 ទ្រព្យដល់ពួកអ្នកខ្វះខាតទ្រព្យដូច្នេះហើយ សេចក្តីទំលក្រក៏មានច្រើនឡើង
 កាលបើសេចក្តីទំលក្រមានច្រើនឡើងហើយ អទិទ្ធាទានក៏មានច្រើនឡើង
 កាលអទិទ្ធាទានមានច្រើនឡើងហើយ គ្រឿងសស្ត្រាវុធក៏មានច្រើនឡើង
 កាលគ្រឿងសស្ត្រាវុធក៏មានច្រើនឡើងហើយ បាណាតិបាត ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលបាណាតិបាតមានច្រើនឡើងហើយ មុសាវាទ ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលមុសាវាទមានច្រើនឡើងហើយ បិសុណាវាចា ក៏មានច្រើន
 ឡើង កាលបិសុណាវាចាមានច្រើនឡើងហើយ កាមេសុ មិច្ឆាចារ ក៏មាន
 ច្រើនឡើង កាលកាមេសុ មិច្ឆាចារមានច្រើនឡើងហើយ ធម៌២ ប្រការ
 គឺផុសវាចា ១ សម្មប្បលាបៈ ១ ក៏មានច្រើនឡើង កាលធម៌២ ប្រការ
 មានច្រើនឡើងហើយ អភិជ្ឈានីន៍ព្យាបាទ ក៏មានច្រើនឡើង កាល
 អភិជ្ឈានីន៍ព្យាបាទ មានច្រើនឡើងហើយ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ក៏មានច្រើនឡើង
 កាលមិច្ឆាទិដ្ឋិ មានច្រើនឡើងហើយ ធម៌ ៣ ប្រការគឺ អធម្មរាគៈ ១
 វិសមរោគៈ ១ មិច្ឆាធម្មៈ ១ ក៏មានច្រើនឡើង កាលធម៌ ៣ ប្រការ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាធិកវគ្គោ

វេទុល្លំ កតេសុ សមេ ធម្មា វេទុល្លមគម័សុ អមត្តេយ្យ-
 តា អមេត្តេយ្យតា អស្សាមតាតា អព្រហ្មតា
 នកុលេដេដ្ឋាបទាយិតា សមេសុ ធម្មេសុ វេទុល្លំ
 កតេសុ តេសំ សត្តានំ អាយុចំ បរិហាយំ វណ្ណាចំ
 បរិហាយំ តេសំ អាយុចាចំ បរិហាយមាណំ វណ្ណាន-
 ចំ បរិហាយមាណំ អធិត្តេយ្យវស្សសតាយុកានំ
 មនុស្សានំ វស្សសតាយុកា បុត្តា អហេស្មំ ។

[៤៦] ភវិស្សន្តិ ភិក្ខុវេ សោ សមយោ យំ
 សមេសំ មនុស្សានំ នសវស្សយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ
 នសវស្សយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ បញ្ចវស្សិកា
 កុមារិកា អលំបតេយ្យា ភវិស្សន្តិ នសវស្សយុកេសុ
 ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ សមាណំ វសានំ អន្តរាយស្សន្តិ
 សេយ្យដីទំ សប្បំ នវដីតំ តេលំ មទុ ដាលីតំ លោណំ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាដិកវគ្គ

មានច្រើនឡើងហើយ ធម៌ទាំងឡាយនេះ គឺការមិនគោរពមាតា មិន
 គោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិនគោរពព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្ត
 កោតក្រែងដល់បុគ្គលជាធំ ក្នុងត្រកូលក៏មានច្រើនឡើង កាលធម៌ទាំងនេះ
 មានច្រើនឡើងហើយ ទាំងអាយុទាំងពណ៌សម្បុរ របស់សត្វទាំងនោះ
 ក៏ថយចុះ កាលសត្វទាំងនោះ ថយទាំងអាយុ ថយទាំងពណ៌សម្បុរចុះ
 ហើយ កូនទាំងឡាយរបស់មនុស្ស ដែលមានអាយុ ២ រយ ៥០ ឆ្នាំ
 ក៏ថយមកមានអាយុត្រឹម ១ រយឆ្នាំវិញ ។

(៤៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ (តទៅខាងមុខ) នឹងមានសម័យ
 ដែលកូនរបស់មនុស្សទាំងនេះ មានអាយុ១០ឆ្នាំ កាលបើ មនុស្សមាន
 អាយុ ១០ ឆ្នាំ ពួកនាងកុមារិកាអាយុ៥ ឆ្នាំនឹងល្មមឲ្យមានប្តី ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលបើមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ រស(ដ៏ប្រសើរ) ទាំងនេះគឺ
 ទឹកដោះថ្នាំ ទឹកដោះខាបៈ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ទឹកអំពៅ អំបិល នឹងបាត់ទៅ

ពុទ្ធវិស្សន្ត ពុទ្ធសកកថាដ្ឋកថា

ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ កុទ្ធិសកោ
 អត្តភោជនំ^(១) ភវិស្សន្តិ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ឯតវហិ
 សាលំមិសោទនោ អត្តភោជនំ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ទសវស្សាយុកេសុ មនុស្សេសុ កុទ្ធិសកោ អត្ត-
 ភោជនំ ភវិស្សន្តិ ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ ទស កុសលកម្មបថា សព្វេន សត្វំ
 អន្តរាយិស្សន្តិ ទស អកុសលកម្មបថា អតិរិយ
 ទិប្បិស្សន្តិ^(២) ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 កុសលន្តិបិ ន ភវិស្សន្តិ កុតោ បន កុសលស្ស
 ការកោ ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 យេ តេ ភវិស្សន្តិ អមត្តេយ្យា អមេត្តេយ្យា អស្សាមញ្ញ
 អព្រហ្មញ្ញា នកុលេជេដ្ឋាបថាយំនោ តេ បូជា^(៣)
 ច ភវិស្សន្តិ មាសំសា ច សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ
 ឯតវហិ មត្តេយ្យា មេត្តេយ្យា សាមញ្ញ ព្រហ្មញ្ញ
 កុលេជេដ្ឋាបថាយំនោ តេ បូជា ច មាសំសា ច

១ ខ. ម. ពុទ្ធសក អត្ត ភោជនាមំ ។ ២ ម. អវិញ្ញាទិស្សន្តិ ។ ៣ បុជាតិបិ
 បុជាតិបិ បាលីន ភវិតព្វំ ។

ចក្ខុវិស័យ សេចក្តីប្រៀបដោយស្មៅដែលលក់ដាវកោដន៍ប្រសើរ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ស្មៅដែលលក់
នឹងជាកោដន៍ប្រសើរ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ បាយ
ស្រវៃសាលីលាយដោយសាច់ ជាកោដន៍ប្រសើរដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ស្មៅដែលលក់នឹងជា
កោដន៍ប្រសើរយ៉ាងនេះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស
មានអាយុ ១០ ឆ្នាំ កុសលកម្មបឋមទាំង ១០ នឹងសាបសូន្យទៅគ្រប់អន្លើ
អកុសលកម្មបឋមទាំង ១០ នឹងចំរើនច្រើនឡើង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
បើ ពួកមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ សូម្បីពាក្យថា កុសលក៏មិនមាន បើដល់
ម្ល៉ោះទៅហើយ មនុស្សអ្នកធ្វើកុសល តើនឹងមានមកពីណា ម្នាលភិក្ខុទាំង
ឡាយ កាលបើពួកមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ជនទាំងឡាយណាជាអ្នក
មិនគោរពមាតា មិនគោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិនគោរព
ព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តកោតក្រែងបុគ្គលជាច្បងក្នុងត្រកូល ជនទាំងនោះ
នឹងជាអ្នកគួរគេបូជាផង នឹងជាអ្នកគួរគេសរសើរផង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
មនុស្សក្នុងកាលឥឡូវនេះ ដែលជាអ្នកគោរពមាតា គោរពបិតា គោរព
សមណៈ គោរពព្រាហ្មណ៍ ប្រព្រឹត្តកោតក្រែងបុគ្គល ជាច្បងក្នុងត្រកូល
មនុស្សទាំងនោះ ទើបជាអ្នកគួរគេបូជាផង គួរគេសរសើរផង ដូចម្តេចមិញ

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាធិការញោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ទសវស្សាយុកេសុ មនុស្សេសុ
 យេ តេ ភវិស្សន្តិ អមត្តេយ្យា អបេត្តេយ្យា អស្សា-
 មញ្ញា អព្រហ្មញ្ញា ធនុលេដេដ្ឋាបចាយំនោ តេ
 បូជា ច ភវិស្សន្តិ ហិសំសា ច ទសវស្សាយុកេសុ
 ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ ន ភវិស្សន្តិ មាតាតិ វា
 មាតុញ្ញាតិ វា បិតាតិ វា បិតុញ្ញាតិ វា^(១) មាតុលា-
 និតិ វា អាចរិយភរិយាតិ វា ក្សនំ ទារាតិ វា សម្មេទំ
 លោកោ ភវិស្សន្តិ យថា អដេឡុកា កុក្កុដា ស្វករា
 សោណា សិកាលា^(២) ទសវស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ តេសំ សត្តានំ អពាមពាម្មំ តិព្វោ អា-
 យាតោ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សន្តិ តិព្វោ ព្យាបាទោ តិព្វោ
 មនោបទោសោ តិព្វំ វជកចិត្តំ មាតុបិ បុត្រមិ ។
 បុត្រស្សបិ មាតរិ ។ បិតុបិ បុត្រមិ ។ បុត្រស្សបិ បិតរិ ។

១ ឧ. ម. បិណ្ឌិ វា បិតុញ្ញាតិ វា ឧ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. កុក្កុដិស្វករា សោណាសិកាលា ។

ព្រះត្រៃបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលពួកមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ ជនណា
 មិនគោរពមាតា មិនគោរពបិតា មិនគោរពសមណៈ មិនគោរព
 ព្រាហ្មណ៍ មិនប្រព្រឹត្តកោតក្រែងបុគ្គល ជាច្បងក្នុងត្រកូល ជនទាំងនោះ
 ទើបជាអ្នកគួរគេបូជាផង គួរគេសរសើរផង ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ នឹងមិនមានសេចក្តីគោរព
 កោតក្រែងថា (អ្នកនេះ) ជាមាតា ជាម្តាយម័ន្ទិលមាតា ជាបិតា ជា
 ម្តាយម័ន្ទិលបិតា ជាម្តាយធុរាមាតា ជាកិរិយារបស់អាចារ្យ ឬថា
 ជាប្រពន្ធរបស់គ្រូ (នៃខ្លួន) ដូច្នេះឡើយ សត្វលោកនឹងច្រឡំច្រឡំគ្នា
 ដូចជាពពែ មាន់ ជ្រូក ក្តែ ចបក ដូច្នោះឯង ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 ដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ គំនុំដំភ្លើងក្បែរភ្នំ ព្យាបាទដំភ្លើងក្បែរភ្នំ ចិត្ត
 ប្រទូស្តដំភ្លើងក្បែរភ្នំ ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ដំភ្លើងក្បែរភ្នំ នឹងកើតប្រាកដដល់គ្នា
 នឹងគ្នា គឺមាតានឹងបុត្រ ។ បុត្រនឹងមាតា ។ បិតានឹងបុត្រ ។ បុត្រនឹងបិតា ។

បញ្ចវគ្គសុត្តន្ត គិញ្ញយោគាទិកថា

ភាគុប្បិ ភគិនិយា ។ ភគិនិយា ភាគរិ(១) តិព្វោ
 អាយាតោ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ តិព្វោ ព្យាបាទោ
 តិព្វោ មនោបទោសោ តិព្វំ វជកចិត្តំ សេយ្យថាបិ
 ភិត្តុវេ មាភវិកស្ស មិគំ ទិស្វា តិព្វោ អាយាតោ
 បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ហោតិ តិព្វោ ព្យាបាទោ តិព្វោ មនោ-
 បទោសោ តិព្វំ វជកចិត្តំ ឯវមេវ ខោ ភិត្តុវេ
 ទសវស្សាយុកេសុ មនុស្សេសុ តេសំ សុត្តានំ
 អពាមពាមិ តិព្វោ អាយាតោ បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ
 តិព្វោ ព្យាបាទោ តិព្វោ មនោបទោសោ តិព្វំ
 វជកចិត្តំ មាគុប្បិ បុត្តមិ ។ បុត្តស្សបិ មាគរិ ។
 បិគុប្បិ បុត្តមិ ។ បុត្តស្សបិ បិគរិ ។ ភាគុប្បិ ភគិនិ-
 យា(២) ។ ភគិនិយាបិ ភាគរិ តិព្វោ អាយាតោ
 បច្ចុប្បដ្ឋិតោ ភវិស្សតិ តិព្វោ ព្យាបាទោ តិព្វោ
 មនោបទោសោ តិព្វំ វជកចិត្តំ ។

១ ឧ. ភាគុប្បិ ភាគរិ ។ ភាគុប្បិ ភគិនិយា ។ ភគិនិយាបិ ភាគរិ ។ ២ ឧ. ភាគុប្បិ ភាគរិ ។
 ភាគុប្បិ ភគិនិយា ។

ចក្ខុវិស័យព្រះ ឱយាយអំពីគំនុំដ៏ក្លៀវក្លាជាដើម

បងប្អូនប្រុសនឹងបងប្អូនស្រី ។ គំនុំដ៏ក្លៀវក្លា ព្យាបាទដ៏ក្លៀវក្លា ចិត្ត
 ប្រឡូតដ៏ក្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ដ៏ក្លៀវក្លា របស់បងប្អូនស្រីនឹង
 កើតប្រាកដឡើងដល់បងប្អូនប្រុស ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនុំដ៏ក្លៀវក្លា
 ព្យាបាទដ៏ក្លៀវក្លា ចិត្តប្រឡូតដ៏ក្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ដ៏ក្លៀវក្លា
 របស់ព្រានម្រឹគកើតឡើងប្រាកដ ព្រោះឃើញម្រឹគ មានទុបមាដូចម្តេច
 មិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ គំនុំដ៏
 ក្លៀវក្លា ព្យាបាទដ៏ក្លៀវក្លា ចិត្តប្រឡូតដ៏ក្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់
 ដ៏ក្លៀវក្លា របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតប្រាកដ ដល់គ្នានឹងគ្នា មានទុប-
 មេយ្យដូច្នោះឯង គឺមាតានឹងបុត្រ ។ បុត្រនឹងមាតា ។ បិតានឹងបុត្រ ។
 បុត្រនឹងបិតា ។ បងប្អូនប្រុសនឹងបងប្អូនស្រី ។ គំនុំដ៏ក្លៀវក្លា ព្យាបាទ
 ដ៏ក្លៀវក្លា ចិត្តប្រឡូតដ៏ក្លៀវក្លា ចិត្តប្រាថ្នានឹងសម្លាប់ដ៏ក្លៀវក្លា របស់បង
 ប្អូនស្រីនឹងកើតប្រាកដ ដល់បងប្អូនប្រុស ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស ពាដិកវគ្គោ

[២៧] ធនសវស្សាយុកោសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 សត្តាហំ សត្តន្តរកប្បោ ភវិស្សនំ តេ អញ្ចមញ្ច
 មិកសញ្ញា^(១) បដិលភិស្សនំ តេសំ តិណ្ណានំ សត្តានំ
 ហត្ថេសុ ចាតុភវិស្សនំ តេ តិណ្ណាន សត្តន
 ឯស មិគោតិ^(២) អញ្ចមញ្ច ដីវិតា វេរោចិស្សនំ ។
 អថោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានំ ឯកទ្ធានំ ឯវិ
 ភវិស្សនំ មា ច មយំ កញ្ចំ មា ច អម្ពេ កោចិ
 យនន មយំ តិណ្ណាគហនំ វា វនគហនំ វា
 រុក្ខគហនំ វា នទីវិទុក្ខំ វា បព្វតវិសមំ វា បវិ-
 សិត្វា វនម្ភលដលាហារា យាបេយ្យមាតិ ។ តេ
 តិណ្ណាគហនំ វា^(៣) វនគហនំ វា^(៤) រុក្ខគហនំ
 វា^(៥) នទីវិទុក្ខំ វា^(៦) បព្វតវិសមំ វា^(៧) បវិសិត្វា
 សត្តាហំ វនម្ភលដលាហារា យាបេស្សនំ ។ តេ
 តស្ស សត្តាហស្ស អច្ចយេន តិណ្ណាគហនា
 វនគហនា រុក្ខគហនា នទីវិទុក្ខា បព្វតវិសមា

១ ម. អញ្ចមញ្ញា... ។ ២ ឧ. ម ឯស មិគោ ឯស មិគោតិ អាមេណ្ឌតំ វិស្សតិ ។
 ៣.៤.៥-៦.៧ ឧ. វិសត្វោ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទីបេនិកាយ បាធិកវគ្គ

(៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលមនុស្សមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ សត្វនរកប្ប (លោកវិនាសទៅដោយគ្រឿងសស្ត្រាវុធ) នឹងកើតមានឡើង អស់៧ថ្ងៃ មនុស្សទាំងនោះ នឹងសំគាល់គ្នាថា ដូចជាម្រឹគ គ្រឿងសស្ត្រាវុធដ៏មុតក្លានឹងជាប់នៅតែក្នុងដៃ នៃមនុស្សទាំងនោះ មនុស្សទាំងនោះសំគាល់ថា នេះជាម្រឹគ ហើយក៏ដាច់ជីវិតគ្នានឹងគ្នា ដោយគ្រឿងសស្ត្រាវុធដ៏មុតក្លា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង បណ្តាសត្វទាំងនោះ សត្វពួកខ្លះនឹងគិតគ្នាយ៉ាងនេះថា ពួកយើងកុំសម្លាប់បុរសណាមួយឡើយ ទាំងបុរសណាមួយក៏កុំសម្លាប់ពួកយើងឡើយ បើដូច្នោះ ពួកយើងគួរចូលទៅរកស្មៅស្បាត ព្រៃស្បាត ឈើស្បាត ស្ទឹងដែលទៅមកបានដោយលំបាក ឬក្នុងដែលមិនរាបស្មើ ហើយយកមើមនឹងផ្ទៃក្នុងព្រៃ ជាអាហារចិញ្ចឹមជីវិត ។ សត្វទាំងនោះ នឹងចូលទៅរកស្មៅស្បាត ព្រៃស្បាត ឈើស្បាត ស្ទឹងដែលទៅមកបានដោយលំបាក ឬក្នុងដែលមិនរាបស្មើ ហើយយកមើមនឹងផ្ទៃក្នុងព្រៃ ជាអាហារចិញ្ចឹមជីវិតអស់៧ថ្ងៃ ។ លុះថ្ងៃនោះកន្លងទៅ ទើបសត្វអម្បាលនោះចេញមក អំពីស្មៅស្បាត អំពីព្រៃស្បាត អំពីឈើស្បាត អំពីស្ទឹងដែលទៅមកបានដោយលំបាក អំពីក្នុងដែលមិន

ចក្ខុវត្ថុលុត្តេ អកុសលកម្មបដិវត្តិ អាយុអាវច្ឆន្ទ

និក្ខមិត្តា អតាមតាំ អាលិន្ទិត្តា សភាសុ(១) តា-
 យិស្សន្តិ សមស្សាសិស្សន្តិ ទិដ្ឋា ភោ សត្តា
 ជីវសិ ត្ថំ(២) ទិដ្ឋា ភោ សត្តា ជីវសិ ។
 អថខោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានំ ឯវំ ភវិស្សតិ
 មយំ ខោ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ
 ឯវុបំ(៣) អាយតំ ញាតិក្ខយំ បត្តា យន្ធន មយំ
 កុសលំ ករេយ្យម កី កុសលំ ករេយ្យម
 យន្ធន មយំ ចាណាតិចាតា វិរមេយ្យម ឥទំ កុសលំ
 ធម្មំ សមាទាយ វត្តេយ្យមាតិ ។ តេ ចាណាតិចាតា
 វិរមិស្សន្តិ ឥទំ កុសលំ ធម្មំ សមាទាយ វត្តិស្សន្តិ
 តេ កុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ អាយុនាបិ
 វឡិស្សន្តិ វណ្ណានបិ វឡិស្សន្តិ តេសំ អាយុនាបិ
 វឡិមាទានំ វណ្ណានបិ វឡិមាទានំ ទសវស្សាយុកានំ
 មនុស្សានំ វិសតិវស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។
 អថខោ តេសំ ភិក្ខុវេ សត្តានំ ឯវំ ភវិស្សតិ

១ ឧ. ម. សភា ។ ២ ឧ. ម. ត្ថន្តិ ន ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. ឯវុបត្ថិ ន ទិស្សតិ ។

ចក្ខុវិស័យ សេចក្តីរៀបរាប់អកុសលកម្មបច្ច័ សេចក្តីចំរើនដោយអាយុជាដើម

រាបស្មើ ហើយឧបត្ថាទៅវិញទៅមក រួចហើយនិយាយរកទាក់ ល្អនិលោម
 គ្នា ក្នុងកោងទាំងឡាយដោយពាក្យថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នករស់នៅដូចពួក
 សត្វ ដែលយើងបានឃើញហើយ ម្ចាស់អ្នកដ៏ចំរើន អ្នករស់នៅដូចពួក
 សត្វដែលយើងបានឃើញហើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង
 សត្វអម្បាលនោះ នឹងមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកយើងនេះឯង
 បានជាដល់នូវការអស់ទៅ នៃញាតិជាច្រើនដូច្នេះ ព្រោះហេតុតែការធម៌
 ជាអកុសលទាំងឡាយ បើដូច្នោះមានតែពួកយើងធ្វើកុសលវិញ តើគួរ
 ធ្វើកុសលដូចម្តេច ឈ្លើយចុះ ពួកយើងគួររៀបរាប់បាណាតិបាត ប្រ-
 ព្រឹត្តិសមាទាននូវកុសលធម៌នេះចុះ ។ ទើបសត្វទាំងនោះនាំគ្នារៀបរាប់
 បាណាតិបាត ប្រព្រឹត្តិសមាទាន នូវកុសលធម៌នេះ សត្វទាំងនោះ ក៏
 ចំរើនអាយុ ចំរើនពរណិសម្បរឡើង ព្រោះហេតុដែលបានសមាទាននូវ
 កុសលធម៌ទាំងឡាយ កាលសត្វទាំងនោះបានចំរើនអាយុ ចម្រើនពរណិ-
 សម្បរហើយ ក្នុងទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ១០ ឆ្នាំ
 ក៏ត្រឡប់ទៅ ជាមានអាយុ ២០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 លំដាប់នោះឯង សត្វអម្បាលនោះ នឹងមានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

មយំ ចោ កុសលានំ ធម្មានំ សមាទានហេតុ អាយុ-
 នាបិ វឡិកម វណ្ណានបិ វឡិកម យន្ទន មយំ ភិយ្យោ-
 សោ មត្តាយ កុសលំ ករេយ្យម កី កុសលំ ក-
 រេយ្យម^(១) យន្ទន មយំ អនិច្ចាទានា វិរមេយ្យម កា-
 មេសុ មិច្ឆាចារា វិរមេយ្យម^(២) បិសុណាយ វាចាយ
 វិរមេយ្យម ជនុសាយ វាចាយ វិរមេយ្យម សម្មប្បលា-
 ចា វិរមេយ្យម អភិជ្ឈំ បដិហេយ្យម ព្យាបាទំ បដិ-
 ហេយ្យម មិច្ឆាទិដ្ឋិ បដិហេយ្យម តយោ ធម្មេ
 បដិហេយ្យម អធម្មរាគំ វិសមលោភំ មិច្ឆាធម្មំ យន្ទន
 មយំ មត្តេយ្យ អស្សម បេត្តេយ្យ សាមញ្ញ
 ព្រហ្មមញ្ញ កុលេ ជេដ្ឋាបចាយំនោ ឥទំ កុសលំ
 ធម្មំ សមាទាយ វត្តេយ្យមាតិ ។ តេ មត្តេយ្យ
 ភវិស្សនំ បេត្តេយ្យ សាមញ្ញ ព្រហ្មញ្ញ កុលេ
 ជេដ្ឋាបចាយំនោ ឥទំ កុសលំ ធម្មំ សមាទាយ
 វត្តិស្សនំ តេសំ^(៣) កុសលានំ ធម្មានំ សមាទាន-
 ហេតុ អាយុនាបិ វឡិកម វណ្ណានបិ វឡិកម តេសំ

១ ឧ. កី កុសលំ ករេយ្យមាតិ ន ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. ធម្មន្តរេ មុលារាវ
 វិរមេយ្យមាតិ ទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. ម. តេ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ពួកយើងបានចំរើនអាយុ បានចំរើនពណ៌សម្បុរឡើងវិញ ព្រោះហេតុតែ
 បានសមាទាន ខ្ញុំកុសលធម៌ទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ពួកយើងគួរធ្វើកុសល
 ឲ្យច្រើនក្រៃលែង ជាងនេះទៅទៀត តើគួរធ្វើកុសលអ្វី ឈ្លើយចុះ ពួក
 យើងគួរវៀរចាកអទិទាន គួរវៀរចាកកាមេសុ មិច្ឆាចារ គួរវៀរចាក
 បិសុណាវាចា គួរវៀរចាកផុសវាចា គួរវៀរចាកសម្ពប្បលាបៈ គួរលះបង់
 អភិជ្ឈា គួរលះបង់ព្យាបាទ គួរលះបង់មិច្ឆាទិដ្ឋិចេញ គួរលះបង់ធម៌ ព
 ប្រការ គឺ អធម្មរាគៈ ១ វិសមលោភៈ ១ មិច្ឆាធម្មៈ ១ ចេញ បើដូច្នោះ
 ពួកយើងគួរជាអ្នកគោរពមាតា គោរពបិតា គោរពសមណៈ គោរព
 ព្រាហ្មណ៍ នឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្តកោតក្រែងបត្តល ជាច្បងក្នុងត្រកូល ពួក
 យើងគួរនាំគ្នាប្រព្រឹត្ត សមាទាន ខ្ញុំកុសលធម៌ទាំងនេះចុះ ។ សត្វទាំងនោះ
 ក៏ជាអ្នកគោរពមាតា គោរពបិតា គោរពសមណៈ គោរពព្រាហ្មណ៍
 នឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្ត កោតក្រែងត្រកូលរៀមច្បង ប្រព្រឹត្តសមាទាន ខ្ញុំកុ-
 សលធម៌នេះ ក៏បានចំរើនអាយុ ចំរើនពណ៌សម្បុរឡើងវិញ ព្រោះហេតុ
 ដែលបានសមាទាន ខ្ញុំកុសលធម៌ទាំងនោះ កាលសត្វអម្បាលនោះចំរើន

ចក្ខុវិស័យ អកុសលកម្មបង្កើតអាយុអាទិវង្ស

អាយុនាមិ វង្សមាណនំ វណ្ណនមិ វង្សមាណនំ វិសតិ-
 វស្សាយុកានំ មនុស្សនំ ចត្តាឡីសវស្សាយុកា
 បុត្តា ភវិស្សន្តំ ។ ចត្តាឡីសវស្សាយុកានំ មនុ-
 ស្សនំ អសីតិវស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តំ ។ អសីតិ-
 វស្សាយុកានំ មនុស្សនំ សង្ឃីស្សសតាយុកា
 បុត្តា ភវិស្សន្តំ ។ សង្ឃីស្សសតាយុកានំ មនុស្សនំ
 វិសតិវស្សសតាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តំ ។ វិសតិ-
 វស្សសតាយុកានំ មនុស្សនំ ចត្តាឡីសធុស្ស-
 សតាយុកា^(១) បុត្តា ភវិស្សន្តំ ។ ចត្តាឡីសធុ-
 វស្សសតាយុកានំ មនុស្សនំ ទ្រវស្សសហស្សា-
 យុកា បុត្តា ភវិស្សន្តំ ។ ទ្រវស្សសហស្សាយុ-
 កានំ មនុស្សនំ ចត្តាវិស្សសហស្សាយុកា បុត្តា
 ភវិស្សន្តំ ។ ចត្តាវិស្សសហស្សាយុកានំ មនុស្សនំ
 អង្គវស្សសហស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តំ ។

១ ឧ. វិសំគីណិវស្សសតាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តំ ។ វិសំគីណិវស្សសតាយុកានំ មនុស្សនំ
 ចត្តាវិសំ ធុស្សសតាយុកា ។

ចក្ខុវិស័យ សេចក្តីប្រែប្រួលអកុសលកម្មចម្រើន ការចម្រើនដោយអាយុជាដើម

អាយុចម្រើនពណ៌សម្បុរឡើងហើយ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែល
មានអាយុ ២០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៤០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយ របស់
ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៤០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៨០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។
កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៨០ ឆ្នាំក៏មានអាយុ ១៦០
ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ១៦០ ឆ្នាំ
ក៏មានអាយុ ៣២០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស
ដែលមានអាយុ ៣២០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៦៤០ ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូន
ទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៦៤០ ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ២៣៦០
ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ២៣៦០
ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៤ ពាន់ឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួក
មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៤ ពាន់ឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៨ពាន់ឆ្នាំឡើងវិញ ។

អដ្ឋវស្សសហស្សាយុកាណំ មនុស្សានំ វីសតិវស្សស-
 ហស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ វីសតិវស្សសហស្ស-
 យុកាណំ មនុស្សានំ ចត្តាធឿសវស្សសហស្សាយុកា
 បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។ ចត្តាធឿសវស្សសហស្សាយុកាណំ
 មនុស្សានំ អសីតិវស្សសហស្សាយុកា បុត្តា ភវិស្សន្តិ ។

(៤៨) អសីតិវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ បញ្ចវស្សសតិកា កុមារិកា អលំបតេយ្យា
 ភវិស្សន្តិ ។ អសីតិវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ
 មនុស្សេសុ តយោ អាពាធិ ភវិស្សន្តិ ឥន្ទា អនេសនំ
 ជរា ។ អសីតិវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុ-
 ស្សេសុ អយំ ជម្ពុទីចោ ឥន្ទោ ចេវ ភវិស្សតិ ដីតោ
 ច កុក្កជសម្មាទិតា(១) តាមនិគមរាជនានិយោ ។
 អសីតិវស្សសហស្សាយុកេសុ ភិក្ខុវេ មនុស្សេសុ
 អយំ ជម្ពុទីចោ អវិចី មញ្ញោ ដុដោ(២) ភវិស្សតិ
 មនុស្សេហិ សេយ្យថាបិ នធឿវនំ វា សារវនំ វា ។

១ កុក្កជសម្មាទិកនិបិ បាលី ។ ២ ម. ដុដោ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏មានអាយុ
 ២ ម៉ឺនឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួកមនុស្ស ដែលមានអាយុ
 ២ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៤ ម៉ឺនឆ្នាំឡើងវិញ ។ កូនទាំងឡាយរបស់ពួក
 មនុស្ស ដែលមានអាយុ ៤ ម៉ឺនឆ្នាំ ក៏មានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ឡើងវិញ ។

(៤៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ
 ពួកនាងកុមារិកា មានអាយុ ៥០០ ឆ្នាំ ទើបល្មមឲ្យមានប្តី ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ នឹងមានអាពាធតែ
 ៣ យ៉ាង គឺចំណង់ក្នុងអាហារ ១ បរិភោគអាហារមិនបាន ១ សេចក្តីគ្រោះ
 គ្រាវាងកាយ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលពួកមនុស្ស មាន
 អាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ជម្ងឺទីបនេះ នឹងជាទីបសុកស្តម្ភធំទូលាយ មានស្រុក និងម
 រាជធានី (ត ។ ត្នា) មួយរយៈមាន់ហើរជាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 បើពួកមនុស្សមានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ជម្ងឺទីបនេះនឹងពេញ ដោយពួកមនុស្ស
 (រកចម្លោះគ្មាន) ដូចអវិចិនរក ពុំនោះសោត ដូចព្រៃប្របុស ឬព្រៃព័ន្ធក្នុង ។

ចក្ខុវិស័យ ឈុតរាជ្យ

អសីតវិស័យសហស្សយុគេស្យ កិក្ខុវេ មនុស្សេស្យ
អយំ ពារាណសី កេតុមតី ឆាម រាជធានី កវិស្សតិ
ឥន្ទ្រា លេវ ជីតា ច តហុជនា ច អាកិណ្ឌមនុស្សា ច
សុកិក្ខា ច ។ អសីតវិស័យសហស្សយុគេស្យ កិក្ខុវេ
មនុស្សេស្យ ឥមស្មី ជម្ពូជីបេ ចតុរាសីតិធករសហស្សនិ
កវិស្សន្តំ កេតុមតីរាជធានីបមុខានិ ។ អសីតវិស័យ-
សហស្សយុគេស្យ កិក្ខុវេ មនុស្សេស្យ កេតុមតីរា-
ជធានីយា(១) សង្ខា ឆាម រាជា ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចក្ខុវិស័យ
ធម្មកោ ធម្មរាជា ចាតុរន្តោ វិជិតាវី ជនបទដ្ឋានវិ-
យប្បន្តោ សត្តរតនសមណគតោ ។ តស្ម័យានិ សត្ត
រតនានិ កវិស្សន្តំ សេយ្យជីនំ ចក្ខុវិស័យ ហត្ថរតនំ
អស្សរតនំ មណីរតនំ ឥន្ទ្រតនំ កហបតិរតនំ បរិណ-
យករតនមេវ សត្តមំ ។ បរោសហស្សំ ខោ បនស្ស
បុត្តា កវិស្សន្តំ ស្វរា វិវត្តន្តរា(២) បរសេនប្ប-
មន្តនា ។ សោ ឥមំ បរិវេ សាករាបរិយន្តំ អនុលោម
អសត្ថន ធម្មន អភិវិជយ អជ្ឈាវសិស្សតិ ។

១ ១. កេតុមតីយា រាជធានីយា ។ ២ រាជ្យបាតិ កត្តិ ពេត្តពេ វិស្សតិ ។

បញ្ញត្តិសូត្រ ការពើតឡើងនៃព្រះរាជសង្គរាជ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ ៨ ម៉ឺនឆ្នាំ ក្រុង
 ពាកណសីនេះ នឹងប្រែឈ្មោះជាកេតុមត្តិរាជធានីវិញ ជារាជធានី ស្តុក
 ស្តម្ភ ធំទូលាយ មានជនកំច្រើន មានមនុស្សកុះករ នឹងមានភិក្ខុហារ
 ដ៏សម្បូណ៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ៨ម៉ឺន
 ឆ្នាំ ក្នុងដម្ពុបនេះ នឹងមាននគរ៨ម៉ឺន៤ពាន់ មានកេតុមត្តិរាជធានីឯងជា
 ប្រធាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ៨ម៉ឺនឆ្នាំ នឹង
 មានព្រះរាជា(១ព្រះអង្គ)ព្រះនាមសង្ឃៈទ្រង់កើតឡើង ក្នុងកេតុមត្តិរាជធានី
 ជាស្តេចចក្រពត្តិ ទ្រង់ជាធម្មិកធម្មរាជ ជាឥស្សរៈលើផែនដី មានសមុទ្រ
 ទាំង ៤ ជាទីបំផុត ជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម ទ្រង់មានជនបទដល់នូវបិរភាព
 ទ្រង់បរិបូណ៌ ដោយរឹតន៍៧ប្រការ ។ ឯរឹតន៍ទាំង៧ប្រការរបស់ព្រះ
 បាទសង្ឃៈនោះគឺ ចក្ករឹតន៍ ១ ហត្ថរឹតន៍ ១ អស្សរឹតន៍ ១ មណីរឹតន៍ ១
 ឥត្ថរឹតន៍ ១ គហបតិរឹតន៍ ១ រាប់បរិទាយករឹតន៍ ១ ផង ជាតម្រប់ ៧ ។
 ឯព្រះបាទសង្ឃៈនោះ នឹងមានព្រះរាជបុត្រ ច្រើនជាងពាន់ សុទ្ធសឹង
 ភ្លៀវភ្លា អង្គអាច សង្កត់សង្កិននូវពួកសេនា របស់ស្តេចដទៃបាន ។
 ព្រះបាទសង្ឃៈនោះ ទ្រង់ត្រួតត្រាគ្រប់គ្រង នូវផែនដី ដែលមានសាគរជា
 ទីបំផុត ដោយធម៌ មិនបាច់ប្រើអាជ្ញា មិនបាច់ប្រើគ្រឿងសស្ត្រាវុធទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិពវគ្គោ

អស្មិវស្សស ហស្សា យុកេសុ ភិក្ខុវេ បនុស្សេសុ
 មេត្តេយ្យេ នាម ភក្ខវា លោកេ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាបរណាសម្បន្នោ សុគតោ លោកវិទូ
 អនុត្តរោ បុរិសទ្ធម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធោ
 ភក្ខវា សេយ្យថាទាហមេតវហំ លោកេ ឧប្បន្នោ
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាបរណាសម្បន្នោ សុគតោ
 លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទ្ធម្មសារថិ សត្តា ទេវមនុ-
 ស្សានំ ពុទ្ធោ ភក្ខវា ។ សោ ឥមំ លោកំ សទេវតំ
 សមារតំ សព្វាប្បាតំ សស្សបណាព្រាហ្មណី បដិ
 សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា បវេទេស្សតិ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ កបាធិវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើពួកមនុស្ស មានអាយុ៨ម៉ឺនឆ្នាំ ព្រះមាន
 ព្រះភាគទ្រង់ព្រះនាមមេត្តយ្យៈ នឹងកើតឡើងក្នុងលោក ទ្រង់ឆ្ងាយចាក
 កិលេស ទ្រង់ត្រាស់ដឹងញ្ចេញយុធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ
 ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ ទ្រង់មានព្រះដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាប
 ច្បាស់នូវត្រៃលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ឥតមានបុគ្គលណា
 ស្មើ ទ្រង់ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មាន ទ្រង់ជាសាស្តាវនទៅតានឹងមនុស្ស
 ទាំងឡាយ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវចតុករិយសច្ច ទ្រង់មានដំណើរទៅកាន់
 ត្រៃកត ខ្នាក់ចោលហើយ ដូចជាតថាគត ដែលឆ្ងាយចាកកិលេស
 ត្រាស់ដឹងញ្ចេញយុធម៌ទាំងពួង ដោយប្រពៃចំពោះខ្លួនឯង បរិបូណ៌ដោយ
 វិជ្ជានឹងចរណៈ មានដំណើរល្អ ជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ប្រសើរ
 ដោយសីលាទិគុណ ឥតមានបុគ្គលណាស្មើ ទូន្មាននូវបុរសដែលគួរទូន្មាន
 ជាសាស្តាវនទៅតា នឹងមនុស្សទាំងឡាយ ជ្រាបច្បាស់នូវចតុករិយសច្ច
 មានដំណើរទៅកាន់ត្រៃកត ខ្នាក់ចោលហើយ ដែលកើតឡើងក្នុងលោក
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ព្រះមេត្តយ្យៈ មានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់
 បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វានចំពោះព្រះអង្គ ហើយ
 ញ៉ាំងលោកនេះ ព្រមទាំងទៅលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងពពួក
 សត្វព្រមទាំងសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មតិទេពនឹងមនុស្ស

ចក្ខុវិស័យត្ថេ មេត្តេយ្យស្ស ភគវតោ គុណភិមា

សេយ្យថា ចាហាមេតវហំ ឥមំ លោកំ សនេវតំ សហាតំ
 សព្វហ្មតំ សស្សមណាព្រាហ្មណី បដិ សនេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា បវេទេមិ ។ សោ ធម្មំ
 នេសេស្សតិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេកកល្យាណំ បរិយោ-
 សានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិបុណ្ណំ
 បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេស្សតិ សេយ្យថា ចាហាមេ-
 តវហំ ធម្មំ នេសេមិ អាទិកកល្យាណំ មជ្ឈេកកល្យាណំ
 បរិយោសានកកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវល-
 បរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បកាសេមិ ។ សោ
 អនេកសហស្សំ^{១)} ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហរិស្សតិ សេយ្យថា-
 ចាហំ ឧតវហំ អនេកសតំ ភិក្ខុសង្ឃំ បរិហរាមិ ។
 អថោ ភិក្ខុវេ សង្ខោ ឆាម រាជា យោ សោ^{២)}
 យូចោ រញ្ច មហាបនាទេន កាវចិតោ តំ យូបំ
 ឧស្សាបេត្វា អជ្ឈាវសិត្វា វិសធិត្វា^{៣)} សមណាព្រាហ្ម-
 ណាកបណាទ្ធិកវណិត្វកយាចកានំ ទានំ ទត្វា

១ ម. អនេកសតសហស្សំ ។ ២ ឧ. យេនស្ស ។ ៣ ឧ. វេទិត្វា វិសធិត្វា ។ ម.
 តំ វេទិត្វា វិសធិត្វា ។

ចក្ខុវិស័យសូត្រ អំពីគុណកថាដែលព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្រះនាមមេត្តេយ្យៈ ១៥

ដ៏សេសស្បែកស្រស់ដ៏ឆ័នឆ័ន ដូចគេថាគតដែលបានស្រាវជ្រាវ ហើយធ្វើឲ្យ
ដាក់ច្បាស់ នូវព្រះនិព្វានចំពោះខ្លួនឯង ហើយញ៉ាំងលោកនេះព្រមទាំង
ទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក ញ៉ាំងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណៈ
នឹងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្បត្តិទេព នឹងមនុស្សដ៏សេសស្បែកស្រស់ដ៏
ឆ័ន ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ព្រះមេត្តេយ្យៈមានព្រះភាគអង្គនោះ នឹង
ទ្រង់សំដែងធម៌ពីពោះបទដើម ពីពោះបទកណ្តាល ពីពោះបទចុង ទាំងទ្រង់
ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធ
ទាំងអស់ ដូចគេថាគតដែលសំដែងធម៌ ពីពោះបទដើម ពីពោះបទកណ្តាល
ពីពោះបទចុង ប្រកាសព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងអត្ថនឹងព្យញ្ជនៈដ៏ពេញ
បរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ព្រះមេត្តេយ្យៈ
មានព្រះភាគអង្គនោះ នឹងគ្រប់គ្រងនូវកិត្យុស័យច្រើនពាន់ ដូចគេថាគត
ដែលគ្រប់គ្រងនូវកិត្យុស័យច្រើនរយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង ព្រះបាទសង្ឃៈទ្រង់ស្រាវជ្រាវបង្ហាត់បង្រៀន
ប្រាសាទ ដែលព្រះបាទមហាបនាទៈឲ្យកសាង ហើយទ្រង់ប្រថាប់នៅ
(ក្នុងប្រាសាទនោះ) ទ្រង់លះបង់^(១) (ប្រាសាទនោះ) ឲ្យជាទាន ដល់
ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ កបណៈ (មនុស្សកំព្រា) អង្គិកៈ (អ្នកដំណើរ)
វណិព្វកៈ (អ្នកនិយាយសរសើរហើយសូម) នឹងពួកយាចក (សូម) រួច

១ អង្គិកៈ ថា ទ្រង់អធិដ្ឋានឲ្យប្រាសាទនោះបែកខ្ទេច ហើយទ្រង់ព្រះរាជទាន ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

បេត្តេយ្យស្ស ភក្ខវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស សង្ខ-
 តោ កេសបស្សី ឌីហារេត្វា កាសាយានិ វត្តានិ
 អន្ធានេត្វា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វជិស្សតិ ។
 សោ ឯវំ បព្វជិតោ សមាធា ឯកោ វ្រូបកដ្ឋោ
 អប្បមត្តោ អាតាប័ បហិតត្តោ វិហារន្តោ នចិរស្សេវ
 យស្សត្ថាយ កុលបុត្តា សម្មនេវ អតារស្មា អន-
 តារិយំ បព្វជន្នំ តទទុត្ថរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោសានំ
 ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សង្ខតត្វា ឧប-
 សម្បជ្ជេ វិហរិស្សតិ ។

(២៩) អត្ថទីហោ ភិក្ខុវេ វិហារេ អត្ថស្សរណា
 អនតារស្សរណា ធម្មទីហោ ធម្មស្សរណា អនតារស្ស-
 រណា ។ កតញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អត្ថទីហោ វិហរតិ
 អត្ថស្សរណោ អនតារស្សរណោ ធម្មទីហោ ធម្មស្ស-
 រណោ អនតារស្សរណោ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បិដកវគ្គ

ទ្រង់ដាក់ព្រះកេសានីន៍ព្រះមស្ស ទ្រង់ស្ងៀកដណ្តប់កាសាវត័ស្ត ចេញ
 ចាករាជាគារស្ថាន ចូលទៅកាន់ផ្ទះ ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមេត្តយ្យៈមាន
 ព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ។ កាលព្រះបាទសង្ឃៈនោះ ទ្រង់ព្រះផ្ទះ
 យ៉ាងនេះហើយ ទ្រង់គេចចេញទៅតែមួយព្រះអង្គឯង ឥតមានសេចក្តី
 ប្រមាទឡើយ មានសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មាន
 ព្រះហឫទ័យវែងឆ្ពោះ ទៅរកព្រះនិព្វាន ពួកកុលបុត្រដែលចេញចាកផ្ទះ
 ទៅបួសក្នុងភាពជាបុគ្គលមិនមានផ្ទះ ដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់
 អនុត្តរធម៌ណា ពុំយូរប៉ុន្មាន ក៏ព្រះសង្ឃត្រូវ បានត្រាស់ដឹងបានធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់ នូវអនុត្តរធម៌នោះ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចារ្យ ដោយ
 ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏សម្រាកសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។

(៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរមានខ្លួនជាទីពឹង មាន
 ខ្លួនជាទីពឹងនាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ចូរមានធម៌ជាទីពឹង
 មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ កុំមានរបស់ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ឡើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់
 ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់
 ដទៃ ជាទីពឹងពឹងនាក់ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា

ចក្ខុវិស័យ អាយុអាទិវង្សធម្មកថា

កាយេ កាយានុបស្ស័វិហរតិ អាតាប័ សម្មជាតោ
 សតិមា វិនិយោគេ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ វេទនាសុ
 វេទនានុបស្ស័វិហរតិ អាតាប័ សម្មជាតោ សតិមា
 វិនិយោគេ លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ចិត្តេ ចិត្តានុ-
 បស្ស័វិហរតិ អាតាប័ សម្មជាតោ សតិមា វិនិយោគេ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ធម្មេសុ ធម្មានុបស្ស័
 វិហរតិ អាតាប័ សម្មជាតោ សតិមា វិនិយោគេ
 លោកេ អភិជ្ឈានោមនស្សំ ។ ឯវំ ចោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 អត្ថធិចោ វិហរតិ អត្ថសង្ករណោ អនញ្ញសង្ករណោ
 ធម្មធិចោ ធម្មសង្ករណោ អនញ្ញសង្ករណោ ។

(៥០) តោចវេ ភិក្ខុវេ ចរេ សកេ បេត្តិកេ វិស-

យេ ។ តោចវេ ភិក្ខុវេ ចរន្តា សកេ បេត្តិកេ វិសយេ

ចក្ខុវិស័យត្រូវ ឆ័យយាយអំពីធម៌ចំរើនអាយុជាដើម

នេះ ពិចារណានូវកាយ ក្នុងកាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត
 កំដៅនូវកិលេស មានប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា
 នឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកបាន ពិចារណានូវវេទនា ក្នុងវេទនាទាំងឡាយ
 ជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មានប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ
 មានស្មារតី កំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកបាន ពិចារណា
 នូវចិត្ត ក្នុងចិត្តជាប្រក្រតី មានព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មាន
 ប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ មានស្មារតីកំចាត់បង់ នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ក្នុងលោក
 បាន ពិចារណានូវធម៌ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយជាប្រក្រតី មានព្យាយាម
 ជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស មានប្រាជ្ញាជីវិតសព្វ មានស្មារតីកំចាត់បង់
 នូវអភិជ្ឈានឹងទោមនស្ស ក្នុងលោកបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ យើងនេះ
 ហៅថា ភិក្ខុមានខ្លួនជាទីពឹង មានខ្លួនជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃ
 ទីពឹងពុំនាក់ មានធម៌ជាទីពឹង មានធម៌ជាទីពឹងនាក់ មិនមានរបស់ដទៃ
 ជាទីពឹងពុំនាក់ឡើយ ។

(៥០) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរប្រព្រឹត្ត ក្នុងគោចរ
 ជាវិស័យ ដែលមានមកអំពីបិគ្គានៃខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 អ្នកទាំងឡាយប្រព្រឹត្ត ក្នុងគោចរជាវិស័យ ដែលមានមកអំពីបិគ្គានៃខ្លួន

សុត្តន្តបិដកេ ទីបរិយាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អាយុនាមិ វឌ្ឍស្ស័យ វណ្ណនមិ វឌ្ឍស្ស័យ សុខេនមិ
 វឌ្ឍស្ស័យ ភោគេនមិ វឌ្ឍស្ស័យ ពលេនមិ វឌ្ឍស្ស័យ ។
 តិញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អាយុស្មី ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុ ធម្មសមាធិប្បធានសម្មាសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិបាទំ ភា-
 វេតិ វិរិយសមាធិប្បធាន ...ចិត្តសមាធិប្បធាន...វិមំសា-
 សមាធិប្បធានសម្មាសមណ្ឌកតំ ឥទ្ធិបាទំ ភាវេតិ សោ
 ឥមេសំ ចតុន្នំ ឥទ្ធិបាទានំ ភាវិតត្ថា ពហុលំកតត្ថា
 អាកត្តមាលោ កប្បំ វា តិដ្ឋយ្យ កប្បាវសេសំ វា ។
 ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អាយុស្មី(១) ។ តិញ្ច
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ វណ្ណស្មី ។ ឯធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សីល-
 វា ហោតិ បាតិហោត្តសំវេសំវេតោ វិហាតិ អាចារ-
 តោធរសម្បជ្ជោ អនុមត្តេសុ វជ្ជេសុ កយទស្សវិ
 សមាទាយ សិក្ខតិ សិក្ខាបទេសុ ។ ឥទំ ខោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ វណ្ណស្មី ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 សុខស្មី ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ វិវិដ្ឋេវ កាមេហិ វិវិដ្ឋ

១ ខ. អាយុស្មី វិហមី ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាឡិកវគ្គ

ហើយ នឹងចំរើនអាយុផង ចំរើនពណ៌សម្បុរផង ចំរើនសេចក្តីសុខ
 ផង ចំរើនភោគៈផង ចំរើនកំឡាំងផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
 អ្វី (ជាហេតុឲ្យចំរើន) អាយុរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ ចំរើនឥទ្ធិបាទប្រកបដោយឆន្ទសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ
 ចំរើនឥទ្ធិបាទប្រកបដោយវិរិយសមាធិ នឹងបធានសង្ខារ... ចិត្តសមាធិ
 នឹងបធានសង្ខារ... វិមេសាសមាធិនឹងបធានសង្ខារ ភិក្ខុនោះ បើមានបំណង
 (នឹងរស់នៅ) គប្បីបិតនៅអស់ ១ អាយុកប្ប ឬ ១ អាយុកប្បប្បាយ
 ព្រោះហេតុដែលបានចំរើន បានធ្វើឲ្យច្រើន នូវឥទ្ធិបាទទាំង៤ នេះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឲ្យចំរើន) អាយុរបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី (ជាហេតុឲ្យចំរើន) ពណ៌សម្បុររបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ជាអ្នកមានសីល សង្រួម
 ក្នុងបាតិមោក្ខសំវារៈ បរិបូណ៌ដោយអាចារៈនឹងគោចរៈ ជាអ្នកឃើញភ័យ
 ក្នុងទោស សូម្បីបន្តិចបន្តួច សមាទានសិក្សា ក្នុងសិក្សាបទទាំងឡាយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឲ្យចំរើន) សម្បុររបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី (ជាហេតុឲ្យចំរើន) សេចក្តីសុខរបស់ភិក្ខុ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ

បញ្ជីវត្ថុសុត្តេ បព្ពត្តជ្ជិកាថា

អកុសលេហិ ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិតារិ វិវេកដំ បីតិ-
 សុខំ បឋមំ ឈានំ(១) ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ វិតក្កវិចារាវនំ
 វ្យាសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ ។ តតិយំ
 ឈានំ ។ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ ។
 ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ សុខស្មី ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ ភោគស្មី ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ មេត្តាសហគុតេន
 ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា វិហារតិ តថា ទុតិយំ
 តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ធម្មោ តិវិយំ
 សព្វនិ សព្វត្ថតាយ សព្វាវន្តំ លោកំ មេត្តាសហ-
 គុតេន ចេតសា វិបុលេន មហាគុតេន អប្បមាលោន
 អវេវេន អក្កបជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារតិ ។ កុរុណា-
 សហគុតេន ចេតសា ។ មុទិតាសហគុតេន ចេតសា ។
 ឧបេក្ខាសហគុតេន ចេតសា ឯកំ ទិសំ ជវិត្វា
 វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា តតិយំ តថា ចតុត្ថំ
 ឥតិ ឧទ្ធម្មោ តិវិយំ សព្វនិ សព្វត្ថតាយ សព្វាវន្តំ
 លោកំ ឧបេក្ខាសហគុតេន ចេតសា វិបុលេន

១ ឧ. បឋមជ្ជិកំ ។

ចក្ខុវិស័យស្រុក និយាយអំពីឈានទាំង ៤

ស្លាត់ចាកអកុសលធម៌ទាំងឡាយ ចូលបឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្ក វិចារៈ មានបីគំនិតសុខៈ ដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ ជាអារម្មណ៍
 ភិក្ខុនោះ លុះរម្ងាប់វិតក្កវិចារៈរួចហើយ រួចៗ ក៏ចូលទុតិយជ្ឈាន ។
 ចូលតតិយជ្ឈាន ។ ចូលចតុត្ថជ្ឈាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
 (ជាហេតុឲ្យចំរើន) សេចក្តីសុខរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី
 (ជាហេតុឲ្យចំរើន) ភោគៈរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុង
 សាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ទិស១ ទិស
 ទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា តាមទំនងនេះ
 សូម្បីទិសខាងលើ ទិសខាងក្រោម ទិសទទឹង ក៏មានចិត្តប្រកបដោយ
 មេត្តាដ៏ធំទូលាយ រកប្រមាណមិនបាន ជាចិត្តឥតមានចងពៀរ ឥត
 មានព្យាបាទ ផ្សាយទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ព្រោះហេតុប្រៀប
 ផ្ទឹមខ្លួន ឲ្យស្មើនឹងសត្វទាំងអស់ ក្នុងទិសទាំងពួង ។ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ករុណា ។ មានចិត្តប្រកបដោយមុទិតា ។ មានចិត្តប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខា ផ្សាយទៅកាន់ទិស ១ ទិសទី ២ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូច
 គ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា តាមទំនងនេះ សូម្បីទិសខាងលើ ទិសខាង
 ក្រោម ទិសទទឹង ក៏មានចិត្តប្រកបដោយឧបេក្ខា ដ៏ធំទូលាយ រក

សុត្តន្តបិដកេ ជ័យវិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

មហាគុតេន អប្បមាលោន អវេរេន អព្យាបដ្ឋេន
 ដរិត្វា វិហរតិ ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ
 ភោគស្មី ។ កិញ្ច ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ពលស្មី ។
 ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ អាសវំនំ ខយា អនាសវេញោតាវមុត្តិ^(១)
 បញ្ញាវមុត្តិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ច-
 កត្វា ឧបសម្មជ្ឈ វិហរតិ ។ ឥទំ ខោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុនោ ពលស្មី ។ នាហំ ភិក្ខុវេ អញ្ចំ ឯក-
 ពលម្បិ សមនុបស្សាមិ ឯវំ ទុប្បសហំ យថាយទំ
 ភិក្ខុវេ មារពលំ កុសលានំ ភិក្ខុវេ ធម្មានំ សមា-
 ធានហេតុ ឯវមិទំ បុញ្ញំ បវឡត្តតិ ។ ឥធិមវោច
 ភកវា ។ អត្ថមនា តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ
 អភិនន្តនំ ។

បក្កវគ្គិសុត្តំ ភគិយំ^(២) និដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. អនាសវំ បេពោវមុត្តិ ។ ២ ឧ. បក្កវគ្គិសីហនាទសុត្តន្តំ ភគិយំ ។ ម. បក្កវគ្គិ-
 សុត្តន្តំ ភគិយំ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ប្រមាណមិនបាន ជាចិត្តឥតមានចង់ពៀរ ឥតមានព្យាបាទ ផ្សាយ
 ទៅកាន់សត្វលោកទាំងអស់ ព្រោះហេតុប្រៀបផ្ទុំម្ខាង ឲ្យស្មើនឹងសត្វ
 ទាំងអស់ក្នុងទិសទាំងពួង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឲ្យ
 ចំរើន) ភោគរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអ្វី (ជាហេតុឲ្យ
 ចំរើន) កំឡាំងរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនា
 នេះ បានត្រាស់ដឹង បានធ្វើជាកំច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង នូវចេតនាវិមុត្តិ
 នឹងបញ្ចាវិមុត្តិ ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ហើយសម្រាកសម្រាន្ត ដោយឥរិយាបថទាំង ៤ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង (ជាហេតុឲ្យចំរើន) កំឡាំងរបស់ភិក្ខុ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺថាគតពិចារណាមើល មិនឃើញកំឡាំង៨៤ សូម្បីតែ
 កំឡាំង ១ ដែលបុគ្គលគ្របសង្កត់បានដោយកម្រ ឲ្យដូចជាកំឡាំងនៃមារ
 នេះឡើយ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុណ្យនេះ តែងចំរើនឡើងយ៉ាងនេះ
 ព្រោះហេតុសមាទាន នូវកុសលធម៌ទាំងឡាយ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់សំដែង នូវព្រះសូត្រនេះចប់ហើយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេក
 អរីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ។

អត្ថបទ ១០

(៥០) ឯវេទ សុត្ថំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
សាវត្ថយំ វិហារតិ បុញ្ញារមេ មិតារមាតុប្បាសាទេ ។
តេន ខោ បន សមយេន វាសេដ្ឋការទ្វាជា ភិក្ខុសុ
បវេសន្តិ^(១) ភិក្ខុការិ អាគន្ធមាណា ។ អថខោ កកវា
សាយល្អាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ នាសាទា
ឡិរោហិត្វា ចាសាទប្បញ្ញាយាយំ^(២) អញ្ញោកាសេ ចន្ទ-
មតិ ។ អន្តសា ខោ វាសេដ្ឋោ កកវន្តំ សាយល្អាស-
មយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតំ ចាសាទា ឡិរោហិត្វា
ចាសាទប្បញ្ញាយាយំ អញ្ញោកាសេ ចន្ទមន្តំ ទិស្វាន^(៣)
ការទ្វាជំ អាមន្តេសិ អយំ អាវុសោ ការទ្វាជ កកវា
សាយល្អាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ ចាសាទា
ឡិរោហិត្វា នាសាទប្បញ្ញាយាយំ អញ្ញោកាសេ ចន្ទមតិ
អាយាមាវុសោ ការទ្វាជ យេន កកវា តេនុបសន្ត-

អត្ថបាលត្រី ទី ៤

(៥១) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទ របស់មហាក្សត្រ (នាងវិសាខា) ក្នុងវត្តបុព្វា- រាម ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ សម័យនោះឯង វេសេដ្ឋសាមណេរ នឹងការទ្វាដ- សាមណេរ^(១) មានប្រាថ្នានឹងចូលជាភិក្ខុ ទើបធ្វើតិច្ឆ័យបរិវាស ក្នុងសំ- ណាក់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ លំដាប់នោះឯង វេលាថ្ងៃរសៀល ព្រះមានព្រះ ភាគ ទ្រង់ចេញចាកទីសម្លំ ហើយចុះអំពីប្រាសាទ ទៅចង្រ្កមក្នុងទីវាល ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ ។ ឯវេសេដ្ឋសាមណេរ ក៏បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ ដែលទ្រង់ចេញចាកទីសម្លំ ក្នុងវេលាថ្ងៃរសៀល ហើយចុះអំពីប្រាសាទ ទៅចង្រ្កមក្នុងទីវាល ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ លុះឃើញហើយ ក៏ប្រាប់ការទ្វាដ- សាមណេរថា ម្ចាស់អាវុសោការទ្វាដៈ ព្រះមានព្រះភាគនេះ ទ្រង់ចេញ ចាកទីសម្លំ ក្នុងវេលាថ្ងៃរសៀល ហើយចុះអំពីប្រាសាទ កំពុងចង្រ្កមក្នុង ទីវាល ត្រង់ម្លប់ប្រាសាទ ម្ចាស់អាវុសោការទ្វាដៈ មក យើងនឹងចូលទៅ

១ អង្គរថា ថា សាមណេរវាំងពីររូបនេះ កើតក្នុងត្រកូលព្រាហ្មណ៍មហាសាល មានទ្រព្យ ៤០ កោដិដូចគ្នា ជាអ្នកបានរៀនចេះចប់ត្រៃវេទ បានស្តាប់វាសេដ្ឋសូត្រហើយក៏ផល់សាលា- គម៌ លុះស្តាប់ឆេវីដ្ឋសូត្រហើយ ក៏ចូលជាសាមណេរ ដល់ពេលនេះ មានប្រាថ្នាដឹងចូលទៅ ជាភិក្ខុទៀត ទើបនៅតិច្ឆ័យបរិវាស ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

មិស្សាប អប្បវនាម លកេយ្យម កកវតោ សប្បុរោ(១)
 ធម្មំ កតំ សវនាយាតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ ការ-
 ទ្ធាដោ វាសេដ្ឋស្ស បច្ចស្សេសិ ។ អថខោ វាសេដ្ឋ-
 ការទ្ធាជា យេន កកវា តេនុបសង្កម្មីសុ ឧបសង្ក-
 មិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា កកវន្តំ ចង្កមន្តំ អនុចង្កម្មីសុ។
 អថខោ កកវា វាសេដ្ឋំ អាមន្តេសិ តុម្ហេ ខុត្ត
 វាសេដ្ឋា(២) ព្រាហ្មណជន្នា ព្រាហ្មណគុលីនា ព្រាហ្ម-
 ណគុលា អការស្មា អនការិយំ បព្វជិតា កត្វ
 វេ សេដ្ឋា ព្រាហ្មណា ន អក្កោសន្តំ ន បរិភាសន្តិត។
 តក្សំ នោ កន្តេ ព្រាហ្មណា អក្កោសន្តំ បរិភា-
 សន្តំ អត្ថរូបាយ បរិភាសាយ បរិបុណ្ណាយ នោ
 អបរិបុណ្ណាយាតិ ។ យថាកតំ បន វេ វាសេដ្ឋា
 ព្រាហ្មណា អក្កោសន្តំ បរិភាសន្តំ អត្ថរូបាយ
 បរិភាសាយ បរិបុណ្ណាយ នោ អបរិបុណ្ណាយាតិ ។
 ព្រាហ្មណា កន្តេ ឯវមាហិសុ ព្រាហ្មណោ វ

១ ឧ. សន្តិកា ។ ម. សំមុទា ។ ២ ម. វិសេដ្ឋិ ។ ឯវំ សព្វគ្គាលបនបទេសុ
 អន្តិកិយធម្មំ ឯវមេវ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិការ

គាល់ព្រះមានព្រះភាគ ក្រែងលោយើងនឹងបានស្តាប់ធម៌ម្នាក់ថា ចំពោះ
 ព្រះកត្ត្រ នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ការទ្វាជសាមណេរ ក៏បានទទួលស្តាប់
 ពាក្យវាសេដ្ឋសាមណេរ ថា អើអាសោ ។ គ្រានោះឯង វាសេដ្ឋសាម-
 ណេរ នឹងការទ្វាជសាមណេរ នាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយក៏ដើរតាម
 ព្រះមានព្រះភាគ ដែលកំពុងចង្រ្កម ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ
 ទ្រង់មានព្រះបន្ទូល នឹងវាសេដ្ឋសាមណេរថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាជៈ
 អ្នកទាំងឡាយ ជាជាតិព្រាហ្មណ៍ ជាត្រកូលព្រាហ្មណ៍ បានលះ
 បង់ត្រកូលព្រាហ្មណ៍ ចេញចាកផ្ទះចូលមកកាន់ផ្នួស ចុះពួកព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ប្រសើរ មិនដេរ មិនប្រទេចអ្នកទាំងឡាយទេ ។ វាសេដ្ឋសាមណេរ
 ក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍ដេរប្រទេចយើងទាំង
 ឡាយ ដោយពាក្យប្រទេច តាមចិត្តគេពេញទី មិនមែនខ្វះកន្លះទេ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់សួរថា ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាជៈ ចុះពួក
 ព្រាហ្មណ៍ ដេរប្រទេចអ្នកទាំងឡាយ ដោយពាក្យប្រទេច តាមចិត្តគេ
 ពេញទី មិនមែនខ្វះកន្លះទេ តើដូចម្តេច ។ វាសេដ្ឋសាមណេរក្រាបទូលថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍និយាយយ៉ាងនេះថា មានតែព្រាហ្មណ៍

អត្ថបទសុត្តន្ត បក្សបណ្ណាថា

សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហំនា អញ្ញោ វណ្ណោ^(១) ព្រាហ្មណ៍
 វ សុក្កោ វណ្ណោ កណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ^(២) ព្រាហ្មណ៍
 វ សុជ្ឈន្តំ នោ អព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍^(៣) ព្រហ្មនោ
 បុត្តា ឌីរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា
 ព្រហ្មនាយាទា តេ តុម្ពេ សេដ្ឋំ វណ្ណំ ហិត្វា ហំន-
 មត្ត វណ្ណំ អជ្ឈបកតា យទិនំ មុណ្ឌកេ សមណកេ
 ឥតោ កណ្ណោ ពន្ធិ ចាទាបច្ចេតិ^(៤) ។ តយំទំ ន
 សាធុ តយំទំ នប្បជ្ឈិរំ យំ តុម្ពេ សេដ្ឋំ វណ្ណំ ហិត្វា
 ហំនមត្ត វណ្ណំ អជ្ឈបកតា យទិនំ មុណ្ឌកេ សមណកេ
 ឥតោ កណ្ណោ ពន្ធិ ចាទាបច្ចេតិ ។ ឯវំ ខោ នោ កន្តេ
 ព្រាហ្មណ៍ អក្កោសន្តំ បរិភាសន្តំ អត្តរូបាយ បរិភា-
 សាយ បរិបុណ្ណាយ នោ អបរិបុណ្ណាយាតិ ។ តក្ស វោ
 វសេដ្ឋោ ព្រាហ្មណ៍ ចោរណំ អស្សុរន្តា ឯវមាហំសុ

១ ឧ. ហំនោ អញ្ញោ វណ្ណោ ។ ២ ឧ. កណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ ។ ៣ ឧ. ម.
 ព្រាហ្មណ៍ ។ ៤ ម. បច្ចេ ។

ទើបជាវណ្ណៈ^(១)ប្រសើរបំផុត ពួកជនឯទៀត ជាវណ្ណៈថយថោក មាន
 តែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈស ពួកជនឯទៀត ជាវណ្ណៈខ្មៅ មានតែពួក
 ព្រាហ្មណ៍ទើបបរិសុទ្ធ ពួកជនដែលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ មិនបរិសុទ្ធទេ
 ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុត្រ ជាឧបសរស្សន៍ព្រហ្ម កើតអំពីព្រះឧស្ម័នព្រហ្ម កើត
 មកអំពីព្រហ្ម ព្រហ្មបានតាក់តែងមក ជាទាយាទ^(២)របស់ព្រហ្ម ឯអ្នក
 ទាំងឡាយនោះ លះចោលវណ្ណៈដ៏ប្រសើរចេញ ហើយត្រឡប់មកកាន់
 វណ្ណៈថយថោកវិញ គឺត្រឡប់ចូលទៅ ក្នុងសំណាក់សមណៈត្រឡើង ជា
 គហបតី វណ្ណៈខ្មៅជាពួកនៃមារ កើតអំពីព្រះបាទព្រហ្ម ក៏អ្នកទាំងឡាយ
 លះចោលវណ្ណៈដ៏ប្រសើរចេញ ហើយត្រឡប់មកកាន់វណ្ណៈថយថោកវិញ
 គឺត្រឡប់ចូលទៅ ក្នុងសំណាក់សមណៈត្រឡើង ជាគហបតី វណ្ណៈខ្មៅ
 ជាពួកនៃមារ កើតមកអំពីព្រះបាទព្រហ្ម ដោយហេតុណា ហេតុនោះ
 ពុំប្រពៃ ពុំសមគួរឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍
 ដេរប្រទេចយើងទាំងឡាយ ដោយពាក្យប្រទេច តាមចិត្តគេពេញទី មិន
 មែនខ្វះកន្លះទេ យ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា អើក-
 សេដ្ឋៈ នឹងការទាផៈ ពួកព្រាហ្មណ៍របស់អ្នកទាំងឡាយ មិនបានដឹង
 នូវការកើតឡើង នៃលោកអំពីដើមមកទេ ទើបបានជានិយាយយ៉ាងនេះថា

១ ពាក្យថា វណ្ណៈនេះ តាមដំណើរដើម សំដៅយកពណ៌សំលៀកបំពាក់ ជាច្រើនសំបាល
 ជាតិ ។ ២ ញាតិអ្នកទទួលក្មេងសំបាប់ ។

ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនា អពោ វណ្ណា
 ព្រាហ្មណោ វ សុត្តោ វណ្ណោ កណ្ណោ អពោ
 វណ្ណា ព្រាហ្មណោ វ សុដ្ឋន្តំ នោ អព្រាហ្មណោ
 ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មនោ បុត្តា ឌីវសា បុខតោ ជាតា
 ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយានាតិ ។ ទិស្សន្តំ
 ទោ បន វសេដ្ឋោ ព្រាហ្មណនំ ព្រាហ្មណិយោ
 ឧត្តនិយោចិ កត្តនិយោចិ វិជាយមាណចិ ចាយមាណចិ
 តេ ច ព្រាហ្មណោ យោនិជា វ សមាទា ឯវមាចាំសុ
 ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ។ បេ ។ ព្រហ្មនាយា-
 នាតិ ។ តេ ច (១) ព្រហ្មនព្ពោ អញ្ញចិត្តន្តំ បុសា ច
 កាសន្តំ ពហុញ្ញ អបុញ្ញំ បសវន្តំ ។

[៥២] ចត្តារោមេ វសេដ្ឋោ វណ្ណោ (២) ខត្តិយោ
 ព្រាហ្មណោ វេស្សា សុទ្ធា ។ ខត្តិយោចិ ទោ
 វសេដ្ឋោ ឥនេកត្ថោ ចារណតិចាតិ យោទិ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិការវគ្គ

មានតែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរបំផុត ពួកជនឯទៀតជាវណ្ណៈប្រមុខ
 ថោក មានតែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈស ពួកជនឯទៀត ជាវណ្ណៈខ្មៅ
 មានតែពួកព្រាហ្មណ៍ ទើបបរិសុទ្ធ ពួកជនដែលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ មិន
 បរិសុទ្ធទេ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុត្រ ជាឧបាសរបស់ព្រហ្ម កើតអំពីព្រះឧស្ម
 ព្រហ្ម កើតអំពីព្រហ្ម ព្រហ្មបានតាក់តែងមក ជាទាយាទរបស់ព្រហ្ម ។
 ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ឯពួកនាងព្រាហ្មណ៍ ដែលមានរដូវក្តី មាន
 គភ៌ក្តី កំពុងសម្រាលកូនក្តី កំពុងបំបៅកូនក្តី សឹងប្រាកដដល់ពួក
 ព្រាហ្មណ៍ ឯព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ក៏សុទ្ធតែកើតមកអំពីយោនី (នាង
 ព្រាហ្មណ៍) តែត្រឡប់ជានិយាយយ៉ាងនេះវិញថា មានតែព្រាហ្មណ៍
 ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរបំផុត ។ បេ ។ ជាទាយាទរបស់ព្រហ្មដូច្នេះ ។
 ឯព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ឈ្មោះថា និយាយបង្កាច់ព្រហ្មផង និយាយកុហក
 ផង រមែងទទួលនូវបាបច្រើន ។

[៥២] ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ វណ្ណៈទាំងឡាយនេះមាន ៤
 ពួក គឺខត្តិយៈ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១ វេស្សៈ ១ សុទ្ធៈ ១ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ ទោះខត្តិយៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ក៏ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ

អន្តរាសុត្តេ បុគ្គលិកា

អនិច្ចាទាយី កាមេសុ មិច្ឆាចារី មុសាវាទី បិសុណា-
 វាចោ ធុរុសវាចោ សម្មប្បណបំ អភិជ្ឈាលុ ព្យាប-
 ន្តចិត្តោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ^(១) ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា យេមេ
 ធម្មា អកុសលា អកុសលសង្ខតា សាវជ្ជា សាវជ្ជ-
 សង្ខតា អសេវិតញ្ចា អសេវិតញ្ចសង្ខតា ជាលមរិយា
 ជាលមរិយសង្ខតា កល្យាណ កល្យាណិចារិកា វិញ្ញាណ-
 ហិតា ។ ខតិយេបិ តេ ឥនេកកថេ សន្តិសង្ឃតិ ។
 ព្រាហ្មណេបិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ វេស្សេបិ ខោ
 វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ សុទ្ធេបិ ខោ វាសេដ្ឋា ឥនេកកថោ
 ចាណាតិចាតិ ហោតិ អនិច្ចាទាយី ។ បេ ។ មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា យេមេ ធម្មា អកុសលា
 អកុសលសង្ខតា ។ បេ ។ កល្យាណ កល្យាណិចារិកា
 វិញ្ញាណហិតា ។ សុទ្ធេបិ តេ ឥនេកកថេ សន្តិសង្ឃតិ ។

១ ឧ. អភិជ្ឈាលុ ហោតិ វិបស្សនិច្ចោ ហោតិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

អត្ថបទសូត្រ និយាយអំពីវិញ្ញាៈទាំង ៤

លួចទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ និយាយពាក្យកុហក
 និយាយពាក្យញៀនញៀន និយាយពាក្យទ្រគោះ និយាយពាក្យឥតប្រ-
 យោជន៍ ជាអ្នកមានសេចក្តីលោភ មានចិត្តប្រកបដោយព្យាបាទ មាន
 សេចក្តីយល់ខុសដែរ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ព្រោះហេតុនេះឯង
 ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអកុសល ក៏រាប់ថា ជាអកុសល ដែលមានទោស
 ក៏រាប់ថា មានទោស ដែលមិនគួរសេព ក៏រាប់ថា មិនគួរសេព ដែល
 មិនសមគួរក្នុងអរិយការៈ ក៏រាប់ថា មិនសមគួរក្នុងអរិយការៈ ជាធម៌ទៅ
 មានផលទៅ ដែលវិញ្ញាជនតែងតែដៀល ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ តែង
 ប្រាកដក្នុងខត្តិយៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះឯង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាជៈ
 ទោះបីព្រាហ្មណ៍ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាជៈ ទោះបីស្សៈ ។ បេ ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាជៈ ទោះបីសុទ្ធពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ក៏ជាអកុសលម្យ៉ាង
 សត្វ លួចទ្រព្យគេ ។ បេ ។ មានសេចក្តីយល់ខុសដែរ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាជៈ ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណា ជាអកុសល
 ក៏រាប់ថា ជាអកុសល ។ បេ ។ ជាធម៌ទៅ មានផលទៅ ដែលវិញ្ញាជន
 តែងតែដៀល ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ តែងប្រាកដក្នុងសុទ្ធពួកខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាណិកោ

[៥៣] ខតិយេហិ ខោ វាសេដ្ឋា ឥនេកេន្ទោ
 ចាណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ ។ អនិច្ចាទានា
 បដិវរតោ កាមេសុ មិច្ឆាចារា បដិវរតោ មុសាវាទា
 បដិវរតោ មិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ជុសាយ
 វាចាយ បដិវរតោ សម្មប្បលាចា បដិវរតោ អនភិជ្ឈាលុ
 អព្យាបន្នចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា
 យេមេ ធម្មា កុសលា កុសលសង្ខតា អនវដ្ឋា
 អនវដ្ឋសង្ខតា សេវិតញា សេវិតព្វសង្ខតា អលមរិយា
 អលមរិយសង្ខតា សុត្តា សុត្តវិចារកា វិញ្ញាបសត្តា ។
 ខតិយេហិ តេ ឥនេកេន្ទោ សន្និស្សន្តិ ។ ព្រាហ្មណេហិ
 ខោ វាសេដ្ឋា ។ វេស្សេហិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ សុត្តោ-
 ហិ ខោ វាសេដ្ឋា ឥនេកេន្ទោ ចាណាតិចាតា បដិវ-
 រតោ ហោតិ ។ បេ ។ អនភិជ្ឈាលុ អព្យាបន្នចិត្តោ
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា យេមេ ធម្មា
 កុសលា កុសលសង្ខតា អនវដ្ឋា អនវដ្ឋសង្ខតា
 សេវិតញា សេវិតព្វសង្ខតា អលមរិយា អលមរិយ-

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិកវគ្គ

(៥៣) ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ទោះខត្តិយៈពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ក៏ជាអ្នកវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិន្នាទាន វៀរចាកកាមេសុ
 មិច្ឆាចារ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកបិសុណាវាចា វៀរចាកផុសវាចា
 វៀរចាកសម្ពប្បលាបៈ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីលោភ មិនមានចិត្តព្យា-
 បាទ មានសេចក្តីយល់ត្រូវដែរ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណាជាកុសល ក៏រាប់ថា ជាកុសល
 ដែលមិនមានទោស ក៏រាប់ថា មិនមានទោស ដែលគួរសេព ក៏រាប់
 ថា គួរសេព ដែលសមគួរក្នុងអរិយភាវៈ ក៏រាប់ថា សមគួរក្នុងអរិយភាវៈ
 ជាធម៌ស មានផលស ដែលវិញ្ញាណនៃតែងសរសើរ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ
 តែងប្រាកដក្នុងខត្តិយៈ ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះឯង ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹង
 ការទ្វាដៈ ទោះព្រាហ្មណ៍ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ទោះវេស្សៈ ។
 ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ទោះសុទ្ធពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះក៏ជាអ្នកវៀរ
 ចាកបាណាតិបាត ។ បេ ។ ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីលោភ មិនមានចិត្ត
 ព្យាបាទ មានសេចក្តីយល់ត្រូវដែរ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 ព្រោះហេតុនេះឯង ធម៌ទាំងឡាយណាជាកុសល ក៏រាប់ថា ជាកុសល
 ដែលមិនមានទោស ក៏រាប់ថា មិនមានទោស ដែលគួរសេព ក៏រាប់ថា
 គួរសេព ដែលសមគួរក្នុងអរិយភាវៈ ក៏រាប់ថា សមគួរក្នុងអរិយភាវៈ

អនុញ្ញាត្តេ សុត្តន្តបិដក

សុត្តន្តា សុត្តន្តា សុត្តន្តវិបាកា វិញ្ញាបសត្តា ។ សុទ្ធិប្ប
 តេ ឥន្ទេកថេ សុទ្ធិសុទ្ធិ ។ ឥមេសុ ខេ វាសេដ្ឋា
 ចត្វសុ វណ្ណសុ ឯវិទុកយព្យោកិណ្ណសុ វត្តមាទេសុ
 កណ្ណសុក្កសុ ធម្មេសុ វិញ្ញាវិករហិតេសុ ចេវ វិញ្ញា-
 បសត្តេសុ ច យទេត្ថ ព្រាហ្មណា ឯវមាហិសុ
 ព្រាហ្មណោ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនា អព្រោ វណ្ណោ
 ព្រាហ្មណោ វ សុត្តោ វណ្ណោ កណ្ណោ អព្រោ វណ្ណោ
 ព្រាហ្មណោ វ សុទ្ធិន្ត ខេ អព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណោ
 ព្រហ្មនោ វត្តា ឱរសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា
 ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយាទាតិ ។ តន្តេសំ វិញ្ញា នាទុ-
 ជាទន្តិ ។ តំ កិស្សុ ហេតុ ។ ឥមេសំ ហិ វាសេដ្ឋា
 ចត្វន្តំ វណ្ណានំ យោ ហោតិ ភិក្ខុ អរហំ វិណាសរោ
 វសិតវា កតករណីយោ ឱហិតភារោ អនុប្បត្តស-

កត្តាសូត្រ និយាយអំពីធម៌សន្តិធម៌ខ្មៅ

ជាធម៌ស មានផលស ដែលវិញ្ញាណនៃតែងសរសើរ ។ ធម៌ទាំងឡាយនោះ
 នៃតែងប្រាជ្ញាភក្តិសុខៈពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះឯង ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹង
 ការទ្វាជៈ កាលបើវណ្ណៈទាំង ៤ ពួកនេះឯង ប្រព្រឹត្តច្រឡំគ្នា ក្នុង
 ធម៌ពីរពួក គឺធម៌ខ្មៅនិងធម៌ស ដែលវិញ្ញាណនៃតែងតិះដៀលខ្លះ សរសើរខ្លះ
 បើពួកព្រាហ្មណ៍ (ដែលកំពុងប្រព្រឹត្ត) ក្នុងធម៌ខ្មៅនិងធម៌សនោះ និយាយ
 យ៉ាងនេះថា មានតែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈ ប្រសើរបំផុត ពួកជនឯទៀត
 ជាវណ្ណៈថោកទាប មានតែព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈស ពួកជនឯទៀត
 ជាវណ្ណៈខ្មៅ មានតែពួកព្រាហ្មណ៍ ទើបបរិសុទ្ធ ពួកជនដែលមិនមែន
 ជាព្រាហ្មណ៍មិនបរិសុទ្ធទេ ពួកព្រាហ្មណ៍ ជាបុត្រ ជាឧរសរបស់ព្រហ្ម
 កើតអំពីព្រះឥស្សត្រហ្ម កើតអំពីព្រហ្ម ព្រហ្មបានភាគតែងមក ជាមាយាទ
 របស់ព្រហ្មដូច្នេះ ។ វិញ្ញាណទាំងឡាយ មិនយល់ព្រមតាម គឺមិនសរសើរ
 នូវពាក្យ របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះទេ ។ ដំណើរនោះ តើព្រោះ
 ហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ព្រោះថា បណ្តាវណ្ណៈទាំង ៤
 ពួកនេះ វណ្ណៈណា ជាភិក្ខុឆ្ងាយចាកកិលេស អស់អាសវៈហើយ
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ រួចស្រេចហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចស្រេចហើយ
 មានការគិតកិលេសនឹងខ្លួនដាក់ចុះហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាធិការវគ្គោ

នត្ថោ បរិក្ខំណាភវសញ្ញោជនោ សមុទ្ធារិមត្ថោ សោ
នេសំ អត្តមក្ខាយតិ ធម្មនេវ នោ អធម្មន ។
ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្មី ទិដ្ឋ ចេវ
ធម្ម អភិសម្បរាយញ្ច ។ តទមិនាបេតិ វាសេដ្ឋា
បរិយាយេន វេទិតំ យថា ធម្មោ សេដ្ឋា ជនេ-
តស្មី ទិដ្ឋ ចេវ ធម្ម អភិសម្បរាយញ្ច ។

[៥៤] ជាតាតិ ខោ វាសេដ្ឋា វាជា បសេនទិ
កោសលោ សមលោ តោតមោ អនុត្តរោ សក្យ-
កុលា បព្វជិតោតិ ។ សក្យា ខោ បន វាសេដ្ឋា រញ្ច
បសេនទិស្ស កោសលស្ស អនន្តរា អនុយន្តា^(១)
ភវន្តិ ។ ករោន្តិ ខោ វាសេដ្ឋា សក្យា រញ្ច^(២) បសេ-
នទិម្ហំ កោសលេ និបច្ចកាវំ អភិវាទនំ បច្ចដ្ឋានំ អញ្ច-
លកម្ហំ សាមីចកម្ហំ ។ តតិ ខោ វាសេដ្ឋា យំ
ករោន្តិ សក្យា រញ្ច បសេនទិម្ហំ កោសលេ និបច្ច-
កាវំ អភិវាទនំ បច្ចដ្ឋានំ អញ្ចលកម្ហំ សាមីច-
កម្ហំ ករោតិ តិ វាជា បសេនទិ កោសលោ

១ ឧ. បសេនទិកោសលស្ស អនុយុត្តា ។ ឃ. បសេនទិកោ កោសលស្ស អនន្តរា
អនុយុត្តា ។ ២ ឃ. រញ្ច ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បិដកវគ្គ

ខ្លួនតាមលំដាប់ហើយ មានតណ្ហា ជាគ្រឿងចង ក្នុងកតាសរសើរហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះបានត្រាស់ដឹងដោយប្រពៃ វណ្ណៈនោះ ប្រាកដជាបុគ្គលប្រសើរលើស ជាងវណ្ណៈទាំងនោះ ដោយធម៌ពិត មិន មែនដោយអធម៌ទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះថា ធម៌ជា គុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ននឹងបរលោក ។ ម្នាល វរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ បើដោយបរិយាយនេះឯង អ្នកគប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ននឹងបរលោក ។

(៥៤) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ជ្រាបថា ព្រះសមណគោតម ជាបុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ ចេញចាកសក្យ- ក្រកូលមកទ្រង់ព្រះផ្នួស ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ប៉ុន្តែអម្បាលពួក សក្យៈ គង់ជាចំណុះព្រះបាទបសេនទិកោសល មិនមានចន្លោះ(១) ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ពួកសក្យៈតែងធ្វើសេចក្តីគោរព ថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល អញ្ជាលិកម្ម នឹងសាមិចិកម្ម ចំពោះព្រះបាទបសេនទិកោ- សល ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ពួកសក្យៈ តែងធ្វើសេចក្តីគោរព ថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល អញ្ជាលិកម្ម នឹងសាមិចិកម្មណា ។ ចំពោះ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ឯព្រះបាទបសេនទិកោសល ក៏ទ្រង់ធ្វើ

១ អន្តរា ថា ចុះចូលកោតខ្លាចព្រះបាទបសេនទិកោសល ដូចជាត្រកូលរបស់ខ្លួន ។

អន្តរាស្តេ ពាណិជ្ជកម្ម

តថាគតេ និបច្ចកានំ អភិវាទនំ បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញាលក្ខម្មំ
សាមីចិក្ខម្មំ ននុ សុជាតោ សមណោ តោតមោ
ទុដ្ឋាតោហមស្មំ ពលវា សមណោ តោតមោ ទុព្វ-
លោហមស្មំ ឌីហសាទិកោ(១) សមណោ តោតមោ
ទុព្វលោហមស្មំ មហេសគ្គោ សមណោ តោតមោ
អប្បេសគ្គោហមស្មំតិ អថោ នំ ធម្មិយេវ សក្ក-
រោនោ ធម្មំ កុក្ករោនោ ធម្មំ មារេនោ ធម្មំ
បូជេនោ ធម្មំ អបចយមារោ(២) ។ ឃំ វាជា បសេនទិ
កោសលោ តថាគតេ និបច្ចកានំ ករោតិ អភិវាទនំ
បច្ចុដ្ឋានំ អញ្ញាលក្ខម្មំ សាមីចិក្ខម្មំ ។ ឥមិនា ខោ
ឃំ(៣) វាសេដ្ឋា បរិយាយេន វេទិតំ យថា ធម្មោ
សេដ្ឋា ជនេតស្មំ ទិដ្ឋេ ថេវ ធម្មេ អភិសម្បវាយត្ថា ។

(៥៥) តុម្ហេ ខុត្ត វាសេដ្ឋា នាណជន្មា នាណនាមា
នាណតោត្តា នាណកុលា អតារស្មា អនតារិយំ បព្វ-
ជិតា កេ តុម្ហេតិ បុដ្ឋា សមាណ សមណ សក្យ-
បុត្តិយាម្នាតិ(៤) បដិជានាថាតិ(៥) ។ យស្ស ខោ

១ ឧ. ម. បាសិកោ ។ ២ ឧ. អបចយមារោ ។ ៣ ឧ. ម. ឃំ ។ ៤ សក្យបុត្តិ-
យមម្ហតិ ។ ៥ ឧ. ម. បដិជានាថា ។

អន្តញ្ញាសូត្រ ពោលអំពីជាតិផ្សេង ៗ ជាដើម

សេចក្តីគោរព ថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល អញ្ជាលិកម្ម នឹងសាមីចិកម្ម
 នោះ ៗ ចំពោះតថាគតដែរ ដោយទ្រង់ព្រះជំរះថា ព្រះសមណគោតម
 ព្រះអង្គមានជាតិបរិសុទ្ធ អាត្មាអញ្ញជាមនុស្ស មានជាតិមិនបរិសុទ្ធ ព្រះ
 សមណគោតមព្រះអង្គមានកំឡាំង អាត្មាអញ្ញជាមនុស្ស មានកំឡាំងថយ
 ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសម្បុរជ្រះថ្លា អាត្មាអញ្ញជាមនុស្ស
 មានសម្បុរសៅហ្មង ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គមានសក្តានុភាពច្រើន
 អាត្មាអញ្ញជាមនុស្ស មានសក្តានុភាពតិច ដូច្នេះ តពីនោះមក ទ្រង់ក៏ធ្វើ
 សក្ការៈចំពោះធម៌នោះ ធ្វើសេចក្តីគោរពធម៌ រាប់អានធម៌ បូជាធម៌ កោត
 ក្រែងធម៌ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ព្រះបាទបសេនទិកោសល ទ្រង់ធ្វើ
 សេចក្តីគោរព ថ្វាយបង្គំ ក្រោកទទួល អញ្ជាលិកម្ម នឹងសាមីចិកម្ម
 ចំពោះតថាគតយ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ បើដោយ
 បរិយាយនេះឯង អ្នកតប្បីដឹងយ៉ាងនេះថា ធម៌ជាគុណប្រសើរបំផុត ក្នុង
 ប្រជុំជន ទាំងចក្ខុវិស័យ នឹងបរលោក ។

(៥៥) ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ អ្នកទាំងឡាយមានជាតិផ្សេងៗ
 គ្នា មានឈ្មោះផ្សេងៗគ្នា មានគោត្រផ្សេងៗគ្នា មានត្រកូលផ្សេងៗគ្នា
 ចេញចាកផ្ទះមកកាន់ផ្ទះ បើមានគេសួរថា លោកទាំងឡាយជាអ្វី ដូច្នេះ
 ចូរប្រាប់ទៅគេវិញថា យើងជាសមណសក្យបុត្តិយ៍ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាធិកវគ្គោ

បនស្ស វាសេដ្ឋា តថាគតេ សទ្ធា ជីវិដ្ឋា មូលជាតា
 បតិដ្ឋិតា ទទ្ស្ហា អសំហារិយា (១) សមណោ ន ព្រាហ្ម-
 ណោ ន ទេវេន វា មារេន វា ព្រាហ្មណា វា កេនចិ
 វា លោកស្មី តស្សេតំ កលំ វេទនាយ ភកវតោម្ហិ
 បុត្តោ ឡិវសោ មុខតោ ជាតោ ធម្មជោ ធម្មនិម្មិតោ
 ធម្មនាយាទោតិ ។ តំ កស្ស ហេតុ ។ តថាគតស្ស
 ហេតំ វាសេដ្ឋា អនិវចនំ ធម្មកាយោ ឥតិបិ ព្រាហ្ម-
 កាយោ ឥតិបិ ធម្មក្ខតោ ឥតិបិ ព្រាហ្មក្ខតោ ឥតិបិ (២) ។

[៥៦] ហេតុ ទោ សោ វាសេដ្ឋា សមយោ យំ
 កនាចិ កវហាចិ ទីយស្ស អន្ធមោ អន្ធយេន អយំ
 លោកោ សំវដ្តតិ សំវដ្តមារេន លោកេ យេកុយ្យេន
 សត្តា អាភស្សវសំវត្តនិកា ហោន្តិ តេ តត្ថ (៣) បរោ-
 មយា បីតិកត្តា សយំបកា អន្តលក្ខចរា សុភដ្ឋា-

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

នឹងការទ្វាដៈ បើជនណា មានសទ្ធា គឺការជឿស្នូលចុះស៊ីបំហើយ មានឫស
 ដុះតាំងខាងមាំមួន ក្នុងតថាគត ទោះបីសមណព្រាហ្មណ៍ ទេវតា ព្រហ្ម
 ឬ នរណាមួយ ក្នុងលោក ក៏មិនអាចនឹងបំបែរ ឲ្យត្រឡប់បានឡើយ
 ជននោះគួរនិយាយ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំជាបុត្រ ជាឧរុស នៃព្រះមានព្រះភាគ
 កើតមកអំពីព្រះឱស្ឋ របស់ព្រះមានព្រះភាគ កើតមកអំពីធម៌ ធម៌
 ភាគតែងមក ជាទាយាទរបស់ធម៌ ។ ព្រោះហេតុអ្វី បានជាតថាគតថា
 ដូច្នោះ ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះពាក្យថា ធម្មកាយ ដូច្នេះ
 ក៏ ព្រហ្មកាយ ដូច្នេះក៏ ធម្មកូត ដូច្នេះក៏ ព្រហ្មកូត ដូច្នេះក៏ ជាឈ្មោះ
 របស់តថាគត ។

[៥៦] ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសម័យដែលលោកនេះ
 ត្រូវវិនាសម្តងៗ ដោយការកន្លងកាល ជាយូរអង្វែង កាលដែលលោកកំពុង
 តែវិនាសទៅ មានពួកសត្វបានទៅកើត ក្នុងអាកាសព្រហ្ម ដោយច្រើន
 ពួកសត្វទាំងនោះជាអ្នកកើត ដោយឈានចិត្ត^(១) មានបីតិជាអាហារ^(២)
 មានស្ម័គ្រចេញឯង ត្រាច់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅក្នុងវិមានដ៏ល្អ

១ អដ្ឋកថា ថា ក្នុងបឋមកប្ប ពួកសត្វទាំងនោះ សូម្បីមកកើតក្នុងមនុស្សលោកនេះ
 ក៏ពង្សកើតជាឧបបាទិកកំណើត ពីកើតតាមចិត្តបាន ។ ២ សត្វទាំងនោះ មានបីតិជាអាហារ
 ក្នុងមនុស្សលោកនេះ ថ្វីប្រាណក្នុងព្រហ្មលោកនោះដែរ ។

អន្តរាសុត្តេ លោកស្ស វិវុទ្ធំ

យំនោ ចំរំ ធីយមទ្ធានំ តិដ្ឋន្តំ ។ ហោតិ ខោ សោ
 វាសេដ្ឋា សមយោ យំ កាណាចិ កាហាចិ ធីយស្ស
 អន្ធានោ អច្ចយេន អយំ លោកោ វិវុទ្ធតិ វិវុទ្ធានេ
 លោកេ យេកុយ្យេន សត្តា អាភស្សរកាយា ចរិត្យា
 ឥត្តតំ អាភច្ឆន្តំ តេ ច ហោន្តំ មនោមយា បិតិកត្តា
 សយំបកា អន្តលីក្ខចរា សុភដ្ឋាយំនោ ចំរំ ធីយ-
 មទ្ធានំ តិដ្ឋន្តំ ។ ឯកោទត្ថក្ខតំ ខោ បន វា-
 សេដ្ឋា តេន សមយេន ហោតិ អន្ធការោ អន្ធការ-
 តិមិសា ន ចន្ទិមសុរិយា បញ្ញាយន្តំ ន នក្ខត្តានំ
 តារក្ខន្ធានំ បញ្ញាយន្តំ ន រតិនិវា បញ្ញាយន្តំ
 ន មាសទ្ធមាសា បញ្ញាយន្តំ ន ឧត្ថសំវចរា
 បញ្ញាយន្តំ ន ឥត្ថបរិសា បញ្ញាយន្តំ ។
 សត្តា សត្តាត្រូវ សំឡំ កច្ឆន្តំ ។ អថខោ តេសំ
 វាសេដ្ឋា សត្តានំ កាណាចិ កាហាចិ ធីយស្ស
 អន្ធានោ អច្ចយេន រសបមី ឧទកស្មី សមន្តានំ(១)

អន្តព្វសូត្រ សេចក្តីចំរើននៃលោក

នៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសម័យ
 ដែលលោកនេះ ត្រូវចំរើនឡើងម្តងៗ ដោយកាលកន្លង ជាយូរអង្វែងទៅ
 កាលដែលលោកកំពុងតែចំរើនឡើង សត្វទាំងឡាយច្បាចកាកស្បែក-
 ព្រហ្ម មកកាន់ភាពជាមនុស្សនេះ ឯសត្វទាំងនោះ ជាអ្នកកើតដោយ
 ឈានចិត្ត មានបីគឺជាអាហារ មានពន្លឺភ្លឺចេញឯង គ្រាប់ទៅក្នុង
 អាកាសបាន បិតនៅក្នុងវិមានដ៏ល្អ នៅអស់កាលយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់
 វេសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សម័យនោះឯង ចក្រវាឡទាំងអស់ កំរលាយទៅ
 ជាទឹកចូលគ្នា មាននឹងភព្វសូន្យស្ងួត ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យ ក៏មិន
 ប្រាកដ នក្ខត្តបូក្សដែលមានរូប ជាផ្កាយទាំងឡាយ ក៏មិនប្រាកដ យប់
 នឹងថ្ងៃ ក៏មិនប្រាកដ ខែមួយនឹងកន្លះខែ ក៏មិនប្រាកដ រដូវនឹងឆ្នាំ ក៏មិន
 ប្រាកដ ស្រីនឹងប្រុស ក៏មិនប្រាកដ ។ សត្វទាំងឡាយគឺគ្រាន់តែរាប់ថាជា
 សត្វប៉ុណ្ណោះឯង ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាដៈ លុះកាលកន្លងទៅ ជាយូរ
 អង្វែងម្តងៗ ផែនដីមានរសអណ្តែតជាសលើទឹក សម្រាប់សត្វទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

សេយ្យថាបិ នាម បយតត្ថស្ស^(១) និព្វាយមា-
 នស្ស ឧបរិ សន្តានតិ ហោតិ ឯវមេរិ^(២) ចាតុរ-
 ហោសិ សា អហោសិ វណ្ណសម្មន្នា កន្ធសម្មន្នា
 រសសម្មន្នា សេយ្យថាបិ នាម សម្មន្នា^(៣) វា សម្ម-
 សម្មន្នំ វា នវនីតំ ឯវវណ្ណា អហោសិ សេយ្យថាបិ
 នាម ឧទ្ទមន្តំ អនេឡតិ ឯវមស្សនា អហោសិ ។
 អថទោ វាសេដ្ឋា អញ្ញាតោ សត្តោ លោលដាតិកោ
 អញ្ញា តិមេរិទំ កវិស្សតិ រសបមរិ អន្តលិយា
 សាយិ តស្ស រសបមរិ អន្តលិយា សាយតោ
 អន្នាទេសិ តណ្ហាបស្ស^(៤) ឡិក្កមិ ។ អញ្ញាបិ^(៥) ទោ
 វាសេដ្ឋា សត្តា តស្ស សត្តស្ស ទិដ្ឋានុកតិ អាបដ្ឋ-
 មាណា រសបមរិ អន្តលិយា សាយិសុ ។ តេសំ
 រសបមរិ អន្តលិយា សាយតិ អន្នាទេសិ តណ្ហា ច
 នេសំ ឡិក្កមិ ។ អថទោ តេ វាសេដ្ឋា

១ ឧ. បយសោភ័ត្តស្ស ។ ម. បាយសោភ័ត្តស្ស ។ ២ ម. ឯវមេរិ ទោ ។
 ៣ ឧ. ម. សម្មន្តំ ។ ៤ គណ្ហវិស្សតិ គណ្ហាបស្សតិ កត្តបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។
 ៥ ឧ. អញ្ញាបិ ទោ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ ធាតុវគ្គ

ប្រាកដ ដូចជាទឹកដោះ ក្តៅរលាយអណ្តែតជាស នៅលើទឹកដូច្នោះ ដែនដី
មានរសនោះ មានសម្បុររលូ មានក្លិនក្រអូប មានរសផ្អែម មានសម្បុរ
ស ដូចទឹកដោះថ្លា ឬដូចទឹកដោះខាប់ ដែលមានរសផ្អែម ដែនដីនេះមាន
រសឆ្ងាញ់ពិសា ដូចទឹកឃ្មុត (ឃ្មុត) ដែលឥតទោស (គ្មានកូនឃ្មុត) ។
ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទាដៈ គ្រានោះឯង មានសត្វម្នាក់ មានជាតិជាអ្នក
លេះលោះគិតថា យីអើ នេះជាប្តីអេះ ក៏យកចង្អុលដៃ (ភ្លើយក) ដែនដី
មានរសមកលិទ្ធក្រមើល កាលសត្វនោះយកចង្អុលដៃ (ភ្លើយក) ដែនដី
មានរសមកលិទ្ធក្រមើល រសដែនដីក៏ជ្រួតជ្រាបទៅ សព្វសរសៃសម្រាប់
ទទួលនូវរស ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរស ក៏កើតដល់សត្វនោះ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
នឹងការទាដៈ មានពួកសត្វដទៃទៀត កាលយកតម្រាប់តាមសត្វនោះនាំ
គ្នាយកចង្អុលដៃ (ភ្លើយក) ដែនដីមានរស មកលិទ្ធក្រមើល ។ កាលពួក
សត្វទាំងនោះលិទ្ធក្រមើលរសដែនដីនឹងចង្អុលដៃ រសដែនដីក៏ជ្រួតជ្រាបទៅ
(សព្វសរសៃសម្រាប់ទទួលនូវរស) ឯសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងរសក៏កើតឡើង
ដល់ពួកសត្វទាំងនោះ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទាដៈ លំដាប់នោះ

អន្តរាសុត្តេ រសបឋវីអាទិកថា

សត្តា រសបឋវី ហត្ថហិ អាណុប្បការកំ (១)

ឧបក្កមីសុ បរិកុញ្ញតិ ។ យតោ ខោ វាសេដ្ឋា

សត្តា រសបឋវី ហត្ថហិ អាណុប្បការកំ (២)

ឧបក្កមីសុ បរិកុញ្ញតិ អថ (៣) តេសំ សត្តានំ

សយំបភា អន្តរាយំ ។ សយំបភាយ អន្តរ-

ហិតាយ ចន្ទិមសុរិយា មាតុរហេសុំ ចន្ទិមសុរិយេសុ

មាតុក្ខតេសុ នក្ខតានិ តារក្ខនានិ មាតុរហេសុំ

នក្ខតេសុ តារក្ខបេសុ មាតុក្ខតេសុ រត្តិន្ទវិ បញ្ញា-

យីសុ រត្តិន្ទវេសុ បញ្ញាយមាទេសុ មាសទ្ធិមាសា

បញ្ញាយីសុ មាសទ្ធិមាសេសុ បញ្ញាយមាទេសុ ឧត្ត-

សំវច្ឆរា បញ្ញាយីសុ ។ ឯត្រាវតា ខោ វាសេដ្ឋា

អយំ លោកោ បុន វិវដ្តោ ហោតិ ។

[៥៧] អថខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា រសបឋវី

បរិកុញ្ញនា តត្ថក្ខា (៤) តទាហារា ចិរំ ជីយមន្ទានំ

អដ្ឋីសុ ។ យថា យថា ខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា

រសបឋវី បរិកុញ្ញនា តត្ថក្ខា តទាហារា ចិរំ ជីយ-

១-២ ឧ. អាណុប្បការកំ ។ ៣ ម. អថខោ ។ ៤ ឧ. ម. តត្ថក្ខា ។

ធម្មញ្ញសូត្រ គំយាយអំពីហេតុមានរសផែនដីជាដើម

ក៏សត្វទាំងនោះនាំគ្នាយកដៃកកាយផែនដី ដែលមានរសមកធ្វើជាតំនូត
 ហើយបរិភោគ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ កាលដែលសត្វទាំងឡាយ
 នាំគ្នាយកដៃកកាយផែនដី ដែលមានរសមកធ្វើជាតំនូត ហើយបរិភោគ
 ពន្លឺដែលភ្លឺចេញឯង (អំពីកាយ) របស់សត្វទាំងនោះ ក៏សាបសូន្យ
 បាត់ទៅ ។ លុះពន្លឺដែលភ្លឺចេញឯង សាបសូន្យទៅហើយ ព្រះចន្ទ្រនឹង
 ព្រះអាទិត្យ ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យកើតប្រាកដ
 ឡើងហើយ នក្ខត្តបុក្សដែលមានរូបជាផ្កាយទាំងឡាយ ក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង លុះនក្ខត្តបុក្សដែលមានរូបជាផ្កាយទាំងឡាយ កើតប្រាកដឡើង
 ហើយ យប់នឹងថ្ងៃក៏កើតប្រាកដឡើង លុះយប់នឹងថ្ងៃកើតប្រាកដឡើង
 ហើយ ខែ ១ នឹងកន្លះខែ ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះខែ ១ នឹងកន្លះខែ
 កើតប្រាកដឡើងហើយ រដូវនឹងឆ្នាំក៏កើតប្រាកដឡើង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ លោកនេះ ចំរើនឡើងវិញ ដោយហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។

(៥៧) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រាកាលពួកសត្វទាំងនោះ
 នាំគ្នាបរិភោគផែនដីមានរស យកផែនដីនោះជាចំណី យកផែនដីនោះ
 ជាអាហារ ហើយបិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹង
 ការទ្វាដៈ កាលពួកសត្វទាំងនោះ បរិភោគផែនដីមានរស យកផែនដីនោះ
 ជាចំណី យកផែនដីនោះជាអាហារ ហើយបិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

មន្ទានំ អន្ទិសុ តថា តថា តេសំ សត្តានំ ខរត្ថោរោ
 កាយស្មី ឌីត្តមិ វណ្ណវេណ្ណតា ច បញ្ញាយត្ថ ។
 ឯតិទំ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ ហោន្តិ ឯតិទំ សត្តា
 ទុព្វណ្ណា ។ តត្ថ យេ តេ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ តេ
 ទុព្វណ្ណោ សត្តេ អតិមញ្ញនិ មយមេតេហិ វណ្ណវណ្ណតា
 អមេហេតេ ទុព្វណ្ណតាតិ ។ តេសំ វណ្ណាតិមាណ-
 ប្បត្តយា មាណាតិមាណជាតិកានំ វសបវរី អន្តរឆាយ ។
 វសបវរិយា(១) អន្តរហិតាយ សន្និបតិសុ សន្និបតិត្វា
 អនុត្តន្ទិសុ អហោ វសំ អហោ វសន្តិ ។ តទេតវហិមិ
 មនុស្សា តិក្ខុនេវ សុវសំ(២) លភិត្វា ឯវហហំសុ
 អហោ វសំ អហោ វសន្តិ ។ តទេវ ហោរាណំ
 អត្ថញ្ចំ អត្ថរំ អនុស្សវន្តិ ន ត្រូវស្ស អត្ថំ អាជានន្តិ ។

១ ឧ. វសយ បវរិយា ។ ២ ឧ. សាគុរសំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាដិកវគ្គ

ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីរឹងប៉ឹង ក្នុងរាងកាយរបស់សត្វទាំងនោះ
ក៏កើតឡើង ទាំងពណ៌សម្បុរក៏ប្លែក ។ គ្នា ប្រាកដឡើង ដោយប្រការ
យ៉ាងនោះ ។ ។ សត្វពួកខ្លះមានសម្បុរល្អ សត្វពួកខ្លះមានសម្បុរអាក្រក់ ។
បណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ ពួកសត្វណាដែលមានសម្បុរល្អ ពួកសត្វនោះ
តែងមើលងាយពួកសត្វ ដែលមានសម្បុរអាក្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បុរ
ល្អលើសជាងពួកសត្វនេះ ពួកសត្វនេះមានសម្បុរអាក្រក់ ជាងពួកយើង ។
កាលសត្វទាំងនោះ មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន នឹងការមើលងាយកើតឡើង
ព្រោះបង្ខំនៃសេចក្តីមើលងាយ នូវសម្បុរគ្នា ផែនដីដែលមានរសក៍សាប
សូន្យអស់ទៅ ។ លុះផែនដីដែលមានរសសាបសូន្យហើយ សត្វទាំងឡាយ
ក៏មកប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំគ្នាហើយ ក៏គួញគ្នាថា ឧ រស (ឆ្ងាញ់របស់
យើង) ឧ រស (ឆ្ងាញ់របស់យើង) ។ ហេតុនោះ ក៏ដូចគ្នានឹងមនុស្សទាំង
ឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ដែលបានវត្តអ្វីមួយ មានរសឆ្ងាញ់ហើយ
តែងនាំគ្នាលាន់មាត់ យ៉ាងនេះថា ឧ រស (ឆ្ងាញ់របស់យើង) ឧ រស (ឆ្ងាញ់
របស់យើង) ។ សត្វទាំងឡាយនាំគ្នានឹករកអក្ខរៈ ដែលជាច្បាប់ចាស់(១)
នោះឯង ប៉ុន្តែ មិនអាចនឹងយល់សេចក្តី នៃអក្ខរៈនោះបានឡើយ ។

១ អន្តិកថា ថា បានដល់សំដីជារឿង ដែលកើតឡើងសម្រាប់លោក ។

អនុញ្ញាតសុត្តន្ត ភូមិបប្បដិការវគ្គ

(៥៨) អថទោ តេសំ វាសេដ្ឋា សត្តានំ វសេបវេ-
 វិយា អន្តរហិតាយ ភូមិបប្បដិកោ(១) មាតុរហោសិ ។
 សេយ្យថាបិ នាម អហិច្ឆតតោ ឯវមេវំ មាតុរហោ-
 សិ ។ សោ អហោសិ វណ្ណសម្បន្នោ កន្ធិសម្បន្នោ
 វសសម្បន្នោ សេយ្យថាបិ នាម សម្បន្នា វា(២)
 សប្បំ សម្បន្នំ វា នវនំតំ ឯវវណ្ណោ អហោសិ
 សេយ្យថាបិ នាម ខុទ្ទមជ្ជំ(៣) អនេន្យកំ ឯវមស្សាទោ
 អហោសិ ។ អថទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា ភូមិ-
 បប្បដិកំ ឧបក្កមីសុ បរិកុញ្ញតំ តេ(៤) បរិកុញ្ញត្តា
 តព្វក្ខា តទាហារា ចិវំ ទីយមទ្ធានំ អដ្ឋិសុ ។
 យថា យថា ទោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា ភូមិបប្បដិកំ
 បរិកុញ្ញត្តា តព្វក្ខា តទាហារា ចិវំ ទីយមទ្ធានំ អដ្ឋិសុ
 តថា តថា តេសំ សត្តានំ ភិយេ្យសោ មត្តាយ
 ទរត្តោរេ កាយស្មី ឡិក្កមី វណ្ណវេណ្ណតា ច បញ្ចា-
 យិត្ត ។ ឯតិទំ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ ហោន្តំ ឯតិទំ
 សត្តា ទិព្វណ្ណា ។ តត្ថ យេ តេ សត្តា វណ្ណវណ្ណោ

១ ភូមិបប្បដិការិយិ បាលី ។ ២ ឧ. ម. សម្បន្តំ វា ។ ៣ ឧ. ខុទ្ទ មជ្ជំ ។
 ៤ ឧ. ម. ពេ តំ ។

អនុញ្ញាត្យត្រ គំយាយអំពីក្រមវេទនាដ៏ជាដើម

(៥៨) ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ លុះវេទនាដ៏មានរស របស់សត្វ
 ទាំងនោះ សាបសូន្យអស់ទៅហើយ ក្រមវេទនាដ៏ កើតប្រាកដឡើង ។
 ក្រមវេទនាដ៏នោះ កើតប្រាកដឡើង ដូចជាផ្សិត ។ ក្រមវេទនាដ៏នោះ
 ចំបូណ៌ដោយសម្បុរ មានកូន (ក្រអូប) មានរស (ឆ្ងាញ់) មាន
 ពណ៌ដូចជាសប្បិសុទ្ធ ឬដូចជា នវនីតសុទ្ធ មានរស (ឆ្ងាញ់ពិសា)
 ដូចទឹកយ៉ក្រូច (យ៉ក្រូត) ដែលឥតទោស (គ្មានកូនយ៉ក្រូត) ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈនឹង
 ការទ្វាដៈ គ្រានោះឯង សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏នាំគ្នាបរិភោគក្រមវេទនាដ៏
 កាលសត្វទាំងនោះ នាំគ្នាបរិភោគក្រមវេទនាដ៏ យកក្រមវេទនាដ៏នោះជា
 ចំណី យកក្រមវេទនាដ៏នោះ ជាអាហារ ក៏បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ។
 ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាដៈ កាលពួកសត្វទាំងនោះ នាំគ្នាបរិភោគក្រម
 វេទនាដ៏ យកក្រមវេទនាដ៏នោះជាចំណី យកក្រមវេទនាដ៏នោះជាអាហារ បិត
 នៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ដោយប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីរំលឹកក្នុង
 រាងកាយរបស់សត្វទាំងនោះ ក៏កើតដោយក្រៃលែងលើសប្រមាណ ពណ៌
 សម្បុរក៏ថ្លៃក ។ គ្នាប្រាកដឡើង ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។ ។ សត្វពួកខ្លះ
 មានសម្បុរល្អ សត្វពួកខ្លះមានសម្បុរអាក្រក់ ។ បណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយេកិយស្ស បាដិកវគ្គោ

តេ ទិព្វលោ សត្តេ អតិមញ្ញតំ មយមេតេហំ វណ្ណ-
 វន្តតវា អម្ពេហេតេ ទិព្វលោតវាតិ ។ តេសំ វណ្ណា-
 តិមានប្បត្តយា មាណសិមានជាតិកាណំ ភូមិបប្បដិកោ
 អន្តរាយំ ។ ភូមិបប្បដិកេ អន្តរបាតេ បទាលតា^(១)
 ចាតុរហោសិ ។ សេយ្យថាបិ នាម កលម្ពកា^(២)
 ឯវមេរំ ចាតុរហោសិ ។ សា អហោសិ វណ្ណាសម្ពុទ្ធា
 កន្ធិសម្ពុទ្ធា រសសម្ពុទ្ធា សេយ្យថាបិ នាម សម្ពុទ្ធា
 វា សប្បំ សម្ពុទ្ធិំ វា នវនីតំ ឯវណ្ណា អហោសិ
 សេយ្យថាបិ នាម ខុទ្ទមន្តំ អនេឡុតំ ឯវមស្សនោ
 អហោសិ ។ អថខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា បទាលតំ
 ឧបក្កមីសុ បរិក្កញ្ញតំ តេ បរិក្កញ្ញនា តត្ថក្កា
 តទាហារា ចិរំ ជីយមទ្ធានំ អដ្ឋសុ ។ យថា
 យថា ខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា បទាលតំ បរិក្កញ្ញនា
 តត្ថក្កា តទាហារា ចិរំ ជីយមទ្ធានំ អដ្ឋសុ តថា

សន្តត្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវន្ត

សត្វពួកណា មានសម្បុរល្អ សត្វពួកនោះ រមែងមើលឆ្ងាយពួកសត្វដែល
 មានសម្បុរអាក្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បុរល្អជាងពួកសត្វនេះ ពួកសត្វ
 ទាំងនោះ មានសម្បុរអាក្រក់ជាងពួកយើង ។ កាលសត្វទាំងឡាយនោះ
 មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្លួន នឹងការមើលឆ្ងាយកើតឡើង ព្រោះសេចក្តី
 មើលឆ្ងាយ នូវសម្បុរគ្នាជាបច្ច័យ ក្រមវេទនដ៏សាបសូន្យអស់ទៅ លុះ
 ក្រមវេទនដ៏សាបសូន្យទៅហើយ បទាលតា(១)ក៏កើតប្រាកដឡើង ។
 បទាលតានោះ កើតប្រាកដឡើង ដូចជាវល្លិត្រកូន ។ បទាលតានោះ
 មានសម្បុរល្អ មានកូន (ក្រអូប) មានរស (ឆ្ងាញ់) វល្លិនោះមានសម្បុរ
 ដូចសប្បិសុទ្ធ ឬដូចនវនិកសុទ្ធ មានរស (ឆ្ងាញ់ពិសា) ដូចទឹកឃ្មុំ
 តូច (ឃ្មុំផិត) ដែលឥតទោស (គ្មានកូនឃ្មុំ) ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 គ្រានោះឯង សត្វទាំងឡាយនោះ ក៏នាំគ្នាបរិភោគបទាលតា កាល
 ពួកសត្វទាំងនោះ បរិភោគបទាលតា យកវល្លិនោះជាចំណី យកវល្លិ
 នោះជាអាហារ ក៏បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ កាលសត្វទាំងនោះ បរិភោគបទាលតា យកវល្លិនោះជា
 ចំណី យកវល្លិនោះជាអាហារ បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ដោយ

១ អន្តិកថា ថា ជាឈ្មោះវល្លិមួយយ៉ាងមានរសផ្អែម ។

អន្តរាសុត្តេ វិណ្ឌទិកថា

តថា តេសំ សុត្តានំ ភិយេ្យាសោ មត្តាយ ខរត្តញ្ចេវ
 កាយស្មី ឌីក្កមំ វណ្ណវណ្ណតា ច បញ្ចាយិត្ត ។
 ឯតិទំ សុត្តា វណ្ណវណ្ណោ ហេតុនំ ឯតិទំ សុត្តា
 ទុព្វល្លា ។ តត្ថ យេ តេ សុត្តា វណ្ណវណ្ណោ តេ ទុព្វល្លា
 សុត្ត អតិមញ្ញនំ មយមេតេហិ វណ្ណវណ្ណតា អម្មេហេតេ
 ទុព្វល្លាតាតិ ។ តេសំ វណ្ណាតិមានប្បវត្តយា មានាតិ-
 មានជាតិកានំ បទាលតា អន្តរាយិ ។ បទាលតាយ
 អន្តរាយិកាយ សង្កបតិសុ សង្កបតិត្វា អនុត្តន្តិសុ
 អហុ វត នោ អហាយិ វត នោ បទាលតាតិ ។
 តនេតវហិ^(១) មនុស្សា កេនចិទេវ^(២) ទុក្ខធម្មេន ធម្មា
 ឯវមាហិសុ អហុ វត នោ អហាយិ វត នោតិ ។
 តនេវ ហោរាណំ អក្កញ្ញំ អក្ខរំ អនុស្សវនំ^(៣) ន
 ត្រេវស្ស អត្ថំ អាជាននំ ។

អត្ថបទសូត្រ និយាយអំពីពណ៌សម្បុរជាដើម

ប្រការយ៉ាងណា ។ សេចក្តីរឹងប៉ឹងក្នុងរាងកាយ របស់សត្វទាំងនោះ ក៏
កើតឡើង ដោយក្រៃលែងលើសប្រមាណ ទាំងពណ៌សម្បុរក៏ប្លែកៗគ្នា
ប្រាកដឡើង ដោយប្រការយ៉ាងនោះៗ ។ សត្វពួកខ្លះ មានសម្បុរល្អ
សត្វពួកខ្លះ មានសម្បុរអាក្រក់ ។ បណ្តាសត្វទាំងពីរពួកនោះ ពួកសត្វណា
ដែលមានសម្បុរល្អ ពួកសត្វនោះ តែងមើលឆ្ងាយពួកសត្វ ដែលមាន
សម្បុរអាក្រក់ថា ពួកយើងមានសម្បុរល្អលើស ជាងពួកសត្វនេះ ពួក
សត្វនេះ មានសម្បុរអាក្រក់ ជាងពួកយើង ។ កាលសត្វទាំងឡាយនោះ
មានសេចក្តីប្រកាន់ខ្ជាប់ នឹងការមើលឆ្ងាយ កើតឡើង ព្រោះសេចក្តី
មើលឆ្ងាយ នូវសម្បុរគ្នាជាបច្ច័យ ឯបទាលភាគីសាបសូន្យទៅ ។ លុះ
បទាលភាគីសាបសូន្យហើយ សត្វទាំងឡាយក៏មកប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំ
គ្នាហើយ ក៏ត្រូវតែថា ឧហ្មា⁺ បទាលភាគីរបស់យើងធ្លាប់មានហើយ ឧហ្មា⁺
បទាលភាគីរបស់យើង បាត់អស់ទៅហើយ ។ ហេតុនោះក៏ដូចគ្នានឹង
មនុស្សទាំងឡាយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ដែលធម៌ជាទុក្ខណាមួយប៉ះ
ពាល់ ក៏និយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា ឧហ្មា⁺ យើងធ្លាប់មាន ឧហ្មា⁺ យើងសាប
សូន្យអស់ហើយ ។ សត្វទាំងឡាយនាំគ្នានឹករអក្សរ ដែលជាច្បាប់
ចាស់នោះឯង ប៉ុន្តែមិនអាចនឹងយល់សេចក្តី នៃអក្សរនោះបានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាធិការតោ

(៥៧) អថខោ តេសំ វាសេដ្ឋា សត្តានំ
 បទាលតាយ អន្តរបាតាយ អកដ្ឋចាកោ សាលំ
 ចាតុរហោសំ អកកណោ អថុសោ សុទ្ធោ^(១) សុគន្ធោ
 តណ្ហាលប្បលោ ។ យន្តំ សាយំ សាយមាសាយំ
 អាហារន្តំ ចាតោ តំ ហោតិ បក្កំ បដិវរុទ្ធំ យន្តំ
 ចាតោ ចាតវាសាយ អាហារន្តំ សាយំ តំ ហោតិ
 បក្កំ បដិវរុទ្ធំ នាបទានំ បញ្ចាយតិ ។ អថខោ^(២)
 វាសេដ្ឋា សត្តា អកដ្ឋចាកំ សាលំ បរិភូតានា
 តត្ថកា តទាហារា ចរំ ទីយមទ្ធានំ អដ្ឋសុ ។
 យថា យថា ខោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា អកដ្ឋចាកំ
 សាលំ បរិភូតានា តត្ថកា តទាហារា ចរំ ទីយមទ្ធានំ
 អដ្ឋសុ តថា តថា តេសំ សត្តានំ ភិយេ្យសោ មត្តាយ
 ខរត្តញ្ចោ កាយស្មី ឌីក្កមីវណវេណតា ច បញ្ចាយតិ ។
 ឥត្ថយោ ច ឥត្ថលំ ចាតុរហោសំ បុរិសស្ស បុរិសលំ ។

លុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

(៥៧) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រាពេលបទាលតា របស់
សត្វទាំងនោះសាបសូន្យទៅហើយ ស្រូវសាលីកើតឯងជាស្រូវគ្មានកុណ្ឌក
គ្មានអង្កាម សស្អាត មានភ្លិនក្រអូប មានផ្លែចេញមក ជាអង្ករតែម្តង
ក៏កើតប្រាកដឡើង ។ មនុស្សទាំងឡាយនាំយកស្រូវសាលី គ្រងទីណា
ក្នុងវេលាល្ងាច សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច លុះព្រឹកឡើង ទីនោះ
ក៏មានស្រូវសាលីដុះច្របូច្រល មានផ្លែទុំឡើងវិញ មនុស្សទាំងឡាយនាំ
យកស្រូវសាលី គ្រងទីណាក្នុងវេលាព្រឹក សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹក
លុះវេលាល្ងាចទីនោះ ក៏មានស្រូវសាលីដុះច្របូច្រល មានផ្លែទុំឡើងវិញ
ទីនោះក៏ប្រាកដ ហាក់ដូចជាមិនបានច្រូតឡើយ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈនឹងការ
ទ្វាដៈ គ្រានោះឯង សត្វទាំងឡាយក៏បរិភោគស្រូវសាលីកើតឯង យកស្រូវ
សាលីនោះជាចំណី យកស្រូវសាលីនោះជាអាហារ ក៏បិតនៅអស់កាល
ជាយូរអង្វែង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាដៈ កាលសត្វទាំងនោះនាំគ្នា
បរិភោគស្រូវសាលីកើតឯង យកស្រូវសាលីនោះជាចំណី យកស្រូវសាលី
នោះជាអាហារ បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ដោយប្រការយ៉ាងណាៗ
សេចក្តីរឹងប៉ឹងក្នុងរាងកាយ របស់សត្វទាំងនោះ ក៏កើតឡើងលើសប្រមាណ
ទាំងពណ៌សម្បុរ ក៏ថ្លែកៗគ្នាប្រាកដឡើង ដោយប្រការយ៉ាងនោះ ។
កេស្រីក៏ប្រាកដឡើងដល់ស្រី កេស្រីក៏ប្រាកដឡើងដល់ប្រុស ។

អន្តព្វាសុត្តេ អព្វាមព្វាស្ស ឧបនិជ្ឈយនំ

ឥត្ថំ ច សុទ្ធិំ អតិវេលំ បុរិសំ ឧបនិជ្ឈាយតិ
 បុរិសោ ច ឥត្ថំ ។ តេសំ អតិវេលំ អព្វាមព្វា
 ឧបនិជ្ឈាយន្តានំ សារាគោ ឧទទាទិ បរិឡាហោ
 កាយស្មី ឡិក្កមំ ។ តេ បរិឡាហាប្បច្ចយា មេដុនំ
 ធម្មំ បដិសេវីសុ ។ យេ ខោ បន តេ វាសេដ្ឋា
 តេន សមយេន សត្តា បស្សនំ មេដុនំ ធម្មំ បដិ-
 សេវិន្តេ អព្វា បំសុំ ឱបនំ អព្វា សេដ្ឋី ឱបនំ
 អព្វា តោមយំ ឱបនំ នស្ស វសលំ(១) នស្ស
 វសលតិ(២) ។ កថញ្ញា នាម សត្តោ សត្តស្ស ឯវុបំ
 ករិស្សតិ ។ តទេតវហិបំ មនុស្សា ឯកច្ឆេសុ
 ជនបទេសុ វជនយា និព្វយ្យមាណាយ(៣) អព្វា បំសុំ
 ឱបនំ អព្វា សេដ្ឋី ឱបនំ អព្វា តោមយំ ឱបនំ ។
 តទេវំ ចោរាណំ អន្តព្វំ អត្តំ អនុស្សវនំ ន ត្រូវស្ស
 អត្ថំ អាជានន្តំ ។

១ - ២ ឧ. អសុចំ ។ ៣ ឧ វជ្ជយា និព្វយ្យមាណាយ ។ ម. វជ្ជយា និព្វយ្យមាណាយ ។

អនុញ្ញាត្យក្រ ការសំឡឹងមើលគ្នាទៅវិញទៅមក

បានឮថា ស្រីសំឡឹងមើលប្រុសចាល់តែហួសវេលា ចំណែកខាងប្រុស
 ក៏សំឡឹងមើលស្រីចាល់តែហួសវេលា ។ កាលសត្វទាំងនោះ សំឡឹង
 មើលគ្នាទៅវិញទៅមកចាល់តែហួសវេលា គម្រោកក៏កើតឡើង សេចក្តី
 ក្តៅក្រហាយព្រោះគម្រោក ក៏ប្រជុំចុះក្នុងកាយ ។ សត្វទាំងនោះ ក៏នាំ
 គ្នាសេពមេថ្មនធម្ម ព្រោះសេចក្តីរោលរាលជាបច្ច័យ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ
 នឹងការទាស់ សម័យនោះ ពួសត្វណាបានឃើញនូវពួកសត្វ ដែលកំពុង
 តែសេពមេថ្មនធម្ម ពួកសត្វខ្លះក៏យកអាចម៍ដីបោះទៅ សត្វខ្លះយកដែក
 បាចដាក់ សត្វខ្លះយកអាចម៍គោបោះទៅ និយាយថា នៃវេសលី(១)
 លាញទៅ នៃវេសលី លាញទៅ ហង់លាញទៅ ។ ចុះហេតុដូចម្តេច
 បានជាសត្វហ៊ានធ្វើដំបើ ដល់សត្វយ៉ាងនេះ ។ ហេតុនោះ ក៏ដូចគ្នានឹង
 ពួកមនុស្ស ក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ កាលបើស្រីក្នុងជនបទនីមួយៗ មានគេ
 ចាប់នាំយកទៅ ពួកខ្លះក៏យកអាចម៍ដីបោះទៅ ពួកខ្លះក៏យកដែកបាចដាក់
 ពួកខ្លះក៏យកអាចម៍គោបោះទៅ ។ សត្វទាំងឡាយ នាំគ្នានឹករកអក្ខរៈ
 ដែលជាច្បាប់ចាស់នោះឯង ប៉ុន្តែមិនអាចនឹងយល់សេចក្តី នៃអក្ខរនោះ
 បានឡើយ ។

១ ជាពាក្យអាសន្នា៣ សម្រាប់ដើមបញ្ចេញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

[៦០] អធិប្បសម្មតំ តំ^(១) ខោ បន វាសេដ្ឋា តេន សមយេន ហោតិ តនេតវហិ ធម្មសម្មតំ ។ យេ ខោ បន តេ^(២) វាសេដ្ឋា តេន សមយេន សត្តា មេដ្ឋំនំ ធម្មំ បដិសេវន្តំ តេមាសំបិ ទ្វេមាសំបិ ន លក្ខន្តំ តាមំ វា និកមំ វា បរិសេតំ ។ យតោ ខោ វាសេដ្ឋា តេ^(៣) សត្តា តស្មី^(៤) អសទ្ធម្មេ អតិវេលំ ចាតក្យំ^(៥) អាបជ្ជីស្ម អថ^(៦) អតារាជំ ឧបក្កមីស្ម កាតុំ តស្មេវ អស- ទ្ធម្មស្ស បដិច្ឆាទនត្ថំ ។ អថខោ វាសេដ្ឋា អញ្ញាតវស្ស សត្តស្ស អលសជាតិកស្ស ឯតទយោសិ អម្ពោ តិ- មេវហំ វិហាណាមិ សាលី អាហារន្តោ សាយំ សាយមា- ង្គ សាយ ចាតោ ចាតវាសាយ យន្ធជាហំ សាលី អា- ហារយេជំ សតិទេវ សាយំ ចាតវាសាយាតិ^(៧) ។ អថខោ សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ សាលី អាហាសិ សតិ- ទេវ សាយំ ចាតវាសាយាតិ ។ អថខោ វាសេដ្ឋា

១ ខ. ម. គន្លឹ ន ទីសតិ ។ ២ ខ. ម. តេតិ ន ទីស្សតិ ។ ៣ ម. យពោ ខោ បន តេ វាសេដ្ឋិ ។ ៤ ខ. តស្មី សមយេ ។ ៥ ខ. កាតក្យតំ ។ ៦ ម. អថខោ ។ ៧ ខ. សភីវេវ សាយបាតវាសាយាតិ ។ ម. សភីវេវ សាយបាតវាសាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បាធិកវគ្គ

(៦០) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សម័យនោះឯង អំពើមាន
 ការបោះអាចម៍ដីជាដើមនោះ គេសន្មតថា មិនមែនធម៌ តែអំពើនោះ
 ក្នុងកាលឥឡូវនេះ គេត្រឡប់សន្មតថាជាធម៌វិញ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ សម័យនោះ បើពួកសត្វណាសេពមេប៉ុនធម្ម សត្វទាំង
 នោះ មិនហ៊ានចូលមក កាន់ស្រែកប្តូរនិគម អស់បីខែក៏មាន ពីរខែក៏មាន ។
 ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ កាលណាបើពួកសត្វទាំងនោះ ដល់ស៊ីប
 នូវភាពជាអ្នកសេព ចំពោះអសទ្ធម្មនោះហួសវេលាហើយ ក៏នាំគ្នាផ្អើម
 ធ្វើផ្ទុះ ដើម្បីបិទបាំងអសទ្ធម្មនោះឯង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 គ្រានោះ ឯង មានសត្វ ១ នាក់ប្រកបដោយជាតិ ជាអ្នកខ្លួលច្រមូល បាន
 គិតយ៉ាងនេះថា យីអើ អាត្មាអញកាលដែលនាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលា
 ល្ងាច សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច នាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាព្រឹក
 សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹក ហៅពេញជាលំបាកខ្លួនអ្វីម្ល៉េះ ឈ្លើយចុះ
 អាត្មាអញគួរតែនាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តង ហើយទុកបរិ-
 ភោគក្នុងវេលាព្រឹកផង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រានោះឯង
 សត្វនោះក៏ទៅយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តងប៉ុណ្ណោះ សម្រាប់
 បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹកផង ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រានោះឯង

អត្ថបទ សាលាហោរាទិក

អត្ថាតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេនុបសង្កម្ភ
 ឱបសង្កម្ភត្ថា តំ សត្តំ ឯតទរោច ឯហំ ភោ សត្ត
 សាលាហារំ កម៌ស្សមាតិ ។ អលំ ភោ សត្ត
 អាហរោ មេ សាលំ សត្តិទេវ សាយំ ចាតវសា-
 យាតិ ។ អថោ សោ វសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សត្តស្ស
 ទិដ្ឋានុកតំ អាបដ្ឋមាណោ សាលំ អាហាសិ សត្តិទេវ
 ទ្ធិហាយ ឯវំ កិរ ភោ សាជ្ជតិ ។ អថោ វសេដ្ឋា
 អត្ថាតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេនុបសង្កម្ភ
 ឱបសង្កម្ភត្ថា តំ សត្តំ ឯតទរោច ឯហំ ភោ សត្ត
 សាលាហារំ កម៌ស្សមាតិ ។ អលំ ភោ សត្ត អា-
 ហរោ មេ សាលំ សត្តិទេវ សាយំ ចាតវសាយាតិ ។
 អថោ សោ វសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សត្តស្ស
 ទិដ្ឋានុកតំ អាបដ្ឋមាណោ សាលំ អាហាសិ សត្តិទេវ
 ចត្វហាយ ឯវំ កិរ ភោ សាជ្ជតិ ។ អថោ វសេដ្ឋា
 អត្ថាតរោ សត្តោ យេន សោ សត្តោ តេនុបសង្កម្ភ

អន្តរាស្សត្រ និយាយអំពីការនាំយកស្រូវសាលីជាដើម

មានសត្វម្នាក់ចូលទៅរកសត្វនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ
 បបួលសត្វនោះដូច្នេះថា នៃសត្វដ៏ចំរើន អ្នកចូរមក យើងនឹងទៅនាំ
 យកស្រូវសាលីជាអាហារ ។ សត្វនោះ ឆ្លើយតបថា នៃសត្វដ៏ចំរើន
 ល្ហើយកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវសាលី ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តង ហើយទុក
 បរិភោគ ក្នុងវេលាព្រឹកផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹងការទាជៈ ទើប
 សត្វនោះ បានយកតម្រាប់តាមសត្វនោះ ក៏ទៅនាំយកស្រូវសាលីមក
 ដោយគិតថា យីអើ ការដែលនាំយកស្រូវសាលី មកតែម្តងប៉ុណ្ណោះ
 សម្រាប់បរិភោគ បានពីថ្ងៃយ៉ាងនេះ ជាការស្រួលមែន ។ ម្ចាស់
 វាសេដ្ឋៈ នឹងការទាជៈ គ្រានោះឯង មានសត្វម្នាក់ទៀតចូលទៅរកសត្វ
 នោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយបបួលសត្វនោះ ដូច្នេះថា
 នៃសត្វដ៏ចំរើន អ្នកចូរមក យើងនឹងទៅនាំយកស្រូវសាលី ជាអាហារ ។
 សត្វនោះឆ្លើយតបថា នៃសត្វដ៏ចំរើន ល្ហើយកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវសាលី
 ក្នុងវេលាល្ងាចតែម្តង ហើយទុកបរិភោគវេលាព្រឹកផង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 នឹងការទាជៈ ទើបសត្វនោះយកតម្រាប់តាមសត្វនោះ ក៏នាំយកស្រូវសាលី
 មកដោយគិតថា យីអើ ការដែលនាំយកស្រូវសាលី មកតែម្តងប៉ុណ្ណោះ
 សម្រាប់បរិភោគ បានបួនថ្ងៃយ៉ាងនេះ ជាការស្រួលមែន ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 នឹងការទាជៈ គ្រានោះឯង មានសត្វម្នាក់ទៀត ចូលទៅរកសត្វនោះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាណិកោ

ឧបសង្កម្ភិត្វា តំ សុត្តំ ឯតទវោច ឯហិ ភោ សុត្ត
 សាលាហារំ កមិស្សាមាតិ ។ អលំ ភោ សុត្ត អា-
 ហរោ មេ សាលំ សក្កិនេវ ចត្វហាយាតិ ។ អថោ
 សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ តស្ស សុត្តស្ស ទិដ្ឋានុកតិ
 អាបជ្ជមាណោ សាលំ អាហាសិ សក្កិនេវ អដ្ឋហាយ
 ឯវំ តេវ ភោ សាដ្ឋតិ ។ យតោ ទោ តេ វាសេដ្ឋា
 សត្តា សង្ខិដ្ឋការកំ សាលំ ឧបក្កមិស្ស បរិកុញ្ញតិ ។
 អថោ វាសេដ្ឋា កណោ តណ្ហាលំ បរិយោនទ្ធិ (១)
 ថុសោមិ តណ្ហាលំ បរិយោនទ្ធិ លុនិមិ នប្បដិវុទ្ធិ
 អបទានំ បញ្ញាយិត្ត សណ្ឋាសណ្ឋា សាលយោ (២)
 អដ្ឋស្ស ។

[៦០] អថោ តេ វាសេដ្ឋា សត្តា សង្ខិបតិស្ស
 សង្ខិបតិស្ស អនុត្តនិស្ស ហាបកា វត ភោ ធម្មា សត្តស្ស
 ហាតុក្កតា មយំ ហិ បុព្វេ មនោមយា អហាមា
 បតិកក្កា សយំ បកា អនុលិក្ខតា សុក្កដាយោ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកថា បិដក

លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយ បបួលសត្វនោះដូច្នេះថា ម្ចាស់
 សត្វដ៏ចំរើន អ្នកចូរមក យើងនឹងទៅនាំយកស្រូវសាលី ជាអាហារ ។
 សត្វនោះឆ្លើយតបថា ម្ចាស់សត្វដ៏ចំរើន ឈ្មោះកុំ ខ្ញុំបាននាំយកស្រូវ
 សាលីមកតែម្តង ហើយទុកបរិភោគបានបួនថ្ងៃ ។ ម្ចាស់វេសជ្ជៈ នឹង
 ការព្យាបាលៈ ទើបសត្វនោះយកតម្រាប់តាមសត្វនោះ ក៏នាំយកស្រូវសាលីមក
 ដោយគិតថា យំអើ ការដែលនាំយកស្រូវសាលីមកតែម្តងប៉ុណ្ណោះ ទុក
 សម្រាប់បរិភោគបាន ៨ ថ្ងៃយ៉ាងនេះ ជាការស្រួលមែន ។ ម្ចាស់វេសជ្ជៈ
 នឹងការព្យាបាលៈ លុះពួកសត្វទាំងនោះ បាននាំគ្នាផ្ដើមបរិភោគស្រូវសាលី
 ដែលខ្លួនសន្យាទុកក្នុងកាលណាហើយ ។ ម្ចាស់វេសជ្ជៈ នឹងការព្យាបាលៈ កាល
 នោះឯង កុណាកក់ព័ទ្ធអង្គរ ទាំងអង្គាមក់ព័ទ្ធអង្គរ សូម្បីកន្លែងដែល
 គេច្រូតហើយ ក៏លែងដុះឡើងវិញ ប្រាកដជាមិនពេញដូចដើម ស្រូវ
 សាលីទាំងឡាយ ក៏ដុះមួយគុម្ភៗ (ហាក់ដូចជាគេចង់ជាបាច់) ។

[៦១] ម្ចាស់វេសជ្ជៈ នឹងការព្យាបាលៈ គ្រានោះឯង ពួកសត្វទាំងនោះមក
 ប្រជុំគ្នា លុះមកប្រជុំគ្នាហើយ គួញត្រូវថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន
 ឧហ្មា ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ បានកើតប្រាកដក្នុងពួកសត្វហើយ ព្រោះ
 កាលពីដើម ពួកយើងជាអ្នកកើតដោយឈានចិត្ត មានបិតជាអាហារ
 មានពន្លឺភ្លឺចេញឯង អំពីកាយ គ្រាប់ទៅក្នុងអាកាសបាន បិតនៅក្នុង

អន្តញ្ញាសុត្តេ សាលវិភាគំ មរិយាទន្ធបទំ

ចំរំ ធីយមទ្ធានំ អដ្ឋម្ភា តេសំ នោ អម្ពាតំ កកាចិ កក-
 ហាចិ ចំរំ^(១) ធីយស្ស អទ្ធានោ អទ្ធិយេន រសបធីរី ឧទ-
 កស្សី សមន្តានិ^(២) សា អហោសិ វណ្ណសម្ពន្ធា កន្ធា-
 សម្ពន្ធា រសសម្ពន្ធា តេ មយំ រសបធីរី ហត្ថេហិ
 អាលុប្បការកំ ឧបក្កមម្ភា បរិក្កញ្ញតំ តេសន្នោ រស-
 បធីរី ហត្ថេហិ អាលុប្បការកំ ឧបក្កមមតំ បរិក្កញ្ញតំ
 សយំបកា អន្តរាយំ សយំបកាយ អន្តរហិតាយ
 ចន្ទិមសុរិយា ចាតុរហេសំ ចន្ទិមសុរិយេសុ ចាតុ-
 ភតេសុ នក្ខត្តានិ តាវក្ករាជានិ ចាតុរហេសំ នក្ខតេសុ
 តាវក្ករបេសុ ចាតុភតេសុ រត្តិនិ បញ្ចាយីសុ រត្តិនិ-
 វេសុ បញ្ចាយហានេសុ មាសទ្ធមាសា បញ្ចាយីសុ មាស-
 ទ្ធមាសេសុ បញ្ចាយមាសេសុ ឧត្តសំវត្ថរា បញ្ចាយីសុ
 តេ មយំ រសបធីរី បរិក្កញ្ញនា តព្វក្កា តទាហារា-
 ចំរំ ធីយមទ្ធានំ អដ្ឋម្ភា តេសំ នោ ចាបកានិយេវ
 អកុសលានំ ធម្មានំ ចាតុកាវា រសបធីរី អន្តរាយំ

១ ឧ. ម. បិដកំ ន ទំស្សនិ ។ ២ ឧ. ម. សមគានំ ។

អនុញ្ញាត្យាប្រ ការចែកស្រូវសាលី ការតាំងភ្នំស្រែ

ទីដំបូង បានបំភ្លឺនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង លុះកាលកន្លងជាយូរអង្វែង
 ទៅ ផែនដីមានរស ក៏អណ្តែតជាសលើទឹក ដើម្បីពួកយើងទាំងនោះ
 ឯផែនដីនោះ មានសម្បូរ (ល្អ) មានភ្នំ (ក្រអូប) មានរស (ផ្អែម)
 ពួកយើងទាំងនោះ បាននាំគ្នាយកដៃ កកាយផែនដី ដែលមានរសមក
 ធ្វើជាតំនូតហើយបរិភោគ កាលពួកយើងទាំងនោះ នាំគ្នាយកដៃកកាយ
 ផែនដី ដែលមានរសធ្វើជាតំនូត ហើយបរិភោគ ពន្លឺដែលភ្លឺចេញឯង
 (អំពីកាយ) ក៏សាបសូន្យទៅ លុះពន្លឺដែលភ្លឺចេញឯង សាបសូន្យទៅ
 ហើយ ព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះអាទិត្យ ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះព្រះចន្ទ្រនឹងព្រះ
 អាទិត្យកើតប្រាកដឡើងហើយ នក្ខត្តបូក្សដែលមានរូបជាផ្កាយទាំងឡាយ
 ក៏កើតប្រាកដឡើង លុះនក្ខត្តបូក្សដែលមានរូបជាផ្កាយទាំងឡាយ កើត
 ប្រាកដឡើងហើយ យប់នឹងថ្ងៃក៏កើតប្រាកដឡើង លុះយប់នឹងថ្ងៃកើត
 ប្រាកដឡើងហើយ ខែ ១ នឹងកន្លះខែក៏កើតប្រាកដឡើង លុះខែ ១ នឹង
 កន្លះខែកើតប្រាកដឡើងហើយ រដូវនឹងឆ្នាំក៏កើតប្រាកដឡើង កាលពួក
 យើងទាំងនោះ បរិភោគផែនដីមានរស យកផែនដីនោះជាចំណី យក
 ផែនដីនោះជាអាហារ ក៏បំភ្លឺនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែផែនដី
 មានរសសាបសូន្យទៅ ព្រោះហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក
 កើតប្រាកដ ដល់យើងទាំងឡាយនោះ លុះផែនដីមានរសសាបសូន្យ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

រសបឋវីយា អន្តរហិតាយ ភ្លមិបប្បដិកោ ចាតុរហោសិ
 សោ អហោសិ វណ្ណសម្បជ្ជោ កន្ធុសម្បជ្ជោ
 រសសម្បជ្ជោ តេ មយំ ភ្លមិបប្បដិកំ ឧបក្កមិមា
 បរិកុញ្ញតំ តេ មយំ តំ បរិកុញ្ញតា តត្ថក្ខា តទាហារា ចិរំ
 ធីយមទ្ធានំ អដ្ឋមា តេសំ នោ ចាបកាយំយេវ អកុស-
 លានំ ធម្មានំ ចាតុភាវំ ភ្លមិបប្បដិកោ អន្តរាយំ ភ្លមិ-
 បប្បដិកោ អន្តរហិតេ បទាលតា ចាតុរហោសិ សា អ-
 ហោសិ វណ្ណសម្បជ្ជោ កន្ធុសម្បជ្ជោ រសសម្បជ្ជោ តេ មយំ
 បទាលតំ ឧបក្កមិមា បរិកុញ្ញតំ តេ មយំ តំ បរិកុញ្ញតា
 តត្ថក្ខា តទាហារា ចិរំ ធីយមទ្ធានំ អដ្ឋមា តេសំ នោ
 ចាបកាយំយេវ អកុសលានំ ធម្មានំ ចាតុភាវំ បទា-
 លតា អន្តរាយំ បទាលតាយ អន្តរហិតាយ អកដ្ឋ-
 ចាកោ សាលំ ចាតុរហោសិ អកលោកា អដ្ឋសោ
 សុទ្ធោ សុគន្ធោ តណ្ហលច្ឆលោ យន្តំ សាយំ សាយ-
 មាសាយ អាហារម ចាតោ តំ ហោតិ បក្កំ បដិវរុទ្ធិ

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ ទិយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ហើយ ក្រមវេននដ៏កើតប្រាកដឡើង ឯក្រមវេននដ៏នោះមានសម្បុរ (ល្អ) មានភ្និន (ក្រអូប) មានរស (ផ្អែម) ពួកយើងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាផ្អើម បរិភោគក្រមវេននដ៏ កាលពួកយើងទាំងនោះ បរិភោគក្រមវេននដ៏នោះ យកក្រមវេននដ៏នោះជាចំណី យកក្រមវេននដ៏នោះជាអាហារ ក៏បីតនៅ អស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែក្រមវេននដ៏នោះសាបសូន្យទៅ ព្រោះ ហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក កើតប្រាកដដល់យើងទាំង ឡាយនោះ លុះក្រមវេននដ៏សាបសូន្យហើយ បទាលតាក៏កើតប្រាកដ ឡើង ឯបទាលតានោះ មានសម្បុរ (ល្អ) មានភ្និន (ក្រអូប) មានរស (ផ្អែម) ពួកយើងទាំងនោះ ក៏នាំគ្នាផ្អើមបរិភោគបទាលតា កាលពួក យើងទាំងនោះបរិភោគបទាលតានោះ យកបទាលតានោះជាចំណី យក បទាលតានោះជាអាហារ ក៏បីតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែ បទាលតានោះសាបសូន្យទៅ ព្រោះហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសល ដ៏លាមក កើតប្រាកដឡើងដល់យើងទាំងឡាយនោះ បទាលតាសាប សូន្យហើយ ទើបស្រូវសាលីកើតឯង មិនមានកុណ្ឌក មិនមានអណ្តាម ជាស្រូវសណ្ត មានភ្និនប្រអូប មានផ្លែចេញមកជាអង្ករ ក៏កើតប្រាកដ ឡើង ពួកយើងនាំយកស្រូវសាលី ត្រង់ទីណាក្នុងវេលាល្ងាច សម្រាប់ បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច លុះព្រឹកឡើងទីនោះ ក៏មានស្រូវសាលីដុះច្រប

អង្គញ្ញត្តិ ឯកសត្តសម្ពត្តិ សាលិកាត្ថប្បទានំ

យំនំ ចាតោ ចាតវាសាយ អាហារម សាយនំ ហោតិ
 បត្តំ បដិវរុទ្ធំ នាបទានំ បញ្ញាយិត្ត តេ មយំ អកដ្ឋ-
 ចាតំ សាលី បរិកុញ្ញា តត្ថត្ថា តទាហារា ចរិ
 ទីយមទ្ធានំ អដ្ឋមា តេសនោ ចាបកានំយេវ អក្ក-
 សលានំ ធម្មានំ ចាតុភាវា កណោមី តណ្ហាលំ
 បរិយោនទ្ធិ ឌុសោមី តណ្ហាលំ បរិយោនទ្ធិ ល្អនិមិ
 នប្បដិវរុទ្ធំ អបទានម្បិ(១) បញ្ញាយិត្ត សណ្ឋាសណ្ឋា
 សាលយោ វិតា យនន មយំ សាលី វិកជេយ្យម
 មរិយានំ វេបេយ្យមាតិ ។ អថខោ(២) វាសេដ្ឋា សត្តា
 សាលី វិកជីសុ មរិយានំ វេបេសុំ ។

[៦២] អថខោ វាសេដ្ឋា អញ្ញត្តោ សត្តោ
 លោលជាតិកោ សត្តំ ភាគំ បរិកុញ្ញោ អញ្ញត្ត
 ភាគំ អទិន្នំ អទិយិត្ថា បរិកុញ្ញា ។ តមេនំ អក្ក-
 ហេសុំ កហេត្វា ឯតទេវាចំ ចាបតិ វត កោ សត្ត
 ករោសិ យត្រ ហិ នាម សត្តំ ភាគំ បរិកុញ្ញោ

១១ អបទានំ ។ ២ ឧ. ម. អថខោ ពេ ។

អត្ថបទសូត្រ ការសន្មតសត្វម្នាក់ ការប្រគល់ឲ្យទូរចំណែកស្រូវសាលី

ទ្រុល មានផ្លែទុំឡើងវិញ ពួកយើងនាំយកស្រូវសាលី ត្រង់ទីណាមក
ក្នុងវេលាព្រឹក សម្រាប់បរិភោគ ក្នុងវេលាព្រឹក លុះវេលាល្ងាច ទីនោះ
ក៏មានស្រូវសាលី ដុះច្របទ្រុល មានផ្លែទុំឡើងវិញ ទីនោះក៏ប្រាកដ
ហាក់ដូចជាមិនបានច្រកឡើយ កាលពួកយើងទាំងនោះ បរិភោគស្រូវ
សាលីកើតឯង យកស្រូវសាលីនោះជាចំណី យកស្រូវសាលីនោះជា
អាហារ ក៏បិតនៅអស់កាលជាយូរអង្វែង ស្រាប់តែកុណាកុំព័ទ្ធអង្ករ
ទាំងអង្ករម កុំព័ទ្ធអង្ករ សូម្បីទីដែលច្រក ក៏មិនដុះឡើងវិញប្រាកដ
ពេញដូចដើម ស្រូវសាលីទាំងឡាយក៏ដុះមួយគុម្ព ។ (ហាក់ដូចជាគេចង់
ជាបាច់) ព្រោះហេតុនៃធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសលដ៏លាមក កើតប្រាកដ
ដល់យើងទាំងឡាយនោះ បើដូច្នោះ គួរតែយើង ចែកស្រូវសាលីគ្នា
គួរតែបោះព្រំខណ្ឌ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ លំដាប់នោះឯង
សត្វទាំងឡាយ ក៏នាំគ្នាចែកស្រូវសាលី បោះព្រំខណ្ឌ ដោយខ្លួនៗ ។

(៦៦) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ ត្រានោះ មានសត្វម្នាក់ជាកិ
ជាអ្នកលះលោះ លាក់សំចៃចំណែករបស់ខ្លួនទុក លួចយកចំណែក
របស់អ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ មកបរិភោគ ។ សត្វទាំងឡាយក៏បាន
ចាប់សត្វនោះ លុះចាប់បានហើយក៏ស្លៀងដូច្នេះថា ឧសត្វអើយ ឯងធ្វើ
អំពើអាក្រក់ណាស់ មិនគួរបើឯងលាក់សំចៃចំណែករបស់ខ្លួនទុក លួច

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អញ្ចត្ថំ ភាគំ អធិដ្ឋំ អាទិយត្វា បរិកុញ្ញសិ មា
 គោ(១) សត្ត បុន (២) ឯវ្យុបមកាសីតិ ។ ឯវ្យុ
 គោតិ ខោ វាសេដ្ឋា សោ សត្តោ តេសំ សត្តានំ
 បច្ចុស្សោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ វាសេដ្ឋា សោ
 សត្តោ ។ បេ ។ តតិយម្បិ ខោ វាសេដ្ឋា សោ
 សត្តោ សតិំ ភាគំ បរិកុញ្ញោ អញ្ចត្ថំ ភាគំ
 អធិដ្ឋំ អាទិយត្វា បរិកុញ្ញំ ។ តមេនំ អក្កហេស្មំ
 កហេត្វា ឯតទវេទិ បាបតិ វត គោ សត្ត កហេសិ
 យត្រ ហិ នាម សតិំ ភាគំ បរិកុញ្ញោ អញ្ចត្ថំ
 ភាគំ អធិដ្ឋំ អាទិយត្វា បរិកុញ្ញំ(៣) មា គោ សត្ត
 បុនបិ ឯវ្យុបិ អកាសីតិ ។ អញ្ចោ បាលីនា បហា-
 រីសុ អញ្ចោ លេខីនា បហារីសុ អញ្ចោ ទណ្ឌន
 បហារីសុ ។ តទគ្គេ ខោ បុន វាសេដ្ឋា អធិដ្ឋានំ
 បញ្ចាយតិ កវហា បញ្ចាយតិ មុសាវាទោ បញ្ចាយតិ
 ទណ្ឌានំ បញ្ចាយតិ ។ អថខោ តេ វាសេដ្ឋា
 សត្តា សង្កបតីសុ សង្កបតីត្វា អនុតិដ្ឋិសុ

១ ទ. មាស្ស ពោ ។ ម. មាសុ ពោ ។ ២ ទ. ម. បុន បិ ។ ៣ ទ. ម. បរិកុញ្ញសិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិគរ

យកចំណែករបស់អ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ មកបរិភោគសោះ នៃសត្វ
 អើយ ឯងកុំធ្វើអំពើបែបនេះទៀតឡើយ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 សត្វនោះបានទទួលតបពាក្យ របស់ពួកសត្វទាំងនោះថា អើអ្នកដទៃ ។
 ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈនឹងការទ្វាដៈ សត្វនោះ (លួចយកចំណែករបស់អ្នកដទៃ)
 ជាតំរប់ពីរផងផង ។ បេ ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សត្វនោះបាន
 លាក់សំចៃចំណែករបស់ខ្លួនទុក លួចយកចំណែករបស់អ្នកដទៃ ដែល
 គេមិនបានឲ្យ មកបរិភោគជាតំរប់ ៣ ផងផង ។ សត្វទាំងឡាយក៏បានចាប់
 សត្វនោះ លុះចាប់បានហើយក៏ស្តីឲ្យដូច្នេះថា ឧសត្វអើយ ឯងធ្វើអំពើ
 អាក្រក់ណាស់ មិនគួរបើឯងលាក់សំចៃរបស់ខ្លួនទុក លួចយកចំណែក
 របស់អ្នកដទៃ ដែលគេមិនបានឲ្យ មកបរិភោគសោះ នៃសត្វអើយ
 ឯងកុំធ្វើអំពើបែបនេះទៀតឡើយ ។ ពួកសត្វខ្លះតបទៈ (សត្វនោះ) នឹងដៃ
 ពួកសត្វខ្លះចោលនឹងជុំដី ពួកសត្វខ្លះវាយនឹងតម្បង ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ ការលួចទ្រព្យគេក៏ប្រាកដឡើង ការតិះដៀលក៏ប្រាកដ
 ឡើង ការនិយាយកុហកក៏ប្រាកដឡើង ការដាក់អាជ្ញាក៏ប្រាកដឡើង
 តាំងពីកាលនោះជាដើមមក ។ ម្ចាស់វាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ គ្រា
 នោះឯង ពួកសត្វទាំងនោះមកប្រជុំគ្នា លុះប្រជុំគ្នាហើយ ក៏គូញត្រែថា

អន្តរាស្ត្រ ឯកសន្តសម្មតិ សាលិកាពុទ្ធិកាមំ

ចាបតា វត កោ ធម្មា សត្តេស្យ ចាតុត្ថតា យត្រ
 ហិ ជាម អទិន្នានានំ បញ្ញាយិស្សតិ ករហា បញ្ញា-
 យិស្សតិ មុសាវាទោ បញ្ញាយិស្សតិ ទណ្ឌានានំ
 បញ្ញាយិស្សតិ យន្ទន មយំ ឯកំ សត្តំ សម្មន្ទេយ្យាប
 យោ^(១) តោ សម្មាទិយិតតំ ទិយេយ្យ សម្មាករហិតតំ
 ករហេយ្យ សម្មាបញ្ចជេតតំ បញ្ចជេយ្យ មយំ
 បនប្ប សាលីនំ ភាគំ អនុប្បទស្សាមាតិ ។ អថខោ
 តេ វាសេដ្ឋា សត្តា យោ នេសំ សត្តោ អភិរុ-
 តរោ ច ទស្សនីយតរោ ច ចាសាទិកតរោ ច
 មហេសត្ថិតរោ ច តិ សត្តំ ឧបសង្កម្មត្វា ឯតទ-
 រោទំ ឯហិ កោ សត្តំ សម្មាទិយិតតំ ទិយ^(២)
 សម្មាករហិតតំ ករហា^(៣) សម្មាបញ្ចជេតតំ បញ្ចជេហិ
 មយំ បន រោ^(៤) សាលីនំ ភាគំ អនុប្បទស្សាមាតិ ។

១ ឧ. សោ ។ ២ ទិយិតិបិ កត្តបិ ពេត្តកេ ។ ៣ ឧ. ករហិ ។ ៤ ឧ. ម. តេ ។

អនុញ្ញាសូត្រ ការសន្មតសត្វម្នាក់ ធំឯការប្រគល់ឲ្យទ្វារចំណែកស្រូវសាលី
 យើងអើហ្ន៎ ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ កើតប្រាកដដល់សត្វទាំងឡាយហើយ
 ព្រោះថា ការលួចទ្រព្យគេក៏កើតប្រាកដឡើង ការគិះដៀលក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង ការនិយាយកុហកក៏កើតប្រាកដឡើង ការដាក់គាជ្វាក៏កើតប្រាកដ
 ឡើង បើដូច្នោះ គួរតែពួកយើងសន្មតសត្វណាម្នាក់ ឲ្យជាអ្នកបន្ទោសសត្វ
 ដែលយើងគួរបន្ទោសតាមហេតុ ឲ្យគិះដៀលសត្វ ដែលយើងគួរគិះដៀល
 តាមហេតុ ឲ្យបណ្តាញសត្វ ដែលយើងគួរបណ្តាញតាមហេតុ ចំណែក
 ខាងពួកយើង ត្រូវជូនចំណែកស្រូវសាលីទាំងឡាយ ឲ្យដល់សត្វនោះ ។
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ដោះ ទើបពួកសត្វទាំងនោះ នាំគ្នាចូលទៅរកសត្វ
 ដែលជាអ្នកមានរូបល្អ គួរមើលមើល គួរជ្រះថ្លា មានស័ក្តិធំ^(១) ជាងពួក
 សត្វទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយដូច្នេះថា បពិត្រសត្វ
 ដ៏ចម្រើន អ្នកចូរមកបន្ទោសសត្វ ដែលគួរបន្ទោសតាមហេតុ ចូរគិះដៀល
 សត្វ ដែលគួរគិះដៀលតាមហេតុ ចូរបណ្តាញសត្វ ដែលគួរបណ្តាញតាម
 ហេតុចុះ សឹមពួកយើងនឹងជូនចំណែកស្រូវសាលីទាំងឡាយដល់អ្នក ។

១ (អន្តិកថា) ធំព្រះចរមពោធិសត្វនៃយើង ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ក ពាដិកវិញ្ញា

ឯវិ គោតិ ខោ សោ វាសេដ្ឋា សត្តោ^(១) តេសិ
សត្តានំ បដិស្សត្ថា សម្មាជីយិតតំ ជីយិ សម្មាគរ-
ហិតតំ ករហិ សម្មាបញ្ចាជេតតំ បញ្ចាជេសិ ។ តេ
បនស្ស សាលីនំ ភាគំ អនុប្បទិសុ ។

[៦៣] មហាជនសម្មតោតិ ខោ វាសេដ្ឋា
មហាសម្មតោត្រូវ^(២) បឋមំ អក្ខរំ ឧបនិព្វតំ ។
ខេត្តានំ អធិបតីតិ^(៣) ខោ វាសេដ្ឋា ខតិយោ ខតិ-
យោត្រូវ ធុតិយំ អក្ខរំ ឧបនិព្វតំ ។ ធម្មេន
បរេសំ រញ្ជេតីតិ^(៤) ខោ វាសេដ្ឋា រាជា រាជាត្រូវ
តតិយំ អក្ខរំ ឧបនិព្វតំ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា
ឯវមេវស្ស ខតិយមណ្ឌលស្ស ខោរាលោន អក្កពោន
អក្ខរេន អភិនិព្វតិ អហោសិ ។ តេសិយេវ សត្តានំ
អពោសិ សទិសានិយេវ នោ អសទិសានំ ធម្មេនេវ
ឃ

១ ឧ. ម. វាសេដ្ឋិ សោ សត្តោ ។ ២ ឧ. ម. មហាសម្មតោ មហាសម្មតោត្រូវ ។
៣ ឧ. បតីតិ ។ ៤ ឧ. បរេ រញ្ជេតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វនោះ បានទទួលតបពាក្យរបស់សត្វទាំង
នោះថា អើអ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ហើយក៏បន្ទោសសត្វ ដែលគួរ
បន្ទោសតាមហេតុ គឺដៀលសត្វដែលគួរគំរើលតាមហេតុ បណ្តេញ
សត្វ ដែលគួរបណ្តេញតាមហេតុ ។ ពួកសត្វទាំងនោះ ក៏បានជូន
ចំណែកស្រូវសាលីទាំងឡាយដល់សត្វនោះ ។

(៦៣) ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វនោះ មហាជនសន្មត
ហើយ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈ^(១)ជាដំបូងក៏កើតឡើងថា មហា-
សន្មតដូច្នេះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វនោះជាអធិបតីនៃស្រែ
ទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី ២ ក៏កើតឡើងថា ខត្តិយៈ
ខត្តិយៈដូច្នេះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ សត្វនោះញ៉ាំងសត្វទាំង
ឡាយដទៃ ឲ្យពេញចិត្តដោយធម៌ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី ៣
ក៏កើតឡើងថា រាជា រាជា ដូច្នេះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ហេតុ
ដូច្នោះ អក្ខរៈដែលជាច្បាប់ចាស់ បានកើតឡើងដល់ខត្តិយមណ្ឌលនោះ
យ៉ាងនេះឯង ។ ការកើតនៃអក្ខរៈដល់ពួកសត្វទាំងនោះឯង ដូចគ្នា
នឹងសត្វទាំងឡាយដទៃដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ កើតឡើងតែដោយធម៌

១ អន្ធិកថា ថា បានដល់ពាក្យសម្រាប់កំណត់ សម្រាប់ចេញឈ្មោះ សម្រាប់ចេញគុំ
សម្រាប់និយាយ ។

អន្តរាសុត្តេ អនិច្ចាតាទិពាបធម្មាហិ

នោ អធិម្ពន ។ ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា
ជនេតស្មី ទិដ្ឋ ចេវ ធម្ម អភិសម្បវាយញ្ច ។

(៦៤) អថទោ តេសំ សត្តានិយេ(១) ឯកប្បានំ
ឯកទេហាសិ ចាបកា វត កោ ធម្មា សត្តេសុ
ចាតុក្កតា យត្រ ហិ ធាម អនិច្ចាទានំ បញ្ញា-
យិស្សតិ ករហា បញ្ញាយិស្សតិ មុសាវាទោ បញ្ញា-
យិស្សតិ ទណ្ឌាទានំ បញ្ញាយិស្សតិ បព្វាជនំ បញ្ញា-
យិស្សតិ យន្ធន មយំ ចាបកេ អកុសលេ ធម្ម
វាហេយ្យមាតិ(២) ។ តេ ចាបកេ អកុសលេ ធម្ម
វាហេស្មី ។ ចាបកេ អកុសលេ ធម្ម វាហេន្តិគ
ទោ វាសេដ្ឋា ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណាត្រេវ បឋមំ
អក្ខរំ ឧបនិព្វតំ ។ តេ អរោយតនេ បណ្ឌិត្យ-
ដិយោ ច ករិត្យា បណ្ឌិត្យដីសុ ឈាយន្តិ ។
វីតជ្ជារា វីតជ្ជមា បន្ទមុសលា សាយំ សាយ-
មាសាយ ចាតោ ចាតារាសាយ កាមនិកមរាជ-
នានិយោ ឌីសវន្តិ ឃាសមេសនា(៣) ។ តេ

១ ឧ. តេសញ្ញោ ទោ វាសេន្តិ សត្តានំ ។ ម. អថទោ តេសំ វាសេន្តិ សត្តានិយេវ ។
២ ឧ. ពាហេយ្យមាតិ ។ ៣ ម. ឃាសមេសនា ។

អនុញ្ញាត្យត្រ ឱយាយអំពីបាបធម៌មានអទិភាពជាដើម

បុណ្ណោះឯង មិនមែនដោយសុខធម៌ទេ ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ៈ
ព្រោះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ន នឹង
បរវេលាក ។

(៦៤) គ្រានោះឯង បណ្ណាសត្វទាំងឡាយនោះ សត្វពួកខ្លះបាន
គិតគ្នាយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ធម៌ដ៏លាមកទាំងឡាយ
កើតប្រាកដ ដល់ពួកសត្វហើយ ព្រោះថា ការលួចទ្រព្យគេ ក៏ប្រាកដ
ឡើង ពាក្យគិះដៀល ក៏ប្រាកដឡើង ការនិយាយកុហក ក៏ប្រាកដឡើង
ការដាក់អាជ្ញា ក៏ប្រាកដឡើង ការបណ្តេញ ក៏ប្រាកដឡើង បើដូច្នោះ
ពួកយើងគួរតែបន្ទាត់ នូវធម៌ជាអកុសល ដ៏លាមកទាំងឡាយចេញ ។
សត្វទាំងនោះ ក៏បានបន្ទាត់ នូវធម៌ជាអកុសលដ៏លាមកចេញ ។ ម្នាល
វាសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ៈ សត្វទាំងឡាយនោះបន្ទាត់ នូវធម៌ជាអកុសល
ដ៏លាមក ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី១ ក៏កើតឡើងថា ព្រាហ្មណៈ
ព្រាហ្មណៈដូច្នេះ ។ សត្វទាំងឡាយនោះ បានធ្វើជំរុំស្លឹកក្នុងព្រៃវាលាង
ហើយសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងជំរុំប្រក់ស្លឹកទាំងឡាយ ។ ពួកសត្វទាំងនោះ
មិនមានភ្លើង មិនមានផ្សែង មិនមានអគ្រី ត្រាច់ទៅកាន់ស្រុកនិគមនឹង
រាជធានី ស្វែងរកអាហារក្នុងវេលាល្ងាច សម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច
ស្វែងរកក្នុងវេលាព្រឹកសម្រាប់បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹក ។ ពួកសត្វទាំងនោះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

យាសំ បដិលភិក្ខុ បុននេវ អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិសុ
 ឈាយន្តំ ។ តមេនំ មនុស្សា និស្វា ឯវមាហំសុ ឥមេ
 ខោ ភោ សត្តា អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិយោ ករិក្ខា
 បណ្ណកុដិសុ ឈាយន្តំ វីតង្គារា វីតង្គមា បន្ទមុសលា
 សាយំ សាយមាសាយ បាតោ បាតវាសាយ តាម-
 និកមរាជនានិយោ ឱសវន្តំ យាសមេសនា ។ តេ
 យាសម្បដិលភិក្ខុ បុននេវ អរញ្ញាយតនេ បណ្ណ-
 កុដិសុ ឈាយន្តំ ។ ឈាយន្តំតិ ខោ បន វាសេដ្ឋា
 ឈាយិកា ឈាយិកាត្រូវ(១) ទុតិយំ អត្តរំ ឧប-
 និព្វតំ តេសំយេវ ខោ វាសេដ្ឋា សត្តានំ ឯកច្ចេ
 សត្តា អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដិសុ ឈានំ(២) អន-
 ភិសម្ពនមាណា តាមសាមន្តំ និកមសាមន្តំ ឱសវិត្វា(៣)
 កន្លេ ករោន្តា អាគច្ឆន្តំ ។ តមេនំ មនុស្សា
 និស្វា ឯវមាហំសុ ឥមេ ខោ បន ភោ(៤) សត្តា

១ ១. ឈាយន្តំ ។ ឈាយន្តំតិ ខោ បន វាសេដ្ឋា ឈាយកា ឈាយកាត្រូវ ។ ២ ១.
 ម. ពំ ឈានំ ។ ៣ ១. និកមសាមន្តមោសវិត្វា ។ ៤ ១. ម. ខោ ភោ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

លុះបានអាហារហើយ ក៏នៅសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងជំរំស្លឹកទាំងឡាយក្នុង
 ព្រៃរំលោងទៀត ។ មនុស្សទាំងឡាយ លុះឃើញសត្វទាំងនោះហើយ
 ក៏និយាយគ្នាយ៉ាងនេះថា នែគ្នាយើងអើយ ពួកសត្វទាំងនេះឯង ធ្វើជំរំ
 ស្លឹកទាំងឡាយ ក្នុងព្រៃរំលោង ហើយនៅសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងជំរំស្លឹក
 ទាំងឡាយ ជាសត្វមិនមានភ្លើង មិនមានផ្សែង មិនមានអង្រែ តែងគ្រាច់
 ទៅកាន់ស្រុកនិគមនឹងរាជធានី ស្វែងរកអាហារក្នុងវេលាល្ងាចសម្រាប់
 បរិភោគក្នុងវេលាល្ងាច ស្វែងរកក្នុងវេលាព្រឹកសម្រាប់បរិភោគ ក្នុងវេលា
 ព្រឹក ។ ពួកសត្វទាំងនោះ លុះបានអាហារហើយ ក៏សំឡឹងអារម្មណ៍
 ក្នុងជំរំស្លឹក ក្នុងព្រៃរំលោងទៀត ។ ម្ចាស់វេសេដ្ឋៈនឹងការទាជៈ ពួកសត្វ
 ទាំងនោះឯង តែងសំឡឹងអារម្មណ៍ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី២
 ក៏កើតឡើងថា ឈាយិកា ឈាយិកា (អ្នកសំឡឹងអារម្មណ៍) ។ ម្ចាស់
 វេសេដ្ឋៈ នឹងការទាជៈ បណ្តាសត្វទាំងនោះឯង សត្វពួកខ្លះកាលមិនអាច
 នឹងសំឡឹងអារម្មណ៍ក្នុងជំរំស្លឹកទាំងឡាយ ក្នុងព្រៃរំលោងបាន ក៏ចូលទៅ
 កាន់ស្រុកជិត និគមជិត ភាគតែងបង្រៀននូវគន្លះ (គឺវេទមន្ត) រួចត្រឡប់
 មកវិញ ។ មនុស្សទាំងឡាយ លុះបានឃើញសត្វទាំងនោះហើយនិយាយ
 គ្នាយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គ្នាយើងអើយ ពួកសត្វទាំងនេះឯង មិនអាចនឹង

អនុញ្ញាតុត្តរ អដ្ឋាយិកា អដ្ឋាយិកាត្រូវ ពត៌យព្រះបដិព្វត្ថំ

អរញ្ញាយតនេ បណ្ណកុដ៏សុ ឈានំ អនភិសម្ពនមាណ
 តាមសាមន្តំ និកមសាមន្តំ ឱសរិត្យា កន្លែ ករោណ្ឌ
 កច្ឆន្តំ ។ ននានិមេ ឈាយន្តំ ននានិមេ ឈាយន្តំតិ
 ខោ វាសេដ្ឋា អដ្ឋាយិកា អដ្ឋាយិកាត្រូវ តតិយំ
 អត្តរំ ឧបនិព្វត្តំ ។ ហ្និនសម្ពត្តិ ខោ បន វាសេដ្ឋា
 តេន សមយេន ហោតិ តនេតវហិ សេដ្ឋសម្ពត្តិ ។
 តតិ ខោ វាសេដ្ឋា ឯវមេតស្ស ព្រាហ្មណមណ្ឌលស្ស
 មោរណេន អត្តពោន អត្តវេន អភិនិព្វត្តិ អហោសិ ។
 តេសំយេវ សត្តានំ អពោសិ សនិសានំយេវ នោ
 អសនិសានំ ធម្មេនេវ នោ អធម្មេន ។ ធម្មោ
 ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្មី និដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ
 អភិសម្ពរាយតា ។

[៦៥] តេសំយេវ ខោ វាសេដ្ឋា សត្តានំ ឯតត្ថេ
 សត្តា មេដ្ឋនំ ធម្មំ សមាទាយ វិស្សំ កម្មន្តេ (១)
 បយោជេស្សំ ។ មេដ្ឋនំ ធម្មំ សមាទាយ វិស្សំ

អង្គញ្ញវប្ប ការកើតឡើងនៃអក្ខរៈទី ៣ ជាអដ្ឋយិកាអដ្ឋយិកា

សំឡឹងអារម្មណ៍ក្នុងដំរើស្វិតទាំងឡាយ ក្នុងព្រៃរំលោងបាន ក៏ចូលមកកាន់
 ស្រុកជិត និតមជិត ភាគតែងបង្រៀននូវគន្លងរូបត្រឡប់ទៅវិញ ។ ម្នាល
 វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សត្វទាំង នេះ វេមនមិនសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ សត្វទាំងនេះ វេមនមិនសំឡឹងអារម្មណ៍ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ
 ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈទី ៣ កើតឡើងថា អដ្ឋយិកា អដ្ឋយិកា
 (អ្នកមិនសំឡឹងអារម្មណ៍) ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ក្នុងសម័យនោះ
 ការទ្រទ្រង់នឹងការបង្រៀននូវមន្ត គេសន្មតថាជាការថោកទាបទេ តែក្នុង
 កាលឥឡូវនេះ ការទ្រទ្រង់នឹងការបង្រៀននូវមន្តនោះ គេសន្មតថាជាការ
 ប្រសើរវិញ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ហេតុដូច្នោះឯង អក្ខរៈដែល
 ជាច្បាប់ចាស់ បានកើតឡើង ដល់ព្រាហ្មណ៍មណ្ឌលនោះ យ៉ាងនេះ ។
 ការកើតនៃអក្ខរៈដល់ពួកសត្វទាំងនោះឯង ដូចគ្នានឹងសត្វទាំងឡាយដទៃ
 ដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ កើតឡើងដោយធម៌តែម្យ៉ាងប៉ុណ្ណោះឯង មិន
 មែនដោយខុសធម៌ទេ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះថា ធម៌ជា
 គុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជនទាំងបច្ចុប្បន្ននឹងបរលោក ។

(៦៥) ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ បណ្តាសត្វទាំងនោះឯង សត្វ
 ពួកខ្លះប្រព្រឹត្តកាន់នូវមេដ្ឋនធម្ម ហើយប្រកបការងារផ្សេងៗគ្នា ។ ម្នាល
 វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ សត្វទាំងឡាយប្រព្រឹត្តកាន់នូវមេដ្ឋនធម្ម ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាធិការក្កោ

កម្មនេ បយោជេន្តិតិ ខោ វាសេដ្ឋា វេស្សា វេស្សា
 ត្រូវ អក្ខរំ និព្វត្តំ ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា ឃុំមេតស្ស ។
 សន្តិ(១) ។ ឥតិ ខោ វាសេដ្ឋា ឃុំមេតស្ស សុទ្ធ-
 មណ្ឌលស្ស ចោរាលោន អក្ខរោន អក្ខរេន អភិនិព្វតិ
 អហោសិ តេសំយេវ សត្តានំ អពោសិ(២) សទិសានំ-
 យេវ នោ អសទិសានំ ធម្មេនេវ នោ អធម្មេន ។
 ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្មី និដ្ឋេ តេវ
 ធម្មេ អភិសម្បវាយញ្ច ។

[៦៦] អហុ ខោ សោ វាសេដ្ឋា សមយោ យំ
 ខត្តិយោបិ សកំ ធម្មំ ករហមាណោ អតារស្មា អនតា-
 រិយំ បព្វជតិ សមណោ ភវិស្សាមីតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ
 វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ វេស្សាបិ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។
 សុទ្ធាបិ ខោ(៣) សកំ ធម្មំ ករហមាណោ អតារស្មា
 អនតារិយំ បព្វជតិ សមណោ ភវិស្សាមីតិ ។ ឥមេហិ
 ខោ វាសេដ្ឋា ចត្វាហិ មណ្ឌលេហិ សមណមណ្ឌលស្ស

១ ឧ. ម. សុត្តន្តនិ វិស្សតិ ។ ២ ឧ. ម. អនញ្ញសំ ។ ៣ ឧ. ខោសត្វោ
 ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាណិវគ្គ

ប្រកបការងារផ្សេងៗ ព្រោះហេតុនោះឯង ទើបអក្ខរៈក៏កើតថា វេស្សៈ
 វេស្សៈដូច្នេះ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ (ការកើតឡើងនៃអក្ខរៈ
 ដែលជាច្បាប់ចាស់ក៏មានឡើង) ដល់វេស្សមណ្ឌលនុ៎ះយ៉ាងនេះ ដោយ
 ហេតុនេះឯង ។ សេចក្តីបំប្រញ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់
 ហេតុដូច្នោះឯង អក្ខរៈដែលជាច្បាប់ចាស់ បានកើតឡើងដល់សុទ្ធមណ្ឌល
 នុ៎ះយ៉ាងនេះឯង ការកើតឡើងនៃអក្ខរៈ ដល់ពួកសត្វទាំងនោះឯង
 ដូចគ្នានឹងសត្វទាំងឡាយដទៃដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ កើតឡើងដោយ
 ធម៌តែប៉ុណ្ណោះឯង មិនមែនដោយខុសធម៌ទេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹង
 ការទាស់ ព្រោះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ទាំងបច្ចុប្បន្ន
 នឹងបរលោក ។

[៦៦] ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ មានសម័យ ដែលខត្តិយៈខ្លះ
 គំរេងៗលធម៌របស់ខ្លួន ហើយចេញចាកផ្ទះចូលមកបួស ដោយបំណងថា
 អាត្មាអញនឹងធ្វើជាសមណៈដូច្នេះក៏មាន ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់
 ព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវរសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ វេស្សៈខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាល
 វរសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ សុទ្ធាខ្លះ គំរេងៗលធម៌របស់ខ្លួន ចេញចាកផ្ទះចូល
 ទៅបួសដោយបំណងថា អាត្មាអញនឹងធ្វើជាសមណៈដូច្នេះក៏មាន ។ ម្នាល
 វរសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ ការកើតឡើងនៃសមណមណ្ឌល ក៏បានមានឡើង

អនុញ្ញាតុត្តេ ទុច្ចរិត រណំ ទុច្ចរិតវិហារ

អភិវឌ្ឍន៍ អយោសិ តេសំយេវ សត្តានំ អញ្ញោសិ
 សទិសានំយេវ នោ អសទិសានំ ធម្មេនេវ នោ
 អធម្មេន ។ ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា សេដ្ឋា ជនេតស្មី
 និដ្ឋេ ចេវ ធម្មេ អភិសម្បកាយញ្ច ។

(៦៧) ខត្តិយោបិ ទោ វាសេដ្ឋា កាយេន ទុច្ច-
 រិតញ្ចវត្ថុ វាចាយ ទុច្ចរិតញ្ចវត្ថុ មនសា ទុច្ចរិតញ្ចវត្ថុ
 មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានោ^(១) មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្ម-
 សមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា អចាយំ
 ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតិ និរយំ ឧបបជ្ឈតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ ទោ
 វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ វេស្សោបិ ទោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។
 សុទ្ធោបិ ទោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ សមណោបិ ទោ
 វាសេដ្ឋា កាយេន ទុច្ចរិតញ្ចវត្ថុ វាចាយ ទុច្ចរិតញ្ច-
 វត្ថុ មនសា ទុច្ចរិតញ្ចវត្ថុ មិច្ឆាទិដ្ឋិកោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្ម-
 សមាទានោ មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានហេតុ កាយស្ស
 ភេទា បរិ មរណា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតិ និរយំ
 ឧបបជ្ឈតិ ។

១ ១. មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទានោ ន ទិស្សតិ ។

អនុញ្ញាត្យស្រួល ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់នឹងផលនៃការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់

ដោយសារមណ្ឌលទាំង ៤ នេះឯង ការកើតឡើងនៃសមណមណ្ឌលដល់
សត្វទាំងនោះឯង ដូចគ្នានឹងសត្វទាំងឡាយដទៃដែរ មិនមែនខុសគ្នាទេ
កើតឡើងដោយធម៌តែប៉ុណ្ណោះឯង មិនមែនដោយខុសធម៌ទេ ។ ម្ចាស់
វសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ៈ ព្រោះថា ធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន
ទាំងបច្ចុប្បន្ននឹងបរលោក ។

(៦៧) ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ៈ មានខត្តិយៈខ្លះប្រព្រឹត្តិអាក្រក់
ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយចិត្តជាមិច្ឆា-
ទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់ នូវកម្មជាមិច្ឆា-
ទិដ្ឋិនោះ លុះបែកផ្ចាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ
នឹងការទាស់ៈ មានព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ។ បេ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ៈ
មានវេស្សៈខ្លះ ។ បេ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ៈ មានសុទ្ធាខ្លះ
។ បេ ។ ម្ចាស់វសេដ្ឋៈ នឹងការទាស់ៈ មានសមណៈខ្លះ ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់
ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ដោយចិត្ត ជា
មិច្ឆាទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្មជាមិច្ឆា-
ទិដ្ឋិនោះ លុះបែកផ្ចាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ប្រេតវិស័យ អសុរកាយ នរក ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

[៦៨] ខត្តិយោបិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន សុច-
 រិតញ្ញវិទ្យា វាចាយ សុចរិតញ្ញវិទ្យា មនសា សុចរិតញ្ញ-
 វិទ្យា សម្មាទិដ្ឋិកោ សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានោ សម្មា-
 ទិដ្ឋិកម្មសមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា
 សុគតី សក្កំ លោកំ ឧបបជ្ជតិ ។ ព្រាហ្មណោបិ ខោ
 វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ វេស្សោបិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។
 សុន្ទោបិ ខោ វាសេដ្ឋា ។ បេ ។ សមណោបិ ខោ
 វាសេដ្ឋា កាយេន សុចរិតញ្ញវិទ្យា វាចាយ សុចរ-
 ិតញ្ញវិទ្យា មនសា សុចរិតញ្ញវិទ្យា សម្មាទិដ្ឋិកោ សម្មា-
 ទិដ្ឋិកម្មសមាទានោ សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទានហេតុ
 កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុគតី សក្កំ លោកំ
 ឧបបជ្ជតិ ។

[៦៩] ខត្តិយោបិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន
 ធួយការី វាចាយ ធួយការី មនសា ធួយការី
 វិមិស្សទិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្មសមាទានោ វិមិស្សកម្ម-
 សមាទានហេតុ^(១) កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា

១ វិមិស្សទិដ្ឋិកោ វិមិស្សកម្មសមាទានហេតុ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

[៦៨] ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានខត្តិយៈខ្លះប្រព្រឹត្តល្អដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត ជាសម្មាទិដ្ឋិ ប្រកាន់
 នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិនោះ លុះបែក
 ឆ្ងាយរាងកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិស្នូតិទៅលោក ។
 ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ
 នឹងការទ្វាដៈ មានវេស្សៈខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មាន
 សុទ្ធៈខ្លះ ។ បេ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសមណៈខ្លះប្រព្រឹត្ត
 ល្អដោយកាយ ប្រព្រឹត្តល្អដោយវាចា ប្រព្រឹត្តល្អដោយចិត្ត ជាសម្មា-
 ទិដ្ឋិ ប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្មជាសម្មាទិដ្ឋិ
 នោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នូតិទៅលោក ។

[៦៩] ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានខត្តិយៈខ្លះជាអ្នកធ្វើអំពើ
 ទាំងពីរ គឺជួនកាល ធ្វើអំពើអាក្រក់ ជួនកាល ធ្វើអំពើល្អដោយកាយ
 ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត មានទិដ្ឋិច្រឡំគ្នា
 ផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវ
 កម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ នោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តី

អត្ថកថាសុត្តន្ត សុចរិតបរណំ សុចរិតវិញ្ញាណ

សុខទុក្ខត្រូវដឹងសំដែង ហោតិ ។ ត្រាហ្មឈោមិ ខោ
 វាសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយកាវី វាចាយ ទ្វយកាវី
 មនសា ទ្វយកាវី វិមិស្សនិដ្ឋិតោ វិមិស្សកម្មសមា-
 នានោ វិមិស្សកម្មសមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា
 បរិ មរណា សុខទុក្ខត្រូវដឹងសំដែង ហោតិ ។ វេស្សាមិ
 ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយកាវី វាចាយ ទ្វយ-
 កាវី មនសា ទ្វយកាវី វិមិស្សនិដ្ឋិតោ វិមិស្សកម្ម-
 សមាទានោ វិមិស្សកម្មសមាទានហេតុ កាយស្ស
 ភេទា បរិ មរណា សុខទុក្ខត្រូវដឹងសំដែង ហោតិ ។
 សុខោមិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន ទ្វយកាវី វាចាយ
 ទ្វយកាវី មនសា ទ្វយកាវី វិមិស្សនិដ្ឋិតោ
 វិមិស្សកម្មសមាទានោ វិមិស្សកម្មសមាទានហេតុ
 កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុខទុក្ខត្រូវដឹងសំដែង
 ហោតិ ។ សមឈោមិ ខោ វាសេដ្ឋា កាយេន
 ទ្វយកាវី វាចាយ ទ្វយកាវី មនសា ទ្វយកាវី

អត្ថបទសូត្រ ការប្រព្រឹត្តិល្អនិងទិសនៃការប្រព្រឹត្តិល្អ

ស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខខ្លះទុក្ខខ្លះ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មាន
 ព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយ
 វាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយចិត្ត មានទិដ្ឋ ច្រឡំគ្នាផ្សេងៗ ប្រកាន់
 នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេងៗ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នា
 ផ្សេងៗ នោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បាន
 ទទួលសុខខ្លះ ទុក្ខខ្លះ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានវេស្សៈខ្លះ
 ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយវាចា ធ្វើអំពើ
 ទាំងពីរដោយចិត្ត មានទិដ្ឋច្រឡំគ្នាផ្សេងៗ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នា
 ផ្សេងៗ ព្រោះហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នាផ្សេងៗ នោះ លុះ
 បែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខខ្លះ ទុក្ខ
 ខ្លះ ។ ម្នាលវសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសុទ្ធាខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំង
 ពីរ ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយចិត្ត
 មានទិដ្ឋច្រឡំគ្នាផ្សេងៗ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេងៗ ព្រោះ
 ហេតុតែប្រកាន់នូវកម្ម ដែលច្រឡំគ្នាផ្សេងៗ នោះ លុះបែកឆ្ងាយរាង
 កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខខ្លះ ទុក្ខខ្លះ ។ ម្នាល
 វសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសមណៈខ្លះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយ
 កាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ ដោយចិត្ត មានទិដ្ឋ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយស្ស បាធិការកថា

វិមលស្សនិដ្ឋិតោ វិមលស្សកម្មសមាទានោ វិមលស្សកម្ម-
សមាទានហេតុ កាយស្ស ភេទា បរិ បរណា
សុខទុក្ខកម្មជីវីវេទី ហោតិ ។

[៧០] ខតិយោបិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន សំវុតោ
វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្ធិ ពោធិបត្តិ-
យាមំ ធម្មាមំ^(១) ភាវនមត្វាយ ទិដ្ឋយេវ^(២) ធម្មេ បរិ-
និព្វាយតិ^(៣) ។ ព្រាហ្មណេន ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន
សំវុតោ វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្ធិ ពោ-
ធិបត្តិយាមំ ធម្មាមំ ភាវនមត្វាយ ទិដ្ឋយេវ ធម្មេ បរិ-
និព្វាយតិ ។ វេស្សេន ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន សំវុតោ
វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្ធិ ពោធិបត្តិ-
យាមំ ធម្មាមំ ភាវនមត្វាយ ទិដ្ឋយេវ ធម្មេ បរិ-
និព្វាយតិ ។ សុទ្ធោបិ ទោ វិសេដ្ឋា កាយេន^(៤) សំវុតោ
វាចាយ សំវុតោ មនសា សំវុតោ សត្តន្ធិ ពោធិបត្តិ-
យាមំ ធម្មាមំ ភាវនមត្វាយ ទិដ្ឋយេវ ធម្មេ បរិនិព្វា-
យតិ ។

១ ម. ភោគបត្តិយធម្មាមំ ។ ២ ខ. ម. ទិដ្ឋេ វ ។ ៣ ម. បរិនិព្វាតិ ។ ៤ ខ.
ម. សុទ្ធោបិ ទោ វិសេដ្ឋិ ។ សមណេន ទោ វិសេដ្ឋិ កាយេន ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិកាធូ

ច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ ព្រោះហេតុតែ
ប្រកាន់នូវកម្មដែលច្រឡំគ្នាផ្សេង ។ នោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់
អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏បានទទួលសុខខ្លះ ទុកខ្លះ ។

(៧០) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងទ្វារកាដៈ មានខត្តិយៈខ្លះ ជាអ្នកសង្រួម
ដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវការ
ចំរើនពោធិបក្ខិយធម៌ ៧ កង(១) ក៏បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ម្នាល
វាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានព្រាហ្មណ៍ខ្លះ ជាអ្នកសង្រួមដោយកាយ
សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវការចំរើនពោធិបក្ខិយ-
ធម៌ ៧ កង ក៏បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
មានវេស្សៈខ្លះ ជាអ្នកសង្រួមដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួម
ដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវការចំរើនពោធិបក្ខិយធម៌ ៧ កង ក៏បរិនិព្វានក្នុង
បច្ចុប្បន្ននេះឯង ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ មានសុខ្ខៈខ្លះ ជាអ្នក
សង្រួមដោយកាយ សង្រួមដោយវាចា សង្រួមដោយចិត្ត អាស្រ័យនូវ
ការចំរើនពោធិបក្ខិយធម៌ ៧ កង ក៏បរិនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។

១ ពោធិបក្ខិយធម៌ ៧ កងរាប់យកសតិប្បដ្ឋាន៤ផ្នែក ១ រហូតដល់អន្តរិកមុត្តផ្នែក៧ទីបំផុត ។

អនុញ្ញាត្តិ សន្តត្តិព្រហ្មជាតិ

(២១) ឥមេសំ ហិ វាសេដ្ឋា ចតុន្នំ វណ្ណានំ យោ
 ហោតិ ភិក្ខុ អរហំ វណ្ណាសវេ វុសិតវា^(១) កត-
 តេរណីយោ ឱហិតកាវេ អនុប្បត្តិសនេត្តោ បរិក្ខុណា-
 ភវសញ្ញោជនោ សម្មទញ្ញាវិមុត្តោ សោ នេសំ អត្ត-
 មក្ខាយតិ ធម្មនេវ នោ អធម្មន ។ ធម្មោ ហិ វាសេដ្ឋា
 សេដ្ឋោ ជនេតស្មី ទិដ្ឋ ថេវ នេម្ហ អភិសម្បវាយញ្ច ។
 ព្រហ្មជាតិ^(២) វាសេដ្ឋា សន្តត្តិមារេន តាថា ភាសិតា

(២២) ឧត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្មី

យេ តោត្ថប្បដិសាវនោ

វិជ្ជាចរណាសម្បជ្ជោ

សោ សេដ្ឋោ នេវហានុសេតិ ។

សាបិ ទោ^(៣) បនេសា វាសេដ្ឋា ព្រហ្មជាតិ សន្តត្តិមារេន
 តាថា សុត្តតា នោ ទុត្តតា សុភាសិតា នោ ទុក្ខាសិតា
 អត្ថសញ្ញតា នោ អនត្ថសញ្ញតា អនុមតា មយា ។

១ ឧ. វិស្សនភិក្ខុ ឧទិស្សនិ ។ ២ ឧ. ព្រហ្មជាតិ ។ ៣ ឧ. ម. សា ១៧ ។

អន្តរាសូត្រ ភាគរាជសន្តមាសព្រហ្ម

(៧១) ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ក៏បណ្តាវណ្ណៈទាំង ៤ នេះ
 វណ្ណៈណា ជាភិក្ខុ ជាអរហន្ត ជាវិណាស្រព ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ
 រួចស្រេចហើយ បានធ្វើសោឡសកិច្ចស្រេចហើយ មានការដាក់ចុះ
 ហើយ បានសម្រេចប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ដោយលំដាប់ហើយ មានតណ្ហា
 ជាគ្រឿងចងក្នងកតាអស់រលីងហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះហើយ ព្រោះ
 បានត្រាស់ដឹង ដោយប្រពៃ អ្នកនោះប្រាកដថាជាបុគ្គលប្រសើរលើស
 ជាងវណ្ណៈទាំង ៤ នោះ តាមធម៌ពិត មិនមែនមិនដោយធម៌ទេ ។
 ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ព្រោះថាធម៌ជាគុណដ៏ប្រសើរបំផុតក្នុងប្រជុំ
 ជន ទាំងបច្ចុប្បន្ន នឹងបរលោក ។ ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ
 សូម្បីព្រហ្មឈ្មោះសន្តមាស ក៏បានពោលគាថាទុកថា

(៧២) ខត្តិយៈជាជាតិប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ដែលជា
 អ្នកពូកែដល់គោត្រ អ្នកដែលបរិបូណ៌ ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ
 ប្រសើរបំផុត ក្នុងពួកទេវតានឹងមនុស្ស ។

ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាដៈ ឯគាថានេះឯង ព្រហ្មឈ្មោះសន្តមាស
 បានពោលពីព្រះហើយ មិនមែនពោលមិនពីព្រះទេ បានសំដែងល្អហើយ
 មិនមែនសំដែងមិនល្អទេ ជាគាថាប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនមែន
 ជាមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ឡើយ គាថាគតក៏យល់ព្រមតាមដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស ពាណិករក្ខោ

អហំមិ វាសេដ្ឋា ឯវំ វនាមិ

ខត្តិយោ សេដ្ឋោ ជនេតស្ថិ

យេ តោត្ថប្បដិសារិនោ

វិជ្ជាចរណម្យនោ

សោ(១) សេដ្ឋោ ទេវហនុសេតិ ។

ឥនមវោច ភកភា ។ អត្ថមនា វាសេដ្ឋការាជ្ជាជា

ភកវតោ ភាសិតំ អភិនន្តិតំ ។

អន្តញ្ញសុត្តំ ចតុត្ថំ^(២) និដ្ឋិតំ ។

១ ឧ. សោតិ ន វិស្សតិ ។ ២ ម. អន្តញ្ញសុត្តំ ចតុត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ម្នាលវាសេដ្ឋៈ នឹងការទ្វាជៈ ចំណែកខាងតថាគតក៏បានពោលយ៉ាងនេះថា

ខត្តិយៈជាជាតិប្រសើរបំផុត ក្នុងប្រជុំជន ដែលជាអ្នកព្យា
 ដល់គោត្រ ដែលជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈប្រសើរ
 បំផុត ក្នុងពួកទេវតានឹងមនុស្ស ។

លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ព្រះសូត្រនេះ ចប់ហើយ ។

វាសេដ្ឋសាមណេរ នឹងការទ្វាជសាមណេរ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ
 ចំពោះភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។

ធម៌ អនុញ្ញាសូត្រទី ៤ ។

សម្បសាទនីយសុត្តំ បញ្ចមំ

[៧៣] ឯវេស្មេ សុត្តំ ។ ឯតំ សមយំ កកវំ

នាឡន្ទាយំ វិហារតិ ចាវរិកម្ហវនេ ។ អថខោ

អាយស្មា សារីរុត្តោ យេន កកវំ តេនុបសន្ថមិ

ឧបសន្ថមិត្វា កកវន្តំ អភិវនេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ អាយស្មា សារីរុត្តោ កកវន្តំ

ឯតទរោច ឯវំ បសន្នោ អហំ កន្លេ កកវតិ ន

ចាហុ ន ច កវិស្សតិ ន ចេតវហិ វិជ្ជតិ អញ្ចោ

សមណោ វំ ព្រាហ្មណោ វំ កកវតា ភិយ្យោ-

ភិញ្ញាតោ យទិទំ សម្ពោនិយន្តិ ។ ឧទ្យាហ ខោ តេ

អយំ សារីរុត្តោ អាសភិវចា ភាសិតា ឯតិសោ

លម្អៀសទីតាំងសូត្រ ទី ៥

(៧៣) ខ្ញុំបានស្តាប់មកហើយយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ
មានព្រះភាគគង់នៅក្នុងព្រៃស្វាយ របស់បាវរិកសេដ្ឋី^(១) ទៀបក្រុង
នាឡូន្ទា ។ លំដាប់នោះឯង ព្រះសាវ័បុត្រដ៏មានអាយុ ចូលទៅគាល់
ព្រះមានជោគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគហើយ
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះសាវ័បុត្រដ៏មានអាយុ អង្គុយក្នុងទី
ដ៏សមគួរស្រេចហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លាចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាង
នេះថា សមណៈបុព្វាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលមានញាណដ៏លើសលុបជាង
ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹង ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនមាន
ក្នុងកាលខាងមុខក៏មិនមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មិនមាន ។ ព្រះមាន
ព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សាវ័បុត្រ អាសកិវាចា (វាចាដ៏អង្គអាច)
ដែលអ្នកបានពោលមកនេះ ហួសពេកណាស់ អ្នកបានកាន់យកនូវសេចក្តី

១ អន្តិកថា ថា បានជាឈ្មោះថា បាវរិកសេដ្ឋី ព្រោះសេដ្ឋីនេះ ជាអ្នកលក់សំពត់ឈ្មោះ
បាវរៈ គឺសំពត់ដែលមានរោមញ័រវែងហើយទន់ផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាធិការត្ថោ

កហិតោ សីហនាទោ នទិតោ ឯវំ បសន្នោ អហំ
 កន្លេ កកវតិ ន ចាហុ ន ច កវិស្សតិ ន ចេតវហិ
 វិជ្ជតិ អញ្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កកវតា
 កិយេក្យកិញ្ចតរោ យទិទំ សម្ពោជយន្តិ ។

(៧៤) កី ធុ ទោ តេ^(១) សាវ័ប្បត្ត យេ តេ អហេ-
 សំ អតីតមន្វាទំ អវហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ
 កកវន្តោ ចេតសា ចេតោ បរិច្ច វិទិតា ឯវំសីលា តេ
 កកវន្តោ អហេសំ ឥតិបិ ឯវិជម្ពា តេ កកវន្តោ អហេ-
 សំ ឥតិបិ ឯវិបញ្ញា តេ កកវន្តោ អហេសំ ឥតិបិ
 ឯវិវិហារី តេ កកវន្តោ អហេសំ ឥតិបិ ឯវិម្ពតា តេ
 កកវន្តោ អហេសំ ឥតិបិតិ ។ នោ ហេតិ កន្លេតិ^(២) ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាដិកវគ្គ

ដាច់ស្រេច^(១)ហើយ បានទាំងបន្ទីសីហនាទេថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លា ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា សមណៈបូ
 ព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលមានញាណដ៏លើសលុប ជាងព្រះមានព្រះភាគ
 ក្នុងការត្រាស់ដឹង ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនមាន ក្នុងកាលខាងមុខ
 ក៏មិនមាន ទាំងក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មិនមាន ។

(៧៤) ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សារីបុត្រ ព្រះអរហន្ត-
 សម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលកន្លងទៅហើយ អ្នកបានកំណត់នូវព្រះ
 ហឫទ័យរបស់ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ ដោយ
 ចិត្ត (របស់ខ្លួន) ថា ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានសីលយ៉ាងនេះក្តី
 ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានធម៌យ៉ាងនេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ
 មានបញ្ញាយ៉ាងនេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានវិហារធម៌យ៉ាង
 នេះក្តី ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះក្តី ដូច្នេះ ។ ដែរឬ ។
 ព្រះសារីបុត្រក្រាបបង្គំទូលថា ដំណើរនេះ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

១ ចូលចិត្តសិបដោយព្រាហ្ម មិនជឿតាមពាក្យដែលឮតាម ។ ភ្លាមក មិនជឿតាមពាក្យ
 បរម្យុវាគពាក្យដែលឮ ។ មកតាមអាចារ្យ មិនជឿតាមពាក្យដែលឮគេថា មិនជឿដោយអាគ
 ក្សន្ទុស មិនជឿតាមសេចក្តីផ្តន្ទិសអាការៈ មិនជឿតាមសេចក្តីចូលចិត្តដោយគំនិតដែលខ្លួន
 ធ្លាប់យល់មិនជឿតាមហេតុដែលខ្លួនគ្រិះរិះ មិនជឿតាមហេតុដែលប្រមាណយកនឹងខ្លួនឯង ។
 អដ្ឋកថា ។ (មើលសេចក្តីពិស្តារក្នុងកាលាមសូត្រ របស់ព្រះមហាវិមលធម្ម ដែលបោះពុម្ពរួច
 ហើយផងចុះ) ។

សម្បទាន្តយសុត្តេ សាវ័ប្បុត្តស្ស បុព្វដំ

តី បន តេ សាវ័ប្បុត្ត យេ តេ ភវីស្សន្តិ អនាគតមន្វាទំ
 អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា សព្វេ តេ ភកវន្តោ ចេតសា
 ចេតោ បរិច្ឆ វិទិតា ឯវិសីលោ តេ ភកវន្តោ ភវីស្សន្តិ ឥតិបិ
 ឯវិជម្ហា ។ ឯវិបញ្ញា ។ ឯវិវិហារី ។ ឯវិវិមុត្តា តេ ភកវន្តោ
 ភវីស្សន្តិ ឥតិបិ ។ នោ ហេតំ កន្លេតិ(១) ។ តី បន
 តេ សាវ័ប្បុត្ត អហំ ឯតរហំ អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ឆ វិទិតា ឯវិសីលោ ភកវ
 ឥតិបិ ឯវិជម្ហា ។ ឯវិបញ្ញា ។ ឯវិវិហារី ។ ឯវិ-
 វិមុត្តោ ភកវ ឥតិបិ ។ នោ ហេតំ កន្លេតិ ។
 ឯត្ថ ហិ(២) តេ សាវ័ប្បុត្ត អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នេសុ
 អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធភេសុ ចេតោបរិយញ្ញាលំ នតិ

សម្បទានិយស្សត្រ ការត្រាស់សួរចំពោះព្រះសាវ័បុត្រ

ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សាវ័បុត្រ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធានំ
 ឡាយ ដែលនឹងមានក្នុងខាងមុខ អ្នកបានកំណត់នូវព្រះហឫទ័យរបស់
 ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន)
 ថា ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ នឹងមានសីលយ៉ាងនេះក្តី នឹងមានធម៌
 យ៉ាងនេះក្តី ដែរឬ ។ នឹងមានបញ្ញាយ៉ាងនេះ ។ នឹងមានវិហារធម៌យ៉ាង
 នេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគទាំងនោះ នឹងមានវិមុត្តិយ៉ាងនេះ ដូច្នេះ ។
 ដែរឬ ។ ព្រះសាវ័បុត្រក្រាបបង្គំទូលថា ដំណើរនេះ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សាវ័បុត្រ តថាគតដែល
 ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ អ្នកបានកំណត់នូវចិត្ត
 របស់តថាគត ដោយចិត្ត (របស់ខ្លួន) ថា ព្រះមានព្រះភាគ មានសីល
 យ៉ាងនេះក្តី មានធម៌យ៉ាងនេះក្តី ។ មានបញ្ញាយ៉ាងនេះ ។ មានវិហារធម៌
 យ៉ាងនេះ ។ ព្រះមានព្រះភាគ មានវិមុត្តិយ៉ាងនេះ ដូច្នេះ ។ ដែរឬ ។
 ព្រះសាវ័បុត្រក្រាបបង្គំទូលថា ដំណើរនេះ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សាវ័បុត្រ អ្នកមិនមានចេតនាបរិយ-
 ញាណ គឺប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ជំងឺនូវចិត្ត ក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទាំងឡាយនេះ ដែលជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្នទេ កាលបើមិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

អថ តិព្ភារហិ តេ អយំ សាវីបុត្ត ឧទ្ធចារា អាស-
 ភិវាចា ភាសិតា ឯកសោ កហិតោ សីហនាទោ
 នទិតោ ឯវំ បសន្នោ អហំ កន្តេ កកវតិ ន ចាហុ
 ន ច កវិស្សតិ ន ចេតវហិ វិជ្ជតិ អញ្ចេ សម-
 ណោ វា ព្រាហ្មណោ វា កកវតា ភិយ្យោភិតាតោ
 យទិទំ សម្ពោជិយន្តំ ។ ន ខោ បនេតំ កន្តេ^(១)
 អតីតាធាតុបច្ចុប្បន្នេសុ អរហន្តេសុ សម្មាសម្ពុទ្ធទេសុ
 ចេតោបរិយញ្ញាណំ អតី អបិច មេ ធម្មទូយោ^(២) វិទិតោ
 សេយ្យថាបិ កន្តេ រញ្ចេ បច្ចុន្តមំ នករំ ទទ្សទ្វាលំ^(៣)
 ទទ្សទាគារតោរណំ ឯកទ្វារំ តត្រស្ស ទោវរិកោ
 បណ្ឌិតោ វិយត្តោ មេធាវីអញ្ញាតានំ និវរេតា ញាតានំ
 បវេសេតា សោ តស្ស នករស្ស សាមន្តា អនុបរិយា-
 យបដំ អនុត្តមមាទោ^(៤) ន បស្សេយ្យ ចាការសង្ខំ
 វា ចាការវិវិ វា អន្តមសោ វិទ្យានិក្ខមនមត្ថបំ^(៥)

១ ខ. ន ខោ មេ វគ្គេ ។ ២ ខ. អបិច មេ វគ្គេ ធម្មទូយោ ។ ម. អបិច ខោ... ។
 ៣ ខ. ម. ទទ្សទាបំ ។ ៤ ខ. អនុត្តមត្ថេ ។ ៥ ខ. ពិណាលនិស្សក្កនមត្តម្យំ ។ ម. ពិណ្ឌា-
 និក្ខមនមត្តបំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

ញាណដូច្នេះ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកនិយាយយ៉ាងនេះ ម្ចាស់សារីបុត្រ អ្នក
 បាននិយាយអាសកិវាចា ដែលអ្នកបានពោលមកនេះ ហួសពេកណាស់
 អ្នកបានកាន់យកនូវសេចក្តីដាច់ស្រេច ហើយបានទាំងបន្ទីសីហនាទៅ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គជ្រះថ្លាក្នុងព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ
 ថា សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលមានញាណដ៏លើសលុប ជាងព្រះ
 មានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹង ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ ក៏មិនមាន ក្នុង
 កាលឆ្លងមុខ ក៏មិនមាន ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ក៏មិនមាន ។ ព្រះសារីបុត្រ
 ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានចេតនាបរិយ-
 ញាណនេះ ក្នុងព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលជាអតីត អនា-
 គត បច្ចុប្បន្នទេ ប៉ុន្តែខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងតាមទំនងធម៌ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន នគរបុរីដែនរបស់ព្រះរាជា មានជើងបន្ទាយមាំ មានសសរ
 ក្បែរទ្វារកំពែងមាំ មានច្រកទ្វារតែមួយ អ្នករក្សាទ្វារនៃនគរនោះ ជា
 បណ្ឌិត ឈ្មោះវៃ មានប្រាជ្ញា ហាមប្រាមនូវពួកមនុស្ស ដែលខ្លួនមិន
 ធ្លាប់ស្គាល់ (មិនឲ្យចូលទៅ) បើកឲ្យតែពួកមនុស្ស ដែលខ្លួនធ្លាប់ស្គាល់
 ឲ្យចូលទៅ អ្នករក្សាទ្វារនោះ កាលដើរត្រួតត្រាមើលផ្លូវកំពែងទ្វារខ្វែង
 ដោយជុំវិញនៃនគរនោះ ក៏មិនបានឃើញនូវទី-ត ទៃកំពែង ឬចន្លោះនៃ
 កំពែងឡើយ ដោយហោចទៅ សូម្បីគ្រាន់តែឆ្មាចេញរួច (ក៏ពុំមាន)

សម្បទានិយមន្ត្រី សម្បទានិយមន្ត្រី ឆត្របញ្ចក្រ

តស្ម័ន ឃ្លីមស្ម័ន យេ កេចិ (១) ឡើងរិកា ចាលា
 តម្លៃ ឆត្រ បរិសុទ្ធ វា ឆត្រមន្ត វា សព្វ
 តេ តម្លៃ វា ឆត្រមន្ត បរិសុទ្ធ វា ឆត្រមន្ត វា ត
 ឃ្លីមស្ម័ន ឆត្រ មេ កន្លែ ឆត្រមន្ត វា ឆត្រមន្ត វា ត
 តេ អបោស្ម័ន អត្ថមន្ត អបោស្ម័ន សម្មាសម្ពុទ្ធ
 សព្វ តេ កក្កដា បញ្ច ឆត្រមន្ត បញ្ច ឆត្រមន្ត
 បេតសោ ឡើងរិកា បញ្ច ឆត្រមន្ត ឡើងរិកា
 បញ្ច សត្វប្បដ្ឋានេសុ សុប្បត្តិឆត្រមន្ត សត្វ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ យថាភូតិ កាវេត្រា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពុទ្ធ
 អភិសម្ពុទ្ធិស្ម័ន យេច តេ កន្លែ កក្កដា អនុត្តរ-
 មន្ត អបោស្ម័ន សម្មាសម្ពុទ្ធ សព្វ តេ កក្កដា
 បញ្ច ឆត្រមន្ត បញ្ច ឆត្រមន្ត បេតសោ ឡើងរិកា
 បញ្ច ឆត្រមន្ត ឡើងរិកា បញ្ច សត្វប្បដ្ឋានេសុ
 សុប្បត្តិឆត្រមន្ត សត្វ សម្មាសម្ពុទ្ធ យថាភូតិ
 កាវេត្រា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពុទ្ធ អភិសម្ពុទ្ធិស្ម័ន
 កក្កដា កន្លែ ឃ្លីមស្ម័ន អបោស្ម័ន សម្មាសម្ពុទ្ធ

សម្មសាទនីយសូត្រ សម្មសាទនទេសនា សេចក្តីបទដោយនគរ

អ្នកក្សត្រានោះ មានគំនិតយ៉ាងនេះថា ពួកសត្វដែលធំៗ ណាមួយ
 ចូលមកកាន់នគរនេះក្តី ចេញទៅវិញក្តី សត្វទាំងអស់នោះ រមែងចូល
 មកប្តូរចេញទៅតាមទ្វារនេះប៉ុណ្ណោះ សេចក្តីនេះយ៉ាងណាមិញ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឲ្យព្រះអង្គបានដឹងតាមទំនងធម៌ យ៉ាងនោះដែរ ថា ព្រះ
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលកន្លងទៅហើយ ព្រះអរហន្តសម្មា-
 សម្ពុទ្ធមានព្រះភាគទាំងនោះ ទ្រង់លះនូវនិវរណៈទាំង៥ ប្រការ ជាឧបក្កិ-
 លេសរបស់ចិត្ត ជាគ្រឿងធ្វើបញ្ញាឲ្យទុព្វលភាព មានព្រះហឫទ័យតាំង
 ឆាប់ល្អ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ បានចម្រើននូវសម្មាជ្ឈង្គទាំង ៧ តាមគួរ
 ដល់សេចក្តីពិត ក៏បានត្រាស់ដឹង នូវព្រះអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទោះបីព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ ដែលនឹង
 មានក្នុងអនាគតកាល ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ មានព្រះភាគទាំងអស់នោះ
 ទ្រង់លះនូវនិវរណៈទាំង៥ ប្រការ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ជាគ្រឿង
 ធ្វើបញ្ញាឲ្យទុព្វលភាព មានព្រះហឫទ័យតាំងឆាប់ល្អ ក្នុងសតិប្បដ្ឋាន
 ទាំង ៤ បានចម្រើននូវសម្មាជ្ឈង្គទាំង ៧ តាមគួរដល់សេចក្តីពិត នឹងបាន
 ត្រាស់ដឹង នូវព្រះអនុត្តរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទោះបីព្រះមានព្រះភាគ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

បញ្ច ជីវរណោ បហាយ ចេតសោ ឧបក្កិលេសេ
 បញ្ចាយ ទុព្វលករណោ ចត្វស្ស សតិប្បដ្ឋានេស្ស
 សុប្បតិដ្ឋិតចិត្តោ សត្ត សម្មាសម្ពោជ្ជេ យថាភូតំ
 ភាវេតា អនុត្តរំ សម្មាសម្ពោជី អភិសម្ពុទ្ធោ ។
 ឥនាហំ កន្លេ យេន កកវា តេនុបសង្កម្មំ ធម្មស្ស-
 វនាយ ។ តស្ស កន្លេ (១) កកវា ធម្មំ ទេសេសំ
 ឧត្តរត្តរំ (២) បណ្ឌិតបណ្ឌិតំ កល្យាណសុត្តំ សប្បដិភា-
 តំ (៣) ។ យថា យថា កន្លេ (៤) កកវា ធម្មំ ទេសេសំ
 ឧត្តរត្តរំ បណ្ឌិតបណ្ឌិតំ កល្យាណសុត្តំ សប្បដិភាតំ
 តថា តថាហំ តស្មី ធម្មេ អភិញ្ញា ឥនេកក្ខំ
 ធម្មំ ធម្មេស្ស ជិដ្ឋមកមំ សត្តរំ បសីទី សម្មា-
 សម្ពុទ្ធោ កកវា ស្វាគ្គាតោ កកវតា ធម្មោ
 សុបដិបន្នោ សង្ឃោតិ (៥) ។

១ ឧ. ភស្ស មេ កន្លេ ។ ២ ឧ. ឧត្តរត្តរំ ។ ៣ ឧ. ម. កល្យាណសុត្តសម្បជីវាតំ ។
 ៤ ឧ. ម យថា យថា មេ កន្លេ ។ ៥ ម. សាវកសង្ឃោតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ ធានីវគ្គ

ទ្រង់លះនូវនិវរណៈទាំង ៥ ប្រការ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ជាគ្រឿងធ្វើ
បញ្ញាឲ្យទុព្វលភាព មានព្រះហឫទ័យតាំងឃ្លាប់លុះ ក្នុងសតិប្បដ្ឋានទាំង ៤
បានចំរើននូវសម្មាសម្ពុទ្ធពីទាំង ៧ តាមគួរដល់សេចក្តីពិត បានត្រាស់ដឹង
នូវអនតរសម្មាសម្ពោធិញ្ញាណដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំព្រះអង្គបាន
ចូលមកគាល់ព្រះមានព្រះភាគក្នុងទីនេះ ដើម្បីស្តាប់ធម៌ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចំរើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លា ព្រមទាំង
គ្រឿងប្រៀបធៀប ទាំងចំណែកខ្មៅទាំងចំណែក-ស ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ដ៏ប្រសើរថ្លៃថ្លា
ព្រមទាំងគ្រឿងប្រៀបធៀប ទាំងចំណែកខ្មៅទាំងចំណែក-ស ដោយប្រ-
ការយ៉ាងណា ។ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដឹងក្នុងធម៌នោះ បានចូលចិត្តធម៌ពួកខ្លះក្នុង
ធម៌ទាំងឡាយ ក៏ជ្រះថ្លាក្នុងព្រះសាស្តា ដោយប្រការយ៉ាងនោះៗ ថា ព្រះ
មានព្រះភាគ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងប្រពៃហើយ ព្រះធម៌ដែលព្រះមានព្រះ
ភាគពោលទុកប្រពៃហើយ ព្រះសង្ឃលោកប្រតិបត្តិប្រពៃហើយដូច្នេះ ។

សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្សន្ត ពោធិបក្ខយធម្មា អាយតនបណ្ណន្តិ

(១៨) អប្ប បន កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា ភកវា

ធម្មំ ទេសេតិ កុសលេសុ ធម្មេសុ តត្រិមេ កុស-

លា ធម្មា សេយ្យដីទំ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា ចត្តារោ

សម្មប្បដ្ឋានា ចត្តារោ តទ្ធិបាទា បញ្ច្រៃយាធិ បញ្ច

ពលាធិ សត្ត ពោជ្ឈង្គា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។

ឥធក កន្លែ ភិក្ខុ អាសវាធិ ឧយា អនាសវំ ចេតោ-

វិមុត្តិ បញ្ចវិមុត្តិ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា

សន្និកត្វា ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ

កន្លែ កុសលេសុ ធម្មេសុ តំ ភកវា អសេសម-

ភិជាធាតុ តំ ភកវតោ អសេសមភិជាធាតោ ឧត្តរិ-

អភិញ្ញាយ្យំ នត្ថំ យទភិជាធិ អញ្ញោ សមណោ វា

ព្រាហ្មណោ វា ភកវតោ ភិយ្យោភិញ្ញាតោ អស្ស

យទិទំ កុសលេសុ ធម្មេសុ ។

សម្បទានិយស្សត្រ ពោធិបក្ខិយធម៌កិរិយញ្ញាឧបន្ន័យឲ្យស្គាល់នូវអាយតនៈ

(៧៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនានេះ ប្រសើរក្រៃលែង បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កុសល
 ធម៌នោះតើដូចម្តេច កុសលធម៌នោះ គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤ វដ្តិ-
 បាទ ៤ វដ្តិយ ៥ ពលៈ ៥ ពោជ្ឈង្គ ៧ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយ
 អង្គ ៨ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ធ្វើឲ្យច្បាស់នូវ
 ចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ចាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដោយបញ្ចារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយអរិយាបថ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបនូវទេសនានោះ
 ឥតមានសល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវទេសនានោះឥត
 មានសេសសល់ហើយ ក៏នឹងរកបុគ្គលដែលគួរដឹងច្បាស់ជាងព្រះអង្គនោះ
 ទៅទៀតគ្មាន សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹង
 ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងកុសលធម៌ទាំងឡាយ មិនមានដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

[៧៦] អថរំ បន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 ភក្ខវា ធម្មំ ទេសេតិ អាយតនបណ្ណាតិស្ម ។
 ធម៌មានិ កន្លេ អជ្ឈតិកតាហិវានិ អាយតនានិ
 ចត្តុញ្ចោ រូបា(១) ច សោតញ្ច(២) សឡា ច ឃានញ្ច(៣)
 កញ្ចា ច ជីវ្ហា ច(៤) រសា ច កាយោ ច(៥) ដោដ្ឋញ្ច
 ច មនោ ច(៦) ធម្មា ច ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ
 អាយតនបណ្ណាតិស្ម តំ ភក្ខវា អសេសមភិជាតាតិ
 តំ ភក្ខវតោ អសេសមភិជាតនតោ ឧត្តរិអភិញ្ញេយ្យំ(៧)
 នតិ យទភិជាតំ អញ្ញោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ
 ភក្ខវតា ភិយ្យេភិញ្ញតោ អស្ស យទិទំ អាយតន-
 បណ្ណាតិស្ម ។

[៧៧] អថរំ បន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 ភក្ខវា ធម្មំ ទេសេតិ ចត្តារក្ខន្ធិស្ម ។ ចតស្ស្ស
 វេមា កន្លេ ចត្តារក្ខន្ធិយោ ។ វេន បន កន្លេ

១ ម. រូបា ។ ២ ឧ. សោតញ្ច ។ ៣ ឧ. ឃានញ្ច ។ ៤ ឧ. ជីវ្ហា បេ ។
 ៥ ឧ. កាយោ បេ ។ ៦ ឧ. មនោ បេ ។ ៧ ឧ. ឧត្តរិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

(៧៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងអាយតនបណ្ណតិ គឺកិរិយាញ៉ាំង
 បុគ្គលឲ្យស្គាល់នូវអាយតនៈទាំងឡាយ ដោយទេសនាណា ទេសនា^៥
 ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាយតនៈទាំងឡាយខាង
 ក្នុង ៦ ខាងក្រៅ ៦ នេះ គឺចក្ខុៈ ១ រូប១ សោតៈ ១ សទ្ទៈ ១ យានៈ ១
 កន្លះ ១ ជីវ្ហៈ ១ រសៈ ១ កាយ ១ ផោជ្ជព្វៈ ១ មនោ ១ ធម្មៈ ១ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងអាយតនបណ្ណតិ
 ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវទេសនានោះ ឥតមាន
 សល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវទេសនានោះ ឥតមាន
 សេសសល់ហើយ នឹងរកបុគ្គលដែលគួរដឹងច្បាស់ ជាងព្រះអង្គទៅ
 ទៀតគ្មាន សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹងឲ្យជាង
 ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងអាយតនបណ្ណតិទាំងឡាយ ក៏មិនមានដែរ ។

(៧៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងដំណើរចុះកាន់គភ៌ទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនា^៥ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ដំណើរចុះកាន់គភ៌ទាំងឡាយនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

សម្មាសម្ពុទ្ធិយសុត្តន្ត ចតុស្សោ កញ្ញាវគ្គនិយោ

ឯកោត្តោ អសម្មជាតោ (១) មាតុ កុច្ឆិ ឡិក្ខមតិ
អសម្មជាតោ មាតុ កុច្ឆិស្មី ហតិ អសម្មជាតោ
មាតុ កុច្ឆិមា ឯក្ខមតិ អយំ បឋមា កញ្ញាវគ្គនិ ។
បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេកោត្តោ សម្មជាតោ ហិ ទោ (២)
មាតុ កុច្ឆិ ឡិក្ខមតិ អសម្មជាតោ មាតុ កុច្ឆិស្មី
ហតិ អសម្មជាតោ មាតុ កុច្ឆិមា ឯក្ខមតិ អយំ
នុតិយា កញ្ញាវគ្គនិ ។ បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេកោត្តោ
សម្មជាតោ មាតុ កុច្ឆិ ឡិក្ខមតិ សម្មជាតោ មាតុ
កុច្ឆិស្មី ហតិ អសម្មជាតោ មាតុ កុច្ឆិមា ឯក្ខមតិ
អយំ តតិយា កញ្ញាវគ្គនិ ។ បុន ចបរំ កន្លេ
ឥនេកោត្តោ សម្មជាតោ (៣) មាតុ កុច្ឆិ ឡិក្ខមតិ
សម្មជាតោ មាតុ កុច្ឆិស្មី ហតិ សម្មជាតោ មាតុ
កុច្ឆិមា ឯក្ខមតិ អយំ ចតុត្ថា (៤) កញ្ញាវគ្គនិ ។
ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ កញ្ញាវគ្គនិស្មី ។

១ ឧ. អសម្មជាតោ ចេវ ។ ២ ឧ. សម្មជាតោបិ ទោ ។ ហិ ទោតំ ន ទិស្សតិ ។
៣ ឧ. សម្មជាតោ ចេវ ។ ៤ ម. ចតុត្ថិ ។

សម្បទានិយសូត្រ ដំណើរចុះកាន់ធូរិមាន ៤ យ៉ាង

សត្វត្ថកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ក៏មិនដឹងខ្លួន បិតនៅក្នុងផ្ទៃ
 មាតា ក៏មិនដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកផ្ទៃមាតា ក៏មិនដឹងខ្លួន នេះជាដំណើរ
 ចុះកាន់ធូរិទី ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត
 សត្វត្ថកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន តែបិតនៅក្នុងផ្ទៃ
 មាតា ក៏លែងដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកផ្ទៃមាតា ក៏លែងដឹងខ្លួន នេះជា
 ដំណើរចុះកាន់ធូរិទី ២ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមាន
 ទៀត សត្វត្ថកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន បិតនៅក្នុង
 ផ្ទៃមាតាក៏ដឹងខ្លួន លុះប្រសូតចេញចាកផ្ទៃមាតា ក៏លែងដឹងខ្លួនទៅវិញ
 នេះជាដំណើរចុះកាន់ធូរិទី ៣ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាង
 មុខនៅមានទៀត សត្វត្ថកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចុះកាន់ផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន
 បិតនៅក្នុងផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន ប្រសូតចេញចាកផ្ទៃមាតា ក៏ដឹងខ្លួន នេះជា
 ដំណើរចុះកាន់ធូរិទី ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងដំណើរចុះកាន់ធូរិទីទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាធិការត្ថោ

[៧៨] អបរិ បន កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កកវា ធម្មំ ទេសេតិ អាទេសនវិជានុ ។ ចតស្ស្សា
 ឥមា កន្លែ អាទេសនវិជានុ ។ ឥធិ កន្លែ ឯកកោ
 និមិត្តន អាទិសតិ ឯវិចិ តេ មនោ ឥត្តម្បិ តេ
 មនោ ឥតិចិ តេ ចិត្តន្តិ ។ សោ ពហុំ ចេចិ
 អាទិសតិ តថេវ តំ ហោតិ នោ អញ្ចាថាតិ^(១) ។
 អយំ បវេមា អាទេសនវិជានុ ។ បុន ចបរិ កន្លែ
 ឥធិកកោ ន ហោវ ខោ និមិត្តន អាទិសតិ
 អបិច ខោ មនុស្សានំ វា អមនុស្សានំ វា ទេវ-
 តានំ វា សន្និ សុត្វា អាទិសតិ ឯវិចិ តេ មនោ
 ឥត្តម្បិ តេ មនោ ឥតិចិ តេ ចិត្តន្តិ ។ សោ ពហុ-
 ញោចិ អាទិសតិ តថេវ តំ ហោតិ នោ អញ្ចាថាតិ^(២) ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

(៧៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងអាទេសនវិធី គឺវិធីសម្រាប់ទាយ ទាំងឡាយ ដោយទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អាទេសនវិធីនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ចេះទាយតាមនិមិត្ត^(១) ថា ចិត្ត របស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នក មានប្រការយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់ អ្នកដូច្នេះខ្លះ ។ ទោះបីបុគ្គលនោះ ទាយច្រើនតទៅទៀត ចិត្តនោះ ក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនជាយ៉ាងដទៃទេ ។ នេះចាត់ជាអាទេសនវិធី ទី ១ ។

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត បុគ្គល ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ នឹងបានទាយតាមនិមិត្តក៏ទេ គ្រាន់តែស្តាប់ សំឡេងពួកមនុស្សនឹងអមនុស្ស ឬទៅតាមទាំងឡាយ ហើយទើបទាយថា ចិត្តរបស់អ្នកយ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នេះខ្លះ ចិត្តរបស់ អ្នកដូច្នេះខ្លះ ។ ទោះបីបុគ្គលនោះ ទាយច្រើនតទៅទៀត ចិត្តនោះ ក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនទៅជាយ៉ាងដទៃវិញទេ ។ នេះចាត់

១ និមិត្តមាន ៣ ប្រការ គឺអាធតនិមិត្ត វាយនិមិត្តដែលមកដល់ត្រូវតាមហេតុ ដែល ខ្លួនធ្លាប់បំណាំ ១ ធម៌និមិត្ត វាយនិមិត្តដែលបុគ្គលដទៃដើរជិតខ្លួន ១ ហាននិមិត្ត វាយនិមិត្ត ដែលបុគ្គលដទៃឈរជិតខ្លួន ១ ។ ដីកា ។

សម្មាសាទនីយសុត្តេ ភគិយា អាទេសនវិទា

អយំ ទុតិយា អាទេសនវិទា ។ បុន ចបរំ កន្លែ ឥន្ទេ-
 កន្លោ ន ហេវ ខោ និមិត្តេន អាទិសតិ នាមិ(១)
 មនុស្សានំ វា អមនុស្សានំ វា ទេវតានំ វា សន្និ សុត្វា
 អាទិសតិ អបិច ខោ វិតក្កយតោ វិហារយតោ វិតក្ក-
 វិច្ឆារសន្និ សុត្វា អាទិសតិ ឯវិបិ តេ មនោ ឥត្ថម្បំ តេ
 មនោ ឥតិបិ តេ ចិត្តន្តំ ។ សោ ពហុញ្ញេបិ អាទិសតិ
 តថេវំ តំ ហោតិ នោ អញ្ញាតិ ។ អយំ តតិយា
 អាទេសនវិទា ។ បុន ចបរំ កន្លែ ឥន្ទេកន្លោ ន ហេវ
 ខោ និមិត្តេន អាទិសតិ នាមិ មនុស្សានំ វា អម-
 នុស្សានំ វា ទេវតានំ វា សន្និ សុត្វា អាទិសតិ នបិ
 វិតក្កយតោ វិហារយតោ វិតក្កវិច្ឆារសន្និ សុត្វា អាទិ-
 សតិ អថខោ វិតក្កវិហារសមាធិ(២) សមាបន្នស្ស
 ចេតសា ចេតោ បរិច្ច បដាណាតិ យថា ឥមស្ស ភោតោ
 មនោសង្ខារា បណិហិតា តថា ឥមស្ស ចិត្តស្ស

១ ទ. នបិ ។ ២ ទ. អបិ ឬ ខោ អវិក្កំ អវិហារំ សមាធិ ។ ឆ. អបិ ឬ ខោ
 វិក្កវិហារសមាធិ ។

សម្បសាទន័យសូត្រ អាទេសនវិធី ទី ៣

ជាអាទេសនវិធី ទី ២ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅ
មានទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានទាយតាមនិមិត្ត ទាំង
មិនបានស្តាប់សំឡេងពួកមនុស្ស នឹងអមនុស្ស ឬទៅតាមទាំងឡាយទេ ក៏
ទាយត្រូវដែរ ច្រើន លុះតែបានស្តាប់សំឡេង ដែលផ្សាយចេញអំពី
សេចក្តីត្រិះរិះ របស់អ្នកដែលកំពុងនឹក កំពុងគិត ក៏ទាយថា ចិត្តរបស់អ្នក
យ៉ាងនេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកមានប្រការដូច្នេះខ្លះ ចិត្តរបស់អ្នកដូច្នេះខ្លះ ។
ទោះបីបុគ្គលនោះ ទាយច្រើនទៅទៀត ចិត្តនោះក៏ដូច្នោះឯង មិនមែន
ជាយ៉ាងដទៃទេ ។ នេះហៅជាអាទេសនវិធី ទី ៣ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត បុគ្គលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
មិនបានទាយតាមនិមិត្ត ទាំងមិនបានស្តាប់សំឡេងពួកមនុស្ស នឹង
អមនុស្សឬទៅតាមទាំងឡាយ ហើយទាយទេ នឹងថាបានស្តាប់សំឡេង
ដែលផ្សាយចេញអំពីសេចក្តីត្រិះរិះ របស់អ្នកដែលកំពុងនឹក កំពុងគិត
ហើយទាយក៏ទេដែរ តែថា បុគ្គលនោះ កំណត់ដឹងនូវចិត្តរបស់អ្នកដែល
ចូលកាន់វិតក្កវិចារសមាធិ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបានថា បុគ្គលដ៏ចម្រើននេះ
ដ៏គល់ទុកនូវមនោសញ្ចរ ដោយប្រការណា ចិត្តរបស់បុគ្គលនេះ នឹង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស ពាជីកវិញ្ញា

អនន្តរា ឥមំ នាម (១) វិតក្កំ វិតក្កេស្សវិតតិ ។ សោ
 ពហុញ្ញេបិ អាទិសតិ តទេវំ តំ ហោតិ នោ អញ្ញា-
 តិ ។ អយំ ភន្តេ ចតុត្ថា អាទិសនវិជានា ។ ឯតទា-
 នុត្តរិយំ ភន្តេ អាទិសនវិជានសុ ។

(៧៩) អបរិ បន ភន្តេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 ភកវា ធម្មំ នេសេតិ នស្សនសមាបត្តិសុ ។ ចតុស្សោ
 ឥមា ភន្តេ នស្សនសមាបត្តិយោ ។ ឥធិ ភន្តេ
 ឯកត្ថោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមជ្ឈាយ
 បធានមជ្ឈាយ អនុយោគមជ្ឈាយ អប្បមាទមជ្ឈាយ
 សម្មាមនសិការមជ្ឈាយ តថារូបំ ចេតោសមាធិំ ធុសតិ
 យថាសមាហិតេ ចិត្តោ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធី បាទតលា
 អនោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ ប្បដ្ឋានប្បការស្ស
 អស្សុវិនោ បច្ចវេក្ខតិ អត្ថំ ឥមស្មី កាយេ កេសា
 លោមា ននា ទន្ធា តនោ មំសំ នហារូ អដ្ឋ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាឡិកវគ្គ

នីកដល់វិភក្តៈឈ្មោះនេះមិនមានចម្លោះ ទោះបីបុគ្គលនោះ ទាយច្រើន
ទៅទៀត ចិត្តនោះក៏ដូច្នោះឯង មិនមែនជាយ៉ាងដទៃទេ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះចាត់ជាអាទេសនវិធី ទី ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងអាទេសនវិធីទាំងឡាយ ។

(៧៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត ព្រះ
មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងទស្សនសមាបត្តិ^(១)ទាំងឡាយ ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទស្សនសមាបត្តិទាំងនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តី
ព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងដកល់
មាំ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងប្រកបរឿយ ។ អាស្រ័យសេចក្តី
មិនប្រមាទ អាស្រ័យសេចក្តីធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃ កាលបើចិត្ត
ខាប់ខ្វះហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតនាសមាធិ មានសភាពយ៉ាង
នោះ ក៏ពិចារណាយើញនូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងពីបាទជើងឡើង
មក ខាងក្រោមតាំងពីចុងសក់ចុះទៅ មានស្បែករុំព័ទ្ធព័ក្រៅ ដែល
ពេញទៅដោយរបស់មិនស្អាត មានប្រការផ្សេងៗ មាននៅក្នុងកាយ
នេះ គឺសក់ រោម ក្រចក ធ្មេញ ស្បែក សាច់ សរសៃ ឆ្អឹង

១ អដ្ឋិកថា ថា សំដៅយកធម៌មន្ត្រីនសមាបត្តិ ដែលព្រះយោធិធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ចំពោះ
អាការ ៣២ មានសក់ជាដើមឲ្យកើតឡើង ដោយធម៌ពូល ។

សម្បសាវគ្គយសុត្តេ បគស្សោ ទស្សនសមាបត្តិយោ

អដ្ឋមិវារំ វត្តំ ហនយំ យកនំ កាលោមកំ វិហិតំ
 បន្ទាសំ អន្តំ អន្តតុលំ ឧទរិយំ ករិសំ បិតំ សេម្ហំ
 បុត្រោ លោហិតំ សេនោ មេនោ អស្សំ វសា
 ខេន្នោ សិដ្ឋានិកា លសិកា មុត្តន្តំ អយំ បវេមា
 ទស្សនសមាបត្តិ ។ បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេ-
 កន្នោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ទាយ
 ។ បេ ។ តថាវុបំ ចេតោសមាធិ ដុសតិ យថា-
 សមាហិតេ ចិត្តេ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធច្ចំ បាទតលា
 អនោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ ប្បវាទប្បការស្ស
 អសុចិណោ បច្ចវេត្តតិ អត្តំ ឥមស្មី កាយេ កេសា
 លោមា ។ បេ ។ លសិកា មុត្តំ^(១) អតិក្កម្ម ច
 បុរិសស្ស ឆរិមិសលោហិតំ អដ្ឋិ បច្ចវេត្តតិ អយំ
 ទុតិយា ទស្សនសមាបត្តិ ។ បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេ-
 កន្នោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ទាយ
 ។ បេ ។ តថាវុបំ ចេតោសមាធិ ដុសតិ យថាស-
 មាហិតេ ចិត្តេ ឥមមេវ កាយំ ឧទ្ធច្ចំ បាទតលា
 អនោ កេសមត្តកា តចបរិយន្តំ ប្បវាទប្បការស្ស

ខុក្ខវត្ថុនឹង ទាប បេះដូង ថ្ងៃម រាវ ក្រពះ សួត ពោះវៀនធំ
 ពោះវៀនតូច អាហារថ្មី អាហារចាស់ ប្រមាត់ ស្មៅស្ម ខ្លះ
 ឈាម ញើស ខ្លាញ់ខាប់ ទឹកភ្នែក ខ្លាញ់រាវ ទឹកមាត់ ទឹកសម្បូរ
 ទឹកអំល ទឹកមូត្រ នេះជាទស្សនសមាបត្តិទី ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ បេ ។ កាលបើចិត្ត
 ខាប់ខ្លួនហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតនាសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ
 ពិចារណាឃើញនូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងពីបាតជើងឡើងមក ខាង
 ក្រោមតាំងពីចុងសក់ចុះទៅ មានស្បែករុំព័ទ្ធពីក្រៅ ដែលពេញដោយ
 របស់មិនស្អាតមានប្រការផ្សេង ។ មាននៅក្នុងកាយនេះ គឺសក់ រោម
 ។ បេ ។ ទឹកអំល ទឹកមូត្រ រហូតដល់ទៅពិចារណា នូវពណ៌សម្បុរ
 សាច់ ឈាម ឆ្អឹង របស់បុរស នេះជាទស្សនសមាបត្តិទី ២ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាមជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ បេ ។
 កាលបើចិត្តខាប់ខ្លួនហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតនាសមាធិ មានសភាព
 យ៉ាងនោះ ពិចារណាឃើញនូវកាយនេះឯង ខាងលើតាំងពីបាតជើង
 ឡើងមក ខាងក្រោមតាំងពីចុងសក់ចុះទៅ មានស្បែករុំព័ទ្ធពីក្រៅ ដែល
 ពេញដោយរបស់មិនស្អាត មានប្រការផ្សេង ។ មាននៅក្នុងកាយនេះ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាធិការវគ្គោ

អស្សុចំណោ បច្ចុវេក្ខតិ អត្ថំ ឥមស្មី កាយេ
 កេសា លោមា ។ បេ ។ លសីកា មុត្តំ អតិក្កម្ម
 ច ប្បុរិសស្ស ធរិមិសលោហិតំ អដ្ឋី បច្ចុវេក្ខតិ
 ប្បុរិសស្ស ច វិញ្ញាណសោតំ បជាធាតិ ឧភយតោ
 អញ្ចេច្ឆំ ឥន្ទលោកេ បតិដ្ឋិតញ្ច បរលោកេ បតិដ្ឋិ-
 តញ្ច អយំ តតិយា ទស្សនសមាបតិ ។ បុន ចបរិ
 កន្តេ ឥន្ទេកថោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 អាតប្បមន្ទាយ ។ បេ ។ លសីកា មុត្តំ អតិក្កម្ម ច
 ប្បុរិសស្ស ធរិមិសលោហិតំ អដ្ឋី បច្ចុវេក្ខតិ ប្បុរិសស្ស
 ច វិញ្ញាណសោតំ បជាធាតិ ឧភយតោ អញ្ចេច្ឆំ
 ឥន្ទលោកេ អប្បតិដ្ឋិតញ្ច បរលោកេ អប្បតិដ្ឋិតញ្ច
 អយំ ចតុត្ថា^(១) ទស្សនសមាបតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ
 កន្តេ ទស្សនសមាបតិស្មី ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

គឺសក្កំ រោម ។ បេ ។ ទឹកអំល ទឹកម្យត្រ រហូតដល់ទៅពិចារណា
 ពណ៌សម្បុរ សាច់ ឈាម ឆ្អឹង របស់បុរស ទាំងដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ-
 សោតៈ^(១)របស់បុរស ដែលមិនដាច់ចេញជាពីរចំណែក គឺតាំងនៅក្នុង
 លោកនេះ ១ ផ្នែក តាំងនៅក្នុងលោកខាងមុខ ១ ផ្នែក នេះជាទស្សន-
 សមាបត្តិទី ៣ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត
 សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ព្យាប្រយោសេចក្តីព្យាយាម
 ជាគ្រឿងផុតកិលេស ។ បេ ។ ទឹកអំល ទឹកម្យត្រ រហូតដល់ទៅ
 ពិចារណាពណ៌សម្បុរ សាច់ ឈាម ឆ្អឹង របស់បុរស ទាំងដឹងច្បាស់
 នូវវិញ្ញាណសោតៈ របស់បុរស ដែលមិនដាច់ចេញ ជាពីរចំណែក
 គឺមិនតាំងនៅ ក្នុងលោកនេះ ១ ផ្នែក មិនតាំងនៅ ក្នុងលោកខាងមុខ
 ១ ផ្នែក នេះជាទស្សនសមាបត្តិទី ៤ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជា
 ទេសនាដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ក្នុងទស្សនសមាបត្តិទាំងឡាយ ។

១ ដីកា ជាឈ្មោះរបស់វិញ្ញាណ តែបានជាឈ្មោះថា វិញ្ញាណសោតៈ ដូច្នេះ ព្រោះវិញ្ញាណ
 នេះចេះតែប្រព្រឹត្តទៅមិនដាច់ដូចខ្សែទឹកហូរ គឺថាវិញ្ញាណនេះ លុះតែបានអនន្តរឃ្ល័យ អំពីមុន
 ហើយ ទើបឲ្យដាច់រួចយល់អនន្តរឃ្ល័យ ដែលកើតខាងក្រោយទៀត ។

សម្បទានិយមន្ត្រី សត្វបុគ្គល

[៨០] អបរិ បន កន្លែ ឯតនាទុតិយំ យថា

កកវា ធម៌ ទេសេតិ បុគ្គលបណ្ឌិតស្ម (១) ។

សតិមេ កន្លែ បុគ្គល ឧកតោភាគវិមុត្តោ បញ្ចា-

វិមុត្តោ កាយសត្វិ ទិដ្ឋិប្បត្តោ សទ្ធាវិមុត្តោ

សម្បទានីយសូត្រ បុគ្គល ៧ ពួក

(៨០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត ព្រះ
 មានព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងបុគ្គលបញ្ញត្តិទាំងឡាយ ដោយទេសនា
 ណា ទេសនា^១ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលទាំង
 ៧ ពួកនេះគឺ ឧកតោភាគវិមុត្តបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរួចចាកចំណែកទាំង
 ពីរ^(១) ១ បញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរួចចាកអាសវៈដោយបញ្ញា^(២) ១
 កាយសក្ខិបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលធ្វើឲ្យច្បាស់ នូវឈានផស្សៈ ដែលខ្លួន
 ពាល់ត្រូវ^(៣) ១ វិជ្ជិប្បក្កបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលដល់ នូវសេចក្តីឃើញ
 ច្បាស់^(៤) ១ សទ្ធាវិមុត្តបុគ្គល គឺបុគ្គលរួចចាកអាសវៈ ដោយសទ្ធា^(៥) ១

១ ដូចបារម្ភបកាយ ដោយអរូបសមាចត្តិ ១ រួចបារម្ភបកាយដោយមគ្គ ១ សំដៅយក
 បុគ្គល ៥ ពួក គឺបុគ្គលដែលចេញចាកអរូបសមាចត្តិ ៤ អរូបសមាចត្តិមួយ ។ ហើយគឺបារ-
 ណានូវសង្ខារទើបបានសម្រេចព្រះអរហន្ត ៤ ពួក អនាគមិបុគ្គលដែលចេញចាកនិរោធដោយ
 បានសម្រេចព្រះអរហន្ត ១ ពួក រួមត្រូវជា ៥ ពួក ។ ២ សំដៅយកបុគ្គល ៥ ពួក គឺ សុត្ត-
 រិបស្សកបុគ្គល ១ ពួក បុគ្គលដែលចេញចាកឈានទាំង ៤ ហើយទើបបានសម្រេចអរហន្ត ៤
 ពួក រួមត្រូវជា ៥ ពួក ។ បុគ្គលទាំងនេះ មិនបានពាល់ត្រូវវិមោក្ខ ៧ ទេ គ្រាន់តែឃើញដោយ
 បញ្ញាវិញ្ញាណ ហើយក៏អស់អាសវៈទៅ ។ ៣ បុគ្គលអ្នកបាននូវឈានផស្សៈមុនហើយទើបធ្វើ
 ឲ្យដាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វានជាខាងក្រោយ សំដៅយកបុគ្គល ៦ ពួក គឺរាប់ពីត្រឹមបុគ្គលដែល
 បានសម្រេចសោតាបត្តិនិវេទន៍ រហូតដល់បុគ្គលដែលបានសម្រេចអរហន្តមគ្គ ។ ៤ សំដៅយក
 បុគ្គល ៦ ពួក ដូចគ្នាទាំងកាយសក្ខិបុគ្គលដែរ ប៉ុន្តែបុគ្គលទាំងនេះបានដឹងច្បាស់នូវអរិយសព្វ
 ៤ ប្រការដោយបញ្ញាបស់ខ្លួន ។ ៥ បុគ្គលនេះបានដឹងច្បាស់នូវអរិយសព្វ ៤ ប្រការ ដូចគ្នា
 នឹងវិជ្ជិប្បក្កបុគ្គលដែរ ប្រាកដសទ្ធាវិមុត្តបុគ្គលនេះ មានសេចក្តីជឿស៊ីបមិនកម្រើកក្នុងទណៈ
 នៃមគ្គជាចំណែកខាងដើម ហើយទើបអស់កិលេស ឯវិជ្ជិប្បក្កបុគ្គលនោះ មានបញ្ញាជាច្រើន
 កាត់កិលេសដ៏មុតញ្ច ក្នុងទណៈនៃមគ្គជាចំណែកខាងដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីបរិយាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ធម្មានុសារី សុទ្ធានុសារី ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លែ

បុគ្គលបណ្ឌិតសុ (១) ។

(៨០) អបរំ បន កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា កកវា

ធម្មំ ទេសេតិ បដានេសុ ។ សត្តិមេ កន្លែ ពោជ្ឈង្គោ

សតិសម្ពោជ្ឈង្គោ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ វិរិយ-

សម្ពោជ្ឈង្គោ បីតិសម្ពោជ្ឈង្គោ បស្សន្តិសម្ពោជ្ឈង្គោ

សមាធិសម្ពោជ្ឈង្គោ ឧបេក្ខាសម្ពោជ្ឈង្គោ ។ ឯតទា-

នុត្តរិយំ កន្លែ បដានេសុ ។

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ ពាជិកវគ្គ

ធម្មានុសារីបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរលឹកឃើញ ។ នូវ (មគ្គដែលមានបញ្ញា^(១)
ជាប្រធាន) ១ សុទ្ធានុសារីបុគ្គល គឺបុគ្គលដែលរលឹកឃើញ ។ នូវធម៌គឺ
បញ្ញាដោយសទ្ធា^(២) ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ
ក្រៃលែងក្នុងបុគ្គលបញ្ញាគំនាំឡាយ ។

(៨១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងបធានធម៌ គឺពោជ្ឈង្គទាំង ៧
ដោយទេសនាណា ទេសនានេះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពោជ្ឈង្គនេះមាន ៧ យ៉ាងគឺ សតិសម្មាជ្ឈង្គ ១ ធម្មវិចយ-
សម្មាជ្ឈង្គ ១ វិរិយសម្មាជ្ឈង្គ ១ បីតិសម្មាជ្ឈង្គ ១ បសុទ្ធិសម្មាជ្ឈង្គ ១
សមាធិសម្មាជ្ឈង្គ ១ ទេវតាសម្មាជ្ឈង្គ^(៣) ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរក្រៃលែង ក្នុងបធានធម៌ទាំងឡាយ ។

១.២ សំដៅយកសោតាបត្តិមន្តបុគ្គលតែមួយពួកប៉ុណ្ណោះ ។ តែសោតាបត្តិមន្តបុគ្គលដែល
ផ្គង់ចិត្ត ដើម្បីឲ្យបានសម្រេចសោតាបត្តិផល ជាអ្នកមានបញ្ញាស្រួយដំរៀងរាង ដឹកនាំឲ្យចម្រើន
នូវអរិយមន្តដែលមានបញ្ញាជាទីតាំង ហៅថា ធម្មានុសារីបុគ្គល ។ សោតាបត្តិមន្តបុគ្គល
ដែលផ្គង់ចិត្តដើម្បីឲ្យបានសម្រេចនូវសោតាបត្តិផល ជាអ្នកមានសុទ្ធិស្រួយដំរៀងរាង ដឹកនាំឲ្យ
ចម្រើននូវអរិយមន្តដែលមានសទ្ធាជាទីតាំង ហៅថា សទ្ធានុសារីបុគ្គល ។ អដ្ឋិកថាព្រមទាំង
ជីកា ។ ៣ ចូរមើលឧបាយកលៈ របស់ពោជ្ឈង្គទាំង ៧ នេះ ក្នុងមហាសតិប្បដ្ឋានសូត្រ
ទ័យនិកាយ មហាវគ្គ ខាងដើមនិងចុង ។

សម្បទានិយមន្ត្រី បុព្វបទ

[៨២] អបរំ បន កន្លែ ឯតនានុត្តរិយំ យថា កកវា
 ធម្មំ ទេសេតិ បដិបទាសុ ។ ចតុស្សោ ឥមា កន្លែ
 បដិបទា ទុក្ខាបដិបទា ទន្ធាភិក្ខុ ទុក្ខាបដិបទា
 ខិប្បាភិក្ខុ សុខាបដិបទា ទន្ធាភិក្ខុ សុខាបដិបទា
 ខិប្បាភិក្ខុតិ តត្រ កន្លែ យាយំ បដិបទា ទុក្ខា
 ទន្ធាភិក្ខុ អយំ បន កន្លែ^(១) បដិបទា ឧកយេនេវ
 ហីនា អក្ខាយតិ ទុក្ខត្តា ច ទន្ធា ច ។ តត្រ
 កន្លែ យាយំ បដិបទា ទុក្ខា ខិប្បាភិក្ខុ អយំ បន
 កន្លែ^(២) បដិបទា ទុក្ខត្តា ហីនា អក្ខាយតិ ។ តត្រ
 កន្លែ យាយំ បដិបទា សុខា ទន្ធាភិក្ខុ អយំ បន
 កន្លែ^(៣) បដិបទា ទន្ធា ហីនា អក្ខាយតិ ។
 តត្រ កន្លែ យាយំ បដិបទា សុខា ខិប្បាភិក្ខុ

១-២-៣ ឱ. ម. អយំ រាត្រេ ។

សម្បទានុវិចារសូត្រ បដិបទា ៤ យ៉ាង

(៨២) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងបដិបទាទាំងឡាយ ដោយ ទេសនាណា ទេសនា^៥នេះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះ មាន ៤ យ៉ាង គឺ ទុក្ខបដិបទា ទន្លាក់កិញ្ញា ១ ទុក្ខបដិបទា ទិប្បាភិញ្ញា ១ សុខាបដិបទា ទន្លាក់កិញ្ញា ១ សុខាបដិបទា ទិប្បា- ភិញ្ញា ១ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាបដិបទាទាំង ៤ នោះ បដិបទា ណា ប្រកបដោយសេចក្តីលំបាក ត្រាស់ដឹងបានដោយយឺតយូរ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង រមែងប្រាកដថា ថោកទាប ដោយ ចំណែកទាំងពីរ គឺប្រកបដោយសេចក្តីលំបាកផង យឺតយូរផង ។ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាបដិបទាទាំងនោះ បដិបទាណា ប្រកបដោយ សេចក្តីលំបាក តែត្រាស់ដឹងបានដោយឆាប់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង រមែងប្រាកដថា ថោកទាប ព្រោះប្រកបដោយសេចក្តី លំបាក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាបដិបទាទាំងនោះ បដិបទាណា ប្រកបដោយសេចក្តីងាយ តែត្រាស់ដឹងបានដោយយឺតយូរ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង រមែងប្រាកដថា ថោកទាប ព្រោះត្រាស់ ដឹងដោយយឺតយូរ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បណ្តាបដិបទាទាំងនោះ បដិបទាណា ប្រកបដោយសេចក្តីងាយ ទាំងត្រាស់ដឹងបានដោយឆាប់

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អយំ បន កន្លេ^(១) បដិបទា ឧកយេនេវ បណ៌តា
អក្កាយតិ សុខត្តា ច ទិប្បត្តា ច ។ ឯតទានុត្តរិយំ
កន្លេ បដិបទាសុ ។

[៨៣] អបរំ បន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា កកវា
ធម្មំ ទេសេតិ កស្សសមាទារេ ។ ឥធិ កន្លេ ឯកក្ខោ
ន ថេវ មុសាវាទុបសញ្ញាតិ វាចំ ភាសតិ ន ច វេក្ខតិយំ
បេសុណិយំ^(២) ន ច សាវម្ពដំ ជយាបេក្ខា^(៣) មន្តាមន្តា
ច^(៤) វាចំ ភាសតិ និទានវតី កាលេន ។ ឯតទានុត្ត-
រិយំ កន្លេ កស្សសមាទារេ ។

[៨៤] អបរំ បន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
កកវា ធម្មំ ទេសេតិ បុរិសសីលសមាទារេ ។
ឥធិ កន្លេ ឯកក្ខោ សក្ខោ ចស្ស សក្ខោ ច ន ច

១ ឧ. ម. អយំ កន្លេ ។ ២ ឧ. ន ច បេសុណិយំ ។ ៣ ម. ជយាបេក្ខា ។
៤ ឧ. ចកាវេ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិបទានេះឯង រមែងប្រាកដថា ប្រសើរដោយ
ចំណែកទាំង២ គឺប្រកបដោយសេចក្តីងាយផង ទាំងត្រាស់ដឹងបាន
ដោយឆាប់ផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនា ដ៏ប្រសើរ
ក្នុងបដិបទាទាំងឡាយ ។

(៨៣) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងកស្សសមាថាវ (កិរិយាប្រព្រឹត្តិ
ល្អដោយវាចា) ដោយទេសនាណា ទេសនា⁺នេះ ប្រសើរក្រៃលែង ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ មិននិយាយសំដីប្រកប
ដោយមុសាវត៌្ឍន៍ មិននិយាយពាក្យញ្ជះញង់ ដែលធ្វើគេឱ្យបែកបាក់
ផ្សេងពីគ្នាផង មិននិយាយនូវពាក្យដែលកើត អំពីការប្រណាំងប្រជែង
ផង ជាអ្នកមិនប្រាថ្នាចង់ឈ្នះ ពិចារណាដោយបញ្ញា (ទើបពោលផង)
និយាយនូវសំដី គួរឱ្យអ្នកផងយកទុក ក្នុងហឫទ័យ តាមកាលគួរផង ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងកស្សសមាថាវ ។

(៨៤) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានតទៅទៀត
ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងបុរិសសីលសមាថាវ ដោយទេសនា
ណា ទេសនា⁺នេះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គល
ពួកខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានសច្ចធម៌ផង មានសទ្ធាផង មិន

សម្បទានិយមន្ត្រី ចតុស្ស័យ អនុសាសនវិធា

កុហកោ ន ច លបកោ ន ច នេមិត្តកោ ន ច
 ធិប្បេស្ថកោ ន ច លាភេន លាភំ ធិជ្ជីគីសនកោ^(១)
 ឥន្ទ្រិយេសុ កុត្តទ្វារោ ភោជនេសុ មត្តញ្ញ^(២) សម-
 ការី^(៣) ជាករិយានុយោកមនុយុត្តោ អតន្តតោ អា-
 រទ្ធវិរិយោ ឈាយី^(៤) សតិមា កល្យាណប្បដិកាណោ
 កតិមា ធិតិមា មតិមា^(៥) ន ច កាមេសុ កិទ្ធោ
 សតោ ច ធិបកោ ចរេ ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លែ
 បុរិសសីលសមាចារេ ។

[៨៥] អបរិ បន កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កកវា ធិម្ហំ នេសេតិ អនុសាសនវិធាសុ ។
 ចតុស្ស័យ ឥមា កន្លែ អនុសាសនវិធា ។ ជាតាតិ
 កន្លែ កកវា បរិ បុត្តលំ^(៦) បច្ចុត្តំ យោធិសោមន-
 សិកាវា អយំ បុត្តលោ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបជ្ជ-
 មាធនោ តិណ្ហំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខុយោ សោតាបន្នោ
 ករិស្សតិ អរិធិបាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ។

១ ឧ. ធិជ្ជីគីសិកា ។ ២ ឧ. ម. ភោជនេ មត្តញ្ញ ។ ៣ ម. សម្បទានិកា ។
 ៤ ឧ. ញាយី ។ ៥ ឧ. មតិមា ។ ៦ ឧ. បរិបុត្តលំ ។

សម្បទានយសូត្រ អនុសាសនវិទ្យា ៤ ប៉ាង

កុហកផង មិននិយាយរូសរាយ (ហួសហេតុ) ផង មិននិយាយបញ្ចក្ខ
 បញ្ចៀងផង មិននិយាយគម្រាមគេផង មិននាំទៅនូវឈាត ដើម្បីលាក់ផង
 ជាអ្នកមានទារគ្រប់គ្រង ក្នុងឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ដឹងប្រមាណក្នុងភោជន
 ទាំងឡាយ ប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រកបរឿយៗ នូវសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿង
 ភ្ញាក់រំលឹក មិនខ្ជិលប្រអូស ប្រាព្វសេចក្តីព្យាយាម មានឈាន មានសតិ
 មានបដិធាណដ៏ល្អ មានគតិគឺប្រាជ្ញា ជាគ្រឿងស្ទុះទៅ មានប្រាជ្ញាជា
 គ្រឿងទ្រទ្រង់ មានគំនិត ជាអ្នកមិនជាប់ជក់នៅ ក្នុងកាមទាំងឡាយផង
 មានសតិផង មានប្រាជ្ញាខ្ជាប់ខ្ជួនផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជា
 ទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងបុរិសសីលសមាចារ ។

(៨៥) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងអនុសាសនវិទ្យាទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនាខ្ពង់ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អនុសាសនវិទ្យានេះ មាន៤ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះ
 ព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិតាមគួរ ដល់ពាក្យប្រៀនប្រដៅ នឹង
 បានជាសោតាបន្នបុគ្គល ព្រោះអស់ទៅ នៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ៣
 ប្រការ មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀងទាត់ មានកិរិយា

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ជាធាតុ កន្លែ កកវា បរិ បុគ្គលំ^(១) បច្ចុត្តំ យោនិ-
សោមនសិកាវា អយំ បុគ្គលោ យថានុសិដ្ឋំ តថា-
បដិបជ្ឈមាធ�ោ តិណ្ណំ សញ្ញោជនាមំ បរិក្ខយា វាគ-
នោសមោហាមំ តនុត្តា សកទាតាមី ករិស្សតិ សក្កិ-
នេវ ឥមំ លោកំ អាគន្ធា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិ ។
ជាធាតុ កន្លែ កកវា បរិ បុគ្គលំ^(២) បច្ចុត្តំ យោនិសោ-
មនសិកាវា អយំ បុគ្គលោ យថានុសិដ្ឋំ តថាបដិបជ្ឈ-
មាធ�ោ បញ្ចន្តំ ឡិវម្បាតិយាមំ សញ្ញោជនាមំ បរិក្ខយា
ឡិបចាតិកោ ករិស្សតិ តត្ថ បរិនិព្វាយំ អនាវត្តិធម្មោ
តស្មា លោកាតិ ។ ជាធាតុ កន្លែ កកវា បរិ បុគ្គលំ
បច្ចុត្តំ យោនិសោមនសិកាវា អយំ បុគ្គលោ យថា-
នុសិដ្ឋំ តថាបដិបជ្ឈមាធ�ោ អាសវាមំ បរិក្ខយា អនា-
សវញ្ញោតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ ធិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្ព័ន្ធវ វិហរិស្សតិ ។ ឯត-
នានុត្តរិយំ កន្លែ អនុសាសនវិជានុ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិកវគ្គ

ត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះ
 ព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិ តាមគួរដល់ពាក្យប្រៀនប្រដៅ
 នឹងបានជាសកទាតាមិបុគ្គល ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ៣
 ប្រការ នឹងស្រាលស្មើចាក រាគៈ ទោសៈ មោហៈ នឹងមកកាន់លោក
 នេះវត្ថុម្តងទៀត ទើបធ្វើឲ្យទីបំផុតទុក្ខបាន ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះហឫ-
 ទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិតាមគួរដល់ពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅ នឹងបានជាឧបបាតិកៈ (ជាអនាតាមិបុគ្គល) ព្រោះអស់ទៅ
 នៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ជាចំណែកខាងក្រោម ៥ ប្រការ នឹងបរិនិព្វាន
 ក្នុងភពនោះ មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ជាធម្មតា ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលដទៃ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុកក្នុងព្រះ
 ហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ កាលប្រតិបត្តិតាមគួរដល់ពាក្យ
 ប្រៀនប្រដៅ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតនាវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ មិនមាន
 ភាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃភាសវៈទាំងឡាយ ដោយបញ្ញាបេស្មន៍ ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ននេះ ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយឥរិយាបថ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងអនុសាសនវិធានទាំងឡាយ ។

សម្បទានិយសុត្តេ បរមុត្តលវិមុត្តិញ្ញាណំ

(៨៦) អបរំ បន កន្លែ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កកវំ ធម្មំ នេសេតិ បរមុត្តលវិមុត្តិញ្ញាណោ ។
 ជាតាតិ កន្លែ កកវំ បរំ បុគ្គលំ បច្ចុត្តំ យោនិ-
 សោមនសិកាវា អយំ បុគ្គលោ តិណ្ឌំ សញ្ញា-
 ជនាទំ បរិត្តយា សោតាបន្នោ ករិស្សតិ អរិយោត-
 ធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។ ជាតាតិ
 កន្លែ កកវំ បរំ បុគ្គលំ បច្ចុត្តំ យោនិសោមនសិកាវា
 អយំ បុគ្គលោ តិណ្ឌំ សញ្ញាជនាទំ បរិត្តយា
 រាគនោសមោហាទំ តន្ត្រា សកទាតាមី សតិទេវ
 ឥមំ លោកិ អាគន្ធា ទុក្ខស្សន្តំ ករិស្សតិ ។
 ជាតាតិ កន្លែ កកវំ បរំ បុគ្គលំ បច្ចុត្តំ យោនិសោមន-
 សិកាវា អយំ បុគ្គលោ បញ្ចន្តំ ឡិម្ពាតិយាទំ សញ្ញា-
 ជនាទំ បរិត្តយា ឡិបចាតិកោ តត្ថ បរិវិញ្ញាយី
 អនាវត្តធម្មោ តស្មា លោកាតិ ។ ជាតាតិ កន្លែ
 កកវំ បរំ បុគ្គលំ បច្ចុត្តំ យោនិសោមនសិកាវា

សម្បទានិយសូត្រ វិមុត្តិញ្ញាណរបស់បុគ្គលទី១

(៨៦) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងវិមុត្តិញ្ញាណ របស់បុគ្គលទី១ ដោយទេសនាណា ទេសនានេះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលទី១ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ នឹងបានជាសោតាបន្តបុគ្គល ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ព្យាប្រការ មានកិរិយាមិនធ្លាក់ចុះ ជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀង មានកិរិយាគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលទី១ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះជាសកទាតាមិ-បុគ្គល ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ព្យាប្រការ ទាំងស្រាល ស្តើងចាកកតៈ ទោសៈ មោហៈ នឹងមកកាន់លោកនេះម្តងទៀត ទើបធ្វើនូវទីបំផុតទុក្ខបាន១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលទី១ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុងព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ ជាឧបបាតិកៈ (ជាអនាតាមិបុគ្គល) ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំងឡាយ ជាចំណែកខាងក្រោម៥ ប្រការ នឹងបរិនិព្វាន ក្នុងភពនោះ មិនត្រូវបំបាក់លោកនោះ ជាធម្មតា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបបុគ្គលទី១ ព្រោះទ្រង់ធ្វើទុក ក្នុង

សុត្តន្តបិដកេ ទិយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អយំ បុគ្គលោ អាសវាជំ ខយា អនាសវត្ថោតោរិ-
មុត្តំ បញ្ចារិមុត្តំ ទិដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ អភិក្ខា
សង្ខតត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារិស្សត្តតិ ។ ឯតទានុត្ត-
រិយំ កន្លេ បរេបុគ្គលវិមុត្តិកាលោ ។

[៨៧] អបរិ បន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
ភកវា ធម្មំ ទោសេតិ សស្សតវាទេសុ ។ តយោមេ កន្លេ
សស្សតវាទា ។ ឥធិ កន្លេ ឯកទ្វោ សមណោ
វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ទាយ ។ បេ ។ តថាវ-
បញ្ចោតោសមាជី ដុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ
អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីទិ
ឯកម្មំ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្ស្ហបិ ជាតិយោ
ចតស្ស្ហបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ
ជាតិយោ វិសំបិ ជាតិយោ តិសំបិ ជាតិយោ ចត្តា-
ឡិសំបិ(១) ជាតិយោ បញ្ចាសំបិ ជាតិយោ សតិបិ
ជាតិ សហស្សិបិ ជាតិ សតសហស្សិបិ ជាតិ(២)

១ ឧ. ចត្តាសម្បិ ។ ២ ឧ. ជាតិសតម្បិ ជាតិសហស្សម្បិ ជាតិសតសហស្សម្បិ ។
ម, ជាតិសតំ បំ . . . ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

ព្រះហឫទ័យ ចំពោះព្រះអង្គថា បុគ្គលនេះ នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវចេតោ-
 វិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ មិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ
 ដោយប្រាជ្ញារបស់ខ្លួន ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយ
 ឥរិយាបថ ១ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងវិមុត្តិ-
 ញ ព្រាណារបស់បុគ្គលដទៃ ។

(៨៧) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងសស្សតវទទាំងឡាយ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនា⁺នុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 សស្សតវទនេះ មាន ៣ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ដុតកិលេស
 ។ បេ ។ កាលបើចិត្តតាំងនៅមាំមាំយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតោសមាធិ
 មានសភាពយ៉ាងនោះ រលឹកជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុន
 ជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកបាន ១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ
 ៥ ជាតិខ្លះ ១១ ជាតិខ្លះ ២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ
 ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១០០០ ជាតិខ្លះ ១០០០.០០០ ជាតិខ្លះ

សម្បទានវិជយសុត្តេ គយោ សស្សនវិទា

អនេកានិច្ចំ ជាតិសតានិ អនេកានិច្ចំ ជាតិសហ-
 ស្សានិ អនេកានិច្ចំ ជាតិសតសហស្សានិ អមុត្រាសី
 ឯវិណិមោ ឯវិគោត្តោ ឯវិវណ្ណោ ឯវិមាហារោ ឯវិសុខ-
 ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវិមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ
 អមុត្រ ឧទទាទី តត្រាចាសី ឯវិណិមោ ឯវិគោត្តោ
 ឯវិវណ្ណោ ឯវិមាហារោ ឯវិសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវិ-
 មាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ ឥធុបបន្នោតិ(១) ។
 ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សវតិ សោ ឯវិមាហា អតីតំ ចាហំ(២) អន្ធានំ
 ជាធាមិ សំវដ្តិ វា លោកោ វិវដ្តិ វាតិ ។ អនាគតំ
 ចាហំ(៣) អន្ធានំ ជាធាមិ(៤) សំវដ្តិស្សតិ វា លោកោ
 វិវដ្តិស្សតិ វាតិ ។ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ
 ច វិញ្ញា ច កុដដ្ឋោ ឯសិកដ្ឋាយំ វិគោតោ ច
 សត្តា សន្ធាវន្តំ សំសវន្តំ ចវន្តំ ឧបបជ្ឈន្តំ អត្តត្រូវ
 សស្សតិសមន្តំ ។ អយំ បវមោ សស្សតវិនោ ។

១ ឧ ម ឥធុបបន្នោតិ ។ ២-៣ ឧ. បហំ ។ ម. ធាហំ ។ ៤ ឧ. ន គាតមិ សមុត្តិស្សតិ ។

សម្បទានិយស្សត្រៈ សស្សតវាទ ៣ ប្រការ

ច្រើនជាង ១០០ ជាតិខ្លះ ច្រើនជាង ១ ០០០ ជាតិខ្លះ ច្រើនជាង ១០០ ០០០ ជាតិខ្លះ ដូច្នេះថា អាត្មាអញកើតក្នុងភពឯនោះ មាន ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បទាយ៉ាងនេះ មាន អាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ អាត្មាអញនោះ លុះច្បែកចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភព ឯនោះ ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ អាត្មាអញមានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មាន គោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បទាយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ ទទួល សុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ អាត្មាអញនោះ លុះច្បែក ចាកអត្តភាពនោះហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះ ។ បុគ្គលនោះ រមែងរលឹកនូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន ជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទុក្ខស ដោយប្រការដូច្នេះ បុគ្គលនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញតែងដឹងនូវអតីតកាលថា លោកវិនាស ឬលោកចំរើន ដូច្នេះ ។ អាត្មាអញតែងដឹងនូវអនាគតកាលថា លោកនឹង វិនាស ឬលោកនឹងចំរើនដូច្នេះ ។ បុគ្គលនោះនិយាយថា ខ្លួននឹងលោក ជាសភាពទៀងទាត់ ផុតពូជជរា បិតនៅដូចក្អក បិតនៅដូចសសរ គោល ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ តែងគ្រាប់ទៅ អន្តោលទៅ ច្បែក កើតមាននៅប្រាកដស្មើ ដូចសស្សតវិត្ត ។ នេះជាសស្សតវទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

បុន ចបរំ កន្លែ ឥនេកោន្នោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ
 វា អាតប្បមន្ទាយ ។ បេ ។ តថាវ្យំ ពេតោសមាជី
 ដុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ អនេកវិហិតំ បុព្វេ-
 និវាសំ អនុស្សាតិ សេយ្យដីទំ ឯកំចិ សំវដ្តវដ្តំ
 ទ្វេចិ សំវដ្តវដ្តានិ តិណិចិ សំវដ្តវដ្តានិ ចត្តារិចិ
 សំវដ្តវដ្តានិ បញ្ចចិ សំវដ្តវដ្តានិ ទសចិ សំវដ្តវ-
 ដ្តានិ អមុត្រាសី ឯវំនាមោ ឯវំតោត្ថោ ឯវំណ្ណោ
 ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ
 សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទទាទី តត្រាចាសី
 ឯវំនាមោ ឯវំតោត្ថោ ។ បេ ។ ឯវំមាយុបរិយន្តោ
 សោ តតោ ចុតោ ឥធម្មបច្ឆោតិ ។ ឥតិ សាការំ
 សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាតិ
 សោ ឯវំមាហា អតីតំ ខោ បាហំ^(១) អន្ធានំ
 ជាធាមិ សំវដ្តំ វា^(២) លោកោ វិវដ្តំ វាតិ^(៣) ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាឡិកវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត សមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកំលេស
 ។ បេ ។ កាលបើចិត្តដកល់មាំហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតនាសមាធិ
 មានសភាពយ៉ាងនោះ រលឹកនូវជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន
 ជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកបាន ១ សំវដ្តកប្បនីវរិដ្តកប្ប (កប្បវិនាសនីវ
 កប្បចំរើន) ខ្លះ ២ សំវដ្តកប្បនីវរិដ្តកប្បខ្លះ ៣ សំវដ្តកប្បនីវរិដ្តកប្បខ្លះ
 ៤ សំវដ្តកប្បនីវរិដ្តកប្បខ្លះ ៥ សំវដ្តកប្បនីវរិដ្តកប្បខ្លះ ១០ សំវដ្តកប្ប
 នីវរិដ្តកប្បខ្លះថា អាត្មាអញ បានកើតក្នុងភពឯនោះ មានឈ្មោះយ៉ាង
 នេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បវយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ
 បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណេះ អាត្មាអញនោះ
 លុះច្បូតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភពឯនោះ ដែលទៅ
 កើតក្នុងភពនោះ អាត្មាអញ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ
 ។ បេ ។ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណេះ អាត្មាអញ លុះច្បូតចាកអត្តភាពនោះ
 ហើយ ទើបបានមកកើតក្នុងភពនេះ ។ បុគ្គលនោះ រមែងរលឹកនូវជាតិ
 ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រម
 ទាំងទុក្ខស ដោយបការដូច្នេះ បុគ្គលនោះ និយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មា
 អញ តែងជឿនូវអតីតកាលថា លោកវិនាស ឬលោកចំរើនដូច្នេះ ។

សម្បទានិយមន្ត្រី គយោ សស្សនិកា

អនាគតញ្ច ទ្វាហំ(១) អន្ធានំ ជាតាមិ សំវដ្តិស្សតិ វា
 លោកោ វិវដ្តិស្សតិ វតិ ។ សស្សតោ អត្តា ច
 លោកោ ច វញ្ញោ កុដដ្ឋោ ឯសិកដ្ឋាយី វិតោ
 តេ ច សត្តា សន្ធាវន្តិ សំសារន្តិ ចវន្តិ ឧបបដ្ឋន្តិ
 អត្ថត្រូវ សស្សតិសមន្តិ ។ អយំ ទុតិយោ សស្ស-
 តវិនោ ។ បុន ចបរំ កន្លេ ឥនេកោន្នោ សមណោ
 វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្បមន្ធាយ ។ បេ ។ តថា-
 រូបំ ចេតោសមាជី ផុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ
 អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សតិ សេយ្យដីទំ
 ទសមិ សំវដ្តិវិដ្ឋានំ វីសិមិ សំវដ្តិវិដ្ឋានំ តីសិមិ
 សំវដ្តិវិដ្ឋានំ ចត្តាឡីសិមិ សំវដ្តិវិដ្ឋានំ អមុត្រាសី
 ឯវិនាមោ ឯវិនោត្តោ ឯវិនោណោ ឯវិនាហោ ឯវិនុទ-
 ទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវិនាយុបរិយន្តោ សោ តតោ
 ចុតោ អមុត្រ ឧទហានី តត្រាហាសី ឯវិនាមោ ។ បេ ។

សម្មាសន្តិយសូត្រ សស្សត្ថវិទ្ធ-៣ ប្រការ

បុគ្គលនោះ និយាយថា អាគ្នាអញ តែងជីវិតនូវអនាគតកាលថា លោក
 នឹងវិនាស ឬលោកនឹងចំរើនដូច្នេះ ។ បុគ្គលនោះ និយាយថា ខ្លួននឹង
 លោកជាសភាពទៀងទាត់ ផុតពូជធារ បិតនៅដូចគ្នា បិតនៅដូចសសរ
 គោល ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ តែងគ្រាប់ទៅ ឥន្ទ្រាលទៅ ច្យុត
 ភើត មាននៅប្រាកដស្មើ ដូចសស្សត្ថវិទ្ធ ។ នេះជាសស្សត្ថវិទ្ធ ២ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យខាងមុខនៅមានទៀត សមណៈបុត្រាហ្មណ៍
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស
 ។ បេ ។ កាលបើចិត្តដក់នៅមាំហើយយ៉ាងណា ក៏បានខ្វះចេតា-
 សមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ រលឹកនូវជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ
 ក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកបាន ១០ សំវដ្តកប្បនីវរិដ្តកប្បខ្លះ
 ២០ សំវដ្តកប្បនីវរិដ្តកប្បខ្លះ ៣០ សំវដ្តកប្បនីវរិដ្តកប្បខ្លះ ៤០ សំវដ្ត-
 កប្បនីវរិដ្តកប្បខ្លះថា អាគ្នាអញ បានកើតក្នុងភពឯនោះ មានឈ្មោះ
 យ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារ
 យ៉ាងនេះ បានទទួលសុខទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុប៉ុណ្ណោះ អាគ្នា
 អញនោះ លុះច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ បានទៅកើតក្នុងភពឯនោះ
 ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ អាគ្នាអញ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាណិកវគ្គោ

ឥតិ សាគារំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
អនុស្សវតិ សោ ឯវមាហា អតីតំ ចាហំ^(១) អន្ទានំ
ជាតាមិ សំវដ្តិមំ លោកោ វិវដ្តិមីតិ^(២) ។ អនាគតំ
ចាហំ អន្ទានំ ជាតាមិ សំវដ្តិស្សវតិមំ លោកោ
វិវដ្តិស្សវតិមីតិ^(៣) ។ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច
វញ្ញោ កុដដោ ឯសិកដ្ឋាយី មិតោ តេ ច សត្តា
សន្ទារន្តំ សំសារន្តំ ចរន្តំ ឧបបន្នន្តំ អត្ថិត្យវ សស្សតិ
សមន្តំ ។ អយំ កន្លេ^(៤) តតិយោ សស្សតវាទោ ។
ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ សស្សតវាទេសុ ។

[៨៨] អបរំ បន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
កកវា ធម្មំ ទេសេតិ បុព្វេនិវាសានុស្សវតិញ្ចាណោ ។
ឥធិ កន្លេ ឯតទោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា

១ ឧ. ចរំ ។ ម. បាហំ ។ ២ ឧ. វិវដ្តិមិ លោកេតិ ។ ៣ ឧ. វិវដ្តិស្សវតិ មិ
លោកេតិ ។ ៤ ឧ. កន្លេតិ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

បុគ្គលនោះ រមែងរលឹកនូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុនបាន
 ច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទេស ដោយប្រការដូច្នេះ បុគ្គល
 នោះ និយាយយ៉ាងនេះថា អាត្មាអញតែងដឹងនូវអតីតកាលថា លោក
 វិនាសទៅខ្លះ ឬលោកចំរើនឡើងខ្លះដូច្នេះ ។ អាត្មាអញ តែងដឹងនូវអនា-
 គតកាលថា លោកនឹងវិនាសទៅខ្លះ ឬលោកនឹងចំរើនឡើងខ្លះដូច្នេះ ។
 បុគ្គលនោះ និយាយថា ខ្លួននឹងលោកជាសភាពទៀងទាត់ ផុតពូជធារ
 បិតនៅដូចភ្នំ បិតនៅដូចសសរគោល ចំណែកសត្វទាំងឡាយនោះ
 តែងគ្រាប់ទៅ តែងអន្ទោលទៅ ច្បុក កើត មាននៅប្រាកដស្មើ ដូច
 សស្សតវត្ថុ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះជាសស្សតវត្ថុទី ៣ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងសស្សតវត្ថុទាំង
 ឡាយ ។

(៨៨) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគសំដែងធម៌ ក្នុងបុព្វេនិវាសនុស្សតិញ្ញាណ ដោយ
 ទេសនាណា ទេសនានុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន
 សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម

សម្មាសាទនីយសុត្តេ បុព្វេនិវាសនុស្សតិកាណំ

អាតប្បមន្ទាយ ។ បេ ។ តថាវ្យំ ចេតោសមាធិ
 ដុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ អនេកវិហិតំ បុព្វេ-
 និវាសំ អនុស្សរតិ សេយ្យដីទំ ឯកំបិ ជាតិ ទ្រេប
 ជាតិយោ តិស្សាបិ ជាតិយោ ចតស្សាបិ ជាតិយោ
 បញ្ចបិ ជាតិយោ ទសបិ ជាតិយោ វីសំបិ ជាតិយោ
 តីសំបិ ជាតិយោ ចត្តាឡីសំបិ ជាតិយោ បញ្ចាសំបិ
 ជាតិយោ សតំបិ ជាតិ សហស្សំបិ ជាតិ សត-
 សហស្សំបិ ជាតិ អនេកេបិ សំវដ្តកល្យេ អនេកេបិ
 វិវដ្តកល្យេ អនេកេបិ សំវដ្តវិវដ្តកល្យេ ។ បេ ។ ឥត
 សាការំ សឡទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សរតិ ។ សន្តិ កន្តេ សត្តា^(១) យេសំ ច^(២)
 ន សក្កា កណាឆាយ វា សង្ខារេនន វា អយំ សង្ខារំ^(៣)
 អបិច យស្មី^(៤) អត្តភាវេ អភិនិវត្តបុព្វា^(៥) ហោតិ យទិ
 វា រូបំសុ យទិ វា អរូបំសុ យទិ វា សញ្ញាសុ យទិ
 វា អសញ្ញាសុ យទិ វា លោកុសញ្ញាសុ យទិ
 វា អសញ្ញាសុ យទិ វា លោកុសញ្ញាសុ យទិ

១ ឧ. ម. ទេវា ។ ២ ឧ. ម. ច កាពេ ឧទិស្សតិ ។ ៣ ឧ. សង្ខារោ វា អាយុំ សង្ខារំ ។
 ៤ ឧ. ម. យស្មី យស្មី ។ ៥ ឧ. អភិវិវត្តបុព្វំ ។

សម្បសារនិយសូត្រ បុព្វេនិវាសនុស្សនិព្វាន

ជាគ្រឿងដុតកិលេស ។ បេ ។ កាលបើ ចិត្តដ៏កល់នៅមាំហើយ

យ៉ាងណា ក៏បានឡើងគោសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ រលឹក

ឡូវជាតិដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅ ក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ គឺរលឹកបាន

១ ជាតិខ្លះ ២ ជាតិខ្លះ ៣ ជាតិខ្លះ ៤ ជាតិខ្លះ ៥ ជាតិខ្លះ ១០ ជាតិខ្លះ

២០ ជាតិខ្លះ ៣០ ជាតិខ្លះ ៤០ ជាតិខ្លះ ៥០ ជាតិខ្លះ ១០០ ជាតិខ្លះ ១.០០០

ជាតិខ្លះ ១០០ ០០០ ជាតិខ្លះ រលឹកបានច្រើនសំវដ្តកប្បខ្លះ ច្រើនវិវដ្ត-

កប្បខ្លះ ច្រើនសំវដ្តកប្បនឹងវិវដ្តកប្បខ្លះ ។ បេ ។ បុគ្គលនោះ រមែងរលឹក

ឡូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ

ព្រមទាំងទុក្ខស ដោយប្រការដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មួយទៀត

ឥតមានបុគ្គលណាមួយ អាចរាប់អត្តភាពរបស់ពួកសត្វ ដែលធ្លាប់កើត

ក្នុងរូបភព អរូបភព សព្វភព អសព្វភព នឹងនៅសព្វានាសព្វភព

សុត្តន្តបិដក វិយាគយស្ស បាធិការត្ថោ

ឥតិ សាគារំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ
 អនុស្សវតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ បុព្វេនិវាសា-
 នុស្សវតីណាលោ ។

[៨៩] អបរំ បន កន្លេ ឯតទានុត្តរិយំ យថា
 កកវា ធម្មំ ទេសេតិ សត្តានំ ចុតុបចាតតណាលោ ។ ឥធិ
 កន្លេ ឯកត្ថោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា អាតប្ប-
 មជ្ជាយ ។ បេ ។ តថាវ្យំ ចេតោសមាធិ ដុសតិ
 យថាសមាហិតេ ចិត្តេ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធន
 អតីតក្កនមាទុសកេន សត្តេ បស្សតិ វេរមាៈន ឧប-
 បជ្ជមាទេ ហិទេ បណិតេ សុវណ្ណេ ទិព្វណ្ណេ សុកតេ
 ទិកតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បដិធានតិ ឥមេ វត
 កោត្តោ សត្តា កាយទិប្បវតេន សមជ្ជាកតា

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិការវគ្គ

ដោយការរាប់បូកបូករាប់ដោយគំនិតបានឡើយ (បុគ្គលដែលបាននូវចេតោ-
 សមាធិនោះ) ទើបរលឹកនូវជាតិ ដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន
 ជាច្រើនជាតិ ព្រមទាំងអាការ ព្រមទាំងទុក្ខសបាន ដោយប្រការ
 ដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងបុព្វ-
 និវាសានុស្សតិញ្ញាណ ។

(៨៩) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សម្តែងធម៌ ក្នុងចក្ខុបបាតញ្ញាណ គឺញាណជា
 គ្រឿងដឹងនូវចុតិនិងបដិសន្ធិ របស់សត្វទាំងឡាយ ដោយទេសនាណា
 ទេសនានេះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សមណៈបូ
 ព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងផុត
 កិលេស ។ ចេ ។ កាលបើចិត្ត ដកល់នៅមាំហើយយ៉ាងណា ក៏បាន
 នូវចេតោសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ ឃើញនូវសត្វទាំងឡាយដែល
 ច្យុតនឹងចាប់បដិសន្ធិ ទាបថោកនឹងទុក្ខម មានសណ្តានល្អនឹងអាក្រក់
 មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធលើសលែង
 ជាងចក្ខុ របស់មនុស្សសាមញ្ញ រមែងដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ ដែល
 អន្តោលទៅតាមកម្មថា អើហ្ន៎សត្វទាំងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត

សម្បទានិយសុត្តេ ទ្វេមា ឥន្ទ្រិយោ

វិចីទុច្ឆរិតេន សមម្ពាគតា មនោទុច្ឆរិតេន សមម្ពាគតា
 អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាទិដ្ឋកា មិច្ឆាទិដ្ឋកម្មសមា-
 ធានា តេ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា អមាយំ
 ទុក្ខតី វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបន្នា^(១) ឥមេ វា បន
 គោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន សមម្ពាគតា វិចីសុច-
 រិតេន សមម្ពាគតា មនោសុចរិតេន សមម្ពាគតា
 អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាទិដ្ឋកា សម្មាទិដ្ឋកម្មស-
 មាធានា តេ កាយស្ស ភេទា បរិ មរណា សុគតី
 សក្កំ លោកិ ឧបបន្នាតិ ។ ឥតិ និព្វេន ចក្កនា
 វិសុទ្ធន អតិក្កន្ធមានុសកេន សត្តេ បស្សតិ ចរមារេ
 ឧបបជ្ជមារេ ហីនេ បណ្ឌិតេ សុវណ្ណោ ទិព្វណ្ណោ
 សុគតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ សត្តេ បជាជានតិ ។
 ឯតនាទុត្តរិយំ កន្លេ សត្តានំ ចុតុបចានកាលោ ។

[៩០] អបរិ បន កន្លេ ឯតនាទុត្តរិយំ យថា
 កកវា ធម៌ំ នេសេតិ ឥន្ទ្រិយសុ ។ ទ្វេមា កន្លេ

សម្បទានិយស្ត្រ ឥន្ទ្រីតា ២ យ៉ាង

ប្រកបដោយវិច័យទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោទុច្ចរិត តិរច្ឆ័យលន្ធុពួកព្រះអរិយ-
 បុគ្គល ប្រកាន់ខាងមិច្ឆាទិដ្ឋិ កាន់យកនូវកម្មជាមិច្ឆាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ
 លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ ក៏ទៅកើត ឯអបាយ
 ទុគ្គតិ វិនិបាត នរក ចំណែកខាងពួកសត្វទាំងនេះ ជាអ្នកប្រកបដោយ
 កាយសុច្ចរិត ប្រកបដោយវិច័យសុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោសុច្ចរិត មិនតិ-
 រច្ឆ័យលន្ធុពួកព្រះអរិយបុគ្គល ប្រកាន់ខាងសម្មាទិដ្ឋិ កាន់យកនូវកម្មជា
 សម្មាទិដ្ឋិ សត្វទាំងនោះ លុះបែកឆ្ងាយរាងកាយ បន្ទាប់អំពីមរណៈទៅ
 ក៏ទៅកើតក្នុងសុគតិសួគ៌ទៅលោក ។ បុគ្គលនោះ រមែងឃើញនូវសត្វ
 ទាំងឡាយ ដែលច្បុកនឹងចាប់បដិសន្ធិ ចាប់ថោកនឹងទុក្ខម មានសណ្ឋាន
 ល្អនឹងអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដោយចក្ខុដូចជាទិព្វដ៏បរិសុទ្ធ
 លើសលែងជាងចក្ខុ របស់មនុស្សសាមញ្ញ ដឹងច្បាស់នូវសត្វទាំងឡាយ
 ដែលអន្ទោលទៅតាមកម្ម ដោយប្រការដូច្នេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 នេះជាទេសនា ដ៏ប្រសើរក្នុងចក្ខុបុប្ផានុញ្ញាណ របស់សត្វទាំងឡាយ ។

(៩០) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យខាងមុខ នៅមានតទៅទៀត
 ព្រះមានព្រះភាគ សំដែងនូវធម៌ ក្នុងឥន្ទ្រីតា (វិធីនៃបូជិ) ទាំងឡាយ
 ដោយទេសនាណា ទេសនា⁺នុ៎ះ ប្រសើរក្រៃលែង ។ បពិត្រព្រះអង្គ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ឥន្ទ្រិយោ(១) ។ អត្ថំ កន្លេ ឥន្ទ្រិ(២) សាសវា សឧប-
 ជិកា នោ អរិយាតិ វុច្ចតិ ។ អត្ថំ កន្លេ ឥន្ទ្រិ(៣) អនា-
 សវា អនុបជិកា អរិយាតិ វុច្ចតិ ។ កតមា ច កន្លេ
 ឥន្ទ្រិ(៤) សាសវា សឧបជិកា នោ អរិយាតិ វុច្ចតិ ។
 ឥធ កន្លេ ឯកេន្ទោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 អាតប្បមន្ទាយ បដានមន្ទាយ អនុយោគមន្ទាយ អប្ប-
 មាទមន្ទាយ សម្មាមនសិការមន្ទាយ តថាវុបំ ចេតោ-
 សមាជី ផុសតិ យថាសមាហិតេ ចិត្តេ អនេកវិហិតំ
 ឥន្ទ្រិដំ បច្ចនុភោតិ ឯកោបិ ហុត្វា ពហុជា ហោតិ
 ពហុជាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោតិ អារិភារំ តិរោភារំ
 តិរោត្តំ តិរោចាភារំ តិរោបព្វតំ អសដ្ឋមាណោ កច្ចតិ
 សេយ្យថាបិ អាគាសេ បវរិយាបិ ឧមដ្ឋនិមដ្ឋំ ករោតិ
 សេយ្យថាបិ ឧទកេ ឧទកេបិ អភិដ្ឋមាណោ កច្ចតិ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាធិកវគ្គ

ដ៏ចំរើន ឥទ្ធិវិធាមាន ២ យ៉ាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឫទ្ធិប្រកបដោយ
 អាសវៈ^(១) ប្រកបដោយទុបធិ^(២) ព្រះអង្គមិនត្រាស់ហៅថា ឫទ្ធិរបស់ព្រះ
 អរិយៈឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចំរើន ឫទ្ធិមិនមានអាសវៈ មិនមាន
 ទុបធិ ទើបព្រះអង្គត្រាស់ហៅថា ឫទ្ធិរបស់ព្រះអរិយៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន ចុះឫទ្ធិប្រកបដោយអាសវៈ ប្រកបដោយទុបធិ ដែលព្រះអង្គ
 មិនត្រាស់ហៅថា ឫទ្ធិរបស់ព្រះអរិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចំរើន សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ អាស្រ័យសេចក្តី
 ព្យាយាម ជាគ្រឿងដុតកិលេស អាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងដកល់
 មាំអាស្រ័យសេចក្តីព្យាយាម ជាគ្រឿងប្រកបរឿយៗ អាស្រ័យសេចក្តីមិន
 ប្រមាទ អាស្រ័យសេចក្តីធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃ កាលបើចិត្តដកល់មាំ
 ហើយយ៉ាងណា ក៏បាននូវចេតនាសមាធិ មានសភាពយ៉ាងនោះ បាននូវ
 ឥទ្ធិវិធាច្រើនប្រការ មនុស្សតែម្នាក់(និមិត្ត)ទៅជាមនុស្សច្រើននាក់ក៏បាន
 មនុស្សច្រើននាក់ (និមិត្ត) ទៅជាមនុស្សម្នាក់ក៏បាន ដើរ (ចេញពីខាង
 ក្នុង) ទៅកាន់ទីកល ទីខាងក្រៅក៏បាន ដើរទំលុះទៅខាងក្រៅដណ្តឹង
 ខាងក្រៅកំពែង ខាងក្រៅភ្នំក៏បាន ឥតមានទើសទាល់ ដូចជាដើរទៅ
 ឯអាកាស មុជលើបក្ខីផងដ៏ ដូចជាមុជលើបក្ខីទឹកក៏បាន ដើរទៅលើទឹក

១ អដ្ឋិកថា ថា ឫទ្ធិប្រកបដោយទោស (ប្រទូស្តអ្នកនិទ) ។ ២ ឫទ្ធិប្រកបដោយការ
 ប្រណាំងប្រជែង (ប្រឡងនឹងអ្នកនិទ) ។

សម្បទាទង្គិយសូត្រ បន្ទំប្រកបដោយអាសវៈ បន្ទំមិនមានអាសវៈ

មិនបែកធ្លាយ ដូចជាដើរលើផែនដីក៏បាន ពែនក្នុងចង្រ្កម ឯអាសាស
 ដូចសត្វបក្សីក៏បាន ។ ស្ថាបអវិជ្ជា ចាប់ពាល់ព្រះចន្ទ្រនីន៍ព្រះអាទិត្យនេះ
 ដែលមានបន្ទំច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ ដោយដៃ
 ខ្លួនឯងក៏បាន ញ៉ាំងកាយឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាបន្ទំប្រកបដោយអាសវៈ ប្រកបដោយឧបធិ
 ដែលមិនហៅថា បន្ទំរបស់ព្រះអរិយៈឡើយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះ
 បន្ទំមិនមានអាសវៈ មិនមានឧបធិ ដែលហៅថា បន្ទំរបស់ព្រះអរិយៈនោះ
 តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ប្រាថ្នាថា
 អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសំគាល់ថា មិនជាបដិកូល ក្នុងរបស់ជាបដិកូល
 ដូច្នេះ រមែងជាអ្នកសំគាល់ថា មិនជាបដិកូល ក្នុងរបស់ជាបដិកូលនោះ
 បើភិក្ខុប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសំគាល់ថា ជាបដិកូលក្នុងរបស់
 មិនជាបដិកូលដូច្នេះ រមែងជាអ្នកសំគាល់ថាជាបដិកូល ក្នុងរបស់មិនជាបដិ-
 កូលនោះ បើភិក្ខុប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសំគាល់ថា មិនជាបដិ-
 កូលក្នុងរបស់ជាបដិកូល នឹងមិនជាបដិកូលដូច្នេះ រមែងជាអ្នកសំគាល់ថា
 មិនជាបដិកូល ក្នុងរបស់ជាបដិកូល នឹងមិនជាបដិកូលនោះ បើភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដកេ ទី២និកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

បដិគ្គលេ ច អប្បដិគ្គលេ ច^(១) បដិគ្គលសញ្ញា វិហា-
 រេយ្យន្តំ បដិគ្គលសញ្ញា តត្ថ វិហារតិ សចេ អាកម្មតិ
 បដិគ្គលញ្ច អប្បដិគ្គលញ្ច តទុកយំ អភិធិវដ្ឋេត្វា
 ឧបេក្ខតោ វិហារេយ្យំ សតោ សម្មជាតោតិ
 ឧបេក្ខតោ តត្ថ វិហារតិ សតោ សម្មជាតោ ។
 អយំ បន កន្លេ^(២) ឥទ្ធិ អនាសវា អនុបដិកា
 អរិយាតិ វុច្ចតិ ។ ឯតទានុត្តរិយំ កន្លេ ឥទ្ធិ-
 វិជាសុ ។ តំ ភក្កវា^(៣) អសេសមភិជាតោតិ តំ ភក្ក-
 តោ^(៤) អសេសមភិជាតោ ឧត្តរិ^(៥) អភិញ្ញេយ្យំ នត្តិ
 យនិកិដានំ អញ្ចោ សមណោ វា ព្រាហ្មណោ វា
 ភក្កវតា ភិយ្យេភិញ្ញតោ នត្តិ យនិកិ ឥទ្ធិវិជាសុ ។

(៧០) យន្តំ កន្លេ សទ្ធន កុលបុត្តន បត្តំ
 អារទ្ធិវិរិយេន ថាមវតា បុរិសត្ថាមេន បុរិសវិរិយេន

១ ឧ. អប្បដិគ្គលេ ច បដិគ្គលេ ច ។ ២ ឧ. អយំ កន្លេ ។ ៣ ឧ. ភក្កវា ។
 ៤ ឧ. ភក្កវតោ ។ ៥ ឧ. ឧត្តរិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាឡិកា

ប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ គប្បីជាអ្នកសំគាល់ថាជាបដិកូល ក្នុងរបស់ជាបដិ-
 កូលនឹងមិនជាបដិកូល ដូច្នេះ វេមនីជាអ្នកសំគាល់ថា ជាបដិកូល ក្នុង
 របស់ជាបដិកូល នឹងមិនមែនជាបដិកូលនោះ បើក៏ប្រាថ្នាថា អាត្មាអញ
 គប្បីជាអ្នកមានសតិវិនិច្ឆ័យសម្បជញ្ញៈ វៀរឡើយរបស់បដិកូលផង មិនមែនជា
 របស់បដិកូលផង ទាំង២យ៉ាងនោះចេញ ហើយជាអ្នកមានចិត្តព្រងើយ
 ដូច្នេះ វេមនីជាអ្នកមានសតិវិនិច្ឆ័យសម្បជញ្ញៈ មានចិត្តនៅព្រងើយក្នុងរបស់
 ជាបដិកូល នឹងមិនមែនជាបដិកូលនោះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 នេះឯង ជាបុគ្គលមិនមានអាសវៈ មិនមានឧបេក្ខ ដែលហៅថា ជាបុគ្គលរបស់
 ព្រះអរិយៈ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នេះជាទេសនាដ៏ប្រសើរ ក្នុងឥន្ទ្រ-
 វិជ្ជាទាំងឡាយ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ នូវទេសនានោះ
 ឥតមានសេសសល់ កាលព្រះមានព្រះភាគ ជ្រាបច្បាស់នូវទេសនានោះ
 ឥតមានសល់ហើយ នឹងរកបុគ្គលដែលគួរដឹងច្បាស់ ជាងព្រះអង្គនោះ
 ទៅទៀតគ្មាន សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ឯទៀត កាលបើដឹង ក៏នឹងដឹងជាង
 ព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងឥន្ទ្រវិជ្ជាទាំងឡាយ មិនមានឡើយ ។

(៩១) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អំពើណាដែលកុលបុត្រអ្នកមានសព្វ
 មានព្យាយាមមិនបន្តបន្ថយ មានព្យាយាមខ្ជាប់ខ្ជួន គប្បីសម្រេចដោយ
 ព្យាយាមខ្ជាប់ខ្ជួនរបស់បុរស ដោយសេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស ដោយ

សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្សត្ថេ សាវ័ច្ឆស្ស បុព្វា ភក្កតោ ព្យាករណំ

បុរិសបរក្កមេន បុរិសនោរយេន អនុប្បត្តំ តំ ភក្កតា។
 ន ច កន្លេ ភក្កវា កាមេសុ កាមសុខលីកានុ-
 យោគមនុយុត្តោ ហំនំ កម្មំ ហេតុជ្ជន្តិកំ អនរិយំ
 អនត្ថសញ្ញាតំ ន ច អត្ថកិលមថានុយោគមនុយុត្តោ
 ទុក្ខំ អនរិយំ អនត្ថសញ្ញាតំ ចតុន្ទ្រ (១) ភក្កវា
 ឈានំ អាកិច្ចេសិកានំ និដ្ឋនម្មសុខវិហារំ
 និក្កាមលាភី អតិច្ឆលាភី អកសិរលាភី ។ សតេ
 មំ កន្លេ ឃី បុច្ឆេយ្យ តិន្ទ ខោ អារុសោ សាវ័ច្ឆ
 អហេសុំ អតីតមទ្ធានំ អពោ សមណា វា ព្រាហ្មណ
 វា ភក្កតា ភិយ្យេភិញ្ញតោ (២) សម្ពោធិយន្តិ ។
 ឃី បុច្ឆោ អហំ កន្លេ នោតិ វុទ្ធយំ ។ តី
 បនារុសោ សាវ័ច្ឆ ភិស្សន្តិ អនាគតមទ្ធានំ អពោ
 សមណា វា ព្រាហ្មណ វា ភក្កតា ភិយ្យេ-
 ភិញ្ញតោ សម្ពោធិយន្តិ ។ ឃី បុច្ឆោ អហំ កន្លេ

សម្មសាទនីយសូត្រ ព្រះសារីបុត្រសួរ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ

ការខ្វះខាតរបស់បុរស ដោយកិរិយានាំទៅ នូវធុរៈរបស់បុរស អំពើនោះ
 ព្រះមានព្រះភាគ បានសម្រេចហើយដោយលំដាប់ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានប្រកបនូវកាមសុខល្អិតានុយោគ ក្នុងកាម
 ទាំងឡាយដ៏ទាបថោក ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់បុគ្គល មិនមែនជារបស់
 ព្រះអរិយៈ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ផង មិនបានប្រកបនូវអត្តកិលម-
 ថានុយោគជាទុក្ខ មិនមែនជារបស់ព្រះអរិយៈ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍
 ផង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់បានដូចសេចក្តីប្រាថ្នា បានដោយឥតលំបាក
 បានដោយធូលាយ នូវឈានទាំង ៤ ដ៏កន្លងបង្អស់នូវកាមាវចរចិត្ត ជា
 សុខវិហារធម៌ ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើមានអ្នកផង
 សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ពួកសមណៈ
 បូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលកន្លងហួសទៅហើយ ជាអ្នកមានញាណដ៏លើស
 លុបជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹង មានខ្វះដែរឬ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេ
 ថា មិនមានទេ ។ បើគេសួរថា បពិត្រព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ពួក
 សមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ក្នុងកាលដែលមិនទាន់មានមក ជាអ្នក
 មានញាណដ៏លើសលុប ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹងនឹង
 មានខ្វះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងគេសួរយ៉ាង

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស ពាសិកវគ្គោ

លោតិ វទេយ្យំ ។ កី បនាវុសោ សាវីបុត្ត
 អត្ថេតរហិ អញ្ចេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 កកវតា ភិយ្យេភិព្វាតរោ សម្មោធិយន្តំ ។ ឯវិ
 បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ លោតិ វទេយ្យំ ។ សថេ បន
 មំ កន្លេ ឯវិ បុដ្ឋេយ្យ កី នុ ខោ អាវុសោ
 សាវីបុត្ត អហេសុំ អតីតមទ្ធានំ អញ្ចេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា កកវតា សមសមា សម្មោធិ-
 យន្តំ ។ ឯវិ បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ ឯវិន្តំ វទេយ្យំ ។
 កី បនាវុសោ សាវីបុត្ត ភិស្សន្តំ អនាគតមទ្ធានំ
 អញ្ចេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា កកវតា
 សមសមា សម្មោធិយន្តំ ។ ឯវិ បុដ្ឋោ អហំ កន្លេ
 ឯវិន្តំ វទេយ្យំ ។ កី បនាវុសោ សាវីបុត្ត អត្ថេត-
 រហិ អញ្ចេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា កកវតា

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិកវគ្គ

នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា មិនមានទេ ។ បើមានគេសួរថា បពិត្រ
 ព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ ជាអ្នកមានញាណដ៏លើសលុប ជាងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុង
 ការត្រាស់ដឹងមានខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមាន
 អ្នកផងគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា មិនមានទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើមានអ្នកផងសួរខ្ញុំព្រះអង្គ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 សាវ័បុត្រមានអាយុ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ដែលកន្លងហួស
 ទៅហើយ ជាអ្នកមានញាណស្មើ ៗ នឹងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់
 ដឹងមានខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងសួរ
 យ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា បើយ៉ាងនោះ មានមែន ។ បើមាន
 គេសួរថា បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍
 ឯទៀត ដែលមិនទាន់មានមក ជាអ្នកមានញាណស្មើ ៗ នឹងព្រះ
 មានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹងមានខ្លះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់គេថា បើយ៉ាង
 នោះ មានមែន ។ បើមានគេសួរថា បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ
 ពួកសមណៈបូព្រាហ្មណ៍ឯទៀត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ជាអ្នកមានញាណ

សម្មាសម្ពោធិយន្ត្រ សាវ័បុត្តស្ស បុព្វា ភក្កវតោ ព្យាបាលំ

សមសមា សម្ពោធិយន្ត្រ ។ ឯវំ បុដ្ឋា អហំ កន្លេ
 លោតិ វនេយ្យំ ។ សចេ បន មំ កន្លេ ឯវំ បុដ្ឋេយ្យ
 កស្មា បនាយស្មា សាវ័បុត្តោ ឯកច្ចំ អត្តនុ-
 ជាតាតិ ឯកច្ចំ ន អត្តនុជាតាតិ^(១) ។ ឯវំ បុដ្ឋា
 អហំ កន្លេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ សម្មា មេតំ អាវុសោ
 ភក្កវតោ សុតំ សម្មា បដិក្កហិតំ អហេសុំ អត្ថ-
 តមទ្ធានំ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា មយា សមសមា
 សម្ពោធិយន្ត្រ សម្មា មេតំ អាវុសោ ភក្កវតោ សុតំ
 សម្មា បដិក្កហិតំ ភវិស្សន្តំ អនាគតមទ្ធានំ អរ-
 ហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា មយា សមសមា សម្ពោធិ-
 យន្ត្រ សម្មា មេតំ អាវុសោ ភក្កវតោ សុតំ
 សម្មា បដិក្កហិតំ អដ្ឋានមេតំ អនវកាសោ យំ
 ឯកស្ស លោកាតុយា ទ្វេ អរហន្តោ សម្មាសម្ពុទ្ធា
 អប្បុំ អចរិមំ ឧប្បជ្ឈេយ្យំ នេតំ ហំនំ វិជ្ជតិ^២ ។

សម្បសាទន័យសូត្រ ព្រះសាវ័បុត្រសូរ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ

ស្មើៗ នឹងព្រះមានព្រះភាគ ក្នុងការត្រាស់ដឹង មានដែរឬ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវប្រាប់
 គេថា មិនមានទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើមានអ្នកផងសួរ
 យ៉ាងនេះថា ព្រះសាវ័បុត្រមានអាយុ ព្រោះហេតុអ្វី បានជាដឹងខ្លះ
 មិនដឹងខ្លះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ
 ខ្ញុំព្រះអង្គត្រូវព្យាករយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកមានអាយុ ពាក្យនេះអាត្មា
 បានស្តាប់ ចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួល ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ
 យ៉ាងនេះថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ ដែលកន្លងទៅហើយ
 ក៏មានញាណស្មើៗ នឹងតថាគត ក្នុងការត្រាស់ដឹងដូច្នេះ ម្ចាស់អ្នក
 ដ៏មានអាយុ ពាក្យនេះអាត្មាបានស្តាប់ ចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួល
 ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ មកហើយថា ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
 តាំងឡាយ ក្នុងកាលមិនទាន់មានមក នឹងមានញាណស្មើៗនឹងតថាគត
 ក្នុងការត្រាស់ដឹងដូច្នេះ ម្ចាស់អ្នកដ៏មានអាយុ ពាក្យនេះ អាត្មាបានស្តាប់
 ចំពោះព្រះភក្ត្រ បានទទួល ចំពោះព្រះភក្ត្រព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ
 ថា មានព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធាំណឡាយ ២ ព្រះអង្គ ត្រាស់ឡើង
 ក្នុងលោកធាតុមួយ មិនមុនមិនក្រោយ (ដំណាលគ្នា) ដំណើរនេះ មិនមែន
 ជាឋានៈ គឺមិនមានហេតុ ជាទំនងដូច្នោះទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាធិការក្កោ

[៩២] តិញ្ចាហំ (១) កន្លេ ឯវំ បុដ្ឋា ឯវំ ព្យា-
 ករមាណោ វុត្តវាទី ថេវ (២) អហំ (៣) ភកវតោ ហោមិ
 ន ច ភកវន្តំ អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តាមិ ធម្មស្ស
 ចានុធម្មំ ព្យាករោមិ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ
 វាទានុវាទោ ការយ្ហដ្ឋានំ (៤) អាគច្ឆតីតិ ។ តក្ស ភិ
 សាវីបុត្ត ឯវំ បុដ្ឋា ឯវំ ព្យាករមាណោ វុត្តវាទី ថេវ
 មេ (៥) ហោសិ ន ច មំ អក្ខតេន អញ្ញាចិត្តាសិ
 ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករោសិ ន ច កោចិ សហ-
 ធម្មិកោ វាទានុវាទោ ការយ្ហដ្ឋានំ អាគច្ឆតីតិ ។

[៩៣] ឯវំ វុត្តោ អាយស្មា ឧទាយិ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច អច្ឆរិយំ កន្លេ អព្ពតំ កន្លេ តថាគតស្ស
 អប្បវិច្ឆតា សន្តដ្ឋិតា សល្លេខតា យត្រ ហិ នាម
 តថាគតោ ឯវិមហិទ្ធិកោ ឯវិមហានុកាវោ អថ ច

១ ឧ. ម. កញ្ចប់ ។ ២ ម. លោ ។ ៣ ឧ. អហន្តិ ន វិស្សតិ ។ ៤ ឧ. ការយ្ហំ ហនំ ។
 ៥ ឧ. មម ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិការ

[៩២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះកាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គក៏ឆ្លើយតបទៅនឹងគេយ៉ាងនេះឈ្មោះថា និយាយទៅតាមព្រះពុទ្ធជនៈរបស់ព្រះមានព្រះភាគ មិនបានពោលបង្ហាញព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិត ឆ្លើយនូវធម៌សមគួរតាមធម៌ ទាំងពុទ្ធសាសនា (ការពោលតាមពុទ្ធៈ) ណាមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ ក៏ឈ្មោះថា មិនមកកាន់ទីដែលគួរតែជឿលដែរឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា អើសារីបុត្រ កាលបើមានអ្នកផងសួរយ៉ាងនេះ អ្នកក៏ឆ្លើយតបទៅនឹងគេយ៉ាងនេះឈ្មោះថា និយាយតាមពាក្យរបស់តថាគត មិនបាននិយាយបង្ហាញតថាគត ដោយពាក្យមិនពិត ឆ្លើយនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ហើយ ទាំងពុទ្ធសាសនាណាមួយ ដែលប្រកបដោយហេតុ ក៏ឈ្មោះថា មិនបានមកកាន់ទី គួរតែជឿលឡើយ ។

[៩៣] កាលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ទើបទុទាយដ៏មានអាយុ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះមិនដែលមានសោះ អម្បាលព្រះតថាគត មានបូជិត្រឹមយ៉ាងនេះ មាន

សម្បសានិយសុត្តេ ទាយសម្បសាទប្បវេនំ

បន លេវ អត្តាជំ ចាតុក្ករិស្សតិ ឯកមេកក្ខបិ(១)
 ឥតោ កន្តេ ធម្មំ អព្វាតិវិយា បរិព្វាជកា អត្តនិ
 សមនុបស្សយ្យំ តេ តាវត្ថកេនេវ បដាកំ បរិហា-
 រេយ្យំ អច្ឆរិយំ កន្តេ អព្វតិ កន្តេ តថាគតស្ស
 អប្បិច្ឆតា សន្តដ្ឋិតា សល្លេខតា យត្រ ហិ នាម
 តថាគតោ ឯវិមហិទ្ធិកោ ឯវិមហានុកាវេ អថ ច
 បន លេវ អត្តាជំ(២) ចាតុក្ករិស្សតិវិ ។ បស្ស ខោ
 ត្ថំ ឧទាយិ តថាគតស្ស អប្បិច្ឆតា សន្តដ្ឋិតា
 សល្លេខតា យត្រ ហិ នាម តថាគតោ ឯវិមហា-
 ទ្ធិកោ ឯវិមហានុកាវេ អថ ច បន លេវ អត្តាជំ(៣)
 ចាតុក្ករិស្សតិវិ ឯកមេកក្ខបិ ឥតោ ឧទាយិ ធម្មំ
 អព្វាតិវិយា បរិព្វាជកា អត្តនិ សមនុបស្សយ្យំ

សម្បទានិយមក្រ ព្រះរាជវាំងនៃអំពីសេចក្តីជ្រះថ្លា

អានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើព្រះអង្គឲ្យប្រាកដ^(១) ព្រោះព្រះតថាគត ទ្រង់មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ទ្រង់សន្តោស មានព្រះហឫទ័យផ្សេងផង ចាកកិលេស បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពួកបរិព្វាជកជាអនុវត្តិយក្រៅ ចាកធម៌វិន័យនេះ (បើ) ពិចារណាលើញធម៌មួយ ៗ ក្នុងខ្លួនហើយ ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះនឹងលើកទង់ ដើរប្រកាសប្រាប់គ្នាដោយហេតុមាន ប្រមាណប៉ុណ្ណោះថា (រកអ្នកណាស្មើនឹងយើងបាន) បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះ មិន ដែលមានសោះ អម្បាលព្រះតថាគត មានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើព្រះអង្គឲ្យប្រាកដ ព្រោះព្រះតថាគត ទ្រង់មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ទ្រង់សន្តោស មានព្រះហឫទ័យផ្សេងផងចាក កិលេស ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ទុទាយី អ្នកចូរមើលចុះ អម្បាលដូច តថាគតមានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ គង់តែមិនធ្វើ ខ្លួនឲ្យប្រាកដ ព្រោះតថាគតជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ជាអ្នកសន្តោស មានចិត្តផ្សេងផងចាកកិលេស ម្ចាស់ទុទាយី ពួកបរិព្វាជកជាអនុវត្តិយក្រៅ ចាកធម៌វិន័យនេះ បើពិចារណាលើញធម៌មួយ ៗ ក្នុងខ្លួនហើយ

១ អង្គកថា ថា ព្រះមានព្រះភាគមិនសំដែង ឆ្លុះគុណរបស់ព្រះអង្គ គឺថា មិនអ្នកខ្លួន (ឲ្យអ្នកដទៃដឹងឡើយ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តេ តាវតកេនេវ បដាគំ បរិហរេយ្យំ បស្ស ខោ ភំ
 ឧទាយំ តថាគតស្ស អប្បិច្ឆតា សន្តដ្ឋិតា សលេ-
 ខតា យត្រ ហិ នាម តថាគតោ ឯវិមហិទ្ធិកោ
 ឯវិមហានុភាវោ អថ ច បន នេវ អត្តានំ ចាតុក-
 រិស្សតីតិ ។ អថខោ ភកវា អាយស្មនំ សារីបុត្ត
 អាមន្តេសិ យស្មាតិហ ភំ សារីបុត្ត ឥមំ ធម្មបរិ-
 យាយំ អភិក្ខុណំ ភាសេយ្យាសិ ភិក្ខុនំ ភិក្ខុនំ
 ឧបាសកានំ ឧបាសិកានំ យេសំបិ ហិ សារីបុត្ត
 មោយបុរិសានំ ភិស្សតិ តថាគតេ កក្កដ្ឋា វា វិមតិ
 វា តេសំបិមំ(១) ធម្មបរិយាយំ សុត្វា តថាគតេ
 កក្កដ្ឋា វា វិមតិ វា សា បហិយិស្សតីតិ ។
 ឥតិ ហិទំ អាយស្មា សារីបុត្តោ ភកវតោ សម្មា
 សម្មសាទំ បរេនេសិ ។ តស្មា ឥមស្ស
 វេយ្យាករណស្ស សម្មសាទនិយន្តេវ អនិវចនន្តំ ។

សម្មសាទនីយសុត្តំ បញ្ចមំ និដ្ឋិតំ(២) ។

១ ឧ. ពេសម្បិ នមំ ។ ម. ពេសមិមំ ។ ២ ឧ. សម្មសាទនីយសុត្តំ បញ្ចមំ ។
 ម. សម្មសាទនីយំ នាម សុត្តន្តំ បញ្ចមំ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាដិកវគ្គ

ពួកបរិព្វាជកនោះ នឹងលើកទង់ដើរ ប្រកាសប្រាប់គ្នាដោយហេតុ មានប្រ-
 មាណប៉ុណ្ណោះថា (រកអ្នកណាស្មើនឹងយើងបាន) ម្នាលទុទាយ អ្នកចូរមើល
 ចុះ អម្បាលតថាគត មានបូជ្ជច្រើនយ៉ាងនេះ មានមានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះ
 គង់តែមិនធ្វើខ្លួនឲ្យប្រាកដ ព្រោះតថាគត ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា
 ជាអ្នកសន្តោស មានចិត្តផ្លូវផងចាកកិលេស ។ លំដាប់នោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ហៅព្រះសារីបុត្រ មានអាយុមកថា ម្នាលសារីបុត្រ
 ចូរអ្នកពោលធម្មបរិយាយនេះ ដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ទុបាសក ទុបាសិកា
 រឿយៗ ចុះ ម្នាលសារីបុត្រ ព្រោះថា សេចក្តីសង្ស័យ ឬសេចក្តីឆ្លើង
 ឆ្ងល់ ចំពោះតថាគត នឹងមានមកដល់មោឃបុរសពួកណា សេចក្តី
 សង្ស័យ ឬសេចក្តីឆ្លើងឆ្ងល់របស់មោឃបុរសពួកនោះ ចំពោះតថាគត
 នោះ នឹងសាបសូន្យ ១៧ព្រោះបានស្តាប់ធម្មបរិយាយនេះ មិនខាន ។
 ព្រះសារីបុត្រមានអាយុ ក៏សំដែងនូវអំណរនេះ ចំពោះព្រះភក្ត្រ នៃព្រះ
 មានព្រះភាគ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សូត្រនេះ
 ឈ្មោះថា សម្បសាទនីយសូត្រ ដោយវេយ្យាករណ៍នេះ ដូច្នេះឯង ។

ចប់ សម្បសាទនីយសូត្រ ទី ៥ ។

បាសាទិកសុត្តំ ធម្មំ

[៧៤] ឯវច្ឆេ សុត្តំ ។ ឯតំ សមយំ ភក្កវា
សក្យេសុ(១) វិហារតិ វេទញ្ញា ឆាម សក្យា តេសំ អម្ព-
វនេ ចាសានេ ។ តេន ខោ បន សមយេន និគណ្ណា
នាដបុត្តោ ចារាយំ អនុនា កាលកតោ ហោតិ ។
តស្ស កាលកិរិយាយ ភិណ្ឌា និគណ្ណា ទ្រេដិកជាតា
កណ្ណនជាតា កលហជាតា វិវាទាបដ្ឋា អពាមញ្ញំ
មុខសត្តិហិ វិតុទន្តា វិហារន្តំ ន តំ ឥមំ ធម្មវិនយំ
អាជាណាសិ អហំ ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជាឆាមិ កី តំ
ឥមំ ធម្មវិនយំ អាជានិស្សសិ មិន្ទាបដិបន្នោ ត្រមសិ
អហាមសិ សម្មាបដិបន្នោ សហិតម្មេ អសហិតន្តេ
បុរេ វចនីយំ បដ្ឋា អវច បដ្ឋា វចនីយំ បុរេ
អវច អនិច្ចិណ្ឌន្តេ វិបរាវត្តំ អាហេបិតោ តេ វិនោ
និក្ខហិតោសិ បរវាទប្បមោក្ខាយ និព្វេជេហិ វា
សចេ បហោសីតិ ។ វិណាយេវ កោ(២) មពោ
ញ

១ ឧ. វ. សក្កេសុ ។ ២ ឧ. វិណាយេវ ខោ ។ ឆ. វិណាយេវកោ ។

បាលាទិកសូត្រ ទី ៦

(៧៤) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទ នាអម្ពវ័នរបស់ពួកសក្យៈ ដែលមានឈ្មោះថា
វេធាញ្ចៈ (អ្នកហាត់បាញ់ធ្នូ) ក្នុងសក្កជនបទទាំងឡាយ ។ សម័យនោះ
ឯង និគណ្ឌនាដបុត្រ ទើបតែធ្វើមរណកាលហើយថ្មីៗ ក្នុងនគរបាវ ។
ព្រោះតែនិគណ្ឌនាដបុត្រនោះ ធ្វើមរណកាលទៅ ពួកនិគ្រន្ទកើតបែកគ្នា
ទៅជាពីរពួក កើតសេចក្តីប្រកួតប្រកាន់ កើតឈ្លោះប្រកែក ចាក់
ដោតគ្នា ដោយលំពៃនិមាត់ថា អ្នកមិនចេះធម្មវិន័យនេះទេ ខ្ញុំទើបចេះ
ធម្មវិន័យនេះ អ្នកនឹងចេះធម្មវិន័យនេះដូចម្តេចបាន អ្នកជាអ្នកប្រតិបត្តិ
ខុសហើយ ខ្ញុំទើបប្រតិបត្តិត្រូវ ពាក្យរបស់ខ្ញុំ ប្រកបដោយប្រយោជន៍
ពាក្យរបស់អ្នក មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយ
មុន អ្នកនិយាយក្រោយ ពាក្យដែលគេត្រូវនិយាយក្រោយ អ្នកនិយាយ
មុន អ្នកបានសន្សំច្រើនតែវត្ថុដែលខុស ។ ខ្ញុំលើកសេចក្តីខុសដាក់លើ
អ្នក អ្នកត្រូវខ្ញុំផ្គុំផ្គង់ជាលំហើយ ដើម្បីឲ្យផុតអំពីវារៈរបស់សាស្តាដទៃ
បើអ្នកអង្គអាច ចូរដោះខ្លួនឲ្យរួចចុះ ។ ហាក់ដូចជាសេចក្តីស្លាប់តែម្យ៉ាង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាធិការវេញ

និកល្លាស្ស នាដប្បត្តិយេស្ស អនុវត្តតិ ។ យេបិ
 និកល្លាស្ស នាដប្បត្តិស្ស សាវកា កិហំ ឱទានវសនា
 តេបិ និកល្លាស្ស នាដប្បត្តិយេស្ស និព្វិន្ទនា វិវត្តនា
 បដិវាទនា យថា នំ ទុកក្ខាតេ (១) ធម្មវិជយេ
 ទុប្បវេទិតេ អនិយ្យានិកេ អនុបសមសំវត្ថុនិកេ
 អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតេ ភិន្នច្ច័យេ អប្បដិសរណោ ។

[៧៥] អថេវា ចុន្តោ សមណុទ្ទេសោ ចារាយំ
 វស្សំ វត្តោ យេន សាមគារមោ យេនាយស្នា
 អានន្តោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ អភិវាទេក្ខា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធពោ វោ ចុន្តោ សមណុទ្ទេសោ អាយស្មន្តំ
 អានន្តំ ឯតទរោច និកល្លា កន្តេ នាដប្បត្តោ
 ចារាយំ អនុនា កាលកតោ តស្ស កាលកិរិ-
 យាយ ភិន្នា និកល្លា ទ្វេជិកជាតា ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិការ

ប្រព្រឹត្តទៅតាមពួកនិគ្រន្ធ ជាសិស្សរបស់នាងបុត្រ ។ ពួកគ្រហស្ថណា
 មានសម្លៀកបំពាក់ ដែលជាសាវ័ករបស់និគ្រន្ធនាងបុត្រ ពួកគ្រហស្ថ
 ទាំងនោះ ជាអ្នកមានសេចក្តីធុញទ្រាន់ ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់
 លែងគោរពក្នុងពួកនិគ្រន្ធ ដែលជាសិស្សរបស់នាងបុត្រ ព្រោះតែនិគ្រន្ធ-
 នាងបុត្រ សំដែងនូវធម្មវិន័យមិនល្អ ប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជា
 និយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម្មវិន័យដែល
 បុគ្គលមិនបានគ្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ទាំង
 មានសូបគឺទីតាំង បែកផ្ទុយហើយ មិនមានទីពឹងឡើយ ។

(៩៥) លំដាប់នោះ សមណុទ្ទេស^(១) ឈ្មោះចុន្ទ នៅចាំវិស្សក្នុង
 ក្រុងបាវា បានចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់នៅ នាសាមគ្រាម
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំព្រះអានន្ទមានអាយុ ហើយអង្គុយ ក្នុង
 ទីដ៏សមគួរ ។ លុះចុន្ទសមណុទ្ទេស អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏និ-
 យាយនឹងព្រះអានន្ទ មានអាយុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន និគ្រន្ធ-
 នាងបុត្រ ទើបនឹងធ្វើមរណកាលហើយថ្មីៗ ក្នុងក្រុងបាវា ព្រោះកាល-
 កិរិយាដែលនិគ្រន្ធនាងបុត្រនោះ ពួកនិគ្រន្ធបែកគ្នាទៅជាពីរពួក ។ បេ ។

១ អង្គិកថា ថា សមណុទ្ទេស ជាពាក្យហៅសាមណេរ ព្រះចុន្ទនោះលោកបានឧបសម្ប-
 ទាហើយ គង់នៅនៅតែហៅលោកយ៉ាងនោះ ព្រោះធ្លាប់ហៅជាប់ពីសាមណេរមក ។

បាលីកសុត្តន្ត រាជគោ អាហោធនំ

ភិក្ខុថ្វីបេ អប្បដិសារណោតិ ។ ឃី វុត្តោ អាយស្មា
 អានន្តោ ចុន្តំ សមណុទ្កេសំ ឯតទេវេច អត្ថំ ទោ
 ឥទំ អាវុសោ ចុន្ត កថាថាភតំ កកវន្តំ ទស្សនាយ
 អាយាមាវុសោ ចុន្ត យេន កកវា តេនុបសង្កមីស្សាម
 ឧបសង្កមីត្វា ឯតមន្តំ កកវតោ អាហោចេយ្យមាតិ(១) ។
 ឃី កន្លេតិ ទោ ចុន្តោ សមណុទ្កេសោ អាយស្មតោ
 អានន្តស្ស បច្ចុស្សាសិ ។ អថទោ អាយស្មា ច
 អានន្តោ ចុន្តោ ច សមណុទ្កេសោ យេន កកវា
 តេនុបសង្កមីស្ស ឧបសង្កមីត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯតមន្តំ ទិសីទីសុ ។ ឯតមន្តំ ទិសីន្នោ ទោ
 អាយស្មា អានន្តោ កកវន្តំ ឯតទេវេច អយំ កន្លេ ចុន្តោ
 សមណុទ្កេសោ ឃីមាហា ទិគណ្ណា កន្លេ(២) នាដបុត្តោ
 ថាវាយំ អនុនា កាលកតោ តស្ស កាលកិរិយាយ
 ភិន្នា ទិគណ្ណា ។ បេ ។ ភិក្ខុថ្វីបេ អប្បដិសារណោតិ ។

១ ខ អាហោចេយ្យមាតិ ។ ២ ខ. រាត្រេសុខោ ន ទិស្សតិ ។

ធានាទិកសូត្រ ការក្រាបទូល ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

មានសូបតីទីពំនាក់ បែកធ្លាយហើយ មិនមានទីពឹងឡើយ ។ កាលបើ
 ចុន្ទសមណុទ្ទេស និយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្តមានអាយុ ក៏និយាយ
 នឹងចុន្ទសមណុទ្ទេស យ៉ាងនេះថា នៃចុន្ទមានអាយុ ពាក្យមានមូល
 ហេតុនេះ គួរក្រាបបង្គំទូល ដល់ព្រះមានព្រះភាគ នៃចុន្ទដ៏មានអាយុ
 មកយើង នឹងទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ យើងត្រូវ
 ក្រាបបង្គំទូលសេចក្តីនេះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។ ចុន្ទសមណុទ្ទេស
 ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះអានន្តមានអាយុថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន យ៉ាងនោះ
 មែនហើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រះអានន្តដ៏មានអាយុ នឹងចុន្ទសមណុទ្ទេស
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 នូវព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយ ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ត
 មានអាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូល នូវព្រះមាន
 ព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុន្ទសមណុទ្ទេសនេះ
 និយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន និគណ្ឌនាដបុត្រ ទើបនឹងធ្វើ
 មរណកាលហើយថ្មីៗ ក្នុងក្រុងបាវា ព្រោះកាលកិរិយានៃនិគណ្ឌនាដ-
 បុត្រនោះ ពួកនិគ្រន្តបែកគ្នា ។ បេ ។ មានសូបតីទីពំនាក់ បែកធ្លាយ
 ហើយ មិនមានទីពឹងឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាដិកាវគ្គោ

(៧៦) ឯវត្ថុតំ ចុន្ទ ហោតិ ទុក្ខក្ខានោ^(១) ធម្មវិនិយោ
 ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យានិកោ អនុបសមសំវត្ថុនិកោ
 អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ។ ៧៧ ចុន្ទ សត្វា ច ហោតិ
 អសម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ទុក្ខក្ខានោ ទុប្បវេទិតោ
 អនិយ្យានិកោ អនុបសមសំវត្ថុនិកោ អសម្មាសម្ពុ-
 ទ្ធប្បវេទិតោ សាវកោ ច តស្មី ធម្មេ ន ធម្មានុធម្មប្ប-
 ដិបន្នោ វិហារតិ ន សាមីចិប្បដិបន្នោ ន អនុធម្មចារី
 វេក្ខម្ព ច តម្លា ធម្មា វត្ថុតិ សោ ឯវមស្ស វចនីយោ
 តស្ស តេ អារុសោ លាភា តស្ស តេ សុលទ្ធិ
 សត្វា ច តេ អសម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ទុក្ខក្ខានោ
 ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យានិកោ អនុបសមសំវត្ថុនិកោ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

(៧៦) ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់ចុន្ទ ការណ៍នុ៎ះ
 វេមន៍មានយ៉ាងហ្នឹងឯង ព្រោះតែបុគ្គលពោលនូវធម្មវិន័យមិនល្អ ប្រ-
 កាសទុកមិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម្មវិន័យដែលបុគ្គល មិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយ
 ប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ បើសាស្ត្រាង្គណាកនេះ មិនមែន
 ជាអ្នកត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ទាំងធម៌សោត ក៏សាស្ត្រានោះសំដែង
 មិនល្អ ប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម្មវិន័យដែលបុគ្គល មិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង
 ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ តែសាវ័ក មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌
 សមគួរតាមធម៌ មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិកោតក្រែង មិនមែនជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
 សមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ វេមន៍ប្រព្រឹត្តតែចចេញ ចាកធម៌នោះ
 ថែមទៀត សាវ័កនោះ គួរគេសរសើរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសា
 ជាលាភរបស់អ្នកនោះហើយ អ្នកនោះឈ្មោះថា បានល្អហើយ ព្រោះ
 សាស្ត្ររបស់អ្នក មិនមែនជាអ្នកត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃទេ ទាំងធម៌
 សោត ក៏សាស្ត្រនោះ បានសំដែងមិនល្អ ប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែន
 ជានិយ្យានិកធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គល

បាសាទិកសុត្តេ ទុក្ខក្កដម្បវនិយោ

អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ត្វញ្ច តស្មី ធម្មេ ន ធម្មា-
 នុធម្មប្បដិបន្នោ វិហាសំ ន សាមីចិប្បដិបន្នោ ន
 អនុធម្មចារី វោក្កម្ម ច តម្អា ធម្មា វត្ថុសីតិ ។ ឥតិ
 ខោ ចុន្ទ សត្តាបិ តត្ថ ការយោ ធម្មាបិ តត្ថ ការយោ
 សាវកោ ច តត្ថ ឯវំ ចាសំសោ ។ យោ ខោ ចុន្ទ
 ឯវុបំ សាវកំ ឯវំ វធម្យ ឯតាយស្មា តថា បដិ-
 បជ្ជតុ យថា តេ សត្តារា ធម្មា ទេសិតោ បញ្ច-
 ត្តោតិ ។ យោ ច សមាធិបេតិ យញ្ច សមាធិបេតិ
 យោ ច សមាធិបេតោ តថត្តាយ បដិបជ្ជតិ សព្វេ តេ
 តហំ អប្បញ្ញា បសវន្តំ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ ឯវញ្ញោតំ
 ចុន្ទ ហោតិ ទុក្ខក្កាតេ ធម្មវិនយេ ទុប្បវេទិតេ អនិយ្យា-
 និតេ អនុបសមសំវត្ថុនិតេ អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតេ ។

បាសាទិកស្សត្រ ធម្មវិន័យដែលសាស្តាពោលទុកមិនល្អ

មិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ទាំងអ្នកសោត
 ក៏មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិ នូវធម៌សមគួរតាមធម៌ មិនប្រតិបត្តិកាតវៃក្រុង
 មិនប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ គឺប្រព្រឹត្តគេចចេញ ចាកធម៌
 នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ សូម្បីសាស្តា ក៏គួរឲ្យអ្នកផងគិតដៀល ក្នុងហេតុនោះ
 ទាំងធម៌ក៏គួរឲ្យអ្នកផងគិតដៀល ក្នុងហេតុនោះ ដោយក្រការដូច្នេះឯង តែ
 ឯសាវ័កគួរគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលចុន្ទ អ្នកណាមួយ
 និយាយនឹងសាវ័ក មានសភាពដូច្នោះយ៉ាងនេះថា អ្នកមានអាយុចូលមក
 ចូរប្រតិបត្តិធម៌ ដែលសាស្តារបស់អ្នក បានសំដែងទុកហើយ បានបញ្ចាញ
 ទុកហើយយ៉ាងនោះចុះ ។ បុគ្គលណាបបួលក្តី បបួលនូវបុគ្គលណា
 បុគ្គលណា ដែលគេបបួលហើយ ប្រតិបត្តិតាមដូច្នោះក្តី ពួកបុគ្គល
 ទាំងអស់នោះ រមែងបាននូវបាបដ៏ច្រើន ។ ដំណើរនោះតើព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះដំណើរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យដែល
 សាស្តាសំដែងមិនល្អហើយ ប្រកាសទុកមិនល្អហើយ មិនមែនជានិយ្យ-
 និកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនបាន
 ត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ដោយប្រពៃ ប្រកាសទុកហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាធិការត្ថោ

(៧៧) ឥត បន ចុន្ទ សត្វា ច ហោតិ អសម្មា-
សម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ទុរាត្វាតោ ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យា-
និកោ អនុបសមសំវត្ថនិកោ អសម្មាសម្ពុទ្ធចុប្បវេទិតោ
សាវកោ ច តស្មី ធម្មេ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ វិហារតិ
សាមិច្ចប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមាធាយ តំ ធម្ម-
បវត្ថតិ សោ ឯវេស្ស វេជ្ជិយោ តស្ស តេ អាវុសោ
អលាភា តស្ស តេ ទុល្លទ្ធិ សត្វា ច តេ អសម្មា-
សម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ទុរាត្វាតោ ទុប្បវេទិតោ អនិយ្យា-
និកោ អនុបសមសំវត្ថនិកោ អសម្មាសម្ពុទ្ធចុប្បវេទិតោ
ត្រញ តស្មី ធម្មេ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ វិហារសិ-
សាមិច្ចប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមាធាយ តំ ធម្ម-
វត្ថសីតិ ។ ឥតិ ខោ ចុន្ទ សត្វាបិ តត្ថ ការយ្ហោ
ធម្មាបិ តត្ថ ការយ្ហោ សាវកាបិ តត្ថ ឯវំ ការយ្ហោ ។
យោ ខោ ចុន្ទ ឯវុប្បិ សាវកំ ឯវំ វេទេយ្យ អន្ទាយស្មា

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាណិកវគ្គ

(៧៧) ម្ចាស់ចុន្ទ មួយទៀត សាស្តាភ័ក្ត្រលោកនេះ មិនមែនជា
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ទាំងធម៌ក៏សាស្តានោះ សំដែងហើយមិនល្អ បានប្រកាស
 ទុកហើយមិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សូប្បវាង ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ប្រកាសទុកហើយ
 តែឯសាវ័កជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ តាមធម៌ ប្រតិបត្តិកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាម
 ធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តធម៌នោះ សាវ័កនោះ គួរតែនិយាយ
 ឲ្យយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ មិនមែនជាលោករបស់អ្នកនោះទេ អ្នកនោះ
 ឈ្មោះថា បានអាក្រក់ហើយ ព្រោះតែសាស្តារបស់អ្នក មិនមែនជាអ្នក
 ត្រាស់ដឹងឯងដោយប្រពៃទេ ទាំងធម៌សោត ក៏សាស្តានោះបានសំដែង
 ហើយមិនល្អ បានប្រកាសទុកមិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិន
 មែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសូប្បវាង ជាធម៌ដែលបុគ្គលមិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួន
 ឯង ប្រកាសទុកឡើយ ឯអ្នកក៏ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ តាមធម៌ ប្រតិបត្តិ
 កោតក្រែង ប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តតាមធម៌
 នោះ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ព្រោះហេតុនេះបានជាសាស្តា ក៏គួរតែតិះដៀលក្នុង
 ហេតុនោះ ធម៌ក៏គួរតែតិះដៀលក្នុងហេតុនោះ សាវ័កក៏គួរតែតិះដៀល
 ក្នុងហេតុនោះ យ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ បើអ្នកណាមួយ និយាយនឹង
 សាវ័កមានសភាពដូច្នេះ យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុ ជាអ្នកប្រតិបត្តិ

បាសាវកសុត្តេ សន្តុ សម្ពោធិតា ធម្មស្ស ស្វាភូតតា

ញាយប្បដិបន្នោ ញាយំ អារាជេស្សត័តិ ។ យោ ច
 បសំសតិ យញ្ច បសំសតិ យោ ច បសំសិតោ(១)
 កិយ្យោសោ មន្តាយ វិរិយំ អារាគតិ សព្វេ តេ ពហុ
 អប្បញ្ញំ បសវន្តំ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ ឃី ហេតុ ចុន្ទ
 ហោតិ ឱរាត្វាតេ ធម្មវិនយេ ឱប្បវេទិតេ អនិយ្យា-
 និកេ អនុបសមសំវត្តនិកេ អសម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតេ ។

(៧៨) ឥធិ បន ចុន្ទ សត្តា ច ហោតិ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាត្វាតោ សុប្បវេទិតោ និយ្យា-
 និកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ
 សាវកោ ច តស្សី ធម្មេ ន ធម្មានុធម្មប្បដិ-
 បន្នោ វិហារតិ ន សាមិច្ឆប្បដិបន្នោ ន អនុធម្ម-
 ចារី វេក្កម្ម ច តម្លា ធម្មា វត្តតិ សោ ឃីមស្ស
 វចនីយោ តស្សី តេ អាវុសោ អលាភា តស្សី តេ
 ឱល្លទ្ធិំ សត្តា ច តេ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច

ធានាទឹកស្អាត កិរិយាត្រាស់ដឹងនៃព្រះសាស្តាដឹងការនៃធម៌ដែលទ្រង់សំដែងទុកល្អហើយ ត្រូវហេតុហើយ មុខជានឹងសម្រេចហេតុមិនខាន ។ បុគ្គលណាសរសើរក្តី សរសើរនូវបុគ្គលណាក្តី អ្នកដែលគេសរសើរ ហើយប្រារព្ធព្យាយាមឲ្យ លើសជាងប្រមាណក្តី ពួកអ្នកទាំងអស់នោះ តែងបាននូវបាបដ៏ច្រើន ។ ដំណើរនេះ តើព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះដំណើរនេះ វាមិនមាន យ៉ាងនេះ ក្នុងធម៌ន័យ ដែលសាស្តាសំដែងហើយមិនល្អ ប្រកាសទុក មិនល្អ មិនមែនជានិយ្យានិកធម៌ មិនមែនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលបុគ្គល មិនបានត្រាស់ដឹងខ្លួនឯង ប្រកាសទុកហើយ ។

(៩៨) ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត សាស្តាក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកត្រាស់ ដឹងឯងដោយប្រពៃផង ទាំងធម៌សោត ក៏សាស្តានោះសំដែងទុកល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី ស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រកាសទុកហើយ តែសាវ័ក មិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ មិនប្រតិបត្តិដោយកោតក្រែង មិនប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ វាមិនប្រព្រឹត្តគេចចេញចាកធម៌ នោះថែមទៀត សាវ័កនោះ គួរគេនិយាយឲ្យយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ មិនមែនជាលាភរបស់អ្នកនោះទេ អ្នកនោះឈ្មោះថា បានអាក្រក់ហើយ ព្រោះសាស្តារបស់អ្នក ជាសម្មាសម្ពុទ្ធស្រាប់ ទាំងធម៌ក៏សាស្តានោះ

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ស្វាគ្គាតោ សុប្បវេទិតោ និយ្យនិកោ ឧបសម-
 សំវត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ត្រព្វា តស្មី ធម្មោ
 ន ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ វិហារសិ ន សាមីចិប្បដិបន្នោ
 ន អនុធម្មចារី វេក្កម្ម ច តម្លា ធម្មា វត្តសីតិ ។
 ឥតិ ខោ ចុទ្ធ សត្តាបិ តត្ថ ចាសំសោ ធម្មាបិ តត្ថ
 ចាសំសោ សាវកោ ច តត្ថ ឯវំ ការយោ ។
 យោ ខោ ចុទ្ធ ឯវុបំ សាវកំ ឯវំ វិទេយ្យ
 ឯតាយស្មា តថា បដិបជ្ជតុ យថា តេ សត្តារា
 ធម្មោ ទេសិតោ បញ្ចត្តោតិ ។ យោ ច សមាធម-
 បេតិ យព្វា សមាធមេតិ យោ ច សមាធមិតោ
 តថត្តាយ បដិបជ្ជតិ សព្វេ តេ ធម្មំ បុព្វំ
 បសវន្តំ ។ តំ កឹស្ស ហេតុ ។ ឯវញ្ញតំ ចុទ្ធ
 ហោតិ ស្វាគ្គាតោ ធម្មវិនយោ សុប្បវេទិតោ និយ្យ-
 និកោ ឧបសមសំវត្តនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

សំដែងទុកហើយ ប្រកាសទុកហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់
 ប្រកាសទុកហើយ ទាស់តែអ្នកមិនមែនជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌ សមគួរតាមធម៌
 មិនប្រតិបត្តិកោតក្រែង មិនប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ ទៅជា
 ប្រព្រឹត្តគេចចេញចាកធម៌នោះវិញ ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះហេតុនេះ សាស្តា
 ក៏គួរគេសរសើរក្នុងហេតុនោះ ធម៌ក៏គួរគេសរសើរក្នុងហេតុនោះដោយ
 ប្រការដូច្នេះឯង ប៉ុន្តែឯសាវ័កគួរគេតិះដៀល ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។
 ម្នាលចុន្ទ បើអ្នកណាមួយនិយាយនឹងសាវ័ក មានសភាពដូច្នោះយ៉ាងនេះ
 ថា អ្នកដ៏មានអាយុចូលមក ចូរប្រតិបត្តិតាមធម៌ ដែលសាស្តារបស់អ្នក
 សំដែងទុកហើយ បញ្ចក្កទុកហើយយ៉ាងនោះចុះ ។ បុគ្គលណាបបួលភ្នំ
 បបួលនូវបុគ្គលណាភ្នំ អ្នកដែលគេបបួលហើយ ប្រតិបត្តិតាមយ៉ាង
 នោះភ្នំ ពួកអ្នកទាំងអស់នោះ រមែងបាននូវបុណ្យច្រើន ។ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះដំណើរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ក្នុងធម៌-
 វិន័យ ដែលសាស្តាសំដែងល្អហើយ បានប្រកាសទុកល្អហើយ ជា
 និយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ត្រាស់ទុកហើយ ។

បាណិកសុត្តេ សត្ត សម្ពោធិកា ធម្មស្ស ស្វាភាពតា

(៧៧) ឥត បន ចុន្ទ សត្តា ច ហោតិ

សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ស្វាភាពតោ សុប្បវេទិតោ
 និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្ថុនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេ-
 ទិតោ សាវកោ ច តស្មី ធម្មេ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ
 វិហារតិ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមាទាយ
 តិ ធម្មំ វត្ថុតិ សោ ឯវមស្ស វេជនីយោ តស្ស តេ
 អាវុសោ សុលាភា តស្ស តេ សុលទ្ធិំ សត្តា ច
 តេ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ស្វាភាពតោ
 សុប្បវេទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្ថុនិកោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ ត្រញ តស្មី ធម្មេ ធម្មានុធម្មប្ប-
 ដិបន្នោ វិហារសិ សាមីចិប្បដិបន្នោ អនុធម្មចារី សមា-
 ទាយ តិ ធម្មំ វត្ថុសីតិ ។ ឥតិ ទោ ចុន្ទ សត្តាបិ
 តត្ថ ចាសំសោ ។ ធម្មាបិ តត្ថ ចាសំសោ សាវកោបិ
 តត្ថ ឯវំ ចាសំសោ ។ យោ ទោ ចុន្ទ ឯវុបំ សាវកំ
 ឯវំ វេទយ្យ អន្ទាយស្មា ញាយប្បដិបន្នោ ញាយំ

បាសាទិកសូត្រ កិរិយាត្រាស់ជីងនៃព្រះសាស្ត្រនិងការដែលជមិដែលទ្រង់សំដែងទុកហើយ

(៩៩) ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត សាស្ត្រក្នុងលោកនេះ ក៏ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ទាំងធម៌ក៏សាស្ត្រនោះសំដែងល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ ទាំងសាវ័កសោត ក៏ជាអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ប្រតិបត្តិកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តតាមធម៌នោះ សាវ័កនោះ គួរគេនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ជាលោកល្អរបស់អ្នកនោះហើយ អ្នកនោះឈ្មោះថា បាទល្អហើយ ព្រោះសាស្ត្ររបស់អ្នកជាអ្នកឆ្ងាយចាកកិលេស ត្រាស់ជីងឯងដោយប្រពៃ ទាំងធម៌ក៏សាស្ត្រនោះបានសំដែងល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ អ្នកសោត ក៏ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌សមគួរតាមធម៌ ប្រតិបត្តិកោតក្រែង ប្រព្រឹត្តសមគួរតាមធម៌ ក្នុងធម៌នោះ សមាទានប្រព្រឹត្តតាមធម៌នោះ ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះហេតុនេះ បានជាសាស្ត្រក៏គួរគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះ ធម៌ក៏គួរគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះ សាវ័កក៏គួរគេសរសើរ ក្នុងហេតុនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលចុន្ទ បើអ្នកណាមួយ និយាយនឹងសាវ័ក មានសភាពដូច្នោះ យ៉ាងនេះថា លោកមានអាយុ ជាអ្នកប្រតិបត្តិត្រូវហេតុហើយ មុខជានឹងសម្រេចហេតុ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយស្ស បាធិការត្ថោ

អារាធិស្សត្ថិតិ ។ យោ ច បស្សតិ យញ្ច បស្សតិ
យោ ច បស្សតោ ភិយ្យោសោ មន្តាយ វិរិយំ អារកតិ
សព្វេ តេ ពហំ បុញ្ញំ បស្សន្តំ ។ តំ កាស្ស ហេតុ ។
ឯវញ្ញតំ ចុន្ទ ហោតិ ស្វាគ្វាតេ ធម្មវិជយេ សុប្បវេ-
ទិតេ ជិយ្យានិកេ ឧបសមសំវត្ថុនិកេ សម្មាសម្ពុទ្ធប្ប-
វេទិតេ ។

(១០០) ឥធិ ចុន្ទ សត្តា ច លោកេ ឧទទាទិ
អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ធម្មោ ច ស្វាគ្វាតោ សុប្បវេ-
ទិតោ ជិយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្ថុនិកោ សម្មា-
សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ អវិញ្ញាបិតត្តា ចស្ស ហោន្តំ សាវកា
សទ្ធម្មេ នេសំ សត្តំ ច នេសំ កេវលំ^(១) បរិច្ចរិ
ព្រហ្មចរិយំ អារិកតំ ហោតិ ឧត្តាដកតំ សព្វ-
សង្កាបាបទកតំ^(២) សប្បដិហារកតំ^(៣) យាវ នេវម-
នុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ អថ នេសំ សត្តុវោ អន្តរ-
ជាទំ ហោតិ ។ ឯវរូបោ ចោ ចុន្ទ សត្តា ច^(៤)

១ ឧ. សទ្ធម្មេ ន ច កេសំ កេវលំ ។ ម. សទ្ធម្មេ ន ច នេសំ កេវល ។
២ សព្វសង្កាបាបទកតត្ថិបិ បាលី ។ ៣ សព្វសង្កាបាបទកតំ ។ ៤ សព្វសង្កាបាបទកតត្ថិបិ
បាលី ។ ៥ ឧ. ម. ច កាលេ ន វិស្សតិ ។

ឥន្ទ្របិដក ទី១៣៧ បាដិកវិញ្ញា

មិនខាន ។ បុគ្គលណាសរសើរក្តី សរសើរនូវបុគ្គលណាក្តី អ្នកដែលគេ
 សរសើរហើយ ប្រាជ្ញព្យាយាមយ៉ាងក្រៃលែង ជាងប្រមាណក្តី ពួកអ្នក
 ទាំងអស់នោះ រមែងបាននូវបុណ្យច្រើន ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុ
 អ្វី ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះដំណើរនេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ក្នុងធម្មវិន័យ
 ដែលសាស្តាសំដែងល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌
 ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ
 ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ ។

(១០០) ម្នាលចុន្ទ ព្រះសាស្តាជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតហើយ
 ក្នុងលោកនេះ ទាំងធម៌សោតក៏ព្រះសាស្តាសំដែងល្អហើយ ប្រកាសទុក
 ល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់
 ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុកហើយ តែពួកសាវ័ករបស់ព្រះ
 សាស្តានោះ មិនខានយល់សេចក្តីច្បាស់ ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធឡើយ ទាំងព្រះ
 សាស្តារបស់សាវ័កទាំងនោះ ក៏ពុំទាន់បានធ្វើឲ្យច្បាស់នូវព្រហ្មចរិយធម៌
 ឲ្យបរិបូណ៌ទាំងអស់ ពុំទាន់ធ្វើឲ្យងាយ ពុំទាន់ធ្វើដោយបទចងក្រងសព្វ
 គ្រប់ ពុំទាន់ធ្វើឲ្យជាធម៌ល្អដ៏គន្លាបាន ដល់ពួកសាវ័កនោះ ដរាបតែពួក
 ទៅតានឹងមនុស្សសំដែងបាន ដោយប្រពៃនៅឡើយ ហើយព្រះសាស្តា
 របស់សាវ័កទាំងនោះ បាត់ខ្លួនទៅ ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រះសាស្តាមានសភាព

បាសាទិកសុត្តេ សទ្ធម្មេ អវិញ្ញាបិក្កសាវកា

សាវកានំ កាលកតោ អនុតប្បោ ហោតិ ។ តិ
 កិស្ស ហេតុ ។ សត្តា ហិ(១) លោកេ ឧទទាទិ
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ស្វាគ្គាតោ សុប្បវេ-
 ទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្ថនិកោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ អវិញ្ញាបិក្កត្តា ចម្ហា សទ្ធម្មេ ន
 ច នោ កេវលត្ថ(២) បរិច្ឆរំ ប្រាហ្មណេយំ អាវិកតំ
 ហោតិ ឧត្តានិកតំ សព្វសង្ខារាបទកតំ សប្បា-
 ដិហារកតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ សុប្បកាសិតំ អថ
 នោ សត្តនោ អន្តរដានំ ហោតិ(៣) ។ ឯវុទោ ចោ
 ចុន្ទ សត្តា ច(៤) សាវកានំ កាលកតោ អនុ-
 តប្បោ ហោតិ ។

[១០០] ឥធិ បន ចុន្ទ សត្តា ច លោកេ
 ឧទទាទិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ធម្មោ ច ស្វាគ្គាតោ
 សុប្បវេទិតោ និយ្យានិកោ ឧបសមសំវត្ថនិកោ សម្មា-

១ ឧ. ច តោ ។ ម. ច ។ ២ ឧ. ចម្ហ សទ្ធម្មេ ន ច តោ កេវលំ ។ ម
 កេវល . . . ។ ៣ ឧ. ម. ហោតិ ។ ៤ ឧ. ម. ច កាលេ ន វិស្សតិ ។

បាសាទិកសូត្រ ពួកសាវ័កដែលមិនបានដឹងសេចក្តីច្បាស់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម

យ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាលឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយ ស្តាយ
ក្រោយដល់ពួកសាវ័ក ។ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះ (ពួកសាវ័ក
នោះ មានសេចក្តីស្តាយក្រោយថា) ព្រះសាស្តាជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
បានកើតឡើងហើយក្នុងលោក ទាំងធម៌សោតក៏ព្រះសាស្តានោះ សំដែង
ល្អហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ
ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់ប្រកាសទុក
ហើយ ប៉ុន្តែ ពួកយើងមិនទាន់យល់សេចក្តីច្បាស់ ក្នុងព្រះសទ្ធម្មឡើយ
ទាំងព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌គ្រប់គ្រាន់ ក៏ព្រះសាស្តា មិនទាន់បានធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនទាន់ធ្វើឲ្យងាយ មិនទាន់បានធ្វើ ដោយបទចងក្រង
សព្វគ្រប់ មិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាធម៌ គួរដឹកនាំគ្នាបាន ដល់យើងទាំង
ឡាយ ដរាបតែពួកទេវតានឹងមនុស្ស ក៏សំដែងបានដោយប្រពៃនៅឡើយ
ព្រះសាស្តារបស់ពួកយើង បាត់បង់ទៅ ។ ម្នាលបុគ្គ ព្រះសាស្តា
មានសភាពយ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល ឲ្យមានសេចក្តី
ក្តៅក្រហាយ ស្តាយក្រោយដល់ពួកសាវ័ក ។

(១០១) ម្នាលបុគ្គ មួយទៀត ព្រះសាស្តាជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ
កើតឡើងក្នុងលោកនេះ ទាំងធម៌ក៏ព្រះសាស្តានោះ សំដែងល្អហើយ
បានប្រកាសទុកល្អហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី

សុត្តន្តបិដក ទី១៧ កាយស្ស បដិកវគ្គោ

សម្ពុទ្ធច្បវេទិតោ វិញ្ញាបិតត្ថា ចស្ស ហោន្តិ សាវកា
 សទ្ធម្មេ កេវលញ្ច តេសំ បរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ អាវិកតំ
 ហោតិ ឧត្តាជីកតំ សព្វសង្ខាបាបទកតំ សប្បដិ-
 ហារកតំ យាវ ទេវមនុស្សេហំ សុប្បកាសិតំ អថ
 នេសំ សត្តនោ អន្តរាជានំ ហោតិ ។ ឯវរុចោ
 ខោ ចន្ទ សត្តា សាវកានំ កាលកតោ អនាជុ-
 តប្បោ ហោតិ ។ តំ កឹស្ស ហេតុ ។ សត្តាបិ
 លោកេ(១) ឧទទាទិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធនោ ធម្មោ
 ច ស្វាគ្ខាតោ សុប្បវេទិតោ និយ្យានិកោ ឧប-
 សមសំវត្ថនិកោ សម្មាសម្ពុទ្ធច្បវេទិតោ វិញ្ញាបិតត្ថា
 ចម្ចា សទ្ធម្មេ កេវលញ្ច នោ បរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ
 អាវិកតំ ហោតិ ឧត្តាជីកតំ សព្វសង្ខាបាបទកតំ
 សប្បដិហារកតំ យាវ ទេវមនុស្សេហំ សុប្បកា-
 សិតំ អថខោ សត្តនោ អន្តរាជានំ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទី១៣៣ ពាសិកវគ្គ

សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានប្រកាសទុកហើយ
 ទាំងពួកសាវ័ករបស់សាស្តាទោះ បានយល់សេចក្តីច្បាស់ ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធ
 ហើយ ព្រះសាស្តាបានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ នូវព្រហ្មចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌
 គ្រប់គ្រាន់ ធ្វើឲ្យងាយហើយ ធ្វើដោយបទចងក្រងសព្វគ្រប់ហើយ ធ្វើ
 ឲ្យជាធម៌គួរណែនាំគ្នាបានហើយ ដរាបតែពួកទេវតានឹងមនុស្ស ក៏សំដែង
 បានដោយប្រពៃ ទើបព្រះសាស្តារបស់សាវ័កទាំងនោះ អន្តរធានទៅ ។
 ម្នាលបុទ្ធ សាស្តាមានសភាពយ៉ាងនេះឯងឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល មិន
 ឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្តាយក្រោយ ដល់ពួកសាវ័ក ។ ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ។ ព្រោះថា (ពួកសាវ័កទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រេកអរ
 យ៉ាងនេះថា) ព្រះសាស្តាជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងហើយក្នុងលោក
 ទាំងធម៌សោត ក៏ព្រះសាស្តាបានសំដែងស្តីហើយ ប្រកាសទុកល្អហើយ
 ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែល
 ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានប្រកាសទុកហើយ ពួកយើងសោត ក៏បានយល់
 សេចក្តីច្បាស់ក្នុងព្រះសម្ពុទ្ធហើយ ព្រះសាស្តាបានធ្វើឲ្យច្បាស់នូវព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌ដ៏បរិបូណ៌ទាំងអស់ បានធ្វើឲ្យងាយហើយ បានធ្វើដោយបទចង
 ក្រងសព្វគ្រប់ហើយ បានធ្វើឲ្យជាធម៌គួរណែនាំគ្នាបានហើយ ដរាបតែពួក
 ទេវតានឹងមនុស្សក៏សំដែងបានដោយប្រពៃ ទើបព្រះសាស្តាបាត់បង់ទៅ ។

បាលីកុស្តេ សក្កោ បេរុញ្ញាពារិកំ

ឯវរោ ចោ ចុន្ទ សត្តា សាវកានំ កាលកតោ
អនាដុតប្បោ ហោតីតិ (១) ។

(១០២) ឯតេហិ ចេបិ ចុន្ទ អន្តេហិ សមន្នាគតំ
ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ នោ ច ចោ សត្តា (២) ហោតិ
ដេវោ រត្តញ្ញំ ចិរបព្វជិតោ អន្ទកតោ វាយោអនុប្បត្តោ
ឯវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិប្បំ ហោតិ តេនន្តេន ។ យតោ
ចោ ចុន្ទ ឯតេហិ ចេបិ អន្តេហិ សមន្នាគតំ ព្រហ្មច-
រិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ ដេវោ រត្តញ្ញំ ចិរបព្វជិតោ
អន្ទកតោ វាយោអនុប្បត្តោ ឯវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ បរិប្បំ
ហោតិ តេនន្តេន ។

(១០៣) ឯតេហិ ចេបិ ចុន្ទ អន្តេហិ សមន្នា-
គតំ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ ដេវោ
រត្តញ្ញំ ចិរបព្វជិតោ អន្ទកតោ វាយោអនុប្បត្តោ
នោ ច ខុស្ស ដេវោ ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ
វិយត្តា វិជិតា វិសាវទា បត្តយោកក្ខេមា អលំ
សមក្កាតិ សន្ទម្មស្ស អលំ ឧប្បន្នំ បរម្មវីទិ

ធានាទិកសូត្រ ការនៃសាស្តាជាថេរជាអ្នកដឹងព្រឹទ្ធាធិប

ម្នាលចុន្ទ សាស្តាមានសភាពយ៉ាងនេះឯង ឈ្មោះថា ធ្វើមរណកាល
មិនឲ្យមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយស្លាយក្រោយ ដល់ពួកសាវ័ក ។

[១០២] ម្នាលចុន្ទ ប្រសិនបើព្រហ្មចរិយធម៌ ប្រកបដោយអង្គទាំង
នេះហើយ សាស្តាមិនមែនជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹទ្ធាធិប ជាអ្នកបួសយូរ តាំងនៅ
ជាអវ្យែង ជាអ្នកចម្រើនវ័យដោយលំដាប់ទេ ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ឈ្មោះថា
មិនបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះឡើយ ។ ម្នាលចុន្ទ បើព្រហ្មចរិយ-
ធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំងនេះហើយ ទាំងសាស្តាគឺជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹទ្ធាធិប
បួសយូរ តាំងនៅជាអវ្យែង ចម្រើនវ័យដោយលំដាប់ ក្នុងកាលណាហើយ
ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ទើបឈ្មោះថា បរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ យ៉ាងនេះ
ក្នុងកាលនោះ ។

[១០៣] ម្នាលចុន្ទ ប្រសិនបើព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំង
នេះ ទាំងសាស្តាគឺជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងព្រឹទ្ធាធិប បួសយូរ តាំងនៅជាអវ្យែង ចម្រើន
វ័យដោយលំដាប់ហើយ តែមិនមានពួកភិក្ខុជាសាវ័ក របស់សាស្តានោះ
ជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ដឹកនាំ ភ្ញៀវក្លា បានដល់ធម៌ក្សេមចាកយោគៈ
អាចនឹងប្រាប់នូវព្រះសទ្ធម្មបាន អាចសង្កត់សង្កិននូវបរហ្សព័ទ្ធ ដែលកើត

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិយស្ស បាដិកវគ្គោ

សហធម្មេន្ទ(១) សុនិក្ខហិតំ និក្ខហេត្វា សច្ចាដិ-
 ហារិយំ ធម្មំ ទេសេតិ វេន្តំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិប្បរិ
 ហោតិ តេនេន្ទេន ។ យតោ ច ខោ ចុន្ទ ឯតេហិ
 ចេចិ(២) អន្តេហិ សមន្នាគតំ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ
 សត្តា ច ហោតិ ដេវោ រត្តញ្ច ចិរបព្វជិតោ អន្ទ-
 កតោ វិយោអនុប្បត្តោ ដេវោ ចស្ស ភិក្ខុ សាវកា
 ហោន្តិ វិយត្តា វិជិតា វិសារទា បត្តយោគក្ខេមា
 អលំ សមត្តាតុំ សទ្ធិម្មស្ស អលំ ឧប្បន្នំ
 បរាប្បវាទំ សហធម្មេន្ទ(៣) សុនិក្ខហិតំ និក្ខហេត្វា
 សច្ចាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេតិ វេន្តំ ព្រហ្មចរិយំ
 បរិប្បរិ ហោតិ តេនេន្ទេន ។

[១០៤] ឯតេហិ ចេចិ ចុន្ទ អន្តេហិ សមន្នា-
 គតំ ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ ដេវោ
 រត្តញ្ច ចិរបព្វជិតោ អន្ទកតោ វិយោអនុប្បត្តោ
 ដេវោ ចស្ស ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តិ វិយត្តា
 វិជិតា វិសារទា ។ បេ ។ អលំ ឧប្បន្នំ បរាប្បវាទំ

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ ធានិកវគ្គ

ឡើងហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនរៀបរយ ដោយពាក្យប្រកប
 ដោយធម៌ ហើយសំដែងធម៌ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍ ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ
 ឈ្មោះថា មិនបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលចុន្ទ បើព្រហ្មច-
 រិយធម៌ប្រកបដោយអង្គទាំងនេះ ទាំងសាស្តាក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងត្រឹម
 ប្លសយ្យរ តាំងនៅជាអវិន្តរ ចំរើនវ័យដោយលំដាប់ហើយ ទាំងពួកកុក្កុជា
 សាវ័ករបស់សាស្តានោះ ក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ដឹកនាំ ភ្ញៀវក្លា
 បានដល់ធម៌ក្សេមចាកយោគៈ អាចនឹងប្រាប់នូវព្រះសទ្ធម្មបាន អាចសង្កត់
 សង្កិននូវបរហ្សវេទ ដែលកើតឡើងហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសង្កត់
 សង្កិនរៀបរយប្រកបដោយធម៌ ហើយសំដែងធម៌ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍
 ក្នុងកាលណា ព្រហ្មចរិយធម៌នោះ ទើបឈ្មោះថា បរិបូណ៌ដោយអង្គ
 នោះ យ៉ាងនេះ ក្នុងកាលនោះ ។

(១០៤) ម្នាលចុន្ទ ប្រសិនបើព្រហ្មចរិយធម៌ប្រកបដោយអង្គ
 ទាំងនេះ ទាំងសាស្តាក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកដឹងត្រឹម ប្លសយ្យរ តាំងនៅជាអវិន្តរ
 ចំរើនវ័យដោយលំដាប់ហើយ ទាំងពួកកុក្កុជាសាវ័ករបស់សាស្តានោះក៏ជា
 ថេរៈជាអ្នកឈ្លាសវៃដឹកនាំភ្ញៀវក្លា ។ បេ។ អាចសង្កត់សង្កិននូវបរហ្សវេទ

បាសាទិកសុត្តេ សុត្តន្តោ បេរិយាយកថា

សហជម្មនេ សុខិត្តហិកំ និក្ខេហត្វា សប្បាដិហារិយំ
 ជម្ពំ ទេសេតំ នោ ច ខុស្ស មជ្ឈិមា ភិក្ខុ សាវកា
 ហោន្តំ ។ មជ្ឈិមា ច ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ
 ច ខុស្ស នវំ ភិក្ខុ សាវកា ហោន្តំ ។ នវំ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ ច ខុស្ស
 ថេរេ ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ ថេរេ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ ច ខុស្ស
 មជ្ឈិមា ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ មជ្ឈិមា
 ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ ច ខុស្ស
 នវំ ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នវំ ចស្ស
 ភិក្ខុនិយោ សាវកា ហោន្តំ ។ នោ ច ខុស្ស
 ឧចាសកា សាវកា ហោន្តំ កិហិ ឌុទាតវសនា
 ព្រហ្មចរិណោ ។ ឧចាសកា ចស្ស សាវកា ហោន្តំ
 កិហិ ឌុទាតវសនា ព្រហ្មចរិណោ ។ នោ ច ខុស្ស
 ឧចាសកា សាវកា ហោន្តំ កិហិ ឌុទាតវសនា
 កាមកោតិណោ ។ ឧចាសកា ចស្ស សាវកា
 ហោន្តំ កិហិ ឌុទាតវសនា កាមកោតិណោ ។

បាសាទិកសូត្រ ការៈឆៃសាស្តាជាថេរៈ ជាអ្នកជំនាត្រីជាដើម

ដែលកើតឡើងហើយ ជាពាក្យដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិន រៀបរយដោយធម៌
 ហើយសំដែងធម៌ ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍បាន តែពួកភិក្ខុជាទំនកណ្តាល
 ជាសាវ័ករបស់សាស្តាទោះ មិនមាន ។ បើមានតែពួកភិក្ខុជាទំនកណ្តាល
 ជាសាវ័ក ។ តែសាស្តាទោះ មិនមានពួកភិក្ខុខ្ចីជាសាវ័ក ។ សាស្តា
 ទោះ មានតែពួកភិក្ខុខ្ចីជាសាវ័ក ។ តែសាស្តាទោះ មិនមានពួក
 ភិក្ខុនិចាស៍ជាសាវ័ក ។ សាស្តាទោះ មានតែពួកភិក្ខុនិចាស៍ ជា
 សាវ័ក ។ តែសាស្តាទោះ មិនមានពួកភិក្ខុនិចាស៍ទំនកណ្តាល ជាសាវ័ក ។
 សាស្តាទោះ មានតែពួកភិក្ខុនិចាស៍ទំនកណ្តាល ជាសាវ័ក ។ តែសាស្តា
 ទោះ មិនមានពួកភិក្ខុខ្ចី ជាសាវ័ក ។ សាស្តាទោះ មានតែពួកភិក្ខុខ្ចី
 ជាសាវ័ក ។ តែសាស្តាទោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសក មានសម្លៀក
 បម្លាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័ក ។ បើសាស្តាទោះ មាន
 តែពួកគ្រហស្ថទុបាសក មានសម្លៀកបម្លាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ
 ជាសាវ័ក ។ តែសាស្តាទោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសក មានសម្លៀក
 បម្លាក់ស ជាអ្នកបរិភោគកាម ជាសាវ័ក ។ បើសាស្តាទោះ មានតែពួក
 គ្រហស្ថទុបាសក មានសម្លៀកបម្លាក់ស បរិភោគកាម ជាសាវ័ក ។

សុត្តន្តបិដកេ ទី១៧ កាយស្ស បាដិកវគ្គោ

នោ ច ខ្លស្ស ឧបាសិកា សាវិកា ហោន្តិ តិហិន្នំ^(១)
 ឌុំនាតវសនា ព្រហ្មចារិនិយោ ។ ឧបាសិកា ចស្ស
 សាវិកា ហោន្តិ តិហិន្នំ^(២) ឌុំនាតវសនា ព្រហ្មចារិ-
 និយោ ។ នោ ច ខ្លស្ស ឧបាសិកា សាវិកា ហោន្តិ
 តិហិន្នំ^(៣) ឌុំនាតវសនា កាមភោគិនិយោ ។ ឧបា-
 សិកា ចស្ស សាវិកា ហោន្តិ តិហិន្នំ^(៤) ឌុំនា-
 តវសនា កាមភោគិនិយោ ។ នោ ច ខ្លស្ស
 ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ ឥន្ទញ្ចេវ^(៥) ដីតញ្ច វិត្តារិកំ ពហុ-
 ជញ្ញំ^(៦) បុត្តភូតំ យាវ ទេវមនុស្សហិ សុប្បកាសិតំ
 ព្រហ្មចរិយញ្ចស្ស^(៧) ហោតិ ឥន្ទញ្ច ដីតញ្ច វិត្តារិកំ
 ពហុជញ្ញំ បុត្តភូតំ យាវ ទេវមនុស្សហិ សុប្ប-
 កាសិតំ នោ ច ខោ លាភត្ថយសត្តប្បត្តិ
 វដ្តំ ព្រហ្មចរិយំ អបរិប្បំ ហោតិ តេនផ្ដេន ។

១-២-៣-៤ ឧ. ម. តិហិនិយោ ។ ៥ ឧ. ឥន្ទញ្ចេវ ហោតិ ។ ៦ ឧ. ម. ពហុជញ្ញំ ។
 ៧ ឧ. ព្រហ្មចរិយំ ចស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ ជាតិកថា

តែសាស្ត្រានោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មានសម្លៀកបម្លាក់ស
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវិកា ។ បើសាស្ត្រានោះ បានតែពួកគ្រហស្ថ
 ទុបាសិកា បានសម្លៀកបម្លាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវិកា ។ តែសា
 ស្ត្រានោះ មិនមានពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មានសម្លៀកបម្លាក់ស បរិភោគ
 កាម ជាសាវិកា ។ បើសាស្ត្រានោះ មានតែពួកគ្រហស្ថទុបាសិកា មាន
 សម្លៀកបម្លាក់ស បរិភោគកាម ជាសាវិកា ។ តែព្រហ្មចារ្យធម៌របស់
 សាស្ត្រានោះ មិនមាំមួនផ្សាយទូលាយទៅ ឥតមានគេចេះដឹងច្រើនក្រាស់
 ក្រែល ដកបតែពួកទេវតានឹងមនុស្ស សំដែងដោយប្រពៃមិនបាន បើទុក
 ជាព្រហ្មចារ្យរបស់សាស្ត្រានោះ មាំមួនផ្សាយទូលាយទៅ មានគេចេះ
 ដឹងច្រើនក្រាស់ក្រែល ដកបតែពួកទេវតានឹងមនុស្ស សំដែងបានដោយ
 ប្រពៃ តែមិនបានដល់នូវលាភដ៏ប្រសើរ នឹងយសដ៏ប្រសើរ កាល
 បើដូច្នេះ ព្រហ្មចារ្យនោះ ឈ្មោះថា មិនបរិបូណ៌ដោយអង្គនោះទេ ។

បាសាទិកសុត្តេ សត្តន្តោ បើរត្តញ្ញាទិកំ

យតោ ច ខោ ចុទ្ធ ឯតេហិ ចេវ^(១) អន្តេហិ សមន្មាគតំ
 ព្រហ្មចរិយំ ហោតិ សត្តា ច ហោតិ ថេរោ រត្តញ្ញ
 ចរិយាជិតោ អន្តរតោ វាយោអនុប្បត្តោ ថេរោ ចស្ស
 ភិក្ខុ សាវកោ ហោន្តិ វិយត្តា វិជិតា វិសារទា ។ បេ ។
 សច្ចាដិហារិយំ ធម្មំ ទេសេតុំ ។ មជ្ឈិមា ចស្ស
 ភិក្ខុ សាវកោ ហោន្តិ ។ នវំ ចស្ស ភិក្ខុ សាវកោ
 ហោន្តិ ។ ថេរោ ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកោ
 ហោន្តិ ។ មជ្ឈិមា ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកោ
 ហោន្តិ ។ នវំ ចស្ស ភិក្ខុនិយោ សាវកោ ហោន្តិ ។
 ឧចាសកា ចស្ស សាវកោ ហោន្តិ តិហិ ឡិទាន-
 វសនា ព្រហ្មចារិនោ ។ ឧចាសកា ចស្ស សាវកោ
 ហោន្តិ តិហិ ឡិទានវសនា កាមភោគិនោ ។
 ឧចាសិកា ចស្ស សាវកោ ហោន្តិ តិហិ^(២) ឡិទាន-
 វសនា ព្រហ្មចារិនិយោ ។ ឧចាសិកា ចស្ស សាវកោ
 ហោន្តិ តិហិ^(៣) ឡិទានវសនា កាមភោគិនិយោ ។
 ព្រហ្មចរិយញ្ចស្ស ហោតិ ឥន្ទ្រញោ ដិតញ្ច វិត្តារិកំ

១ ម. ចេវ ។ ២-៣ ឧ. ម. តិហិនិយោ ។

បាសាទិកសូត្រ ការៈនៃសាស្តាជាថេរៈជាអ្នកជំនាញត្រីជាដើម

ម្នាលចុន្ទ កាលណាបើព្រហ្មចារ្យ ប្រកបដោយអង្គទាំងនេះ ទាំងសាស្តា
 ក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកជំនាញត្រីបួសយូរ តាំងនៅជាអង្គនឹង ចំរើនវ័យដោយលំដាប់
 ទាំងពួកភិក្ខុជាសាវ័ក របស់ព្រះសាស្តាទោះក៏ជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 អាចដឹកនាំភ្ញៀវភ្លា ។ បេ ។ អាចសំដែងធម៌ ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍បាន ។
 សាស្តាទោះ មានពួកភិក្ខុជាន់កណ្តាល ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ មាន
 ពួកភិក្ខុខ្ពស់ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ មានពួកភិក្ខុនិច្ចាសជាសាវ័កផង ។
 សាស្តាទោះ មានពួកភិក្ខុនិច្ចាសជាន់កណ្តាលជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ
 មានពួកភិក្ខុខ្ពស់ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ មានពួកគ្រហស្ថ ឧបាសក
 មានសម្លៀកបំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ
 មានពួកគ្រហស្ថឧបាសក មានសម្លៀកបំពាក់ស បរិភោគកាម ជាសាវ័ក
 ផង ។ សាស្តាទោះ មានពួកគ្រហស្ថឧបាសកា មានសម្លៀកបំពាក់ស
 ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យ ជាសាវ័កផង ។ សាស្តាទោះ មានពួកគ្រហស្ថ
 ឧបាសកា មានសម្លៀកបំពាក់ស បរិភោគកាម ជាសាវ័កផង ។ ទាំង
 ព្រហ្មចារ្យរបស់សាស្តាទោះ ក៏មាំមួន ផ្សាយទូលាយទៅ មានគេចេះដឹង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាធិកវគ្គោ

តហ្មឺជញ្ញំ បុត្តកុតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្បត្តា-
សិតំ លាភក្កយសក្កប្បត្តញ្ច ឯវន្តំ ព្រហ្មចរិយំ បរិបូរំ
ហោន្តំ តេជន្តំ ។

[១០៥] អហំ ខោ បន ចុន្ទ ឯតវហិ សត្តា
លោកេ ឧប្បន្នោ អវហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ ឆម្នោ ច
ស្វាគ្វាតោ សុប្បវេទិតោ និយ្យានិតោ ឧបសមសំ-
វត្តនិតោ សម្មាសម្ពុទ្ធប្បវេទិតោ វិញ្ញាបិតត្តា ច មេ
សាវកា សទ្ធម្មេ កេវលញ្ច តេសំ បរិបូរំ ព្រហ្ម-
ចរិយំ អារិកតំ ហោតិ(១) ឧត្តានិកតំ សង្កាបបទ-
កតំ សប្បដិហារកតំ យាវ នេវមនុស្សេហិ សុប្ប-
ត្តាសិតំ ។ អហំ ខោ បន ចុន្ទ ឯតវហិ សត្តា
ថេរោ វត្តញ្ច ចរិបព្វជិតោ អទ្ធកតោ វិយោអនុ-
ប្បត្តោ ។

១ ឧ. ម. ហោតិ ឧ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ទិយនិកាយ បាដិកវគ្គ

ច្រើនក្រាស់ក្រែល ដរាបតែពួកទៅតានឹងមនុស្ស សំដែងបាន ដោយ
ប្រពៃ ទាំងបានដល់នូវលាភដ៏ប្រសើរ នឹងយសដ៏ប្រសើរ កាលបើដូច្នេះ
ព្រហ្មចារ្យនោះ ទើបឈ្មោះថា បរិបូណ៌ដោយអង្គនោះ ។

(១០៥) ម្នាលចុន្ទ ក៏ឥឡូវនេះ គឺថាគតជាសាស្តា ជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធ កើតឡើងហើយក្នុងលោក ទាំងធម៌សោត គឺថាគតបាន
សំដែងប្រពៃហើយ ប្រកាសទុកប្រពៃហើយ ជានិយ្យានិកធម៌ ជាធម៌
ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ជាធម៌ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធប្រកាស
ទុកហើយ ទាំងពួកសាវ័ក ក៏គឺថាគតបានពន្យល់ ឲ្យដឹងច្បាស់សេចក្តីក្នុង
ព្រះសូច្ច្យហើយ ទាំងព្រហ្មចរិយធម៌ ដ៏បរិបូណ៌សព្វគ្រប់ ក៏គឺថាគតបាន
ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ដល់សាវ័កទាំងនោះ ធ្វើឲ្យងាយឡើង ធ្វើដោយបទចង
ក្រងធ្វើឲ្យជាធម៌គួរដឹកនាំគ្នាបាន ដរាបតែពួកទៅតានឹងមនុស្ស សំដែង
បានដោយប្រពៃ ។ ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ គឺថាគត ក៏ជាសាស្តា ជាថេរៈ
អ្នកដ៏ឯកត្រី បួសយូរ តាំងនៅអង្គែង ចំរើនវ័យ ដោយលំដាប់ហើយ ។

ពាសាទិកសុត្តេ ថេរីក្ខន្ធវិយត្តតាទិ

[១០៦] សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ
 ថេរី ភិក្ខុ សាវត្ថា ហោន្តិ^(១) វិយត្តា វិជិតា វិសា-
 រនា បត្តយោកតោមា អលំ សមក្កាតំ សទ្ធម្មស្ស
 អលំ ឧប្បន្នំ បរម្បវាទំ សហនម្មេន សុនិក្ខហិតំ
 និក្ខហេត្វា សប្បដិហារិយំ ធម្មំ នេសេតំ ។ សន្តិ
 ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ មជ្ឈិមា ភិក្ខុ សាវ-
 តា ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ នវា ភិក្ខុ
 សាវត្ថា ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ ថេរី ភិក្ខុ-
 និយោ សាវត្ថា ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ
 មជ្ឈិមា ភិក្ខុនិយោ សាវត្ថា ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ
 ឯតរហិ នវា ភិក្ខុនិយោ សាវត្ថា ។ សន្តិ ខោ បន
 មេ ចុន្ទ ឯតរហិ ឧបាសកា សាវត្ថា តិហី ឡិនាត-
 វសនា ព្រហ្មចារិនោ ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ
 ឯតរហិ ឧបាសកា សាវត្ថា តិហី ឡិនាតវសនា
 កាមភោគិនោ ។ បេ ។ សន្តិ ខោ បន មេ ចុន្ទ ឯតរហិ

១ ឧ. ហោន្តិ ឧ ទិស្សតិ ។

បាសាទិតសូត្រ ភារៈនៃពួកភិក្ខុជាថេរៈ ជាអ្នកឈ្លាសវៃជាដើម

[១០៦] ម្នាលចុន្ទ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុជាថេរៈ
 ជាសាវ័ក ជាអ្នកឈ្លាសវៃដ៏កន្លងរៀន ដល់នូវធម៌ក្សេមចាកយោគៈ
 អាចប្រាប់នូវព្រះសង្ឃមាន អាចសង្កត់សង្កិននូវបរហ័ស ដែលកើតឡើង
 ហើយ ឲ្យជាពាក្យដែលខ្លួនសង្កត់សង្កិនរៀបរយ ដោយពាក្យប្រកបដោយ
 ធម៌ ហើយសំដែងធម៌ព្រមទាំងបាដិហារិយ៍បាន ។ ម្នាលចុន្ទ ក្នុងកាល
 ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុជាន់កណ្តាល ជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុខ្លីជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុខ្លីចាស់ជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុខ្លីជាន់កណ្តាលជាសាវ័កផង ។
 ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកភិក្ខុខ្លីជាសាវ័កផង ។ ម្នាល
 ចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកគ្រូហស្តទុបាសក មានសម្លៀក-
 បំពាក់ស ប្រព្រឹត្តព្រហ្មចារ្យជាសាវ័កផង ។ ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ
 តថាគត មានពួកគ្រូហស្តទុបាសកមានសម្លៀកបំពាក់ស បរិភោគកាម
 ជាសាវ័កផង ។ បេ។ ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ តថាគត មានពួកគ្រូហស្ត

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស ពាជិកវគ្គោ

ឧបាសិកា សាវិកា តិហិន្នំ^(១) ឱនាតវសនា កាម-
កោតិនិយោ ។ ឯតវហិ^(២) បន មេ ចុន្ទ ព្រហ្ម-
ចរិយំ ឥន្ទព្រោ^(៣) ដីតញ្ច វិត្តាវតំ តហុជញ្ញំ បុត្តភូតំ
យាវ នេវមនុស្សហិ សុប្បកាសិតំ ។

[១០៧] យាវតា ទោ ចុន្ទ ឯតវហិ សត្តារោ
លោកេ ឧប្បន្នា ។ ឆាហំ ចុន្ទ អញ្ចំ ឯតំ សត្តាវិបិ
សមនុបស្សាមិ ឯវិលាកត្តយសត្តប្បតំ យថវិវាហំ ។
យាវតា ទោ បន មេ ចុន្ទ^(៤) ឯតវហិ សង្ឃោ វា គណោ
វា លោកេ ឧប្បន្នា^(៥) ។ ឆាហំ ចុន្ទ អញ្ចំ ឯតំ
សង្ឃិបិ សមនុបស្សាមិ ឯវិលាកត្តយសត្តប្បតំ យថវិវ
ចុន្ទ ភិក្ខុសង្ឃោ ។ យំ ទោ តំ ចុន្ទ សម្មា វទមាណោ
វទេយ្យ សព្វាការសម្បជំ សព្វាការបរិបូរំ អន្ធនំ
អនធិតំ ស្វាត្វាតំ កេវលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ សុប្ប-
កាសិតន្តំ ។ ឥនមេវ តំ សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ

១ ឧ. ម. តិហិនិយោ ។ ២ ឧ. ម. ឯតវហិ ទោ ។ ៣ ឧ. ឥន្ទព្រោ ។
៤ ឧ. យាវតា ទោ ចុន្ទ ។ ម. យាវតា ទោ បន ចុន្ទ ។ ៥ ឧ. សង្ឃោ វា គណោ
លោកេ ឧប្បន្នា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

ឧបាសិកា មានសម្លៀកបំពាក់ស បរិភោគភាម ជាសាវិកា ។ ម្នាលចុន្ទ
ឥឡូវនេះ ព្រហ្មចរិយធម៌របស់គាត់ ក៏មាំមួន ផ្សាយទូលាយទៅ
មានគេចេះដឹងច្រើនក្រាស់ក្រែល ទាំងពួកទៅតានឹងមនុស្ស ក៏សំដែង
បាន ដោយប្រពៃហើយ ។

[១០៧] ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ ទោះជាសាស្តាទាំងឡាយកើត
ឡើងហើយក្នុងលោក ។ ម្នាលចុន្ទ គាត់ ជ្រើសរើសមិនឃើញ
សាស្តាដទៃសូម្បីម្នាក់ ដែលបានដល់នូវលោកដ៏ប្រសើរ នឹងយសដ៏ប្រសើរ
យ៉ាងនេះ ឲ្យដូចជាគាត់ឡើយ ។ ម្នាលចុន្ទ ឥឡូវនេះ ទោះជា
សង្ឃក្តី គណៈក្តី របស់គាត់កើតឡើង ក្នុងលោកហើយ ។ ម្នាលចុន្ទ
គាត់ ជ្រើសរើសមិនឃើញសង្ឃដទៃសូម្បីមួយពួក ដែលបានដល់នូវ
លោកដ៏ប្រសើរ នឹងយសដ៏ប្រសើរយ៉ាងនេះ ឲ្យដូចជាភិក្ខុសង្ឃ (ក្នុងសា-
សនានេះ) ឡើយ ។ ម្នាលចុន្ទ បុគ្គលកាលនិយាយពាក្យណា ឲ្យត្រូវ
នោះ គួរនិយាយថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង
បរិបូណ៌ហើយ ដោយអាការគ្រប់យ៉ាង មិនខ្វះមិនលើស ដែលព្រះមាន
ព្រះភាគ ត្រាស់ទុកល្អហើយ បរិបូណ៌ទាំងអស់ បានប្រកាសទុកល្អ
ហើយ ។ បុគ្គលកាលនិយាយឲ្យត្រូវ គួរនិយាយពាក្យនេះឯងថា

បាសាទិកសុត្តេ កេវលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ

សព្វការសម្ពុទ្ធំ សព្វការបរិបូរំ ។ បេ ។ សុប្ប-
 កាសិតន្តំ ។ ឧទ្ធកោ សុទ្ធំ ចុន្ត រាមបុត្តោ ឯវិ
 វាចំ ភាសតិ បស្សំ ន^(១) បស្សតីតិ កិត្យា បស្សំ
 ន បស្សតីតិ ។ ខុរស្ស សាធុនិសិតស្ស តលមស្ស
 បស្សតិ ធារញ្ច ខុរស្ស^(២) ន បស្សតិ ។ ឥទ្ធិ វុច្ឆតិ
 ចុន្ត បស្សំ ន បស្សតីតិ ។ តំ ខោ បនេតិ ចុន្ត
 ឧទ្ធកោន រាមបុត្តោន ភាសិតំ ហំនំ កម្មំ ហោច្ឆជ្ជនិកំ
 អនិយំ អនត្ថសញ្ញាតិ ខុរមេវ សន្ធាយ ។ យញ្ជោតំ^(៣)
 ចុន្ត សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ បស្សំ ន បស្សតីតិ ។
 ឥនមេវ តំ សម្មា វទមាណោ វទេយ្យ បស្សំ ន បស្ស-
 តីតិ ។ កិត្យា បស្សំ ន បស្សតីតិ ។ ឯវិ សព្វកា-
 រសម្ពុទ្ធំ សព្វការបរិបូរំ អន្ធនំ អនធិកំ ស្វា-
 ក្ខាតំ កេវលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ សុប្បកាសិតន្តំ^(៤)

១. បស្សុ ។ ២ ឧ. ធារញ្ច ខោ ធម្ម ។ ម. ធារញ្ច វុស្ស ។ ៣ ឧ.
 យញ្ជា តំ ។ ៤ ម. សុប្បកាសិតំ ។

បាសាទិកសូត្រ ព្រហ្មចារ្យបរិបូណ៌ទាំងអស់

ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយដោយ អាការគ្រប់យ៉ាង បរិបូណ៌ដោយ អាការ
 គ្រប់យ៉ាង ។ បេ ។ បានប្រកាសល្អហើយដូច្នេះ ។ ម្នាលចុន្ទ ពួក
 ទុក្ខករមបុត្រ និយាយសំដីយ៉ាងនេះថា បុគ្គលកាលឃើញ ក៏ឈ្លោះថា
 មិនឃើញ ។ ឃើញនូវអ្វី ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។ បុគ្គលឃើញបានតែ
 ត្រឹមផ្ទៃនៃកាំបិតកោរ ដែលមុតល្អ តែមិនឃើញមុខកាំបិតកោរទេ ។
 ម្នាលចុន្ទ នេះឯង ដែលទុក្ខករមបុត្រ និយាយថា បុគ្គលកាលឃើញ ក៏
 ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។ ម្នាលចុន្ទ ឯពាក្យដែលទុក្ខករមបុត្រ ពោល
 នោះ ជាពាក្យថោកទាប ជារបស់អ្នកស្រុក ជារបស់បុគ្គជន មិនមែន
 របស់ព្រះអរិយៈ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ ព្រោះសំដៅកាំបិតកោរតែ
 ម្យ៉ាង ។ ម្នាលចុន្ទ កាលបើបុគ្គល និយាយពាក្យណា ឲ្យត្រូវនោះ គួរ
 និយាយថា បុគ្គលកាលឃើញ ក៏ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។ បុគ្គល
 កាលនិយាយឲ្យត្រូវ គួរនិយាយពាក្យនេះឯងថា បុគ្គលកាលឃើញ
 ក៏ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។ បុគ្គលឃើញនូវអ្វីខ្លះ ឈ្លោះថា មិនឃើញ ។
 ពាក្យថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង បរិបូណ៌
 ហើយដោយ អាការគ្រប់យ៉ាង មិនខ្វះមិនលើស ដែលគេថាគត សំដែង
 ទុក្ខល្អហើយ បរិបូណ៌ទាំងអស់ បានប្រកាសទុក្ខល្អហើយ យ៉ាងនេះ

ឥតិ ហេតំ ន បស្សតីតិ^(១) ឥនមេត្ត អបកឡេយ្យ ។
 ឯវន្តំ បរិសុទ្ធតំ អស្សាតិ ឥតិ ហេតំ ន បស្សតីតិ^(២)
 ឥនមេត្ត ឧបកឡេយ្យ ។ ឯវន្តំ បរិសុទ្ធតំ អស្សាតិ
 ឥតិ ហេតំ ន បស្សតិ ។ ឥទំ វុច្ចតិ បស្សំ ន
 បស្សតីតិ ។ យំ ខោ តិ ចុន្ទ សម្មា វទមាណោ
 វិទេយ្យ សព្វាការសម្បជ្ឈំ ។ បេ ។ ព្រហ្មចរិយំ សុប្ប-
 កាសិតន្តំ ។ ឥនមេត្តិ^(៣) សម្មា វទមាណោ វិទេយ្យ
 សព្វាការសម្បជ្ឈំ សព្វាការបរិច្ចរំ អន្ធនំ អនជិតំ
 ស្វាភ្នាតំ កេវលបរិច្ចរំ ព្រហ្មចរិយំ សុប្បកាសិតន្តំ ។

[១០៨] តស្មាតិហា ចុន្ទ យេ តេ^(៤) មយា ធម្មា
 អភិញ្ញា ទេសិតា តត្ថ សព្វេហេវ សង្កម្ម សម្មាគម្ម
 អត្តន អត្ថំ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញនំ សង្កាយិតតំ វិចរិ-
 តតំ^(៥) យថយំទិ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនិយំ អស្ស ចរដ្ឋិតកំ
 តទស្ស្រ^(៦) ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ

១ ឧ. ហេតំ បស្សតិ ។ ២ ឧ. ន បស្សតិ ។ ៣ ម. ឥនមេត្តិ ។ ៤ ឧ. ម.
 វេ ។ ៥ ឧ. ម. ន វិវិចិត្តំ ។ ៦ ឧ. ម. តទស្ស ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិការ

បុគ្គលមិនឃើញសេចក្តី⁺ ដូច្នេះសោះ សមជាដកពាក្យនេះចេញ ក្នុង
 រឿងនោះ ។ បុគ្គលនោះ ថែមទាំងមិនឃើញសេចក្តី⁺ ដូច្នេះថា ព្រហ្ម-
 ចារ្យ⁺ បរិសុទ្ធត្រៃលែងយ៉ាងនេះ សមជាបញ្ចូលពាក្យនេះ ក្នុងរឿង⁺ ។
 បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនឃើញសេចក្តីនៃពាក្យថា ព្រហ្មចារ្យនោះ បរិ-
 សុទ្ធត្រៃលែងដូច្នេះ យ៉ាងនេះ ។ នេះហៅថា បុគ្គលកាលឃើញ ឈ្មោះថា
 មិនឃើញ ។ ម្នាលចុន្ទ បុគ្គលកាលនិយាយពាក្យណា ឲ្យត្រូវនោះ
 គួរនិយាយថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង ។ បេ ។
 បានប្រកាសទុកល្អហើយ ។ បុគ្គលកាលនិយាយឲ្យត្រូវ គួរនិយាយពាក្យ
 នេះឯងថា ព្រហ្មចារ្យដល់ព្រមហើយ ដោយហេតុគ្រប់យ៉ាង បរិបូណ៌
 ហើយ ដោយអាការគ្រប់យ៉ាង មិនខ្វះមិនលើស ដែលគឺថាគត សំដែង
 ទុកល្អហើយ បរិបូណ៌ទាំងអស់ ប្រកាសទុកល្អហើយដូច្នេះ ។

(១០៨) ម្នាលចុន្ទ ព្រោះហេតុនោះ ធម៌ទាំងឡាយណា ដែល
 គឺថាគត បានស្រាវជ្រាវ សំដែងទុកល្អហើយ ក្នុងលោកនេះ គួរឲ្យអ្នក
 ទាំងអស់រួមគំនិត មកប្រជុំរួមផ្សំផ្សេងៗគ្នា រួមគ្នាដោយអត្ត ព្យញ្ញនៈ
 ដោយព្យញ្ញនៈ ក្នុងធម៌នោះ ដែលជាហេតុឲ្យព្រហ្មចារ្យនេះ តាំងនៅមាំ
 បិតថេរអស់កាលយូរ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ផនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខ

បាសាទិកសុត្តេ អភិញ្ញាទេសិតធម្មបទិ

លោកានុកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវម-
 នុស្សានំ ។ កតមេ ច តេ (១) ចុន្ទ ធម្មា មយា
 អភិញ្ញា ទេសិតា ។ យត្ថ សព្វេហេវ សង្កម្ម សមាគម្ម អត្តន
 អត្ថំ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សង្កាយិតតំ វិចរិតតំ
 យថយំទំ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនិយំ អស្ស ចរដ្ឋតិកំ
 តទស្សេវ ពហុជនហិតាយ ពហុជនសុខាយ លោកា-
 នុកម្មាយ អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ ទេវម-
 នុស្សានំ ។ សេយ្យដីទំ ។ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋានា
 ចត្តារោ សម្មប្បដ្ឋានា ចត្តារោ ឥទ្ធិបាទា បញ្ចុដ្ឋិយានិ
 បញ្ច ពលានិ សត្ថ សម្មោជ្ឈង្គា អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ
 មត្តោ ។ ឥមេ ខោ តេ ចុន្ទ ធម្មា មយា អភិញ្ញា
 ទេសិតា យត្ថ សព្វេហេវ សង្កម្ម សមាគម្ម អត្តន
 អត្ថំ ព្យញ្ញនេន ព្យញ្ញំ សង្កាយិតតំ វិចរិតតំ យថ-
 យំទំ ព្រហ្មចរិយំ អន្ធនិយំ អស្ស ចរដ្ឋតិកំ តទស្សេវ

បាសាទិកសូត្រ ពោលអំពីឥរិយាបថធម៌

ដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បី
 ជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខ ដល់ទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ។

ម្ចាស់ចុន្ទ ធម៌ទាំងឡាយដែលតថាគត បានសំដែងហើយដល់អ្នក ព្រោះ
 សេចក្តីដឹងដ៏ក្រៃលែង នោះភីដូចម្តេច ។ ពួកអ្នកទាំងអស់ត្រូវរម្ងឹតនិក
 មកប្រជុំគ្នាប្រមូលផ្សំផ្គុំផ្គុំ នូវអត្ថដោយអត្ថ ព្យញ្ញនៈដោយព្យញ្ញនៈ ក្នុង
 ពួកធម៌ណា ដែលជាហេតុឱ្យព្រហ្មចារ្យនេះ តាំងនៅបានមាំមួន បិតថេរ
 អស់កាលយូរ ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់
 ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វលោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជា
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ទេវតា និងមនុស្សទាំងឡាយ ។ ពួក
 ធម៌នោះ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ពួកធម៌នោះ គឺសតិប្បដ្ឋាន ៤ សម្មប្បធាន ៤
 ឥន្ទ្រិយ ៥ វិញ្ញាណ ៥ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ៧ និងអរិយមគ្គប្រកប
 ដោយអង្គ ៨ ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ធម៌ទាំងឡាយនេះឯង ដែលតថាគត បានត្រាស់
 ដឹងសំដែងហើយ ដែលពួកបរិស័ទទាំងអស់ ត្រូវរម្ងឹតនិក ប្រជុំគ្នាប្រ
 មូលផ្សំផ្គុំផ្គុំ នូវអត្ថដោយអត្ថ ព្យញ្ញនៈដោយព្យញ្ញនៈ ដែលជាហេតុឱ្យ
 ព្រហ្មចារ្យនេះ បិតនៅបានមាំ តាំងនៅអស់កាលយូរ ដើម្បីជាប្រយោជន៍

សុត្តន្តបិដកេ ទីបរិយាយស្ស បាណិកវគ្គោ

តហុជនហិតាយ តហុជនសុខាយ លោកានុកម្មាយ
អត្តាយ ហិតាយ សុខាយ នេមនុស្សានំ ។

[១០៧] តេសញ្ច ខោ^(១) ចុន្ទ សមគ្គានំ សម្មោ-
ទមាណំ អវិទមាណំ សិក្ខិតតំ ។ អញ្ចាហ
សព្វាហាវ សង្ឃោ^(២) ធម្មំ ភាសេយ្យ តត្រ បេ
តុម្ហាភំ ឯមស្ស អយំ ខោ អាវុសោ^(៣) អាយស្សា
អត្ថញ្ចោ មិច្ឆា កល្យាណំ ព្យញ្ញានំ ច មិច្ឆា
ហេបេតិ ។ តស្ស នេ អនិច្ចតតំ ធម្មជីក្ខោសិ-
តតំ ។ អនិច្ចតតា អប្បជីក្ខោសិតា សោ ឯមស្ស
វិចមីយោ ឥមស្ស នុ ខោ អាវុសោ អត្ថស្ស
ឥមាណំ^(៤) ព្យញ្ញានំ ឯតានំ វា ព្យញ្ញានំ កត-
មាណំ ឡិចាយិកតវាណំ ឥមេសំ វា ព្យញ្ញានំ អយំ វា
អត្ថោ ឯសោ វា អត្ថោ កតមោ ឡិចាយិកតវា-
និ ។ សោ ពេ ឯវំ វិទេយ្យ ឥមស្ស ខោ អាវុសោ

១ ឧ. ម. វេ ។ ២ ឧ. ម. សង្ឃោ ។ ៣ ឧ. ម. អាវុសោតិ ន ទិស្សតិ ។
៤ ឧ. ម. ឥមាណំ វា ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគកាយ បាធិកវគ្គ

ដល់ជនច្រើន ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់ជនច្រើន ដើម្បីអនុគ្រោះដល់សត្វ-
លោក ដើម្បីសេចក្តីចំរើន ដើម្បីជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីសុខដល់
ទៅតានឹងមនុស្សទាំងឡាយ ។

(១០៩) ម្នាលចូន ពួកអ្នកនោះឯង ជាអ្នកព្រមព្រៀងគ្នា ជាអ្នក
មានចិត្តរីករាយ មិនទាស់ចៃដន្ន គប្បីសិក្សាចុះ ។ សង្ឃជាស-
ព្រហ្មចារ្យបុគ្គលណាមួយ និយាយធម៌ ក្នុងការនិយាយធម៌នោះ បើ
អ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ លោក
ដ៏មានអាយុនេះឯង កាន់យកនូវអត្តខុស សំដែងនូវព្យញ្ជនៈក៏ខុស ។
អ្នកទាំងឡាយ មិនត្រូវត្រេកអរ មិនត្រូវហាមឃាត់គេឡើយ ។ លុះ
ពួកអ្នកមិនត្រេកអរ មិនដំទាស់ហើយ គួរនិយាយនឹងគេ យ៉ាងនេះថា
ម្នាលអាវុសោ ព្យញ្ជនៈទាំងនេះ ឬថា ព្យញ្ជនៈទាំងនេះ⁺ របស់អត្តនេះ
ពួកណាស្រួលជាង មួយទៀត អត្តនេះ ឬក៏អត្តនេះ⁺ របស់ព្យញ្ជនៈពួកនេះ
អត្តណាស្រួលជាង ។ ប្រសិនបើគេនិយាយ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ

ពាសាទិកសុត្តេ សព្វប្បដិសន្ធិ ធម្មកសិកំ

អនុស្ស ឥមា នេវ ព្យញ្ញនាមំ ឱចាយិកតរាមំ យាមំ
 ចេវ^(១) ឯតាមំ ឥមេសំ ព្យញ្ញនាមំ អយមេវ អត្តោ
 ឱចាយិកតរា យោ តេវ^(២) ឯសោតិ ។ សោ
 នេវ ឱស្សនេតព្វោ ន អប្បសាទេតព្វោ ។ អនុស្ស-
 នេត្វា អនប្បសាទេត្វា^(៣) ស្មេវ^(៤) សាធុតំ សញ្ញា-
 បេតព្វោ តស្ស ច អនុស្ស តេសញ្ញ ព្យញ្ញនាមំ
 និសន្និយា ។

[១១០] អបិរោមិ ចេ ចុន្ទ សព្វប្បដិសន្ធិ^(៥)
 ធម្មំ ភាសេយ្យ តត្រ ចេ តុម្ហាតំ ឯវមស្ស អយំ
 ខោ អាយស្មា អនុត្តា^(៦) ខោ មិន្នា កណ្ណាតិ
 ព្យញ្ញនាមំ សម្មា រោបេតីតិ ។ តស្ស នេវ អភិ-
 នន្និតំ នប្បដិក្កោសិតំ ។ អនភិនន្និត្វា អប្ប-
 ដិក្កោសិត្វា សោ ឯវមស្ស វចនិយោ ឥមេសំ នុ ខោ
 អាវុសោ ព្យញ្ញនាមំ អយំ វា អត្តោ ឯសោ វា អត្តោ

១. ២ ម. យញ្ជេវ ។ ៣ ម. ឱស្សនេតព្វោ ន អបសាទេតព្វោ ។ អនុស្សនេត្វា
 អនបសាទេត្វា ។ ៤. ន អប្បសាទេត្វា ។ ៥ ឧ. សោ វ ។ ៦ ឧ. ម. សង្ខេ ។
 ៧ ឧ. ម. អន្តំ ហិ ។

បាសាទិកសូត្រ ធម្មកាសិករបស់សង្ឃកាលសព្វហ្មុចារី

ពួកព្យញ្ជនៈនេះឯង របស់អត្ថនេះ ជាព្យញ្ជនៈស្រួលជាងអត្ថនេះឯង
 របស់ពួកព្យញ្ជនៈខ្លះ⁺ ជាអត្ថស្រួលជាង ។ ក៏មិនត្រូវលើក មិនត្រូវ
 បង្ហាបគេឡើយ ។ លុះមិនលើក មិនបង្ហាបគេហើយ គួរពន្យល់គេ
 ដោយស្រួលបួល ដើម្បីចាំទុកនូវអត្ថនោះ នឹងពួកព្យញ្ជនៈនោះ ។

(១១១) ម្នាលបុគ្គ បើសង្ឃជាសព្វហ្មុចារី៧៩ និយាយធម៌ ក្នុង

ការនិយាយនោះ បើអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះថា លោក
 ដ៏មានអាយុនេះឯង កាន់យកនូវអត្ថខុស (តែ) សំដែងព្យញ្ជនៈទាំង
 ឡាយត្រូវ ។ អ្នកទាំងឡាយ ក៏មិនត្រូវត្រេកអរ មិនត្រូវជំទាស់គេ
 ឡើយ ។ លុះមិនត្រេកអរ មិនជំទាស់ហើយ ត្រូវនិយាយនឹងគេ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលភាវុសា អត្ថនេះ ឬអត្ថខ្លះ⁺ របស់ពួកព្យញ្ជនៈទាំងនេះ

សុត្តន្តបិដក ទី២៧ ភិក្ខុវិញ្ញាណសូត្រ

កតមោ ឱចាយិកតតោតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វិទេយ្យ
 ឥមេសំ នុ ខោ.^(១) អាវុសោ ព្យញ្ញនាមំ អយមេវ
 អត្តោ ឱចាយិកតតោ យោ ចេវ ឯសោតិ ។ សោ
 នេវ ឧស្សាទេតព្វោ ន អប្បសាទេតព្វោ ។ អនុស្សា-
 ទេត្វា អនប្បសាទេត្វា ស្ទេវ សាធុកំ សញ្ញាបេតព្វោ
 តស្ស ច អត្តស្ស និសន្និយា ។

[១១១] អបរោមិ ចេ ចុន្ទ សុត្រាហ្មចារី សង្ឃោ^(២)
 ធម្មំ កាសេយ្យ តត្រ ចេ តុញ្ញកំ ឯវមស្ស អយំ ខោ
 អាយស្មា អត្តំ ហិ ខោ សម្មា កល្យាណំ ព្យញ្ញនាមំ
 មិច្ឆា រោបេតីតិ ។ តស្ស នេវ អភិនន្តិតំ នប្ប-
 ជិត្តោសិតំ ។ អនភិនន្តិត្វា អប្បជិត្តោសិត្វា សោ
 ឯវមស្ស វិចជីយោ ឥមស្ស នុ ខោ អាវុសោ អត្តស្ស
 ឥមាទេវ^(៣) ព្យញ្ញនាមំ ឯតាមំ វា ព្យញ្ញនាមំ កត-
 មាមិ ឱចាយិកតតោតិ ។ សោ ចេ ឯវំ វិទេយ្យ
 ឥមស្ស នុ ខោវុសោ អត្តស្ស ឥមាទេវ ព្យញ្ញនាមំ

១ ឧ. ឥមេសំ ខោ ។ ប. ធើសំ ខោ ។ ២ ឧ. ប. សង្ឃោ ។ ៣ ឧ. ឥមាទេវ ។

សុត្តន្តបិដក វិបស្សនាបិដក ពាសិកវគ្គ

អត្តណាស្រួលជាង ។ ប្រសិនបើគេនិយាយ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ
 អត្តនេះឯង របស់ព្យាបាទៈពួកនេះ ជាអត្តស្រួលជាង ។ អ្នកទាំងឡាយ
 មិនត្រូវលើក មិនត្រូវបង្ហាត់គេឡើយ ។ លុះមិនបានលើក មិនបាន
 បង្ហាត់ហើយ គួរពន្យល់គេដោយស្រួលបួល - ដើម្បីចាំទុកនូវអត្តនោះ ។

[១១១] ម្ចាស់ចុន្ទ បើសង្ឃជាសព្វហ្មតាវដ៍ទៀត និយាយធម៌
 ក្នុងការនិយាយនោះ បើអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់ យ៉ាងនេះថា
 លោកមានអាយុនេះឯង កាន់យកនូវអត្តត្រូវ(វិត)សំដែងនូវព្យាបាទៈខុស ។
 អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវត្រេកអរ មិនត្រូវជំទាស់គេឡើយ ។ លុះមិនត្រេក-
 អរ មិនជំទាស់ហើយ ត្រូវនិយាយនឹងគេយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ពួក
 ព្យាបាទៈនេះ ឬពួកព្យាបាទៈនេះ⁺ របស់អត្តនេះ ពួកណាស្រួលជាង ។ បើ
 គេនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ពួកព្យាបាទៈនេះឯង របស់អត្តនេះ

ពាសាទិកសុត្តេ សុត្តន្តបិដក ធម្មកាសិក

ឌីថាយិកតករាធិ យាធិ ចេវ ឯតានីតិ ។ សោ នេវ
 ឌីស្សាទេតព្វោ ន អប្បសាទេតព្វោ ។ អនុស្សាទេត្វា
 អនប្បសាទេត្វា ស្មេវ សាធុតំ សញ្ញាបេតព្វោ
 តេសំយេវ ព្យញ្ញនាធិ និសន្និយា ។

[១១២] អបរោចិ ចេ ចុន្ទ សុត្តន្តបិដក សង្ឃេ(១)
 ធម្មំ ភាសេយ្យ តត្រ ចេ តុម្ហាតំ ឯវមស្ស អយំ ខោ
 អាយស្មា អត្ថញ្ញោវ សម្មា កល្យាណតិ ព្យញ្ញនាធិ សម្មា
 រោបេតីតិ ។ តស្ស សាធុតិ ភាសិតំ អភិនន្តិតំ
 អនុមោទិតំ ។ តស្ស សាធុតិ ភាសិតំ អភិនន្តិត្វា
 អនុមោទិត្វា សោ ឯវមស្ស វចនីយោ លាភា នោ
 អារុសោ សុលទ្ធិ នោ អារុសោ យេ មយំ អាយ-
 ស្មន្តំ តានិសំ សុត្តន្តបិដក សរិស្សាម(២) ឯវ អត្ថ-
 បេតិ ព្យញ្ញនុបេតន្តិ(៣) ។

បាសាទកស្វត្រ ធម្មភាសិតរបស់សង្ឃជាសព្វហ្មតរី

ជាព្យញ្ជនៈស្រួលជាង ។ អ្នកទាំងឡាយមិនត្រូវលើក មិនត្រូវបង្គាប់
គេឡើយ ។ លុះមិនលើក មិនបង្គាប់ហើយ គួរពន្យល់គេដោយ
ស្រួលបួល ដើម្បីចាំទុកនូវពួកព្យញ្ជនៈនោះ ។

(១១២) ម្នាលចុន្ទ បើសង្ឃជាសព្វហ្មតរីដទៃទៀត និយាយ
ធម៌ ក្នុងការនិយាយនោះ បើអ្នកទាំងឡាយ មានសេចក្តីយល់យ៉ាងនេះ
ថា លោកដ៏មានអាយុនេះ កាន់យកនូវអត្ថ ក៏ត្រឹមត្រូវ សំដែងនូវពួក
ព្យញ្ជនៈ ក៏ត្រឹមត្រូវ ។ អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវត្រេកអរ ត្រូវអនុមោទនា
ចំពោះភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះថា សាធុ ដូច្នេះ ។ លុះត្រេកអរ អនុ-
មោទនា ចំពោះភាសិតរបស់ភិក្ខុនោះថា សាធុ ដូច្នេះហើយ ត្រូវនិយាយ
នឹងភិក្ខុនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ជាលាភរបស់ពួកយើង ម្នាល
អារុសោ ពួកយើងបានស្រួលហើយ ពួកយើងរំលឹកនូវលោកដ៏មាន
អាយុថា សព្វហ្មតរីប្រាកដដូចជាលោក ដែលជាអ្នកដឹងច្បាស់នូវអត្ថ
ដឹងច្បាស់នូវព្យញ្ជនៈយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយស្ស បាធិកវគ្គោ

[១១៣] ន វេ អហំ^(១) ចុន្ទ ទិដ្ឋធម្មិកានំយេវ អា-
សវនំ សំវរាយ ធម្មំ ទេសេមិ ន បដិបាតា ចុន្ទ សម្ព-
រាយិកានំយេវ អាសវនំ បដិបាតាយ ធម្មំ ទេសេមិ
ទិដ្ឋធម្មិកានំ ចេវហំ^(២) ចុន្ទ អាសវនំ សំវរាយ
ធម្មំ ទេសេមិ សម្ពរាយិកានំ ច អាសវនំ
បដិបាតាយ ។ តស្មាតិហ ចុន្ទ យំ វេ មយា ចំរិ
អនុញាតំ អលំ វេ តំ យាវនេវ សីតស្ស បដិបា-
តាយ ឱល្លាស្ស បដិបាតាយ ឱសមកសវតា-
តបសីសបសម្មស្សានំ បដិបាតាយ យាវនេវ ហិរិ-
កោបិនបដិដ្ឋាននត្ថំ យោ វេ មយា បិណ្ឌាចារតោ
អនុញាតោ អលំ វេ សោ យាវនេវ ឥមស្ស កា-
យស្ស វិតិយា យាបនាយ វិហឹសុបរតិយា^(៣) ព្រហ្ម-
ចរិយានុត្តហាយ ឥតិ បុរាណញ្ច វេទនំ បដិបាត្វាមិ

១ ឱ. នវំ អហំ ។ ២ ម. វិជ្ជធម្មិកានញោហំ ។ ៣ ឱ. វិហឹសុបរតិយា ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាដិកវគ្គ

[១១៣] ម្នាលចុន្ទ ភថាគតមិនសំដែងធម៌ ដើម្បីរករំលឹកនូវភាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែមួយយ៉ាង ដល់អ្នកអ្នក
 ទេ ម្នាលចុន្ទ ភថាគតមិនសំដែងធម៌ ដើម្បីកំចាត់បង់នូវភាសវៈ
 ទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោកខាងមុខ ប៉ុណ្ណោះទេ ម្នាលចុន្ទ
 ភថាគតសំដែងធម៌ ដើម្បីរករំលឹកនូវភាសវៈទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីកំចាត់បង់នូវភាសវៈទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅ
 ក្នុងលោកខាងមុខផង ។ ម្នាលចុន្ទ ព្រោះហេតុដូច្នេះ ចីវរណាដែល
 ភថាគតបានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចីវរនោះ ក៏សមគួរ
 ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បីការពារនូវគ្រជាក់ ដើម្បីការពារនូវកំដៅ ដើម្បី
 ការពារនូវសម្បត្តិស្រពោម មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ នឹងពស់តូច ពស់ធំ ទាំង
 ឡាយប៉ុណ្ណោះ ទាំងដើម្បីបិទបាំងនូវអវយវៈ ជាគ្រឿងញ៉ាំងសេចក្តី
 អៀនខ្មាសឲ្យកម្រើក ប៉ុណ្ណោះឯង ចង្ហាន់បិណ្ឌបាតណា ដែលភថាគត
 បានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចង្ហាន់បិណ្ឌបាតនោះ ក៏គួរ
 ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បីត្រាន់តែឲ្យកាយនេះ តាំងនៅបាន ប្រព្រឹត្ត
 ទៅបាន ដើម្បីកំចាត់បង់ នូវសេចក្តីលំបាក ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ព្រហ្ម-
 ចារ្យ ដើម្បីធ្វើទុកក្នុងចិត្តថា អាត្មាអញនឹងបំបាត់ នូវវេទនាចាស់ផង

បាសាទិកសុត្តេ បីវប្បព្វយាទិស្សនុដានំ

នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បនេស្សាមិ យាត្រា ច មេ ភវិស្សតិ

អនវជ្ជតា ច ជាសុវិហារោ ចាតិ យំ វោ មយា

សេនាសនំ អនុញ្ញាតំ អលំ វោ តំ យាវនេវ សី-

តស្ស បដិយាតាយ ឧណ្ហាស្ស បដិយាតាយ ឱស-

មកសវាតាតបសិរីសបសម្មស្សនំ បដិយាតាយ យា-

វនេវ ឧតុបរិស្សយវិនោទនំ បដិសន្ធានាវាមត្ថំ យោ

វោ មយា កិលានប្បច្ចយកេសជ្ជបរិក្ខារោ អនុញ្ញតោ

អលំ វោ សោ យាវនេវ ឧប្បន្នានំ វេយ្យាពាជីកានំ

វេទនានំ បដិយាតាយ អព្យាបជ្ឈបរមតាយាតិ ។

ធានាទិកសូត្រ ការទ្រង់អនុញ្ញាតបច្ច័យ មានចំរើនបច្ច័យជាដើម

ទាំងមិនឱ្យវេទនាថ្មីកើតឡើងបានផង ការប្រព្រឹត្តិទៅ (នៃឥរិយាបថទាំង ៤ ក្តី) សេចក្តីមិនមានទោសក្តី ការនៅសប្បាយក្តី នឹងមានដល់អាត្មាអញ (ដោយការបរិភោគ នូវចម្អិនបិណ្ឌបាទនេះ) ទីសេនាសនៈណា ដែល តថាគតបានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ទីសេនាសនៈនោះ សមគួរ ដល់អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បីការពារនូវត្រជាក់ ដើម្បីការ ពារនូវកំដៅ ដើម្បីការពារនូវសម្ផស្សរូបាម មូស ខ្យល់ កំដៅថ្ងៃ នឹងពស់តូច ពស់ធំទាំងឡាយប៉ុណ្ណោះ ដើម្បីបន្ទោបង់នូវក្រវល់ក្រពើ ដែលកើតអំពីរដូវ អភិរម្យសម្លនៅ ក្នុងកម្មង្គាន ប៉ុណ្ណោះឯង គ្រឿង បរិក្ខារជាទីរក្សានូវជីវិត គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់អ្នកជម្ងឺណា ដែលតថាគត បានអនុញ្ញាតហើយ ដល់អ្នកទាំងឡាយ គ្រឿងបរិក្ខារជាទីរក្សានូវជីវិត គឺថ្នាំជាបច្ច័យដល់អ្នកជម្ងឺនោះ សមគួរដល់អ្នកទាំងឡាយ ដើម្បី ការពារនូវវេទនាទាំងឡាយ ដែលបៀតបៀនផ្សេងៗ ដែលកើតឡើង ហើយ ដើម្បីប្រាសចាកទុក្ខទាំង ជាធម្មតា ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

[១១៤] ហំ នំ ខោ បនេនំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ អពាទិតិយា
 បរិព្វាជកោ ឯវំ វនេយ្យំ សុខល្លិកានុយោគបទុយុត្តា
 សមណា សក្យបុត្តិយា វិហារន្តិតិ ។ ឯវំ វនមាណា^(១)
 ចុន្ទ អពាទិតិយា បរិព្វាជកោ ឯវមស្ស វននីយា
 កតមោ សោ អាវុសោ សុខល្លិកានុយោគោ សុខល្លិ-
 កានុយោគាចិ ហំ ពហូ អនេកវិហិតា នានប្បការ-
 កាតិ ។ ចត្តារោ ចុន្ទ សុខល្លិកានុយោគោ ហំ នា
 គម្មា ហោថ្មីជំនីកោ អនិយា អនត្ថសញ្ញិតា ន និព្វិ-
 នាយ ន វិរាតាយ ន និរោជាយ ន ឧបសមាយ ន
 អភិញ្ញាយ ន សម្មោជាយ ន និព្វានាយ សំវត្តន្តិ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន ចុន្ទ ឯកថោ ពាលោ
 ចាលោ វជិត្វា អត្តានំ សុខេតិ បិណេតិ អយំ
 បឋមោ សុខល្លិកានុយោគោ ។ ចុន ចបរំ ចុន្ទ

សុត្តន្តបិដក វិមលកាយ បិដក

(១១៤) ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំងវិមលមានយ៉ាងនេះ គឺពួក
 បរិព្វាជក ជាអនុវត្តិយ(១) សមបីជានិយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណ-
 សក្យបុត្តិយជាអ្នកប្រកបរឿយ ។ ក្នុងសុខលូកានុយោគ (ប្រកបខ្លួនឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងការស្រួល) ។ ម្នាលចុន្ទ កាលបើពួកបរិព្វាជក ជាអនុ-
 វត្តិយនិយាយយ៉ាងនេះ ត្រូវអ្នកទាំងឡាយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អារុសោ សុខលូកានុយោគនោះ ដូចម្តេចខ្លះ ព្រោះថា សុខលូកានុយោគ
 មានច្រើន មិនមែនតែមួយ មានប្រការផ្សេងៗ ។ ម្នាលចុន្ទ សុខលូកា-
 នុយោគនេះ មាន ៤ ជាបេសកកថា ជាបេសកស្រុក ជាបេសក
 បុគ្គល មិនមែនជាបេសកព្រះអរិយៈ មិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍
 មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 ប្រាសចាករាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រៃលែង មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានទេ ។
 សុខលូកានុយោគ ៤ យ៉ាងនោះ ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលចុន្ទ ជនពាលខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ សម្លាប់សត្វទាំងឡាយ ហើយធ្វើខ្លួនឱ្យបានសុខ ឱ្យបាន
 ធាត់ធំ នេះឈ្មោះថា សុខលូកានុយោគ ទី ១ ។ ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត

១ សំដៅដល់មេលខ្លួនវិញ្ញាណព្រះពុទ្ធសាសនា ។

បាសាទិកសុត្តេ ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោគ

ឥនេកោន្នោ អនិច្ចំ អាទិយិត្វា អត្តានំ សុខេតិ
 បិណេតិ អយំ ធុតិយោ សុខល្លិកានុយោគោ ។ បុន
 ចបរំ ចុន្ទ ឥនេកោន្នោ មុសា ភណិត្វា អត្តានំ សុខេតិ
 បិណេតិ អយំ ធុតិយោ សុខល្លិកានុយោគោ ។
 បុន ចបរំ ចុន្ទ ឥនេកោន្នោ បញ្ចហិ កាមកុ-
 លោហិ សមប្បតោ សមដ្ឋិត្វតោ បរិចារេតិ(១) អយំ
 ចតុត្តោ សុខល្លិកានុយោគោ ។ ឥមេ ខោ ចុន្ទ
 ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោគោ ហីនា កម្មា ខោប្បជ្ជ-
 និកា អនរិយា អនត្ថសញ្ញិតា ន និព្វិទាយ ន
 វិរាគាយ ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សម្មោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្តន្តំ ។ ហំនំ ខោ
 បនេតិ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញាតិវិញ្ញា បរិព្វាជកា

បាសាទិកសូត្រ សុខល្លិកានុយោគ ៤ យ៉ាង

ជនពាលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ កាន់យកនូវវត្ថុ ដែលគេមិនបានឲ្យ
 ហើយធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យបានធាត់ធំ នេះឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ
 ទី ២ ។ ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត ជនពាលពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពាល
 ពាក្យមុសាវាទ ហើយធ្វើខ្លួនឲ្យបានសុខ ឲ្យបានធាត់ធំ នេះឈ្មោះថា
 សុខល្លិកានុយោគ ទី ៣ ។ ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត បុគ្គលពួកខ្លះក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកឆ្កែតស្តាប់ស្តាប់ បំរើដោយកាមគុណទាំង ៥ នេះ
 ឈ្មោះថា សុខល្លិកានុយោគ ទី ៤ ។ ម្នាលចុន្ទ សុខល្លិកានុយោគ ៤
 យ៉ាងនេះឯង ជាធម៌ថោកទាប ជាបេសកស្រុក ជាបេសកបុគ្គល
 មិនមែនរបស់ព្រះអរិយៈ មិនមែនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាក
 រាគៈ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តី
 ស្ងប់រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីជឿនលឿន មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ជឿន មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានទេ ។ ម្នាលចុន្ទ
 ហេតុជាទីតាំងរមែងមាន យ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វាជក ជាអនុត្តរិយ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស ពាសិកវគ្គោ

ឯវិ វិទេយ្យំ^(១) ឥមេ ចត្តារោ សុខល្មើកានុយោគេ
អនុយុត្តា សមណា សក្យបុត្តិយា វិហារន្តិតំ ។ តេ
វោ មា^(២) ហោវន្តិស្ស វិបដិយា ន តេ វោ^(៣) សម្មា
វទមាណា វិទេយ្យំ ន អត្តាចិត្តេយ្យំ តេ វោ^(៤) អសតា
អភូតេន ។

(១០៥) ចត្តារោមេ ចុន្ទ សុខល្មើកានុយោកា
ឯកន្តំ និព្វិទាយ^(៥) វិវាតាយ និរោធាយ ឧប-
សមាយ អភិកាយ សម្ពោធាយ និព្វានាយ
សំវត្តន្តំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥន ចុន្ទ^(៦)
វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆ អតុសលេហិ ធម្មេហិ
សវិតត្តំ សវិហរំ វិវេកជំ បីតិសុខំ បឋមំ ឈានំ^(៧)
ឧបសម្ពន្ធ វិហារតិ អយំ បឋមោ សុខល្មើកា-
នុយោកោ ។ ចុន ចបរំ ចុន្ទ ភិក្ខុ វិតត្តវិហារនំ
វិបសមា ។ បេ ។ ទុតិយំ ឈានំ^(៨) ឧបសម្ពន្ធ
វិហារតិ អយំ ទុតិយោ សុខល្មើកានុយោកោ ។

១ ឧ. អញ្ញតិគ្គិយា ឯវិ បុច្ឆេយ្យំ ។ ២ ឧ. តេ មា ។ ៣-៤ ឧ. វោ តេ ។
៥ ឧ. ម. និព្វន្តនិព្វិទាយ ។ ៦ ឧ. ម. និព្វ ចន្ទ ភិក្ខុ ។ ៧ ឧ. បឋមដ្ឋានំ ។
៨ ឧ. ទុតិយដ្ឋានំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសកាយ បាធិកវគ្គ

សមបីជានិយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណសក្យបុត្តិយ៍ ជាអ្នកប្រកប
 រឿយៗ នូវសុខល្អិតានុយោគទាំង ៤ នេះ ។ អ្នកទាំងឡាយត្រូវនិយាយតប
 ទៅនឹងពួកបរិព្វាជកនោះថា ពួកលោកកុំនិយាយយ៉ាងនោះ ឯពួកបរិព្វាជក
 ទាំងនោះ មិនមែននិយាយ ដោយត្រឹមត្រូវនឹងពួកអ្នកទេ ពួកបរិព្វាជកទាំង
 នោះ មិនតប្បបន្តចំពោះអ្នក ដោយពាក្យមិនមែន ដោយពាក្យមិនពិតទេ ។

[១១៥] ម្នាលចុន្ទ សុខល្អិតានុយោគនេះមាន ៤ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសាចាកកតៈ ដើម្បីសេចក្តី
 រំលត់ទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រៃលែង ដើម្បី
 សេចក្តីត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វានដោយពិត ។ សុខល្អិតានុយោគ
 ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលចុន្ទ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ ស្ងាត់ស្រឡះចាក
 កាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ស្រឡះចាកធម៌ទាំងឡាយ ជាអកុសល ដល់នូវ
 បឋមជ្ឈាន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈវិចារៈ មានបីគឺនឹងសុខៈដែលកើតអំពី
 សេចក្តីស្ងប់ស្ងាត់ (ជាអារម្មណ៍) នេះឈ្មោះថា សុខល្អិតានុយោគទី ១ ។
 ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត ព្រោះសេចក្តីរម្ងាប់នូវវិតក្កៈនឹងវិចារៈទាំងឡាយ
 ។ បេ ។ ភិក្ខុដល់នូវទុតិយជ្ឈាន នេះឈ្មោះថា សុខល្អិតានុយោគទី ២ ។

បាសាទិកសុត្តេ ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោកា

បុន ចបរំ ចុន្ទ ភិក្ខុ បីតិយា ច វិរាតា ។ បេ ។
 តតិយំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ អយំ តតិយោ
 សុខល្លិកានុយោកា ។ បុន ចបរំ ចុន្ទ ភិក្ខុ
 សុខស្ស ច បហាណា ធុក្ខស្ស ច បហាណា ។ បេ ។
 ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្ព័ន្ធ វិហារតិ អយំ ចតុត្ថោ
 សុខល្លិកានុយោកា ។ ឥមេ ខោ ចុន្ទ ចត្តារោ
 សុខល្លិកានុយោកា ឯកន្តំ និព្វិទាយ វិរាតាយ
 និរោជាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ សម្មោជាយ
 និព្វានាយ សំវត្តន្តំ ។ ហំនំ ខោ បនេតិ ចុន្ទ
 វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិវិយា បរិព្វាជកា ឯវំ វិទេយ្យំ
 ឥមេ ខោ ចត្តារោ^(១) សុខល្លិកានុយោកេ អនុយុត្តា
 សមណា សក្យបុត្តិយា វិហារន្តិវិ ។ តេ វេ ឯវន្តិស្ស^(២)
 វិចីយា សម្មា តេ វេ^(៣) វិទមានា វិទេយ្យំ ន
 តេ វេ^(៤) អញ្ញចិត្តេយ្យំ អសតា អក្ខតេន ។

១ ឧ. ម. ឥមេ ចត្តារោ ។ ២ ឧ. តេ ឯវន្តិស្ស ។ ៣-៤ ឧ. វេ វេ ។

បាលីកាសូត្រ សុខស្វិកានុយោគ ៤ យ៉ាង

ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត ព្រោះនឿយណាយចាកបីតិ ។ បេ ។ ភិក្ខុ
 ដល់នូវគតិយជ្ឈាន នេះឈ្មោះថា សុខស្វិកានុយោគ ទី ៣ ។ ម្នាល
 ចុន្ទ មួយទៀត ព្រោះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវទុក្ខផង ។ បេ ។
 ភិក្ខុដល់នូវចតុត្ថជ្ឈាន នេះឈ្មោះថា សុខស្វិកានុយោគ ទី ៤ ។ ម្នាល
 ចុន្ទ សុខស្វិកានុយោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ទើបប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីនឿយណាយ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកកតៈ ដើម្បីសេចក្តីរលត់
 ទុក្ខ ដើម្បីសេចក្តីរម្ងាប់ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រៃលែង ដើម្បីសេចក្តី
 ត្រាស់ដឹង ដើម្បីព្រះនិព្វាន ដោយចំណែកមួយ ។ ម្នាលចុន្ទ
 ហេតុជាទីតាំងរំមែងមាន យ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វាជក ជាអន្យតរិយ សមជា
 និយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍ ជាអ្នកប្រកបរឿយ ។
 នូវសុខស្វិកានុយោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះឯង ។ ពួកអ្នកទាំងឡាយ គួរ
 និយាយទៅ នឹងពួកបរិព្វាជកទាំងនោះថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ពួកគេកាល
 និយាយឲ្យអ្នកទាំងឡាយ ឈ្មោះថា និយាយដោយត្រូវ ពួកគេមិនមែន
 និយាយបង្ហាច់អ្នកទាំងឡាយ ដោយមិនមានមែន ដោយមិនពិតទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិជយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

(១១៦) ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជិតំ យំ អញ្ញ-
 តិត្តយា បរិព្វាជកា ឯវំ វនេយ្យំ ឥមេ បដាវុសោ
 ចត្តារោ សុខល្លិកានុយោគេ អនុយុត្តានំ វិហារតំ
 កតំ ដលានំ កតានិសំសា ចាដិកម្ពុតំ ។
 ឯវំវាទិនោ ចុន្ទ អញ្ញតិត្តយា បរិព្វាជកា ឯវមស្ស
 វចនំយា ឥមេ ខោ អាវុសោ ចត្តារោ សុខល្លិកា-
 នុយោគេ អនុយុត្តានំ វិហារតំ ចត្តារំ ដលានំ ចត្តារោ
 អានិសំសា ចាដិកម្ពុតំ ។ កតមេ ចត្តារោ ។
 ឥដាវុសោ ភិក្ខុ តិណ្ឌំ សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា
 សោតាបន្នោ ហោតិ អវិនិច្ឆ័យនិម្មោ ជិយនោ សន្តោ-
 ជិបរាយនោ ឥទំ បឋមំ ដលំ បឋមោ អានិសំ-
 សោ ។ បុន ចបរំ អាវុសោ ភិក្ខុ តិណ្ឌំ
 សញ្ញោជនានំ បរិក្ខយា រាគនោសមោហានំ
 តន្តតា សកុណកាមំ ហោតិ សតិទេវំ ឥមំ លោកិ-
 អាគន្ធិ ទុក្ខស្សនំ ករោតិ ឥទំ ទុតិយំ ដលំ
 ទុតិយោ អានិសំសោ ។ បុន ចបរំ អាវុសោ ភិក្ខុ

សុត្តន្តបិដក ទំហេនិកាយ បាណិកវគ្គ

(១១៦) ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំងវេមន៍មានយ៉ាងនេះ គឺពួក
 បរិព្វាជក ជាអន្យត្តិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ
 ផលប៉ុន្មានយ៉ាង អានិសង្សប៉ុន្មានយ៉ាង វេមន៍ប្រាកដដល់បុគ្គលអ្នក
 ប្រកបរឿយៗ ឲ្យសុខល្អិតានុយោគទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលចុន្ទ ពួក
 បរិព្វាជក ជាអន្យត្តិយនិយាយយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ផល ៤ យ៉ាង អានិសង្ស ៤ យ៉ាង វេមន៍ប្រា-
 កដ ដល់ពួកបុគ្គលអ្នកប្រកបរឿយៗ ឲ្យសុខល្អិតានុយោគទាំង ៤ យ៉ាង
 នេះឯង ។ ផលនឹងអានិសង្សទាំង ៤ យ៉ាង ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាល
 អារុសោ ភិក្ខុក៏ឆ្លើយនេះ ជាសោតាបន្តបុគ្គល មានកិរិយាមិន
 ធ្លាក់ចុះជាធម្មតា ជាបុគ្គលទៀងទាត់ មានសេចក្តីត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខ ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំង ៣ នេះជាផលទី ១ ជាអានិ-
 សង្សទី ១ ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ភិក្ខុជាសកទាតាមិបុគ្គល ព្រោះ
 អស់ទៅនៃសំយោជនៈទាំង ៣ ទាំងស្រាលស្តើងចាករាគៈ ទោសៈ នឹង
 មោហៈ មកកាន់លោកនេះម្តងទៀត វេមន៍ធ្វើឲ្យទីបំផុតនៃទុក្ខបាន នេះជា
 ផលទី ២ ជាអានិសង្សទី ២ ។ ម្នាលអារុសោ មួយទៀត ភិក្ខុបានកំណើត

បាសាទិកសុត្តេ បន្តាហេ សុខល្អិកានុយោគនិសំសា

បញ្ចនំ ឡិមាតិយានំ សញ្ញោជនានំ បរិត្តយា

ឡិមាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិនិព្វាយំ អនាវត្តិធម្មោ

តស្មា លោកា ឥទំ តតិយំ ជលំ តតិយោ អានិ-

សំសោ ។ បុន ចបរិ អារុសោ ភិក្ខុ អាសវានំ ឧយោ

អនាសវញ្ញោតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិ និរដ្ឋេ វ ធម្មេ សយំ

អភិញ្ញា សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ឈ វិហារតិ ឥទំ ចតុត្ថំ

ជលំ ចតុត្ថោ អានិសំសោ ។ ឥមេ ខោ អារុសោ

សុខល្អិកានុយោគេ អនុយុត្តានំ វិហារតិ ឥមានិ ចត្តារិ

ជលានិ ចត្តាហេ អានិសំសោ ចានិកម្មាតិ ។

បាសាទិកសូត្រ អានិសង្សនៃសុខល្អិតានុយោគ ៤ ប៉ាង

ជាទុបបាតិកៈ (អនាគាមិបុគ្គល) តែងបរិនិព្វានក្នុងភពនោះ មានកិរិយា
 មិនត្រឡប់ចាកលោកនោះ ជាធម្មតា ព្រោះអស់ទៅនៃសំយោជនៈជា
 ចំណែកខាងក្រោម ៥ នេះជាផលទី ៣ ជាអានិសង្ស ទី ៣ ។ ម្ចាស់
 អារុសោ មួយទៀត ភិក្ខុធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវចេតនាវិមុត្តិ នឹងបញ្ញាវិមុត្តិ^(១)
 ដែលមិនមានអាសវៈ ព្រោះអស់ទៅនៃអាសវៈទាំងឡាយ ដោយប្រាជ្ញា
 របស់ខ្លួន ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ រឺមែនសម្រេចសម្រាន្តនៅ
 ដោយឥរិយាបថ នេះជាផលទី ៤ ជាអានិសង្សទី ៤ ។ ម្ចាស់អារុសោ
 ផលទាំង ៤ នេះ អានិសង្សទាំង ៤ នេះ រឺមែនប្រាកដដល់ពួកភិក្ខុអក
 ប្រកបរឿយ ។ នូវសុខល្អិតានុយោគ ទាំងនេះឯង ។

១ ចេតោវិមុត្តិ សេចក្តីរួចចាកវិលេសដោយអំណាចចិត្ត គឺវិមុត្តិមានសមាធិជាបទដ្ឋាន សំ-
 ដោយករិមុត្តិរបស់ព្រះអរិយៈដែលបានសម្រេចអរូបដ្ឋានណាមួយរួចហើយ ទើបចំពេញវិបស្ស-
 នាជាក្រោយ ។ បញ្ញាវិមុត្តិ សេចក្តីរួចដោយអំណាចបញ្ញា គឺវិមុត្តិសម្រេចដោយការបំភ្លឺញតែ
 វិបស្សនាសុទ្ធ ឬបានត្រឹមរូបដ្ឋានណាមួយ ហើយក៏សម្រេចមន្តសីល សំដោយករិមុត្តិរបស់ពួក
 ព្រះអរិយៈ បែកខាងសុក្ខវិបស្សកៈ ។ ក្នុងទីខ្លះ លោកថាជាឈ្មោះអរហន្តផលជាមួយគ្នា គឺចេតោ-
 វិមុត្តិ សំដៅដល់ការផុតចាកភពៈ បញ្ញាវិមុត្តិ ការផុតចាកអវិជ្ជា ។ ក្នុងបរមត្ថទីមនី អន្លើថា
 អភិធម្ម បញ្ជាក់ថា សុត្តវិបស្សកៈ ហៅបានទាំងពីព្រះស្រោតាឡើងទៅ ។ ក្នុងសូត្រនេះ មាន
 បន្ថែមពាក្យថា មិនមានអាសវៈ បន្ទាប់នឹងចេតោវិមុត្តិ បញ្ញាវិមុត្តិផង តំឡៃយល់ថា វិមុត្តិទាំង
 ពីរនេះ គង់ហៅថា ទាំងពីស្រោតាឡើងទៅដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាធិការក្កោ

[១១៧] ឃាជំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតំ យំ
អញ្ញតិវុត្តិយា បរិញ្ញាជកា ឃំរំ វនេយ្យំ អដ្ឋតធម្មា
សមណា សក្យបុត្តិយា វិហារវុត្តិ ។ ឃំរំវាជិនោ ចុន្ទ
អញ្ញតិវុត្តិយា បរិញ្ញាជកា ឃំរមស្ស វចនីយា អត្ថំ ខោ
អាវុសោ តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា
សម្មាសម្ពុទ្ធន សាវកានំ ធម្មា ទេសិតា បញ្ចត្តា
យាវជីវំ អនតិក្កមនីយា ។ សេយ្យថាបិ អាវុសោ
ឥន្ទជីលោ វា អយោជីលោ វា កម្ពីរនេមោ សុ-
និក្ខត្តោ^(១) អចលោ អសម្បវេដី ឃំរមេវ ខោ អាវុសោ
តេន ភកវតា ជានតា បស្សតា អរហតា សម្មា-
សម្ពុទ្ធន សាវកានំ ធម្មា ទេសិតា បញ្ចត្តា យាវជីវំ
អនតិក្កមនីយា ។ យោ សោ អាវុសោ ភិក្ខុ អរហំ
ជីណាសវេ វុសិតវា កតករណីយោ ឌីហិតកាវោ

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាលីកវគ្គ

[១១៧] ម្នាលបុទ្ធ ហេតុជាទីតាំង រមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួក
 បរិព្វាជកជាអន្យត្តិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ពួកសមណៈជាសក្យបុត្តិយ៍
 ជាបុគ្គលមានសភាពមិនបិតថេរ ។ ម្នាលបុទ្ធ ពួកបរិព្វាជកជាអន្យ-
 ត្តិយ និយាយយ៉ាងនេះ អ្នកទាំងឡាយត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អារុសោ ធម៌ទាំងឡាយដែលព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះទ្រង់ជ្រាប
 ទ្រង់ឃើញ ជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ សំដែងហើយ បញ្ចត្តហើយ
 ដល់សាវ័កទាំងឡាយ ជាធម៌ដែលពួកសាវ័ក មិនត្រូវប្រព្រឹត្តកន្លងដរាប
 ដល់អស់ជីវិត (នោះ) រមែងមានពិត ។ ម្នាលអារុសោ សសរគោល
 ឬសសរវេជក ដែលលិចទៅក្នុងដីដ៏ជ្រៅ ដែលបុគ្គលដាំហើយដោយល្អ
 មិនកម្រើក មិនពោយយ៉ាងណាមិញ ម្នាលអារុសោ ធម៌ទាំងឡាយដែល
 ព្រះមានព្រះភាគ ព្រះអង្គនោះ ទ្រង់ជ្រាប ទ្រង់ឃើញ ជាព្រះអរហន្ត
 សម្មាសម្ពុទ្ធ សំដែងហើយ បញ្ចត្តហើយ ដល់សាវ័កទាំងឡាយជាធម៌
 ដែលពួកសាវ័ក មិនត្រូវប្រព្រឹត្តកន្លង ដរាបដល់អស់ជីវិត យ៉ាងនោះឯង ។
 ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុណា ជាព្រះអរហន្តទ្វិណស្រព មានព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ចប់ស្រេចហើយ មានកិច្ចធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មាន

បាសន៍កសុត្តេ សិរិភាគដ្ឋបទ

អនុប្បត្តសទត្ថោ បរិត្តណាភស្តោជនោ សម្មទត្តា
 រិមុត្តោ អភព្វោ សោ នវ មាណិ អដ្ឋាចរិត្តំ ។
 អភព្វោ អាវសោ ជីណាសវេ ភិក្ខុ សព្វាច្ច ចាណំ
 ជីវិតា វេរោបេត្តំ អភព្វោ ជីណាសវេ ភិក្ខុ អនិដ្ឋ
 យេយ្យសម្មាតំ អាទិយិត្តំ^(១) អភព្វោ ជីណាសវេ
 ភិក្ខុ មេដ្ឋនំ ធម្មំ បដិសេវិត្តំ អភព្វោ ជីណាសវេ
 ភិក្ខុ សម្មជាធម្មសាវ័ទំ ភាសិត្តំ អភព្វោ ជីណាសវេ
 ភិក្ខុ សន្និធិការកកាបេ បរិត្តាត្តំ សេយ្យថាបិ
 បុព្វោ អាតារិកក្ខតោ^(២) អភព្វោ ជីណាសវេ ភិក្ខុ
 ធម្មាគតី កន្ធិ អភព្វោ ជីណាសវេ ភិក្ខុ ធម្មាគតី
 កន្ធិ អភព្វោ ជីណាសវេ ភិក្ខុ មោហាគតី កន្ធិ
 អភព្វោ ជីណាសវេ ភិក្ខុ កយាគតី កន្ធិ ។ យោ
 សោ អាវសោ ភិក្ខុ អរហំ ជីណាសវេ វុសិតវា
 តតតរណីយោ ឡិហិតភារោ អនុប្បត្តសទត្ថោ

បាលាទិកនូវគ្រូ ការឈប់ប្រព្រឹត្តកន្លងហេតុទាំង ៩ យ៉ាង

ប្រយោជន៍ដល់ហើយ ដោយលំដាប់ មានសំយោជន៍ក្នុងភពអស់រលីង
 ហើយ ជាអ្នកផុតស្រឡះហើយ ព្រោះដឹងដោយប្រវត្ត ភិក្ខុនោះ ឈប់
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវហេតុទាំងឡាយ ៩ យ៉ាង ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុជាវិ-
 ណាសវៈ ឈប់ភ្លេងផ្កាចំបង់សត្វចាកដីវិត^(១) ភិក្ខុជាវិណាសវៈ ឈប់
 កាន់យកនូវវត្ថុដែលគេមិនបានឱ្យ ដែលហៅថា ល្អច^(២) ភិក្ខុជាវិណា-
 សវៈ ឈប់សេពនូវមេប៉ុនធម្ម^(៣) ភិក្ខុជាវិណាសវៈ ឈប់ពោលពាក្យ
 មុសាវាទ ដោយដឹងខ្លួន^(៤) ភិក្ខុជាវិណាសវៈ ឈប់បរិភោគ នូវតាម
 ដែលជាសន្និធិការកៈ^(៥) ទាំងឡាយ ដូចកាលដែលខ្លួន នៅជាគ្រហស្ថតិ
 មុន^(៦) ភិក្ខុជាវិណាសវៈ ឈប់លុះឆន្ទាគតិ^(៧) ភិក្ខុជាវិណាសវៈ ឈប់
 លុះទោសាគតិ^(៨) ភិក្ខុជាវិណាសវៈ ឈប់លុះមោហាគតិ^(៩) ភិក្ខុជា
 វិណាសវៈ ឈប់លុះភយាគតិ^(១០) ។ ម្នាលអារុសោ ភិក្ខុណាជាព្រះ
 អរហន្តវិណាស្រព មានព្រហ្មចរិយធម៌ ចប់ស្រេចហើយ មានកិច្ចធ្វើ
 ហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ដល់ហើយដោយលំដាប់

១ ។ ២ ។ ១១ អដ្ឋិកថា សំដៅយកការបរិភោគវត្ថុតាម តិកាមគុណ ៥ មានរូបជា
 ដើម និងកិលេសតាម តិកិលេសជាហេតុឱ្យប្រាថ្នានូវរូបជាដើម ដែលខ្លួនបានធ្វើការសន្សំមក
 រួចហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីបដិកាយស្ស បដិកវគ្គោ

បរិក្ខុំណាភវសញ្ញោជនោ សមុទ្ធោ វិមុត្តោ អភព្វោ
 ខោ^(១) សោ ឥហនំ នវ ហនានំ អន្ធាចរិតុន្តិ^(២) ។

[១១៨] ហនំ ខោ បនេតំ ចុន្ត វិជ្ជតំ យំ អត្ថា-
 តិត្តយា បរិព្វាជកា ឯវំ វទេយ្យំ អតីតំ ខោ អន្ធានំ
 អារត្ត សមណោ តោតមោ អតីរកំ^(៣) ញ្ញាណទស្សនំ
 បញ្ចបេតិ នោ ច ខោ អនាគតំ អន្ធានំ អារត្ត អតីរ-
 កំ^(៤) ញ្ញាណទស្សនំ បញ្ចបេតិ តយំទំ កីសុ តយំទំ
 កមីស្វតិ ។ តេ ច ^(៥) អត្ថតិត្តយោ បរិព្វាជកា អញ្ញា-
 វិហិតកេន^(៦) ញ្ញាណទស្សនេន អញ្ញាវិហិតំ អញ្ញាណ-
 ទស្សនំ^(៧) បញ្ចបេតតំ មញ្ញនំ យថវិពាលា អព្យត្តា ។
 អតីតំ ខោ ចុន្ត អន្ធានំ អារត្ត តថាគតស្ស សតានុ-
 សារីញ្ញាណំ^(៨) ហោតិ សោ យាវតតំ អាគម្ពតិ តាវ-
 តតិ អនុស្សាវតិ អនាគតញ្ច ខោ អន្ធានំ អារត្ត
 តថាគតស្ស ពោធិដំ ញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជតិ អយបដិច្ចា
 ជាតិ នត្តិទានំ ចុន្តត្ថវេតិ ។

១ ឧ. ម. ខោសត្វោ ន ទិស្សតិ ។ ២ ម. អន្ធាចរិតុំ ។ ៣-៤ ម. អតីរកំ ។
 ៥ ឧ. តេ នេវ ។ ៦ ឧ. អញ្ញវិហិតកេន ។ ៧ ឧ. ម. ញ្ញាណទស្សនំ ។ ៨ ឧ. សតានុ-
 សារីញ្ញាណំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិកវគ្គ

មានសញ្ញាជនៈប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងភពអស់ហើយ ជាអ្នកផុតស្រឡះហើយ
ព្រោះដឹងដោយប្រពៃ ភិក្ខុនោះឈប់ប្រព្រឹត្តកន្លង នូវហេតុទាំង ៩ យ៉ាង
នេះឯង ។

[១១៨] ម្នាលចូន្ទ ហេតុជាទីតាំងវេទនាមានយ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វា-
ជកជាអន្សត្ថិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម វេទនបញ្ចក
ញ្ញាណទស្សនៈដ៏លើសលុប ព្រោះប្រាព្វនូវអតីតកាល ប៉ុណ្ណោះ មិន
បញ្ចកញ្ញាណទស្សនៈដ៏លើសលុប ព្រោះប្រាព្វនូវកាល ជាអនាគត
ឡើយ ការមិនបញ្ចកនោះព្រោះហេតុអ្វី ការមិនបញ្ចកដូច្នោះ ព្រោះហេតុ
ដូចម្តេច ។ ឯពួកបរិព្វាជកជាអន្សត្ថិយដទៃនោះ វេទនសំគាល់នូវពាក្យ
ដែលគួរបញ្ចក នូវហេតុមិនមែនជាញាណទស្សនៈ ដែលឃ្លាំងទៅកាន់ទី
ដទៃ ដោយញាណទស្សនៈ ដែលបែរទៅកាន់ទីដទៃ ប្រៀបដូចជាពួកជន
ពាលជាអ្នកមិនរឹងវៃដូច្នោះឯង ។ ម្នាលចូន្ទ តថាគត វេទនមានសតា-
នុសារិញ្ញាណ^(១) ប្រាព្វតែកាលដែលកន្លងទៅហើយ តថាគតនោះ
ប្រាថ្នាហេតុ មានប្រមាណណា ក៏នឹកតាមនូវហេតុ មានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ
បាន ឯញ្ញាណដែលកើតអំពីការគ្រាស់ដឹង ប្រាព្វកាលជាអនាគតក៏
កើតឡើងដល់តថាគតថា ឥឡូវនេះ ជាតិនេះ ជាជាតិទីបំផុតហើយ ការ
កើតតទៅទៀត មិនមានទេ ។

១ អដ្ឋិកថា ថា ញាណដែលសម្បយុត្តដោយបុព្វេនិវាសនុស្សតិ ។

ពាសទិកសុត្តេ ព្យាគព្យាគបដ្ឋាន

(១១៩) អតីតតោបិ^(១) ចុន្ទ ហោតិ អភ្លំ អតន្តិ
អនត្ថសញ្ញាតិ ន តំ តថាគតោ ព្យាគរោតិ ។ អតីត-
តោបិ^(២) ខោ ចុន្ទ ហោតិ ភ្លំ តន្តិ អនត្ថសញ្ញាតិ
តំ បិ តថាគតោ ន ព្យាគរោតិ ។ អតីតតោបិ^(៣)
ខោ ចុន្ទ ហោតិ ភ្លំ តន្តិ អនត្ថសញ្ញាតិ តត្រ
កាលញ្ញា តថាគតោ ហោតិ^(៤) តស្ស បញ្ញាស្ស
វេយ្យាករណយ ។ អនាគតតោបិ^(៥) ចុន្ទ ហោតិ
។ បេ ។ បច្ចុប្បន្នំ ខោ ចេបិ ចុន្ទ ហោតិ អភ្លំ អតន្តិ
អនត្ថសញ្ញាតិ ន តំ តថាគតោ ព្យាគរោតិ ។ បច្ចុប្បន្នំ
ចេបិ ចុន្ទ ហោតិ ភ្លំ តន្តិ អនត្ថសញ្ញាតិ តំបិ
តថាគតោ ន ព្យាគរោតិ ។ បច្ចុប្បន្នំបិ ចេ^(៦) ចុន្ទ
ហោតិ ភ្លំ តន្តិ អនត្ថសញ្ញាតិ តត្រ កាលញ្ញា
តថាគតោ ហោតិ តស្ស បញ្ញាស្ស វេយ្យាករ-
ណយ ។ ឥតិ ខោ ចុន្ទ អតីតានាគតបច្ចុប្បន្នេសុ
ធម្មេសុ តថាគតោ កាលវាទី សច្ចវាទី^(៧) ភូតវាទី
អត្ថវាទី ធម្មវាទី វិនយវាទី តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។

១ ម. អតីតំ ចេបិ ។ ២-៣ ឧ. ម. អតីតំ ចេបិ ។ ៤ ឧ. កាលញ្ញា ហោតិ តថាគតោ ។
៥ ម. អនាគតំ ចេបិ ។ ៦ ឧ. ម. ចេបិ ។ ៧ ឧ. ម. សច្ចវាទី ឆ ទិស្សតិ ។

បាសាទិកសូត្រ ប្រស្នាដែលព្រះធម៌ជាតព្រង់ព្យាករនឹងមិនទ្រង់ព្យាករ

(១១៧) ម្នាលចុន្ទ បើពាក្យដែលកន្លងហើយមិនពិត មិនមែន មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺថាគតមិនព្យាករពាក្យនោះទេ ។ ម្នាលចុន្ទ បើពាក្យដែលកន្លងហើយ ជាពាក្យពិតប្រាកដ (តែ) មិនប្រកបដោយ ប្រយោជន៍ គឺថាគតក៏មិនព្យាករពាក្យនោះដែរ ។ ម្នាលចុន្ទ ប្រសិនបើ ពាក្យដែលកន្លងហើយ ជាពាក្យពិតប្រាកដ ប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺថាគតជាអ្នកដឹងកាលគួរ ក្នុងពាក្យនោះ ទើបព្យាករប្រស្នានោះ ។ ម្នាល ចុន្ទ បើពាក្យជាអនាគត ។ បេ ។ ម្នាលចុន្ទ បើពាក្យជាបច្ចុប្បន្ន មិនពិត មិនមែន មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺថាគត រមែងមិនព្យាករពាក្យ នោះទេ ។ ម្នាលចុន្ទ បើពាក្យជាបច្ចុប្បន្នដែលពិតមែន (តែ) មិនប្រកប ដោយប្រយោជន៍ គឺថាគតរមែងមិនព្យាករពាក្យនោះទេ ។ ម្នាលចុន្ទ តែបើពាក្យជាបច្ចុប្បន្ន ដែលពិតមែន ប្រកបដោយប្រយោជន៍ គឺថាគត ជាអ្នកដឹងកាលគួរ ក្នុងពាក្យនោះ ទើបព្យាករនូវប្រាស្នានោះ ។ ម្នាលចុន្ទ គឺថាគតតែងនិយាយក្នុងកាលគួរ និយាយតែពាក្យសច្ចៈ និយាយតែពាក្យ ពិត និយាយតែពាក្យជាប្រយោជន៍ និយាយតែពាក្យជាធម៌ និយាយ តែពាក្យជាវិន័យ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលជាអតីតអនាគតនឹងបច្ចុប្បន្ន ព្រោះហេតុនោះ បានជាហៅថា ព្រះគឺថាគត ដោយប្រការ ដូច្នេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាធិការញោ

[១២០] យេវា ទេ(១) ចុទ្ធ សនេវកុស្ម្ហ លោ-
 កុស្ម្ហ សមារកុស្ម្ហ សព្វាញកុស្ម្ហ សស្សមលា-
 ព្រាញុណិយា បដាយ សនេវមនុស្សាយ ទិដ្ឋំ សុតំ
 មុតំ វិញាតំ បតំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា សម្មា
 វាសិតោន អភិសម្ពុតំ វាសិតោតោតំ វុច្ចតិ ។
 យេវា ចុទ្ធ វតី វាសិតោ អនុតំ សម្មាសម្មោធិ
 អភិសម្ពុជ្ឈតិ យេវា វតី អនុចាធិសេសាយ ទិព្វា-
 ននាតុយា បរិនិព្វាយតិ យំ ឯតស្មី អនន្តរេ(២) ភាសិតំ
 លបតិ ទិដ្ឋិសតិ សព្វន្តំ វាសេ ច ហោតិ(៣) នោ
 អនាថាតិ(៤) វាសិតោ វាសិតារី យថាភារី វាសិតាធិ វតិ
 ចុទ្ធ វាសិតោ វាសិតារី យថាភារី វាសិតាធិ វតិ
 យថាភារី វាសិតារី យថាភារី វាសិតាធិ វា(៥)

១ ឱ. យំ ទេ ។ ២ ឱ. ម អន្តរេ ។ ៣ ឱ. ម. សព្វំ តំ គថេវ ហោតិ ។
 ៤ ឱ. ម អនាថា ។ ៥. ម. វិសេសោ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិកាយ បាធិវគ្គ

(១២០) ម្នាលចុន្ទ របស់ណាដែលលោក ព្រមទាំងទេវលោក
 មារលោក ព្រហ្មលោក ទាំងពពួកសត្វព្រមទាំងសមណៈ នឹងព្រាហ្មណ៍
 នឹងមនុស្សដែលជាសម្មតិទេព បានឃើញហើយ បានឮហើយ បាន
 លឺខ្លួនក្សហើយ បានដឹងច្បាស់ហើយ បានដល់ហើយ បានស្វែងរក
 ហើយ បានជ្រើសរើសហើយដោយចិត្ត (របស់នោះ) គឺថាគតត្រាស់
 ដឹងហើយដោយប្រពៃ ហេតុដូច្នេះបានជាគេហៅថា ព្រះតថាគត ។
 ម្នាលចុន្ទ គឺថាគតត្រាស់ដឹងនូវសម្មាសម្ពោធិដ៏ប្រសើរ ក្នុងវេលាយប់
 ណាផង ចរិតញ្ជានដោយអនុបាទិសេសនិញ្ជានធាតុ ក្នុងវេលាយប់ណា
 ផង រមែងសំដែងហៅចង្អុលបង្ហាញ នូវហេតុណា ក្នុងចន្លោះនេះ⁺ ហេតុ
 ទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែពិត មិនមែនត្រឡប់ទៅជាដទៃឡើយ ហេតុដូច្នេះ
 ហើយ បានជាគេហៅថា ព្រះតថាគត ។ ម្នាលចុន្ទ គឺថាគតនិយាយ
 យ៉ាងណា តែងធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា តែងនិយាយយ៉ាងនោះ
 ព្រោះតែតថាគតនិយាយយ៉ាងណា តែងធ្វើយ៉ាងនោះ ធ្វើយ៉ាងណា

ពាសាទិកសុត្តន្ត អព្យាកម្មបញ្ញា

តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។ យំ^(១) សនេវតេ លោកេ
សមារតេ សព្វហ្មតេ សស្សមណាព្រាហ្មណីយា ប-
ដាយ សនេវមនុស្សាយ តថាគតោ អភិក្ខុ អនភិក្ខុតោ
អព្រាហ្មណសោ វសវត្ថំ តស្មា តថាគតោតិ វុច្ចតិ ។

[១២០] ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ
អព្រាហ្មណីយា បរិព្វាជកា ឯវំ វនេយ្យំ កី នុ ខោ
អារុសោ ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណា ឥនមេវ
សច្ចំ មោយមញ្ញត្ថំ ។ ឯវំវាជិនោ ខោ^(២) ចុន្ទ អព្រា-
ហ្មណីយា បរិព្វាជកា ឯវមស្ស វចនីយា អព្យាកតំ
ខោ អារុសោ កកវតា ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណា
ឥនមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្ថំ ។ ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ
វិជ្ជតិ យំ អព្រាហ្មណីយា បរិព្វាជកា ឯវំ វនេយ្យំ កី ប-
នារុសោ ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណា ឥនមេវ សច្ចំ

បាសាទិកសូត្រ ប្រសាសន៍ព្រះតថាគតមិនទ្រង់ព្យាករ

តែងនិយាយ យ៉ាងនោះ ហេតុដូច្នោះហើយ បានជាគេហៅថា ព្រះតថាគត ។ តថាគតជាអ្នកលើសលុប មិនមានបុគ្គលដទៃគ្របសង្កត់បាន ជាអ្នកបង្កលបង្ហាញនូវហេតុដ៏ពិត ជាអ្នកផ្សាយនូវអំណាចទៅ ក្នុងលោក ព្រមទាំងទៅលោក ព្រមទាំងមារលោក ព្រមទាំងព្រហ្មលោក ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ នឹងពពួកសត្វ ព្រមទាំងមនុស្ស ជាសម្បត្តិទេព ព្រោះហេតុនោះ បានជាគេហៅថា ព្រះតថាគត ។

(១២១) ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំង រមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វាជក ជាអន្យត្តិវិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វនឹងកើតទៀត ឬហ្ន៎ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេឬ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ) ពួកបរិព្វាជក ជាអន្យត្តិវិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគ មិនដែលសំដែងថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វគង់កើតទៀត ការយល់នេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេឬច្នេះទេ ។ ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំង រមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួកបរិព្វាជក ជាអន្យត្តិវិ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលចុន្ទ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វមិនកើតទៀតឬហ្ន៎ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

មោឃមញ្ញតិ ។ ឯវិវាទិនោ ចុន្ទ អញ្ញតិវិញ្ញាណ
 បរិព្វាជកា ឯវមស្ស វិវាទិនោ ឯវិវិ (១) ទោ អារុសោ
 កកវតា អញ្ញតិ ឯ យោតិ តថាគតោ បរិ មរណា
 ឥនមេវ សុត្តិ មោឃមញ្ញតិ ។ ហំនំ ទោ បនេតិ
 ចុន្ទ វិវិវតិ យំ អញ្ញតិវិញ្ញាណ បរិព្វាជកា ឯវិវ វិវាទិនោ តិ
 បនាវសោ (២) យោតិ ច ឯ ច យោតិ (៣) តថាគតោ
 បរិ មរណា ឥនមេវ សុត្តិ មោឃមញ្ញតិ ។ ឯវិវា-
 ទិនោ ចុន្ទ អញ្ញតិវិញ្ញាណ បរិព្វាជកា ឯវមស្ស វិវា-
 ទិនោ អញ្ញតិ ទោ បនេតិ អារុសោ កកវតា យោតិ
 ច ឯ ច យោតិ តថាគតោ បរិ មរណា ឥនមេវ សុត្តិ
 មោឃមញ្ញតិ ។ ហំនំ ទោ បនេតិ ចុន្ទ វិវិវតិ

សុត្តន្តបិដក ទ័យនិកាយ បាធិកវគ្គ

ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ)
 ពួកបរិពាជក ជាអន្យត្ថិយដទៃ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ពាក្យនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករថា
 ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វមិនកើតទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង
 ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ដូច្នេះទេ ។
 ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំង រមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួកបរិពាជកជាអន្យត្ថិយ
 និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វ
 កើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យ
 ពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេ ឬហ្ន៎ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ)
 ពួកបរិពាជក ជាអន្យត្ថិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ពាក្យនេះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករ
 ថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះ
 ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះ
 សូន្យទទេ ដូច្នេះទេ ។ ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំង រមែងមានយ៉ាងនេះ

បាសាទិកសុត្តេ អព្យាករណ៍

យំ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ឯវំ វិទេយ្យំ តី ប-
 រាវុសោ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរិ មរណា ឥទមេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញន្តំ ។ ឯវំវា-
 ទិនោ ចុន្ទ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ឯវមស្ស វិទ-
 ដិយា ឯតំបិ ខោ អារុសោ កកវតា អព្យាករណ៍
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណា
 ឥទមេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញន្តំ ។

[១២២] ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ឯវំ វិទេយ្យំ តស្មា បនេ-
 តំ អារុសោ សមណោ ន តោតមេន អព្យាករណ៍ ។
 ឯវំវាទិនោ ចុន្ទ អញ្ញតិភិយា បរិព្វាជកា ឯវមស្ស វិទ-
 ដិយា ន ហោតិ អារុសោ អត្ថសញ្ញាតំ ន ធម្មសញ្ញាតំ
 ន អាទិព្រហ្មចរិយតំ ន វិជ្ជនាយ ន វិរាតាយ

បាសាទិកសូត្រ ប្រសាសន៍ព្រះធម្មាគមន្តទ្រង់ព្យាករ

គឺពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្ថិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខាង
 មុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យ
 សោះសូន្យទេទេច្ច្នា⁺ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ) ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្ថិយ
 និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ
 ពាក្យនេះ⁺ឯង ព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ សត្វកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ការយល់ឃើញនេះ
 ឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេទេ ដូច្នេះទេ។

(១២២) ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំងរមែងមានយ៉ាងនេះ គឺពួក
 បរិព្វាជកជាអន្យត្ថិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ហេតុអ្វី
 បានជាព្រះសមណគោតម មិនព្យាករពាក្យនេះ⁺ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ)
 ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្ថិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាង
 នេះថា ម្នាលអាវុសោ ព្រោះថា ពាក្យនេះ⁺ មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ មិន
 ប្រកបដោយធម៌ មិនមែនជាដើមចមនៃសាសនព្រហ្មចារ្យ មិនប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីប្រាសចាកកង្គៈ

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

ន និរោធាយ ន ឧបសមាយ ន អភិញ្ញាយ
 ន សមោធាយ ន និព្វានាយ សំវត្ថុតិ តស្មា
 តិ ភកវតា អព្យាកតន្តំ ។ ហំនំ ខោ បនេ-
 តំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ អញ្ញតិវុទ្ធិយា បរិព្វាជកា
 ឃំ វិទេយ្យំ កី បដាវុសោ សមណោ តោតមេន
 ព្យាកតន្តំ ។ ឃំវាទិណោ ចុន្ទ អញ្ញតិវុទ្ធិយា បរិ-
 ព្វាជកា ឃំមស្ស វចន្តិយា^(១) ឥទំ ទុត្តន្តំ ខោ
 អាវុសោ ភកវតា ព្យាកតំ អយំ ទុត្តសមុទយោតិ
 ខោ អាវុសោ ភកវតា ព្យាកតំ អយំ ទុត្តនិរោ-
 ធាតិ ខោ អាវុសោ ភកវតា ព្យាកតំ អយំ ទុត្ត-
 និរោធតាមិនំ បដិបទាតិ ខោ អាវុសោ ភកវតា
 ព្យាកតន្តំ ។ ហំនំ ខោ បនេតំ ចុន្ទ វិជ្ជតិ យំ
 អញ្ញតិវុទ្ធិយា បរិព្វាជកា ឃំ វិទេយ្យំ តស្មា ប-
 នេតំ អាវុសោ សមណោ តោតមេន ព្យាកតន្តំ ។
 ឃំវាទិណោ ខោ^(២) ចុន្ទ អញ្ញតិវុទ្ធិយា បរិព្វាជកា

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់
 រម្ងាប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រៃលែង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ព្រោះហេតុនោះ
 ហើយ បានជាព្រះមានព្រះភាគ មិនព្យាករពាក្យនោះឡើយ ។ ម្នាលចុន្ទ
 ហេតុជាទីតាំងរំមង់មានយ៉ាងនេះ គឺ ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយ និយាយ
 យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ចុះព្រះសមណគោតម ព្យាករដូចម្តេចទៅ
 វិញ ។ ម្នាលចុន្ទ (កាលបើ) ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយ និយាយយ៉ាង
 នេះហើយ អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះ
 ភាគព្យាករថា នេះជាទុក្ខដូច្នេះ ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគព្យាករ
 ថា នេះជាទុក្ខសមុទ័យដូច្នេះ ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគព្យាករថា
 នេះជាទុក្ខនិរោធដូច្នេះ ម្នាលអារុសោ ព្រះមានព្រះភាគព្យាករថា នេះជា
 ទុក្ខនិរោធគាមិនី បដិបទាដូច្នេះ ។ ម្នាលចុន្ទ ហេតុជាទីតាំងរំមង់មាន
 យ៉ាងនេះ គឺ ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយ និយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ
 ព្រោះហេតុអ្វី បានជាព្រះសមណគោតម ព្យាករពាក្យនេះ ។ ម្នាល
 ចុន្ទ (កាលបើ) ពួកបរិព្វាជកជាអន្យត្រិយ និយាយយ៉ាងនេះហើយ

ពាសាទិកសុត្តេ បុព្វន្តសហគតាទិក ទិដ្ឋិនិស្សយា

ឯវមស្ស វចនីយោ ឯតញ្ញា អាវុសោ អត្ថសញ្ញាតិ
 ធម្មសញ្ញាតិ^(១) ឯតិ អាទិត្រហ្មចរិយតិ ឯកន្តំ និព្វិ-
 នាយ វិរាគាយ និរោជាយ ឧបសមាយ អភិញ្ញាយ
 សមោធាយ និព្វានាយ សិវត្ថតិ តស្មា តំ ភក្កតា
 ព្យាកតន្តំ ។

[១២៣] យេ បិ តេ ចុន្ទ បុព្វន្តសហគតា
 ទិដ្ឋិនិស្សយា តេបិ ខេ^(២) មយា ព្យាកតា យថា
 តេ ព្យាកាតញ្ញា^(៣) យថា ច^(៤) តេ ន ព្យាកា-
 តញ្ញា កី តេ អហន្តេ អញ្ញាតិវិញ្ញេយេ តត្ថ ព្យាក-
 វិស្សាមិ^(៥) ។ យេ បិ តេ ចុន្ទ អបរន្តសហគតា
 ទិដ្ឋិនិស្សយា តេបិ តេ^(៦) មយា ព្យាកតា យថា
 តេ ព្យាកាតញ្ញា យថា ច តេ ន ព្យាកាតញ្ញា

១ ឧ. ឯតំ ធម្មសំហិតំ ។ ២ ឧ. ម. វេ ។ ៣ ឧ. វិរាគញ្ញា ។ ៤ ឧ. ច វេ ។
 ៥ ឧ. កំ តោ អហំ គថា វិរាគវិស្សាមិ ។ ម. កំ វេ អហំ តេ គត្ថ ព្យាកវិស្សាមិ ។
 ៦ ឧ. ម. វេ ។

បាលាទិកស្វគ្រ ទិដ្ឋិនិស្ស័យដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងដើមជាដើម
 អ្នកត្រូវនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសា ព្រោះថា ពាក្យនេះជាពាក្យ⁺
 ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ប្រកបដោយធម៌ ពាក្យនេះជាដើមចមនៃសាសន-
 ព្រហ្មចារ្យ រមែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីប្រាសចាកកត្តា ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីរំលត់ទុក្ខ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 សេចក្តីស្ងប់រម្ងាប់ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងក្រៃលែង ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វានដោយពិត ព្រោះ
 ហេតុនោះ បានជាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ព្យាករពាក្យនោះ ។

(១២៣) ម្ចាស់ចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យ^(១) ទាំងឡាយណា ដែលប្រ-
 ព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើម គឺថាគតក៏បានសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំង
 ឡាយនោះ ដល់អ្នកហើយ គឺថាគតត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ
 យ៉ាងណា មួយវិញទៀត គឺថាគតមិនត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ
 យ៉ាងណា គឺថាគតនឹងសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដើម្បីអ្នក ចំពោះ
 ពួកអន្យត្តិយដទៃ ក្នុងហេតុនោះ ដូចម្តេចកើត ។ ម្ចាស់ចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យ
 ទាំងឡាយណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងខាងមុខ គឺថាគតក៏បានសំដែង
 នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដល់អ្នកហើយ គឺថាគតត្រូវសំដែង នូវទិដ្ឋិ-
 និស្ស័យទាំងនោះ យ៉ាងណា មួយវិញទៀត គឺថាគតមិនត្រូវសំដែងទិដ្ឋិ-

១ ពាក្យថា ទិដ្ឋិនិស្ស័យ ទិដ្ឋិនិស្ស័យតក ទិដ្ឋិតតិក ក៏សំដៅយកតែនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យ (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តត្ថំ តេ អហន្តេ ន ភត្តំ^(១) ព្យាករិស្សាមិ ។ តត្ថមេ
តេ ចុន្ទ ចុន្ទន្តសហគតា ទិដ្ឋិទិស្សយា យេ
តេ មយា ព្យាកតា យថា តេ ព្យាកាតញ្ច យថា
ច តេ ន ព្យាកាតញ្ច ។ សន្និ ចុន្ទ ឯកេ
សមណាប្រាហ្មណា ឯវិវាទិនោ ឯវិទិដ្ឋិនោ សស្សតោ
អត្តា ច លោកោ ច ឥន្ទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញំ^១ ។
សន្និ បន ចុន្ទ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណា ឯវិវាទិនោ
ឯវិទិដ្ឋិនោ អសស្សតោ អត្តា ច លោកោ ច ។
សន្និ^២ ។ សស្សតោ ច អសស្សតោ ច អត្តា ច
លោកោ ច ។ នេវសស្សតោ ត^(២) នាសស្សតោ
ច^(៣) អត្តា ច លោកោ ច ។ សយដ្ឋតោ អត្តា
ច លោកោ ច ។ បរដ្ឋតោ អត្តា ច លោកោ
ច ។ សយដ្ឋតោ ច បរដ្ឋតោ ច អត្តា ច លោកោ
ច ។ អសយដ្ឋតោ ច^(៤) អបរដ្ឋតោ ត^(៥)
អនិច្ចសមុប្បន្នោ អត្តា ច លោកោ ច ឥន្ទមេវ
សច្ចំ មោយមញ្ញំ^១ ។ សស្សតំ សុខទុក្ខំ ។

១ ឧ. កំ ហេ អហំ តេ ភថា ។ ម. កំ ហេ អហំ តេ ន គត្ថ ។ ២-៣-៤-៥ ឧ. ម.
បកាពេ ន វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិការវគ្គ

និស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា គឺថាគតនឹងមិនសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ
 ដើម្បីអ្នក ក្នុងហេតុនោះទេ ។ ម្នាលចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយណា
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើម គឺថាគតសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំង
 ឡាយនោះហើយ គឺថាគតត្រូវសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា
 មួយវិញទៀត មិនត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា ទិដ្ឋិនិស្ស័យ
 ទាំងនោះ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលចុន្ទ មានសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍មួយពួក
 ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោកជា
 សភាវៈទៀង ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ
 ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ ម្នាលចុន្ទ មួយទៀត វេមន៍មានសមណៈនឹង
 ព្រាហ្មណ៍មួយពួក ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា
 ខ្លួននឹងលោកជាសភាវៈមិនទៀង ។ សេចក្តីសន្ធឹប ។ ខ្លួននឹងលោក
 ជាសភាវៈទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈទៀង
 ក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ។ ខ្លួននឹងលោក គឺខ្លួនឯងធ្វើ ។ ខ្លួននឹង
 លោក គឺអ្នកដទៃធ្វើ ។ ខ្លួននឹងលោក គឺខ្លួនឯងធ្វើក៏មាន អ្នកដទៃ
 ធ្វើក៏មាន ។ ខ្លួននឹងលោក គឺខ្លួនឯងធ្វើក៏មិនមែន អ្នកដទៃធ្វើក៏មិនមែន
 គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀង ។

ពាសាទិកសុត្តេ សមណព្រាហ្មណ៍ អធិប្បញ្ញត្តិ

អសស្សតិ សុខទុក្ខំ ។ សស្សតញ្ច អសស្សតញ្ច
 សុខទុក្ខំ ។ លេសសស្សតិ លាសស្សតិ សុខទុក្ខំ ។
 សយដ្ឋតិ សុខទុក្ខំ ។ បរដ្ឋតិ សុខទុក្ខំ ។ សយញ្ច
 កតិ បរដ្ឋតញ្ច^(១) សុខទុក្ខំ ។ អសយដ្ឋាវ អបរដ្ឋាវ
 អនិច្ចសមុប្បដ្ឋិ សុខទុក្ខំ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញដ្ឋិ ។

[១២២] តត្ថ^(២) ចុន្ទ យេវ តេ សមណព្រាហ្មណ
 ឯវិវាទិនោ ឯវិទិដ្ឋិនោ សស្សតោ អត្តា ច
 លោកោ ច ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញដ្ឋិ ត្យាហំ
 ឧបសង្កមិត្វា ឯវំ វនាមិ អត្ថំ នុ ខោ ឥទំ អាវុ-
 សោ វុច្ចតិ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ចាតិ ។ យញ្ច
 ខោ តេ ឯវិមាហំសុ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញដ្ឋិ ។
 តំ តេសំ ធានុជាធាមិ ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។

បាសាទិកសូត្រ អធិប្បញ្ញត្តិ នៃសមណព្រាហ្មណ៍ឧបាយ

សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិមិនទៀង ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងខ្លះ
 មិនទៀងខ្លះ ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងក៏មិនមែន មិនទៀង
 ក៏មិនមែន ។ សុខនឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងធ្វើ ។ សុខនឹងទុក្ខ អ្នកដទៃធ្វើ ។
 សុខនឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងធ្វើខ្លះ អ្នកដទៃធ្វើខ្លះ ។ សុខនឹងទុក្ខ មិនមែនខ្លួនឯងធ្វើ
 មិនមែនអ្នកដទៃធ្វើ គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុ ការយល់ឃើញនេះឯង
 ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។

(១២២) ម្នាលចូន្ទ បណ្តាពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញ
 យ៉ាងនេះថា ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈទៀង ការយល់ឃើញនេះឯងជា
 ការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នេះ តថាគតក៏
 ចូលទៅរកពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា
 ម្នាលអាវុសោ ការយល់ឃើញថា ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈទៀងនេះ
 អ្នកនិយាយមែនឬ ។ ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បាននិយាយ
 នូវពាក្យណាយ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ តថាគតក៏មិនយល់តាមពាក្យនោះ
 របស់ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍នោះទេ ។ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវណ្ណោ

អត្តាថាសត្តានោមិ ហេតុ ចុន្ទ សន្តោកេ សត្តា ។
 ឥមាយមិ ខោ អហំ ចុន្ទ បញ្ចត្តិយា នេវ អត្តនោ
 សមសមំ សមនុបស្សាមិ កុតោ ភិយ្យោ អថខោ
 អហមេវ តត្ថ ភិយ្យោ យទិទំ អធិបញ្ចត្តិ ។

[១២៥] តត្ថ ចុន្ទ យេ តេ សមណព្រាហ្មណា
 ឃុំភិទិណោ ឃុំទិដ្ឋិណោ អសស្សតោ អត្តា ច លោ-
 កោ ច ។ សង្ខតំ ។ សស្សតោ ច អសស្សតោ
 ច អត្តា ច លោកោ ច ។ នេវសស្សតោ ច
 នាសស្សតោ ច អត្តា ច លោកោ ច ។ ស-
 យង្គតោ អត្តា ច លោកោ ច ។ បរង្គតោ អត្តា
 ច លោកោ ច ។ សយង្គតោ ច បរង្គតោ ច
 អត្តា ច លោកោ ច ។ អសយង្គារោ ច អប-
 រង្គារោ ច អធិច្ចសម្មាសម្ពុទ្ធនោ អត្តា ច លោ-
 កោ ច ។ សស្សតិ សុខទុក្ខំ ។ អសស្សតិ
 សុខទុក្ខំ ។ សស្សតញ្ច អសស្សតញ្ច សុខទុក្ខំ ។
 នេវសស្សតិ ច^(១) នាសស្សតិ ច^(២) សុខទុក្ខំ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាសកថា បាធិការ

ម្នាលចុន្ទ ព្រោះថា គង់មានសត្វពួក ១ មានសេចក្តីសំគាល់ដោយឡែក
 ក្នុងដំណើរនេះដែរ ។ ម្នាលចុន្ទ គេថាគតពិចារណាមិនឃើញបុគ្គល
 ស្មើដោយញាណដ៏ស្មើរបស់គេថាគត ដោយបញ្ញាគំនេះសោះ មានពិចារណា
 ក្រៃលែងជាង មានតែគេថាគតហ្នឹងឯងក្រៃលែង (ជាងគេ) ក្នុងអធិបញ្ញា
 ទាំងនោះ ។

(១២៥) ម្នាលចុន្ទ បណ្តាពួកសមណៈ នឹងព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាង
 នេះថា ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈមិនទៀង ។ សេចក្តីសង្ខេប ។ ខ្លួន
 នឹងលោក ជាសភាវៈទៀងខ្លះ មិនទៀងខ្លះ ។ ខ្លួននឹងលោក ជាសភាវៈ
 ទៀងក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន ។ ខ្លួននឹងលោក ខ្លួនឯងធ្វើ ។
 ខ្លួននឹងលោក អ្នកដទៃធ្វើ ។ ខ្លួននឹងលោក ខ្លួនឯងធ្វើក៏មាន អ្នកដទៃ
 ធ្វើក៏មាន ។ ខ្លួននឹងលោក ខ្លួនឯងគាត់តែងក៏មិនមែន អ្នកដទៃគាត់តែង
 ក៏មិនមែន កើតឡើងដោយឥតហេតុ ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀង ។
 សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិមិនទៀង ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀងខ្លះ មិន
 ទៀងខ្លះ ។ សុខនឹងទុក្ខ ជាធម្មជាតិទៀង ក៏មិនមែន មិនទៀងក៏មិនមែន។

បាសាទិកសុត្តេ សមណព្រាហ្មណ៍ អធិប្បញ្ញត្តិ

សយដ្ឋតិ សុខទុក្ខំ ។ បរដ្ឋតិ សុខទុក្ខំ ។ សយញ្ច
 កតិ បរដ្ឋតញ្ច សុខទុក្ខំ ។ អសយដ្ឋារិ អបរដ្ឋារិ
 អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្ត
 ត្យាហំ ឧបសដ្ឋមិត្វា ឯវិ វនាមិ អត្ថំ នុ ទោ(១)
 ឥទំ អាវុសោ វុច្ឆតិ អសយដ្ឋារិ អបរដ្ឋារិ អធិច្ច-
 សមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំន្ត ។ យញ្ច ទោ តេ ឯវមា-
 ហំសុ ឥទមេវ សច្ចំ មោយមញ្ញត្ត ។ តន្តេសន្នា-
 នុជាធានមិ(២) ។ តំ តិស្ស ហេតុ ។ អញ្ចាថា-
 សញ្ញានោមិ ហេតុ ចន្ទ សន្តេកេ សត្តា ។ ឥមា-
 យមិ ទោ អហំ ចន្ទ បញ្ចតិយា នេវ អត្តនោ សម-
 សមំ សមនុបស្សាមិ កុតោ ភិយ្យោ អថទោ អហមេវ

បាណិកសូត្រ អធិប្បញ្ញត្តិនៃសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ

សុខនឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងតាក់តែង ។ សុខនឹងទុក្ខ អ្នកដទៃតាក់តែង ។
 សុខនឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងតាក់តែងក៏មាន អ្នកដទៃតាក់តែងក៏មាន ។ សុខ
 នឹងទុក្ខ ខ្លួនឯងតាក់តែង ក៏មិនមែន អ្នកដទៃតាក់តែង ក៏មិនមែន កើត
 ឡើង ដោយឥតហេតុ ។ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នេះ ។ គឺថាគតក៏ចូលទៅរក
 ពួកបរិព្វាជកទាំងនោះ ហើយសួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អាវុសោ ការយល់
 ឃើញថា សុខនឹងទុក្ខមិនមែនខ្លួនឯងធ្វើ មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើ កើត
 ឡើង ដោយឥតហេតុ នេះអ្នកនិយាយមែនឬ ។ ពួកសមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ និយាយនូវពាក្យណា យ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជា
 ការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ គឺថាគតក៏មិន
 យល់តាមពាក្យនោះ របស់សមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះទេ ។ ដំណើរ
 ៥ នេះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្ចាស់ចូន្ទ ព្រោះថា គង់មានសត្វពួកខ្លះ មាន
 សេចក្តីសំគាល់ដោយឡែក ក្នុងរឿងនេះដែរ ។ ម្ចាស់ចូន្ទ គឺថាគត
 ពិចារណាមិនឃើញបុគ្គលស្មើ ដោយញ្ញាណដ៏ស្មើ របស់គេថា
 គត ក្នុងបញ្ចត្តិនេះ មានពិណាក្រៃលែងជាង មានតែគេថាគតហ្នឹងឯង

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

តត្ថ ភិយេក្យ យទិទំ អនិមញ្ញត្ថំ ។ ឥមេ ខោ
 តេ ចុន្ទ បុព្វន្ទសហគតា ទិដ្ឋិនិស្សយា យេ តេ^(១)
 មយា ព្យាកតា យថា តេ ព្យាកាតព្វា យថា
 ច តេ ន ព្យាកាតព្វា កី តេ អហន្តេ តត្ថ
 ព្យាករិស្សាមិ^(២) ។

[១២៦] កតមេ^(៣) តេ ចុន្ទ អបរន្ទសហគតា
 ទិដ្ឋិនិស្សយា យេ តេ^(៤) មយា ព្យាកតា យថា
 តេ ព្យាកាតព្វា^(៥) យថា ច តេ ន ព្យាកាតព្វា
 កី តេ អហំ តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមិ^(៦) ។ សន្និ
 ចុន្ទ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវិវាទិនោ ឯវិទិដ្ឋិ-
 នោ រូបំ អត្តា ហោតិ អហេតោ បរិ មរណា ឥន-
 មេវ សុទ្ធំ ហោយមញ្ញត្ថំ ។ សន្និ ខោ បន្ទ^(៧) ចុន្ទ
 ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា ឯវិវាទិនោ ឯវិទិដ្ឋិនោ

១ ឧ. វេ ។ ២ ឧ. កី វេ អហំ តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមិ ។ ម... ព្យាករិស្សាមីតិ ។
 ៣ ឧ. ម. កតមេ ច ។ ៤ ឧ. វេ ។ ៥ ឧ. ព្យាកតព្វា ។ ម. ព្យាកាតព្វា ។ ៦ ម.
 កី វេ... ។ ៧ ឧ. កី តេ អហំ តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមីតិ ឧ វិស្សតិ ។ ៨ ឧ. សន្និបទ ។

សុត្តន្តបិដក វិយាគិយ បាធិការ

ក្រែលង់ជាងគេ ក្នុងអធិបញ្ញាតិទោះ ។ ម្នាលចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយ
ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើមនេះឯង គឺថាគតបានសំដែងដល់
អ្នកហើយ គឺថាគតត្រូវសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយនោះយ៉ាងណា
មួយវិញទៀត គឺថាគតមិនត្រូវសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ យ៉ាងណា
គឺថាគតនឹងសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដើម្បីអ្នក ក្នុងហេតុទាំងនោះ
ដូចម្តេចកើត ។

(១២៦) ម្នាលចុន្ទ ទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយណា ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅក្នុងខាងមុខ គឺថាគតបានសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះហើយ គឺថា-
គតត្រូវសំដែង នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា គឺថាគតមិនត្រូវសំដែង
នូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះយ៉ាងណា ឯទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ តើដូចម្តេច
គឺថាគតនឹងសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដើម្បីអ្នកក្នុងហេតុនោះ ដូច
ម្តេចកើត ។ ម្នាលចុន្ទ មានសមណព្រាហ្មណ៍ ១ ពួកនេះ ធ្លាប់និយាយ
យ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន
មានរូបមិនមានរោគ ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
មនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទទេដូច្នេះ ។ ម្នាលចុន្ទ មានសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ ១ ពួក ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា

បាសាទិកសុត្តេ សមណព្រាហ្មណ៍ខំ អធិប្បញ្ញត្តិ

អរូបំ អត្តា ហោតិ ។ រូបំ ច អរូបំ ច អត្តា
 ហោតិ ។ នេវរូបំនារូបំ អត្តា ហោតិ ។ សញ្ញា អត្តា
 ហោតិ ។ អសញ្ញា អត្តា ហោតិ ។ សញ្ញា ច
 អសញ្ញា ច អត្តា ហោតិ ។ នេវសញ្ញានាសញ្ញា អត្តា
 ហោតិ ។ អត្តា ឧច្ឆិដ្ឋតិ វិនិស្ស័តិ ន ហោតិ បរិ
 មរណា ឥទមេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញតិ ។ តត្រ ចុន្ទ
 យេ តេ សមណព្រាហ្មណា ឃឹវាទិណោ ឃឹវិទិដ្ឋិណោ
 រូបំ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរិ មរណា ឥទ-
 មេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញតិ ត្យាហំ ឧបសង្កម្ពិតា ឃឹវិ
 វនាមិ អត្តំ ខោ ឥទំ អារុសោ វុច្ឆតិ រូបំ អត្តា
 ហោតិ អរោគោ បរិ មរណាតិ ។ យត្ថា ខោ តេ
 ឃឹវាហំសុ ឥទមេវ សុច្ចំ មោយមញ្ញតិ ។
 តន្តេសិ នាទុជាតាមិ ។ តិ កិស្សំ ហេតុ ។

បាលាទិកសូត្រ អធិប្បញ្ញត្តិផែសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ

ខ្លួនមិនមានរូប ។ ខ្លួនមានរូបក៏មាន ឥតរូបក៏មាន ។ ខ្លួនមានរូបក៏មិន
 មែន ឥតរូបក៏មិនមែន ។ ខ្លួនមានសញ្ញា ។ ខ្លួនមិនមានសញ្ញា ។ ខ្លួន
 មានសញ្ញាក៏មាន ឥតសញ្ញាក៏មាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញាក៏មិនមែន
 ឥតសញ្ញាក៏មិនមែន ។ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួនរមែងដាច់សូន្យ
 ទៅ វិនាសទៅ មិនកើតទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យ
 ពួកមនុស្ស៨៤ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នេះ ។ ម្នាលចុន្ទ បណ្តា
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់
 និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់ឃើញយ៉ាងនេះថា ខាងមុខអំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ ខ្លួននៅមានរូប មិនមានរោគ ការយល់នេះឯង ជាការពិត ពាក្យ
 ពួកមនុស្ស៨៤ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នេះ គឺថាគត ក៏ចូលទៅរកពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោ
 ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ខ្លួននៅមានរូប មិនមានរោគ នេះអ្នកនិយាយ
 មែនឬ ។ មួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ បាននិយាយ
 ពាក្យណាយ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួក
 មនុស្ស៨៤ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ។ គឺថាគតមិនយល់តាមពាក្យនោះ
 របស់ពួកសមណព្រាហ្មណ៍នោះទេ ។ ដំណើរនេះ ព្រោះហេតុអ្វី ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីយនិកាយស្ស បាដិកវគ្គោ

អត្ថាថា សត្វានោមិ ហេតុ ចុន្ទ សន្តោកេ សត្វា ។
 ឥមាយមិ ខោ អហំ ចុន្ទ បញ្ចត្តិយា នេវ អត្តនោ
 សមសមិ សមនុបស្សមិ ត្យតោ ភិយ្យោ អថខោ^(១)
 អហមេវ តត្ថ ភិយ្យោ យទិទំ អធិប្បញ្ញត្តិ ។

(១២៧) តត្ថ^(២) ចុន្ទ យេ តេ សមណព្រាហ្មណា
 ឯវិភទិនោ ឯវិទិដ្ឋិនោ អរូរិ អត្តា ហោតិ ។
 រូរិ ច អរូរិ ច អត្តា ហោតិ ។ នេវរូរិណរូរិ អត្តា
 ហោតិ ។ សត្វា អត្តា ហោតិ ។ អសត្វា អត្តា
 ហោតិ ។ សត្វា ច អសត្វា ច អត្តា ហោតិ ។
 នេវសត្វាណសត្វា អត្តា ហោតិ ។ អត្តា ឡិច្ឆិដ្ឋតិ
 វិនិស្សតិ ន ហោតិ បរិ មរណា ឥទមេវ សុច្ច
 មោយមញ្ញតិ ត្យហំ ឧបសង្កមិត្វា ឯវិ វទាមិ អត្ត
 ខោ ឥទំ អាវុសោ វុច្ឆតិ អត្តា ឡិច្ឆិដ្ឋតិ វិនិស្សតិ
 ន ហោតិ បរិ មរណាតិ ។ យព្វា ខោ តេ ចុន្ទ

សុត្តន្តបិដក វិយាសិកាយ បាដិកវគ្គ

ម្នាលចុន្ទ ព្រោះថា គង់មានសត្វពួកខ្លះ មានសេចក្តីសំគាល់ដោយឡែក ក្នុងដំណើរនេះដែរ ។ ម្នាលចុន្ទ តថាគត ពិចារណាមិនឃើញបុគ្គល ស្មើដោយញាណ ដ៏ស្មើរបស់តថាគត ក្នុងបញ្ចត្តិនេះទេ មានពិណ្ឌ ក្រៃលែងជាង មានតែតថាគតហ្នឹងឯង ក្រៃលែង (ជាងគេ) ក្នុងអធិបញ្ចត្តិនោះ ។

(១២៧) ម្នាលចុន្ទ បណ្តាពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ធ្លាប់និយាយយ៉ាងនេះ ធ្លាប់យល់យ៉ាងនេះថា ខ្លួនមិនមានរូប ។ ខ្លួនមានរូបក៏មាន ឥតរូបក៏មាន ។ ខ្លួនមានរូបក៏មិនមែន ឥតរូបក៏មិនមែន ។ ខ្លួនមានសញ្ញា ។ ខ្លួនឥតសញ្ញា ។ ខ្លួនមានសញ្ញាក៏មាន ឥតសញ្ញាក៏មាន ។ ខ្លួនមានសញ្ញាក៏មិនមែន ឥតសញ្ញាក៏មិនមែន ។ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ខ្លួនរមែងដាច់សូន្យទៅ វិនាសទៅ មិនកើតទៀត ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេ ដូច្នេះ តថាគត ក៏ចូលទៅរកពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ហើយនិយាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោ ខាងមុខអំពីសេចក្តីស្លាប់ ខ្លួនរមែងដាច់សូន្យទៅ វិនាសទៅ មិនកើតទៀតនេះ អ្នកនិយាយមែនឬ ។ ម្នាលចុន្ទ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ

ពាសាទិកសុត្តេ ចត្តារោ សតិប្បដ្ឋាន

ឯវមាហំសុ ឥន្ទមេវ សុទ្ធំ មោយមញ្ញាដ្ឋំ ។ តន្តេសំ
 នាទុជាតាមិ ។ តំ កិស្ស ហេតុ ។ អញ្ញាសញ្ញាណេបិ
 ហេតុ ចុន្ទ សន្តោកេ សត្តា ។ ឥមាយបិ ខោ អហំ
 ចុន្ទ បញ្ចត្តិយា នេវ អត្តនោ សមសមំ សមនុបស្សាមិ
 កុតោ កិយ្យោ អថខោ អហមេវ តត្ថ កិយ្យោ យទិទំ
 អនិប្បញ្ញត្តិ ។ ឥមេ ខោ ចុន្ទ អបរន្តសហគតា
 ទិដ្ឋនិស្សយា យេ តេ^(១) មយា ព្យាកតា យថា តេ
 ព្យាកាតញ្ច យថា ច តេ ន ព្យាកាតញ្ចតិ^(២) កី
 តេ អហន្តេ តត្ថ ព្យាករិស្សាមិ ។

[១២៨] ឥមេសញ្ច ចុន្ទ បុព្វន្តសហគតាទំ
 ទិដ្ឋនិស្សយាទំ ឥមេសញ្ច អបរន្តសហគតាទំ ទិដ្ឋ-
 និស្សយាទំ បហាណាយ សមតិក្កមាយ ឯវំ មយា ចត្តារោ
 សតិប្បដ្ឋានា នេសិតា បញ្ចត្តា ។ កតមេ ចត្តារោ ។

បាសាទិកសូត្រ សតិប្បដ្ឋានទាំង៤

និយាយនូវពាក្យណា យ៉ាងនេះថា ការយល់ឃើញនេះឯង ជាការពិត
 ពាក្យពួកមនុស្សដទៃ ជាពាក្យសោះសូន្យទេដូច្នេះ ។ តថាគត មិនយល់
 តាមពាក្យរបស់ពួកគេនោះទេ ។ ដំណើរនេះ ព្រោះហេតុអ្វី ។ ម្នាល
 ចូន្ត ព្រោះថា មានសត្វ១ពួក តែងមានសេចក្តីសំគាល់ ដោយឡែក
 ក្នុងដំណើរនេះ ។ ម្នាលចូន្ត តថាគតពិចារណាមិនឃើញបុគ្គល ស្មើដោយ
 ញ្ញាណដ៏ស្មើរបស់តថាគត ក្នុងបញ្ចក្ខន្ធនេះសោះ មានពីណាក្រែកលែង
 ជាង មានតែតថាគតហ្នឹងឯង ក្រែកលែង (ជាងគេ) ក្នុងអធិបញ្ចក្ខន្ធនោះ ។
 ម្នាលចូន្ត ទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខនេះឯង
 តថាគត បានសំដែងដល់អ្នកហើយ តថាគត ត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំង
 នោះយ៉ាងណា មួយវិញទៀត មិនត្រូវសំដែងទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ
 យ៉ាងណា តថាគត នឹងសំដែងនូវទិដ្ឋិនិស្ស័យទាំងនោះ ដើម្បីអ្នក ក្នុង
 ហេតុទាំងនោះ ដូចម្តេចកើត ។

(១២៨) ម្នាលចូន្ត សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ ដែលតថាគតសំដែងហើយ
 បញ្ចក្ខន្ធហើយយ៉ាងនេះ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីឈានកន្លងនូវពួកទិដ្ឋិនិស្ស័យ
 ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើមនេះផង នូវពួកទិដ្ឋិនិស្ស័យដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងមុខនេះផង ។ សតិប្បដ្ឋានទាំង៤ដូចម្តេច ។

សុត្តន្តបិដកេ វិយាគកាយស្ស បាធិកវគ្គោ

ឥត ចុន្ទ ភិក្ខុ កាយេ កាយានុបស្សី វិហារតិ
 អាតាបី សម្បជានោ សតិមា វិនេយ្យ លោកេ
 អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ វេទនាសុ ។ ចិត្តេ ។ ធម្មេសុ
 ធម្មានុបស្សី វិហារតិ អាតាបី សម្បជានោ សតិមា
 វិនេយ្យ លោកេ អភិជ្ឈាទោមនស្សំ ។ ឥមេសត្ថា
 ចុន្ទ បុព្វនុសហកតានំ ទិដ្ឋិនិស្សយានំ ឥមេសត្ថា
 អបរន្តនុសហកតានំ ទិដ្ឋិនិស្សយានំ បហានាយ សម-
 តិក្កមាយ ឯវំ មយា ឥមេ តត្ថារោ សតិប្បដ្ឋានា
 ទេសីតា បញ្ចត្តាតិ ។

[១២៧] តេន ខោ បន សមយេន អាយស្មា
 ឧបទានោ(១) កកវតោ បិដ្ឋិតោ បិតោ ហោតិ កក-
 វន្តំ វីជយមាណោ ។ អថខោ អាយស្មា ឧបទា-
 នោ(២) កកវន្តមេវ ឯតទរោច អប្បវិយំ កន្លេ អត្តតិ

១-២ ឱ. ឧបវតោ ។ ម. ឧបវណោ ។

សុត្តន្តបិដក វិជយនិកាយ បាធិកវគ្គ

ម្នាលចូន្ទ ភិក្ខុក្នុងធម្មវិន័យនេះ វេមន៍មានភិរិយាតិបារណារឿយ ។ នូវ
 កាយក្នុងកាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស ជាអ្នកដឹងខ្លួន
 មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។ ក្នុង
 វេទនាទាំងឡាយ ។ ក្នុងចិត្ត ។ ភិក្ខុមានភិរិយាតិបារណារឿយ ។ នូវ
 ធម៌ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ មានព្យាយាមជាគ្រឿងដុតបង់នូវកិលេស ជាអ្នក
 ដឹងខ្លួន មានស្មារតី គប្បីកំចាត់បង់នូវអភិជ្ឈា នឹងទោមនស្សក្នុងលោក ។
 ម្នាលចូន្ទ សតិប្បដ្ឋានទាំង ៤ នេះ ដែលតថាគតសំដែងហើយ បញ្ចក្ក
 ហើយយ៉ាងនេះ ដើម្បីលះបង់ ដើម្បីឈានកន្លង នូវពួកទិដ្ឋនិស្ស័យ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងដើមនេះផង នូវពួកទិដ្ឋនិស្ស័យ ដែល
 ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកខាងមុខនេះផង ។

(១២៩) សម័យនោះឯង ព្រះទុបទានដ៏មានអាយុ ឈរបក់
 ព្រះមានព្រះភាគ អំពីខាងក្រោយព្រះមានព្រះភាគ លំដាប់នោះ
 ព្រះទុបទានដ៏មានអាយុ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះអស្ចារ្យណាស់ មិនគួរកើតបានសោះ

បាសាទិកសុត្តេ បាសាទិកោ ធម្មបរិយាយោ

កន្លែ ចាសាទិកោ វត្ថាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោ
 សុចាសាទិកោ^(១) វត្ថាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោ កោ-
 ណាមាយំ កន្លែ ធម្មបរិយាយោតិ ។ តស្មាតិហ តំ
 ឧបទាន^(២) ឥមំ ធម្មបរិយាយំ ចាសាទិកោត្រូវ
 ជារេហ៍តិ^(៣) ។ ឥធម្មវោច កកវា ។ អត្ថមនោ
 អាយស្មា ឧបទានោ កកវតោ ភាសិតំ អភិនិជ្ជតិ ។

បាសាទិកសុត្តំ ធម្មំ^(៤) និជ្ជិតំ ។

១ ឧ. អភិបាសាទិកោ ។ ២ ឧ. ឧបវាស ។ ម. ឧបវាណ ។ ៣ ឧ. ម. ជំ
 ណារេហ៍តិ ។ ៤ ឧ. ម. បាសាទិកសុត្តំ ធម្មំ ។

បាសាទិកសូត្រ ធម្មបរិយាយនូវធម្មជាតិផ្អែមថ្លា

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម្មបរិយាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លាហ្ន៎ បពិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ធម្មបរិយាយនេះ គួរជាទីជ្រះថ្លាល្អហ្ន៎ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ធម្មបរិយាយនេះឈ្មោះអ្វី ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ទុបទាន
ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរចាំទុក នូវធម្មបរិយាយនេះថា ជាបាសាទិកៈដូច្នេះ
ចុះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ បានសម្តែងសូត្រនេះ (ចប់) ហើយ ។
ទុបទានដ៏មានអាយុ, ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិត របស់ព្រះ
មានព្រះភាគ ដោយប្រការ ដូច្នេះឯង ។

ចប់ បាសាទិកសូត្រទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ ទីបី ឧបសម្ព័ន្ធសម្ពុទ្ធ

បញ្ចមោ ភាគោ

បាដិកវគ្គោ

ចាដិកសុត្តន្តិ បឋមំ

អង្កេ

បាដិកសុត្តន្ត សុនក្ខតវគ្គ	ភគវគ្គោ បច្ចុក្ខានកថា	៣
	ឥទ្ធិប្បដិហារិយកថា	៥
	អគ្គោកថា	៧
	រតនត្ថយគុណកថា	៧
	ភគវគ្គោ ទុត្តរការិហារណកថា	១១
	អចេលការកត្តិយកកវគ្គកថា	១៣
	អចេលការកត្តិយកាលកិរិយាកថា	១៥
	ឥទ្ធិប្បដិហារិយកតាកតកថា	១៧
	សុនក្ខតសម្ពុ បញ្ចា	១៩
	សុនក្ខតបាបកទិដ្ឋិតកថា	២១
	អចេលបាដិកបុត្តវគ្គ	២៣
	អចេលបាដិកបុត្តការណ៍ត្ថយគុណកថា	២៥

សុត្តន្តបិដក ទី១១ ទីយេនិកាយ

បញ្ចមភាគ

បាដិកវគ្គ

បាដិកសូត្រ ទី ១

លេខទំព័រ

បាដិកសូត្រ រឿងសុនត្តន្តលីប្បិបុត្រ ពោលអំពីការក្រាបបង្គំលាព្រះមានព្រះភាគ	៣
ពោលអំពីឥទ្ធិប្បាដិហារិយ៍	៥
ពោលអំពីញាប់ទំលាប់	៧
ពោលអំពីគុណនៃព្រះរត្នត្រ័យ	៩
ពោលអំពីព្រះមានព្រះភាគគង់នៅក្នុងឧត្តរកានិគម	១១
ពោលអំពីកុក្កុរវត្តរបស់អបេសកោរកូត្តិយៈ	១៣
ពោលអំពីការធ្វើមរណកាលរបស់អបេសកោរកូត្តិយៈ	១៥
ពោលអំពីការធ្វើនីមន្តធ្វើឥទ្ធិប្បាដិហារិយ៍	១៧
ប្រស្នារបស់សុនត្តន្តលីប្បិបុត្រ	១៩
ពោលអំពីទិដ្ឋិអាត្រក់របស់សុនត្តន្តលីប្បិបុត្រ,	២១
រឿងអបេសកោរកូត្តិយៈ	២៣
ពោលអំពីការរើសតូប្រណាំងព្រៃនៃអបេសកោរកូត្តិយៈ	២៥

អង្គ

បាដកសុត្ត	ភគវគ្គ អទ្ធកម្មនិ វចា	២៧
	អចេលបាដកបុត្តចរិតកថា	២៩
	អចេលបាដកបុត្តអាកម្មបស្សន៍មន្ត	៣១
	អចេលបាដកបុត្តកយធម្មត្ថលោមហាសកថា	៣៣
	បុរិសស្ស អចេលបាដកបុត្តបស្សន៍មន្តកថា	៣៥
	អចេលបាដកបុត្តស្ស បក្ខត្ថបកថា	៣៧
	សីហមិត្តរាជវសិគាលោមម្នាក់ថា	៤៥
	សីហមិត្តរាជវសិគាលោមម្នាក់ថា	៤៧
	ឥន្ទ្រប្បាជហារិយកថា	៥១
	អគ្គញាទិកថា	៥៣
	មហាព្រហ្មទិកថា	៥៥
	ខន្ធបទោសិកា ទេវ អគ្គញាប្បញ្ញតិ	៥៩
	មនោបទោសិកា ន មនោបទោសិកា ទេវ	៦៣
	អធិប្បសម្បទន្តញាប្បញ្ញតិកថា	៦៥
	សុភវិមោក្ខកថា	៦៧

លេខទំព័រ

បាដិកសូត្រ ព្រះវិហាររបស់ព្រះមានព្រះភាគមិនដែលមានដំណើរហែកចេញជា ២ ផ្លូវ	២៧
ពោលអំពីសេចក្តីប្រព្រឹត្តិរបស់អចេលបាដិកបុត្រ	២៩
ព្រះមានព្រះភាគស្តេចតូលទៅកាន់អាភាររបស់អចេលបាដិកបុត្រ	៣១
ពោលអំពីភ័យសេចក្តីតក់ស្លុតព្រមរបស់អចេលបាដិកបុត្រ	៣៣
ពោលអំពីកុរុសម្លាប់តូលទៅរកអចេលបាដិកបុត្រ	៣៥
ពោលអំពីការបរាជ័យរបស់អចេលបាដិកបុត្រ	៣៧
ពោលអំពីសេចក្តីប្រៀបធៀបដោយសីហមិត្តភាពនឹងចចកចាស់	៤៥
គាថាជាគ្រឿងប្រៀបធៀប ដោយសីហមិត្តភាពនឹងចចកចាស់	៤៧
ពោលអំពីឥទ្ធិប្បាណិយ	៥១
ពោលអំពីច្បាប់ទម្លាប់ជាដើម	៥៣
ពោលអំពីមហាព្រហ្មជាដើម	៥៥
ពួកទេវតាឈ្មោះទិវ្គ្គបទោសិកានឹងការបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់	៥៩
ពួកទេវតាឈ្មោះមនោបទោសិកានឹងមិនមែនមនោបទោសិកា	៦៣
ពោលអំពីការបញ្ញត្តិច្បាប់ទំលាប់ដែលកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យ- ហេតុ	៦៥
ពោលអំពីសុភវិមោក្ខ	៦៧

ឧទ្ទិសវិកស្វត្ថ ឧទ្ទិសវិ

អង្គ

ឧទ្ទិសវិកស្វត្ថ និគ្រោធបរិញ្ញាដកវត្ថុ	៧១
គប្បោជិតច្បងទិកថា	៧៧
គប្បោជិតបាយ ឧបក្កិលេសកថា	៨៣
គប្បោជិតបាយ បរិសុទ្ធិកថា	៨៧
គប្បោជិតបាយ អគ្គសារប្បត្តកថា	៩៥
សន្ទានគហបតីនោ បដិបប្បាកថា	១០៥
សម្មាសមុទេតណកថា	១០៧
ធម្មវិនិយោ បដិបទាយ ឧត្តមាទិសំសកថា	១០៧

ចក្កវត្ថុស្វត្ថ តតិយ

ចក្កវត្ថុស្វត្ថ លោកេមិច្ឆវត្ថុវត្ថុ សត្វ រតនានិ	១១៧
ទិព្វ ចក្កវត្ថុនំ អនុវហិតំ	១១៧
ចក្កវត្ថុវត្ថុកថា	១២១
ចក្កវត្ថុនានុភារោ	១២៣
ចក្កវត្ថុនានុភារោ ធម្មានុសាសនី	១២៥

ឧទុម្ពរិកសូត្រ ទី ២

លេខទំព័រ

ឧទុម្ពរិកសូត្រ រឿងនិព្វានបរិព្វាណ	៧១
ពោលអំពីពោធិគុច្ឆរិកជាដើម	៧៧
ពោលអំពីឧបក្កិលេសនៃការឡើងបាប ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត	
កិលេស	៨៣
ពោលអំពីសេចក្តីបរិសុទ្ធនៃការឡើងបាប ដោយព្យាយាម ជាគ្រឿងដុត	
កិលេស	៨៩
ពោលអំពីពោធិគុច្ឆរិកដែលដល់នូវកំពូលធម៌និងវិមធម៌ . . .	៩៥
ពោលអំពីការសាកសួរនៃសត្វានុគមន៍	១០៥
ពោលអំពីគុណនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ	១០៧
ពោលអំពីអាទិសង្ឃជំនួញនៃការប្រតិបត្តិក្នុងធម្មវិន័យ	១០៩

បក្កវគ្គិសូត្រ ទី ៣

បក្កវគ្គិសូត្រ រឿងស្តេចបក្រពត្តិព្រះនាមទល្លនេមិ ពេនៈ ៧ប្រការ	១១៧
បក្កវគ្គន៍ជាទិព្វធាន់ទៅ	១១៩
ពោលអំពីបក្កវគ្គវគ្គ	១២១
អាទុភាពនៃបក្កវគ្គន៍	១២៣
អាទុភាពនៃបក្កវគ្គន៍ ការទ្រង់ប្រៀបប្រដៅដោយធម៌	១២៥

អង្គ

ចក្រវត្តសុត្តន្ត	ទិព្វ ចក្កវត្តនំ ហំ នា ចុតំ	១២៧
	ទិព្វចក្កវត្តនំអន្តរជានំ	១២៧
	ន អធិនានំ ធនានុប្បទានំ	១៣១
	ធនានុប្បទានំ ធម្មានុសាសនី	១៣៣
	អទិន្នានំ សីសច្ចេទា	១៣៥
	ធនានុប្បទានាទិ	១៣៧
	ទសអកុសលកម្មបថា អាយុបរិហានំ	១៤១
	ទាឡិទ្ធិយស្ស ទុប្បជ្ជនាទិ	១៤៣
	កុទ្ធសកមគ្គកោដន្ធបមា	១៤៥
	តិញ្ញាយាតាទិកថា	១៤៧
	អកុសលកម្មបថវិរតិ អាយុអាទិវឌ្ឍនំ	១៤៧
	សង្ខារជ្ជប្បតិ	១៥៣
	មេត្តយ្យស្ស ភគវតោ គុណកថា	១៥៥
	អាយុអាទិវឌ្ឍនធម្មកថា	១៥៧
	ចតុជ្ឈានកថា	១៥៧

លេខទំព័រ

បញ្ជីវត្ថុសូត្រ បញ្ជីវត្ថុជាទិព្វបុត្របាទី	១២៧
បញ្ជីវត្ថុជាទិព្វបាទីទៅ	១២៩
ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យផល់ពួកមនុស្សដែលឥតទ្រព្យ	១៣១
ការទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យ ការទ្រង់ប្រៀនប្រដៅដោយធម៌	១៣៣
អទិដ្ឋាន ការកាត់ក្បាល(ហោរ)	១៣៥
ការមិនទ្រង់ព្រះរាជទានទ្រព្យជាដើម	១៣៧
អកុសលកម្មបទី ១០ ប្រការ សេចក្តីសាបសូន្យអាយុ	១៤១
ដំណើរកើតឡើងនៃសេចក្តីទុក្ខក្រជាដើម	១៤៣
សេចក្តីប្រៀបដោយស្មៅនៃលក្ខណៈជាភោជនដ៏ប្រសើរ	១៤៥
និយាយអំពីគំនុំជំព្វវិញ្ញាណជាដើម	១៤៧
សេចក្តីវៀរចាកអកុសលកម្មបទី សេចក្តីបំរើនដោយអាយុជាដើម	១៤៩
ការកើតឡើងនៃព្រះបាទសង្ឃរាជ	១៥៣
អំពីគុណកថានៃព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្រះធាមមេត្តេយ្យ	១៥៥
និយាយអំពីធម៌បំរើនអាយុជាដើម	១៥៧
និយាយអំពីឈានទាំង ៤	១៥៩

អត្ថបទស្រី ចតុត្ថ

អត្ថបទស្រី ចតុត្ថ	ចតុត្ថណកថា	១៦៣
	សុភកណ្ណធម្មកថា	១៦៧
	នានាជាតិអាទិកថា	១៦៧
	លោកស្ស វិវេកនិ	១៧១
	រសបថវិអាទិកថា	១៧៣
	ភូមិបប្បដិកាទិកថា	១៧៥
	វណ្ណទិកថា	១៧៧
	អពាមពាស្ស ឧបនិជ្ឈបនំ	១៧៧
	សាលាហរនាទិកថា	១៨១
	សាលិវិកជនំ មរិយាឧដ្ឋបនំ	១៨៣
	ឯកសត្តសម្មតិ សាលិកាតានុប្បទានំ	១៨៥
	អទិន្នានានាទិបាបធម្មកថា	១៨៧
	អជ្ឈយិកា អជ្ឈយិកាត្រូវ តតិយភូមិព្វត្ថិ	១៩១
	ទុច្ចរិតបរណំ ទុច្ចរិតវិបាកា	១៩៣

អត្ថបទសូត្រ ទី ៤

លេខទំព័រ

អត្ថបទសូត្រ	និយាយអំពីវណ្ណៈទាំង ៤	១៦៣
	និយាយអំពីធម៌សន្តិធម៌ខ្មៅ	១៦៧
	ពោលអំពីជាតិស្លេង ៗ ជាដើម	១៦៩
	សេចក្តីបំរើនៃលោក	១៧១
	និយាយអំពីផែនដីមានរសជាដើម	១៧៣
	និយាយអំពីក្រុមរំលោភជាដើម	១៧៥
	និយាយអំពីពលិសង្ឃជាដើម	១៧៧
	ការសុំឡើងមើលគ្នាទៅវិញទៅមក	១៧៩
	និយាយអំពីការតាំងយកស្រូវសាលីជាដើម	១៨១
	ការចែកស្រូវសាលី ការគាំទ្រស្រែ	១៨៣
	ការសន្មតសត្វម្នាក់ ការប្រគល់ឲ្យបំណែកស្រូវសាលី	១៨៥
	និយាយអំពីបាបធម៌មានអទិដ្ឋានជាដើម	១៨៩
	ការកើតឡើងនៃអក្ខរទី ៣ ចា អន្លិយកា អន្លិយកា	១៩១
	ការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់ ផលនៃការប្រព្រឹត្តិអាក្រក់	១៩៣

អគ្គញាសុត្តន្ត	សុចរិតបរណំ សុចរិតវិបាកា	១៧៥
	សន្តត្តិមារាត្រហ្មតាថា	១៧៧
	សម្បសាទនីយសុត្តន្ត បញ្ចមំ	
សម្បសាទនីយសុត្តន្ត	សារីបុត្តស្ស បច្ឆនំ	២០១
	សម្បសាទនេសេនា នគរោបម្មំ	២០៣
	ពោធិបក្ខិយធម្មា អាយតនបណ្ឌិតិ	២០៥
	ចត្តស្ស្ស គញ្ញវគ្គនិយា	២០៧
	តតិយា អាទេសនវិទា	២០៧
	ចត្តស្ស្ស ស្សនសមាបត្តិយា	២១១
	សក្កំ បុគ្គលិ	២១៣
	ចតុប្បជ័បទា	២១៥
	ចត្តស្ស្ស អនុសាសនវិទា	២១៧
	បរាបុត្តលវិមុត្តិញ្ញាណំ	២១៧
	តេយា សស្សតវទា	២២១
	បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ	២២៥

អង្គញ្ញាសូត្រ ការប្រព្រឹត្តិល្អ ផលនៃការប្រព្រឹត្តិល្អ	១៩៥
ការបរិបសសន្តត្ថមាត្រយុ	១៩៧

សម្មសាទនីយសូត្រ ទី ៥

សម្មសាទនីយសូត្រ ការត្រាស់សួរចំពោះព្រះសាវ័បុត្រ	២០១
សម្មសាទនទេសនា សេចក្តីឧបមាដោយនគរ	២០៣
ពោធិបក្ខិយធម៌ កិរិយាញ៉ាំងបុគ្គលឲ្យស្គាល់នូវអាយតនៈ	២០៥
ដំណើរចុះកាន់ភពិមាន ៤ យ៉ាង	២០៧
អាទេសនវិធី ទី ៣	២០៩
ទស្សនសមាបត្តិ ៤	២១១
បុគ្គល ៧ ពួក	២១៣
ចតិបទា ៤ យ៉ាង	២១៥
អនុសាសនវិធា ៤ យ៉ាង	២១៧
វិមុត្តិញ្ញាណរបស់បុគ្គល៨១	២១៩
សស្សតវិទ ៣ ប្រការ	២២១
បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណ	២២៥

អង្គ

សម្បទាន៍យស្សត្ថ ទ្វេមា ឥទ្ធិវិទាយោ	២២៧
ឥទ្ធិ សាសវា ឥទ្ធិ គាណាសវា	២២៧
សារីបុត្តស្ស បុត្តា ភគវតោ ព្យាករណំ	២២៩
ឧបាយសម្បទាន៍យស្សត្ថ	២៣៥

បាសាទិកស្សត្ថ ធម្ម

បាសាទិកស្សត្ថ ភគវតោ គារោចនំ	២៣៧
ទុក្ខកាតធម្មវិនយោ	២៤១
សត្វ សម្ពោធិតា ធម្មស្ស ស្វាគ្គាតតា	២៤៣
សទ្ធម្ម អវិញ្ញាបិតត្ថសាវកា	២៤៧
សត្វនោ បេរុត្តញ្ញតាទិកំ	២៤៧
បេរុត្តនំ វិយត្តតាទិ	២៤៩
កេវលបរិបូរំ ព្រហ្មចរិយំ	២៥៧
អតិញ្ញាទេសិតធម្មកថា	២៥៧
សព្វហ្មចារិកោ ធម្មកាសិកំ	២៦១
ចីវរប្បច្ចយាទិកានុជាននំ	២៦៥

សម្បសាទន័យសូត្រ ឥទ្ធវិបាក ២ យ៉ាង	២២៧
ប្បទូព្រកបដោយអាសវៈ ប្បទូមិនមានអាសវៈ	២២៩
ព្រះសារីបុត្រសួរ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្យាករ	២៣១
ព្រះទាយិសំដែងអំពីសេចក្តីជ្រះថ្លា	២៣៥

បាសាទិកសូត្រ ទី ៦

បាសាទិកសូត្រ	ការក្រាបបង្គំទូលចំពោះព្រះមានព្រះភាគ	២៣៩
	ធម្មវិន័យដែលសាស្តាពោលទុកមិនល្អ	២៤១
	កិរិយាត្រាស់ផងនៃព្រះសាស្តា ភារៈនៃធម៌ដែលទ្រង់សំដែង	
	ទុកល្អហើយ	២៤៣
	ពួកសាវ័កដែលមិនបានដឹងសេចក្តីច្បាស់ក្នុងព្រះសទ្ធម្ម	២៤៧
	ភារៈនៃសាស្តាជាថេរៈជាអ្នកដឹងរាត្រីជាដើម	២៤៩
	ភារៈនៃពួកភិក្ខុជាថេរៈជាអ្នកធ្វើវិជ្ជាសជាដើម	២៥៥
	ព្រហ្មចារ្យបរិបូណ៌ទាំងអស់	២៥៧
	ពោលអំពីអភិញ្ញាទេសិតធម៌	២៥៩
	ធម្មកាសិករបស់សង្ឃតាសព្វហរី	២៦១
	ការទ្រង់អនុញ្ញាតបង្ខំយមានបីរឿងយ៉ាងដើម	២៦៥

បាសាទិកសុត្ត ចត្តារោ សុខល្អិតានុយោគា	២៥៧
ចត្តារោ សុខល្អិតានុយោគានិសំសា	២៧១
នវហានានជ្ជបរណំ	២៧៣
ព្យាកតាព្យាកតបញ្ញា	២៧៤
អព្យាកតបញ្ញា	២៧៧
បុព្វនុសហគតាទិកា ទិដ្ឋនិស្សយា	២៨១
សមណព្រាហ្មណានំ អធិប្បញ្ញត្តិ	២៨៣
ចត្តារោ សតិបង្គនា	២៨៧
បាសាទិកា ធម្មបរិយាយោ	២៩១

សង្ខេបប្រាថ្នាមាតិកា

២៧៧

លេខទំព័រ

បាសាវិកសូត្រ សុខល្អិកានុយោគ ៤ យ៉ាង	២៦៧
អាធិសង្សនៃសុខល្អិកានុយោគ ៤ យ៉ាង	២៧១
ការឈប់ប្រព្រឹត្តិកន្លងហេតុទាំង ៨ យ៉ាង	២៧៣
ប្រស្នាដែលព្រះតថាគតទ្រង់ព្យាករនឹងមិនទ្រង់ព្យាករ	២៧៥
ប្រស្នាដែលព្រះតថាគតមិនទ្រង់ព្យាករ	២៧៧
ទិដ្ឋិនិស្ស័យដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកខាងដើមផ្កាដើម	២៨១
អធិប្បញ្ញត្តិនៃសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ	២៨៣
សតិបដ្ឋានទាំង ៤	២៨៩
ធម្មបរិយាយគួរជាទីជ្រះថ្លា	២៩១

វិវិទាវិវិទបតិ

វិវិទបាហេ	អវិវិទបាហេ	អង្គ	រដ្ឋលេខាយំ
អប ទ្ធាហំ	អប ទ្ធាហំ	៣	១៣
កាលកត្តា	កាលកត្តា	១៣	១៧
ត្រីណាតមកេ	ត្រីណាតមកេ	„	„
សាទ្ធកថា	សាទ្ធកថា	២១	១៧
បនតិ	បនតិ	៤១	„
បដ្ឋា	បដ្ឋា	៦២	៧
នតិវេលំ	នតិវេលំ	៦៣	១៧
វសោ	វសោ	៦៦	១២
តុណ្ហិក្ខតា	តុណ្ហិក្ខតា	១០៥	១៣
បច្ឆន្តិ ()	បច្ឆន្តិ (១)	១២៧	៨
ចាបកាយំ	ចាបកាយំ	១៨៤	៦
ហិ	ហិ	១៧២	៨
អនតាសំ	អនតាសំ	„	១៧
ទុច្ឆរិតរណំ	ទុច្ឆរិតរណំ	១៧៣	១
សុទ្ធោ	សុទ្ធោ	„	១២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សុខគន្ធបិដក	សុត្តន្តបិដក	៣០	១
កាន់អាវាម	កាន់អាវាម	៣១	"
នៃបុរស	នៃបុរស	៣៣	១៣
នៅនៃ	នៅតែ	៣៧	៥
កច្យុត	ច្យុត	៥៤	១៤
មនោបទោសកា	មនោបទោសិកា	៦៤	២
លីក្ខុ	លើក្ខុ	៧០	៣
ទាំងអាការៈ	ទាំងអាការៈ	១០០	៤
ដែលបាន	ដែលបាន	១២៧	៨
បគ្គល	បុគ្គល	១៥០	១០
ព្រាហ្មណ៍	ព្រាហ្មណ៍	១៦៤	៧
ជាអ្នង	ជាអ្នក	១៦៦	៣
ឧបបាតិក	ឧបបាតិក	១៧០	១៧
ប្រាជក	ប្រាកដ	១៧៦	៨
ពួសត្រ	ពួកសត្រ	១៧៧	៧

វិទ្យាវិទ្យុបត្តិ

វិទ្យុបាហោ	អវិទ្យុបាហោ	អង្ក	រដ្ឋលេខាយំ
បរិនិព្វានតិ	បរិនិព្វានតិ	១៧៦	១៨
(៧៨)	(៧៥)	២០៥	២
បរិនិព្វាយិ	បរិនិព្វាយិ	២១៨	១០
ចេ	ច	២៤៣	១៥
អបរោ	អបរោ	២៦១	៧
ចន្ទ	ចន្ទ	២៦៨	១៨

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
កវេលា	កងវេលា	១៨៤	១៧
ដោយសុខធម៌	ដោយខុសធម៌	១៨៧	៤
ផ្សង ៗ	ផ្សង ៗ	១៧៥	៤
វែង	វែង	១៧៧	១៥
ហួល	ហួស	២៣២	៨
បាសាទី	បាសាទិ	២៤៣	១
បាង	បាន	២៤៦	៤
ប្រសិប្បី	ប្រសិនបើ	២៤៧	១២
បានតែ	មានតែ	២៥២	៣
បានសម្លៀក	មានសម្លៀក	"	៤
នេះហៅថា	នេះហៅថា	២៥៨	៦
ប៉ណ្ណបាទ	ប៉ណ្ណបាត	២៦៥	៤
ចន្ទ	ច្រូន	២៦៨	១១
ហៅបា	ហៅបាន	២៧១	១៨

